ସାହିତ୍ୟ ଜ୍ୟୋତି

(ପ୍ରଥମ ଭାଗ)

+୨ ଆଧୁନିକ ଭାରତୀୟ ଭାଷା (ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଓଡ଼ିଆ)
(କଳା/ବିଜ୍ଞାନ/ବାଣିଜ୍ୟ/ ଧନ୍ଦାମୂଳକଶିକ୍ଷା ସ୍ରୋତ ନିମନ୍ତେ)

ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀ
ଡକ୍ଟର ପ୍ରଦୀପ୍ତ କୁମାର ପଣ୍ଡା
ଡକ୍ଟର ବିଜୟାନନ୍ଦ ସିଂହ
ଡକ୍ଟର ରଞ୍ଜିତ କୁମାର ପରିଡ଼ା
ଡକ୍ଟର ଭାଗବତ ଶୁକ୍ଳ

ସମୀକ୍ଷକ
ଡକ୍ଟର କପିଳେଶ୍ୱର ଗାହାଣ

ପ୍ରକାଶକ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା
ପୁସ୍ତକ ଭବନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ସାହିତ୍ୟ ଜ୍ୟୋତି (ପ୍ରଥମ ଭାଗ)

ଉଚ୍ଚମାଧ୍ୟମିକ (Higher Secondary) ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଓ ଉଚ୍ଚ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ।

ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀ

ଡକ୍ଟର ପ୍ରଦୀପ୍ତ କୁମାର ପଣ୍ଡା

ଡକ୍ଟର ବିଜୟାନନ୍ଦ ସିଂହ

ଡକ୍ଟର ରଞ୍ଜିତ କୁମାର ପରିଡ଼ା

ଡକ୍ଟର ଭାଗବତ ଶୁକ୍ଳ

ସମୀକ୍ଷକ

ଡକ୍ଟର କପିଳେଶ୍ୱର ଗାହାଣ

Published by

The Odisha State Bureau of Textbook Preparation and Production, Pustak Bhavan, Bhubaneswar, Odisha, India.

First Edition : 2016 / 1,50,000 copies

Publication No. : 178

ISBN : 978-81-8005-352-8

© Reserved by The Odisha State Bureau of Textbook Preparation and production, Bhubaneswar. No part of this publication may be reproduced in any form without the prior written Permission of the publisher

Type setting : Orissa Printing Works, Cuttack

Printed at : Orissa Printing Works, Cuttack
Devi Graphics, Cuttack

Price : 70.00/- (Rupees Seventy) Only

(iii)

ପ୍ରାକ୍‌କଥନ

ଓଡ଼ିଶାର +୨ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ନିମି□ଆଧୁନିକ ଭାରତୀୟ ଭାଷା (ଓଡ଼ିଆ) ବିଷୟ ଲାଗି ନୂତନ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଛି । କଳା, ବିଜ୍ଞାନ, ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ଧନ୍ଦାମୂଳକଶିକ୍ଷା ସ୍ରୋତ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ଏହି ପୁସ୍ତକକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ବିଷୟଭାବେ ପାଠ କରିବେ । ଓଡ଼ିଶାର ଅଭିଜ୍ଞ ଅଧ୍ୟାପକ ମଣ୍ଡଳୀର ସହାୟତା ନିଆଯାଇ ପୁସ୍ତକଟି ସଂକଳିତ ହୋଇଛି । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ବହୁବିଧ ଦିଗକୁ ଏଥିରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । +୨ ଶ୍ରେଣୀର ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏହି ପୁସ୍ତକ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ଯେଉଁ ସ୍ରଷ୍ଟାମାନଙ୍କ ସାରସ୍ୱତ ସୃଷ୍ଟିରେ "ସାହିତ୍ୟ ଜ୍ୟୋତି" ପ୍ରଥମ ଭାଗଟି ସର୍ବାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଛି, ସେହି ସ୍ରଷ୍ଟାମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା କୃତଜ୍ଞ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ସୁଚାରୁରୂପେ ସଂପନ୍ନ କରିଥିବା ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କୁ ଓ ସଂସ୍ଥାର ସମସ୍ତ କର୍ମକ□ଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ । ପୁସ୍ତକଟି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦୃତ ହେଲେ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ସଂସ୍ଥା ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ମନେକରିବ ।

(ଡକ୍ଟର ଗୀତିକା ପଟ୍ଟନାୟକ)
ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ
ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା
ପୁସ୍ତକ ଭବନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଭୂମିକା

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ଆଧୁନିକ ଭାରତୀୟ ଭାଷା (ଓଡ଼ିଆ) ପୁସ୍ତକର ସଂକଳନ "ସାହିତ୍ୟ ଜ୍ୟୋତି" (ପ୍ରଥମ ଭାଗ) ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଛି । ପରିଷଦର ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦ (C.B.S.E)ଙ୍କ ପାଠ୍ୟ ଖସଡ଼ା ସହ ସମତୁଲ କରିବା ପାଇଁ ଏବର୍ଷ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇଛି । ପାଠ୍ୟ ସମିତିର ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ପାଠ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ସଂକଳିତ ହୋଇଛି । ପ୍ରତି ପ୍ରସଙ୍ଗର ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ପ୍ରଦ□ ହୋଇଛି । ଆଧୁନିକ ଭାରତୀୟ ଭାଷା ବିଷୟରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପାଠ୍ୟ ସମିତିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ, ସଂକଳକଗଣ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି । ମୋଟ ପାଠ୍ୟକୁ ପା□ଗୋଟି ଏକକରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରଥମ ଏକକରେ ଗଦ୍ୟ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଏକକରେ ପଦ୍ୟ, ତୃତୀୟ ଏକକରେ ଏକାଙ୍କିକା, ଚତୁର୍ଥରେ ବୋଧଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷଣ ଓ ପ□ମରେ ବ୍ୟାକରଣ ସଂଯୋଜିତ ହୋଇଛି । ଗଦ୍ୟ ବିଭାଗରେ ଉପନ୍ୟାସର ଏକ ଅଂଶ, ଏକ ଭ୍ରମଣ କାହାଣୀ, ଏକ ଜୀବନୀ ଓ ଏକ ତଥ୍ୟଭି□କ ପ୍ରବନ୍ଧ (ଫିଚର) ସଂଯୋଜିତ ହୋଇଥିବାବେଳେ, କବିତା ବିଭାଗରେ ପ୍ରାଚୀନ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରତିନିଧି ସ୍ଥାନୀୟ କବିଙ୍କ ପା□ଗୋଟି ରଚନାକୁ ସ୍ଥାନିତ କରାଯାଇଛି । ଏକାଙ୍କିକା ବିଭାଗରେ ତିନିଜଣ ନାଟ୍ୟକାରଙ୍କ ଏକାଙ୍କିକା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି । ଅବବୋଧ ପରୀକ୍ଷଣ ଏକକରେ – ଗଦ୍ୟ ଓ ପଦ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ସହିତ ସମ୍ବାଦ ଲିଖନକୁ ପରିସରଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ ବ୍ୟାକରଣ ଏକକରେ – ପ୍ରବନ୍ଧ, ପତ୍ର ଲିଖନ ଓ ବ୍ୟାକରଣକୁ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

(vi)

ବହୁ ଶ୍ରମ ସ୍ୱୀକାର ପୂର୍ବକ ସଂପାଦିତ ଏହି ପୁସ୍ତକଟିର ସଦୁପଯୋଗ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇ ପାରିଲେ ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀର ଶ୍ରମ ସାର୍ଥକ ହେବ । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥାର କର୍ମକ□ ଏହି ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶନର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜ୍ଞାପନ କରୁଛୁ । ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ଓ ଉଚ୍ଚ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦର ଅଧିକ□ମାନଙ୍କର ପ୍ରତିବଦ୍ଧତା ଓ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ପାଇଁ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଧନ୍ୟବାଦାର୍ହ ।

ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀ

ସୂଚୀ

ପ୍ରଥମ ଏକକ

ଗଦ୍ୟ

୧.	ଶରଶୁପଦର	ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି	୯-୩୦
୨.	ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟା	କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଦାଶ	୩୧-୪୯
୩.	ମଧୁବାବୁ	ଚିନ୍ତାମଣି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ	୫୦-୭୦
୪.	ସେହି ସ୍ମରଣୀୟ ଦିବସ	ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ	୭୧-୮୪

ଦ୍ୱିତୀୟ ଏକକ

ପଦ୍ୟ

୧.	ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ	ସାରଳା ଦାସ	୮୫-୧୦୩
୨.	ଶାପ ମୋଚନ	ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ	୧୦୪-୧୨୩
୩.	ହିମକାଳ	ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ	୧୨୪-୧୩୪
୪.	ମିତ୍ରତା	ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ	୧୩୫-୧୪୮
୫.	ପୟରେ ପଶୁଛି ଶରଣ	ଭୀମ ଭୋଇ	୧୪୯-୧୫୯

ତୃତୀୟ ଏକକ

ଏକାଙ୍କିକା

୧.	ଅତ୍ୟାଚାରିତ	ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ କର	୧୬୦-୧୯୮
୨.	ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବ	ବିଜୟ ମିଶ୍ର	୧୯୯-୨୪୭
୩.	ସୀମିତ ସମ୍ପର୍କ	କାର୍ତ୍ତିକ ଚନ୍ଦ୍ର ରଥ	୨୪୮-୨୭୬

ଚତୁର୍ଥ ଏକକ

ବୋଧଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷଣ

୧. ଅବବୋଧ ପରୀକ୍ଷଣ ୨୭୭-୩୧୩

(କ) ଗଦ୍ୟାଂଶ (ଖ) ପଦ୍ୟାଂଶ

୨. ସମ୍ବାଦ ଲିଖନ ୩୧୪-୩୨୯

ପଞ୍ଚ ଏକକ

ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ ବ୍ୟାକରଣ

(କ) ପ୍ରବନ୍ଧ ୩୩୦-୩୪୬

(ଖ) ପତ୍ରଲିଖନ ୩୪୭-୩୭୬

(ଗ) ବ୍ୟାକରଣ ୩୭୭-୪୨୬

ପଦ ପ୍ରକରଣ – ବିଶେଷ୍ୟ, ବିଶେଷଣ, ସର୍ବନାମ, ଅବ୍ୟୟ, କ୍ରିୟା

ପରିଶିଷ୍ଟ – ପାଠ୍ୟଖସଡ଼ା ୪୨୭-୪୩୨

❑❑❑

ପ୍ରଥମ ଏକକ – ଗଦ୍ୟ

ଶର୍‌ଶୁପଦର

ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି

●

କୋରାପୁଟ୍‌ରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର ଯିବା ରାସ୍ତାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର ମୋଟେ ଦେଢ଼କୋଶ ଥାଇ ଯେଉଁ ଭୟଙ୍କର ‘ଧର୍ମଦୁଆର’ ଘାଟି ପଡ଼େ, ଏପାଖୁ ଚାଳିଶି ସେପାଖୁ ପଚାଶ ପାହାଡ଼ ଠେଲାଠେଲି ଧକ୍‌କା ଧକ୍‌କି ହୋଇ ମୁହାଁମୁହିଁ ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି, ସେହି ‘ଧର୍ମଦୁଆର’ ଘାଟିଠୁଁ ଉତ୍ତରକୁ କୋଶେ ଦୂରରେ ପଡ଼େ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଗାଁ– “ଶର୍‌ଶୁ ପଦର”, ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ର ଢାଲୁରେ ଠିକ୍ ଅଣ୍ଟାପାଖେ ।

ପାଖ ପାଖ ହୋଇ ତିନି ଜାତି ଲୋକଙ୍କର ବସତି, ତିନି ମେ□କୁଡ଼ିଆ ଘର,– ‘ଡମ୍ବ’ ସାହି, ‘ଗାଦ୍‌ବା’ ସାହି ଓ ‘ପରଜା’ ସାହି । ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ଘର । ‘ଟଣିଅଁ’ ଝାଟିର ଜାଲିବାଡ଼ ଭିତରେ ଶାବୁଜା ଶାବୁଜା ‘ଜୋଣା’ (ମକ୍‌କା) କ୍ଷେତ, ଲଙ୍କାମରିଚ କ୍ଷେତ, ଧୂଆଁପତ୍ର କ୍ଷେତ, ତା’ ବାହାରେ ମାଣ୍ଡିଆ, ଅଳସି, ଜଡ଼ା, କାନ୍ଦୁଲ (ବଡ଼ ହରଡ଼)...... ।

ମୋଟେ କୋଡ଼ିଏ ଦୁଇ ଘରର ବାସ ।

ଏହି ଗାଁ’ର ପରଜା ସାହିର ସୁକ୍ରୁଜାନି ତା’ର ଟିକି ସଂସାରଟିକୁ ଘେନି ଖୁସିବାସିରେ ହିଁ ଚଳୁଥିଲା । ମାଣ୍ଡିଆ ପେଜ୍ (ଯାଉ) ମନ୍ଦିକ ସଞ୍ଜେ ସକାଳେ କେବେ ଊଣା ହୋଇନାହିଁ, ଅଣ୍ଟାର ଡୋରକୁ ଚାରି ଆଙ୍ଗୁଳିଆ କୌପୁନୀ ଖଣ୍ଡିଏ ଲେଖାଁ କେବେ ଅଭାବ ହୋଇ ନାହିଁ, ଭଲେ ମନ୍ଦେ ଚଳୁଛି ।

ତିନିବର୍ଷ ତଳେ ତା'ର ଭାରିଜା ସମ୍ବାରି 'ଭାଲୁଗାଡ୍' ଝୋଲ୍ଲାକୁ ସକାଳୁ ସକାଳୁ ଶାଗ ତୋଳି ଯାଇଥିଲା, ଆଉ ଫେରିନାହିଁ । 'କୋରାପୁଟିଆ ବୁଟା'ର ବୁଦାଗହଳରୁ ମଣିଷଖିଆ ମହାବଳ ବାଘ ତାକୁ ଘୋଷାରି ଘେନିଗଲା । ତା' ପରେ,– ସଂସାର ବୋଇଲେ ସୁକୃଜାନି ନିଜେ, ବଡ଼ପୁଅ ମାଣ୍ଡିଆଜାନି, ସାନପୁଅ ଟିକ୍ରାଜାନି, ଆଉ ଝିଅ ଯୋଡ଼ିକ, ଜିଲି ଆଉ ବିଲି ।

ସଞ୍ଜ ବୁଡ଼େ ।

ନୁଆଣିଆଁ କୁଡ଼ିଆର ଅଣଓସାର ପିଣ୍ଡାରେ ଛୋଟିଆ ନିଆଁଟିଏ ଧିକ୍ ଧିକ୍ ହୋଇ ଜଳେ । ଜିଲି ନୋହିଲେ ବିଲି ଗୋଟିଏ ହାଣ୍ଡିରେ ମାଣ୍ଡିଆ ଚୂନା କି ଶାଗ କି ଫେସା ହୋଇଥିବା ଆମ୍ବ ଟାକୁଆର କୋଇଲି ଅଜାଡ଼ି ଦେଇ ଚୂଲିରେ ଥୋଇଦେଇ ଗୋଡ଼ ଲମ୍ବେଇ ବସିଥାନ୍ତି, ଫାଳିକିଆ ଚିକ୍‌କଣ ଖୋଷାରେ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ନାଲି ଫୁଲ । ପାହାଡ଼ ଖୋଳି ଖୋଳି କାନ୍ଧରେ ଟାଙ୍ଗିଆ ହାତରେ କୋଡ଼ି ଧରି ଦୋଓଟିଯାକ ଭାଇ ମାଣ୍ଡିଆ ଓ ଟିକ୍ରା ହାଲିଆ ଘାଲିଆ ହୋଇ ପିଣ୍ଡା ଉପରେ ଆସି ବସିପଡ଼ନ୍ତି । ସୁକୃଜାନି ଧୂଆଁପତ୍ର ଖଣ୍ଡେ ବଳି ବଳିକା ପିଙ୍କା ଖଣ୍ଡିଏ କରି ଟାଣେ ଆଉ ମନ ଭିତରେ କିପରି ଗୋଟିଏ ଆଶ୍ରୟମୟ ତୃପ୍ତି ସେ ପାଏ । ତା'ରି ଏ ଛୁଆ ଚାରୋଟି ଧାଙ୍ଗଡ଼ା (ଯୁବା) ଧାଙ୍ଗ୍‌ଡୀ (ଯୁବତୀ) ତା'ରି ଏ ଘର, ନୁଆଁଣିଆ କୁଡ଼ିଆଟି । ଚାରିପାଖରେ ପାହାଡ଼ ଜଙ୍ଗଲ ଆଉ ମଥା ଉପରେ ଏତେ ବଡ଼ ଆକାଶ, ଏତେ ବଡ଼ ବିସ୍ତୃତି– ଏହା ଭିତରେ ବି ନିଜକୁ ସେ ଖୋଜିଲେ ପାଏ, ନିଜେ ରହିଛି ବୋଲି ସେ ବୁଝେ ।

ଖଣ୍ଡିଏ ବୋଲି ବଖରା– ଅନ୍ଧାର ବିଲିବିଲି । ଏଠି ପୁଳାଏ ଆମ୍ବଟାକୁଆ, ତେଲ ହେବାପାଇଁ ସେ କଣରେ ଗଦାଏ ବାରିବାଇଗବା ମଞ୍ଜି, ପତର-ସିଆଁ କୁମ୍ଭିରେ ପଶି, ନୋହିଲେ ତଳେ ଅଜଡ଼ା ହୋଇ ଆଠ ଦଶମାଣ ମାଣ୍ଡିଆ, ତିନି ଚାରୋଟି ହାଣ୍ଡି । ଏଠି ସେଠି ଅଲରା ବଲରା ହୋଇ ଚାଳରୁ ଓହଳିଛି କୌପୁନୀ,

ଲୁଗା ଓ ତିନିଚାରି ପୁଞ୍ଜା ଲାଉତୁମ୍ବା, ଯହିଁରେ ମାଣ୍ଡିଆଯାଉ ପୁରାଇ ବିଲକୁ ବାଟକୁ ନିଆଯାଏ, ତା'ପରେ କାନ୍ଥରେ ବାଡ଼ରେ ପତର-ସିଆଁ 'ତଲ୍‌ରା' ବା ପିଠିପଖିଆ 'ତଲାରି' ବା ମୁଣ୍ଡର ଛତା ।

ଏତିକି ଘେନି ତା'ର ଘରକରଣା, ସବୁ ଅଳିଆ ଦଳିଆ, କିନ୍ତୁ ଏଇ ଅଳିଆ ଦଳିଆ ତାକୁ ଭଲ ଲାଗେ, ଛାତ ତଳେ ନାକ କାନରୁନ୍ଧା ମଠୁଆ ମଠୁଆ ଧୂଆଁ ତାକୁ ଭଲ ଲାଗେ, ସବୁ ତା'ର, ତେଣୁ ।

ସଞ୍ଜ ବୁଡ଼େ– ଢେଉ ଢେଉକା ପୂର୍ବଘାଟର ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଛିରିକି ପଡ଼େ କେତେ ରଙ୍ଗ, ମଥାରେ ଅବିର, ପଖାରେ ହଳଦିଗୁଣ୍ଡା, ତଳର ଗହୀର ଜଙ୍ଗଲରେ ସମୁଦ୍ରର ନେଳି-କଳା ନେଳି-କଳା । ସୁକୃଜାନି ବିଶ୍ୱାସ କରେ ଯେ ସବୁରି କର୍ତ୍ତା ଗୋଟାଏ ଲେଖାଁ ଭୂତ ବା 'ଡୁମା' । ମନର ତୃପ୍ତିରେ ବିଚାରି ବସେ କେଉଁ ଯାଦୁକର 'ଡୁମା' ଏସବୁ ଗଢ଼ିଛି,– ଆକାଶ ଆଉ ଜଙ୍ଗଲ, ସଞ୍ଜ ଆଉ ରାତି । କେଉଁ ଡୁମା ଆଣିଦିଏ ସୌଭାଗ୍ୟ ଆଉ ଆନନ୍ଦ । କିଏ ଆଣିଦିଏ ଝଡ଼ି ତୋଫାନ, ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା,– କିଏ ?

ଏପାଖ ପାହାଡ଼ର ମଥାନରୁ ତଳପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖାଲି ପାହାଚ ପାହାଚ ଚାଷ । ପାହାଡ଼ ତଳେ ଚାଲିଯାଇଛି ଗୋଟିଏ ଭୀମଙ୍କ ଲଙ୍ଗଳ ସିଅ ବା ଝୋଲା, ପାହାଡ଼ୀ ନଇ । ସେଥିରେ କବ କବ କରି ଡେଇଁ ଡେଇଁକା ପାଣି ଚାଲେ । ତା' ସେପାଖକୁ ଅରାଏ ଢ଼ିପତଳ ଭୂଇଁ, ସନ୍ତସନ୍ତିଆ, ସେଥିରେ ଧାନ ହୁଏ । ତା' ତେଣିକି, ଚାରିପାଖେ ଗୋଲେଇ ହୋଇ ଢାଙ୍କି ରହି ତଳୁ ଉଠିଉଠିକା ସାନବଡ଼ କେତେ ପାହାଡ଼ ଖଞ୍ଜି ହୋଇଛି ଅଗ୍ନାଗ୍ନି ବନସ୍ତ ବୁହା ବୁଢ଼ା ପର୍ବତ ।

ସୁକୃଜାନି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖେ ଏବଂ ଦେଖେ ସାମନାର ସେ ସାନ ପାହାଡ଼କୁ, ଯାହାର ମୁଣ୍ଡକୁ ସେ ଆଉ ଲୋବୋ କନ୍ଧ ମିଶି ଢୁ ଢୁ ବରଷାରେ କୁରାଢ଼ିରେ ହାଣି ଚନ୍ଦା କଲେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ତା'ର ଚାଷଭୂଇଁ । ଆଉ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖେ ଆପଣାର

ଭବିଷ୍ୟତର କେଉଁ ଉପକାରୀ ଡୁମାର ହାତ ଲାଗି ସବୁ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଛି, କେତେ ଘର ତୋଳା ହୋଇଛି, ମାଣ୍ଡିଆ, ଟିକ୍ରା ବାହା ସାହା ହୋଇଛନ୍ତି– ପୁଅ, ପୁଅର ପୁଅ– ପୁଅର ପୁଅର ପୁଅ,– ଦି'କୋଡ଼ି ତିନିକୋଡ଼ି ଗୋରୁଗାଈ, ଘର ଆଗରେ ବଡ଼ ଗୁହାଳ, ଗୋବରଖାତ– ।

ଆଉ ଚାରି କରର ଯେତେ ସାନ ବଡ଼ ପାହାଡ଼ ସେଠି ଜଙ୍ଗଲ ସଫା ହୋଇ ଖାଲି କ୍ଷେତ– କ୍ଷେତ– କ୍ଷେତ, ପୁଅର, ନାତିର, ତା' ନାତିର ।

ଭାବି ଭାବି ସୁକୃଜାନି ସତେ କି ବୁଢ଼ା ହୋଇଯାଏ । ଗାଁ- ମଝି ଗୁରୁଡ଼ି ଆମ୍ବଗଛ ତଳେ, ମଣିଷ ମରିଗଲେ ଯେଉଁଠି ତା' ନାଁରେ ଖଣ୍ଡେ ଗୋଜିଆ ପଥର ପୋତା ହୁଏ, ସତେ କି ସେଇଥିରୁ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଗୋଜିଆ ପଥର ଭିତରେ ସୁକୃଜାନିର ଆତ୍ମା ଗୋଟାଏ ଡୁମା ହୋଇ ଭବିଷ୍ୟତର ପୁଅ ନାତିଙ୍କର ସୁଖସୌଭାଗ୍ୟକୁ ମିଟିମିଟି କରି ଅନେଇଁ ରହେ ।

ରାତି ଘୋଟିଯାଏ ।

ସୁକୃଜାନି ବାହାର ବଳକୁ ଚିହ୍ନେ, ତାହାରି ଖାଲି ଭରସା ରଖେ, ଆଉ କାହାରି ନୁହେଁ । ସେପାଖ ପାହାଡ଼କୁ ଚାଷ କରିବା ପାଇଁ ଲଣ୍ଡା କଲାବେଳେ, ଏକା ଥରକେ ପାଞ୍ଚ ଘଣ୍ଟା, ଛଅ ଘଣ୍ଟା ସେ କୁରାଢ଼ି ଓହ୍ଲେଇ ନାହିଁ, କାମ କରିଯାଇଛି । ଅଧିକାରୀ (ହାକିମ) ସାହାବର ଦି'ମହଣ ଓଜନ ବୋଝକୁ 'କାଉଡ଼ି' (ବାହୁଙ୍ଗୀ) କରି ଏକୁଟିଆ ସେ ଉଠେଇ ନେଇ ପାହାଡ଼ ଡଙ୍ଗର (ବଣ) ଝୋଲା ନାଳ ଲଙ୍ଘି କେତେଥର ମାଙ୍କଡ଼ ଝୋଲା କି କାକିରିଗୁମ୍ମା ବଙ୍ଗଳାରେ ପହୁଞ୍ଚି ଆସିଛି, କୋଶେ ଗଲେ ପଇସାଏ । ଆବୁଆବୁଆ ବଳୁଆ ଦେହରେ ଗୋଡ଼-ପେଣ୍ଡା ତା'ର ପଥର, ଚମଡ଼ାଟି ତା'ର ବର୍ଷାତି । କାଏଲା (ବେମାର) ପଡ଼େ ନାହିଁ, ଅଳସ ହୁଏ ନାହିଁ, ବୟସ ପଚାଶକୁ ଧକ୍କା ଖାଇଲା ।

ମାଣ୍ଡିଆଜାନି ଠିକ୍ ତାହାରି ପରି, ଟୋକାଦିନେ ଯାହା ସେ ଥିଲା ତାହାହିଁ,– ବୃଷାଳ ଦେହ, ମୁହଁ ପିଲା ମୁହଁପରି ସରଳ, ଭୋକ ଶୋଷ ମାନେ ନାହିଁ, ଖାଲି ହସ ।

କିନ୍ତୁ ଟିକ୍ରାଟା– ତା'ର ମଲା ମାଆକୁ କେବଳ ମନେ ପକାଇ ଦିଏ, ସେହିପରି ଡବଡବ ଆଖି, ତର ତର କଥା ।

ସଞ୍ଜର ନିଆଁ ପାଖେ ବଡ଼ଶ କୁଟୁମ୍ବ ମିଳି ଭଲ ପଙ୍ଗତଟିଏ ବସେ, ତଳର ଝୋଲାରୁ ପାଣି ମାଠିଆ ଧରି ନସର ପସର ହୋଇ ଜିଲି ବିଲି ଆସନ୍ତି, ହସ ଖେଳ ଥଟ୍ଟା ନକଲ । ସୁକୃଜାନି କାନରୁ ଦରପୋଡ଼ା ପିକ୍କା ଖଣ୍ଡିଏ ଟାଣିନେଇ ନିଆଁ ଲଗାଏ, ଧୂଆଁ ପିଉ ପିଉ ପିଇଯାଏ ସଞ୍ଜର ଶାନ୍ତି, ଖୋଲା ପାହାଡ଼ର ଶାନ୍ତି– ସବୁ ।

ସେଦିନ ଗାଧୁଆବେଳେ ପାହାଡ଼ତଳ ଝୋଲାରେ ଜିଲି ବିଲି ଦି' ଭଉଣୀ ଗାଧୋଉଥିଲେ । ନାଳର ବାଙ୍କରେ ପରଜା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଙ୍କ ତୁଠ, ପାହାଡ଼ ପାଖ ଖୋଲା, ଆର ପାଖ ବୁଦୁବୁଦିକିଆ ଜଙ୍ଗଲ । ଉ□ଟା□ା (ଚଟାଣ) ଉପରେ ଧଳା ପାଣି ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଦୁଲ୍ ଦୁଲ୍ ହୋଇ କଚାଡ଼ି ହେଉଛି, ଗଡ଼ି ଗଡ଼ିକା ଆସୁଛି ତଳକୁ, ବଣଦେଶରେ ଏହିପରି ଅସଂଖ୍ୟ ଡୁ-ଡୁ-ମା (ଜଳପ୍ରପାତ) । ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ବରଗଛ ଛାଇ, ଢାଲୁ ଅତଡ଼ାର ସାବୁଜା ମାଣ୍ଡିଆ କ୍ଷେତ କେନା କେନା ହୋଇ ପାଣି ଉପରକୁ ଓହଳି ପଡ଼ିଛି । ସରୁ ନାଲି ନାଲି ବାଟଚଲା ତୁଠ ରାସ୍ତା, ସାପେଇ ସାପେଇ ଅତଡ଼ାଏ ଅତଡ଼ାଏ ।

ନାଳର ବାଙ୍କରେ ନିରୋଳାରେ ଜିଲି ଆଉ ବିଲି ଗାଧୋଉଥିଲେ, ବୟସ ସତର ଓ ଚଉଦ । ପରଜାର ଗାଧୋଇବା ଅଭ୍ୟାସ ଅନୁଯାୟୀ ଦିହେଁଯାକ ଲଙ୍ଗଳା । ଜିଲି ସାମ୍ନାକୁ ମୁହଁ କରି ତା'ର ପିନ୍ଧା "ପାଞ୍ଚିଆ" ଖଣ୍ଡିକ ଚଟାଣ ଉପରେ କାଚୁଥିଲା, ବିଲି ପାଣିମାଠିଆକୁ ପାଖରେ ଥୋଇ ଦେଇ ବଳା ଗଣ୍ଠିଏ

ପାଣିରେ ବସି ପଡ଼ିଥିଲା, ଖଟା 'ଚିଳି' ଫଳର ସାବୁନ୍ ଫେଣରେ ମୁଣ୍ଡ ରଗଡୁଥିଲା, ବେଳେ ବେଳେ ପାଣିରେ ମୁଣ୍ଡକୁ ମାଡ଼ି ଦେଇ ଦୁଇ ହାତରେ ପାଣି ଚବର ଚବର କରୁଥିଲା ।

ସେତିକିବେଳେ ଝୋଲା ସେକର ଢିପ ଉପରେ ଭାର କାଉଡ଼ି (ବାହୁଙ୍ଗୀ) ବୋହି କପାଳର ଝାଳ ପୋଛି ପୋଛି ଚାଲିଗଲେ ପରଜା ଯୋଡ଼ିଏ, ସିଧା ଆଖି । ତଳେ ତଳେ ଝୋଲା କୂଳେ କୂଳେ ଉଣ୍ଡି ଉଣ୍ଡିକା କୋଳି ଗଛରେ ହରଡ଼ ଚଢ଼େଇ ଖୋଜିବା ବାହାନାରେ କାନ୍ଧରେ ବନ୍ଧୁକ ପକେଇ ଏକର ସେକର ହେଉଥିଲା ଆଉ ଜଣେ ଲୋକ । ସେ ସଭ୍ୟ ଜଗତର ଲୋକ, କାରଣ ସେ ଜଙ୍ଘିଆ ପିନ୍ଧିଥିଲା, ଅଧା କାମିଜ୍ ପିନ୍ଧିଥିଲା, ଏଇ ଅଧା ଲଙ୍ଗୁଳି ଦେଶରେ । ସେ 'ଅଧିକାରୀ'– ହାକିମ, କାରଣ ସେ ବଣ 'ଗାରଡ଼' (ଗାର୍ଡ଼) ବା ଜଙ୍ଗଲ, 'ଜମାନ୍' (ଚପରାଶି), ତା'ର କାମ ବଣ ଜଗିବା, କିଏ ବଣ ହାଣି ପକାଉଛି ନିଘା କରିବା, ଧର୍ ପକଡ଼୍ କରିବା, ଗର୍ଜନ କରିବା । ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍‌ର ଏ ଅ□କ୍କୁ କମାନ୍ (ଗସ୍ତ) ପଡ଼ିଥିଲା । ଗୋଟାଏ ଗଛକୁ ଉଣ୍ଡିବା ବାହାନାରେ କେତେବେଳୁ ସେ ଏପାଖ ପାଣିକୁ ଚାହୁଁଥିଲା, ହଠାତ୍ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଗଲା ଜିଲିର । ଦି' ଭଉଣୀ କିଲିକାଲିଆ ହୋଇ ଉଠିପଡ଼ିଲେ । ଜିଲି ତା'ର କାଚିବା ଲୁଗା ବେଢ଼େଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା, ବିଲି ଭଉଣୀ ପଛଆଡ଼େ ଲୁଚିଯାଇ ୟାଡ଼କୁ ସ୍ୟାଡ଼କୁ ଚାହିଁ ପଛେଇ ପଛେଇ ହାତ ବଢ଼େଇଲା ବରଗଛ ସିଅକୁ, ଯେଉଁଠି ତା'ର ନାଲି ଲୁଗା ଖଣ୍ଡିକ ପବନରେ ଦୋହଲୁଥିଲା । ହସରେ ହସରେ ଝୋଲାରୁ ପାଣି ଛଳଛଳେଇ ଉଠିଲା । ଜମାନ୍ ହସି ହସି ଛପିଗଲା ବୁଦା ଉଚ୍ଛୁଆଳରେ ।

ତରତର କରି ଗାଧୁଆ ଶେଷ କରି ଓଦା ଲୁଗା ଫଡ଼ ଫଡ଼ କରି ଦି' ଭଉଣୀ ମାଠିଆ କାଖେଇ ଦୋହଲି ଦୋହଲିକା ଉଠିଗଲେ ପାହାଡ଼ର ଢାଲୁଏ ଢାଲୁଏ, ଅଦୃଶ୍ୟ ହେବାଯାଏ ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍ ଚାହିଁ ରହିଥିଲା । ନାକ ଫୁଲେଇ

ଆଖିରେ ନିଆଁ ଜାଳି ଉଠୁ ପଡ଼ ଛାତିରେ ଏକା ଜାଗାକେ ଠିଆ ହୋଇ ଚାହିଁ ରହିଥିଲା । ତା'ପରେ ସିଟି ମାରି ମାରି ବୁଲାଣି ବାଟରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ଗାଁ, ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲା । ହରଡ଼ ଚଢ଼େଇ ଲୁଚି ସାରିଥିଲେ, ପାଗ ବିଗିଡ଼ି ଗଲା, କାନ୍ଧରେ ବନ୍ଧୁକର ବୋଝ ଭାରି ଭାରି ।

ଗାଁ'ରେ ନାଇକ (ଗାଁ, ମୁଣ୍ଡିଆଳ) ଘର ପିଣ୍ଡାରେ ଗୋରୁଶାଳର ତାଟି ବନ୍ଧାହୋଇ ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍‌ର ଛାଉଣି । ନାଇକ ଖଜଣା ଅସୁଲ କରେ, ରଜାଘର ରିବିଣି (ରେଭେନ୍ୟୁ ଇନିସ୍‌ପେକ୍‌ଟର) ଅମିନଙ୍କୁ ଦିଏ, ଗାଁ'ର ଖବର ଅନ୍ତର ସରକାରରେ ଜଣାଏଁ । ତେଣୁ ରଇତମାନଙ୍କଠୁଁ ସେ ଟିକିଏ ଉଚ୍ଚରେ, ତେଣୁ ସମସ୍ତିଙ୍କର ସବୁ ରଗଡ଼ ପାଇଁ ମୁଝାମ୍ ସେ । ଅଧିକାରୀ ଆସିଛନ୍ତି । ନାଇକ ପିଣ୍ଡାରେ ବସା । ଗୌରବ ଦେଖାଇ କୌପୁନୀ ଉପରେ ପୁରୁଣା କୋଟ୍ ଖଣ୍ଡି ସେ ପିନ୍ଧିଲା, ମୁଣ୍ଡରେ ପଗଡ଼ି ଭିଡ଼ିଲା, ତାହା ଉପରେ ପିଙ୍କା ଟାଣିବା ଶାଳପତ୍ରର କାହାଳି ପୁଞ୍ଜାଏ ଉଙ୍କି ମାରୁଥାଏ । ମୁଣ୍ଡକୁ ଅଣ୍ଟାତଳକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେଇ ଦୁଇ ହାତରେ ଅଧିକାରୀର ପାଦ ଛୁଇଁ ମୁଣ୍ଡରେ ମାରି ନାଇକ ଗଦଗଦ ହୋଇ କହିଲା, "ଜୁହାର ଗାରଡ଼ (ଗାର୍ଡ଼) ମହାପ୍ରୁ, ତୁମର ପାଦୁକା ଶୀତଳ ଥାଉ ।"

ଚାରିଆଡ଼େ ହୁଲର ହୋଇଗଲା, "ଗାରଡ଼, ଗାରଡ଼, ଜମାନ୍ ଜମାନ୍" । ନାଇକର ହାତାବାରିଶି ଗାଁ'ର ଜଗୁଆଳ ଏବଂ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଡମ୍ବ 'ବାରିକ' ବାଡ଼ି ହଲେଇ ହଲେଇ ଚାରିଆଡ଼େ ଚହଳ ପକେଇ ବୁଲିଲା, ଲୋକେ ରୁଣ୍ଡ ହେଲେ । ସିଧା ଆସିଲା, ଚାଉଳ ଡାଲି ପନିପରିବା ଗାଁ'ର ଫସଲ । ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍ କମ୍ ମହାପ୍ରୁ ନୁହନ୍ତି । ବଣରେ ଗୋରୁ ଚରେଇବା ପାଇଁ ହଳପିଛା ଲଙ୍ଗଳ 'ପାନୁ' (ଟିକସ) ଦେବାକୁ ପଡ଼େ, ଏ ତ ମାମୁଲି, ତାହା ଛଡ଼ା କିଏ କେଉଁଠି ଚାଷ କରିବା ସକାଶେ ବାଘୁଆ ଅରମା ମାରି ଜମି କରିଛି ଅର୍ଥାତ୍ 'ପୋଡୁ ଚାଷ' କରିଛି, ସେଥିପାଇଁ ଜୋରିମାନା ପଡ଼ିବ । କିଏ ବେ-ଆଇନି ଭାବେ ଇଜାର୍

(ରିଜାର୍ଭ୍ଡ୍) ବଣରୁ ମହୁ ଆଣିଛି କିମ୍ବା ଘର କରିବାକୁ ଶାଳଗଛ ପିଆଶାଳ ଗଛ କାଟିଛି, ସବୁ କଥାକୁ ପତରଗଳି ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍ । ଜଣେ ଜମାନ୍, ତା'ର ଆଠ ଟଙ୍କା ଦରମା, ତା'ର ଦଖଲରେ ଦଶ ପନ୍ଦର କୋଶ ନିଘ□ଜଙ୍ଗଲ, ଶ୍ୱାପଦ ସଙ୍କୁଳ । କୁକୁଡ଼ା, ଆସିଲା, ତା'ର ଡିମ୍ବ ବି ଆସିଲା, ଏସବୁ "ଶାଗ୍" । ଅନେକେ ଉପାଧିଆ ପଡ଼ିଲେ, ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍ ଭୋଗ ପାଇ ପାଇ ବର ବୃଷ୍ଟି କଲା । ସୁକୃଜାନିର ଜମି ଦରକାର । ତା'ର ବଢ଼ନ୍ତା ପରିବାର, ପୁଅକୁ ବିଭା କରିବ, ପୁଅର ପୁଅ ସେ ଦେଖିବ । ଉ□ାଳି ଦମକ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ତା'ର ଖାଲି ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଯାଏ । ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍‌ର ଦୟାରୁ ସେଠି ସଲମନ ଡମ୍ବ, ଇଷ୍ଟିଫାନ ଡମ୍ବ କାହିଁ ଦଶମାଣ ଜମି ସଫା କରି ସାରିଲେଣି, ତା'ର ବି ଦରକାର, ତା'ର ବି ହାତ ଖୁଲୁ ଖୁଲୁ ହେଲାଣି । ସୁକୃଜାନିର ବଡ଼ ବଡ଼ କାଠ ଦରକାର, ସେ ଆହୁରି ଘର ତୋଳିବ, ପୁଅମାନେ ବିଭାହେଲେ ନିଆରା ଘରେ ରହିବେ । ଏ 'ପରଜା' ସମାଜର ରୀତି । ଦିନ ଦି' ପହରରେ ଯୋଡ଼ିଏ କୁକୁଡ଼ା ତିନୋଟି ପଣସ ଧରି ଜଙ୍ଗଲ୍ ଜମାନ୍ ପାଖେ ଯାଇ ସୁକୃଜାନି ଉପାଧିଆ ପଡ଼ିଲା । ପରଜାର ବିନୟ ଭଙ୍ଗୀରେ କହିଲା, "ମହାପ୍ରଭୁ' ତୁ ଦୟା ନ କଲେ ଆମେ ମରିଯିବୁ ନାହିଁକି ।"

ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍ ତୁନି ହୋଇ ରହିଲା ।

ଅ□ାରୁ ଯୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା କାଢ଼ି ତଳେ ଥୋଇ ଦେଇ ହାତ ଯୋଡ଼ି ସୁକୃଜାନି ନିବେଦନ କଲା,– "ମହାପ୍ରଭୁ ।"

"ହୁଁ ।"

"କ'ଣ କହୁଚୁ ମହାପ୍ରଭୁ, ହାଣିବି ନା ?"

"ହଉ ।"

ତା'ର କାମ ସରିଗଲା । ସୁକୁଜାନିର ଆନନ୍ଦ ରଖିବାକୁ ଜାଗା ନ ଥାଏ । ଖୋଜକେ ଦି' ଦି' ପାହୁଣ୍ଡ ଡେଇଁ ସେ ଘରକୁ ଫେରିଲା ।

ଖିଆପିଆ ସାରି ପୁଟୁଳା ବୁଜୁଳା ବାନ୍ଧି ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍ ଛାଉଣି ଉଠେଇ ନେଲା । ଏଣିକି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗାଁ' । ଜିନିଷ ବୋହିବାକୁ ଚାରିଜଣ ଭେଣ୍ଡିଆଙ୍କୁ ବିଲରୁ ଓଟାରି ଆଣି ବାରିକ ହାଜର କଲା । ବୋଝ ଉଠିଲା, ବୁଜୁଳି ଉଠିଲା, କାନ୍ଧରେ ବନ୍ଧୁକ ପକେଇ ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍ ଉଠିଲା । ଛାଇ ଲେଉଟା ବେଳ । ଗାଁ' ତୁଠରେ ଜିଲି 'ଗୁର୍ଦି' ଶାଗ ଧୋଉଥାଏ । ଝୋଲା ସେପାଖେ ଅଟକି ରହି ଜମାନ୍ ହାଙ୍କିଲା

"ଏ ନୁନି (ଟୋକି), କାଏଁ କରୁଲେ (କ'ଣ କରୁଛୁ) ?"

ଶାଗ୍– ବାବୁ–

"ଦେଇସା ? (ଦେବୁ କି ?)

"ଏତେ ଶାଗ୍ ନେଲୁ ଗୁର୍ଦିଶାଗ କ'ଣ କରିବୁ ବାବୁ ?" ଜିଲି ହସିଲା । ଆହୁରି କେତେ ଟୋକୀ ପାଣିକି ଓହ୍ଲେଇବାକୁ ଅତଡ଼ାରୁ ଗଡ଼ିଲେ । ଜମାନ୍ ଭାବିଲା "ଆଜି ଏତିକି ।" ସେ ବାଟ ଧରିଲା ।

ଝୋଲା ତୁଠରେ ଟୋକୀମାନେ ଜମିଲେ । ଜିକି ଜିକି ମୁହଁରୁ ଛଳ ଛଳ ହସ, ରହସ୍ୟ କରିବା ହସିବା ଏମାନଙ୍କର ସ୍ୱଭାବ । ଆଜି ଗାଁ'ର ଗପ ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍‌ର ଆବିର୍ଭାବ । ବଣ ହଣାହଣିର କଥା ଜମିର କଥା ସେ ସବୁ ବଡ଼ବଡ଼ିଆଙ୍କର । ଟୋକୀମାନେ ତା'ର ହାବଭାବ ସମାଲୋଚନା କଲେ । "ମୋତେ ଅନୋଉଁ ଥିଲା ।" "ମୋର ପଛ୍ ପଛ୍ ଧାଉଁଥିଲା ।" "ଛେଃ– ସରୁ ଡାଙ୍ଗ ପରି ମଣିଷଟେ ସେଇଟା ତହିଁରେ ପୁଣି କେଡ଼େ ହମ ହମ ।" "ଯୋଉ ପାଟି, ମୁଁ ତ ଡରିଗଲି ।" "ଦେଖତ ଆମର କାଳି କୁକୁଡ଼ାଟା ଡିମ୍ବ

ଦେଉଥିଲା ବାପା ତାକୁ ଦେଇଦେଲା ।” ବହୁତ କଥା, ସବୁ ସମାଲୋଚନା, ତଥାପି ହସରେ ବୁଡୁ ବୁଡୁ ।

ହସୁ ହସୁ ବହୁତ ଦୂର । ପୁରିଜାନିର ଝିଅ କାଜୋଡ଼ି ଜିଲିର ଭାରି ସାଙ୍ଗ, ମାଣ୍ଡିଆଜାନି ସକାଶେ ସେ ମନୋନୀତା । ଜିଲି ଉପରକୁ ପାଣି ଆଞ୍ଜୁଳାଏ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ହସି ହସିକା କାଜୋଡ଼ି ଆରମ୍ଭ କଲା,– “ଏ ବାଗ୍ଲୀ ।” ବାଗ୍ଲା ରେଙ୍ଗୁ ପରଜାର ପୁଅ, ଦିନା କେତେ ହେଲା ଗାଁରେ ଗପ ଚହଟିଛି ବାଗ୍ଲା ଆଉ ଜିଲି ପରସ୍ପରକୁ ଭଲ ପାଉଛନ୍ତି, ବିଭା ହେବେ । ପୁଣି ପାଣି ଛି□ଡ଼ି– “କାହା କଥା ଏତେ ଭାବୁଛୁ ଲୋ, ଏ ବାଗ୍ଲୀ ।”

“ଭାକ୍ ।”

“କଥା କହିବୁ ନାହିଁ ?”

ଜିଲି କହିଲା, “କ’ଣ କହୁଚୁ ଏ ଭାଉଜ ?”

“ମୋ ଗରଜ ପଡ଼ିଚି ୟାଙ୍କ ଭାଉଜ ହେବାକୁ–”

“ଜମା ଟିକିଏ ଇଚ୍ଛା ନ ଥିବ ପରା–”

କାଜୋଡ଼ି ମୁହଁ ଝାଡ଼ି ଝାଡ଼ି କହିଲା, “ଆମି ନିଚୁ ନିଚୁ (ଆମର ଦରକାର ନାହିଁ), ଆମର ‘ଭାଟ’ (ଭିଣୋଇ) କଥା କହ, ଶୁଣିବାକୁ ଭଲ ଲାଗିବ ।”

❑❑❑

(କ) ଲେଖକ ପରିଚୟ

ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି (୧୯୧୪-୧୯୯୧)

ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ କଥା ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରଖ୍ୟାତ ସ୍ରଷ୍ଟା ଭାବରେ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି ସୁପରିଚିତ । ସେ ଥିଲେ ଅସାଧାରଣ ପ୍ରତିଭାର ଅଧିକାରୀ । ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସ ରଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲେଖନୀ ଚାଳନା କରି ସେ ଏକ ନୂତନ ଦିଗନ୍ତ ଉନ୍ମୋଚନ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆଦିବାସୀ ଜୀବନ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନରେ ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଅନତିକ୍ରମ୍ୟ । ତାଙ୍କର ବର୍ଣ୍ଣନାଭଙ୍ଗୀ ଯେପରି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର, ସେହିପରି ଚିତ୍ର ଓ ଚରିତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନରେ ସେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ । ସେ ମଧ୍ୟ ଗଳ୍ପ ଓ ପ୍ରବନ୍ଧ ରଚନା କରି ତାଙ୍କର ବହୁମୁଖୀ ପ୍ରତିଭାର ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି । ଗୋପୀନାଥଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସ ଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ରସସିକ୍ତ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରଚନା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ସୁଖପାଠ୍ୟ । ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ରଚିତ ଉପନ୍ୟାସ- ପରଜା, ହରିଜନ, ଅମୃତର ସନ୍ତାନ, ଦାନାପାଣି, ମାଟିମଟାଳ, ଦାଦିବୁଢ଼ା, ଲୟବିଲୟ, କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ- ଘାସଫୁଲ, ଉଡ଼ନ୍ତାଖଇ, ନାଟକ- ମୁକ୍ତିପଥେ, ଆଲୋଚନା- କଳାଶକ୍ତି, ଜୀବନୀ- ଉତ୍କଳମଣି, ଆତ୍ମଜୀବନୀ- ସ୍ରୋତସ୍ୱତୀ ପୁସ୍ତକ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଶ୍ରୀମଣ୍ଡିତ କରିଛି । ଭାରତବର୍ଷର ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମାନ 'ଜ୍ଞାନପୀଠ ପୁରସ୍କାର' ଲାଭ କରିବାରେ ସେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ସାରସ୍ୱତ ସ୍ରଷ୍ଟା । ସେ କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ନାଗବାଲିଠାରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

(ଖ) ଶରଶୁପଦର ସମ୍ପର୍କରେ

ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଉପନ୍ୟାସ 'ପରଜା'ରୁ 'ଶରଶୁ ପଦର' ବିଷୟଟି ସଂଗୃହୀତ । ଏହି ସ୍ମରଣୀୟ ଉପନ୍ୟାସର ଆରମ୍ଭ ଏହି ଶରଶୁ ପଦରରୁ ହିଁ ହୋଇଅଛି । କୋରାପୁଟରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର ଯିବା ରାସ୍ତାର ଧର୍ମଦୁଆର ଘାଟି ନିକଟସ୍ଥ ଛୋଟ ଗାଁ ଶରଶୁ ପଦର । ଶରଶୁପଦରରେ ତିନି ଜାତିର ଲୋକ ବାସ କରନ୍ତି ।

ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ ଭିତରେ ଗଢ଼ିଉଠିଥିବା ଏହି ଗାଁ'ଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ମନୋରମ । ଜନଜାତି ମଣିଷର ଜୀବନ ଚିତ୍ର ଶର୍‌ଶୁପଦରରେ ମିଳିଥାଏ । ଜନଜାତି ମଣିଷ, ସର୍ବୋପରି ସେମାନଙ୍କ ସରଳ-ନିଷ୍କପଟ ଜୀବନଧାରାର ସଫଳ ଉଦାହରଣ ଶର୍‌ଶୁପଦର ଗାଁ । ଶର୍‌ଶୁପଦରର ବାସ୍ତବ ଓ ଜୀବନଧର୍ମୀ ବର୍ଣ୍ଣନା ପାଠକକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିବା ସହ ଜନଜାତି ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟାକୁ ଉନ୍ମୋଚିତ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଛି ।

(ଗ) କଠିନ ଶବ୍ଦାର୍ଥ

ଡାଲୁ - ଗଡ଼ାଣିଆ, କୌପୁନୀ - ଅନ୍ତବସ୍ତ୍ର / କାଛା / ଲେଙ୍ଗ୍‌ଟା, କୁମ୍ଭି - ମାଠିଆ/ କଳସ, ଲାଉତୁମ୍ବା - ଲାଉଥାଳ, ବୃଷାଳ - ବିଶାଳ, ପା□ିଆ - ପତଳାଲୁଗା/ ପିନ୍ଧାଲୁଗା, ଉଣ୍ଡିବା - ଛକିବା / ଦରାଣ୍ଡିବା/ ଖୋଜିବା, ଶ୍ୱାପଦସଂକୁଳ - ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର – ଚାରିଗୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉ□ର ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉ□ରଟି ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) କୋରାପୁଟରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର ଯିବା ରାସ୍ତାରେ କେଉଁ ଘାଟି ପଡ଼େ ?

(ସାଲୁର୍, ପାଲୁର୍, ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର, ଧର୍ମଦୁଆର)

(ଖ) ସୁକ୍ରୁଜାନିର ଭାରିଯା କିଭଳି ମରିଥିଲା ?

(ରୋଗରେ, ବାଘ ନେଇଯିବାରୁ, ପାଣିରେ ବୁଡ଼ିଯିବାରୁ, ନିଆଁଲାଗିଯିବାରୁ)

(ଗ) ତେଲ ହେବାପାଇଁ ସୁକ୍ରୁଜାନିର ବଖରା କଣରେ କେଉଁ ମଞ୍ଜିଥାଏ ?

(ବାରି ବାଇଗବା, ଆମ୍ବଟାକୁଆ, ମାଣ୍ଡିଆ, ଅଳସି)

(ଘ) ସୁକୃଜାନିର ସାନପୁଅ କିଏ ?

(ମାଣ୍ଡିଆ ଜାନି, ଟିକ୍ରାଜାନି, ଲାକ୍ରାଜାନି, ଗୁଡ୍ରାଜାନି)

(ଙ) ବିଲି କେଉଁ ଫଳର ସାବୁନ୍ ଫେଣରେ ମୁଣ୍ଡ ରଗଡୁଥିଲା ?

(ବାଇଗଣ, ଚିଲି, କାନ୍ଦୁଲି, ଅଠା)

(ଚ) ସିଟି ମାରିମାରି ବୁଲାଣି ବାଟରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍ କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲା ?

(ଗାଆଁ, ଜଙ୍ଗଲ, ଝରଣା, ସହର)

(ଛ) ଜଣେ ଜମାନ୍‌ର ଦରମା କେତେ ?

(ପା□ଟଙ୍କା, ଆଠଟଙ୍କା, ବାରଟଙ୍କା, ଅଠରଟଙ୍କା)

(ଜ) ଗାଁ' ତୁଠରେ ଜିଲି, କେଉଁ ଶାଗ ଧୋଉଥିଲା ?

(ଲେଉଟିଆ, ଗୁର୍ଦି, ମର୍ଦି, ନେନ୍ତା)

(ଝ) ସୁକୃଜାନି ବଡ଼ଝିଅର ନାମ କ'ଣ ?

(ଜିଲି, ବିଲି, ସମ୍ବାରି, କାଜୋଡ଼ି)

(ଞ) ସୁକୃଜାନି କେଉଁ ଗାଆଁର ଲୋକ ?

(ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର, ଶର୍ଶୁପଦର, ଅମ୍ବାଝୋଲା, କଦମ ଝୋଲା)

(ଟ) ଧର୍ମଦୁଆର ଘାଟିଠାରୁ କେଉଁ ଦିଗକୁ 'ଶର୍ଶୁପଦର' ଗାଁ ପଡ଼େ ?

(ପୂର୍ବ, ପଶ୍ଚିମ, ଉ□ର , ଦକ୍ଷିଣ)

(ଠ) ଧର୍ମଦୁଆର ଘାଟିଠାରୁ କେତେ ଦୂରରେ ଶର୍‌ଶୁପଦର ଗାଁ ?

(କୋଶେ, ଦୁଇକୋଶ, ତିନିକୋଶ, ଚାରିକୋଶ)

(ଡ) ଶର୍‌ଶୁପଦର ଗାଁରେ କେତେ ଜାତିର ଲୋକ ବାସ କରନ୍ତି ?

(ଦୁଇ, ତିନି, ଚାରି, ପା□)

(ଢ) 'ଜୋଣା' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

(ଲଙ୍କାମରିଚ, ମକ୍‌କା, ଧୂଆଁପତ୍ର, କାନ୍ଦୁଲ)

(ଣ) ସମ୍ବାରି କେଉଁଠିକୁ ଶାଗ ତୋଳିବାକୁ ଯାଇଥିଲା ?

(ବୁଦାଗହଳକୁ, ଭାଲୁଗାଡ଼କୁ, ବିଲକୁ, ପୋଖରୀ ହୁଡ଼ାକୁ)

(ତ) କେତେବର୍ଷ ତଳେ ସମ୍ବାରି ଶାଗ ତୋଳିବାକୁ ଯାଇ ଆଉ ଫେରିନାହିଁ ?

(ଦୁଇବର୍ଷ, ତିନିବର୍ଷ, ଚାରିବର୍ଷ, ପା□ବର୍ଷ)

(ଥ) ଜିଲି ଓ ବିଲି ଚିକ୍‌ଣ ଖୋଷାରେ କେଉଁ ରଙ୍ଗର ଫୁଲ ଖୋସିଥାନ୍ତି ?

(ଲାଲ୍, ହଳଦିଆ, ଗୋଲାପି, ଧଳା)

(ଦ) କେଉଁଥିରେ ମାଣ୍ଡିଆ ଯାଉ ପୁରାଇ ବିଲକୁ ନିଆଯାଏ ?

(କୁମ୍ଭିରେ, ଲାଉ ତୁମ୍ବାରେ, ହାଣ୍ଡିରେ, ତଲାରିରେ)

(ଧ) ସବୁରିକ□ ଗୋଟିଏ ଭୂତ ବା ଡୁମା, ଏହା କାହାର ବିଶ୍ୱାସ ?

(ସୁକୃଜାନି, ନାଇକ, ଜମାନ୍, ଗାରଦ)

(ନ) କିଏ ଆଣିଦିଏ ଝଡ଼ ତୋଫାନ, ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ବୋଲି ସୁକୃଜାନି ଭାବିଛି ?

(ଡଙ୍ଗର, ଜଙ୍ଗଲ, ଡୁମା, ବୁଢ଼ାରଜା)

(ପ) ଢୁ ଢୁ ବରଷାରେ ସୁକୃଜାନି ଓ ଆଉ କିଏ ମିଶି ସାନ ପାହାଡ଼କୁ ଚାଷଭୂଇଁ କରିଥିଲେ ?

(ମାଣ୍ଡିଆ, ଟିକ୍ରା, ଲୋବୋ, ବାଗଲା)

(ଫ) ସୁକୃଜାନିର ଆବୁଆବୁଆ ବଲୁଆ ଦେହର ଗୋଡ଼ପେଣ୍ଡା କିପରି ?

(ବର୍ଷାତି, କାଉଡ଼ି, ପଥର, ଗଛ)

(ବ) ମାଣ୍ଡିଆଜାନି ଠିକ୍ କାହାପରି ?

(ଟିକ୍ରାଜାନି, ସୁକୃଜାନି, ଝିଲି, ବିଲି)

(ଭ) ମଲା ମା'କୁ କିଏ ମନେ ପକେଇ ଦିଏ ?

(ମାଣ୍ଡିଆଜାନି, ଟିକ୍ରାଜାନି, ସୁକୃଜାନି, ଝିଲି ଓ ବିଲି)

(ମ) ଜିଲି ସାମ୍ନାକୁ ମୁହଁ କରି ତା'ର ପିନ୍ଧା ଖଣ୍ଡିକ ଚଟାଣ ଉପରେ କାଚୁଥିଲା ?

(ଲୁଗା, ଶାଢ଼ୀ, ପା଼ିଆ, କୌପୁନୀ)

(ଯ) ବଣଗାରଡ଼ କେଉଁ ଚଢ଼େଇ ଖୋଜିବାର ବାହାନାରେ ଏକଡ଼ ସେକଡ଼ ହେଉଥିଲା ?

(ମୟୂର, କୁକୁଡ଼ା, ହରଡ଼ ଚଢ଼େଇ, ଗେଣ୍ଡାଳିଆ)

(ର) ନାଇକ ଖଜଣା ଅସୁଲ କରି ରଜାଘର କୁ ଦିଏ ?

(ଚପରାଶି, ଗାରଡ଼, ରିବିଣି, ଜମାନ)

(ଳ) ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍‌ର ଦଖଲରେ କୋଶ ନିଘ□ଜଙ୍ଗଲ ।

(ଦଶ ପନ୍ଦର କୋଶ, ଦୁଇକୋଶ, କୋଡ଼ିଏ କୋଶ, ଅଠରକୋଷ)

(ବ) ରେଙ୍ଗୁ ପରଜାର ପୁଅର ନାମ କ'ଣ ?

(କାଜୋଡ଼ି, ବାଗଲା, ଭାଟ, ଡାଙ୍ଗ)

୨. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ।

(କ) ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରରୁ ଦେଢ଼ କୋଶ ଦୂରରେ କେଉଁ ଘାଟି ପଡ଼େ ?

(ଖ) 'ଧର୍ମଦୁଆର' ଘାଟିର ଏ ପାଖରୁ କେତେ ଓ ସେ ପାଖରୁ କେତେ ପାହାଡ଼ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ?

(ଗ) 'ଧର୍ମ ଦୁଆର' ଘାଟିର ଉତ୍ତରକୁ କେଉଁ ଗାଁ ?

(ଘ) 'ଧର୍ମ ଦୁଆର' ଘାଟିର କେତେ ଦୂରରେ 'ଶର୍‌ଶୁପଦର' ଗାଁ ପଡ଼େ ?

(ଙ) ଶର୍‌ଶୁପଦର ଗାଁରେ କେଉଁ ସବୁ ଜାତିର ଲୋକ ବାସ କରନ୍ତି ?

(ଚ) 'ଟଣିଅାଁ' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

(ଛ) କେତେ ଘର ଲୋକ ଶର୍‌ଶୁପଦର ଗ୍ରାମରେ ବାସ କରନ୍ତି ?

(ଜ) ସୁକ୍ରୁଜାନିର ସ୍ତ୍ରୀର ନାମ କ'ଣ ?

(ଝ) ସମ୍ଭାରି ସକାଳୁ ସକାଳୁ କେଉଁଠିକୁ ଶାଗ ତୋଳିବାକୁ ଯାଇଥିଲା ?

(ଞ) ସମ୍ଭାରିକୁ କିଏ ନେଇଗଲା ?

(ଟ) ମାଣ୍ଡିଆ ଚୁନା କି ଶାଗ କିମ୍ବା ଫେସା ହୋଇଥିବା ଆମ୍ବ ଟାକୁଆର କୋଇଲିକୁ କିଏ ଚୂଲିରେ ବସାଏ ?

(ଠ) ସୁକ୍ରୁଜାନି କ'ଣ ପିକା କରି ଟାଣେ ?

(ଡ) 'ତଲରା' ଓ 'ତଲରି' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

(ଢ) ସୁକ୍ରୁଜାନିକୁ କ'ଣ ଭଲଲାଗେ ?

(ଣ) ସୁକ୍ରୁଜାନି କ'ଣ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ?

(ତ) ଶରଶୁପଦରର ପାହାଡ଼ୀ ନଈରେ କିପରି ଡେଇଁ ଡେଇଁକା ପାଣି ଚାଲେ ?

(ଥ) ପାହାଡ଼ ତଳର କେଉଁ ଜମିରେ ଧାନ ହୁଏ ?

(ଦ) ସୁକ୍ରୁଜାନି ଓ ଆଉ କିଏ ମିଶି ସାନ ପାହାଡ଼କୁ ଚାଷଭୂଇଁ କରିଥିଲେ ?

(ଧ) ମଣିଷ ମରିଗଲେ କେଉଁଠାରେ ତା' ନାଁରେ ଖଣ୍ଡେ ଗୋଜିଆ ପଥର ପୋତା ହୁଏ ବୋଲି ସୁକ୍ରୁଜାନି ଭାବିଛି ?

(ନ) ସୁକ୍ରୁଜାନି କାହା ଉପରେ ଭରସା ରଖେ ?

(ପ) ସୁକ୍ରୁଜାନି ପାହାଡ଼ ଲଣ୍ଡା କଲାବେଳେ ଏକାବେଳେକେ କେତେ ଘ□ କୁରାଢ଼ି ଓହ୍ଲାଏ ନାହିଁ ?

(ଫ) ସୁକ୍ରୁଜାନି ହାକିମ ମାନଙ୍କ ବୋଝକୁ ନେଇ କେଉଁଠାରେ ପହଞ୍ଚାଏ ?

(ବ) ସୁକ୍ରୁଜାନି କୋଶେ ବାଟ ହାକିମମାନଙ୍କ ବୋଝ ନେଇ ଗଲେ କେତେ ପଇସା ମିଳେ ?

(ଭ) ସୁକ୍ରୁଜାନିର ବୟସ କେତେ ?

(ମ) ପରଜା ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କ ତୁଠ କେଉଁଠାରେ ?

(ଯ) ଟିକ୍ରା ଜାନିକୁ ଦେଖିଲେ କିଏ ମନେ ପଡ଼ିଯାଏ ?

(ର) ଜିଲି ଓ ବିଲି ଦି' ଭଉଣୀ କେଉଁଠାରେ ଗାଧୋଉଥିଲେ ?

(ଳ) ଜମାନ୍ ହସି ହସି କେଉଁଠାରେ ଛପିଗଲା ?

(ବ) ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍‌ର ଛାଉଣି କେଉଁଠାରେ ପଡ଼େ ?

(ଶ) ନାଇକ ଖଜଣା ଅସୁଲ କରି କାହାକୁ ଦିଏ ?

(ଷ) କିଏ ରଇତ ମାନଙ୍କଠାରୁ ଉଛରେ ?

(ସ) ଶରଶୁପଦର ଗାଁ'ର ଚାରିଆଡ଼େ କ'ଣ ହୁଲର ହୋଇଗଲା ?

(ହ) ବଣରେ ଗୋରୁ ଚରାଇବା ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍‌କୁ କ'ଣ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ?

(କ୍ଷ) କ'ଣ କଲେ ଜମାନ୍‌କୁ ଜୋରିମାନା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ?

(ୟ) ସୁକ୍ରୁଜାନିର କ'ଣ ଦରକାର ?

(ଲ) 'ପରଜା' ସମାଜର ରୀତି କ'ଣ ?

(०) କେତେ ଟଙ୍କା ଦେଇ ସୁକ୍ରୁଜାନି ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍‌କୁ ଜମିପାଇଁ ନିବେଦନ କଲା ?

(ଃ) ଗାଁ' ତୁଠରେ ଜିଲି କ'ଣ କରୁଥିଲା ?

(ଁ) କାଜୋଡ଼ି କାହାର ଝିଅ ?

(i) ମାଣ୍ଡିଆଜାନି ପାଇଁ କାହାକୁ ମନୋନୀତ କରାଯାଇଥିଲା ?

(ii) ଦିନା କାତେ ହେଲା ଶରଶୁପଦର ଗାଁ'ରେ କେଉଁ ଗପ ଚହଟିଛି ?

୩. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ- ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୨ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଏବଂ ଉ□ର ପାଇଁ ୧ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) କେଉଁଠାରେ 'ଧର୍ମଦୁଆର' ଘାଟି ପଡ଼େ ?

(ଖ) 'ଶର୍‌ଶୁ ପଦର' ରେ ଥିବା ସାହି ମାନଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ?

(ଗ) ସୁକୃଜାନିର ସଂସାର କହିଲେ କିଏ ?

(ଘ) ସମ୍ବାରି କିପରି ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲା ?

(ଙ) ସୁକୃଜାନି ତା' ଟିକି ସଂସାରକୁ ଘେନି କିପରି ଚଳୁଥିଲା ?

(ଚ) ସୁକୃଜାନି କେତେବେଳେ ଆଶ୍ରୟମୟ ତୃପ୍ତି ପାଏ ?

(ଛ) ଜିଲି ଓ ବିଲି ହାଣ୍ଡିରେ କ'ଣ ଅଜାଡ଼ି ଚୂଲିରେ ବସାନ୍ତି ।

(ଜ) ମାଣ୍ଡିଆ ଓ ଟିକ୍ରା କେତେବେଳେ ପିଣ୍ଡାରେ ହାଲିଆ ଘାଲିଆ ହୋଇ ବସିପଡ଼ନ୍ତି ?

(ଝ) ମାଣ୍ଡିଆ ଜାନି କାହାପରି ଦେଖିବାକୁ ?

(ଞ) ଟିକ୍ରା ଓ ତା' ମା' ମଧରେ ଥିବା କେଉଁ ସମାନତା ସୁକୃଜାନିର ମନେ ପଡ଼ିଯାଏ ?

(ଟ) ସୁକୃଜାନି କେତେବେଳେ ସଞ୍ଜର ଶାନ୍ତି ଓ ଖୋଲା ପାହାଡ଼ର ଶାନ୍ତି ପିଇଯାଏ ?

(ଠ) ବିଲି କେତେବେଳେ ଦୁଇ ହାତରେ ପାଣି ଚବର ଚବର କରୁଥିଲା ?

(ଡ) ଜିଲି ଓ ବିଲି ଗାଧୋଉ ଥିଲାବେଳେ କିଏ ସିଧା ଆଖିରେ ଚାଲିଗଲେ ?

(ଢ) ଝୋଲା କୂଳେ କୂଳେ ଆଉ ଜଣେ ଲୋକ କ'ଣ କରୁଥିଲା ?

(ଣ) ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍ ଏକା ଜାଗାକେ କାହାକୁ କିପରି ଚାହିଁ ରହିଥିଲା ?

(ତ) 'ତୁମ ପାଦୁକା ଶୀତଳ ଥାଉ' କିଏ କାହାକୁ କହିଛି ?

(ଥ) କିଏ ଗାରଡ଼ ଜମାନ୍ କଥା ଚାରିଆଡ଼େ ଚହଳ ପକାଇ ବୁଲିଲା ?

(ଦ) ଗାରଡ଼ ଜମାନ କଥା ଚହଳ ପଡ଼ିବାପରେ କ'ଣ ହେଲା ?

(ଧ) ସୁକୃଜାନି କେଉଁ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଯାଏ ଓ କାହିଁକି ?

(ନ) ସୁକୃଜାନିର ବଡ଼ ବଡ଼ କାଠ କାହିଁକି ଦରକାର ?

(ପ) ସୁକୃଜାନି କାହା ପାଖରେ କେତେବେଳେ ଓ କ'ଣ ଧରି ଉପାଧିଆ ପଡ଼ିଲା ?

(ଫ) ସୁକୃଜାନି ପରଜାର ବିନୟ ଭଙ୍ଗୀରେ କ'ଣ କହିଲା ?

(ବ) ଆଜି ଗାଁ'ର ଗପ କ'ଣ ?

(ଭ) ବାଗଲା କିଏ ?

(ମ) କାଜୋଡ଼ି ମୁହଁ ଝାଡ଼ି ଝାଡ଼ି କ'ଣ କହିଲା ?

୪. ପ୍ରାୟ ତିରିଶଗୋଟି ଶବ୍ଦରେ ଉତ୍ତର ଦିଅ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୩ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଓ ଉ□ର ପାଇଁ ୨ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରର ଅବସ୍ଥିତି ଉପସ୍ଥାପନ କର ।

(ଖ) ସୁକୃଜାନିର ସଂସାର ବିଷୟରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ ଲେଖ ।

(ଗ) ସୁକୃଜାନିର କାହା ଭିତରେ ନିଜକୁ ଖୋଜିପାଏ ?

(ଘ) ସୁକୃଜାନିର ଘରକରଣା ସମ୍ପର୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

(ଙ) 'ଡୁମା' ବିଷୟରେ ସୁକୃଜାନିର ବିଶ୍ୱାସ କ'ଣ ?

(ଚ) ସାନ ପାହାଡ଼କୁ ଦେଖି କେଉଁ ଦୃଶ୍ୟ ସୁକୃଜାନିର ଆଖି ଆଗରେ ନାଚି ଯାଉଛି ?

(ଛ) ସୁକୃଜାନିର ଆତ୍ମା ଗୋଟାଏ ଡୁମା ହୋଇ କେଉଁଠି କାହାକୁ ଅନାଇ ରହିବ ?

(ଜ) 'ବୟସ ପଚାଶକୁ ଧକ୍କା ଖାଇଲା' କାହା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଓ କ'ଣ କୁହାଯାଇଛି ?

(ଝ) ପାହାଡ଼ ତଳ ଝୋଲାର ଚିତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନ କର ।

(ଞ) ସଭ୍ୟଜଗତ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

(ଟ) ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିବା ପରେ ଦୁଇ ଭଉଣୀ କ'ଣ କଲେ ?

(ଠ) ନାଇକର ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣ କର ।

(ଡ) ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍‌କୁ କ'ଣ ପାଇଁ କେତେ ଟିକସ ବା ଜୋରିମାନା ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ?

(ଢ) ସୁକ୍‌ଜାନି କାହିଁକି ଉପାଧିଆ ପଡ଼ିଥିଲା ?

(ଣ) ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍‌ର ହାବଭାବକୁ ପରଜା ଝିଅମାନେ କିପରି ସମାଲୋଚନା କରୁଥିଲେ ?

୫. ଦୀର୍ଘ ଉ□ର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ – ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ ।

(କ) ପରଜା ସମାଜ ଜୀବନର ବାସ୍ତବ ଚିତ୍ର 'ଶର୍‌ଶୁପଦର' ପାଠ୍ୟାଂଶରେ କିପରି ପ୍ରତିଫଳିତ ଆଲୋଚନା କର ।

(ଖ) 'ଶର୍‌ଶୁପଦର', 'ପରଜା' ଉପନ୍ୟାସର ମୁଖବନ୍ଧ ସଦୃଶ – ଏହାର ସତ୍ୟତା ବିଚାର କର ।

(ଗ) ସୁକ୍‌ଜାନିର ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣ କର ।

(ଘ) ସଭ୍ୟ ମଣିଷ ଓ ଜନଜାତି ମଣିଷର ଜୀବନଭୂମି 'ଶର୍‌ଶୁ ପଦର' ପାଠ୍ୟାଂଶରେ କିପରି ସାର୍ଥକ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି– ଆଲୋଚନା କର ।

(ଙ) 'ଶର୍‌ଶୁପଦର' ଅନୁସରଣରେ ଗୋପୀନାଥଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣନା ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ଓ ଭାଷା ଉପସ୍ଥାପନାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ବିଚାର କର ।

(ଚ) ଜଙ୍ଗଲ ଜମାନ୍‌ର ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣ କର ।

❑❑❑

ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟା

କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଦାଶ

●

ଝେଲମ୍ କୂଳରେ-ଝେଲମ୍ ମାଆର କୋଳରେ ଶ୍ରୀନଗରବାସୀ ଲାଳିତ– ଏହାର କଳକଳ ଧ୍ୱନି କାହାର ଜୀବନ ସ୍ମୃତିକି ବା ଜୀବନ୍ତ କରେ ନାହିଁ ? ସଦା ପୂର୍ଣ୍ଣଜଳା, ସୁନାବ୍ୟା-କାଶ୍ମୀରବାସୀ ଏହି ନଦୀର ପ୍ରଶଂସାରେ ମୁଖର । ଅପ୍ରଶସ୍ତ ବୁଢ଼ାବଳଙ୍ଗ ପରି ଏହାର ଆକାର, କିନ୍ତୁ ଜଳ ଗାଢ଼ ନୀଳ, ବଙ୍କେଇ ବଙ୍କେଇ ବୁଲି ବୁଲି ସମସ୍ତ ଶ୍ରୀନଗର ଅଞ୍ଚଳକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିଛି । ଝେଲମ୍‌କୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ଶ୍ରୀନଗରରୁ 'ଶ୍ରୀ'ଟିକୁ ବାଦ୍ ଦେବାକୁ ହେବ । କାଶ୍ମୀର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚର ପ୍ରଧାନ ନର୍ତ୍ତକୀ ଭୂମିକାରେ ସେ ଅଭିନୟ କରିଛି । ଶ୍ରୀନଗର କାଶ୍ମୀରର ହୃଦୟ, ଝେଲମ୍ ତା'ର ପ୍ରଧାନତମ ରକ୍ତବାହୀ ଧମନୀ । ଶ୍ରୀନଗରର ସମସ୍ତ ଶ୍ରୀ, ପ୍ରାଣରେ ଅଙ୍କିତ କରିବା ଲାଗି ଆମର ଜଳଯାତ୍ରା ।

ଗୋଟିଏ 'ଶିକାରା' (କାଶ୍ମୀରର ଛୋଟଛୋଟ ନୌକା) ଭଡ଼ା ନେଲୁ, ତା' ସହିତ ଦୁଇଟି ଚୌକୀ ସଂଲଗ୍ନ, ସେଥିରେ ମଖମଲୀ ଗଦି ପଡ଼ିଛି, ଅକ୍ଳେଶରେ ଚାରିଜଣ ବସିପାରିବେ । ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଚିତ୍ରବିଚିତ୍ର ଚାନ୍ଦୁଆ ଟଣା ହୋଇଛି । ଚାନ୍ଦୁଆର ଚାରି ଖମ୍ବରେ ନାଲି, ନେଳି, ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗର କାଗଜ ଗୁଡ଼ା ହୋଇଛି, ସେଥିରୁ ଅଧେ ଅଧେ ପତାକା ପରି ପବନରେ ଉଡୁଛି । ହାଁଜି (ନାଉରୀ) ମୁସଲମାନ– ଦୀର୍ଘ ପାଞ୍ଚହାତ ମର୍ଦ୍ଦ, ପିନ୍ଧା ବଡ଼ ଅପରିଚ୍ଛନ୍ନ, ଗଦିକୁ ଝାଡ଼ିଝୁଡ଼ି ଆମକୁ ବଡ଼ ଆଦରରେ ବସାଇଲା, ନଈ ମଝିକୁ ଶିକାରା ନେଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆହୁଲା ମାରି ଚଳେଇଲା । ବହୁ ଅଚଳ ଆଉ ଅଚଳନ୍ତି ହାଉସ୍

ବୋଟ୍ ମଝିରେ ଚାଲିଲା ଆମର ଶିକାରା, ପଛେଇ ରହିଲା ଗୋଟି ଗୋଟି ସୌଧ, ଉଦ୍ୟାନ, ସେତୁ ଆଉ ଘାଟ ।

ନଦୀର ଦୁଇପଟେ ନଗରର ଦୁଇ ଅଂଶ ରହିଅଛି, ଯୋଗସୂତ୍ର ରଖିବା ଲାଗି ସାତୋଟି ସେତୁ ଗଢ଼ା ଯାଇଅଛି । ବିଭିନ୍ନ ଯୁଗରେ ବିଭିନ୍ନ ଶାସକଙ୍କ ସମୟରେ ଏଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ମିତ ହୋଇଅଛି । ଆଲିକ୍ଦଲ ସବୁଠାରୁ ପ୍ରାଚୀନ, ୧୪୧୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଅଲୀ ଅଲସାହଙ୍କ ସମୟରେ ଏହା ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାଛଡ଼ା ଅମୀର କଦଲ୍, ହବା କଦଲ୍, ଫତେ କଦଲ୍, ଜୈନ କଦଲ୍, ନଓ୍ବା କଦଲ୍, ସଫା କଦଲ୍, ନାମରେ ଆଉ ଛ' ଗୋଟି ସେତୁ ଅଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ କାଷ୍ଠରେ ନିର୍ମିତ; ଶ୍ରୀନଗରସ୍ଥ ଝେଲମ୍ ନଦୀର ଜଳଯାତ୍ରା କଲେ ଏହି ସାତୋଟି ସେତୁ ପାରି ହେବାକୁ ହୁଏ । ବଡ଼ ବଡ଼ ବ୍ୟାଙ୍କ, ବିଦ୍ୟାଳୟ, ହୋଟେଲ, କଲେଜ, ମନ୍ଦିର, ମସ୍ଜିଦ୍, ଗୋଦାମ, କାରଖାନା ଝେଲମ୍ କୂଳକୁ ଆବୋରି ରହିଛି, ଅହରହ ଯାତ୍ରୀ ଆଉ ବାଣିଜ୍ୟ ତରୀ ଏହି ନଦୀରେ ଯାତାୟାତ କରୁଅଛନ୍ତି । କେଉଁଠି କୂଳଲଗା ହାଉସ୍ ବୋଟ୍‌ରେ ଦୋକାନ ବସିଛି, କାର୍ପେଟ୍, ସାଲ୍, କାଠ ଆଉ କାଗଜରେ ତିଆରି ବିବିଧ ଜିନିଷ ସଜା ହୋଇଛି, ଲୋକେ ଶିକାରାରେ ଆସି ଜିନିଷପତ୍ର ଖର୍ଦ୍ଦି କରି ନେଉଛନ୍ତି । କେଉଁଠି ନୌକାରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପରିବାର ବାସ କରୁଛନ୍ତି, ବାହାର ଜଗତ ସହିତ ମିଶିବାର ସୁଯୋଗ ନାହିଁ, ଏ ଜଳ ଗୃହରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାମାନେ ଖେଳୁଛନ୍ତି– ଭାଇ ସଙ୍ଗେ ଭଉଣୀ । ବଡ଼ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଏ ଜୀବନ, ଚୌଦିଗରେ ଜଳଯାତ୍ରୀବାହୀ ନୌକା ବା ବୃହତ୍ ସୌଧ । ଘରଣୀ ହାଉସ୍ ବୋଟ୍ ଓଳାଉଛି, ଉ□ରି ଦିଗକୁ ଅନାଉଛି, ବେଳ ବୁଡ଼ିଲା, 'ସେ' କାହିଁକି ଆସିଲେ ନାହିଁ ?

ଆର ତୁଠରେ ପ୍ରୌଢ଼ାଟିଏ ପଥର ଉପରେ ଲୁଗା ଥୋଇ ପିଟଣାରେ ବାଡ଼ଉଛି । ଏଠି ଏଇ ଧରଣର ଲୁଗା କଚା ହୁଏ, ଶ୍ରମ ଊଣା ହୁଏ, ହାତରେ

ଥଣ୍ଡା ପାଣି ଲାଗେ ନାହିଁ । ଘାଟ ନୌକାରୁ ଖଲାସୀ ଜିନିଷପତ୍ର ଉଠାଇ ନେଉଛି, କୂଳରେ ବସି ବୁଢ଼ା ପଠାଣ ଧୂଆଁ ଖାଉଛି, ଛାତିଯାଏ ଲମ୍ବିଛି ତା'ର ଦାଢ଼ି । ଛେଳିଜଗା ଟୋକା ଛେଳିପଲ୍ଲ ଅଡ଼ାଇ ଆଣୁଛି; ପୋଲ ଉପରେ ଟାଙ୍ଗା ପରେ ଟାଙ୍ଗା ଧାଇଁଛି; କିଏ ଅଫିସରୁ ଫେରୁଛନ୍ତି, କିଏ ଯାଉଛି ବଜାର କରି, କିଏ ଯାଉଛି ନମାଜ ପଢ଼ି, କିଏ ଯାଉଛି ମନ୍ଦିରକୁ । ଏ ଛା□କାଟ୍ ଯୁବକ ଜଣକ କିଏ ? କଲେଜ ପିଲା ହେବେ ପରା ! ମୁହଁରେ ବେପରୁଆ ଭାବ, ଓଠରେ ସିଗାରେଟ୍, ବଡ଼ ତରବରରେ ପାଦ ପକେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି, ବୋଧେ ସିନେମା ଦେଖି ।

ଆକାଶରେ ବିରଳ ମେଘ, ମେଘ ପରେ ଆକାଶ; ଆକାଶ ପରେ ମେଘ, ମିଶାମିଶି, ସୂର୍ଯ୍ୟ ନଦୀର ଜଳକୁ ନଇଁଲେ, ସନ୍ଧ୍ୟା ଢେଉ ଉପରେ ଗୋଲାପି ପାଦ ଚାଳି, ସତେ ଆମ ଆଡ଼କୁ ଆସିଲା, ତା'ର କନକ ହାତର କୁହୁକ ସ୍ପର୍ଶରେ ମନ ଚକିତ ଚ□କ ହେଲା । ତରଳ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସ୍ରୋତରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ତରୀ, ସେଥିରେ ବସିଲା ସନ୍ଧ୍ୟା, କାଶ୍ମୀରୀ କିଶୋରୀ ପରି ସୁନ୍ଦରୀ । ତା'ପରେ ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ ବଳରେ ତା' ବାହୁକୁ ଲକ୍ଷେ ଗୁଣ କରି ଲମ୍ବାଇ ଦେଲା ସୁଦୂର ଶୈଳକୁ, ବୃକ୍ଷେ ବୃକ୍ଷେ ଫୁଟାଇଲା ଅଗ୍ନିର ଫୁଲ, ତୁଷାରେ ତୁଷାରେ ଜାଳିଦେଲା ଲୋହିତ ହୁତାଶ ! ମେଘରେ ବାଷ୍ପ ତୁଷାନଳ ପରି ଝଟକି ଉଠିଲା । ଶୃଙ୍ଗେ ଶୃଙ୍ଗେ ମେଘର ନୂତନ ଶୃଙ୍ଗ, ଚିନାର ଆଉ ସଫେଦା ବୃକ୍ଷ ଉପରେ ପକ୍ଷୀର ସୁବର୍ଣ୍ଣ କଳସ । ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ଯେପରିକି ସନ୍ଧ୍ୟାର ମହିମାରେ ମହିମାମୟ ହୋଇ ଉଠିଲା । ତା'ପରେ ସେ ଚଞ୍ଚଳିକା ପଶ୍ଚିମ ଦିଗ୍‌ବଳୟକୁ ଉଡ଼ିଗଲା, ହିମାଦ୍ରିର ସହସ୍ର ଶୃଙ୍ଗକୁ ସିନ୍ଦୂରିତ କରି ଶେଷରେ ଗୋଟିଏ ବିନ୍ଦୁ ହୋଇ ନିଭିଗଲା । ଶ୍ରୀନଗରରେ ଅଜସ୍ର ତାରା ଜଳି ଉଠିଲେ, ଶିକାରା ଆମର ମୁଖ ଫେରାଇଲା ।

ସ୍ରୋତର ବିପରୀତ ଦିଗରେ ନୌକା ଚାଲିଲା ଧୀରେ– ଅତି ଧୀରେ । ଚି□କ୍ଲାନ୍ତ, ଅବସନ୍ନ; କହିଲି– ହାଁଜି, ତୁମ ଦେଶର ଗୋଟିଏ ଗଳ୍ପ କହ । ହାଁଜି କହିଲା, ବାବୁ, ମୁଁ ମୂର୍ଖ ଲୋକ, କି ଜାଣେ ?

କହିଲି– ହଁ ରେ, ପିଲାଦିନେ ବାପାମାଆଙ୍କଠୁଁ କେତେ ଗଳ୍ପ ଶୁଣିଥିବୁ, କହ ଗୋଟିଏ କହ ।

ହାଁଜି ଦେଖିଲା– ଆମେ ଛାଡ଼ିବୁ ନାହିଁ, ଘଡ଼ିଏ ଭାବି ଗଳା ସଫା କରି ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ରଜାପୁଅ, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ସଙ୍ଗାତ, ଦିହିଁଙ୍କ ଭିତରେ ପାଣି ଗଳେ ନାହିଁ । ଜଣେ ଜଣକୁ ଦଣ୍ଡେ ନ ଦେଖିଲେ ବାଉଳା, ଏକା ମନ, ଏକା ପ୍ରାଣ । କାହା ମନରେ କୋଉ କଥା ଉଇଁଲେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଫେଡ଼ି ନ କହି ରହିପାରେ ନାହିଁ, ଏମିତି ସୁଖର ଦିନ ସୁଖରେ ବୋହିଯାଏ ।

ଦିନେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଦେଖିଲା, ରଜାପୁଅ ଏଡ଼େ ମୁହଁ କରି ବସିଛି, କହିଲା, ସଙ୍ଗାତେ, ତୁମକୁ କୋଉକଥା ଅପୂରୁବ ? ହଜିଗଲେ ଖୋଜିଦେବି, ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ଗଢ଼ି ଦେବି, ସରଗର ଚାନ୍ଦ କହିଲେ ଦୁଆରେ ଆଣି ହାଜର କରିବି । ମୁଁ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ତୁମର କି ଦୁଃଖ ?

ରଜାପୁଅ କହିଲା, ସଙ୍ଗାତେ, କାଲି ରାତିରେ ସପନ ଦେଖିଛି, ଚନ୍ଦ୍ରଉଦିଆ ପରି ରୂପ, କୋଉ ଦେଶର ରାଜଜେମା, ଫୁଲସଙ୍ଗେ ଗେଲେଇ ଲୁଚେଇ ହେଉଥିଲା, ପ୍ରଜାପତି ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଉଥିଲା, ମୋତେ ଦେଖିଲା, ଦେଖିଲା, ପଦେ କଥା କହନ୍ତା ! ଆଡ଼ ଆଖି ହାଣିଦେଇ ଗଲା, ଗଲା, କୁଆଡ଼େ ଉଭେଇଗଲା, ସେଇ କାହିଁ ନ ଦେଖିଲା ରୂପ ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ନାଚୁଛି, ତାକୁ ଆଣି ନ ଦେଲେ ମୋ ଆଶା ଛାଡ଼ ।

ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ପଚାରିଲା– ମନେ ଅଛି, କୋଉ ଦିଗରେ ସେ ବଗିଚା ? ରଜାପୁଅ କହିଲା– ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ତ ବାଟଘାଟ ସବୁ ଦିଶିଯାଉଛି, କେମିତି ସେ କନ୍ୟା ପ୍ରାପତ ହେବ, ଉପାୟ କର । ତାକୁ ଦେଖିଲାବେଳୁ ମୋତେ ଦାନାପାଣି ରୁଚୁ ନାହିଁ ।

କୁଆଁତରା ଝଟକୁଛି, ରଜାପୁଅ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଘୋଡ଼ାଶାଳରୁ ଭଲ ଭଲ ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ବାଛିଲେ, ପିଠିରେ ବସି କୋରଡ଼ା ମାରିଲେ । ବଣବୁଦା, ନଈ-ପାହାଡ଼ ଡେଇଁ ଘୋଡ଼ା ଧାଇଁଲେ; ବେଳ ରତ ରତ ହେଉଛି, ଗୋଟିଏ ମୂଲକରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଓସାରିଆ ରାସ୍ତା, ଦି'ପାଖେ ଉଞ୍ଚ ଉଞ୍ଚ କୋଠାଘର, ସବୁଠାରୁ ବଳି ଯେଉଁ କୋଠାଟି ଉଞ୍ଚ, ତା' ସିଂହଦୁଆରେ ଘୋଡ଼ାରୁ ଓହ୍ଲାଇଲେ, ଜଗୁଆଳୀ ଆଖିରେ ଧୂଳି ଦେଇ ରଜାଙ୍କ ବଗିଚାରେ ପଶିଲେ– ଫୁଲର ସଂସାର; କିଏ ଫୁଲ କିଏ ପ୍ରଜାପତି ବାରି ହେଉନାହିଁ । ଜେମା ପବନଦୋହଲା ଗଛବୃକ୍ଷର ଶାଗୁଆ ଢେଉକୁ ଚାହିଁଛି–ଚାହିଁଛି । ଯେମିତି ରଜାପୁଅ ଉପରେ ଆଖି ପଡ଼ିଛି, ଅଲରା ବାଳକୁ ସଜାଡ଼ି ଦେଇ– ଦେ ଦୌଡ଼ । ସ୍ୱପ୍ନରେ ଯୋଉ ରୂପର ଛାଇ ଫୁଟିଥିଲା, ସତରେ ଆଖି ଆଗରେ ସହସ୍ର ଗୁଣରେ ଝଟକି ଉଠିଲା । ତା' ଦେଖି ରଜାପୁଅ ଚେତା ବୁଡ଼ିଗଲା ।

ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଛିଞ୍ଚାବିଞ୍ଚା କରି ତାକୁ ଚେତା କଲା, ବୋଧ-ଶୋଧ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ରଖେଇଲା, ନିଜେ ଜଣେ ପିଠାବିକାଳି ଘରେ ରହିଲା । ତାକୁ କେତେ ଧନଦରବ ଦେଲା, କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଭଲ ଭଲ ପିଠା କରି ତା' ହାତରେ ରାଜଜେମା କତିକି ପଠେଇଲା । ରାଜଜେମା ପିଠା ଖାଇ କହିଲା– ତୋ ପିଠା ପରି ତ' ଲାଗୁନାହିଁ, ସତ କହ, ଏ ପିଠା କିଏ କରିଛି ? ପିଠାବିକାଳି କହିଲା– ଏ ମୁଣ୍ଡ ରହିଲେ କହିବି । ଜେମା ଅଭୟ ଦେଲାରୁ କହିଲା– ମୋ ଘରେ କୁଆଡୁ ଆସି ଜଣେ ବାଟୋଇ ରହିଛି; ଏ ପିଠା ତୁମପାଇଁ ଅଲଗା କରି ସେ ପଠାଇଛି । ଜେମା କହିଲା– ତାକୁ ଆଣି ଶୀଘ୍ର ଏଠି ହାଜର କର ।

ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ସ୍ତ୍ରୀ ବେଶରେ ଜେମାଙ୍କ ଉଆସରେ ପହଞ୍ଚିଲା, କହିଲା– ଅମକ ଦେଶର ରାଜପୁଅ ତୁମଲାଗି ଝୁରିମରୁଛି, ତା' ଜୀବନରେ ଆଉ ଆଶା ନାହିଁ । ତୁମର ପଦିଏ କଅଁଳ କଥା ହୁଏତ ତାକୁ ଜୀବଦାନ ଦିଅନ୍ତା । ଉଆସରୁ ଡାକେ

ବାଟରେ ଗୋଟାଏ ଅସଣା ଘରେ ସେ ପଡ଼ିଛି, ପେଟରେ ଭୋକ ନାହିଁ, ଆଖିରେ ନିଦ ନାହିଁ, ତାକୁ ଥରୁଟିଏ ଦେଖା ଦିଅ, ତା' ଦିହରେ ଜୀବ ପଶୁ ।

ଜେମାର ହୃଦୟ ବଡ଼ କୋମଳ– ଛାର ତା' ଲାଗି ରଜାପୁଅର ପ୍ରାଣ ଯିବ ? ପ୍ରାଣ ଗଲେ ସେ ଦୋଷ କାହାକୁ ଲାଗିବ ? କହିଲା– ଯାଅ, ଆଜି ରାତି ଦଶ ଘଡ଼ି ଠେଇଁ ମୁଁ ରଜାପୁଅକୁ ଦେଖା ଦେଇ ଆସିବି ।

ଖୁସିମନରେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଫେରିଲା, ରଜାପୁଅର ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ସରେ, ଦଣ୍ଡକ ଯୁଗପରି ଲାଗୁଥାଏ । ରାତି ଆଠଘଡ଼ି, ନ'ଘଡ଼ି ଶେଷକୁ ଦଶଘଡ଼ି ହେଲା । ଜେମା କଥା ଭାବୁ ଭାବୁ ନିଘୋଡ଼ ନିଦରେ ଶୋଇପଡ଼ିଲା, କୁଆକୋଇଲି ବୋବେଇଲେ, ରାତି ପାହିଲା, ଆଖି ମଳି ମଳି ରଜାପୁଅ କହିଲା– ଜେମା ଆସି ନାହିଁ, ସଙ୍ଗାତ ମିଛ କହୁଥିଲା । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କହିଲା– କ'ଣ କହିଲ ? ଜେମା ଆସିନାହାନ୍ତି ? ସେ ରଜାପୁଅର ପକେଟ ଦରାଣ୍ଡି ଖଣ୍ଡିଏ ରୁମାଲ କାଢ଼ିଲା, ଜେମାର ମୁକୁଟ ଅଙ୍କା, ସେଥିରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଶଙ୍ଖ ମଲମଲ ପଥରଖଣ୍ଡ ବନ୍ଧା ହୋଇଛି । ରଜାପୁଅର ରୁମାଲଟି ପକେଟରେ ନାହିଁ, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କହିଲା, ସଙ୍ଗାତ, ଜେମା ଆସିଥିଲା, ମୋତେ କପଟ କରୁଛ କାହିଁକି ?

ରଜାପୁଅର ଅସରା ଅସରା ଲୁହ ବୋହିଗଲା, କହିଲା– ମୁଁ ନିତାନ୍ତ ଅନାଡ଼ି, ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି, ରାଜଜେମା କଅଁଳ ପାଦକୁ ପୀଡ଼ାଦେଇ ଆସିଥିଲା, ଫେରିଗଲା, କ'ଣ ସେ ଭାବିଥିବ, କଅଁଳ ମନକୁ କେଡ଼େ ବାଧିଥିବ । ଯା କହି ଗାଲରେ ଦି' ଚଟକଣି ମାରିହେଲା, ନିଜକୁ ବହେ ଶୋଧିଲା– କେଡ଼େ ହୀନକପାଳିଆ ମୁଁ, ଚନ୍ଦ୍ରମାକୁ ହାତ ପାହାନ୍ତାରେ ପାଇ ଛାଡ଼ିଲି ।

ମନ୍ତ୍ରିପୁଅକୁ ପଚାରିଲା– ଏ ପଥରଖଣ୍ଡ କାହିଁକି ଦେଇ ଯାଇଛି ? ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ହସି ହସି କହିଲା– ଖେଳିବା ପାଇଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ତୁମେ ବାଳକ, ପ୍ରେମିକର ଯୋଗ୍ୟ ନୁହଁ । ଏଥିରେ ରଜାପୁଅର କୋହ ଉଠିଲା ।

କ୍ରୋଧରେ ଜେମାଙ୍କ ଓଠ ଥରୁଥାଏ, ନାକପୁଡ଼ା ଫୁଲି ଉଠୁଥାଏ, ଭାବୁଥାନ୍ତି– ପରବୁଦ୍ଧି ପ୍ରଳୟ, ପର କଥାରେ କାହିଁକି ପଡ଼ିଲି ? କିଏ ଯଦି ଦେଖିଥାନ୍ତା, ଆଉ ମହତ ରହିଥାନ୍ତା ! କହିବା କଥା ଭୁଲିଯାଏ କି ମଣିଷ ? ଯେ ପ୍ରେମିକାକୁ ନିରାଶରେ ଫେରାଇ ଦିଏ ସେ କୋଉ ନାୟକରେ ଲେଖା ? ଯେତେ ନେହୁରା ନମସ୍ତେ ହେଲେ ବି ସେଠିକି ଯିବି ନାହିଁ, ନାହିଁ- ନାହିଁ ।

ଏତିକିବେଳେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ପହଞ୍ଚିଲା, ଦେଖ ତ ରାଗ,– କହିଲେ–ତୁମେ ସବୁ ଠକ, କଥାରେ ଠିକ୍ ନାହିଁ, ନିଆଁ ସଙ୍ଗେ ଗେଲ ଖେଳୁଛ, ତେଲ ବାହାରିଯିବ, ଜାଣିଥାଅ ।

ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କହିଲା– ଯାହା ଘଟିଯାଇଛି, ଘଟି ଯାଇଛି, ସବୁ ଦୋଷ ରଜାପୁଅର, ତା’ ଦୋଷ ମୋର, ମୋତେ ଯାହା ଗାଳି ଦେବାର ଦିଅ । ଏ ଭୁଲ୍ ଆଉ ହବ ନାହିଁ । ତୁମକୁ ଦେଖିବା ନିଶାରେ ରଜାପୁଅ ଏକ ପ୍ରକାରେ ବାଇଆ ହୋଇଯାଇଥିଲା, କେତେବେଳେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ଜାଣିପାରିଲା ନାହିଁ । ଏବେ ତା’ କୋହ ଦେଖିଲେ ଗଛପତ୍ର ତରଳିଯିବ । ତାକୁ ବଞ୍ଚାଅ, ତା’ ଜୀବନନାଟି ତୁମ ହାତରେ । ରଜାଝିଅ ଏ କଥାରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲା ।

ନିଶା ସାଇଁ ସାଇଁ ଗରଜୁଛି, ରଜାପୁଅ ଆଖିରେ ପଲକ ପଡୁନାହିଁ, ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଗଣୁଛି, ଚଲାପଥ ଆଲୁଅ କରି ଜେମା ପହଞ୍ଚିଲା । ରଜାପୁଅର ଆଖିରେ ସେ ରୂପ ଚରିଗଲା, ଯୋଉଠି ପଡ଼ିଲା, ସେଠି ଲାଖିଲା । ଯେଉଁଠି ଲାଖିଲା ସେଠି ଲାଗି ରହିଲା । ଜେମା ବି ରଜାପୁଅର ରୂପରୁଚିରେ ଖୁସି ହୋଇଗଲା । ଦିହିଙ୍କ ମନ ଯେତେବେଳେ ମିଳିଗଲା, ହସିଲେ– ଯେଉଁଠି ହସିବା ଦରକାର ନାହିଁ, କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ, ଯାହାର କିଛି ଅର୍ଥ ନାହିଁ । ଆଳାପ ଆମୋଦ ହସ ଖୁସି; ଈର୍ଷା ଭାଗ୍ୟଦେବତା ୟା ସହିପାରିଲା ନାହିଁ ।

କଟୁଆଳ ନଗର ପରିକ୍ରମା କରୁଥିଲା, ତା’ କାନରେ ଏ ଶବ୍ଦ ବାଜିଲା । ସେ କାନେଇଲା, ଏତେ ରାତିରେ କିଏ ଏମିତି ହେଉଛି ? ଓ, ଏ ଯେ ଜେମାଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ୱର ! ସତେ ତ ଜେମା ! ଜଗୁଆଳୀଙ୍କୁ ହୁକୁମ୍ ଦେଲା– ଏ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀକର ।

ରଜାପୁଅ, ରଜାଝିଅ କଏଦୀଖାନାରେ ରହିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଏ ଉଦନ୍ତ ପାଇ ମହା ଭାବନାରେ ପଡ଼ିଲା– କଥା ଫୁଟିଆରା ହେଲେ କି ଆଉ ମୁଣ୍ଡ ରହିବ ? ଯୋଉସିଲା ଉପାୟରେ ଯାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ହେବ, ବୁଦ୍ଧି ହେଉଛି ବଳ; ଭାବି ଭାବି ଶେଷକୁ ଗୋଟିଏ କଉଶଳ କଲା, ପୁରୁଷବେଶ ଓହ୍ଲେଇ ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ୀ ବେଶ ଧଇଲା, ଅ□ ନଇଁ ପଡ଼ିଛି, ଗୋଟିଏ ପିଠା ଟୋକେଇ କାଖେଇଛି, ହାତରେ ଖଣ୍ଡିଏ ବାଡ଼ି, ଯାଇ କଏଦୀଖାନା ଫାଟକରେ ପହ□ିଲା । ଜଗୁଆଳୀଙ୍କି ଦେଖି କହିଲା– ଆରେ ପୁଅ, ପଛୁକୁ କିଛି ଦିଶୁନାହିଁ, ହୁଡ଼ାକୁ ବାଟ ଖୋଜିଲିଣି, ଭାବିଲି– ଧନଦରବ କ’ଣ ମଶାଣିକି ନେବି ? କାହା ଉପୁଗାରରେ ଲାଗୁ ହେଲେ । ଏ କଏଦୀ ଘର ଦୁଆର ଛାଡ଼ି କେଡ଼େ ହୀନିମାନରେ ଅଛନ୍ତି, କିଏ ତାଙ୍କୁ ଭଲମନ୍ଦ ରାନ୍ଧି ଦେଉଛି ? ପିଠା ଦି’ଟା ହେଲେ ଦେଇ ଆସେଁ, କଇଲାଣ କରିବେ, ଧର୍ମ ହେବ । ଜଗୁଆଳୀ ବିଚାରିଲେ, ସେ ତ’ ପିଠାଦେବ, ଆମର କ’ଣ ହେଉଛି ? ଛାଡ଼ିଦେଲେ । ବୁଢ଼ୀ ଭିତରକୁ ଗଲା, ଜେମା ବୁଢ଼ୀବେଶ ଧରି ବାହାରକୁ ଚାଲି ଆସିଲା । କେହି ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଏ ମଧ୍ୟରେ କଟୁଆଳ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ ଜଣାଇଲା– ମହାରାଜ, ଏମିତି ଏମିତି କଥା । ଛାମୁ ସ୍ୱଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖନ୍ତୁ । ଜେମା ତାଙ୍କର ଦେବୀ ପ୍ରତିମା, ସେ ଅବାଟକୁ ଯିବେ ଏ କଥା ରଜାଙ୍କୁ ପ୍ରତେ ହେଲାନାହିଁ । ତଥାପି ସେ ଗଲେ, କଟୁଆଳ ସହିତ କଏଦୀଘରେ ପହ□ିଲେ । କଟୁଆଳ ଜେମାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନୋଟ କଲା । ରଜା ଓଢ଼ଣା ଖୋଲି ଦେଖନ୍ତି ତ ଆଉ କିଏ ଜଣେ, ଜେମା ନୁହନ୍ତି । ରଜା

ଗୋଜା; ଚଟ୍‌କିନେ ଆଖିକି ନିଆଁ ଚହିଟିଗଲା । ତରବାରୀ କାଢ଼ି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କଟୁଆଳକୁ ଚୋଟେ ଦେଲେ । କଟୁଆଳ ମୁଣ୍ଡ ରକ୍ତ ସରସର ହୋଇ ଭୂଇଁରେ ଲୋଟିଲା । ରଜା ରଜାପୁଅ ଆଉ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅର ବେଡ଼ି, କଡ଼ି ଖୋଲିଦେଲେ ।

ଗୋଟିଏ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟର ରଜାପୁଅ ସଙ୍ଗେ ରଜା ଝିଅର ପାଟମୁଦି ହୋଇଥିଲା, ଆଜି ମଙ୍ଗଳକୃତ୍ୟ, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅର ମନ କଅଣ ହୋଇଗଲା, ଏତେ କଷ୍ଟ କରି କି ଫଳ ହେଲା ? ସମୟ ଯେ ଆଉ ନାହିଁ; କ'ଣ କରିବି ? ବୋଇଲା–

ଉପାୟ କର ନାନାମତେ, ଫଳିବ କର୍ମର ଆୟତ୍ତେ□ ।

ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଉପାୟ ପାଞ୍ଚିଲା !

ଏଣେ ରାଜଧାନୀରେ ମଣିମାଣିକ୍ୟଖଞ୍ଜା ସୁନାର ତୋରଣ ବନ୍ଧାହେଲା, ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ କଦଳୀଗଛ ପୋତାହେଲା, ପୂର୍ଣ୍ଣକୁମ୍ଭ ରଖାହେଲା । ବାଇଦ, ବରକାଠ ବାଜିଲା, ବର ଆସିଲା, ବେହେଘର ହେଲା, ବରକନ୍ୟା ବିଦା ହୋଇଗଲେ । ଜେମା ଆଖିରେ ଲୁହ– ସତେ ପ୍ରଭୁ ମୋ ମନକଥା ବୁଝିବେ ?

ସଞ୍ଜ ହେଲା, ପାହାଡ଼ିଆ ଜାଗା, ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଅନ୍ଧାର ଘନେଇ ଆସିଲା । ବରଯାତ୍ରୀ କହିଲେ– ଏଇଠି ଡେରା ପକାଅ, ଆଜି ରାତିକ ରହଣି ହେଉ । ସୁନା ଛାଆଣି ହାତୀ ଦାନ୍ତର ପାଲିଙ୍କି ରହିଲା; ଏ ମଧ୍ୟରେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରାଜଜେମା ବେଶ ଧରି ପାଲିଙ୍କିରେ ବସିପଡ଼ିଲା, ଜେମା ଧୀରେ ଧୀରେ ବଣକୁ ଖସିଗଲେ, ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରେମିକ ରାଜପୁତ୍ରକୁ ଭେଟିଲେ ।

ଜେମାଙ୍କୁ ଏକୁଟିଆ ଡର ମାଡୁଥବ ବୋଲି ରାଜାଙ୍କ ଭଉଣୀ ଆସି ପାଲିଙ୍କିରେ ବସିଲେ, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ତା' ରୂପଦେଖି ଚମକି ପଡ଼ିଲା– ପାଲିଙ୍କି ସତେ କି ହାଲ୍ଲୋଳ ହୋଇଗଲା । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ତା' ସଙ୍ଗେ ଆଳାପ ଜମେଇଲା, କଥାରେ

ତା' ହୃଦୟକୁ କିଣିନେଲା, ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କର ଅତି ଆପଣାର ହୋଇଗଲେ, ଥିର କଲେ– ବେହେ ହେବେ । କିନ୍ତୁ ଏଠୁ ଖସି ନ ପଳାଇଲେ ରକ୍ଷା ନାହିଁ, ଅନ୍ଧାର ଦେଖି ଦୁହେଁ ବଣ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅର ଘୋଡ଼ା ବାଟରେ ତକେଇ ରହିଥିଲା । ରଜାପୁଅ, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଦୁହେଁ ଦୁଇ କନ୍ୟାଙ୍କୁ ଘେନି ବିଜୁଳି ଗତିରେ ଛୁଟିଲେ ।

ଯେତେବେଳେ ଦୁହେଁ ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, ବାପା ମାଆଙ୍କ ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ସରେ; ଖାଲି ପୁଅ ଫେରି ନାହାନ୍ତି, ସଙ୍ଗରେ ବୋହୂ ଘେନି ଆସିଛନ୍ତି– ନାହିଁ ନଥିବା ରୂପ । ଯାହା ସ୍ୱପ୍ନରେ ଭାବି ନ ଥିଲେ, ସ୍ୱଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିଲେ । ବେଦି ଗଢ଼ା ହେଲା, ବାଣନିଶାଣ ଖଞ୍ଜା ହେଲା, ରାଇଜଯାକ ମଉଚ୍ଛା ଲାଗିଗଲା । ବଡ଼ ସମାରୋହରେ ବେହେଘର ହୋଇଗଲା ।

ଗପ ଶେଷ ହେଲା । ଶିକାରା ଲାଗିଲା ଗଣପତି ଘାଟରେ । ହାଁଜି ବିଦାକୀ ନେଇ ବିଦାୟ ନେଲା, ତା' ମନରେ ଟିକିଏ ପୁରୁଣା ସ୍ୱପ୍ନ ଆମ ମନରେ ରଖି ଦେଇ ।

❑❑❑

(କ) ଲେଖକ ପରିଚୟ

କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଦାଶ (୧୯୧୪-୧୯୯୪)

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବାରେ ଡକ୍ଟର କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଦାଶଙ୍କ ଅବଦାନ ଅତୁଳନୀୟ । ସେ ଏକାଧାରରେ କବି, ଔପନ୍ୟାସିକ, ଅନୁବାଦକ, ପ୍ରାବନ୍ଧିକ, ସାହିତ୍ୟ ସମାଲୋଚକ, ଭ୍ରମଣ ସାହିତ୍ୟ ଓ ଆତ୍ମଜୀବନୀର ଲେଖକ । ଗବେଷକ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଖ୍ୟାତି ମଧ୍ୟ ସୁବିଦିତ । ତାଙ୍କ ସାରସ୍ୱତ ଜୀବନର ଶୁଭାରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା କବି ଭାବରେ । ଗଦ୍ୟ, ପଦ୍ୟ ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ଲେଖନୀ

ଚାଳନା କରି ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି । କୁଞ୍ଜବିହାରୀଙ୍କ ରଚିତ କବିତା- ଛିନ୍ନମସ୍ତା, ପ୍ରଭାତୀ, କଳକଲ୍ଲୋଳ, ନବମାଳିକା, କାବ୍ୟ- ଡୁଡୁମା, ବାଗ୍ରା, ଲୋକଗଳ୍ପ- କଥାଟିଏ କହୁଁ, ଢଗଢମାଳି, ଉପନ୍ୟାସ- ମଶାଣି ତୁଳସୀ, ମଣିମା ଶୁଣିମା ହେଉ, ଗଳ୍ପ-ହସ କାନ୍ଦର ଗପ, ଆଲୋଚନା- ସମାଲୋଚନା, ସାହିତ୍ୟ ଓ ସମାଲୋଚନା, ଜୀବନଚରିତ- ଜୀବନୀ ଓ ଜୀବନ, ଜୀବନାୟନ, ଆତ୍ମଚରିତ- ମୋ କାହାଣୀ, ଭ୍ରମଣ କାହାଣୀ- ଲଙ୍କାଯାତ୍ରୀ, ମୋ ସ୍ୱପ୍ନର କାଶ୍ମୀର ଇତ୍ୟାଦି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ସୁଶୋଭିତ କରିଛି । ଓଡ଼ିଶାର ପୁରପଲ୍ଲୀରେ ପ୍ରଚଳିତ ଅସଂଖ୍ୟ ଲୋକଗୀତ କାହାଣୀ ସଂଗ୍ରହ ଓ ସମ୍ପାଦନା କରି ସେ ସବୁ ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ପ୍ରଫେସର ଦାଶଙ୍କର ଶ୍ରମ ଓ ସାଧନା ପ୍ରଶଂସନୀୟ ।

ଡକ୍ଟର କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଦାଶ ପୁରୀର ରେଂଚ ଶାସନରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

(ଖ) ଭ୍ରମଣ କାହାଣୀ ସମ୍ପର୍କରେ

ପ୍ରଫେସର କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଦାଶ ଦେଶ ବିଦେଶ ଭ୍ରମଣ କରି ଆପଣାର ଅନୁଭୂତି ଓ ଉପଲବ୍ଧିକୁ ଭ୍ରମଣ କାହାଣୀରେ ସ୍ଥାନିତ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଭ୍ରମଣକାହାଣୀ ଗୁଡ଼ିକ ସୁଖପାଠ୍ୟ ଓ କବିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । 'ମୋ ସ୍ୱପ୍ନର କାଶ୍ମୀର' ତାଙ୍କର ଏକ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଭ୍ରମଣ ପୁସ୍ତକ । 'ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟା', 'ମୋ ସ୍ୱପ୍ନର କାଶ୍ମୀର' ଭ୍ରମଣଗ୍ରନ୍ଥର ଅଂଶବିଶେଷ । ଝେଲମ୍ ନଦୀ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଗର୍ଭା, ଚିରସ୍ରୋତା । ଝେଲମ୍ ହେଉଛି ଶ୍ରୀନଗରର ଶ୍ରୀ । କାଶ୍ମୀରବାସୀ ଏହି ନଦୀର ପ୍ରଶଂସାରେ ଶତମୁଖ । ଶ୍ରୀନଗର କାଶ୍ମୀରର ହୃଦୟ । ଝେଲମ୍ ଏହି ଶ୍ରୀନଗରର ପ୍ରଧାନ ରକ୍ତବାହୀ ଧମନୀ । ଝେଲମ୍ ନଦୀର ଦୁଇ ପଟରେ ନଗରର ଦୁଇ ଅଂଶ ରହିଛି । ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ସାତୋଟି ସେତୁ ନଦୀ ମଧ୍ୟରେ ଗଢ଼ା ଯାଇଛି । ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟାର ଦୃଶ୍ୟ ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ । ଲେଖକଙ୍କର 'ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟା'ର

ବର୍ଣ୍ଣନା ଯେପରି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ସେହିପରି ଆକର୍ଷଣୀୟ । ଲେଖକ ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟାର ବର୍ଣ୍ଣନା ପରେ କାଶ୍ମୀରର ଗୋଟିଏ ଲୋକଗଳ୍ପର ଅବତାରଣା କରିଛନ୍ତି । ଯାହା କାଶ୍ମୀରର ଲୋକସାହିତ୍ୟର ସୂଚନା ଦିଏ ।

(ଗ) କଠିନ ଶବ୍ଦାର୍ଥ

ସୁନାବ୍ୟା - ନାବ ଚଳାଚଳ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ, ମଖମଲୀ - ନରମ/କୋମଳ/ ରେଶମକନା, ପ୍ରୌଢ଼ା - ଅଧାବୟସିଆ, ଛା□କାଟ - ଫେସନ ଯୁକ୍ତ, ସୁବର୍ଣ୍ଣ - ସୁନା, ତରୀ - ନୌକା, ଅଜସ୍ର - ଅସଂଖ୍ୟ, ଚନ୍ଦ୍ରଉଦିଆ - ଚନ୍ଦ୍ରକିରଣ ପରି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଓ ସୁନ୍ଦର, ହୀନକପାଳିଆ - ମନ୍ଦଭାଗ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ, ମଣିମାଣିକ୍ୟ - ବିବିଧ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ପଥର, ଉଦନ୍ତ - ଖବର, ବା□, ଶିକାରା - ଏକ ପ୍ରକାର ଡଙ୍ଗା, ହାଁଜି - ହଁ ଆଜ୍ଞା ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ

୧ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ, ୪ଗୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉ□ର ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉ□ରଟି ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) କେଉଁ ନଦୀ କୂଳରେ ଶ୍ରୀନଗରବାସୀ ଲାଳିତ ?

(ଝେଲମ୍, ଗଙ୍ଗା, ହୋୟାଂହୋ, ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର)

(ଖ) ଝେଲମ୍ ନଦୀ କୂଳରେ କେଉଁ ନଗରବାସୀ ଲାଳିତ ?

(ଇଟାଲୀ, ରୋମ୍, ଶ୍ରୀନଗର, କାଶ୍ମୀର)

(ଗ) ଝେଲମ୍ ନଦୀର ଆକାର କେଉଁ ନଦୀ ପରି ଅପ୍ରଶସ୍ତ ?

(ମହାନଦୀ, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ, ବୁଢ଼ାବଳଙ୍ଗ, କୁଶଭଦ୍ରା)

(ଘ) ଝେଲମ୍ ନଦୀର ଜଳର ରଙ୍ଗ କିପରି ?

(ଲାଲ୍, ଧଳା, ଈଷତ୍‌ନୀଳ, ଗାଢ଼ନୀଳ)

(ଙ) ଶ୍ରୀନଗର କାହାର ହୃଦୟ ?

(ଗଙ୍ଗା, ଜାମ୍ମୁ, କାଶ୍ମୀର, ଝେଲମ୍)

(ଚ) ଲେଖକ କ'ଣ ଭଡ଼ା ନେଲେ ?

(ଚାନ୍ଦୁଆ, ଶିକାରା, ମଖମଲି ଗଦି, ଚୌକି)

(ଛ) ହାଁଜି (ନାଉରୀ) କେଉଁ ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକ ଥିଲା ?

(ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ, ପଞ୍ଜାବୀ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ୍)

(ଜ) ନଦୀର ଦୁଇପଟେ ନଗରକୁ ଯୋଗସୂତ୍ର ରଖିବା ପାଇଁ କେତୋଟି ସେତୁ ଗଢ଼ା ଯାଉଛି ?

(ଦୁଇଟି, ଚାରୋଟି, ଛଅଟି, ସାତୋଟି)

(ଝ) କେଉଁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ସବୁଠାରୁ ପ୍ରାଚୀନ ସେତୁ ଆଲିକ୍‌ଦଲ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା ?

(୧୫୦୫, ୧୧୬୫,୧୪୦୭, ୧୪୧୭)

(ଞ) ସେତୁ ଗୁଡ଼ିକ କେଉଁଥିରେ ତିଆରି ?

(ପଥର, କାଠ, ଲୁହା, କଂକ୍ରିଟ)

(ଟ) ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ଧାତ୍ରୀ ତରୀ ଏବଂ ଆଉ କେଉଁ ତରୀମାନେ ଯାତାୟତ କରୁଅଛନ୍ତି ?

(ବେପାରୀ, ମୋଟରବୋଟ୍, ବାଣିଜ୍ୟ ତରୀ, ନୌଚାଳକ)

(ଠ) ଲୋକେ କେଉଁଥିରେ ଆସି ଜିନିଷପତ୍ର ଖର୍ଦ୍ଦି କରି ନିଅନ୍ତି ?

(ବୋଟ୍, ନୌକା, ପୋଲ, ଶିକାରା)

(ଡ) ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟା କାହାପରି ସୁନ୍ଦରୀ ?

(ରାଜକନ୍ୟା, ପରୀ, ଦେବୀ, କାଶ୍ମୀରୀ କିଶୋରୀ)

(ଢ) ଲେଖକ କାହାକୁ ତାଙ୍କ ଦେଶର ଗୋଟିଏ ଗଳ୍ପ କହିବାକୁ କହିଲେ ?

(ରାଜାପୁଅ, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ, ହାଁଜି, ରାଣୀ)

(ଣ) ରାଜାପୁଅ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଦୁହେଁ କ'ଣ ଥିଲେ ?

(ଭାଇ, ଶତ୍ରୁ, ମିତ୍ର, ସଙ୍ଗାତ)

(ତ) କିଏ ପିଠା ବିକାଳି ଘରେ ରହିଲା ?

(ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ, ରାଜାପୁଅ, କଟୁଆଳପୁଅ, ସେନାପତିପୁଅ)

(ଥ) ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କେଉଁ ବେଶରେ ଜେମାଙ୍କ ଉଆସରେ ପହଞ୍ଚିଲା ?

(ରାଜାବେଶ, ମନ୍ତ୍ରୀବେଶ, ପୁରୁଷବେଶ, ସ୍ତ୍ରୀବେଶ)

(ଦ) କିଏ ନିଜକୁ ହୀନକପାଳିଆ କହି ଧିକ୍କାର କଲା ?

(ରାଜାପୁଅ, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ, କଟୁଆଳ ପୁଅ, ସେନାପତି ପୁଅ)

(ଧ) କଟୁଆଳ କ'ଣ ପରିକ୍ରମା କରୁଥିଲା ?

(ଉଆସ, ନଗର, ବଗିଚା, ସହର)

(ନ) କିଏ ଜେମାଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣିଲା ?

(ରାଜାପୁଅ, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ, କଟୁଆଳ, ଜଗୁଆଳୀ)

(ପ) ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କାହାକୁ ବିଭା ହେଲା ?

(ରାଜାଝିଅ, ରାଜାଙ୍କ ଭଉଣୀ, ସେନାପତିଙ୍କ କନ୍ୟା, କଟୁଆଳ ଝିଅ)

(ଫ) ଶିକାରା କେଉଁ ଘାଟରେ ଲାଗିଲା ?

(ଗଙ୍ଗା, ଗଣପତି, ଝେଲମ୍, ଶ୍ରୀନଗର)

୨. ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉତ୍ତର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ।

(କ) ଝେଲମ୍ ମାଆର କୋଳରେ କେଉଁମାନେ ଲାଳିତ ?

(ଖ) କେଉଁ ମାଆର କୋଳରେ ଶ୍ରୀନଗରବାସୀ ଲାଳିତ ?

(ଗ) କାଶ୍ମୀରବାସୀ କାହାର ପ୍ରଶଂସାରେ ମୁଖର ?

(ଘ) ଝେଲମ୍ ନଦୀର ଆକାର କିପରି ?

(ଙ) କାଶ୍ମୀର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ପ୍ରଧାନ ନର୍ତ୍ତକୀ ଭୂମିକାରେ କିଏ ଅଭିନୟ କରିଛି ?

(ଚ) ଶ୍ରୀନଗରକୁ କାଶ୍ମୀରର କ'ଣ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ?

(ଛ) ଝେଲମ୍ କାହାର ପ୍ରଧାନତମ ରକ୍ତବାହୀ ଧମନୀ ?

(ଜ) ଝେଲମ୍ ନଦୀର ଦୁଇପଟ ନଗରର ଦୁଇଅଂଶକୁ ଯୋଗସୂତ୍ର ରଖିବା ଲାଗି କେତୋଟି ସେତୁ ଗଢ଼ାଯାଇଛି ?

(ଝ) ସବୁଠାରୁ ପ୍ରାଚୀନ ସେତୁର ନାମ କ'ଣ ଓ ଏହା କେଉଁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା ?

(ଞ) ଶ୍ରୀନଗରସ୍ଥ ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ଜଳଯାତ୍ରା କଲେ କେତୋଟି ସେତୁ ପାରି ହେବାକୁ ପଡ଼େ ?

(ଟ) ନୌକାରେ କେଉଁମାନେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି ?

(ଠ) କିଏ ହାଉସ୍ ବୋଟ୍ ଓଳାଉଛି ଏବଂ ଉ□ର ଦିଗରେ ଅନାଇ କ'ଣ ଭାବୁଛି ?

(ଡ) ପ୍ରୌଢ଼ଟିଏ ପଥର ଉପରେ ଲୁଗା ଥୋଇ ପିଟଣାରେ ବାଡ଼େଇବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ?

(ଢ) ଘାଟ ନୌକାରୁ କିଏ ଜିନିଷପତ୍ର ଉଠାଇ ନେଉଛି ?

(ଣ) କୂଳରେ ବସି ବୁଢ଼ାପଠାଣ କ'ଣ ଖାଉଛି ?

(ତ) ଛା□କାଟ୍ ଯୁବକ ଜଣକ କିଏ ବୋଲି ଲେଖକ ଭାବିଛନ୍ତି ?

(ଥ) ଲେଖକ ହାଁଜିକୁ କ'ଣ କହିଲେ ?

(ଦ) ରାଜାପୁଅ କାହା ସାଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗାତ ବସିଥିଲା ?

(ଧ) କି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଛି ବୋଲି ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରାଜାପୁଅକୁ କହିଲା ?

(ନ) କିଏ ଭଲ ପିଠା କରି ରାଜଜେମାଙ୍କ ପାଖକୁ କାହା ହାତରେ ପଠାଇଲା ?

(ପ) କିଏ ସ୍ତ୍ରୀ ବେଶରେ ଜେମାଙ୍କ ଉଆସରେ ପହ□ିଲା ଓ କ'ଣ କହିଲା ?

(ଫ) ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅଠାରୁ ରାଜାପୁଅ କଥାଶୁଣି ଜେମା କ'ଣ କହିଲା ?

(ବ) 'ପରବୁଦ୍ଧି ପ୍ରଳୟ' ଏକଥା କିଏ କାହା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଛି ?

(ଭ) କଟୁଆଳ ନଗର ପରିକ୍ରମାବେଳେ ଏବଂ ତା' କାନରେ କେଉଁ ଶବ୍ଦ ବାଜିଲା ?

(ମ) ରାଜା କଏଦୀ ଘରେ କାହାକୁ ଦେଖିଲେ ?

୩. ସଂକ୍ଷିପ୍ତଉଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ, ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୨ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଏବଂ ଉତ୍ତର ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) ଝେଲମ୍ ମାଆର କୋଳରେ ଶ୍ରୀନଗରବାସୀ କିପରି ଲାଳିତ ହୋଇଛନ୍ତି ?

(ଖ) ଲେଖକ ଶିକାରାର ବର୍ଣ୍ଣନା କିପରି କରିଛନ୍ତି ?

(ଗ) ହାଁଜି (ନାଉରୀ)ର ଚେହେରା କିପରି ?

(ଘ) ନଦୀର ଦୁଇପଟେ ଯୋଗସୂତ୍ର ରଖିବାପାଇଁ କ'ଣ ରହିଅଛି ?

(ଙ) ଝେଲମ୍ ନଦୀ ତୁଠରେ କିପରି ଲୋକମାନେ ଲୁଗା କଚାକଚି କରନ୍ତି ?

(ଚ) ଛାଣ୍ଟକାଟ ଯୁବକ ସମ୍ପର୍କରେ ଲେଖକ କ'ଣ କହିଛନ୍ତି ?

(ଛ) ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରାଜାପୁଅ କିଭଳି ସଙ୍ଗାତ ଥିଲେ ?

(ଜ) ରାଜପୁଅର ମନଦୁଃଖ ଦେଖି ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଝ) କଟୁଆଳ କାନରେ କେଉଁ ଶବ୍ଦ ବାଜିଲା ?

(ଞ) ରାଜା କଏଦୀ ଘରେ ପହଞ୍ଚି କ'ଣ ଦେଖିଲେ ?

(ଟ) ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରାଜଜେମା ବେଶ ହୋଇ କିଭଳି ଭାବରେ ପାଲିଙ୍କିରେ ବସିଲା ?

(ଠ) ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲା ପରେ ରାଜାପୁଅ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅଙ୍କର କ'ଣ ହେଲା ?

(ଡ) ରାଜାଙ୍କ ଭଉଣୀଙ୍କୁ ପାଲିଙ୍କିରେ ଦେଖି ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କ'ଣ କଲା ?

(୪) ୩୦ ଶବ୍ଦରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୩ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଓ ଉତ୍ତର ପାଇଁ ୨ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) ଝେଲମ୍ ନଦୀର ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

(ଖ) 'ଶିକାରା' ସହିତ କ'ଣ କ'ଣ ସଂଲଗ୍ନ ହୋଇଛି ?

(ଗ) ହାଁଜି (ନାଉରୀ) ଦେଖିବାକୁ କିପରି ଓ ସେ କିପରି 'ଶିକାରା ଚଳାଉଥିଲା ?

(ଘ) ନଗରର ଦୁଇଅଂଶ ଭିତରେ ଯୋଗସୂତ୍ର ରକ୍ଷା ପାଇଁ କେତୋଟି ସେତୁ ଗଢ଼ାଯାଉଛି ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ କ'ଣ ? ସବୁଠାରୁ ପ୍ରାଚୀନ ସେତୁଟି କେତେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା ?

(ଙ) ଝେଲମ୍ ନଦୀର କ'ଣ କ'ଣ ଆବୋରି ରହିଛି ?

(ଚ) ଲେଖକ କାଶ୍ମୀରର ବର୍ଣ୍ଣନା କିପରି କରିଛନ୍ତି ?

(ଛ) ଝେଲମ୍ ନଦୀର ଆର ତୁଠରେ କିଏ କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି, ବର୍ଣ୍ଣନା କର ?

(ଜ) ରାଜାପୁଅ ନିଜର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖା କଥା ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଆଗରେ କିପରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛି ?

(ଝ) ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ପିଠାବିକାଳି ଘରେ ରହି କ'ଣ କଲା ?

(ଞ) ରାଜଜେମା କାହିଁକି କ୍ରୋଧରେ ଥରିଗଲା ?

(ଟ) ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ବୁଦ୍ଧିବଳରେ କିପରି କଏଦୀଖାନାକୁ ଗଲା ?

(ଠ) ରାଜଜେମା ବିଭାଘର ପାଇଁ ରାଜଧାନୀ କିଭଳି ସଜ୍ଜିତ ହୋଇଛି ?

(ଡ) ରାଜାପୁଅ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲା ପରେ ବାପା ମା' କ'ଣ କଲେ ?

୫. ଦୀର୍ଘ ଉ□ର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦରେ ଦେବାକୁ ହେବ ।

(କ) 'ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟା'ରେ ଲେଖକଙ୍କର ଚିନ୍ତାଧାରା କିଭଳି ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି- ଆଲୋଚନା କର ।

(ଖ) ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ଶ୍ରୀନଗରର ପ୍ରାକୃତିକ ଶୋଭାକୁ ଲେଖକ କିଭଳି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ?

(ଗ) ଏକ ସାର୍ଥକ ଭ୍ରମଣକାହାଣୀ ଭାବରେ 'ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟା'ର ବିଚାର କର ।

(ଘ) ବୁଦ୍ଧି ହେଉଛି ବଳ, ପଠିତ ରଚନାରୁ ଏହାର ସତ୍ୟତା ବିଚାର କର ।

(ଙ) ଲେଖକଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରି ଝେଲମନଦୀରେ ସଂଧ୍ୟାର ଦୃଶ୍ୟ ନିଜ ଭାଷାରେ ଲେଖ ।

(ଚ) 'ଗଳ୍ପ ହିଁ ମଣିଷର କ୍ଳାନ୍ତିକୁ ଦୂର କରାଏ'– ଏହା ପଠିତ 'ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟା' ଅନୁସରଣରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

(ଛ) 'ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟା'ର ନାମକରଣଗତ ସାର୍ଥକତା ପ୍ରତିପାଦନ କର ।

❑❑❑

ମଧୁବାବୁ

ଚିନ୍ତାମଣି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ

●

ମଧୁବାବୁଙ୍କ ଜୀବନକାହାଣୀ ଉତ୍କଳର ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀର ଇତିହାସ । ଏହି ଇତିହାସ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍କଳର ସାମାଜିକ, ରାଜନୈତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ତଥା ଶିଳ୍ପ, ବାଣିଜ୍ୟ, ଶିକ୍ଷା-ସମସ୍ତ ବିଷୟ ନିହିତ ରହିଅଛି । ମଧୁସୂଦନ ତାଙ୍କର ଜୀବିତାବସ୍ଥାରେ ଉତ୍କଳର ଗୃହେ ଗୃହେ ଆବାଳ ବୃଦ୍ଧବନିତା ସମସ୍ତଙ୍କ ନିକଟରେ 'ମଧୁବାବୁ' ବା 'ମଧୁବାରିଷ୍ଟର' ନାମରେ ସୁପରିଚିତ ଥିଲେ । ଉତ୍କଳମାତାର ଯୋଗ୍ୟତମ ସନ୍ତାନ ମଧୁସୂଦନ ଦେଶର, ଜାତିର ସର୍ବବିଧ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ନିରନ୍ତର ବ୍ୟାକୁଳ ଥିଲେ, କୋଟିଏ ଉତ୍କଳ ସନ୍ତାନ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱରରେ ମା' ମା' ବୋଲି ଡାକି', 'ସ୍ୱାର୍ଥମେଧ ଯଜ୍ଞରେ ଛାତିକୁ ଛାତି ମିଳାଇ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଆହୁତି' ଦେବାକୁ ସେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କରି ଯାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ଉପଦେଶର ଆଦର୍ଶ ରୂପେ ନିଜକୁ ଦେଶ ଓ ଜାତି ସମକ୍ଷରେ ସ୍ଥାପନ କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆ କିପରି ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ଦେଶ ବିଦେଶରେ ସମ୍ମାନିତ ହେବ, ଏହା ତାଙ୍କର ଚିରଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା; ମୃତ୍ୟୁଶଯ୍ୟାରେ ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଆର ଉନ୍ନତି ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଚିନ୍ତା ଥିଲା ।

କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ସତ୍ୟଭାମାପୁର ଗ୍ରାମ ମଧୁବାବୁଙ୍କ ଜନ୍ମଭୂମି ରୂପେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆର ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ । ମଧୁସୂଦନ ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ୧୮୪୮ ଅବ୍ଦର ଏପ୍ରିଲ୍ ମାସର ୨୮ ତାରିଖରେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ କୃଷ୍ଣ ଏକାଦଶୀ ତିଥିରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପିତାଙ୍କ ନାମ ଚଉଧୁରୀ ରଘୁନାଥ ଦାସ, ମାତାଙ୍କ ନାମ

ଶ୍ରୀମତୀ ପାର୍ବତୀ ଦେବୀ । ପୂର୍ବେ ମରହଟ୍ଟା ଯୁଗରୁ ଏ ଦେଶର ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ କରଣମାନେ ‘ଚଉଧୁରୀ’, ‘କାନୁନ୍‌ଗୋ’, ‘ସାମନ୍ତ’ ଇତ୍ୟାଦି ଉପାଧିରେ ଭୂଷିତ ହୋଇ ନିଜ ନିଜର ସମ୍ମାନ ବଢ଼ାଉ ଥିଲେ । ରଘୁନାଥଙ୍କର ଦୁଇ ପୁତ୍ର ଥିଲେ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ‘ମଧୁବାବୁ’ଙ୍କ ପିତୃମାତୃଦ□ନାମ ଥିଲା– ଗୋବିନ୍ଦ ବଲ୍ଲଭ ଏବଂ କନିଷ୍ଠପୁତ୍ରଙ୍କ ନାମ ଥିଲା ଗୋପାଳବଲ୍ଲଭ । ଗୋପାଳ ବଲ୍ଲଭଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଏତିକି କହିଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ଯେ, ସେ କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଏମ୍.ଏ. ପାଶ କରି ଡେପୁଟି ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ରଚିତ ‘ଭୀମା ଭୂୟାଁ’ ନାମକ ଉପନ୍ୟାସ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ଗ୍ରନ୍ଥ ।

ବାଲ୍ୟକାଳରେ ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ ଗାଁ ଚାଟଶାଳୀରେ ଜଣେ ମାଟିବଂଶ ଅବଧାନ ନିକଟରେ ପଢ଼ିଥିଲେ । ପ୍ରାଚୀନ ଓଡ଼ିଶାରେ ମାଟିବଂଶ ବା କ୍ଷିତିବଂଶ ଅବଧାନମାନେ ବଂଶ ପରମ୍ପରାରେ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାର ଭାର ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନ ବିଶେଷରେ ଓଝା କହନ୍ତି । ସେ କାଳରେ ସ୍ଲେଟ, ପେନ୍‌ସିଲ୍, କାଗଜ, କଲମ, ଦୁଆତ, ଲେଖିବା ଡେସ୍କ, ବେ□, ଚଉକି, ବା ବ୍ଲାକବୋର୍ଡ଼ର ପ୍ରଚଳନ ନ ଥିଲା । ଗାଁ’ରେ ଖଣ୍ଡେ ଚାଳିଘରେ ବା ଶୀତଦିନରେ ଆମ୍ବ ବା ବରଗଛ ମୂଳରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପାଠଶାଳା ବସୁଥିଲା । ପିଲାଏ ଭୂଇଁରେ ଶୁଆପଖିଆ ଖଡ଼ିରେ ଲେଖୁଥିଲେ ଏବଂ ତାଳପତ୍ର ଓ ଲେଖନରେ ହସ୍ତାକ୍ଷର ମଡ଼ାଉଥିଲେ । ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟଠାରୁ ଦିନ ଏଗାରଟା ଯାଏ ସକାଳ ବେଳା ପାଠଶାଳା ବସେ । ଅତି ପ୍ରତ୍ୟୁଷରେ ଶେଯରୁ ଉଠିବାକୁ ଉତ୍ସାହ ଦେବାପାଇଁ ଚାଟଶାଳୀରେ ଅବଧାନଙ୍କର ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା– ‘ଶୂନ ଦେବା’ । ଯେଉଁ ଛାତ୍ର ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଆସିଥାଏ, ତାହା ହାତରେ ଅବଧାନେ ଆସ୍ତେ କରି ଥରେ ମାତ୍ର ବେତରେ ବାଡ଼େଇ ଦିଅନ୍ତି । ଏହିପରି ଯେଉଁମାନେ ଆଗପଛ ହୋଇ ଆସିଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ଏକ, ଦୁଇ, ତିନି, ଚାରି, ଏହି କ୍ରମରେ ବେତମାଡ଼ ଖାନ୍ତି, ଶେଷରେ ଯେଉଁ

ପିଲା ଆସିଥାଏ, ସେ ବେଶି ଜୋରରେ ମାଡ଼ ଖାଏ । ତେଣୁ ପ୍ରଥମେ ଚାଟଶାଳୀକୁ ଆସି ଅବଧାନଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିବାକୁ ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା ଥିଲା । ସକାଳବେଳା ଅକ୍ଷର ଲେଖା ହୁଏ ଏବଂ ପଣିକିଆ, ଶୋଧ୍, ଓଡ଼ାଙ୍କ, ଫେଡ଼ାଙ୍କ, ହରଣ, ଗୁଣନ, ପାହି ପଣିକିଆ, କଡ଼ାଗଣ୍ଡା, ପଣିକିଆ, ଲୀଳାବତୀ ସୂତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ପଢ଼ାଯାଏ । ଉପରବେଳା ତାଳପତ୍ର ଲେଖନରେ ଅକ୍ଷର ଲେଖା ଏବଂ ଭାଗବତ, ରାମାୟଣ, ମହାଭାରତ, ବୈଦେହୀଶବିଳାସ, ଗୋପୀଭାଷା ଇତ୍ୟାଦି ପଢ଼ା ହେଉଥିଲା । ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳେ ସନ୍ଧ୍ୟାଦୀପ ଜଳିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପିଲାଏ 'ଦୀପଂ ଜ୍ୟୋତିଃ ପରଂବ୍ରହ୍ମ' ଇତ୍ୟାଦି ଶ୍ଳୋକ ବୋଲି ଅବଧାନଙ୍କ ନିକଟରେ ରୁଣ୍ଡ ହୁଅନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ଚାଣକ୍ୟ ଶ୍ଳୋକର ଆବୃତି ହୁଏ ମାନସାଙ୍କ ପଚରାଯାଏ ।

ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ ଏହି ପାରମ୍ପରିକ ରୀତିରେ ଚାଟଶାଳୀରେ ପଢ଼ା ଶେଷ କରି କଟକ ଆସିଲା ବେଳକୁ ତାଙ୍କର ବୟସ ହୋଇଥିଲା ତେର ବର୍ଷ । କଟକରେ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପଢ଼ିବାକୁ ତାଙ୍କର ପିତାମହୀ ଘୋର ଆପ□ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଆଶଙ୍କା ଥିଲା ଯେ, ସେ ଇଂରାଜୀ ପଢ଼ିଲେ 'କିରସ୍ତାନ ବା ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ' ହୋଇଯିବେ । ସେ ସମୟରେ ଅନେକ ଇଂରାଜୀ ପଢ଼ୁଆ ସମାଜର ନିର୍ଯ୍ୟାତନ ହେତୁରୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ ପାଦ୍ରିମାନଙ୍କ ପ୍ରଚାରିତ ଧର୍ମ ଉପଦେଶ ଶୁଣି ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ; ତେଣୁ ବୁଢ଼ୀଙ୍କର ଆଶଙ୍କା ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ କଟକରେ ଉଚ୍ଚଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ; ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟ ପରେ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜିଏଟ୍ ସ୍କୁଲ ହେଲା । ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିବାର କେତେକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡରେ ଗୋଛାଏ ବାଳର ଗଣ୍ଠିଥିଲା । ଦିନେ ଜଣେ ସହପାଠୀ ସେହି ଚୁଟିଟି କୌଶଳରେ କାଟି ପକାଇଲା । ତାଙ୍କର ସେତେବେଳର ପୋଷାକ ମଧ୍ୟ ଅଦ୍ଭୁତ ଥିଲା, ନାଲି କନାରେ ତୁଳା ପଶି ଗୋଟିଏ ମିରଜେଇ କୁରୁତା ହୋଇଥିଲା; ସେଥିରେ ବୋତାମ ଲାଗୁ ନ ଥିଲା । କୁରୁତା

ଦୁଇପାଖ କନାଧଡ଼ି ବା ସୂତାରେ ବନ୍ଧା । ସେ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଜୋତା ବ୍ୟବହାର କରୁ ନ ଥିଲେ । ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଜୋତା ମାଡ଼ିବାକୁ ହେଉ ନ ଥିଲା । କଟକ ହାଇସ୍କୁଲରୁ ଏଣ୍ଟ୍ରାନ୍‌ସ (ବର୍ତ୍ତମାନ ମାଟ୍ରିକ୍ୟୁଲେଶନ) ପରୀକ୍ଷାରେ ପାଶ୍ କରି ସେ ବାଲେଶ୍ୱରରେ ଗୋଟିଏ ସାମାନ୍ୟ କିରାନୀ କାମରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ ଚିରଦିନ ଉଚ୍ଚାଭିଳାଷୀ; ଏହି କିରାନିଗିରିରେ ତାଙ୍କର ଅସୀମ ଜ୍ଞାନଲିପ୍‌ସା ଚରିତାର୍ଥ ହୋଲା ନାହିଁ । ବାଲେଶ୍ୱରରେ ଅବସ୍ଥାନ କାଳରେ କିଛି ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିବାକୁ ସେ କଲିକତା ଗଲେ ।

ସେ ସମୟରେ ରେଲଗାଡ଼ିର ସୁବିଧା ନ ଥିଲା । ଚାନ୍ଦବାଲିଠାରୁ ଷ୍ଟିମର ବା ଧୂଆଁ କଳଚାଳିତ ନୌକାରେ ଲୋକେ କଲିକତା ଯାଉଥିଲେ । କଲିକତାରେ ସେ ଜଣେ ବଙ୍ଗୀୟ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ୍ ପାଦ୍ରି ଅମ୍ବିକାପ୍ରସାଦ ହାଜରାଙ୍କ ସହିତ ପରିଚିତ ହେଲେ । ଅମ୍ବିକାପ୍ରସାଦ ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭଙ୍କର ଜ୍ଞାନସ୍ପୃହା ଓ ଉଚ୍ଚାକାଙ୍‌କ୍ଷାର ପରିଚୟ ପାଇ ତାଙ୍କର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । କଲିକତାରେ ସେ ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟରେ ଏମ୍.ଏ ପାଶ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଗଣିତ, ଭୂଗୋଳ ପ୍ରଭୃତିରେ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଲାଭ କରିଥିଲେ । କଲିକତାରେ ପ୍ରଥମେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷକତା କରି ଅବଶେଷରେ ଶ୍ରୀରାମପୁର କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟାପକ ହେବାଲାଗି ସେ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହୋଇଥିଲେ । କଲେଜର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ତାଙ୍କୁ ଡକାଇ ପଚାରିଲେ– 'ଆପଣ କେଉଁ ବିଷୟ ପଢ଼ାଇ ପାରିବେ ?' ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, 'ଆପଣ ଯେଉଁ ବିଷୟ ପଢ଼ାଇବାକୁ ଆଦେଶ ଦେବେ ?' ଶ୍ରୀରାମପୁର କଲେଜରେ ଇଂରାଜୀ, ଗଣିତ, ଭୂଗୋଳ ଅତି ସରଳ ଓ ପ୍ରାଞ୍ଜଳଭାବରେ ପଢ଼ାଇ ସେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଭକ୍ତିଭାଜନ ହୋଇଥିଲେ । ଶିକ୍ଷକ ନିଜର ଜ୍ଞାନ ଚରିତ୍ର ଓ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ହେତୁରୁ ଛାତ୍ରସମାଜରେ ପୂଜିତ ହୁଅନ୍ତି । ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭଙ୍କଠାରେ

ଏ ଗୁଣମାନ ଏକାଧାରରେ ନିହିତ ଥିଲା । ସେହି ସମୟରେ ସେ ଓକିଲାତି ପଢ଼ି କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ବି.ଏଲ୍, ମଧ୍ୟ ପାଶ କରିଥିଲେ ।

କଲିକତାରେ ଶିକ୍ଷକତା କଲାବେଳେ ସେ ସ୍ୱନାମଧନ୍ୟ ଭାରତୀୟ ଗୁଣିଗଣାଗ୍ରଗଣ୍ୟ ସାର୍ ଆଶୁତୋଷ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟଙ୍କର ଗୃହଶିକ୍ଷକ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ସାର୍ ଆଶୁତୋଷ ଦିନେ କଲିକତା ହାଇକୋର୍ଟର ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଓ କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୁଳପତି (ଭାଇସ୍ ଚାନ୍ସେଲର) ହୋଇଥିଲେ । କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କାହିଁକି, ସମଗ୍ର ବଙ୍ଗଦେଶ, ବିହାର ଓ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ଉଚ୍ଚଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷାପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାରେ ଯେଉଁମାନେ କୃତିତ୍ୱ ଦେଖାଇଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାର୍ ଆଶୁତୋଷଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଅତି ଉଚ୍ଚ । କଲିକତାରେ ଅବସ୍ଥାନ କାଳରେ ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମରେ ଦୀକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଅମ୍ବିକାପ୍ରସାଦ ଓ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ମୃତ୍ୟୁବେଳେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ପୁତ୍ରକନ୍ୟା ଛାଡ଼ି ଯାଇଥିଲେ । କଲିକତାରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଆଶ୍ରୟଦାତା ଅମ୍ବିକାପ୍ରସାଦଙ୍କ ପ୍ରତି କୃତଜ୍ଞତାବଶତଃ ମଧୁସୂଦନ କର୍ମ ଜୀବନରେ ସେହି ପୁତ୍ରକନ୍ୟାମାନଙ୍କର ଭରଣପୋଷଣ ଓ ଶିକ୍ଷାର ଭାର ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ବିଲାତ ପଠାଇ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀମତୀ ଶୈଳବାଳା ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳା ନାମ୍ନୀ ଦିଓଟି କନ୍ୟାକୁ ସେ ନିଜର କନ୍ୟାରୂପେ ଆଜୀବନ ପାଳନ କରିଥିଲେ ।

ଓକିଲାତି ପାଶ୍ କରି ମଧୁସୂଦନ କଲିକତା ହାଇକୋର୍ଟରେ ସାର ଜନ୍ ଉଡ୍‌ରଫ୍ ଓ ମିଷ୍ଟର ଇଭାନ୍ସ ପ୍ରଭୃତି ବାରିଷ୍ଟରଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଖ୍ୟାତି ଲାଭ କରିଥିଲେ । ସାର ଜନ୍ ଉଡ୍‌ରଫ୍ ଜଣେ ସଂସ୍କୃତ ଭାଷାବିତ୍ ପଣ୍ଡିତ ଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ତନ୍ତ୍ରଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ଅନେକ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରିଥିଲେ ।

ସାର ଜନ୍ ଉଡ୍‌ରଫ୍ ଦିନେ କଲିକତା ହାଇକୋର୍ଟର ବିଚାରାସନ ଅଳଙ୍କୃତ କଲେ । କଲିକତା ହାଇକୋର୍ଟରେ ଓକିଲାତି କଲାବେଳେ ମଧୁସୂଦନଙ୍କୁ ପ୍ରିଭିକାଉନସିଲର ଅନୁବାଦକ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ସେ ଓଡ଼ିଆ କାଗଜପତ୍ର ଇଂରାଜୀ ଭାଷାରେ ଅନୁବାଦ କରୁଥିଲେ ।

କଲିକତାରେ ଅବସ୍ଥାନ କାଳରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଓ କଲିକତା ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷା ବିସ୍ତାରର କଳ୍ପନା ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ କଲିକତା ନଗରୀରେ ଯେଉଁ ଓଡ଼ିଆ କର୍ମୀମାନେ ଜୀବିକା ଉପାର୍ଜ୍ଜନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷାବିସ୍ତାର ଲାଗି ସେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ନୈଶ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ସେମାନେ ଶିକ୍ଷିତ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାରେ ସେହିପରି ବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ସ୍ଥାପନ କରି ଦେଶରୁ ନିରକ୍ଷରତା ଦୂର କରିବେ । ଆଜିକାଲି ନିରକ୍ଷରତା ଦୂରୀକରଣ ଲାଗି ଆମ୍ଭେମାନେ ଚିନ୍ତା କରୁଅଛୁଁ, କିନ୍ତୁ ସେ ଯୁଗରେ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ବିସ୍ତାର, ନିରକ୍ଷରତା ଦୂରୀକରଣ ପ୍ରଭୃତି ମଧୁବାବୁଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସେ ତାହା କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ନିମିତ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ । ମଧୁସୂଦନ କଲିକତା ଛାଡ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନୈଶବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଭାଙ୍ଗି ଗଲା ।

ମଧୁସୂଦନ କଲିକତାରୁ ଆସି କଟକରେ ଓକିଲାତି କଲେ । ସେତେବେଳେ ମଧୁବାବୁ ଏକମାତ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଓକିଲ । କଟକରେ କାହିଁକି, ଓଡ଼ିଶାରେ ସମସ୍ତ ଜିଲ୍ଲାରେ ବଙ୍ଗାଳୀ ଓକିଲଙ୍କର ସେତେବେଳର ପ୍ରତିପତି ସମାଜରେ ଅନୁମାନ କରିହେବ ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ହାକିମମାନେ ମଧ୍ୟ ବଙ୍ଗାଳୀ; କେବଳ ଜିଲା ଜଜ୍, ଜିଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଏବଂ କମିଶନର ଥିଲେ ସାହେବ । ଓକିଲାତିର ପ୍ରଥମାବସ୍ଥାରେ ମଧୁସୂଦନଙ୍କୁ କେତେକ ବ୍ୟଙ୍ଗ, ବିଦ୍ରୁପ,

ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ସହିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା, କେତେ ନିରାଶବାଣୀ ଶୁଣିବାକୁ ହୋଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେଥିପ୍ରତି ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନ କରି ସେ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନରେ ସତତ ବ୍ରତୀ ଥିଲେ । ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେତେବେଳେ ନିଜର ଶକ୍ତିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିବାକୁ ବସେ, ତା'ର ବହୁ ଶତ୍ରୁ ବାହାରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଦିନେ ସେମାନଙ୍କୁ ତାହାର ପ୍ରତିଭା ନିକଟରେ ନତମସ୍ତକ ହେବାକୁ ପଡ଼େ । ମଧୁବାବୁ ନିଜର ବିଦ୍ୟା, ବୁଦ୍ଧି, ଶକ୍ତି, ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ଅଧ୍ୟବସାୟ ବଳରେ ଦିନେ କଟକରେ ଓକିଲ ସମାଜରେ ଶୀର୍ଷସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ବହୁତ ଜଟିଳ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ସେ ନିଜର ଆଇନ ଜ୍ଞାନ ଓ ଅସାଧାରଣ ଶକ୍ତିର ପରିଚୟ ଦେଇଥିଲେ । ପୁରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦେଉଳର ଭାର ଯେତେବେଳେ ଇଂରେଜ ସରକାର ନିଜ ହାତକୁ ନେବାକୁ ବସିଲେ, ସେତେବେଳେ ମଧୁବାବୁ କହିଲେ, "ପୁରୀର ଗଜପତି ମହାରାଜା ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ପୂଜନୀୟ, ତାଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆମାନେ ଠାକୁରରାଜା ବୋଲି ସମ୍ମାନ କରୁଅଛନ୍ତି । ପୃଥିବୀରେ ଏପରି ରାଜା ନାହିଁ, ଯାହାର ନାମରେ ଗୋଟାଏ ବର୍ଷ ଗଣନା ହୁଏ । ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଜାତକରେ ପୁରୀ ରାଜାଙ୍କ ଅଙ୍କ ବସେ । ସେପରି ରାଜାଙ୍କ ହାତରୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପୂଜାଭାର କାଢ଼ି ନେଇ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ ସରକାର ତହିଁର ଭାର ଗ୍ରହଣ କରିବେ, ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ଜୀବିତ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ତାହା କରାଇ ଦେବ ନାହିଁ ।" କଲିକତା ହାଇକୋର୍ଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସରକାରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୋକଦ୍ଦମା ଲଢ଼ିବା ପରେ ଶେଷରେ ସରକାର ପୁରୀରାଜାଙ୍କ ସହିତ ମୋକଦ୍ଦମା ରଫା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । କଲିକତା ହାଇକୋର୍ଟର ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ଆଗରେ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଉଡ୍‌ରଫ୍ ଓ ଇଭାନ୍‌ସ ସାହେବମାନେ କହିଲେ– "ଏ ମୋକଦ୍ଦମାର ସୁଫଳତା ଏହି ଓଡ଼ିଆ ଯୁବକଟିର କୃତିତ୍ୱ ।"

ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଓଡ଼ିଆଭାଷୀ ଅଂଚଳର ଏକତ୍ରୀକରଣ ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ଜୀବନର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାଧନା । ଉତ୍କଳର କେତେକ ଅଂଶ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରେ, କେତେକ ଅଂଶ ବଙ୍ଗଦେଶରେ, କେତେକ ଅଂଶ ବିହାରରେ ଓ କେତେକ ଅଂଶ ମାନ୍ଦ୍ରାଜରେ

ରହିଥିବା ହେତୁ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କୁ ହିନ୍ଦି, ବଙ୍ଗଳା ଓ ତେଲଙ୍ଗୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ଓଡ଼ିଆଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳର ଏକତ୍ରୀକରଣର ପ୍ରଥମ ଉଦ୍ୟମ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଦେଶବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କୁ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀକୁ ଆହ୍ୱାନ କରି ମଧୁସୂଦନ ଲେଖିଥିଲେ–

"ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ଜାତି ପ୍ରାଣ-ସିନ୍ଧୁ
କୋଟି ପ୍ରାଣବିନ୍ଦୁ ଧରେ,
ତୋର ପ୍ରାଣବିନ୍ଦୁ ମିଶାଇ ଦେ ଭାଇ
ଡେଇଁପଡ଼ି ସିନ୍ଧୁ ନୀରେ ।"

ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଉଦ୍ୟମର ଫଳରେ ଭାରତର ତଦାନୀନ୍ତନ ବଡ଼ଲାଟ ଲର୍ଡ୍ କର୍ଜନଙ୍କ ଆଦେଶରେ ସମ୍ବଲପୁର ଅଂଚଳକୁ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରୁ ଅଣାଯାଇ ଓଡ଼ିଆ ସହିତ ଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଦେଶ ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ବତ୍ରିଶ ବର୍ଷ ବ୍ୟାପୀ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାର ପରିଣାମ ।

କଟକରେ ସୁନା ରୂପାର ତାରକସି କାମ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଗତରେ ସର୍ବତ୍ର ପ୍ରସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିପାରିଅଛି । ଏହି ସେହି ମଧୁସୂଦନଙ୍କର ଉତ୍କଳର ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତି ଚେଷ୍ଟାର ଫଳ । ଉତ୍କଳ ଟାନେରୀ ବା ଜୋତା କାରଖାନାର ସ୍ଥାପୟିତା ସେହି ମଧୁସୂଦନ । ସହସ୍ର ସହସ୍ର ବେକାର ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଅନ୍ନସଂସ୍ଥାନ ଓ ଚମଡ଼ାଶିଳ୍ପର ଉନ୍ନତି ଲାଗି ଏହି କାରଖାନା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । ଗୋଧିଚମ, କୁମ୍ଭୀରଚମ ପ୍ରଭୃତିରୁ ଯେ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଜୋତା, ବ୍ୟାଗ୍ ପ୍ରଭୃତି ହୋଇପାରେ, ଏହା ପ୍ରଥମେ ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ମସ୍ତିଷ୍କରୁ ବାହାରି ଥିଲା । ମଧୁସୂଦନ ବ୍ୟବସାୟୀ ହିସାବରେ ଉତ୍କଳ ଟାନେରୀ ଚଳାଇଥିଲେ ବହୁତ ଲାଭ କରିପାରିଥାନ୍ତେ ମାତ୍ର ତାହା ହେଲା ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହିଲା ଓଡ଼ିଆର ଖ୍ୟାତି ବଢୁ, ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଖରାପ

ଜିନିଷ ତିଆରି କରି ଠକି ପଇସା ରୋଜଗାର କରୁଛି, ଏ ଅପକୀ□ଯେପରି ନ ରଟୁ । ତେଣୁ ଖଣ୍ଡେ ଚମଡ଼ା ବା ଗୋଟାଏ ଜୋତାରେ ଦୋଷ ଦେଖିଲେ ସେ ଗୋଛାକୁ ଗୋଛା ଚମଡ଼ା ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ି ପକାଉଥିଲେ । ଏଥିରେ ବହୁତ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଉତ୍କଳ ଟାନେରୀ ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କୁ ଋଣଗ୍ରସ୍ତ ଓ ଦରିଦ୍ର ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଶେଷ ଜୀବନରେ ବିଶେଷ ଅର୍ଥାଭାବ ଘଟିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଦିନେ ହେଲେ ଆତ୍ମସମ୍ମାନ ହରାଇ ନାହାନ୍ତି । ସେ ସର୍ବଦା କହୁଥିଲେ–

"ଆଲୋ ସଖି, ଆପଣା ମହତ ଆପେ ରଖି ।"

ମଧୁସୂଦନ ବଡ଼ଲାଟଙ୍କର ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାର ଓ ବଙ୍ଗଦେଶର ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାର ସଦସ୍ୟରୂପେ ବହୁବାର ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ମଧୁସୂଦନ ଜୀବନର ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ଦୁଇଥର ବିଲାତ ଯାଇଥିଲେ । ବିଲାତର ଶିକ୍ଷା, ସଭ୍ୟତା ଏବଂ ପାର୍ଲିଆମେ□ର କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ତାଙ୍କର ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ଓ ଶକ୍ତିକୁ ବର୍ଦ୍ଧିତ କରିଥିଲା । ୧୯୨୧ ମସିହାରେ ଯେତେବେଳେ ଏ ଦେଶରେ ମନ୍ତ୍ରୀଶାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲା, ମଧୁସୂଦନ ସେତେବେଳେ ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶର ଏକତମ ମନ୍ତ୍ରୀରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ସେ ସର୍ବଦା ନିଜର ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ଓ ଶକ୍ତିର ବିକାଶ କରି ଯାଇଥିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଅବୈତନିକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ, ଲୋକପ୍ରତିନିଧି ହୋଇ ବେତନଭୋଗୀ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, ଏହା ତାଙ୍କର ମତ ଥିଲା । ସରକାର ଏହି ମତ ଗ୍ରହଣ ନ କରିବାରୁ ସେ ମନ୍ତ୍ରୀ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଇଥିଲେ । ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ରୂପେ ବହୁ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନରେ ମଧୁସୂଦନଙ୍କର କୃତିତ୍ୱ ଥିଲା, ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଜାସ୍ୱ□ ଆଇନ ବିହାର-ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆଇନ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ।

ମଧୁସୂଦନ ଇଂରାଜୀ ଓ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଜଣେ ତେଜସ୍ୱୀ ବକ୍ତା ଥିଲେ । ଜାତି-ସଂଗଠନ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ ଖଦିଲୁଗା ପିନ୍ଧିବା, କୃଷକସଭା ସ୍ଥାପନ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ଭାବ ଦେଶରେ ଖେଳୁଅଛି; କିନ୍ତୁ ପୂର୍ବେ ମଧୁସୂଦନ ମଫସଲରେ ପ୍ରଜାପ୍ରତିନିଧି ସଭା ସଂଗଠନ, ସ୍ୱଦେଶୀ ବସ୍ତ୍ର ନିର୍ମାଣ ଓ ପରିଧାନ ଲାଗି ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ମତାଇଥିଲେ, ଜାତୀୟ-ଭାବ ଜାଗରଣ ନିମନ୍ତେ ସେ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ମଣ୍ଡପରେ ଉପସ୍ଥିତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ଜାତୀୟ ପଗଡ଼ି ପିନ୍ଧିବାକୁ ପ୍ରରୋଚନା ଦେଇଥିଲେ ।

ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର ଅଳ୍ପକାଳ ପୂର୍ବେ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠିତ ହେବାର ଘୋଷଣା ଭାରତ ସମ୍ରାଟ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଶାସନଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ତହିଁରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମନ୍ତେ ଯେଉଁ କମିଟି ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା, ମଧୁସୂଦନ ସେଥିରେ ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ; ସାର୍ ଜନ୍ ହବାକ୍ (ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ଗଭର୍ଣ୍ଣର) ସେହି କମିଟିର ଥିଲେ ସଭାପତି । ମାତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମଧୁସୂଦନ ୮୬ ବର୍ଷ ବୟସରେ ୧୯୩୪ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ମାସ ୪ ତାରିଖ ରାତିରେ ଅମରଧାମର ଯାତ୍ରୀ ହେଲେ । ତାଙ୍କର ନଶ୍ୱର ଦେହ ଉତ୍କଳ ଜନନୀଙ୍କ କ୍ରୋଡ଼ରେ ଚିରଶାନ୍ତି ଲାଭ କଲା ।

କଟକରେ ମହାନଦୀ ତୀରବର୍ତ୍ତୀ ଗୋରାକବର ହତା ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ନଶ୍ୱର ଦେହକୁ କବର ଦିଆଗଲା । ମଧୁବାବୁଙ୍କ ନଶ୍ୱର ଦେହ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଚକ୍ଷୁର ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇଅଛି ସତ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଅମର ଆତ୍ମା ଏ ଜାତିର ଗତିବିଧି ସର୍ବଦା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଅଛି । ତାଙ୍କର ପ୍ରଦର୍ଶିତ ପନ୍ଥା ଅନୁସରଣ କରି ଏ ଜାତି ଜଗତର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଭ୍ୟଜାତିର ସମକକ୍ଷ ହେଉ, ଏଥିପାଇଁ ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ଭିକ୍ଷା କରୁଅଛୁଁ ।

❑❑❑

(କ) ଲେଖକ ପରିଚୟ

ଚିନ୍ତାମଣି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ (୧୮୯୧-୧୯୫୭)

ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଆ ସାରସ୍ୱତ ଜଗତରେ ରାୟବାହାଦୂର ଚିନ୍ତାମଣି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ସୁପରିଚିତ । ସାହିତ୍ୟ ସାଧନା, ଆଇନ୍ କଲେଜରେ ଆଧ୍ୟାପନା ଏବଂ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ଓକିଲ ଭାବରେ ସେ ନିଜର ପରାକାଷ୍ଠା ପ୍ରମାଣିତ କରିଛନ୍ତି । ଉତ୍କଳ-ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୁଳପତି ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ପ୍ରମାଣିତ । ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାଚୀନ ସାରସ୍ୱତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜର ସେ ଥିଲେ ସଭାପତି । ସାହିତ୍ୟ ସାଧନାରେ ବ୍ରତୀ ଚିନ୍ତାମଣି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, 'ଇତିହାସ ପ୍ରସଙ୍ଗ', 'ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ', 'କଟକ', 'ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ', 'ଭୁବନେଶ୍ୱର', 'ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ', 'ମଙ୍ଗଳସ୍ୱପ୍ନ', 'ଗୋପାଳନ' ପ୍ରଭୃତି ବହୁ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥର ସ୍ରଷ୍ଟା । ମାସିକ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା ଝଙ୍କାରର ସମ୍ପାଦକ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ସେ ସଫଳତାର ସହ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଅଛନ୍ତି । ଉତ୍କଳଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ଓ ଦର୍ଶନରେ ସେ ବିଶେଷ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ । କୁଳବୃଦ୍ଧଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଥିବା ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନ ଏହି ଜୀବନୀମୂଳକ ପ୍ରବନ୍ଧଟିରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଛି ।

(ଖ) 'ମଧୁବାବୁ' ସମ୍ପର୍କରେ :

ଉତ୍କଳଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଶାର ନିର୍ମାତା । ମହାନାୟକ ମଧୁସୂଦନ ଥିଲେ ଓଡ଼ିଆ ନବଜାଗରଣର ସୂତ୍ରଧର । ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ସେ କୁଳବୃଦ୍ଧ । ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ସ୍ୱାଭିମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ତାଙ୍କର ଦୁର୍ବାର ନେତୃତ୍ୱ ଅବିସମ୍ବାଦିତ । ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ନନ୍ଦିଘୋଷର ସାରଥୀ, ମଧୁବାବୁଙ୍କ ଜୀବନକାହାଣୀ ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀର ଇତିହାସ । ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଜୀବନ ଚରିତ, ଚିନ୍ତାମଣି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ସତ୍ୟଭାମାପୁରଠାରୁ ଜୀବନର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧୁବାବୁଙ୍କ ବାଲ୍ୟକାଳ, ଶିକ୍ଷା, ପରିବାର ଓ ସଙ୍ଘର୍ଷମୟ ଜୀବନର

ଚିତ୍ର 'ମଧୁବାବୁ'ରେ ଅଙ୍କିତ । ରଚନାରେ ରହିଛି ମଧୁବାବୁଙ୍କ ଆବେଗ, ଦେଶଭକ୍ତି, ଜାତିପ୍ରୀତି, ଭାଷାପ୍ରେମ ଓ ତ୍ୟାଗପୂତ ଜୀବନର ବଳିଷ୍ଠ ଆଲେଖ୍ୟ । ସବୁଥିରେ ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ମଧୁସୂଦନଙ୍କୁ ନୂତନପୀଢ଼ି ନିକଟରେ ପରିଚିତ କରାଇବାରେ 'ମଧୁବାବୁ' ରଚନାଟି ସହାୟକ ହୋଇଛି ।

(ଗ) କଠିନ ଶବ୍ଦାର୍ଥ

ଜୀବିତାବସ୍ଥା - ବ□ଥିବା ସମୟରେ, ପ୍ରତ୍ୟୁଷ - ପ୍ରଭାତ / ସକାଳ/ବିପରୀତ ଶବ୍ଦ ପ୍ରଦୋଷ, ପିତାମହୀ - ଜେଜେମା (ପିତାଙ୍କର ମାତା), ଚରିତାର୍ଥ - ସାର୍ଥକ, ସଫଳ, ସ୍ପୃହା -ଆଗ୍ରହ, ଉପାର୍ଜନ - ଅର୍ଜନ / ପ୍ରାପ୍ତି, ପ୍ରତିପ□- ସମ୍ମାନ/ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ପୂଜନୀୟ - ପୂଜାରଯୋଗ୍ୟ/ପରମ ଶ୍ରଦ୍ଧେୟ, ସିନ୍ଧୁ - ସମୁଦ୍ର, ନୀର - ଜଳ, ତଦାନୀନ୍ତନ - ତତ୍କାଳୀନ/ସେହି ସମୟରେ, ଅନ୍ନସଂସ୍ଥାନ - ଜୀବିକା / ବୃ□/ ଖାଇବା ପିନ୍ଧିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଅର୍ଥାଭାବ - ଅର୍ଥର ଅଭାବ, ଅବୈତନିକ - ବିନାବେତନରେ/ ପାରିଶ୍ରମିକ ହୀନ/ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟଲାଗି କୌଣସି ବେତନ ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଚାରିଗୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତର ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) ଚଉଧୁରୀ ରଘୁନାଥ ଦାସଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ରର ନାମ କ'ଣ ?

(ଗୋପାଳବଲ୍ଲଭ, ରାଧାବଲ୍ଲଭ, ଉମାବଲ୍ଲଭ, ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ)

(ଖ) 'ଭୀମାଭୂୟାଁ' ଉପନ୍ୟାସର ଲେଖକ କିଏ ?

(ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ, ଗୋପାଳବଲ୍ଲଭ, ମଧୁସୂଦନ, କାହ୍ନୁଚରଣ)

(ଗ) ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ପାଠଶାଳାରେ ଉପରବେଳା ପଢ଼ାହେଉ ନଥିଲା ?

(ରାମାୟଣ, ମହାଭାରତ, ଭାଗବତ, ପଣିକିଆ)

(ଘ) କଲିକତାରେ ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ କିଏ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଥିଲେ ?

(ଅମ୍ବିକାପ୍ରସାଦ, ବଙ୍କିମଚନ୍ଦ୍ର, ଶରତଚନ୍ଦ୍ର, ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ)

(ଙ) ଲର୍ଡ୍ କର୍ଜନଙ୍କ ଆଦେଶରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁ ଅ□ଳଟିକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶାଇ ଦିଆଗଲା ?

(ରାୟପୁର, ବିଳାସପୁର, ଜୟପୁର, ସମ୍ବଲପୁର)

(ଚ) ମଧୁସୂଦନ ଜୀବନର ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ କେତେଥର ବିଲାତଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ?

(ଥରେ, ଦୁଇଥର, ତିନିଥର, ଚାରିଥର)

(ଛ) କେଉଁ ମସିହାରେ ଭାରତରେ ମନ୍ତ୍ରୀଶାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା ?

(୧୯୨୦, ୧୯୨୧, ୧୯୨୨,୧୯୨୩)

(ଜ) କଲିକତାର କେଉଁ କଲେଜରେ ମଧୁସୂଦନ ଅଧ୍ୟାପନା କରୁଥିଲେ ?

(ଚନ୍ଦନପୁର, ଜଗଦ୍ଦଳପୁର, ଶ୍ରୀରାମପୁର, ଚକ୍ରଧରପୁର)

(ଝ) କିଏ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ଗର୍ଭର୍ଣ୍ଣର ?

(ଜନ୍ ଉଡରଫ୍, ଜନ୍‌ହବାକ୍, ମିଷ୍ଟର ଇଭାନ୍‌ସ୍, ଜନ୍ ବୀମ୍‌ସ୍)

(ଞ) ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦିବସ କେବେ ପାଳନ କରାଯାଏ ?

(ଜାନୁଆରୀ ୨୮, ଫେବୃୟାରୀ ୪, ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୪, ଏପ୍ରିଲ୍ ୨୮)

(ଟ) ମଧୁବାବୁ କେଉଁ ଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ?

(ବ୍ରାହ୍ମଧର୍ମ, ମହିମାଧର୍ମ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମ, ଇସଲାମଧର୍ମ)

୨. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ୧ ନମ୍ବର ।

(କ) କେଉଁ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ଜୀବନକାହାଣୀ ଉତ୍କଳର ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀର ଇତିହାସ ?

(ଖ) ମଧୁବାବୁ ଉତ୍କଳର ଘରେ ଘରେ କେଉଁ ନାମରେ ପରିଚିତ ?

(ଗ) ମଧୁସୂଦନ କେଉଁଥିପାଇଁ ନିରନ୍ତର ବ୍ୟାକୁଳ ଥିଲେ ?

(ଘ) ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ଜୀବନର ଚିରଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଙ) ମୃତ୍ୟୁଶଯ୍ୟାରେ ମଧ କେଉଁ କଥା ମଧୁସୂଦନଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଚିନ୍ତା ଥିଲା ?

(ଚ) କେଉଁ ଗ୍ରାମକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆର ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଛ) ମଧୁବାବୁଙ୍କ ପିତା, ମାତାଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ?

(ଜ) ମଧୁବାବୁଙ୍କ ପିତୃମାତୃଦତ୍ତ ନାମ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଝ) ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ସାନଭାଇର ନାମ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଞ) ବାଲ୍ୟକାଳରେ ମଧୁସୂଦନ କେଉଁଠାରେ ପାଠ ପଢ଼ିଥିଲେ ?

(ଟ) ପ୍ରାଚୀନ ଓଡ଼ିଶାରେ ବଂଶ ପରମ୍ପରା କ୍ରମେ କେଉଁମାନେ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାଭାର ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲେ ?

(ଠ) ସ୍ଥାନ ବିଶେଷରେ ଅବଧାନମାନଙ୍କୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?

(ଡ) ଆଗେ କେଉଁଠାରେ ଗାଁ ପାଠଶାଳା ବସୁଥିଲା ?

(ଢ) ପିଲାମାନେ ଭୂମିରେ କେଉଁ ଖଡ଼ିରେ ଲେଖୁଥିଲେ ?

(ଣ) ପିଲାମାନେ କେଉଁଥିରେ ହସ୍ତାକ୍ଷର ମଡ଼ାଉଥିଲେ ?

(ତ) ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟୁଷରୁ ଉଠିବା ପାଇଁ ଅବଧାନଙ୍କର କେଉଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା ?

(ଥ) ପ୍ରଥମେ ଚାଟଶାଳୀକୁ ଆସି କ'ଣ କରିବାକୁ ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା ଥିଲା ?

(ଦ) ଚାଟଶାଳୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ କେଉଁ ଶ୍ଳୋକ ଆବୃ□କରାଯାଉଥିଲା ?

(ଧ) ଚାଟଶାଳୀରେ କେତେବେଳେ ମାନସାଙ୍କ ପଚରା ଯାଉଥିଲା ?

(ନ) ମଧୁବାବୁ କେତେବର୍ଷ ବୟସରେ କଟକ ଆସିଥିଲେ ?

(ପ) ମଧୁବାବୁ କଟକର ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପଢ଼ିବାପାଇଁ କିଏ ଆପ□କରିଥିଲେ ?

(ଫ) ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ପିତାମହୀଙ୍କର କ'ଣ ଆଶଙ୍କା ଥିଲା ?

(ବ) କଟକରେ ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପରେ କେଉଁ ନାମରେ ନାମିତ ହୋଇଥିଲା ?

(ଭ) ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ କଟକ ହାଇସ୍କୁଲରୁ ଏ□ାନସ୍ ପାଶ୍ କରି କେଉଁଠାରେ କେଉଁ କାମରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ?

(ମ) ଆଗେ ଚାନ୍ଦବାଲିଠାରୁ ଲୋକେ କିପରି କଲିକତା ଯାଉଥିଲେ ?

(ଯ) କଲିକତାରେ ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭଙ୍କର କାହା ସହିତ ପରିଚିତ ହେଲା ?

(ର) ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ କେଉଁ ବିଷୟରେ ଏମ୍.ଏ. ପାଶ କରିଥିଲେ ?

(ଜ) ମଧୁବାବୁ ପ୍ରଥମେ କଲିକତାର କେଉଁ ସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରୁଥିଲେ ?

(ବ) ଶେଷରେ ମଧୁବାବୁ କେଉଁ କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟାପକ ହେବାପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହୋଇଥିଲେ ?

(ଶ) ଶ୍ରୀରାମପୁର କଲେଜ ଅଧକ୍ଷ ମଧୁବାବୁଙ୍କୁ ଡାକି କ'ଣ ପଚାରିଲେ ?

(ଷ) ମଧୁବାବୁ ଶ୍ରୀରାମପୁର କଲେଜରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ କେଉଁ ବିଷୟ ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ଭାବରେ ପଢ଼ାଇ କ'ଣ ହୋଇପାରିଥିଲେ ?

(ସ) ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ କେଉଁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ବି.ଏଲ୍ ପାଶ କରିଥିଲେ ?

(ହ) ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ କଲିକତାରେ ଶିକ୍ଷକତା କଲାବେଳେ କାହାର ଗୃହଶିକ୍ଷକ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ?

(କ୍ଷ) ମଧୁବାବୁ କଲିକତା ହାଇକୋର୍ଟରେ ଓକିଲାତି କଲାବେଳେ କାହାର ଅନୁବାଦକ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିଲେ ?

(ୟ) ମଧୁସୂଦନ କେଉଁ କାଗଜପତ୍ରକୁ ଇଂରାଜୀରେ ଅନୁବାଦ କରୁଥିଲେ ?

(ଲ) ମଧୁସୂଦନ ଓଡ଼ିଆ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷାର ବିସ୍ତାର ପାଇଁ କଲିକତାରେ କେଉଁ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ?

(ଂ) ମଧୁସୂଦନ କଲିକତା ଛାଡ଼ିବାପରେ ନୈଶବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର କ'ଣ ହେଲା ?

(ଃ) କେଉଁ ରାଜାଙ୍କ ନାମରେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ଗଣନା ହୁଏ ?

(ଁ) ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ଜୀବନର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାଧନା କ'ଣ ?

(i) ଓଡ଼ିଆଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳର ଏକତ୍ରୀକରଣର ପ୍ରଥମ ଉଦ୍ୟମ କ'ଣ ?

(ii) ମଧୁସୂଦନ ସ୍ଥାପନ କରିଥିବା ଜୋତା କାରଖାନାର ନାମ କ'ଣ ?

(iii) ମଧୁସୂଦନ ଜୀବନର ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ କେତେଥର ବିଲାତ ଯାଇଥିଲେ ?

(iv) ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ମଧୁସୂଦନ ସର୍ବଦା ନିଜର କ'ଣ ବିକାଶ କରି ଯାଇଥିଲେ ?

(v) ମଧୁସୂଦନ କେଉଁ ଭାଷାରେ ଜଣେ ତେଜସ୍ୱୀ ବକ୍ତା ଥିଲେ ?

(vi) ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ଜୀବନର ମୂଳମନ୍ତ୍ର କ'ଣ ଥିଲା ?

(୩) ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉତ୍ତର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୨ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଏବଂ ଉତ୍ତର ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) ମଧୁବାବୁଙ୍କ ଜୀବନ କାହାଣୀରେ ଉତ୍କଳର କେଉଁ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ନିହିତ ରହିଅଛି ?

(ଖ) ମଧୁସୂଦନଙ୍କର ଚିରଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଏକମାତ୍ର ଚିନ୍ତା କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଗ) ମଧୁବାବୁ କେବେ ଏବଂ କେଉଁଠାରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ?

(ଘ) ପ୍ରାଚୀନ ଓଡ଼ିଶାରେ ମାଟିବଂଶ ଓ କ୍ଷିତିବଂଶ ଅବଧାନମାନେ କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ ?

(ଙ) କେଉଁଠାରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପାଠଶାଳା ବସୁଥିଲା ?

(ଚ) ଅବଧାନ 'ଶୂନଦେବା' ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା କାହିଁକି କରିଥିଲେ ?

(ଛ) ସକାଳବେଳା ଚାଟଶାଳୀରେ କ'ଣ ପଢ଼ାଯାଏ ?

(ଜ) ଉପରବେଳା ଚାଟଶାଳୀରେ କ'ଣ ପଢ଼ା ହେଉଥିଲା ?

(ଝ) ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଛାତ୍ରମାନେ କ'ଣ କରନ୍ତି ?

(ଞ) ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ ତେରବର୍ଷ ବୟସରେ କେଉଁ ପଢ଼ାସାରି କେଉଁଠିକି ଆସିଥିଲେ ?

(ଟ) ମଧୁବାବୁ ପିତାମହୀଙ୍କର କ'ଣ ଆଶଙ୍କା ଥିଲା ।

(ଠ) ମଧୁବାବୁ କେଉଁ ସ୍ଥାନରୁ ଏବଂ କେଉଁଥିରେ କଲିକତା ଯାଇଥିଲେ ?

(ଡ) ଅମ୍ବିକା ପ୍ରସାଦ ହାଜରା କିଏ ?

(ଢ) ମଧୁବାବୁ କଲିକତାରେ କେଉଁ ବିଷୟରେ ଏମ୍. ଏ. ଏବଂ କେଉଁ ବିଷୟରେ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟଲାଭ କରିଥିଲେ ?

(ଣ) ଶ୍ରୀରାମପୁର କଲେଜ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ କ'ଣ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ ?

(ତ) ଶ୍ରୀରାମପୁର କଲେଜରେ କେଉଁ ବିଷୟ ପଢ଼ାଇ ମଧୁବାବୁ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଭକ୍ତିଭାଜନ ହୋଇଥିଲେ ?

(ଥ) ଶିକ୍ଷକ କାହିଁକି ଛାତ୍ର ସମାଜରେ ପୂଜିତ ହୁଅନ୍ତି ?

(ଦ) ସାର୍ ଆଶୁତୋଷ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ କେଉଁ କେଉଁ ଆସନରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲେ ?

(ଧ) ମଧୁସୂଦନ ଓକିଲାତି ପାଶ୍ କରି କେଉଁମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ କଲିକତା ହାଇକୋର୍ଟରେ ଖ୍ୟାତିଲାଭ କରିଥିଲେ ?

(ନ) କଲିକତା ଅବସ୍ଥାନ କାଳରେ ମଧୁବାବୁଙ୍କ ହୃଦୟରେ କ'ଣ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଥିଲା ?

(ପ) ଓକିଲାତିର ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ ମଧୁସୂଦନଙ୍କୁ କ'ଣ ସହିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ?

(ଫ) ମଧୁବାବୁ କାହାକୁ ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନ କରି ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିଥିଲେ ?

(ବ) କାହାର ପ୍ରତିଭା ନିକଟରେ ନତମସ୍ତକ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ?

(ଭ) ମଧୁବାବୁ କେଉଁ ବଳରେ କଟକ ଓକିଲ ସମାଜରେ ଶୀର୍ଷସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ ?

(ମ) ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ଜୀବନର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାଧନା କ'ଣ ?

(ଯ) ଓଡ଼ିଆଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳର ଏକତ୍ରୀକରଣର ପ୍ରଥମ ଉଦ୍ୟମ କ'ଣ ?

(ର) କାହାର ଉଦ୍ୟମ ଏବଂ କେଉଁ ବଡ଼ଲାଟଙ୍କ ଆଦେଶରେ ସମ୍ବଲପୁର ଅଞ୍ଚଳକୁ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ?

(ଳ) ଉତ୍କଳଟାନେରୀ ବା ଜୋତା କାରଖାନା କାହିଁକି ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ?

(ବ) ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଦେଶବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଭାଇ ଭଉଣୀମାନଙ୍କୁ ମଧୁସୂଦନ ଆହ୍ୱାନ କରି କ'ଣ ଲେଖିଥିଲେ ?

(ଶ) ମଧୁବାବୁ ସର୍ବଦା କ'ଣ କହୁଥିଲେ ?

(ଷ) କ'ଣ ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ଦୂର ଦୃଷ୍ଟି ଓ ଶକ୍ତିକୁ ବର୍ଦ୍ଧିତ କରିଥିଲା ?

(ସ) ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ମତରେ ମନୁଷ୍ୟମାନେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ ?

(ହ) ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ରୂପେ କେଉଁ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ ମଧୁବାବୁଙ୍କ କୃତିତ୍ୱ ଥିଲା ?

(କ୍ଷ) ମଧୁସୂଦନ କ'ଣ ଲାଗି ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ମତାଇଥିଲେ ?

(ୟ) ମଧୁସୂଦନ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ମଣ୍ଡପରେ ଉପସ୍ଥିତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ କ'ଣ ପିନ୍ଧିବାକୁ ପ୍ରରୋଚିତ କରିଥିଲେ ?

(ଲ) ମଧୁସୂଦନ କେତେ ତାରିଖରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ ?

(୪) ୩୦ଟି ଶବ୍ଦରେ ଉତ୍ତର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୩ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଓ ଉତ୍ତର ପାଇଁ ୨ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) ଗୋପାଳବଲ୍ଲଭଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ସଂକ୍ଷେପରେ କ'ଣ କୁହାଯାଇଛି ?

(ଖ) ପ୍ରାଚୀନ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାବ୍ୟବସ୍ଥା କିପରି ଥିଲା ?

(ଗ) ଚାଟଶାଳୀରେ ସକାଳ ବେଳା, ଉପରବେଳା ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ କ'ଣ କ'ଣ ପଢ଼ା ହୁଏ ?

(ଘ) ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼ାଇବାକୁ କିଏ ଓ କାହିଁକି ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ ?

(ଙ) ସାର୍ ଆଶୁତୋଷ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଲେଖ ।

(ଚ) ଅମ୍ବିକାପ୍ରସାଦ ଓ ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ପରସ୍ପର ସହଯୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଲେଖ ।

(ଛ) ସାର୍ ଜନ୍ ଉଡ୍‌ରଫ୍‌ଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଲେଖ ।

(ଜ) ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଅନ୍ନ ସଂସ୍ଥାନ ଓ ଚମଡ଼ା ଶିଳ୍ପର ଉନ୍ନତି ଲାଗି ମଧୁସୂଦନ କ'ଣ କରିଥିଲେ ?

(ଝ) କଲିକତାରେ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷାର ବିସ୍ତାର ଲାଗି ମଧୁସୂଦନ କି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ ?

(ଞ) ମଧୁସୂଦନ ପ୍ରଥମ ଓକିଲାତି କାଳରେ କିପରି ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ ?

(ଟ) ପୁରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ପରିଚାଳନାରେ ଭାର ସମ୍ପର୍କିତ ମୋକଦ୍ଦମା ପରିଚାଳନାରେ ମଧୁବାବୁଙ୍କ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନିରୂପଣ କର ।

(ଠ) ବିଚ୍ଛିନ୍ନାଞ୍ଚଳ ଓଡ଼ିଆଭାଷୀମାନଙ୍କର ଏକତ୍ରିକରଣ ପାଇଁ ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଡ) ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ମୂଳରେ ମଧୁବାବୁଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଢ) ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାର ସଦସ୍ୟ ରୂପେ ମଧୁବାବୁଙ୍କ କୃତିତ୍ୱ ବିଚାର କର ।

(ଣ) 'ଉତ୍କଳଟାନେରୀ' ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ମଧୁସୂଦନଙ୍କ କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିହିତ ।

(୫) ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦରେ ଦେବାକୁ ହେବ ।

(କ) ତୁମ ପଠିତ ରଚନାରୁ ମଧୁବାବୁଙ୍କ ବହୁମୁଖୀ ପ୍ରତିଭାର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କର ।

(ଖ) 'ମଧୁବାବୁଙ୍କ ଜୀବନକାହାଣୀ ଉତ୍କଳର ଅର୍ଦ୍ଧ ଶତାବ୍ଦୀର ଇତିହାସ'– ଏହି ଉକ୍ତିର ଯଥାର୍ଥତା ବିଚାର କର ।

(ଗ) 'ମଧୁବାବୁଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ପନ୍ଥା ଅନୁସରଣ କଲେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଭାରତବର୍ଷର ଅଗ୍ରଗଣ୍ୟ ଜାତି ହୋଇପାରିବ'– ଏହି ଉକ୍ତିର ସତ୍ୟତା ବିଚାର କର ।

(ଘ) ଉତ୍କଳ ପ୍ରତି ମଧୁବାବୁଙ୍କ ଅବଦାନ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କର ।

(ଙ) ମଧୁସୂଦନ ଉତ୍କଳମାତାର ସର୍ବବିଧ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କିପରି ନିରନ୍ତର ବ୍ୟାକୁଳ ଥିଲେ– ପଠିତ ରଚନା ଅନୁସରଣରେ ଆଲୋଚନା କର ।

❑❑❑

ସେହି ସ୍ମରଣୀୟ ଦିବସ

(ଗାଁ ମଜଲିସ୍)

ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ

●

ଶେଷରେ ଅନ୍ଧକାର ରାତ୍ରିର ଅବସାନ ହେଲା । ପୂର୍ବ ଦିଗ୍‌ବଳୟ ଗାଢ଼ ଲୋହିତ ବର୍ଣ୍ଣର ଆଭାରେ ଉଦ୍‌ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠିଲା, ପ୍ରତ୍ୟୁଷର ସ୍ମିତ ହାସ୍ୟରେ । ଭାରତ ଇତିହାସରେ ଏକ ନୂତନ ଯୁଗର ଅୟମାରମ୍ଭ ବିଷୟ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ଉଷାର ଆଗମନ ହେଲା । ରାତି ଅଧରୁ ଶୋଭାଯାତ୍ରାର କୋଳାହଳ ଜାତୀୟ ଓ ଭକ୍ତିଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନା ବାଦ୍ୟ ଓ ଶଙ୍ଖ ନାଦରେ କଟକ ସହର ମୁଖରିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା ଏବଂ ସମଗ୍ର ସହରର ଲୋକେ ରାତ୍ରିର ଅନ୍ଧକାର ଦୂର କରିବାକୁ ସତେ ଯେପରି ଲାଗି ପଡ଼ିଥିଲେ । ଶହ ଶହ ବର୍ଷ ଧରି ଓଡ଼ିଶାର ରାଜା ଓ ସୁବେଦାରମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଗ ହୋଇଥିବା ବାରବାଟୀ କିଲ୍ଲାସ୍ଥ ମୋର ସରକାରୀ ବାସଭବନରେ ବିଶ୍ରାମହୀନ ଭାବେ କେତେ ଘ□ ବିତାଇବା ପରେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଆମ ରାଜ୍ୟପାଳ ଡକ୍ଟର କୈଳାସନାଥ କାଟୁଜ୍‌ଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ୍ କରିବାକୁ ଗଲି । ସେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଏକ ଐତିହାସିକ ସ୍ଥାନ "ଲାଲ୍‌ବାଗ"ରେ ରହୁଥିଲେ, ଯାହାକି ପ୍ରାୟ ଦୁଇଶହ ବର୍ଷ କାଳ ମୋଗଲମାନଙ୍କର ସରକାରୀ ବାସଭବନ ହୋଇଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ଡକ୍ଟର କାଟୁଜ୍ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ମନରେ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁକରି ତାଙ୍କ 'କରିଡ଼ର'ରେ ବୁଲୁଥାନ୍ତି । ମୁଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ସେ ମୋ' ହାତକୁ ଧରି ପକାଇ ମୋତେ କୁଣ୍ଢାଇ ପକାଇଲେ ଏବଂ ଭାବବିହ୍ୱଳ ସ୍ୱରରେ ପଚାରିଲେ, 'ମହତାବ ସାହେବ,

କେତେ ଶତାବ୍ଦୀ ପରେ ? ଉତ୍ତରରେ ମୁଁ କହିଲି, 'ପ୍ରାୟ ୧ ହଜାର ବର୍ଷ ପରେ' । ସେ ପୁଣି ଥରେ ମୋ' ହାତକୁ ଧରି ପକାଇଲେ ଏବଂ କହିଲେ, 'ତୁମେ ଜଣେ ଖାଣ୍ଟି ଐତିହାସିକ' । ପରେ ଆମେ ଏକାଠି ବସି ଇତିହାସ କେଉଁକାଳରୁ ଭାରତୀୟ ଜନତା ପୂରାପୂରୀ ଭାବେ ରାଜନୀତି ପ୍ରତି ବୀତସ୍ପୃହ ହୋଇପଡ଼ିଲେ, ସେ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କଲୁ । ଏକାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ତା' ପରବର୍ତ୍ତୀ ଶତାବ୍ଦୀ ମାନଙ୍କରେ ଭାରତୀୟ ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ଏକ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ଯେ ଦେଶର ବ୍ୟାପାରରେ ସେମାନଙ୍କର କିଛି କରିବାର ନାହିଁ । ସେମାନେ କେବଳ ଶାସକମାନଙ୍କର ଆଶ୍ରିତ ପ୍ରଜା, ସିଏ ରାଜା ହୁଅନ୍ତୁ ବା ନବାବ ହୁଅନ୍ତୁ । ଲୋକଙ୍କର ଏହି ଧାରଣାକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ସତେ ଯେପରି ଯାଦୁବଳରେ ଧ୍ୱଂସ କରିଦେଲେ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଜନତା ନିଜେ ନିଜେ ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କଲେ । କୌଣସି ରାଜା ବା ନବାବଙ୍କ ସେନାବାହିନୀ କି ଗଣ ଆନ୍ଦୋଳନଠାରୁ ବରାବର ଦୂରେଇ ରହୁଥିବା ଶିକ୍ଷିତଗୋଷ୍ଠୀ ଏହି ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଣିଲେ ନାହିଁ ।

ଭାରତ ଇତିହାସର ବିଭିନ୍ନ ଘଟଣାବଳୀ ଏବଂ ଆମେ କେତେବେଳେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗଲୁ, ସେକଥା ନିଜେ ନିଜେ ମନେ ପକାଇଲାବେଳେ ଆମ ଆଖିରୁ ଅଜାଣତରେ ଲୁହ ଧାର ଗଡ଼ି ଆସିଲା । ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ କେବଳ ଗାନ୍ଧିଜୀ ହିଁ ଇତିହାସର ଗତି ବଦଳାଇ ଦେଇ ପାରିଲେ ।

ସହରର ପ୍ରତି ଘରେ ଘରେ ସେଦିନ ଉତ୍ସବ ଲାଗି ରହିଥିଲା ଏବଂ ଉତ୍ସବରେ ହିଁ ସେହି ଦିନଟି କଟିଗଲା । ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସାହ ସେମାନଙ୍କ ଆଖି ଓ କଥାବାର୍ତ୍ତାରୁ ଜଣାପଡ଼ିଯାଉଥିଲା । ତାହା ଭାଷାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ହେବନାହିଁ । ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଏକ ଥିଏଟର୍ ହଲ୍‌ରେ ଗୋଟିଏ ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବାକୁ ଥାଏ । ନାଟକଟିର ନାମ ହେଉଛି– "ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଭାରତ" । ମୁଁ ଏବଂ ଶ୍ରୀ ସଚ୍ଚିନ୍ ଦତ୍ତ ଏହି ନାଟକଟିର ପରିକଳ୍ପନା

କରିଥିଲୁ; କିନ୍ତୁ ଭାଷା ଥିଲା ତାଙ୍କର । ଦର୍ଶକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟଟି ପୂରିଯାଇ ଥିଲା । ନାଟକ ଶେଷରେ ରାଜ୍ୟପାଳ ଓ ମୁଁ ଭାଷଣ ଦେବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା । ନାଟକଟିର ଶେଷ ଦୃଶ୍ୟରେ ଜଣେ ତେଜୀୟାନ୍ ଯୁବକ ଗ୍ରୀନ୍ ରୁମ୍‌ରୁ ରଙ୍ଗମ□କୁ ବାହାରି ଆସିଲା ଏବଂ ପଚାରିଲା– ଆପଣମାନେ ମତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁଛନ୍ତି ? ମତେ ମନେ ରଖିଛନ୍ତି ? ଆପଣ ଏହା କରିବାର ଅବଶ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ; କାରଣ ମୁଁ ଏହା ଆଦୌ ଆଶା କରିନଥିଲି । ପ୍ରତିଦାନରେ କିଛି ପାଇବାକୁ ଆଶା ନ ରଖି ମୁଁ ଫାଶୀ ଖୁ□ରେ ଚଢ଼ିଥିଲି ଏବଂ ହସି ହସି ପ୍ରାଣବଳି ଦେଇଥିଲି । ମୁଁ ହେଉଛି ସେହି ଖୁଦୀରାମ । ଆପଣମାନେ ମୋତେ ମନେ ରଖିବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଆଜିର ଏ ଆନନ୍ଦରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଭାଗୀଦାର ହେଉଛି, କାରଣ ମୋର ପ୍ରାଣପାତ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଯାଇ ନାହିଁ । ଯେଉଁଳି ଭାବେ ନାଟକରେ ଏଇ କେତେ ପଦ କଥା କୁହାଗଲା, ତାହା ମୋ ମନରେ ଗଭୀର ରେଖାପାତ କଲା ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରାଣବଳି ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ କଥା ମୁଁ ଭାବିଲା ବେଳକୁ ସ୍ୱତଃ ଲୁହଧାର ଗଡ଼ି ଆସିଲା । ସେଠାରେ ଅଧିକ ସମୟ ମୁଁ ବସି ପାରିଲି ନାହିଁ ଏବଂ ହଲ୍ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଆସିଲି । ସାରା ରାତି “ତୁମେ ମତେ ମନେ ରଖିଛ” ? ଏହି କେତୋଟି ଶବ୍ଦ ମୋ’ କାନ ପାଖରେ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ଏବଂ ମୁଁ ନିଜକୁ ପଚାରୁଥିଲି, “ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ ମନେ ରଖିଛୁ ?” ତା’ ପରଦିନ ଆମେ ଦୁଃସ୍ଥ ରାଜନୈତିକ କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଭ□ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲୁ ଏବଂ ଏହି ଯୋଜନା ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା । କଟକଠାରେ ଶହୀଦ୍ ହଲ୍ ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ଟଙ୍କା ମଞ୍ଜୁର କଲୁ । ସେହି ହଲ୍‌ର କାନ୍ଥରେ ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ ପୋଲିସ ଗୁଳିରେ ନିହତ ହୋଇଛନ୍ତି; ଅଥବା ସଂଗ୍ରାମ କାଳରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ନାମ ଖୋଦିତ ହେବା କଥା; କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କ’ଣ ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ?

ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ନିଜ 'କ୍ୟାରିଅର୍'କୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ରାସ୍ତାର ଭିକ୍ଷୁକ ସାଜିବା ପଥ ବାଛିନେଲେ । ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ନିଜର ସମସ୍ତ ସମ୍ପ□ହରାଇଲେ ଏବଂ ଆନନ୍ଦରେ ସମସ୍ତ ନିନ୍ଦା ଅପମାନ ସହି ନେଲେ ।

କେବଳ ସ୍ୱାଧୀନତାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁ ଶହ ଶହ ଲୋକଙ୍କୁ ଗୁଳି କରାଗଲା ଓ ଫାଶୀ ଦିଆଗଲା । ଯେଉଁ ବିଶାଳ ଜନତା ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଆନନ୍ଦରେ ବିଭୋର ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ ଏବଂ ନୂତନ ଯୁଗକୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ, ସେ ସମସ୍ତେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ରାଜନୈତିକ କ୍ୟାରିଅର୍‌ରେ ଆଗ୍ରହୀ ନଥିଲେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ହିଁ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଥିଲା ପୁରସ୍କାର... ଯାହାକି ଶେଷରେ ସେମାନେ ହାସଲ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଭାବୁଥିଲେ । ରାଜ୍ୟର ଅତି ଦୂରବ□ୀ ଗାଁ' ଗଣ୍ଡାରେ ସ୍ୱତଃ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହେଉଥିବାର ଖବର ପହଞ୍ଚୁ ଥାଏ । ଲୋକମାନଙ୍କ ଆନନ୍ଦର କୌଣସି ସୀମା ନଥିଲା । ଆଧୁନିକ ଜୀବନ ଓ ସଭ୍ୟତାର ବହୁ ଦୂରରେ ଥିବା କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ଆଦିବାସୀ ଲୋକେ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦରେ ମାତି ଉଠିଥିଲେ ଏବଂ ଗାନ୍ଧି ମହାରାଜ ସେମାନଙ୍କର ରାଜା ହେଲେ ଏବଂ ଅତି ଶୀଘ୍ର ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦୂର ହେବ ବୋଲି ସେମାନେ କହୁଥିଲେ । କେବଳ ଆଦିବାସୀ କାହିଁକି ସାରା ଦେଶର ଲୋକେ ସେତେବେଳେ ସ୍ୱତଃ ଭାବୁଥିଲେ, ଅତୀତର ସମସ୍ତ ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଏଣିକି ପୂର୍ବରାତ୍ରିର ଏକ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ଭଳି ମିଳେଇଯିବ ଏବଂ ଉଷାର ଆଗମନରେ ସୁଖ ଓ ସମୃଦ୍ଧି ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ... ଯାହା କି ସଂଗ୍ରାମ କାଳରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନର ବସ୍ତୁ ଥିଲା ।

ସମସ୍ତେ ଆଶାର ପର୍ବତ ଗଢ଼ି ତୋଳିଲେ ଏବଂ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଭାବିଲୁ ଆମେ କିଛି ହାସଲ କରିଛୁ । ମାତ୍ର ୨୫ବର୍ଷ ପରେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ପଛକୁ ଫେରି ଚାହୁଁଛି, ମୁଁ ନିଜକୁ ପଚାରୁଛି, ଲୋକଙ୍କର ଆଶା ଆକାଙ୍କ୍ଷାକୁ ଚରିତାର୍ଥ

କରିବା ପାଇଁ ଯାହା କିଛି ସମ୍ଭବ ତାହା କ'ଣ ଆମେ କରିଛୁ ? ଅବଶ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ନିଜେ ଏହାର ପୁରସ୍କାର; କିନ୍ତୁ ଚରମ ବ୍ୟର୍ଥତା ଓ ନୈରାଶ୍ୟ ଭିତରେ ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ ହରାଇ ସାରିଥିବା ଲକ୍ଷ ଜନତା ପାଇଁ ଏହି ସ୍ୱାଧୀନତା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରର୍ଥକ । ସେମାନେ କ'ଣ ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ ଫେରି ପାଇଲେଣି । ଏହି ଦେଶ ସେମାନଙ୍କର– ସେମାନେ ହିଁ ନିଜର ମୁନିବ ଏବଂ ନିଜ ଭାଗ୍ୟର ନିୟାମକ ଏକଥା କ'ଣ ସେମାନେ ଭାବୁଛନ୍ତି ଗତ ୨୫ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଯେଉଁ ସବୁ କାମ ହୋଇଛି ତାକୁ ଭି□କରି ଇତିହାସ ଯେଉଁ ରାୟ ଦେବ ତାହା ଉପରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ ଗୁଡ଼ିକର ଉ□ର ନିର୍ଭର କରେ । କିନ୍ତୁ ଏହାର ମାନଦଣ୍ଡ ହେଉଛି ଲୋକଙ୍କର ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ ଓ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧତା, କାରଣ ସେମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ହିଁ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ରକ୍ଷା କରିବେ । (ଗାଁ ମଜଲିସ, ଚତୁର୍ଥ ଖଣ୍ଡରୁ ଉଦ୍ଧୃତ)

❑❑❑

(କ) ଲେଖକ ପରିଚୟ

ଡକ୍ଟର ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ (୧୮୯୯-୧୯୮୭) ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସରେ ଜଣେ ସ୍ମରଣୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ । ସେ ଥିଲେ ବହୁମୁଖୀ ପ୍ରତିଭାର ଅଧିକାରୀ । ସେ ଥିଲେ ଏକାଧାରରେ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ, ପ୍ରବୀଣ ରାଜନୀତିଜ୍ଞ, ସାମ୍ବାଦିକ, ସମ୍ପାଦକ, ଐତିହାସିକ ଓ ଯଶସ୍ୱୀ ସାରସ୍ୱତ ସାଧକ । ଛାତ୍ର ଅବସ୍ଥାରେ ଜାତିର ଜନକ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣୀତ ହୋଇ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଏଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ବହୁବାର କାରାବରଣ କରିବାକୁ ହୋଇଥିଲା । ସାରସ୍ୱତ ସ୍ରଷ୍ଟା ଭାବରେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ତାଙ୍କର ଅବଦାନ ଅନନ୍ୟ । 'ପଲାସୀ ଅବସାନେ' , 'ଆତ୍ମଦାନ', 'ଶେଷଅଶ୍ରୁ' କବିତା, 'ପ୍ରତିଭା', 'ଅବ୍ୟାପାର', 'ଟାଉଟର' ଓ 'ନୂତନଧର୍ମ' ଉପନ୍ୟାସ

'ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସ', 'ସାଧନାର ପଥେ', 'ଆରବସାଗରରୁ ଚିଲିକା' ଆତ୍ମଜୀବନୀ 'ଗାଁ' ମଜଲିସ' ଓ 'ସାହିତ୍ୟର ମାର୍ଗ ଉନ୍ମୋଚନ ଇତ୍ୟାଦି ପୁସ୍ତକ ଡକ୍ଟର ମହତାବଙ୍କ ଅନବଦ୍ୟକୃତି । ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର, 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର' ମାସିକ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା 'ଝଙ୍କାର', ଶିଶୁ ପତ୍ରିକା 'ମୀନାବଜାର'ର ସେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ସଂପାଦକ ।

ଡକ୍ଟର ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ଭଦ୍ରକ ଜିଲ୍ଲାର ଅଗରପଡ଼ାଠାରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

(ଖ) 'ସେହି ସ୍ମରଣୀୟ ଦିବସ' ସମ୍ପର୍କରେ

ସମକାଳୀନ ସାହିତ୍ୟ, ସଂସ୍କୃତି, ରାଜନୀତି ଓ ସମାଜର ସ୍ୱକୀୟ ଅନୁଭବକୁ ଗାଁ' ମଜ୍‌ଲିସ ସ୍ତମ୍ଭରେ ଡକ୍ଟର ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ଦୈନିକ 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'ରେ ଲେଖୁଥିଲେ । ଏହା ମୋଟ ଆଠଖଣ୍ଡରେ ପ୍ରକାଶିତ । ଆମର ପଠିତ ସ୍ତମ୍ଭଟି ୧୫ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୭୬ 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'ରେ 'ସେହି ସ୍ମରଣୀୟ ଦିବସ' ଶିରୋନାମାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ପରେ 'ଗାଁ' ମଜଲିସ୍' ପୁସ୍ତକର ୪ର୍ଥ ଖଣ୍ଡରେ ଏହା ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ସ୍ୱାଧୀନତାର ପରବ□ ସ୍ମୃତି ଓ ୨୫ ବର୍ଷ ପରର ଭାରତବର୍ଷର ପ୍ରଗତି ଓ ଜନମାନସର କ୍ରିୟା ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ଉକ୍ତ ଫିଚରରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି । ଦେଶ ପାଇଁ ପ୍ରାଣବଳୀ ଦେଇଥିବା ଦେଶଭକ୍ତଙ୍କ ସ୍ମୃତି ଚାରଣ ସହ ସମକାଳୀନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ଡକ୍ଟର ମହତାବ ଆଲୋକପାତ କରିଛନ୍ତି ।

(ଗ) କଠିନ ଶବ୍ଦାର୍ଥ

କରିଡ଼ର୍ - ବାରଣ୍ଡା, ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟ - ରଙ୍ଗାଳୟ/ ନାଟଟାମସାଘର/ସଭାଗୃହ, ତେଜୀୟାନ - ତେଜଯୁକ୍ତ/ ତେଜବନ୍ତ/ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ, ଦୁଃସ୍ଥ- ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାଗ୍ରସ୍ତ/ ଅତିଦୁଃଖୀ/ ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣ, କ୍ୟାରିୟର - ବୃତ୍ତ□/ ପେଷା/ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହର ଉପାୟ/ ଜୀବନରଗତି, ଥିଏଟର - ନାଟ୍ୟଗୃହ, ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ - ଖରାପସ୍ୱପ୍ନ, ଗ୍ରୀନ୍‌ରୁମ୍ - ବେଶ ଘର, ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ - ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଚାରିଗୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉ□ର ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) ଭାରତ ଇତିହାସର ଏକ ନୂତନ ଯୁଗର ଅୟମାରମ୍ଭ ବିଷୟ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ କାହାର ଆଗମନ ହେଲା ।

(ରାତ୍ରି, ଉଷା, ପ୍ରଦୋଷ, ଦିନ)

(ଖ) ରାତିଅଧରୁ ଶୋଭାଯାତ୍ରାର କୋଳାହଳ, ଜାତୀୟ ଓ ଭକ୍ତି ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନାରେ କେଉଁ ସହର ମୁଖରିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା

(ଭୁବନେଶ୍ୱର, କଟକ, ଦିଲ୍ଲୀ, ଅନୁଗୋଳ)

(ଗ) ଶହ ଶହ ବର୍ଷ ଧରି କେଉଁ ସ୍ଥାନ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜା ଓ ସୁବେଦାରମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଗ ହୋଇ ରହିଥିଲା ।

(ବାରବାଟୀ କିଲ୍ଲା, କଟକ, ସୋନପୁର, ବଲାଙ୍ଗିର)

(ଘ) କେଉଁ ଐତିହାସିକ ସ୍ଥାନ ଦୁଇଶହ ବର୍ଷ ଧରି ମୋଗଲମାନଙ୍କ ସରକାରୀ ବାସଭବନ ହୋଇଥିଲା ।

(ମଙ୍ଗଳାବାଗ, ଲାଲବାଗ, ଚାନ୍ଦିନୀଚୌକ, ରାଣୀହାଟ)

(ଙ) ଡକ୍ଟର ମହତାବଙ୍କୁ କିଏ 'ତୁମେ ଜଣେ ଖାଣ୍ଟି ଐତିହାସିକ' ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

(ଡକ୍ଟର କାଟୁଜ୍, ରେଭେନ୍‌ସା, ବୀମସ୍, ପାରଳାରାଜା)

(ଚ) ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କିଏ ଇତିହାସର ଗତି ବଦଳାଇ ପାରିଥିଲେ ?

(ସୁଭାଷବୋଷ, ଗାନ୍ଧିଜୀ, ଗୋପବନ୍ଧୁ, ମଧୁସୂଦନ)

(ଛ) 'ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଭାରତ' ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକକୁ କିଏ ଭାଷା ଦେଇଥିଲେ ?

(ଡକ୍ଟର ମହତାବ, ସଚ୍ଚିନ ଦ□, ଡକ୍ଟର କୈଳାସ ନାଥ, କାଳୀଚରଣ)

(ଜ) 'ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଭାରତ' ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକର ତେଜୀୟାନ ଯୁବକଟିର ନାମ କ'ଣ ?

(ଭଗତ୍ ସିଂ, ବାଜିରାଉତ, ଖୁଦୀରାମ, ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକ)

(ଝ) ଆପଣମାନେ ମୋତେ ମନେ ରଖିବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଏହା କିଏ କହିଛି ?

(ଖୁଦୀରାମ, ଡକ୍ଟର ମହତାବ, ଗୋପବନ୍ଧୁ, ଫକୀରମୋହନ)

(ଞ) କଟକଠାରେ କେଉଁ ହଲ୍ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଟଙ୍କା ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା ?

(ଶତାବ୍ଦୀ ଭବନ, ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭବନ, ଶହୀଦ ହଲ୍, ଟାଉନ୍ ହଲ୍)

(ଟ) ହଜାର ହଜାର ଲୋକ କାହାକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ରାସ୍ତାର ଭିକ୍ଷୁକ ସାଜିବା ପଥ ବାଛି ନେଇଥିଲେ ?

(କ୍ୟାରିୟର, ଧନସମ୍ପ□, ଘରଦ୍ୱାର, ଜୀବନ)

(ଠ) ସ୍ୱାଧୀନତା ହିଁ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଥିଲା ।

(ଆନନ୍ଦ, ପୁରସ୍କାର, ଉତ୍ସବ, ଦୁଃଖ)

(ଡ) ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ସଭ୍ୟତାର ବହୁଦୂରରେ ଥିବା କେଉଁ ଜିଲ୍ଲାର ଆଦିବାସୀ ଲୋକମାନେ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦରେ ମାତି ଉଠିଥିଲେ ?

(ମୟୁରଭଞ୍ଜ, କୋରାପୁଟ, କଳାହାଣ୍ଡି, ସମ୍ବଲପୁର)

(ଢ) କେତେବର୍ଷ ପରେ ଡକ୍ଟର ମହତାବ ପଛକୁ ଫେରି ଚାହିଁଛନ୍ତି ଓ ଲୋକଙ୍କ ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷା କଥା ମନେ ପକାଇଛନ୍ତି ?

(୧୦ ବର୍ଷ, ୨୦ ବର୍ଷ, ୨୫ ବର୍ଷ, ୪୦ ବର୍ଷ)

(ଣ) ଚରମ ବ୍ୟର୍ଥତା ଓ ନୈରାଶ୍ୟ ଭିତରେ ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ ହରାଇ ସାରିଥିବା ଲକ୍ଷ ଜନତାଙ୍କ ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରର୍ଥକ ।
(ଦାବୀ, ସ୍ୱାଧୀନତା, ଆନନ୍ଦ, ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ)

୨. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉତ୍ତର ଲେଖ ।

(କ) ଶେଷରେ କେଉଁ ରାତ୍ରିର ଅବସାନ ହେଲା ?

(ଖ) ଉଷାର କାହିଁକି ଆଗମନ ହେଲା ?

(ଗ) ଭାରତ ଇତିହାସର ନୂତନ ଯୁଗର ଅୟମାରମ୍ଭ ବିଷୟ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ କାହାର ଆଗମନ ହେଲା ।

(ଘ) ରାତି ଅଧରୁ କାହାର ମୂର୍ଚ୍ଛନାରେ କଟକ ସହର ମୁଖରିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା ?

(ଙ) ଶୋଭାଯାତ୍ରାର କୋଳାହଳ ଜାତୀୟ ଓ ଭକ୍ତି ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନା କେଉଁ ସହରକୁ ମୁଖରିତ କରିଥିଲା ।

(ଚ) ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ପୂର୍ବରୁ ଡକ୍ଟର ମହତାବ କାହାକୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ ?

(ଛ) ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ୍ୟପାଳ କିଏ ଥିଲେ ?

(ଜ) ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ୍ୟପାଳମାନେ କେଉଁଠି ରହୁଥିଲେ ?

(ଝ) କେଉଁ ଐତିହାସିକ ସ୍ଥାନ ଦୁଇଶହ ବର୍ଷଧରି ମୋଗଲମାନଙ୍କ ସରକାରୀ ବାସଭବନ ହୋଇ ରହିଥିଲା ?

(ଞ) ଡକ୍ଟର ମହତାବ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବାପରେ ରାଜ୍ୟପାଳ ହାତ ଧରିପକାଇ କ'ଣ କହିଲେ ?

(ଟ) ଡକ୍ଟର କାଟ୍ଜୁଙ୍କ ଉତ୍ତରରେ ଡଃ ମହତାବ କ'ଣ କହିଥିଲେ ?

(ଠ) କେଉଁ ଶତାବ୍ଦୀଠାରୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ମନରେ ଧାରଣା ହେଲା ଦେଶ ବ୍ୟାପାରରେ ସେମାନଙ୍କର କିଛି କରିବାର ନାହିଁ ?

(ଡ) ଲୋକଙ୍କର କେଉଁ ଧାରଣାକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଯାଦୁବଳରେ ଧ୍ୱଂସ କରିଦେଲେ ?

(ଢ) କେଉଁ ଘଟଣାବଳୀ ଆଲୋଚନା କାଳରେ ଡକ୍ଟର ମହତାବଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ି ଆସିଥିଲା ?

(ଣ) ସ୍ୱାଧୀନତାର ପ୍ରଥମ ଦିନଟି ସହରରେ କିପରି କଟିଥିଲା ?

(ତ) ସହରର ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଆଖିରୁ କେଉଁ କଥା ଜଣା ପଡୁଥିଲା ?

(ଥ) ସ୍ୱାଧୀନତାର ପ୍ରଥମ ଦିନ ରାତିରେ ଥିଏଟର ହଲ୍‌ରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥିବା ଏକାଙ୍କିକାର ନାମ କ'ଣ ?

(ଦ) କେଉଁ ଦୁଇଜଣ 'ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଭାରତ' ନାଟକଟିର ପରିକଳ୍ପନା କରିଥିଲେ ?

(ଧ) ଗ୍ରୀନ ରୁମ୍‌ରୁ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚକୁ ବାହାରି ଆସିଥିବା ତେଜୀୟାନ ଯୁବକର ନାମ କ'ଣ ?

(ନ) କାହାର ପ୍ରାଣପାତ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇନାହିଁ ?

(ପ) କେଉଁ କଥା ଡକ୍ଟର ମହତାବଙ୍କ ମନରେ ଗଭୀର ରେଖାପାତ କରିଥିଲା ?

(ଫ) କେଉଁ ଶବ୍ଦ ସାରାରାତି ଡକ୍ଟର ମହତାବଙ୍କ କାନ ପାଖରେ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ?

(ବ) ସ୍ୱାଧୀନତା ପରଦିନ ଡକ୍ଟର ମହତାବ କେଉଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି କରିଥିଲେ ?

(ଭ) କଟକଠାରେ କେଉଁ ହଲ୍ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଡକ୍ଟର ମହତାବ ଟଙ୍କା ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ ?

(ମ) ଶହୀଦ ହଲ୍‌ରେ କେଉଁମାନଙ୍କ ନାମ ଖୋଦିତ ହେବା କଥା ?

(ଯ) ସ୍ୱାଧୀନତାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ କ'ଣ କରାଗଲା ?

(ର) ବିଶାଳ ଜନତା କ'ଣ ପାଇଁ ଆନନ୍ଦରେ ବିଭୋର ହୋଇ ଉଠୁଥିଲେ ?

(ଳ) 'ସ୍ୱାଧୀନତା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପୁରସ୍କାର'– ଏ କଥା କିଏ ଭାବୁଥିଲେ ?

(ବ) ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ଗାଁ ଗଣ୍ଡାରେ କେଉଁ ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହେଉଥିବାର ଖବର ପହଞ୍ଚୁ ଥାଏ ?

(ଶ) ସଭ୍ୟତାର ବହୁ ଦୂରରେ ଥିବା କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ଆଦିବାସୀମାନେ ମଧ୍ୟ କେଉଁ ଆନନ୍ଦରେ ମାତି ଉଠିଥିଲେ ?

(ଷ) କେଉଁମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ରକ୍ଷା କରିବେ ?

୩. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ, ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୨ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଏବଂ ଉ□ର ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ।

(କ) ଲେଖକ କେଉଁ ଦିନକୁ ଭାରତ ଇତିହାସର ଏକ ନୂତନ ଯୁଗର ଆରମ୍ଭ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

(ଖ) ରାତ୍ରିର ଅନ୍ଧକାର ଦୂର କରିବାକୁ କେଉଁମାନେ ଲାଗିପଡ଼ିଥିଲେ ?

(ଗ) 'ତୁମେ ଜଣେ ଖାଣ୍ଟି ଐତିହାସିକ' ଏକଥା କିଏ କାହାକୁ କହିଛନ୍ତି ?

(ଘ) 'ସେମାନେ କେବଳ ଶାସକମାନଙ୍କ ଆଶ୍ରିତ ପ୍ରଜା' ଏହା କେଉଁମାନଙ୍କ ଧାରଣା ?

(ଙ) ଡକ୍ଟର ମହତାବ ଓ ଡକ୍ଟର କାଟୁଜ୍ ଭାରତ ଇତିହାସର ବିଭିନ୍ନ ଘଟଣା ମନେ ପକେଇଲାବେଳେ କ'ଣ ହେଲା ?

(ଚ) କେଉଁଦିନ 'ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଭାରତ' ଏକାଙ୍କିକା ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବାକୁ ଥାଏ ?

(ଛ) 'ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଭାରତ' ନାଟକର ଶେଷ ଦୃଶ୍ୟରେ କ'ଣ ହେଲା ?

(ଜ) ଡକ୍ଟର ମହତାବ କେତେବେଳେ ହଲ୍ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଆସିଲେ ?

(ଝ) "ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ ମନେ ରଖିଛୁ" ଏକଥା କିଏ କାହାକୁ କହିଛନ୍ତି ?

(ଞ) 'ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କ'ଣ ଯଥେଷ୍ଟ' କାହା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୁହାଯାଇଛି ?

(ଟ) କେଉଁମାନେ ଆନନ୍ଦରେ ସମସ୍ତ ନିନ୍ଦା ଅପମାନକୁ ସହି ନେଇଥିଲେ ?

(ଠ) ସ୍ୱାଧୀନତାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ହେଉଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର କ'ଣ କରାଗଲା ?

(ଡ) ସ୍ୱାଧୀନତା କଥା ଶୁଣି କେଉଁମାନଙ୍କର ଆନନ୍ଦର ସୀମା ନଥିଲା ?

(ଢ) ଗାନ୍ଧି ମହାରାଜା ସେମାନଙ୍କ ରାଜା ହେଲେ ସେମାନଙ୍କର କ'ଣ ହେବ ବୋଲି ଲୋକମାନେ କହୁଥିଲେ ?

(ଣ) କେଉଁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରର୍ଥକ ?

୪. ୩୦ଟି ଶବ୍ଦରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୩ ନମ୍ବର, ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଓ ଉ□ର ପାଇଁ ୨ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) ସେହି ସ୍ମରଣୀୟ ଦିବସ କଟକ ସହରରେ କିପରି ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା ?

(ଖ) ଡକ୍ଟର ମହତାବ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ କ'ଣ ହେଲା ?

(ଗ) ଏକାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଲୋକମାନଙ୍କ ଧାରଣା କ'ଣ ?

(ଘ) ଲୋକମାନଙ୍କର କେଉଁ ଧାରଣାକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ବଦଳାଇ ପାରିଥିଲେ ?

(ଙ) ଭାରତ ଇତିହାସର କେଉଁ ଘଟଣାବଳୀ ଡକ୍ଟର ମହତାବ ମନେ ପକାଇଥିଲେ ?

(ଚ) କେଉଁ କଥା ଭାଷାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିହେବ ନାହିଁ ?

(ଛ) ତେଜୀୟାନ ଯୁବକ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚକୁ ଆସି କ'ଣ କହିଲା ?

(ଜ) ଖୁଦୀରାମ ତା' ସମ୍ପର୍କରେ କ'ଣ କହିଲା ?

(ଝ) ଏକାଙ୍କିକା ଦେଖି ଫେରିବା ପରେ ଲେଖକ କି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ?

(ଞ) ସ୍ୱାଧୀନତା କେଉଁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପୁରସ୍କାର ଥିଲା ?

(ଟ) ସଂଗ୍ରାମ କାଳର ସମସ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନର ବସ୍ତୁ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଠ) ୨୫ ବର୍ଷ ପରେ ଲେଖକ ନିଜକୁ କ'ଣ ପଚାରିଛନ୍ତି ?

(ଡ) କାହାକୁ ଭି□କରି ଇତିହାସ ଆରମ୍ଭ ?

(ଢ) ଲୋକମାନଙ୍କର କେଉଁ ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ରକ୍ଷା କରିବ ?

୫. ଦୀର୍ଘ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦରେ ଦେବାକୁ ହେବ ।

(କ) କେଉଁ ସ୍ମରଣୀୟ ଦିବସ ଲେଖକଙ୍କ ମାନସ ପଟରେ ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିଛି, ଆଲୋଚନା କର ?

(ଖ) 'ସାଧାରଣ ଜନତା ନିଜେ ନିଜର ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କଲେ' –– ପଠିତ ପ୍ରବନ୍ଧରୁ ଏହି ଉକ୍ତିର ସତ୍ୟତା ବିଚାର କର ?

(ଗ) 'ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ ଓ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧତା କାରଣରୁ ସେମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ହିଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ରକ୍ଷା କରିବେ'–– ପ୍ରାବନ୍ଧିକଙ୍କ ଏହି ଉକ୍ତିର ସାରବ□ ବିଚାର କର ।

(ଘ) 'ସେହି ସ୍ମରଣୀୟ ଦିବସ' ପ୍ରବନ୍ଧର ସାରମର୍ମ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କର ।

❑❑❑

ଦ୍ୱିତୀୟ ଏକକ – ପଦ୍ୟ

ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ

ସାରଳା ଦାସ

●

ଗୋଲକ ବୃକ୍ଷ କରତାର ରଥେ ଚକ
ମହାକଳପ ବୃକ୍ଷ ସେ ହରଇ ମହାପାତକ । ୧ ।
ପୂର୍ବେ ସ୍ରିଜିତ ତାହା କଲେକ ପ୍ରଜାପତି
ଦୋଷୀ କନ୍ୟା ହୋଇଲେ ତାକୁ ବିଭା କରିବ ଯୁଗତି । ୨ ।
ଗାନ୍ଧାରସେନ ବୋଇଲା ସେ ବୃକ୍ଷ ଅଛି ମୋହୋର ନବର ମଝାଥାନେ
ମୁଁ ତାହାକୁ ମୁନି ହୋ ପୂଜା କରଇ ନିତି ଦିନେ । ୩ ।
ବ୍ୟାସେ ପ୍ରତିବାଚ ତୁ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ରାଜା
କିସ ଫଳ ଅଛି ତୁ ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ କରୁ ପୂଜା । ୪ ।
ଗାନ୍ଧାରସେନ ପ୍ରତିବାଚ ସେ କରତାର ରଥଚକ
ଦ୍ରଶନେ ହରଇ ସେ ଅଶେଷ କୋଟି ପାତକ । ୫ ।
ବ୍ୟାସେ ବୋଇଲେ ରାଜା ନୋହଇଟି ଯେମନ୍ତ
ଆମ୍ଭର ତହୁଁ ଶୁଣ ହୋ ଶାହାସ୍ର ସଂଗତ । ୬ ।

ବୃଷଭ ମାସ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ତିଥି ଯେ ଦଶମୀ

ଗୁରୁବାର ଶତଭିଷା ନକ୍ଷତ୍ରେ ବିଜୟେ ବିଶ୍ୱନାଥ ସ୍ୱାମୀ । ୭ ।

ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱର ଦେବ ବୃଷଭ ପଲାଣି

ପିଠିରେ ବିଜେ କଲେ ଦେବ ପିନାକୀ ଶୂଳପାଣି । ୮ ।

ହୃଦରେ ଆଭରଣ ଉଡ଼ଙ୍ଗ ସପତ ଫେରୁ

ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ ବାଜଇ ନବଲକ୍ଷେ ଡମ୍ବରୁ । ୯ ।

କଉତୁକେ ବିହଡ଼ନ୍ତି ସ୍ୱାମୀ ଦେବରାଜେ

ବଇଲ ଆରୋହିଣ ଦେବ ମଧ୍ୟପୁରେ ଦିଗବିଜେ । ୧୦ ।

ଅନେକ ତୀର୍ଥେ ପଶି ଆସନ୍ତି ସୁଢଳେ

ଚଳନ୍ତି ମହେଶ୍ୱର ବଇତରଣୀ ନଦୀ କୂଳେ । ୧୧ ।

ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ ଗୋଟିୟେ ଅଛି ବାମ କତି ଲାଗି

ପତ୍ର ଗୋଟିୟେକ ବଇଲ ମଥାରେ ଘେନିଲାକ ବେଗି । ୧୨ ।

ଈଶ୍ୱର ପୂଛ୍ଚା କଲେ ଶୁଣ ହୋ ମହାବୃଷଭ

ୟେ ପତ୍ର ଗୋଟି ମଥାରେ ଘେନିଲୁ କି ସୁଲଭ ହୋଇବ । ୧୩ ।

ବୃଷଭ ବୋଇଲା ଦେବ ବାମେ ଯେବେ ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ ଥାଇ

ପତ୍ର ଗୋଟିୟେ ଶିରେ ଘେନିଲେ ଅମୃତ ଯୋଗାଡ଼ ପାଇ । ୧୪ ।

ଡାହାଣ ଭାଗେ ଯେବେ ବୟର ବୃକ୍ଷ ଥାଇ

ତହିଁରୁ ପତ୍ର ଗୋଟିୟେ ଘେନିଲେ ଶତ୍ରୁ କ୍ଷୟେ ଯାଇ । ୧୫ ।

ଆଗରେ ଶ୍ୱେତ ଦୁବ ଦେଖିଲେ ମଥାରେ ଘେନିମ ତୋଳି
ଅନେକ ଦୋଷ କ୍ଷୟ ଯାୟେ ଶୁଣିମା କପାଳୀ । ୧୬ ।
ତୁଳସୀ ବୃକ୍ଷ ଯେବେ ଦେଖିବ ପଛକତି ଲେଉଟି
ମଥାୟେଣ ଘେନିମ ହାଦେ ଝଡ଼ିଲା ପତ୍ର ଗୋଟି । ୧୭ ।
ଗ୍ୟାନେ ଅଗ୍ୟାନେଣ ଯେତେକ ପାପ ଅଛି
ତକ୍ଷଣେ ସକଳ ପାତକ ଯାଇ ଲେଛି । ୧୮ ।
ସୁପଙ୍କୁ ଅନ୍ନ ପ୍ରାପତ ସାହାଡ଼ା ପତ୍ର ଘେନିଲେ
ୟେସନେକ ଚରିତ ବୃଷଭ ବୋଇଲେ । ୧୯ ।
ଭୋଜନ ପାପତ ହୋଅଇ ସାହାଡ଼ା ପତ୍ରେକ ଘେନିଲେ
ଆଜି ପରୀଖି ଜାଣିମା ସଦାନନ୍ଦେ ବୋଇଲେ । ୨୦ ।
ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଭୁବନ ବୁଲିଲେ ମହାଦେବ
ପାଣି ଘାସ ଆହାର କତିକି ସେ ନ ନିଅନ୍ତି ବୃଷଭ । ୨୧ ।
ମନ ସରି ବୃଷଭକୁ ସେ ବୁଲାନ୍ତି ଉପବାସେ
ଗିରି ଅରଣ୍ୟେ ବୁଲନ୍ତି କ୍ଷେପନ୍ତି ଆକାଶେ । ୨୨ ।
ବାହୁଡ଼ନ୍ତି କପିଳାସେ ବିଜେ କଲେ ଆଦିତ୍ୟର ଅସ୍ତେ
କପିଳାସ ନିକଟେ ବିଜୟେ ଫଂଟୁ ବକ୍ର ତ୍ରିନେତ୍ରେ । ୨୩ ।
ଅମୃତ ଯୋଗାଡ଼ ଯେ ରନ୍ଧନ କରନ୍ତି ଉମା
ସ୍ୱାମୀକି ବାଟ ଚାହିଁଣ ବିମୁଖ ଦେବୀ ବାମା । ୨୪ ।

ତେର ଘଡ଼ି ଯହୁଁ ଗଡ଼ି ଗଲା କରତାର
ଆପଣେ ଠାକୁରାଣୀ ବିଜେ କଲେ ମୁଣୋହିର । ୨୫ ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପଇଲମେ ସକଳ ଯୋଗାଡ଼ନ୍ତି ଭରି
ପିଠା ଖିରିସା ଗୋଟିକା ଛେନା ତାଗଡ଼ା ଆଦି କରି । ୨୬ ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ କୋପରାରେ ସମସ୍ତ ପୂରୋଇଂ
ଦେବେ ପିତ୍ରେ ଅନ୍ନ ପାଣି ଦେଇ ତୁଣ୍ଡେ ଫଂଚଗୁଣ୍ଡି ଲାଇ । ୨୭ ।
ପାଣି ଆଧାର କରି ତିନିଗୁଣ୍ଡି ଭୁଞ୍ଜି
ୟେସନକ ସମୟେ ଡମ୍ବରୁ ଡିବି, ଡିବି ବାଜି । ୨୮ ।
ଶୁଣିଣ ଗୋସାମଣୀ ଯେ ବିଷାଦ ହୋଇଲେ
କେମନ୍ତ କରିବି ମୁହିଁ ଈଶ୍ୱରେ ବିଜେ କଲେ । ୨୯ ।
ସଂକୋଚେଣ ମୁଣୋହି ଛାଡ଼ି ଉଠିଲେ ବେଗ ହୋଇ
ବୃଷଭ ଗୁଆଣିରେ ଲୁଚାଇଲେ ନେଇ । ୩୦ ।
ପିଠା ଖିରି ଶାକର ପୂରୋଇଲେ କାଂଚୋଲାରେ
ଆ□ବନ ସାରି ଦେବୀ ହୋଇଲେ ବାହାରେ । ୩୧ ।
ରତନ ଝରୀରେ ଦେବୀ ପାଣି ଯେ ପୂରୋଇ
ଛାମୁରେ ପ୍ରବେଶ ଯେ ହୋଇଲେ ମହାମାଈ । ୩୨ ।
ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ରାଇ ଆଗ୍ୟାଂ ଦିଲେ ସଦାନନ୍ଦ
ବୃଷଭ ଗୋଟିକ ନେଇ ଗୁଆଣିରେ ବେଗେ ବାନ୍ଧ । ୩୩ ।

ଆଗ୍ୟାଁ ପ୍ରମାଣେ ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱର ଗଲା

ଯତନ କରି ତାକୁ ଖମ୍ବରେ ନେଇ ବାନ୍ଧିଲା । ୩୪ ।

ଈଶ୍ୱରେ ଆଗ୍ୟାଁ ଦିଲେ ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱରକୁ ରାଇ

ଖଡ଼ ଆହାର ଘାସ ପାଣି କିଛି ଅନ୍ନ ନ ଦେବୁଟି ବଇଲଇ । ୩୫ ।

ସ୍ୱାମୀ ଆଗ୍ୟାଁଯେଣ ସେ ଦୃଢ଼କରି ବାନ୍ଧିଣ ଅଇଲା

ବଜ୍ରର କିଳିଣି ଦେଇ ସେ କବାଟ କିଳିଲା । ୩୬ ।

ବୃଷଭ ବିଚାରଇ ମୋତେ ଈଶ୍ୱର କଷିଲେ

କରତାର ନାଥ ଯେହା କିମ୍ପାଇ ନ ବିଚାରିଲେ । ୩୭ ।

ମୋହୋର ଯେତକ କଥା ଯେ ନିଷ୍ଫଳ ହୋଅନ୍ତେ

ଆବର କରତାରଙ୍କୁ କେ ଭଗତ ହୋଇବ ଯୁଗତେ । ୩୮ ।

ନିସତେଣ ବାସ ଖଡ଼ ନାଡ଼େ ଦିଅନ୍ତେ ସେ ତୁଣ୍ଡେ

ଦେଖିଲା ଅମୃତ ଯୋଗାଡ଼ ପୂରିଅଛି ଭାଣ୍ଡେ । ୩୯ ।

ସନ୍ତୋଷେଣ ଭୋଜନ ଯେ କଲାକ ବୃଷଭ

ସୁମରଇ ଯେକ ଲୟେ କରି ହାଦେ କରତାର ଦେବ । ୪୦ ।

ଭୁଞ୍ଜିଣ ବଇଲ ଯେ ହୋଇଲା ଆନନ୍ଦ

ହେ ବୁଧ ଜନେ କରତାର ନାଥଙ୍କୁ ନିତ୍ୟେ ବନ୍ଦ । ୪୧ ।

ଈଶ୍ୱର କଷଣରୁ ହୋଇଲିଟି ପାର

କିସ କରି ପାରଇଟି ଆବର ନାଶକର । ୪୨ ।

ଯେହି ହସ୍ତରେ ଫଳ ଲଭନ୍ତି ବିରଂଚି ନାରାୟଣ ପ୍ରସାଦେ

ଶୂଦ୍ରମୁନି ସାରୋଳ ଦାସ କରତାର ପଦ୍ମପାଦେ ବନ୍ଦେ । ୪୩ ।

ବ୍ୟାସେ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଗାନ୍ଧାରସେନ ନୃପତି
ଯେ ପତ୍ର ଶିରେ ଘେନିଲେ ଯେସନେକ ଫଳଶ୍ରୁତି । ୪୪ ।
ଭୁଞ୍ଜିଣ ବୃଷଭ ତ୍ରିପୁତି ହୋଇଲା
ଶୋଷକୁ ପଣା ଭୋଖକୁ ଅମୃତ ଯୋଗାଡ଼ ପାଇଲା । ୪୫ ।
ଶୋଇଅଛି ବୃଷଭ ହୋଇଣ ମହାତ୍ରିପୁତି
ଶୁଭେଣ ପ୍ରସର ଯେ ହୋଇଲାକ ରାତି । ୪୬ ।
କବାଟ ଫେଡ଼ି କରି ଦେବ ଯେ ସୁଢ଼ଳେ
ଭିତରକୁ ପଶିଲେ ଦେବ ବୃଷଭ ବିକଳେ । ୪୭ ।
ଈଶ୍ୱରେ ହସିଲେ ଯେ ମହା ବୃଷଭକୁ ଚାହିଁ
କିସ ଫଳ ପାଇଲୁ ହୋ ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ ଦାହି । ୪୮ ।
ବଇଲ ବୋଇଲା ଦେବ ଶାହାସ୍ର ନୋହଇ ଯେ ମିଥ୍ୟା
ସୁଖେଣ ପାରି ହୁଅନ୍ତି ଯେତେ କରତାର ଭଗତା । ୪୯ ।
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ପାଇଲୁ ତୁ ଯେହ୍ନେ
ସଂସାର ଜନଙ୍କୁ ପ୍ରାପତ ହୋଉ ତେହ୍ନେ । ୫୦ ।
ବୃଷଭ ବୋଇଲା ଦେବ ପ୍ରତକ୍ଷେ ପାଇଲି
ତୁମ୍ଭର ମୁଣୋହି ନ କରୁଣୁ ମୁଂ ଆଗେ ଯେ ଖାଇଲି । ୫୧ ।
ଯେ ଯାହାକୁ ସ୍ୱାମୀ ହୋଇଥାଇ ଭଗତା
ଅବଶ୍ୟ ସେ ତାହାନ୍ତ କରନ୍ତି ନା ଚିନ୍ତା । ୫୨ ।

ସେବକ ଚିନ୍ତା ଯେବେ ସ୍ୱାମୀକି ନ ଲାଗିବ
କେବଣ ମତେ ସେ ଏ ସଂସାରୁ ତରିବ । ୫୩ ।
ଯେତେକ ଯୋଗାଡ଼ ତୁମ୍ଭର ମଢ଼ଫୁଲି
ତୁମ୍ଭର ମୁଣୋହି ନ କରୁ ମୁଁ ଆଗ ତା ପାଇଲି । ୫୪ ।
ସ୍ୱାମୀ ଲୟେ କରି ଦେଖ ନି ମୋହୋର ଗୁଆଣି
ଗନ୍ଧ ଆମୋଦଇ କର୍ପୂର ରସ ଜାଣି । ୫୫ ।
ସ୍ୱରୂପ ଦେଖି ଈଶ୍ୱର ବିଷାଦ ହୋଇଲେ
ପାର୍ବତୀଙ୍କି ସଲ୍ଲଜ ହୋଇ ପଚାରିଲେ । ୫୬ ।
ବୃଷଭଙ୍କୁ ନେଇ ଟି କେହୁ ଦିଲା ମୋ ଯୋଗାଡ଼
ତୁମ୍ଭେ ଜାଣ ନିକି ଦେବି ଏଥିର ତଥ୍ୟ ଯେ ବେଭାର । ୫୭ ।
ପାର୍ବତୀ ହସିଲେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ବଚନେ
ତୁମ୍ଭର ଆସିବା ବିଳମ୍ଭ ଦେଖିଣ ତ୍ରିଲୋଚନେ । ୫୮ ।
ସମସ୍ତ ବାଢ଼ିଣ ଦେବ ବସିଲି ମୁଁ ଭୁଞ୍ଜି
ୟେସନକ ସମୟେଣ ଡମ୍ବରୁ ଶବଦ ବାଜି । ୫୯ ।
କ୍ଷୁଧାୟେଣ ତୁମ୍ଭେ ମୋତେ କୋପ କରିବ ବୋଲି
ସବୁ ନେଇ ବୃଷଭ ଗୁଆଣିରେ ଭରିଲି । ୬୦ ।
ସଦାନନ୍ଦ ହସିଲେ ଗିରିଜାର ବଚନେ
ୟେହେର୍ଣ୍ଣକ କରି ଯେ ପ୍ରାପତଟି କରାନ୍ତି ଦେବତାମାନେ । ୬୧ ।

(ସାରଳା ମହାଭାରତ ଆଦିପର୍ବରୁ ଉଦ୍ଧୃତ)

❑❑❑

କବି ପରିଚୟ

ସାରଳା ଦାସ

ଜନ୍ମସ୍ଥାନ - ଝଙ୍କଡ଼ (ଆଧୁନିକ ନାମ କନକପୁର)

ଜଗତସିଂହପୁର- ଜିଲ୍ଲା

ସମୟ - ପ□ଦଶ ଶତାବ୍ଦୀ, ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ସମ୍ରାଟ କିପଳେନ୍ଦ୍ର ଦେବ (୧୪୩୫ - ୧୪୬୫)ଙ୍କ ସମସାମୟିକ

ସୃଷ୍ଟି ସଂପଦ - ମହାଭାରତ, ଚଣ୍ଡୀପୁରାଣ, ବିଚିତ୍ର ରାମାୟଣ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ବଚନିକା ।

ସାରଳା ଦାସଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ମାଟିର ମହାକବି ଓ ଶୂଦ୍ରମୁନି ଭାବରେ ନାମିତ କରାଯାଇଛି । ଜଗତସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଝଙ୍କଡ଼ ଗ୍ରାମରେ ସେ ପଂଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିତୃ ପ୍ରଦ□ନାମ ଥିଲା ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ପରିଡ଼ା । ଦେବୀ ସାରଳାଙ୍କ କୃପାଲାଭ କରି କବିତ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କର ପରବ□ୀ କବି ନାମ- ସାରଳା ଦାସ ହେଲା । ସେ ଥିଲେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଆଦିକବି । କଥିତ ଲୋକ ଭାଷାକୁ ସାହିତ୍ୟିକ ଭାଷାର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପ୍ରଦାନ କରି ସେ ବିଶାଳ ମହାଭାରତ ଗ୍ରନ୍ଥ ରଚନା କରିଥିଲେ । ମୂଳ ସଂସ୍କୃତ ମହାଭାରତର ଆଧାରରେ ଲିଖିତ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ଆପଣାର ଅଲୌକିକ ପ୍ରତିଭା ତଥା ଦିବ୍ୟ ପରିକଳ୍ପନା ଶକ୍ତିର ସହାୟତାରେ ସେ ସେଥିରେ ଅନେକ ନୂତନ କାହାଣୀର ସଂଯୋଜନା କରି ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୌଳିକ ଗ୍ରନ୍ଥ ରଚନା କରିଥିଲେ । କବି ସାରଳା ତାଙ୍କ ସମକାଳୀନ ସମୟର ଅନେକ ରାଜନୀତିକ, ଐତିହାସିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ସାମାଜିକ ଘଟଣାକୁ ମହାଭାରତ ମଧ୍ୟରେ ରୂପ ଦେଇ ଏହାକୁ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଜୀବନ ବେଦରେ ପରିଣତ କରିଥିଲେ ।

'ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ' ସଂପର୍କରେ –

'ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ' କବିତାଟି କବିଙ୍କ ମହାଭାରତ 'ଆଦି ପର୍ବ'ରୁ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଖଳା ବାଡ଼ିରେ ପ୍ରାୟ ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷଟିଏ ଥାଏ । ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷର ଦାନ୍ତକାଠି ବଳ/ବୀର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଦ୍ଧକ ବୋଲି ଲୋକ ବିଶ୍ୱାସ ରହିଛି । ପୁଣି ସାହାଡ଼ା ପତ୍ରକୁ ଶୁଖାଇ ଶସ୍ୟ ବୀଜ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରଖିଲେ ସେଥିରେ ପୋକ ଲାଗନ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି ଓଡ଼ିଆ ଲୋକଙ୍କ ଧାରଣା ରହିଛି । ଏହିଭଳି ଗୋଟିଏ ଉପକାରୀ ବୃକ୍ଷକୁ କବି ପୌରାଣିକ ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂଯୋଜିତ କରି ଏକ ମହନୀୟ ଆସନ ପ୍ରଦାନ କରିଅଛନ୍ତି ।

କୁରୁ ରାଜବଂଶର ଦୁଇ କୁମାର ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଓ ପାଣ୍ଡୁ । ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଓ ପାଣ୍ଡୁ କନିଷ୍ଠ । ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ସୁସ୍ଥ, ସୁନ୍ଦର ଓ ବଳିଷ୍ଠ ହେଲେ ଚକ୍ଷୁହୀନ । ପାଣ୍ଡୁ କିନ୍ତୁ ସୁନ୍ଦର, ବଳଶାଳୀ ଓ ସର୍ବଗୁଣ ସମ୍ପନ୍ନ । ଏମାନଙ୍କ ଲାଳନ ପାଳନର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥା'ନ୍ତି ପିତାମହ ଭୀଷ୍ମ ଓ ରାଜମାତା ସତ୍ୟବତୀ । କାଳକ୍ରମେ ପିଲା ଦୁହେଁ ଯୁବକତ୍ୱ ଲାଭ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଗତ ହୁଏ । ପ୍ରଥମେ ପାଳିପଡ଼େ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କର । ମାତ୍ର ବିଧିର ଏପରି ବିଡ଼ମ୍ବନା ଯେ ଯେଉଁ ଝିଅ ସହିତ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କର ବିବାହ ପଡ଼େ ସେ ଝିଅଟି ମରିଯାଏ । ଏମିତି ଅନେକ ସୁକୁମାରୀ ରାଜକୁମାରୀଙ୍କର ଅକାଳ ବିୟୋଗ ଘଟିବାରୁ ମାତା ସତ୍ୟବତୀ ଏହାର କାରଣ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ଜାଣିପାରନ୍ତି– କୃ[illegible]କା ବୃଷ ରାଶିରେ ଅମାବାସ୍ୟା ତିଥିରେ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିବାରୁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଏକ ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ । ତେଣୁ ସବୁ ଝିଅଙ୍କର ଅପମୃତ୍ୟୁ ଘଟୁଛି । ଏଥିପାଇଁ ସେ ପିଲା ଦୁହିଁଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତ ପିତା ମହର୍ଷି ବେଦବ୍ୟାସଙ୍କୁ ପଚାରନ୍ତି । ବେଦବ୍ୟାସ ଜ୍ୟୋତିଷ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଗଣନା କରି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ଜନ୍ମ ସମୟର ଦୋଷକୁ ଜାଣିପାରନ୍ତି ।

ଏହିପରି କିଛିଦିନ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହେବା ପରେ ଥରେ ମହର୍ଷି ବେଦବ୍ୟାସ ଗାନ୍ଧାର ଦେଶର ରାଜା ଗାନ୍ଧାର ସେନଙ୍କ ରାଜ୍ୟକୁ ପରିଭ୍ରମଣରେ ଯାଆନ୍ତି ।

ରାଜା ଗାନ୍ଧାର ସେନଙ୍କ ଶହେ ପୁତ୍ରରେ ଏକାମାତ୍ର କନ୍ୟା ଗାନ୍ଧାରୀ । ସୁନ୍ଦରୀ, ସୁକୁମାରୀ ରୂପ ଗୁଣବତୀ ଗାନ୍ଧାରୀର କିନ୍ତୁ ଏକ ଦୋଷ ଥାଏ । ଯେଉଁ ରାଜକୁମାର ସହ ତା'ର ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ପଡ଼େ ସେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରନ୍ତି । ଏଇ ଦୁଃଖରୁ ପାରି କରିବା ଲାଗି ଗାନ୍ଧାରସେନ ସର୍ବଜ୍ଞ ବେଦବ୍ୟାସଙ୍କୁ ପଚାରନ୍ତି । ବ୍ୟାସ ଜ୍ୟୋତିଷ ଶାସ୍ତ୍ରର ଗଣନା କରି ଗାନ୍ଧାରୀ ଗୋଟିଏ ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସୀ ଓ ସେ ଯାହାକୁ ବାହାହେବ, ତା'ର ଏପରି ଦଶା ଘଟିବ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଏହାଶୁଣି ଗାନ୍ଧାର ସେନ ରାଜା ଖୁବ୍ କଷ୍ଟ ପାଇଛନ୍ତି । ମୂର୍ଚ୍ଛା ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ବ୍ୟାସ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରବୋଧନା ଦେଇ ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷର ମହିମା ବଖାଣିଛନ୍ତି । ପରେ ସେହି ମହିମାମୟ ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ ସହିତ ଗାନ୍ଧାରୀଙ୍କ ବିବାହ ହେବା ପରେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ପୁନର୍ବିବାହ କରିବାରୁ ତାଙ୍କର ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ସୁସ୍ଥ ହୋଇପାରିଛି । ଗାନ୍ଧାରୀ ହିଁ ହୋଇଛନ୍ତି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ପାତ୍ରୀ; ଠିକ୍ ସେପରି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗାନ୍ଧାରୀଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟ ପାତ୍ର ।

କବି ସାରଳା ଦାସ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ମୁଖରେ ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷର ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ କିପରି ଶ୍ରଦ୍ଧାଳୁର ସୁଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତିର କାରଣ ହୋଇଛି, ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

କଠିନ ଶବ୍ଦାର୍ଥ

ଗୋଲୋକବୃକ୍ଷ - ସାହାଡ଼ା ଗଛ, କରତାର- ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବତା । ମହାକଳପ ବୃକ୍ଷ- ଯେଉଁ ଗଛମୂଳରେ ବସି କାମନା କଲେ କାମନା ଫଳବତୀ ହୁଏ । ସ୍ରିଜିତ- ସୃଷ୍ଟି, ପ୍ରଜାପତି- ବ୍ରହ୍ମା, ଦୋଷୀ କନ୍ୟା- କୌଣସି ଦୋଷରେ ଦୋଷଯୁକ୍ତ କନ୍ୟା, ମଝାଥାନେ-ମଧ୍ୟଭାଗରେ, ପ୍ରତିବାଚ- ପ୍ରତିଉ□ର ଦେଲେ, ସାହାସ୍ର ସଙ୍ଗତ- ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ମତ, ବିଶ୍ୱନାଥ- ଶିବ, ପିନାକୀ- ପିନାକ ନାମକ ଧନୁ ଯେ ଧାରଣ କରନ୍ତି/ ଭଗବାନ ଶିବ, ଉଡଙ୍ଗ- ସାପ, ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ- ଆକାଶରେ,

ମଧପୁରେ- ମଧ ସ୍ୱର୍ଗରେ/ ମ□ ଧାମରେ, ବଇଲ- ବଳଦ (ଶିବଙ୍କ ବାହନ) ଅମୃତ ଯୋଗାଡ଼- ଉ□ମ ସୁଖାଦ୍ୟ, ବୟର ବୃକ୍ଷ- ବରକୋଳି ଗଛ, କପାଳୀ- ଶିବ, ଲେଛି-କ୍ଷୟ ହୋଇଯିବା / ଲୋପ ପାଇଯିବା, ସୁପଙ୍କୁ- ସୁପକ୍ୱ- ଉ□ମ ସିଦ୍ଧ, ପରୀଖି- ପରୀକ୍ଷା କରି, ଆଦିତ୍ୟର ଅସ୍ତେ- ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ସମୟରେ, କପିଳାସେ- ଶିବଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନ ପର୍ବତରେ, ଫଂଚୁବକ୍ତ୍ର- ପା□ବଦନ ଦେବ, ତ୍ରିନେତ୍ର- ଶିବ, ବିମୁଖ- ମନ ଦୁଃଖ, ବାମା- ସ୍ତ୍ରୀ, ମୁଣୋହି- ଭୋଜନ, କୋପରା- ଚଟକା ପାତ୍ର ବିଶେଷ, ଦେବେ ପିତ୍ରେ- ଦେବତା ଓ ପିତୃ ଲୋକଙ୍କୁ, ଗୋସାମଣୀ- ଦେବୀ ପାର୍ବତୀ, ସଂକୋଚେଣ- ଲାଜରେ, ଗୁଆଣି- ଗୋରୁ ଖିଆ କୁଣ୍ଡ, କଂଚୋଲା- ଗଭୀର ପାତ୍ର ବିଶେଷ/ କଂସା/ବେଲା, ଖଡ଼- ଶୁଖିଲା ନଡ଼ାର ଖଣ୍ଡ, କଷିଲେ- ପରୀକ୍ଷା କଲେ/ କଷଣ ଦେଲେ, ନିସତେଣ- ମୁହଁ ଫେରାଇ, ଫେରିଆସି, କରତାର ଦେବ- ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବତା, ବୁଧଜନେ- ପଣ୍ଡିତ ଲୋକେ, ନାଶକର- ଯମ, ବିର□ନାରାୟଣ- ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବତା, ଫଳଶ୍ରୁତି- ଫଳମିଳେ ବୋଲି ଶୁଣାଅଛି, ତ୍ରିପୁତି- ତୃପ୍ତି/ ଶାନ୍ତ, ସୁଢ଼ଳେ- ମହାଦେବ, ଦାହି- ଧାରଣ କରି/ ସେବା କରି, କରତାର ଭଗତା- ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବତାଙ୍କ ଭକ୍ତ, ଯେହ୍ନେ- ଯେପରି, ତେହ୍ନେ- ସେପରି, ମତଫୁଲି- ଦେବଯୋଗ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ, ଅମୋଦଇ- ବାସ୍ନା କରୁଛି, କ୍ଷୁଧାୟେଣ- ଭୋକ ଆକୁଳରେ, ୟେହେର୍ଣ୍ଣକ- ଏହିପରି ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ଚାରିଗୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉ□ର ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉ□ର ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) ଗୋଲକ ବୃକ୍ଷକୁ ବୃକ୍ଷ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

(ମହାଦ୍ରୁମ, ବୋଧିଦ୍ରୁମ, ମହାକଳ୍ପ, ସତ୍ୟକଳ୍ପ)

(ଖ) ଗୋଲକ ବୃକ୍ଷକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଦିନ କିଏ ପୂଜା କରନ୍ତି ?

(ବ୍ୟାସ, ଗାନ୍ଧାରସେନ, ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର, ଭୀଷ୍ମ)

(ଗ) ଗୋଲୋକ ବୃକ୍ଷକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ରଥର କେଉଁ ଅଙ୍ଗ ସହ ତୁଳନା କରାଯାଇଛି ?

(ଚକ, ଅଖ, ଅର, ଅଶ୍ୱ)

(ଘ) ବିଶ୍ୱନାଥ ସ୍ୱାମୀ କେଉଁ ନକ୍ଷେତ୍ରରେ ବୁଲି ବାହାରିଥିଲେ ?

(ଚିତ୍ରା, ଶତଭିଷା, ସ୍ୱାତୀ, ବିଶାଖା)

(ଙ) ମହେଶ୍ୱର କେଉଁ ନଦୀକୂଳରେ ବୁଲୁଥିବାବେଳେ ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷକୁ ଦେଖିଲେ ?

(ମହାନଦୀ, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ, ବୈତରଣୀ, ବୁଢ଼ାବଳଙ୍ଗ)

(ଚ) ବାମ ଦିଗରେ ଥିବା ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷକୁ ଦେଖି ବୃଷଭ କ'ଣ କଲା ?

(ପତ୍ର ଆଣି ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗାଇଲା, ପତ୍ରକୁ ଖାଇଦେଲା, ଗଛ ଦେହରେ ଘସି ହେଲା, ଡାଳଭାଙ୍ଗି ପକାଇଲା)

(ଛ) କେଉଁ ଗଛର ପତ୍ର ପାଖରେ ଥିଲେ ଶତ୍ରୁ କ୍ଷୟ ହୁଏ ?

(ସାହାଡ଼ା, ନିମ୍ବ, ବରକୋଳି, ବିଲ୍ୱ)

(ଜ) ସଦାନନ୍ଦ ବୃଷଭ ପିଠିରେ ବସି କେତେ ଭୁବନ ବୁଲିଲେ ?

(ଦ୍ୱାଦଶ, ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ, ପଞ୍ଚଦଶ, ଅଷ୍ଟାଦଶ)

(ଝ) କେଉଁ ପତ୍ର ଛିଣ୍ଡାଇ ମଥାରେ ଘେନିଲେ ଅନେକ ଦୋଷ କ୍ଷୟ ଯାଏ ?

(ଶ୍ୱେତଦୁବ, କୁଶ, ବରକୋଳି ପତ୍ର, ବେଲପତ୍ର)

(ଞ) କେଉଁ ଗଛର ଝଡ଼ିଲା ପତ୍ର ମୁଣ୍ଡରେ ଘେନିଲେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଜ୍ଞାନ/ଅଜ୍ଞାନରେ କରିଥିବା ସକଳ ପାପ ଦୂର ହୋଇଯାଏ ?

(ବର, ସାହାଡ଼ା, ବେଲ, ତୁଳସୀ)

(ଟ) ସାହାଡ଼ା ପତ୍ରକୁ ଘେନିଲେ କ'ଣ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ।

(ପାନ, ଭୋଜନ, ଯଶ, ଧନ)

(ଠ) 'ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷର ମହାତ୍ମ୍ୟ' କବିତା ମହାଭାରତରେ କେଉଁ ପର୍ବରୁ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି ?

(ଆଦିପର୍ବ, ମଧ୍ୟପର୍ବ, ବନପର୍ବ, ସଭାପର୍ବ)

(ଡ) ଶିବ କପିଳାସକୁ କେତେବେଳେ ଫେରିଲେ ?

(ପ୍ରଭାତରେ, ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତରେ, ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ, ସଂଧ୍ୟାରେ)

(ଢ) ପଞ୍ଚବକ୍ତ୍ରର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

(ପା□ଟି ଆଖି, ପା□ଟି ମୁହଁ, ପା□ଟି ହାତ, ପା□ଟିଗୋଡ଼)

(ଣ) ଅମୃତ ଯୋଗାଡ଼ ରନ୍ଧନ କରି ଉମା ବିମୁଖ ହେଲେ କାହିଁକି ?

(ଶିବ ଆସିଯିବାରୁ, ଶିବ ନ ଆସିବାରୁ, ଗଣେଶ ନ ଥିବାରୁ, ଶିବ ଅସୁସ୍ଥ ଥିବାରୁ)

(ତ) ଉମା କେତେବେଳେ ଖାଇ ବସିଲେ ?

(ଦିନ ଦି ପହରବେଳେ, ତେର ଘଡ଼ି ଗଡ଼ି ଯିବାରୁ ଶିବଙ୍କ ଆସିବାରୁ, ସଂଧ୍ୟା ହୋଇ ଯିବାରୁ)

(ଥ) ପାର୍ବତୀ କାହିଁକି ଅଧାଖିଆ ହୋଇ ଉଠିଗଲେ ?

(ଖାଦ୍ୟ ଭଲ ନ ଲାଗିବାରୁ, ଶିବ ଆସିଯିବାରୁ, ଦେହ ଅସୁସ୍ଥ ହେବାରୁ, ବାହାରେ କେହି ଡାକିବାରୁ)

(ଦ) ଶିବ ଆସିଯିବାରୁ ପାର୍ବତୀ ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ସବୁକୁ କେଉଁଠି ଲୁଚାଇଲେ ?

(ରୋଷଶାଳାରେ, ଶୋଇବା ଘରେ, ବୃଷଭ ଗୁଆଣିରେ, ପିଣ୍ଡା ତଳରେ)

(ଧ) କୁଣ୍ଡରେ ଅମୃତ ଯୋଗାଡ଼ ପାଇ ଆନନ୍ଦରେ ଭୋଜନ କରି ବୃଷଭ କାହାକୁ ସ୍ମରଣ କଲା ?

(ଶିବଙ୍କୁ, ଦେବୀଙ୍କୁ, କରତାର, ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ)

(ନ) ସେବକର ଚିନ୍ତା କାହାକୁ ଲାଗିଥାଏ ?

(ରାଜାକୁ, ସ୍ୱାମୀକୁ, ଦେବତାଙ୍କୁ, ଦସ୍ୟୁଙ୍କୁ)

(ପ) ପାର୍ବତୀଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଶିବ କ'ଣ କଲେ ?

(ରାଗିଲେ, ହସିଲେ, କାନ୍ଦିଲେ, ମନ ଦୁଃଖ କଲେ)

୨. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ।

(କ) କାହାକୁ ମହାକଳପ ବୃକ୍ଷ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଖ) କେଉଁ ବୃକ୍ଷ ମହାପାତକ ହରଣ କରେ ?

(ଗ) ଦୋଷୀକନ୍ୟା କାହାକୁ ବିବାହ କରିବ ?

(ଘ) କେଉଁ ରାଜାଙ୍କ ନବର ମଝିରେ ଗୋଲାକ ବୃକ୍ଷ ଅଛି ?

(ଙ) ଗୋଲକ ବୃକ୍ଷକୁ ନିତିଦିନ କିଏ ପୂଜା କରୁଥିଲେ ?

(ଚ) ବ୍ୟାସ ଗାନ୍ଧାରସେନଙ୍କୁ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ରାଜା ବୋଲି କାହିଁକି କହିଛନ୍ତି ?

(ଛ) ଗାନ୍ଧାରସେନ କାହାକୁ ଦର୍ଶନ କଲେ କୋଟି ପାତକ ହରଣ ହୁଏ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

(ଜ) ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷକୁ ଦର୍ଶନ କଲେ କ'ଣ ହୁଏ ?

(ଝ) ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ ବିଷୟରେ କିଏ କାହାକୁ କହିଛନ୍ତି ?

(ଞ) ଶୂଳପାଣି କେଉଁ ମାସ ଓ କେଉଁ ତିଥିରେ ବୃଷଭ ପିଠିରେ ବସି ବୁଲି ବାହାରିଥିଲେ ?

(ଟ) ଶୂଳପାଣି ହୃଦୟରେ କ'ଣ ଆଭରଣ କରିଥିଲେ ?

(ଠ) ଶୂଳପାଣିଙ୍କ ବୁଲାଣି କାଳରେ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷରେ କାହାର ଶବ୍ଦ ଶୁଭୁଥିଲା ?

(ଡ) ମହେଶ୍ୱର ଅନେକ ତୀର୍ଥ ଦର୍ଶନ ପରେ କେଉଁ ନଦୀ ପାଖକୁ ଗଲେ ?

(ଢ) ବୈତରଣୀ ନଦୀ କୂଳରେ କେଉଁ ବୃକ୍ଷ ଥିଲା ?

(ଣ) ବୈତରଣୀ ନଦୀର କେଉଁ ଭାଗକୁ ଲାଗି ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ ଥିଲା ?

(ତ) ବୈତରଣୀ ନଦୀର ବାମ ଭାଗକୁ ଲାଗି କେଉଁ ବୃକ୍ଷ ଥିଲା ?

(ଥ) କିଏ ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷର ପତ୍ରକୁ ମଥାରେ ଘେନିଲା ?

(ଦ) ବୃଷଭ କେଉଁ ବୃକ୍ଷର ପତ୍ରକୁ ମଥାରେ ଘେନିଥିଲା ?

(ଧ) ବାମରେ ଥିବା ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷର ପତ୍ର ଘେନିଲେ କ'ଣ ହୁଏ ?

(ନ) କ'ଣ କଲେ ଅମୃତ ଯୋଗାଡ଼ ମିଳେ ବୋଲି ବୃଷଭ କହିଛି ?

(ପ) ଡାହାଣ ପାଖରେ ଥିବା ବରକୋଳି ବୃକ୍ଷର ପତ୍ର ଘେନିଲେ କ'ଣ ହୁଏ ?

(ଫ) କ'ଣ କଲେ ଶତ୍ରୁ କ୍ଷୟ ଯାଏ ବୋଲି ବୃଷଭ କହିଛି ?

(ବ) ଆଗରେ ଶ୍ୱେତଦୁବ ଦେଖିଲେ କ'ଣ କରିବ ?

(ଭ) ତୁଳସୀ ବୃକ୍ଷ ଦେଖିଲେ କ'ଣ କରିବ ?

(ମ) ବୃଷଭ କାହାର ଝଡ଼ିଲା ପତ୍ରକୁ ମଥାରେ ଘେନିବ ବୋଲି କହିଛି ?

(ଯ) କ'ଣ କଲେ ଜ୍ଞାନ ବା ଅଜ୍ଞାନରେ ଥିବା ପାତକ କ୍ଷୟ ଯାଏ ?

(ର) ସାହାଡ଼ା ପତ୍ର ଘେନିଲେ କ'ଣ ହୁଏ ?

(ଳ) ବୃଷଭ କେଉଁ ଚରିତ କଥା କହିଛି ?

(ବ) ସଦାନନ୍ଦ କ'ଣ ପରୀକ୍ଷା କରି ଜାଣିବା ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

(ଶ) ଶିବ କପିଳାସରେ କେତେବେଳେ ବିଜେ କଲେ ?

(ଷ) କିଏ ଅମୃତ ଯୋଗାଡ଼ କରିଥିଲେ ?

(ସ) ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବାଟ ଚାହିଁ କିଏ ବିମୁଖ ଥିଲେ ?

(ହ) ଠାକୁରାଣୀ କେତେ ଘଡ଼ି ଅନ୍ତରରେ ମଣୋହିରେ ବିଜେ କଲେ ?

(କ୍ଷ) ଠାକୁରାଣୀ କେଉଁଥିରେ ଖାଇବା ଯୋଗାଡ଼ କରିଥିଲେ ?

(ୟ) ଠାକୁରାଣୀ କେତେ ଗୁଣ୍ଡା ଭୁଞ୍ଜିଲା ପରେ ଡମ୍ବରୁର ଶବ୍ଦ ଶୁଭିଲା ?

(ଲ) କ'ଣ ଶୁଣି ଗୋସାମଣୀ ବିଷାଦ ହେଲେ ?

(ං) ଠାକୁରାଣୀ ମଣୋହି କେଉଁଠାରେ ଲୁଚାଇଥିଲେ ?

(ଃ) ସଦାନନ୍ଦ ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱରଙ୍କୁ କ'ଣ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ?

(ଁ) ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱର ବୃଷଭକୁ କେଉଁଠି ବାନ୍ଧିଲା ?

(i) ବୃଷଭ ଭାଣ୍ଡରେ କ'ଣ ଥିବା ଦେଖିଲା ?

(ii) ଈଶ୍ୱର ମହାବୃଷଭକୁ ହସିକରି କ'ଣ କହିଲେ ?

୩. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୨ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଏବଂ ଉ□ରପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) ବ୍ରହ୍ମା କେଉଁ ବୃକ୍ଷ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ଓ କାହିଁକି ?

(ଖ) ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ ସମ୍ପର୍କରେ କିଏ କାହାକୁ କହିଛନ୍ତି ?

(ଗ) ବିଶ୍ୱନାଥ ପ୍ରଥମେ କେଉଁ ପୁରକୁ ବିଜେ କରିଥିଲେ ?

(ଘ) ମହେଶ୍ୱର ଅନେକ ତୀର୍ଥ ଦର୍ଶନ ପରେ କ'ଣ କଲେ ?

(ଙ) ତୁଳସୀ ବୃକ୍ଷର କେଉଁ ପତ୍ରକୁ ମଥାରେ ନେବାପାଇଁ ବୃଷଭ କହିଛି ?

(ଚ) ତୁଳସୀ ବୃକ୍ଷର ଝଡ଼ିଲା ପତ୍ରକୁ ମଥାରେ ନେଲେ କ'ଣ ହେବ ?

(ଛ) ମହାଦେବ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଭୁବନ ବୁଲିଲାବେଳେ ବୃଷଭକୁ କାହା ପାଖକୁ ନେଇ ନାହାନ୍ତି ?

(ଜ) ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତପରେ ମହାଦେବ କେଉଁଠାରେ ବିଜେ କଲେ ?

(ଝ) ଉମା କାହିଁକି ବିମୁଖ ହେଲେ ?

(ଞ) ଉମା ତେରଘଡ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପରେ କ'ଣ କଲେ ?

(ଟ) ମହାଦେବଙ୍କ ଡମ୍ବରୁ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ଗୋସାମଣୀଙ୍କର କ'ଣ ହେଲା ?

(ଠ) ଗୋସାମଣୀ ଗୁଆଣିରେ କ’ଣ ଲୁଚାଇଲେ ?

(ଡ) ଦେବୀ ଉମା କେଉଁଥିରେ ପାଣି ନେଇ ମହାଦେବଙ୍କ ଛାମୁରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ ?

(ଢ) ଈଶ୍ୱର ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଡାକି କ’ଣ କହିଲେ ?

(ଣ) ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱର ବୃଷଭଙ୍କୁ ବାନ୍ଧିବା ପରେ ବୃଷଭ କ’ଣ ବିଚାର କରିଛି ?

(ତ) ବୃଷଭ ଭୋଜନ କରିସାରି କାହାକୁ ସ୍ମରଣ କଲା ?

(ଥ) ଈଶ୍ୱର ବୃଷଭଙ୍କୁ ଚାହିଁ କ’ଣ କହିଲେ ?

(ଦ) ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ବୃଷଭ କ’ଣ ଉତ୍ତର ଦେଇଛି ?

(ଧ) ଗୁଆଣିରେ କ’ଣ ଦେଖି ମହାଦେବ ବିଷାଦ ହେଲେ ?

(ନ) ଗିରାଜାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଶିବ କି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କଲେ ?

୪. ପ୍ରାୟ ତିରିଶଟି ଶବ୍ଦରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୩ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନାପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଓ ଉ□ର ପାଇଁ ୨ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) ଦୋଷୀ କନ୍ୟାକୁ କାହିଁକି ଗୋଲକ ବୃକ୍ଷ ସହିତ ବିବାହ କରାଯାଏ ?

(ଖ) ବିଶ୍ୱନାଥ କେବେ ବୃଷଭ ଉପରେ ବସି ବୁଲି ବାହାରିଲେ ?

(ଗ) ସାହାଡ଼ା ପତ୍ର ଘେନିଲେ କ’ଣ ହୁଏ ?

(ଘ) ସଦାନନ୍ଦ କେଉଁ କଥା ପରୀକ୍ଷା କରିବା ବୋଲି ବୃଷଭକୁ କହିଛନ୍ତି ?

(ଙ) ତୁଳସୀ ପତ୍ରକୁ ମଥାରେ ମାରିଲେ କ’ଣ ହୁଏ ?

(ଚ) ଠାକୁରାଣୀ ମଣୋହିରେ ବିଜେ କଲା ପରେ କ'ଣ ହେଲା ?

(ଛ) ସଦାନନ୍ଦ ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଡାକି କ'ଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ?

(ଜ) ବୃଷଭକୁ ଗୁଆଣିରେ ବାନ୍ଧିବା ପରେ କ'ଣ ହେଲା ?

(ଝ) ବୃଷଭକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯାଇ ରାତିରେ ଶିବ କ'ଣ ଦେଖିଲେ ?

(ଞ) ବୃଷଭର ଖାଇବା ବିଷୟରେ ଶିବ ପାର୍ବତୀଙ୍କୁ ପଚାରି କି ଉ□ର ପାଇଲେ ?

୫. ଦୀର୍ଘ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର ।

(କ) ଓଡ଼ିଆ ଲୋକକଥା, 'ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ' କବିତାରେ କିପରି ସଫଳ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି– ଆଲୋଚନା କର ।

(ଖ) 'ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ' କବିତାର ସାରମର୍ମ ଲେଖ ।

(ଗ) ବୃକ୍ଷ୍ୟ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନରେ ସାରଳା ଦାସଙ୍କ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ବିଚାର କର ।

(ଘ) 'ଗୋଲକ ବୃକ୍ଷ'ର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନରେ କବି ସାରଳା ଦାସଙ୍କ କଳ୍ପନା ବିଳାସର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କର ।

(ଙ) କାହାଣୀ ପରିକଳ୍ପନା, ଶବ୍ଦ ସଂଯୋଜନା ଓ ବିଷୟ ଉପସ୍ଥାପନରେ ସାରଳା ଦାସଙ୍କ ମୌଳିକତା ବିଚାର କର ।

❑❑❑

ଶାପ ମୋଚନ

ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ

●

ଶୁଣ ରାଜନ ସାବଧାନେ । ଦ୍ୱାରକାପୁରେ ଏକ ଦିନେ ॥୧

କୃଷ୍ଣକୁମର ଛନ୍ତି ଯେତେ । କହିବା ଏକେ ଏକେ କେତେ ॥୨

ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଶାମ୍ବ ଆଦି ମିଳି । ବନେ କରନ୍ତି ନାନା କେଳି ॥୩

ଅନେକବେଳ କ୍ରୀଡ଼ାକରି । ତୃଷିତେ ଲୋଡୁଛନ୍ତି ବାରି ॥୪

ଏମନ୍ତେ ଜଳପାନ ସଧେ । କୂପ ଦେଖିଲେ ବନମଧେ ॥୫

ସକଳେ କୂପପାଶେ ମିଳି । ଚାହାଁନ୍ତି ନୟନ ନିରୋଳି ॥୬

ତୃଣ ଗହଳ ଅନ୍ଧକାରେ । ଅଦ୍ଭୁତ ଜନ୍ତୁ ତା ଭିତରେ ॥୭

ଦିଶଇ ପର୍ବତ ସଦୃଶ । ଦେଖି ଚିହ୍ନିଲେ କୃକଲାଶ ॥୮

ବିସ୍ମିତେ ଏକ ଆରେ ଚାହିଁ । ବୋଲନ୍ତି ଅଙ୍ଗୁଳି ଦେଖାଇ ॥୯

ଦଣ୍ଡେ ବିଚାରି ଯତ୍ନକରି । ବୋଲନ୍ତି ଦେଖିବା ଉଦ୍ଧରି ॥୧୦

ଏତେ ବିଚାରି ଦୟା ବହି । ଲାଙ୍ଗୁଳେ ଦଉଡ଼ି ଲଗାଇ ॥୧୧

ତୃଣବକଳ ଚର୍ମପାଶି । ନିବିଡ଼େ ବାନ୍ଧିଲେ ଆକର୍ଷି ॥୧୨

ଟାଣନ୍ତି ଧରି ଜଣେ ଜଣ । ନ ଚଳେ ତାହାର ଚରଣ ॥୧୩

ଦେଖି ଚକିତ କୃଷ୍ଣବାଳେ । ସର୍ବେ ଟାଣିଲେ ଏକାବେଳେ ॥୧୪

ତିଳେ ନ ଚଳେ କୃକଳାଶ ।	ଟାଣି ପାଇଲେ ସର୍ବେ ତ୍ରାସ	॥୧୫
ପୁଣି ଧରନ୍ତି ବାହୁବଳେ ।	ଟାଣନ୍ତେ କେବେହେଁ ନ ଚଳେ	॥୧୬
ଏମନ୍ତେ ବହୁ କ୍ଲେଶ ପାଇ ।	ଏକ ଆରକେ ମୁଖ ଚାହିଁ	॥୧୭
ବୋଲନ୍ତି ଦେଖ୍ ବିପରୀତ ।	ଆମ୍ଭର ବଳବୀର୍ଯ୍ୟ ହତ	॥୧୮
ଟାଣନ୍ତେ ତିଳେ ନ ଚଳିଲା ।	ଲାଜ ତ ମରଣୁ ବଳିଲା	॥୧୯
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୀର୍ଯ୍ୟେ ଆମ୍ଭ ଜନ୍ମ ।	ଶୁଣି ହସିବେ ସର୍ବଜନ	॥୨୦
ରିପୁ ହସିବେ ଏହା ଶୁଣି ।	କିବା ବୋଲିବେ ଚକ୍ରପାଣି	॥୨୧
ରୋହିଣୀସୁତ ଶୁଣି ଏହା ।	ଆମ୍ଭରେ ହୋଇବେ ନିର୍ଦ୍ଦୟା	॥୨୨
ପୁରେ ହସିବେ ବଧୂଜନେ ।	ବସନ ଆଚ୍ଛାଦି ବଦନେ	॥୨୩
ନିରାଶେ କୃଷ୍ଣପାଶେ ଯାଇ ।	ବୋଲନ୍ତି ଶିରେ କର ଦେଇ	॥୨୪
ଭୋ ଦେବ ଶୁଣ ସାବଧାନେ ।	ଅଦ୍ଭୁତ କଥା ଘୋରବନେ	॥୨୫
ବନଗହନେ ଅନ୍ଧକୂପ ।	ତା' ମଧ୍ୟେ କୃକଳାଶ ରୂପ	॥୨୬
ପର୍ବତ ପ୍ରାୟ ତା' ଶରୀର ।	ନ ଚଳେ ଅତି ଗରୁତର	॥୨୭
ଓଟାରି ନ ପାରିଲୁ ବଳେ ।	ଟାଣନ୍ତେ ଚରଣ ନ ଚଳେ	॥୨୮
ଏ ବଡ଼ ଲଜ୍ଜା ବିପରୀତ ।	ଶୁଣି ହସିଲେ ଯଦୁନାଥ	॥୨୯
ବୋଲନ୍ତି ଚାଲ ଯିବା ବନେ ।	ପୋଏ ଧାଇଁଲେ ତୋଷମନେ	॥୩୦
ଏମନ୍ତେ ଘୋରବନେ ଯାଇ ।	କୂପେ ଚାହିଁଲେ ଭାବଗ୍ରାହୀ	॥୩୧
ଦେଖିଲେ ଘୋର ଅନ୍ଧକାର ।	ନିର୍ଜଳ ତୃଣେ ମହାଘୋର	॥୩୨

ଅଦ୍ଭୁତ କୃକଳାଶ କାୟେ । ଦିଶଇ ଗିରିଶୃଙ୍ଗ ପ୍ରାୟେ ।।୩୩
ଅଧୋବଦନ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱଲାଞ୍ଜ । ଦେଖି ଚକିତ ଦେବରାଜ ।।୩୪
ଦୟାସାଗର ଦେବହରି । ତା' ଲାଞ୍ଜ ବାମକରେ ଧରି ।।୩୫
କୂପୁଁ ତୋଳିଲେ ଦାମୋଦର । ମାଳା ଯେସନେ ମାଳାକାର ।।୩୬
ତୋଳି ପକାନ୍ତେ ହୃଷୀକେଶ । ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ିଲା କୃକଳାଶ ।।୩୭
ଯେଣୁ ଲାଗିଲା କୃଷ୍ଣକର । ଦିବ୍ୟସ୍ୱରୂପ ହେଲା ତା'ର ।।୩୮
ଉଦୟ ଗିରିଶିଖେ ଶଶୀ । ଯେସନେ ଗଗନେ ପ୍ରକାଶି ।।୩୯
ଶୁଦ୍ଧସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦେହ ଝଳି । ଜଳଦେ ଯେସନେ ବିଜୁଳି ।।୪୦
ଦିବ୍ୟବସନ ଗନ୍ଧମାଳ । ଦେଖି ଚକିତ ନନ୍ଦବାଳ ।।୪୧
ତାହା ଜାଣନ୍ତି କୃଷ୍ଣ ଏକେ । ବିଖ୍ୟାତ ଅର୍ଥେ ନରଲୋକେ ।।୪୨
ତା'ର ବଦନ ଚାହିଁ ହସି । ପୁଛନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ବ୍ରହ୍ମରାଶି ।।୪୩
ତୁ ମହାଭାଗ ପୁଣ୍ୟଦେହୀ । ଦେବତାପ୍ରାୟ ମୁଁ ମଣଇ ।।୪୪
କହ ତୁ କେବଣ ପୁରୁଷ । କିମ୍ପା ହୋଇଲୁ କୃକଳାଶ ।।୪୫
କି ପାପବଶୁଁ ଭୋଗ କରି । ଶରୀର ଅନ୍ଧକୂପେ ଭରି ।।୪୬
ଏ କୂପେ ଅଛୁ କେତେକାଳ । କହ ନ କରି ଅବହେଳ ।।୪୭
ତୁହି ତ ନୋହୁ ପାପୀଜନ । କହ ଏ କେବଣ ବିଧାନ ।।୪୮
ଶୁଣିତେ ଯୋଗ୍ୟ ଯେବେ ମୁହିଁ । କହ ନିର୍ଭୟ ଚି□ହୋଇ ।।୪୯
ଏମନ୍ତ କୃଷ୍ଣ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି । ଆନନ୍ଦେ କହେ ନୃପମଣି ।।୫୦

ଶିରେ ମୁକୁଟ ରବିପ୍ରାୟେ । ନମିଲା ଗୋବିନ୍ଦର ପାୟେ ॥୫୧
ଭୋ ନାଥ ନୃଗରାଜା ମୁହିଁ । ଇକ୍ଷ୍ୱାକୁବଂଶେ ଜାତ ହୋଇ ॥୫୨
ଜଗତମଧ୍ୟେ ଯେତେ ଦାନୀ । ତାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ମୁଁ ଅଗ୍ରଣୀ ॥୫୩
ତୁ ତାହା ଅଛୁ ଭଲେ ଜାଣି । ମୁଁ କି କହିବି ପରିମାଣି ॥୫୪
ସର୍ବଭୂତଙ୍କ ଆତ୍ମା ତୁହି । ଅଶେଷ ଜ୍ଞାନ ତୋର ତହିଁ ॥୫୫
ତୁ ନାଥ ଭଲେ ଏହା ଜାଣୁ । କେବଳ ମୋତେ ପରିମାଣୁ ॥୫୬
ତଥାପି ଆଜ୍ଞା ଘେନି ଶିରେ । କହିବି ତୋହର ଛାମୁରେ ॥୫୭
ଭୋ ନାଥ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ । ଅନେକ ଦେଲି ଗୋରୁଦାନ ॥୫୮
ସଂଖ୍ୟା କରିବି ମୁହିଁ କେତେ । ଶୁଣ ଉପମା କହୁଁ ତୋତେ ॥୫୯
ଭୂମିରେ ଅଛି ଯେତେ ଧୂଳି । ଗଗନେ ଯେତେ ତାରାମାଳୀ ॥୬୦
ବରଷାଧାରା ଯେତେ ହୋଇ । ଏହି ପ୍ରମାଣେ ଦେଲି ଗାଈ ॥୬୧
କ୍ଷୀର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପବନ୍ତୀ । ସାଧୁ ତରୁଣ ବତ୍ସାବତୀ ॥୬୨
ସୁନ୍ଦର ସୁକପିଳ ବର୍ଣ୍ଣ । ସୁବର୍ଣ୍ଣଶୃଙ୍ଗ ଗୁଣପୂର୍ଣ୍ଣ ॥୬୩
ଖୁରରେ ରଜତ ଖଞ୍ଜଣି । ଉଚିତ ଧନେ ତାହା କିଣି ॥୬୪
ଦୋହନ ଅର୍ଥେ କାଂସ୍ୟପାତ୍ର । ବସ୍ତ୍ର କୁସୁମମାଳା ଗାତ୍ର ॥୬୫
ଗନ୍ଧଚନ୍ଦନ ମାଳ ସାଜି । ଷଡ଼ର୍ଘ୍ୟେ ବିପ୍ରପାଦ ପୂଜି ॥୬୬
ବରିଲି ଯେମନ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ଭୋ ନାଥ ସାବଧାନେ ଶୁଣ ॥୬୭
ଯୁବା ସୁଗୁଣ ସାଧୁଶୀଳ । ଦରିଦ୍ର କୁଟୁମ୍ବଗହଳ ॥୬୮

ଉତ୍ତମ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ଦୀକ୍ଷା	।	ବେଦାଧ୍ୟୟନେ ମନ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା	।।୬୯
ଏମନ୍ତ ବିପ୍ରେ ସାବଧାନ	।	ସୁପୁଣ୍ୟକାଳେ ଦେଲି ଦାନ	।।୭୦
ଅଧିକ ଦାନ ଦେଲି ଯେତେ	।	ଶୁଣ କହିବା ତୋ ଅଗ୍ରତେ	।।୭୧
ଗୋ ଚର୍ମମାପେ ଭୂମିଦାନ	।	ଶୁଦ୍ଧସୁବର୍ଣ୍ଣ ଆୟତନ	।।୭୨
ଗଜ ତୁରଗ କନ୍ୟାଦାସୀ	।	ତିଳ ପର୍ବତ ଧାନ୍ୟରାଶି	।।୭୩
ଭୋଗ୍ୟସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଖଶଯ୍ୟା	।	ବସ୍ତ୍ରଭୂଷଣ ବଳିଭୋଜା	।।୭୪
ଯଜ୍ଞେ ସୁବର୍ଣ୍ଣରଥ ଯେତେ	।	ସଂଖ୍ୟାରେ କହିବି ମୁଁ କେତେ	।।୭୫
ଦେବମନ୍ଦିରେ ଜଳ ଅନ୍ନ	।	ସୁମିଷ୍ଟ ପବିତ୍ର ଭୋଜନ	।।୭୬
ଏମନ୍ତେ ନାନା ଦାନ କରି	।	କିଂଚିତେ ପାପ ମୁଁ ଆଚରି	।।୭୭
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦାନ ନେଲା ଗାଇ	।	ଫିଟି ପଶିଲା ଗୋଷ୍ଠେ ଯାଇ	।।୭୮
ଅଜ୍ଞାନେ ନ ଜାଣି ପ୍ରଭାତେ	।	ଦାନ ମୁଁ ଦେଲି ବିପ୍ରହସ୍ତେ	।।୭୯
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଧେନୁ ଘେନି ଯାନ୍ତେ	।	ବିପ୍ର ଦେଖିଲା ରାଜପଥେ	।।୮୦
ତା ନିଜ ଧେନୁ ଚିହ୍ନି ବଳେ	।	ତକ୍ଷଣେ ଧଇଲା ଲାଙ୍ଗୁଳେ	।।୮୧
ବୋଇଲା ମୋର ଧେନୁ ଏହି	।	ହଜିଲା ଲୋଡୁଅଛି ମୁହିଁ	।।୮୨
ଶୁଣି ବ୍ରାହ୍ମଣ କୋପମନେ	।	ବୋଲଇ ପରୁଷ ବଚନେ	।।୮୩
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଘେନିଅଛି ଦାନ	।	ଦେଖ ତୁ ଫେଡ଼ିଣ ନୟନ	।।୮୪
ଜଳ ତୁଳସୀ କୁଶ ହସ୍ତେ	।	ତିଳ ହିଁ ଦେଖ ତୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ	।।୮୫
ଏ ଧେନୁ କେମନ୍ତେ ତୋହର	।	ଶୁଣି ବୋଲଇ ବିପ୍ରବର	।।୮୬

ଧେନୁ ଶରୀରେ ମୋର ଲେଖ । ତୋହର ଚକ୍ଷୁ ଥିଲେ ଦେଖ ॥୮୭
ଏମନ୍ତ କହି ଶୃଙ୍ଗ ଧରି । ଘେନି ଚଳିଲା ନିଜପୁରୀ ॥୮୮
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଧରେ ଲାଞ୍ଜେ ଧେନୁ । ଏମନ୍ତେ ଉପୁଜିଲା ମନ୍ୟୁ ॥୮୯
କଳି ଭିଆଇ ପଥ ମଧ୍ୟେ । ପ୍ରହାର କଲେ ହସ୍ତପାଦେ ॥୯୦
ଏମନ୍ତ ଉଚ୍ଚବାଚ ହୋଇ । ମିଳିଲେ ମୋର ପୁରେ ଯାଇ ॥୯୧
ବ୍ରାହ୍ମଣ ମୋର ମୁଖ ଚାହିଁ । ବୋଲଇ କୋପଭର ହୋଇ ॥୯୨
ତୁ ମୋର ହସ୍ତେ ଧେନୁ ଦେଇ । ଏବେ ହରିଲୁ କିସ ପାଇଁ ॥୯୩
ଉତ୍ସର୍ଗ-ଦାନ ଯେହୁ ହରେ । ଅନ୍ତେ ନରକ ଭୋଗ କରେ ॥୯୪
ଯେ ବିପ୍ର ପ୍ରତିଗ୍ରହ ତ୍ୟାଗେ । ସେହି ପଡ଼ଇ ଦୁଃଖଭାଗେ ॥୯୫
ଏମନ୍ତ ବିପ୍ର-ବାକ୍ୟ ଶୁଣି । ବଜ୍ର ପଡ଼ିଲା ଶିରେ ମଣି ॥୯୬
ମନେ ପାଇଲି ମହାଭୟ । କାତରେ କମ୍ପେ ମୋର କାୟ ॥୯୭
ଉଭୟ ସଙ୍କଟେ ମୁଁ ପଡ଼ି । କରଯୁଗଳ ଶିରେ ଯୋଡ଼ି ॥୯୮
ବେନି ବିପ୍ରଙ୍କ ପାଦଗତେ । ପ୍ରବୋଧ କଲି ନାନାମତେ ॥୯୯
ସଂକଳ୍ପ ଲକ୍ଷେଧେନୁ କରି । ବୋଇଲି ବିପ୍ର ପାଦ ଧରି ॥୧୦୦
ଭୋ ବିପ୍ର ଲକ୍ଷେ ଧେନୁ ନେଇ । ଏ ଧେନୁଗୋଟି ଦିଅ ତୁହି ॥୧୦୧
ତୁ ମୋତେ ଅନୁଗ୍ରହ କର । ଉଭୟ-ସଂକଟୁ ଉଦ୍ଧର ॥୧୦୨
ନ ଜାଣି କଲି ଏଡ଼େ କର୍ମ । ଭୋ ବିପ୍ର ରଖ ମୋର ଧର୍ମ ॥୧୦୩
ନକର ମନେ ଆନ ବୁଦ୍ଧି । ଦକ୍ଷିଣା ଦେବି ହେମ-ନିଧି ॥୧୦୪

ନରକପଥୁଁ ରଖ ମୋତେ । ଏ ଧେନୁ ଦିଅ ତୋଷଚିତେ ॥୧୦୫
ଶୁଣି ବୋଲଇ ପ୍ରତିଗ୍ରାହୀ । ଲକ୍ଷକେ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ॥୧୦୬
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ବିପ୍ର ଗଲା । ଆନ ଯେ ପ୍ରତିଗ୍ରାହୀ ଥିଲା ॥୧୦୭
ଅୟୁତେ ଦେଲି ତାକୁ ଧେନୁ । ତା' ଦେଖି ବିପ୍ର କଲା ମନ୍ୟୁ ॥୧୦୮
ବୋଇଲି ଲକ୍ଷେ ନିଅ ତୁହି । ଶୁଣି କୋପିଲା ମୋତେ ଚାହିଁ ॥୧୦୯
ବୋଇଲା ପରୁଷ ବଚନେ । ନିନ୍ଦା ତୁ କଲୁ ମହାଜନେ ॥୧୧୦
କୋପେ ଚଳିଲା ନିଜ ଘରେ । ନିତ୍ୟେ ଆସଇ ମୋର ପୁରେ ॥୧୧୧
ପ୍ରତିଦିବସେ ବୋଧ କରି । ବୋଲଇ ବିପ୍ରପାଦ ଧରି ॥୧୧୨
କୋପେ ନ ଶୁଣେ ମୋ ବଚନ । ଏମନ୍ତେ ଗଲା କେତେଦିନ ॥୧୧୩
ଭୋ ନାଥ ଶୁଣ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ । କାଳେ ମୁଁ ଛାଡ଼ିଲି ଜୀବନ ॥୧୧୪
ମରଣକାଳେ ଯମଦୂତେ । ମିଳିଲେ ମୋହର ଅଗ୍ରତେ ॥୧୧୫
ବନ୍ଧନ କରି ମୋର ଦେହୀ । ଯମ ନିକଟେ ଦେଲେ ନେଇ ॥୧୧୬
ତକ୍ଷଣେ ରବିର ନନ୍ଦନ । ଅନେକ କଲା ସନମାନ ॥୧୧୭
ପୁଣ୍ୟ-ପାତକ ବିଚାରିଲା । ଆନନ୍ଦେ ମୋତେ ଆଜ୍ଞା ଦେଲା ॥୧୧୮
ଶୁଣ ରାଜନ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ । କେ କରୁ ତୋର ପୁଣ୍ୟ ଅନ୍ତ ॥୧୧୯
କିଂଚିତ ପାପ ଅଛି ତୋର । ଯେ ଇଚ୍ଛା ଆଗେ ଭୋଗ କର ॥୧୨୦
ଶୁଭ-ଅଶୁଭ ଫଳ ଦୁଇ । ନିଶ୍ଚୟ ଭୋଗ ସେ କରଇ ॥୧୨୧
ବ୍ରହ୍ମା-ଶଙ୍କରେ ଦେହ ଧରି । ଅନ୍ୟଥା ନ ପାରନ୍ତି କରି ॥୧୨୨
ଏମନ୍ତ ଯମବାକ୍ୟ ଶୁଣି । ଆପଣା ଚିତେ ପରିମାଣି ॥୧୨୩

ଅନେକ ଅଛି ପୁଣ୍ୟରାଶି । କିଂଚିତେ ପାତକ ପ୍ରକାଶି ॥୧୨୪
ଆଗ ଭୁଞ୍ଜିବି ପାପଭାର । ଏ ଦୁଃଖ ଘୋର ଭୟଙ୍କର ॥୧୨୫
ପଛେ ଭୁଞ୍ଜିବି ପୁଣ୍ୟ ମୁହିଁ । ଯମ ବୋଇଲେ ଦୂତେ ରାଇ ॥୧୨୬
ବ୍ରହ୍ମସ୍ୱ-ପାପ ମହାଘୋର । ଏହାକୁ କୃକଲାଶ କର ॥୧୨୭
ବନ-ଗହନ ଅନ୍ଧକୂପେ । ଅନେକ କାଳ ଥାଉ ପାପେ ॥୧୨୮
ଏମନ୍ତ ବୋଲୁଁ ବୋଲୁଁ ଯମ । ଲଭିଲି କୃକଲାଶ ଜନ୍ମ ॥୧୨୯
ଆମ୍ଭ-ସଂଯୋଗ କାଳେ ମୁହିଁ । ଡାକିଲି କର ମୋତେ ତ୍ରାହି ॥୧୩୦
ତା ଶୁଣି ଯମ ଦୟା କଲା । ପ୍ରସନ୍ନେ ମୋତେ ଆଜ୍ଞା ଦେଲା ॥୧୩୧
ଏ ପାପଅନ୍ତେ ମହୀପାଳ । ଭେଟିବୁ ମଦନଗୋପାଳ ॥୧୩୨
ସେ କୃଷ୍ଣ-କର ଲାଗି ତୁହି । ତକ୍ଷଣେ ଦିବ୍ୟତନୁ ବହି ॥୧୩୩
ସ୍ୱର୍ଗେ ବସିବୁ ପୁଣ୍ୟବଳେ । ନିଜ ସୁକୃତ-ତପଫଳେ ॥୧୩୪
ଭୋନାଥ ତୋର ଆଜ୍ଞାବଳେ । କହିଲି ପଦ୍ମପାଦ ତଳେ ॥୧୩୫

× × × ×

ଏମନ୍ତ କହି ନୃଗରାଜା । କୃଷ୍ଣଚରଣେ କଲା ପୂଜା ॥୧୫୪
କିରୀଟ ଅଛି ଶିର ମଧ୍ୟେ । ନମିଲା କୃଷ୍ଣ ପଦ୍ମପାଦେ ॥୧୫୫
ତକ୍ଷଣେ ବସି ଦିବ୍ୟରଥେ । ବିଜୟ କଲା ଶୂନ୍ୟପଥେ ॥୧୫୬

❑❑❑

କବି ପରିଚୟ

ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ

ଜନ୍ମସ୍ଥାନ - କପିଳେଶ୍ୱର ପୁର ଶାସନ, ପୁରୀ

ଜନ୍ମସମୟ - ଆନୁମାନିକ ୧୪୯୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ

ସୃଷ୍ଟି ସଂପଦ - ଭାଗବତ, ଶୈବାଗମ, ମୃଗୁଣୀସ୍ତୁତି, କାଳୀୟ ଦଳନ, ଅର୍ଥ କୋଇଲି, ତୁଳାଭିଣା, ଗୁପ୍ତଭାଗବତ, ଦାରୁବ୍ରହ୍ମ ଗୀତା, ଧ୍ରୁବ ଚରିତ, ଗୁଣ୍ଡିଚା ବିଜେ, ଶ୍ରୀ ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରିକା, ଅନେକ ଭଜନ ଓ ଜଣାଣ ତଥା ସଂସ୍କୃତ ଭାଷାରେ ପାଂଚଗୋଟି ରଚନା ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସଙ୍କ ନାମରେ ନାମିତ ।

ଭାଗବତର ପ୍ରଣେତା କବି ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ସର୍ବାଧିକ ପରିଚିତ କବି । ଉନବିଂଶ ଶତକରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଧୁନିକ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର ହେବାର ପୂର୍ବରୁ କେବଳ ଭାଗବତ ପଢ଼ି ଜାଣିବା ଲୋକଙ୍କୁ ହିଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିଲା । ବିବାହ ସମୟରେ କନ୍ୟା ପିତାଙ୍କ ନିକଟରେ ବରର ପରୀକ୍ଷା ସମାହିତ ହେଉଥିଲା ଭାବଗତ ଖେଦା ପାଠକରି । ପୁଣି ପିତା/ମାତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଶଯ୍ୟା ନିକଟରେ ପୁତ୍ରକୁ ଭାଗବତ ପାଠ କରିବା ଥିଲା ଏକ ନୈତିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଏଥିପାଇଁ ଉନବିଂଶ ଶତକରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିକ୍ଷିତ ସଂଖ୍ୟା ପଡ଼ୋଶୀ ପ୍ରଦେଶ ମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ଭାଗବତର ଲଳିତ କାନ୍ତ କୋମଳ ପଦାବଳୀ ଉତ୍କଳୀୟ ଜନତାଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ର-ମୁଗ୍ଧ କରି ରଖିଥିଲା । ଏକ ଅପୂର୍ବ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପରିମଣ୍ଡଳ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶା ଭୂଖଣ୍ଡରେ ।

ମହାକବି ସାରଳାଦାସ ଲୋକ କଥିତ ଭାଷାକୁ ସାହିତ୍ୟିକ ଭାଷାର ରୂପ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମହାତ୍ମା ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ଏହି ସାହିତ୍ୟିକ ଭାଷାକୁ ରୁଚିମନ୍ତ କରି ସେଥିରେ ବଳ ସଂଯୋଗ କଲେ । ତତ୍ସମ, ତଦ୍ଭବ ଓ ଦେଶଜ

ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ସଙ୍ଗମ ପାଠକ ଭାଗବତରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥା'ନ୍ତି । ସଂସ୍କୃତ ଶବ୍ଦ ଓ ଦାର୍ଶନିକ ତତ୍ତ୍ୱରାଜିର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ କଲାବେଳେ ଜଗନ୍ନାଥ ଯଥାସମ୍ଭବ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଓଡ଼ିଆ ପାଠକମାନଙ୍କର ହୃଦୟଗ୍ରାହୀ କରାଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଗବେଷକମାନେ ଭାଗବତକୁ ଏକ ଅନୁବାଦ ନ କହି ଅନୁସୃଜନ କହିଛନ୍ତି । ଭାଗବତର ଏହି କାବ୍ୟିକ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ଓ ମୌଳିକ ଆବେଦନ ଯୋଗୁଁ ଓଡ଼ିଶାର ପୁରପଲ୍ଲୀରେ ଭାଗବତ ଟୁଙ୍ଗି ଗଢ଼ି ଉଠିଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟହ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ଏହି ଭାଗବତ ଟୁଙ୍ଗିରୁହିଁ ପ୍ରସାରିତ ହେଉଥିଲା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଓ ଧର୍ମର ସନ୍ଦେଶ । ଷୋଡ଼ଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଆଦ୍ୟ ପାଦରେ ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟଙ୍କ ଉତ୍କଳ ଆଗମନ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ଭକ୍ତି ଧର୍ମର ପ୍ରସାରର ମୁଖ୍ୟ ବାହକ ସାଜିଥିଲା ଏହି ଭାଗବତ ଟୁଙ୍ଗି । ଭାଗବତର କୋମଳ ତଥା ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଓ ଭକ୍ତି ସାଧନାର ଅନନ୍ୟତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ବୈଷ୍ଣବ ଆନ୍ଦୋଳନର ପୁରୋଧା ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଅତିବଡ଼ ଉପାଧି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସାଧନାପୀଠ "ବଡ଼ ଓଡ଼ିଆ ମଠ" ଏବେବି ଅତିବଡ଼ି ସଂପ୍ରଦାୟର ସାଧନଭୂମି ହୋଇ ରହିଛି ।

ଶାପମୋଚନ ସଂପର୍କରେ

ଆମର ଆଲୋଚ୍ୟ 'ଶାପମୋଚନ' କବିତାଟି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଅମରକୃତି ଭାଗବତର ଦଶମସ୍କନ୍ଧ ୬୯ ଅଧ୍ୟାୟ 'ନୃଗ ରାଜା ମୋକ୍ଷଣ' ପ୍ରସଙ୍ଗ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ଥରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପୁତ୍ରମାନେ ନିକଟସ୍ଥ ବନ ଉପକଣ୍ଠରେ କ୍ରୀଡ଼ା କରୁଥିଲେ । ଦୀର୍ଘକାଳ କ୍ରୀଡ଼ା କରିବା ପରେ ଏମାନେ ତୃଷାର୍ତ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଜଳ ସନ୍ଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଇତଃସ୍ତତଃ ଭ୍ରମଣ କରିବାରୁ ବନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ପରିତ୍ୟକ୍ତ କୂପ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । କାଳେ ସେଥିରେ ଜଳ ଥିବ ଏହା ଦେଖିବା ପାଇଁ ସେମାନେ କୂପ ମଧ୍ୟକୁ ନିରେଖି ଚାହିଁବାରୁ ଏକ ବିଶାଳ ଜନ୍ତୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ଏଡ଼େ ବିଶାଳ ଅଦ୍ଭୁତ ଜୀବଟିକୁ ସେମାନେ କୃକଳାଶ (ଏଣ୍ଡୁଅ)

ବୋଲି ଚିହ୍ନିଲେ । ତପ୍‌ରେ ସେମାନେ ଦଉଡ଼ି ଲଗାଇ ଏଣ୍ଡୁଅଟିକୁ ବାହାରକୁ ବାହାର କରିବା ଲାଗି ଉଦ୍ୟମ କଲେ । ତାହା କିନ୍ତୁ ସମ୍ଭବ ହେଲାନାହିଁ । ଏଥିଯୋଗୁ ପୁଅମାନେ ନିଜକୁ ଅପମାନିତ ବୋଧ କଲେ ଓ ଅନନ୍ୟୋ-ପାୟ ହୋଇ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଗରେ ଯାଇ କହିଲେ । କୃଷ୍ଣ ବନ ମଧ୍ୟକୁ ଆସି କୃକଳାଶଟିକୁ ଅନାୟାସରେ କୂପ ମଧ୍ୟରୁ ବାହାର କରିଦେଲେ । କୃଷ୍ଣଙ୍କ କର ସ୍ପର୍ଶରୁ କୃକଳାଶ ଶରୀର ଭିତରୁ ଏକ ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ରାଜପୁରୁଷ ବାହାରିଲେ । ଏବେ ସେଇ ରାଜପୁରୁଷ ତାଙ୍କର ଶାପଗ୍ରସ୍ତ ହେବାର କାରଣ ନିଜେ କହିଲେ ଓ ଶେଷରେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରି ଏକ ଦିବ୍ୟ ବିମାନରେ ବସି ସ୍ୱର୍ଗପୁରକୁ ଯାତ୍ରା କଲେ । ଏହି ସୁନ୍ଦର ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ନେଇ "ଶାପମୋଚନ" ନାମରେ ନାମିତ ।

କଠିନ ଶବ୍ଦାର୍ଥ

ତୃଷିତେ- ଶୋଷରେ, ସଧେ- ଇଚ୍ଛାରେ, ନିରୋଳି- ଆଖି ପୂରାଇ/ ସ୍ଥିର ଚକ୍ଷୁରେ, କୃକଳାଶ- ଏଣ୍ଡୁଅ, ଚର୍ମପାଶି- ଚମଡ଼ାରେ ତିଆରି ଦଉଡ଼ି, ଚକିତ- ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ, ତ୍ରାସ- ଭୟ, କ୍ଲେଶ- କଷ୍ଟ, ହତ- ନଷ୍ଟ, ରିପୁ- ଶତ୍ରୁ, ଚକ୍ରପାଣି- ଚକ୍ର ପାଣି (ହାତ)ରେ ଯାହାର- ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣ, ରୋହିଣୀ ସୁତ- ବଳରାମ, ବଧୂଜନେ- ବୋହୂମାନେ, ବସନ ଆଚ୍ଛାଦି ବଦନେ- ମୁହଁରେ ଲୁଗାଦେଇ ହସିବା, ଯଦୁନାଥ- କୃଷ୍ଣ, ଭାବଗ୍ରାହୀ- କୃଷ୍ଣ, ଅଧୋବଦନେ- ତଳକୁ ମୁହଁକରି, ଦେବରାଜ- ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣ, ଦୟାସାଗର- କୃଷ୍ଣ, ଦାମୋଦର- କୃଷ୍ଣ, ହୃଷୀକେଶ- କୃଷ୍ଣ, ଦିବ୍ୟସ୍ୱରୂପ- ସୁନ୍ଦର ଶରୀର, ଶଶୀ- ଚନ୍ଦ୍ର, ଜଳଦେବ- ମେଘରେ, ନନ୍ଦବାଳ- କୃଷ୍ଣ, ବ୍ରହ୍ମରାଶି- କୃଷ୍ଣ, ମଣଇ- ମନେକରଇ, କେବଣ- କିଏ, ରବିପ୍ରାୟ- ସୂର୍ଯ୍ୟପରି ତେଜୀଆନ, ଗୋବିନ୍ଦ- କୃଷ୍ଣ, ପାୟେ-ପାଦରେ, ଇକ୍ଷ୍ୱାକୁ- ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ରଜା/ଭଗବାନ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଏହି ବଂଶରେ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲେ, ପରିମାଣୁ- ପ୍ରମାଣ ପାଇଁ ପଚାରୁ, ବତ୍ସାବତୀ-ବାଛୁରୀ ସହିତ ଗାଇ,

ରଜତ- ରୂପା, ବସ୍ତ୍ରକୁସୁମ ମାଳା ଗାତ୍ର- ଗାଈର ଦେହକୁ ଲୁଗା ଓ ଫୁଲମାଳାରେ ସଜାଇ, ସାଧୁଶୀଳ- ସଚ୍ଚରିତ୍ରବାନ୍, ତୁରଣ-ଘୋଡ଼ା, ଧେନୁ-ଗାଈ, ଲୋଡୁଅଛି- ଖୋଜୁଛି, ପୁରୁଷ- ନିନ୍ଦାତ୍ମକ, ମନ୍ୟୁ-ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ, ଉତ୍ସର୍ଗ ଦାନ- ଦେଇଥିବା ଦାନ, ପ୍ରତିଗ୍ରହ- ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଦାନ, କାୟ- ଶରୀର, ହେମ-ସୁନା, ରବିର ନନ୍ଦନ- ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପୁଅ- ଯମ, ରାଇ- ଡାକି, ମଦନଗୋପାଳ- ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଚାରିଗୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉ□ର ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉ□ରଟି ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) ଶୁକ କେଉଁ ରାଜାଙ୍କୁ ଦ୍ୱାରକାପୁର କଥା କହିଛନ୍ତି ?

(ଯୁଧିଷ୍ଠିର, ପରୀକ୍ଷିତ, ନୃଗରାଜ, ନନ୍ଦ)

(ଖ) ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ, ଶାମ୍ବ ଆଦି ଖେଳିବା ପରେ ବନ ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ଖୋଜୁଥିଲେ ?

(ଫୁଲ, ବାରି, ଫଳ, ଜନ୍ତୁ)

(ଗ) କୂପରେ ପଡ଼ିଥିବା ଅଦ୍ଭୁତ ଜନ୍ତୁଟି ଦେଖିବାକୁ କିପରି ?

(ହାତୀ ସଦୃଶ, ବିରାଟ ବୃକ୍ଷ ସଦୃଶ, ପର୍ବତ ସଦୃଶ, ଅଶ୍ୱ ସଦୃଶ)

(ଘ) କୂପରେ ପଡ଼ିଥିବା ଅଦ୍ଭୁତ ଜନ୍ତୁଟିର ନାମ କ'ଣ ?

(ବାଘ, ସିଂହ, ନବଗୁଞ୍ଜର, କୃକଳାଶ)

(ଙ) ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପୁଅମାନେ ହାରି ଯିବାର ଶୁଣି କିଏ ହସିବେ ?

(ଚକ୍ରପାଣି, ରୋହଣୀସୁତ, ସର୍ବଜନ, କୃକଳାଶ)

(ଚ) ରୋହିଣୀସୂତ କୃଷ୍ଣପୁତ୍ରମାନେ ହାରିଯିବା କଥା ଶୁଣି କ'ଣ ହେବେ ?

(ଖୁସି ହେବେ, ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହେବେ, ପାଖକୁ ଡାକିବେ, ଆନନ୍ଦିତ ହେବେ)

(ଛ) ଦ୍ୱାରକାପୁରର ବଧୂମାନେ କୃଷ୍ଣପୁତ୍ର ମାନଙ୍କ ହାରିଯିବା କଥା ଶୁଣି ମୁହଁରେ କ'ଣ ଦେଇ ହସିବେ ?

(ବସନ, ତିରଣ, ହାତ, ମୁଖା)

(ଜ) ତଳକୁ ମୁହଁ କରି କୂପ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଥିବା କୃକଲାଶ ଦେଖି କିଏ ଚକିତ ହେଲେ ?

(ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ, ଶାମ୍ବ, ଦେବରାଜ, ଅନିରୁଦ୍ଧ)

(ଝ) କୃଷ୍ଣଙ୍କର କର ଲାଗି କୃକଲାଶର କ'ଣ ହେଲା ?

(ଦିବ୍ୟ ସ୍ୱରୂପ ଧାରଣ କଲା, ଦଉଡ଼ିଲା, ଚାଲିଲା, ହସିଲା)

(ଞ) କିଏ କୃକଲାଶକୁ ତା' ପୂର୍ବଜନ୍ମ ବୃ□ାନ୍ତ ବିଷୟରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲେ ?

(ଶୁକ, ପରୀକ୍ଷିତ, କୃଷ୍ଣ, ବଳରାମ)

(ଟ) କୃକଲାଶର ପୂର୍ବ ଜନ୍ମରେ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ନୃଗରାଜ, ମୃଗରାଜ, ହସ୍ତୀରାଜ, ସିଂହରାଜ)

(ଠ) ନୃଗରାଜ କେଉଁ ବଂଶରେ ଜାତ ହୋଇଥିଲା ?

(ଦାସବଂଶ, ଇକ୍ଷ୍ୱାକୁ ବଂଶ, ନାଗବଂଶ, ସୋମବଂଶ)

(ଡ) ପୃଥିବୀର ଦାନୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିଏ ଅଗ୍ରଣୀ ?

(ମ□ାରାଜ, ଦ□ାରାଜ, ନାଗରାଜ, ନୃଗରାଜ)

(ଢ) ନୃଗରାଜ ଗାଈମାନଙ୍କ ଦୋହନ ପାଇଁ କେଉଁ ପାତ୍ର ଦାନ ଦେଇଥିଲେ ?

(ସୁବର୍ଣ୍ଣ, ରୌପ୍ୟ, କାଂସ୍ୟ, ଲୌହ)

(ଣ) ନୃଗରାଜ କେଉଁ ମାପର ଭୂମି ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦାନ ଦେଇଥିଲେ ?

(ଗୁଣ୍ଠେ, ଏକରେ, ଗୋ ଚର୍ମମାପ, ହସ୍ତୀପାଦ ମାପ)

(ତ) ନୃଗରାଜ ଅଜ୍ଞାନରେ ପ୍ରଭାତରେ ବିପ୍ରହସ୍ତରେ କ'ଣ ଦାନ ଦେଲେ ?

(ଭୂମି, ସୁବର୍ଣ୍ଣ, ଗାଇ, ଅନ୍ନ)

(ଥ) ଉତ୍ସର୍ଗ ଦାନ ହରଣ କଲେ ଜୀବ ଅନ୍ତକାଳରେ କ'ଣ ଭୋଗକରେ ?

(ପାପ, ନର୍କ, ସ୍ୱର୍ଗ, ଭୂମି)

(ଦ) ବିପ୍ରର ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ରାଜାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ କ'ଣ ପଡ଼ିଲା ?

(ଫୁଲ, ଚାଉଳ, ବଜ୍ର, ଶର)

(ଧ) ନୃଗରାଜ ପ୍ରଥମେ କେଉଁ ଭାରକୁ ବହନ କଲେ ?

(ପୁଣ୍ୟ, ପାପ, ଦୁଃଖ, ଶୋକ)

(ନ) ପାପ ଭୋଗର ଅନ୍ତେ ନୃଗରାଜା କାହାକୁ ଭେଟିବେ ବୋଲି ଯମ କହିଥିଲେ ?

(ମଦନ ଗୋପାଳ, ବିପ୍ର, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଯମରାଜା)

(୨) ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ।

(କ) 'ଶାପମୋଚନ' କବିତା ଭାଗବତର କେଉଁ ସ୍କନ୍ଧରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇଛି ?

(ଖ) କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଦୁଇପୁତ୍ରଙ୍କ ନାମ ଲେଖ ?

(ଗ) କୃଷ୍ଣ କୁମରମାନେ କ୍ରୀଡ଼ା କରିବା ପରେ କ'ଣ ଖୋଜିଲେ ?

(ଘ) ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଓ ଶାମ୍ବ କୂପ ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ଦେଖିଲେ ?

(ଙ) କୂପ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଥିବା ଜୀବଟିର ନାମ କ'ଣ ?

(ଚ) କୃକଲାଶର ଆକାର କିପରି ଥିଲା ?

(ଛ) କୃଷ୍ଣପୁତ୍ରମାନେ କୃକଲାଶର କେଉଁ ଅଂଶରେ ଦଉଡ଼ି ଲଗାଇ ଟାଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ ?

(ଜ) କୃଷ୍ଣପୁତ୍ରମାନେ କୃକଲାଶକୁ କୂଅରୁ ଉଦ୍ଧାର ନ କରିପାରି କାହାକୁ ଜଣାଇଲେ ?

(ଝ) ଦେବରାଜ କୃକଲାଶର କେଉଁ ଅଙ୍ଗକୁ ଧରି କୂପରୁ ବାହାର କଲେ ?

(ଞ) ନୃଗରାଜ କେଉଁ ବଂଶରେ ଜାତ ହୋଇଥିଲେ ?

(ଟ) ଶାପମୋଚନ କବିତାରେ କେଉଁ ଦାନୀ ରାଜାଙ୍କ କଥା କୁହାଯାଇଛି ?

(ଠ) କାହାଙ୍କୁ ସର୍ବଭୂତଙ୍କ ଆତ୍ମା ବୋଲିକୁହାଯାଇଛି ?

(ଡ) ନୃଗରାଜଦାନ ଦେଇଥିବା ଗୋରୁମାନେ କେଉଁ ବର୍ଣ୍ଣର ଥିଲେ ?

(ଢ) ଗୋରୁମାନଙ୍କୁ ଦେହନ ପାଇଁ ନୃଗରାଜ କେଉଁ ପାତ୍ର ଦାନ ଦେଇଥିଲେ ?

(ଣ) ନୃଗରାଜାଙ୍କ ଦାନରେ ତ୍ରୁଟି ରହିଲା କେଉଁଠି ?

(ତ) ଧେନୁକୁ ଚହ୍ନିବା ପରେ ବିପ୍ର ତା'ର କ'ଣ ଧରିଲା ?

(ଥ) ଧେନୁ ତା'ର ବୋଲି ବିପ୍ରଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ କ'ଣ ଉତ୍ତର ଦେଲା ?

(ଦ) ବିପ୍ର ଧେନୁର କ'ଣ ଧରି ନିଜ ପୁରକୁ ଗଲା ?

(ଧ) ବ୍ରାହ୍ମଣ ଧେନୁର ଲାଞ୍ଜ ଧରିବା ପରେ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ହେଲା ?

(ନ) ଦୁଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ କେଉଁଠାରେ କଳି କଲେ ?

(ପ) ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦ୍ୱୟ ଉଚ୍ଚବାଚ ହୋଇ କେଉଁଠାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ?

(ଫ) ଦେଇଥିବା ଦାନ ହରଣ କଲେ କ'ଣ ହୁଏ ?

(ବ) କ'ଣ କଲେ ନର୍କ ଭୋଗ ହୁଏ ବୋଲି ବିପ୍ର ନୃଗରାଜଙ୍କୁ କହିଛି ?

(ଭ) ବିପ୍ରର ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ନୃଗରାଜଙ୍କ ଶିରରେ କ'ଣ ପଡ଼ିଲା ?

(ମ) ଦାନ କ୍ରିୟାରେ ତ୍ରୁଟି ହୋଇଥିବା ଜାଣିବାରୁ ରାଜାଙ୍କର କି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ହେଲା ?

(ଯ) ରାଜା ବିପ୍ରଙ୍କୁ କେଉଁଠାରେ ପ୍ରବୋଧିଲେ ?

(ର) ବିପ୍ରଙ୍କ ପାଦଧରି ରାଜା କ'ଣ ସଂକଳ୍ପ କଲେ ?

(ଲ) ବିପ୍ରଙ୍କ ପାଦଧରି ନୃଗରାଜ କ'ଣ ଅନୁରୋଧ କଲେ ?

(ବ) ନୃଗରାଜ କ'ଣ ଦକ୍ଷିଣା ଦେବେ ବୋଲି ବିପ୍ରଙ୍କୁ କହିଲେ ?

(ଶ) ନୃଗରାଜଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ଶୁଣି ବିପ୍ର କ'ଣ କହିଲା ?

(ଷ) ରବିନନ୍ଦନ ନୃଗରାଜଙ୍କୁ କ'ଣ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ?

(ସ) ଯମଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ନୃଗରାଜ ପ୍ରଥମେ କେଉଁ ଭାର ଭୁଞ୍ଜିବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲେ ?

(ହ) କେଉଁ ପାପକୁ ମହାଘୋର ପାପ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(କ୍ଷ) ପାପ ଭାର ଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ ନୃଗରାଜ କେଉଁ ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲେ ?

(ୟ) ନୃଗରାଜ ପାପର ଅନ୍ତଃପରେ କାହାକୁ ଭେଟିବ ବୋଲି ଯମ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ?

(ଲ) କାହାର କରଲାଗି ନୃଗରାଜ ଦିବ୍ୟ ତନୁ ଧାରଣ କରିବେ ବୋଲି ଯମ କହିଥିଲେ ?

(ଂ) କୃଷ୍ଣ କୂପ ମଧ୍ୟରୁ କୃକଳାଶକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧାର କଲେ ?

(ଃ) କେଉଁ ପୁଣ୍ୟ ବଳରୁ ନୃଗରାଜ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସିଲେ ?

(ଁ) କୃଷ୍ଣଙ୍କ କର ସ୍ପର୍ଶରେ କୃକଳାଶର କ'ଣ ହେଲା ?

(i) କେଉଁ ପାପ ମହାଘୋର ?

(ii) ନୃଗରାଜକୁ କୃକଳାଶ କରିବା ପାଇଁ କିଏ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ?

୩. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୨ ନମ୍ବର । ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଓ ଉ□ର ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) କୃଷ୍ଣ କୁମରମାନେ ବନ ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ କରୁଥିଲେ ?

(ଖ) କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପୁଅମାନେ ବନ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପରିତ୍ୟକ୍ତ କୂପ ପାଖକୁ କାହିଁକି ଯାଇଥିଲେ ?

(ଗ) କୂପ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅଦ୍ଭୁତ ଜନ୍ତୁଟି କିପରି ଥିଲା ?

(ଘ) କୃଷ୍ଣ କୁମରମାନେ ବିସ୍ମୟରେ ପରସ୍ପରକୁ ଚାହିଁ କ'ଣ ଚିନ୍ତା କଲେ ?

(ଙ) କୃଷ୍ଣପୁତ୍ରମାନେ ଲାଙ୍ଗୁଳରେ କ'ଣ ଲଗାଇ ଶକ୍ତ କରି ବାନ୍ଧିଲେ ?

(ଚ) କୃକଲାଶକୁ ଜଣେ ଜଣେ ଟାଣି ବିଫଳ ହେଲାପରେ କ'ଣ କଲେ ?

(ଛ) କୃଷ୍ଣ କୁମରମାନେ ଏକାବେଳେ କୃକଲାଶକୁ ଟାଣି ବିଫଳ ହେବାରୁ ସେମାନଙ୍କର କ'ଣ ହେଲା ?

(ଜ) ଅଦ୍ଭୁତ ଜନ୍ତୁଙ୍କୁ କୂପ ମଧ୍ୟରୁ ବାହାର ନ କରିପାରି କୃଷ୍ଣ କୁମରମାନେ ପରସ୍ପର ମୁହଁ ଚାହିଁ କ'ଣ କଥା ହେଲେ ?

(ଝ) କେଉଁ କଥା ଶୁଣି ସବୁଲୋକ ହସିବେ ବୋଲି କୃଷ୍ଣ ପୁତ୍ରମାନେ ଭାବିଛନ୍ତି ।

(ଞ) ଦ୍ୱାରକାପୁରର ବଧୂମାନେ ମୁହଁରେ ଲୁଗାଦେଇ କାହିଁକି ହସିବେ ?

(ଟ) କୃଷ୍ଣ ପୁତ୍ରମାନେ ନିରାଶ ହୋଇ କ'ଣ କଲେ ?

(ଠ) ପୁତ୍ରମାନଙ୍କ କଥାଶୁଣି କୃଷ୍ଣ କ'ଣ କଲେ ?

(ଡ) କ'ଣ ଦେଖି ଦେବରାଜ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ?

(ଢ) ଦାମୋଦର କାହାଭଳି କୃକଲାଶକୁ କୂପ ମଧ୍ୟରୁ ଉଦ୍ଧାର କଲେ ?

(ଣ) ହୃଷୀକେଶ କୃକଲାଶକୁ କୂପରୁ ଉଦ୍ଧାର କଲାପରେ କ'ଣ ହେଲା ?

(ତ) ଦିବ୍ୟପୁରୁଷର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ କୃଷ୍ଣ ହସି ହସି କ'ଣ ପଚାରିଲେ ?

(ଥ) କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ରରେ ଦିବ୍ୟପୁରୁଷ ନିଜର କ'ଣ ପରିଚୟ ଦେଲା ?

(ଦ) 'କେବଳ ମୋତେ ପରିମାଣୁ' କାହା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୁହାଯାଇଛି ?

(ଧ) ନୃଗରାଜ କେତେ ସଂଖ୍ୟକ ଗାଇ ଦାନ ଦେଇଥିଲେ ?

(ନ) ନୃଗରାଜ କେତେ ଭୂମି ଦାନ କରିଥିଲେ ?

(ପ) ନୃଗରାଜ ଅଜ୍ଞାନରେ କେଉଁ କଥା ଜାଣିପାରିଲେ ନାହିଁ ?

(ଫ) ବ୍ରାହ୍ମଣ ଧେନୁ ତା'ର ବୋଲି କ'ଣ ପ୍ରମାଣ ଦେଖାଇଲା ?

(ବ) ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦୁହେଁ ଧେନୁର କ'ଣ ଧରି ଗୋରୁ ନିଜର ବୋଲି ଦାବୀ କଲେ ?

(ଭ) ରାଜପଥରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦୁହେଁ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ କଲେ ?

(ମ) ରାଜା ବିପ୍ରର ପାଦଧରି କ'ଣ ମାଗିଲେ ?

(ଯ) ମୃତ୍ୟୁପରେ ଯମଦୂତମାନେ ନୃଗରାଜଙ୍କର କ'ଣ କଲେ ?

(ର) ଯମ ନୃଗରାଜଙ୍କୁ ପାପର ଅନ୍ତଃପରେ କାହାକୁ ଭେଟିବୁ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

୪. ପ୍ରାୟ ୩୦ଟି ଶବ୍ଦରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୩ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଓ ଉ□ର ପାଇଁ ୨ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ, ଶାମ୍ବ ଆଦି ବଣରେ ଖେଳି ସାରିବା ପରେ କ'ଣ ହେଲା ?

(ଖ) କୃଷ୍ଣ କୁମରମାନେ କୃକଳାଶର ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ କ'ଣ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ?

(ଗ) 'ଲାଜ ତ ମରଣୁ ବଳିଲା' କେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୁହାଯାଇଛି ?

(ଘ) କୃଷ୍ଣ କୁମରମାନେ ନିରାଶ ହୋଇ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କେଉଁ କଥା କହିଲେ ?

(ଙ) ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଘୋର ବଣକୁ ଯାଇ କ'ଣ କଲେ ?

(ଚ) କୃଷ୍ଣଙ୍କର ହାତ ଲାଗିବା ପରେ କୃକଳାଶର କ'ଣ ହେଲା ?

(ଛ) କୃକଳାଶର ଦିବ୍ୟ ସ୍ୱରୂପ ଦେଖି କୃଷ୍ଣ କ'ଣ ପଚାରିଲେ ?

(ଜ) କୃକଳାଶ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର କ'ଣ ଉତ୍ତର ଦେଲା ?

(ଝ) ନୃଗରାଜ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କୁ କିପରି ଧେନୁ ଦାନ କରୁଥିଲେ ?

(ଞ) କେଉଁ ଉ□ମ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କୁ ନୃଗରାଜ ଗାଈଦାନ ପାଇଁ କହିଛନ୍ତି ?

(ଟ) ନୃଗରାଜ କିଭଳି ଗୁଣ ସମ୍ପନ୍ନ ଗୋ ଦାନ ଦେଇଥିଲେ ?

(ଠ) ନୃଗରାଜ ବିଭିନ୍ନ ଦାନ ପରେ ମଧ କେଉଁ ପାପ ଆଚରଣ କରିଥିଲେ ?

(ଡ) ନୃଗରାଜ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦୁହିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କଳହର ମୀମାଂସା କରିବା ଲାଗି କ'ଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ ?

(ଢ) ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦୁହେଁ ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ସ୍ୱୀକାର କଲେ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

(ଣ) ଶାପ ମୋଚନ ପରେ ନୃଗରାଜ କିପରି ସ୍ୱର୍ଗଯାତ୍ରା କଲେ ?

(ତ) ଯମ ନୃଗରାଜଙ୍କୁ କେଉଁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ?

୫. ଦୀର୍ଘ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର । ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ ।

(କ) 'ଶାପମୋଚନ' କବିତାରେ କବି ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସଙ୍କ ବିଷୟ ବିନ୍ୟାସ କୌଶଳ ଉପସ୍ଥାପନ କର ।

(ଖ) ନୃଗରାଜ ଚରିତ୍ରର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନିରୂପଣ କର ।

(ଗ) 'ଶାପ ମୋଚନ' କବିତା ଅନୁସରଣରେ କବିଙ୍କର ଧାର୍ମିକ ଭାବନାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ବିଚାର କର ।

(ଘ) "'ସ୍ୱର୍ଗେ ବସିବୁ ପୁଣ୍ୟବଳେ' । ନିଜ ସୁକୃତ ତପ ଫଳେ" ରୁ କବିଙ୍କ କାବ୍ୟ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ବିଚାର କର ।

(ଙ) ଶାପମୋଚନ କବିତାରୁ ତୁମେ କ'ଣ ଶିକ୍ଷା କଲ ସଂକ୍ଷେପରେ ଲେଖ ।

❑❑❑

ହିମକାଳ

ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ

●

କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣ ସୁଜନେ କୃଷ୍ଣକଥା,

କାଳେ ନ ପାଅ ଦଣ୍ଡଧର ବ୍ୟଥା । ୧ ।

କ୍ରୀଡ଼ା କରନ୍ତେ ଗୋପେ ପୀତବାସ,

କ୍ରମେ ହିମଋତୁ ହୋଏ ପ୍ରବେଶ । ୨ ।

କଲା ଦିବସକୁ ଅତି ନିଊନ,

କହୁଁ କହୁଁ ପୋଡ଼ିଲା ପଦ୍ମବନ । ୩ ।

କର୍ମେ ଯାହାର ଯେଉଁ ଦଶା ଥାଇ,

କାହା ବଳେ ଆନ କରି ନୋହଇ । ୪ ।

କୁଶକେତୁ ଆସନ ଶ୍ରୀନିବାସ,

କୃଷ୍ଣକରେ ଥାଇ ନାଥ ଦିନେଶ । ୫ ।

କେଡ଼େ କେଡ଼େ ବଡ଼ ପ୍ରଭୁ ଏମାନେ,

କରି ପାରନ୍ତି ଅଭୟ ବଚନେ । ୬ ।

କେହି ରଖି ନ ପାରିଲେ ସେକାଳେ,

କଲା ଭୋଗ ଯାହା ଥିଲା କପାଳେ । ୭ ।

କୁଶଳରେ ସମସ୍ତେ ହେଁ ସୁମୁଖ,

କଷ୍ଟକାଳରେ ହୋଅନ୍ତି ବିମୁଖ । ୮ ।

କେଡ଼େ ଶୀତଳ କର୍ପୂର ଚନ୍ଦନ,

କାନ୍ତ-କାନ୍ତା ଯୋଗେ ହୋଏ ବନ୍ଦନ । ୯ ।

କଲେ ଦଇବ ସଙ୍ଗ ଆନ ଆନ,

କଉଁ ଅଗ୍ନିକି ନୋହଇ ସମାନ । ୧୦ ।

କଳାକାର ନୋହଇ କଉଁ ବିଷ,

କଉଁ ପବନ ନ କରଇ କିସ । ୧୧ ।

କିଛି ପ୍ରୀତି ଅଛି ପୟ ପୟରେ,

କରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ ମିତ୍ର ସଙ୍ଗରେ । ୧୨ ।

କେତେ କହିବି ଏଥିର ଚରିତ,

କହି ବସିଲେ ହୋଇବ ବହୁତ । ୧୩।

କଞ୍ଜୀନୟନ କଞ୍ଜୀ ବିକ□ନ,

କି ରଖିବେ ଏ ଅବା ପଦ୍ମବନ । ୧୪ ।

କେହି ରହି ନ ପାରିଲେ ଶୀତରେ,

କଲେ ଯେ ଯାହା ଉପାୟ ସତ୍ୱରେ । ୧୫ ।

କଞ୍ଜନେତ୍ରୀକି କୋଳରେ ବସାଇ,

କେତେ ରୂପେ ଅମ୍ବର ଲାଗି ହୋଇ । ୧୬ ।

କୋଟିବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡନାଥ ସୁଖେ ରହି,

କରେ କମ୍ବୁ ସୁଦରଶନ ବହି । ୧୭ ।

କିଛି ଘେନିକରି ତେଜ ସମ୍ପ
କଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗେ ଗତି । ୧୮ ।
କଲେ ଶୀତକୁ ଅଗ୍ନି ମହାଭୟେ,
କଲେ ପୁରେ ପୁରେ କାନ୍ତି ଉଦୟେ । ୧୯ ।
କଲେ ଆନନ୍ଦେ ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ସେବା,
କେ ବୋଲଇ ଶୀତକୁ କି କରିବା । ୨୦ ।
କହୁଁ କହୁଁ ଜାଡ଼ ମାଡ଼ି ପଡ଼ିଲା,
କମ୍ପି କାତରେ କେ କର ଯୋଡ଼ିଲା । ୨୧ ।
କେହୁ ହୃଦରେ କରଯୁଗ ଛନ୍ଦେ,
କଷ୍ଟେ ଶୀତକୁ ବଡ଼ କରି ନିନ୍ଦେ । ୨୨।
କେହି ଶୀତରେ ନତ କଲା ତନୁ,
କେହି ବିକଳେ ଲୋଡ଼େ ଚିତ୍ରଭାନୁ । ୨୩ ।

× × × × ×

କେହି ନବ ନିଶାର ସଜାଡ଼ିଲା,
କେତେ ମନୁ ଶୀତଭୟ ଛାଡ଼ିଲା ।୩୦।
କେହି ମଞ୍ଜିଷ୍ଠା ରଙ୍ଗେ କରି ରଙ୍ଗ,
କଲା ତୁଳୀ ସୁପାତି ଅଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗ ।୩୧।
କରି ତପତ ଜଳରେ ପୀରତି,
କଲେ ଶୀତଳ ଜଳେ ମହାଭୀତି ।୩୨।
କେହି ମନ୍ଦିର ଭେଦ ନିରୋଧିଲା,
କାକର ଯହୁଁ ବହୁତ ବାଧିଲା ।୩୩।

କ୍ରମେ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦନ ସ୍ନେହ ଗଲା,
                    କାହା ଆଗରେ ହସନ୍ତୀ ହସିଲା ।୩୪।
କେହି ଅଗୁରୁ ଧୂପ ପୁରେ ପଶି,
                    କୃଷ୍ଣ ଚରିତ ଗୀତେ ହୋଏ ତୋଷି ।୩୫।

❑❑❑

କବି ପରିଚୟ

ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ

ସମୟ - ସପ୍ତଦଶ- ଅଷ୍ଟାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀ

ଜନ୍ମସ୍ଥାନ - ଜଳେଶ୍ୱର, ବାସସ୍ଥାନ - ପୁରୀ

ସୃଷ୍ଟି ସଂପଦ– ରସକଲ୍ଲୋଳ, ରସ ବିନୋଦ, ପ୍ରସ୍ତାବ ସିନ୍ଧୁ, ଜଗମୋହନ ଛାନ୍ଦ, ନାମରତ୍ନଗୀତା, ଭୂତକେଳୀ, ଜ୍ଞାନ ସାଗର, ଅନେକ ଭଜନ, ଜଣାଣ, ଚଉପଦୀ ଓ ଚଉତିଶା ।

ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଜଣେ ଅନନ୍ୟ ପ୍ରତିଭା । ସେ ବୈଷ୍ଣବ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶୀ ବୈଷ୍ଣବ ପରମ୍ପରାରେ ଜ୍ଞାନ ଓ ଭକ୍ତି ଉଭୟକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଥିଲେ ସେହି ପରମ୍ପରାର ସାଧକ । ଜଳେଶ୍ୱରରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେହେଁ ସେ ପୁରୁଷୋ□ମ କ୍ଷେତ୍ର ପୁରୀକୁ ନିଜର କର୍ମଭୂମି ଭାବେ ବାଛି ନେଇଥିଲେ । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦର୍ଶନ କରି ସେ କୃତ କୃତ୍ୟ ହେଉଥିଲେ । ଆପଣାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରଚନା 'ରସକଲ୍ଲୋଳ'କୁ ସେ ତାଙ୍କରି ପ୍ରେରଣାରେ ରଚନା କରିଥିଲେ । ଏହି ପୁରୀ ରହଣୀ କାଳରେ ତାଙ୍କର ଗଜପତି ଦିବ୍ୟସିଂହ ଦେବଙ୍କ ସହ ମନାନ୍ତର ହୋଇଥିଲା । ଏବଂ ସେ ପୁରୀରୁ ବିତାଡ଼ିତ ହୋଇଥିଲେ । ପରେ

ଅବଶ୍ୟ ରାଜାଙ୍କ ଦୟାରୁ ସେ ପୁରୀ ଫେରି ଆସିଥିଲେ ଓ ଆପଣାର ଶେଷ ଜୀବନ ପୁରୀରେ କାଟିଥିଲେ ।

ଦୀନକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଜୟଦେବ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଜୟଦେବ ଯେପରି ତାଙ୍କର କାନ୍ତ କୋମଳ ପଦାବଳୀ ଲାଗି ଓଡ଼ିଆ ପାଠକ ମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ବେଶ୍ ପରିଚିତ ଥିଲେ, ଦୀନକୃଷ୍ଣ ମଧ୍ୟ ସେପରି ରସ-କଲ୍ଲୋଳରେ କାନ୍ତ କୋମଳ ପଦାବଳୀ ରଚନା କରି ପାଠକମାନଙ୍କ ମନ କିଣି ନେଇଥିଲେ ।

'ହିମକାଳ' ସଂପର୍କରେ

ଆଲୋଚ୍ୟ କବିତାଟି ଦୀନକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସେହି ରସକଲ୍ଲୋଳ କାବ୍ୟର ଏକାଦଶ ଛାନ୍ଦର ଅଂଶ ବିଶେଷ । ଗୋପରେ ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କ ବ୍ରଜଲୀଳାର ବର୍ଣ୍ଣନା କ୍ରମରେ ଷଡ଼ରତୁଙ୍କର ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ କରି ଆଗମନ ହୋଇଛି । ଏହି କ୍ରମରେ ପ୍ରଥମେ ଆସିଛି ହିମରତୁ । ଶୀତ ପ୍ରକୋପରେ ପ୍ରକୃତି ଓ ଗୋପୀଗଣଙ୍କର ଯେଉଁ ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ବିକ୍ରିୟା ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି ମହାକବି ଦୀନକୃଷ୍ଣ ତାକୁ ଆପଣାର କାନ୍ତ କୋମଳ ପଦାବଳୀରେ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଅଛନ୍ତି ।

କଠିନ ଶବ୍ଦାର୍ଥ

ସୁଜନେ- ପଣ୍ଡିତ ଲୋକମାନେ/ କାବ୍ୟ ପାଠକ ରସିକ ବିଦ୍ୱାନଗଣ, ଦଣ୍ଡଧର- ଯମ, ବ୍ୟଥା- କଷ୍ଟ, ପୀତବାସ- କୃଷ୍ଣ, ହିମରତୁ- ହେମନ୍ତରତୁ/ଶୀତକାଳ (କାର୍ତ୍ତିକ/ମାର୍ଗଶୀର ମାସ), ନିଉନ- ଛୋଟ, ପୋଡ଼ିଲା ପଦ୍ମବନ- ଶିଶିର ପାତ ହେବାରୁ ପଦ୍ମବନ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା, ଆନ- ଅଲଗା/ଭିନ୍ନ, କୁଶକେତୁ- ବ୍ରହ୍ମା, ଶ୍ରୀନିବାସ- ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ବାସସ୍ଥାନ, ନାଥ- ସ୍ୱାମୀ, ଦିନେଶ-ସୂର୍ଯ୍ୟ, କୁଶଳରେ- ସୁଖ ସମୟରେ, କଷ୍ଟ କାଳରେ- ଦୁଃଖ ସମୟରେ, ବିମୁଖ- ପରାଂମୁଖ, କାନ୍ତକାନ୍ତା- ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ, କଳାକର- ଚନ୍ଦ୍ର, ପୟ- ଜଳ, ପୟ- କ୍ଷୀର, କଞ୍ଜନୟନ- ପଦ୍ମନେତ୍ର କୃଷ୍ଣ/ବିଷ୍ଣୁ, କଞ୍ଜ- ବ୍ରହ୍ମା, ବିକର୍ତ୍ତନ- ସୂର୍ଯ୍ୟ. ସତ୍ୱରେ-

ଶୀଘ୍ର, କଞ୍ଜନେତ୍ରୀ- ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଅମ୍ବର- ଲୁଗା, କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ନାଥ- ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ, କମ୍ବୁ- ଶଙ୍ଖ, କାନ୍ତି- ଶରୀର, କାତରେ- ଭୟରେ, ତନୁ- ଶରୀର, ଚିତ୍ରଭାନୁ- ନିଆଁ/ ଅଙ୍କ, ନବ ନିଶାର- ନୂଆ ଶୀତଲୁଗା/ ରେଜେଇ, ତୁଳି ସୁପାତି- କୋମଳ ଶଯ୍ୟା/ ରେଜେଇ, ମନ୍ଦିର ଭେଦ- ଘରେ ଥିବା ଜଳା କବାଟି, କାକର- ଥଣ୍ଡା, ହସନ୍ତୀ- ନିଆଁ ଉମ୍‌ହେଇ, ଅଗୁରୁ ଧୂପ- ଏକ ସୁବାସିତ ଧୂଆଁ, ତୋଷି- ସୁଖୀ ହୁଏ, ଚନ୍ଦ୍ର- କର୍ପୂର ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରଶ୍ନରମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉ□ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉ□ର ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) ଦଣ୍ଡଧର କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

(ରାଜା, ଯମଦେବତା, ପୁଲିସ, ବିଚାରପତି)

(ଖ) ନିମ୍ନଲିଖିତ କେଉଁ ନାମଟି କୃଷ୍ଣଙ୍କର ନୁହେଁ ?

(ପୀତବାସ, କଞ୍ଜନୟନ, ରୋହିଣୀ ନନ୍ଦନ, ଯଶୋଦାଜୀବନ)

(ଗ) ପଦ୍ମିନୀର ସ୍ୱାମୀ କିଏ ?

(ଚନ୍ଦ୍ର, ପୃଥିବୀ, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ପୁଷ୍କରିଣୀ)

(ଘ) କର୍ପୂର ଚନ୍ଦନ କେତେବେଳେ ଅଗ୍ନିଠାରୁ ଜ୍ୱଳନପ୍ରଦ ହୁଏ ?

(ବର୍ଷାଋତୁରେ, ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀର ବିରହ କାଳରେ, ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳରେ, ମିଳନ କାଳରେ)

(ଙ) ମିତ୍ର ସହିତ କିଏ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରେ ?

(ପାଣି, କ୍ଷୀର, ମହୁ, ଘିଅ)

(ଚ) କୋଟିବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ନାଥ କିଏ ?

(କୃଷ୍ଣ, ଜଗନ୍ନାଥ, ରାମ, ରାଜା)

(ଛ) ଚିତ୍ରଭାନୁର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

(ନିଆଁ, ପାଣି, ଖରା, ରେଜେଇ)

(ଜ) ନିମ୍ନଲିଖିତ କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟଟି ଶୀତଋତୁ ଲାଗି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ?

(ନବ ନିଶାର ସଜାଡ଼ିଲା, ତପତ ଜଳେ ପ୍ରୀତିକଲା, ମନ୍ଦିର ଭେଦ ନିରେଧିଲା, ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦନକୁ ସ୍ନେହ କଲା)

(ଝ) ହିମ ଋତୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟଟି ହୁଏନାହିଁ ?

(ଦିବସ ସାନ ହୁଏ, ପଦ୍ମବନ ବିକଶିତ ହୁଏ, ପଦ୍ମବନ ପୋଡ଼ିଯାଏ, ଶୀତଳ ଜଳରୁ ଆଗ୍ରହ ତୁଟିଯାଏ)

(ଞ) ନିମ୍ନଲିଖିତ କେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ପଦ୍ମ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ନୁହଁନ୍ତି ?

(ବ୍ରହ୍ମା, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଯମ)

(ଟ) ଶୀତକାଳରେ ପଦ୍ମର ଜଳିଯିବାକୁ କବି କ'ଣ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ?

(ଭାଗ୍ୟଫଳ, ଦୈବବଳ, ପୁଣ୍ୟବଳ, ପାପଫଳ)

(ଠ) ଦୁଃଖ ପଡ଼ିବାବେଳେ ବନ୍ଧୁମାନେ କି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି ?

(ସୁଖୀ ହୁଅନ୍ତି, ବିମୁଖ ହୁଅନ୍ତି, ସମବେଦନା ଦିଅନ୍ତି, କ୍ରୋଧ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି)

(ଡ) ଶୀତ ଋତୁରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ କେଉଁ ଦିଗକୁ ଗତି କରନ୍ତି ?

(ପୂର୍ବ, ପଶ୍ଚିମ, ଉ□ର, ଦକ୍ଷିଣ)

(ଢ) ହସନ୍ତୀ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?
(ହସୁଥିବା ଝିଅ, ସକାଳର ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ, ନିଆ ଉମ୍‌ହେଇ, ଉଦୟ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ଚନ୍ଦ୍ର)

(ଣ) ଆମ ଦେଶରେ କେଉଁ ମାସକୁ ହିମ ଋତୁ କୁହାଯାଏ ?
(ଆଷାଢ଼-ଶ୍ରାବଣ, କା□କ-ମାର୍ଗଶୀର, ଫାଲ୍‌ଗୁନ-ଚୈତ୍ର, ବୈଶାଖ-ଜ୍ୟେଷ୍ଠ)

(ତ) ନିମ୍ନ ଲିଖିତ କେଉଁ ନାମଟି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ନୁହେଁ ?
(ସହସ୍ରାଂଶୁ, ସହସ୍ରାକ୍ଷ, ବିକ□ନ, ଦିବାକର)

୨. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ – ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ।

(କ) ହିମକାଳ କବିତାର କବି କିଏ ?

(ଖ) ଏହି କବିତାଟି କବିଙ୍କ କେଉଁ କାବ୍ୟର ଅଂଶବିଶେଷ ?

(ଗ) ଶୀତଋତୁ ଆସିବାରୁ ଦିବସର କି ଦଶା ହେଲା ?

(ଘ) ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଆସନ କିଏ ?

(ଙ) ପଦ୍ମର ସ୍ୱାମୀ ବୋଲି କାହାକୁ କୁହାଯାଇଛି ?

(ଚ) କାହାକୁ କାହିଁକି ଶ୍ରୀନିବାସ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଛ) କୃଷ୍ଣଙ୍କ କରରେ କିଏ ଶୋଭାପାଏ ?

(ଜ) କେତେବେଳେ ବନ୍ଧୁମାନେ ବିମୁଖ ହୁଅନ୍ତି ?

(ଝ) କର୍ପୂର ଚନ୍ଦନ କେତେବେଳେ ଅଗ୍ନିପରି ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଏ ?

(ଞ) ମିତ୍ର ସହିତ କିଏ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରେ ?

(ଟ) ଭଗବାନ ଜଗନ୍ନାଥ କେତେବେଳେ କାହିଁକି ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ କୋଳରେ ବସାଇ ଅନେକ ଲୁଗା ଘୋଡ଼ି ହୁଅନ୍ତି ?

(ଠ) ଅଗ୍ନି କାହିଁକି ଘରେ ଘରେ ପୂଜା ପାଇଲେ ?

(ଡ) ଶୀତକୁ କିଏ ନିନ୍ଦାକରେ ?

(ଢ) ମନରୁ କିଏ ଶୀତ ଭୟ ଛାଡ଼ିଦେଲା ?

(ଣ) ଶୀତରତୁରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ କେଉଁ ଦିଗକୁ ଗତି କରନ୍ତି ?

(ତ) ଶୀତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଲୋକେ କ’ଣ କଲେ ?

୩. ୨ଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନ ମୂଲ୍ୟ– ୨ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଏବଂ ଉ□ର ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ।

(କ) କୃଷ୍ଣକଥା ଶ୍ରବଣରେ କେଉଁ ବ୍ୟଥା ଦୂର ହୁଏ ବୋଲି କବି କହିଛନ୍ତି ?

(ଖ) ଶୀତରତୁ ଆଗମନରେ କିଏ ପୋଡ଼ିଗଲା ?

(ଗ) ସୁଖ ଓ ଦୁଃଖରେ ବନ୍ଧୁମାନେ କିପରି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ?

(ଘ) ବିଚ୍ଛେଦ ସମୟରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ଚନ୍ଦନ ପ୍ରେମୀଯୁଗଳଙ୍କୁ କିପରି ଲାଗେ ?

(ଙ) କ୍ଷୀର କାହିଁକି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରେ ବୋଲି କବି କହନ୍ତି ?

(ଚ) ଶୀତରେ ଜଗନ୍ନାଥ କିପରି ବେଶଭୂଷା ହେଲେ ?

(ଛ) ଘରେ ଘରେ ଅଗ୍ନି କାହିଁକି ଉଦୟ ହେଲେ ?

(ଜ) କେହି ମନରୁ କାହିଁକି ଶୀତଭୟ ଛାଡ଼ିଲେ ?

(ଝ) ଶୀତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଲୋକମାନେ କି କି ପ୍ରତିଷେଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ?

(ଞ) ଅଗୁରୁଧୂପ ପୁରେ ପଶି ଲୋକେ କ'ଣ ଗାଇ ତୋଷ ହେଉଥିଲେ ?

୪. ପ୍ରାୟ ୩୦ଟି ଶବ୍ଦରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନ ମୂଲ୍ୟ ୩ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଓ ଉ□ର ପାଇଁ ୨ ନମ୍ବର ।

(କ) ଗୋପପୁରରେ ଶୀତରତୁ ପ୍ରବେଶ କରିବାରୁ କି କି ଘଟଣା ଘଟିଲା ?

(ଖ) ପଦ୍ମକୁ କେଉଁମାନେ କାହିଁକି ରକ୍ଷା କରିପାରିଲେ ନାହିଁ ?

(ଗ) 'ସମସ୍ତେ ସୁଖର ସାଥୀ' – ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ କବି ଦୀନକୃଷ୍ଣ କିପରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଅଛନ୍ତି ?

(ଘ) ଶୀତରତୁ ଆଗମନରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସେବା ପୂଜା କିପରି ହେଲା ?

(ଙ) ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଶୀତକୁ କିପରି ଅନୁଭବ କଲେ ?

(ଚ) ଶୀତ ଆସିବାରୁ ଲୋକେ କେଉଁ ସବୁ ପଦାର୍ଥରେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କଲେ ?

(ଛ) ଶୀତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଲୋକେ କ'ଣ କଲେ ?

(ଜ) ଶୀତ ଯୋଗୁଁ କେଉଁସବୁ ପଦାର୍ଥରୁ ଲୋକଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ତୁଟିଗଲା ?

(ଝ) କୃଷ୍ଣ ଚରିତ ଗାନରେ କିଏ କାହିଁକି କିପରି ଖୁସି ହେଉଥିଲେ ?

୫. ଦୀର୍ଘ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଉ□ର ଦେବାକୁ ହେବ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର ।

(କ) 'ହିମକାଳ' କବିତା ଅବଲମ୍ବନରେ ଶୀତଋତୁର ପ୍ରାକୃତିକ ଚିତ୍ର ପ୍ରଦାନ କର ।

(ଖ) ପଠିତ 'ହିମକାଳ' କବିତା ଅବଲମ୍ବନରେ ଦୀନକୃଷ୍ଣଙ୍କ କବିତ୍ୱ ଓ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦିଅ ।

(ଗ) 'ହିମକାଳ' କବିତା ଆଧାରରେ କବିଙ୍କ ଶୀତ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନାକୁ ନିଜ ଭାଷାରେ ଲେଖ ।

(ଘ) ପଠିତ କବିତାରୁ କବି ଦୀନକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଭକ୍ତି ଭାବନାର ପରିଚୟ ଦିଅ ।

❑❑❑

ମିତ୍ରତା

ଉପେନ୍ଦ୍ରଭଞ୍ଜ

●

(ବୈଦେହୀଶ ବିଳାସ – ଅଷ୍ଟବିଂଶ ଛାନ୍ଦରୁ ଉଦ୍ଧୃତ)

(ରାଗ- ଚକ୍ରକେଳି ବାଣୀ)

ବୋଲେ ସୁଗ୍ରୀବେ ରାମ କ୍ଳେଶଭାଷା

ବେନି ଜନେ ପଡ଼ିଛି ଏକ ଦଶା ।

ବିଭାବସୁ ବଂଶେ ଜାତ ଆମ୍ଭର

ବିଧିରେ ତ ତୁମ୍ଭେ ତାଙ୍କ କୁମର ।

ବସୁ ଅଯୋଧ୍ୟା କିଷ୍କିନ୍ଧ୍ୟା ରାଜନ

ବିଭୂତିରେ ବନେ ହେଲା ସଦନ ।

ବାମା ବିଚ୍ଛେଦ ପରଧରଷଣେ

ବଂଚି ଦିନ ଫଳ-ମୂଳ ଭକ୍ଷଣେ ।

ବନ୍ଧୁ ଅନୁଜ ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରବୋଧନେ

ବୋଧ ହୋଇ ରହିଥାଇ ଜୀବନେ ।

ବାଧା ମାତାଭ୍ରାତାରେ ଉପୁଜିଛି

ବଇରିକି ସାଧିବା ଇଚ୍ଛା ଅଛି ।

ବ୍ୟବହାରେ ମିତ୍ରହେବା ଉଚିତ

ବୋଲେ ସୁଗ୍ରୀବ ଶୁଣ ରଘୁସୁତ ।

ବୁଲ ଧରଣୀ ନିର୍ଭୟରେ ତୁମ୍ଭେ

ବାଳି ଡରେ ଗିରିରେ ଲୁଚୁ ଆମ୍ଭେ ।

ବଳବନ୍ତ ହେଲେ ଯଥା କେଶରୀ

ବଧେ ଗଜାଦି ଶରଭକୁ ଡରି ।

ବିହି ପାରିବି କେଉଁ ଉପକାର

ବୋଲେ ମିତ୍ର ହେବା ତୁମ୍ଭ ଆମ୍ଭର ।

ବୋଲେ ରଘୁବୀର ଶୁଣି ଉତ୍ସୁକେ

ବିନ୍ଧି ପକାଇବି ବାଳି ବାଣକେ ।

ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ଥିଲେ ସୀତା ଖୋଜାଇ

ବାଦ ରଚନେ ଆଣିବି ସେ କହି।

ବୀର ଏ କପି ମୋର ସଙ୍ଗେ ଅଛି

ବାଳଭାନୁ ଜନ୍ମୁ ଡେଇଁ ଧରିଛି ।

ବୋଲାବୋଲି ସେ ହୋଇ ଏତେ ମାତ୍ର

ବହ୍ନି ସାକ୍ଷୀ କରାଇ ହେଲେ ମିତ୍ର ।

ବୋଲୁ ଶତ୍ରୁକୁ ଦେଖାଅ ରାଘବ

ବୋଲୁଅଛି ସବିନୟେ ସୁଗ୍ରୀବ ।

ବଧିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଯେବେ ବାଳିକି
ବଳ କଷ ଦୁନ୍ଦୁଭି ଅସ୍ଥି ଟେକି ।
ବିଜେ ରାମ ଶୁଣି ସେ ସନ୍ନିଧିର
ବୃଦ୍ଧାଙ୍ଗୁଳିକି ବାମ ଚରଣର ।
ବିନ୍ୟସ୍ତ ଯେ କଲେ ଅସ୍ଥି ଗିରିରେ
ବନରୁହେ କରୀକର ପରିରେ ।
ବେଗେ ତୋଳିଲେ କଳି ସେ ଯେମନ୍ତ
ବିହାୟସେ ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ ତେମନ୍ତ ।
ବଢ଼େ ଶୁଭନ୍ତେ ଶବଦ ତହିଁର
ବ୍ୟୋମେ ଦୃଷ୍ଟି କିଷ୍କିନ୍ଧ୍ୟାବାସୀଙ୍କର ।
ବିତର୍କିଲେ କି ମଇନାକ ଉଡ଼ି
ବଜ୍ର ଘାଏ ବହୁତ ଦୂରେ ପଡ଼ି ।
ବିକଳ୍ପତା ଉପୁଜିଲା ସୁଗ୍ରୀବେ
ବଡ଼ ଗରୁ ଏ ହୋଇଥିଲା ପୂର୍ବେ ।
ବସା ଆଦି ମାଂସ ଚର୍ମେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
ବିନାଶ ତ ପୂତିବଶେ ସେମାନ ।
ବିବସ୍ୱାନ-କିରଣେ ଶୁଷ୍କଭାବ
ବହେ ବାଳି ତେବେ ଏକେ ରାଘବ ।

ବୋଲେ କଥା ଏକ ଅଛି ଆହୁରି
ବଜ୍ର ଅଂଟ ସପ୍ତଶାଳା ମାଧୁରୀ ।
ବାଳି ଯାନ୍ତେ ଭାରା ମଣ୍ଡୁ ବସୁଧା
ବଳ ଅଧେ ରଖିଛି ତହିଁ ବେଧା ।
ବହେ ତୁଳପାତ୍ର ରହେ ସମାନେ
ବିଭାଗରେ ଗୁରୁଦ୍ରବ୍ୟ ଯେସନେ ।
ବିନ୍ଧି ଭେଦି ନ ପାରନ୍ତି ଇନ୍ଦ୍ରାଦି
ବାଣକରେ ପାରିବ ଯେବେ ଛେଦି ।
ବିରାଧାରି ବୋଇଲେ କାହିଁ କାହିଁ
ବଳିମୁଖଶ୍ରେଷ୍ଠ ନେଇ ଦେଖାଇ ।

❑❑❑

କବି ପରିଚୟ

କବିସମ୍ରାଟ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ (୧୬୭୦-୧୭୨୦)

ଜନ୍ମସ୍ଥାନ : ଘୁମୁସର, ଗଞ୍ଜାମ ।

ସୃଷ୍ଟି ସଂପଦ :

ବୈଦେହୀଶ ବିଳାସ, ଲାବଣ୍ୟବତୀ, କୋଟିବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସୁନ୍ଦରୀ, ସୁଭଦ୍ରା ପରିଣୟ, ରସଲେଖା, ରସିକ ହାରାବଳୀ, ପ୍ରେମସୁଧାନିଧି, କଳାକଉତୁକ, ଛାନ୍ଦଭୂଷଣ, ଅବନାରସତରଙ୍ଗ, ଚିତ୍ରକାବ୍ୟ ବନ୍ଧୋଦୟ, ଚିତ୍ରଲେଖା, ଚଉପଦୀ ଭୂଷଣ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ କୁଳାଢ଼ଗଡ଼ର ଧନଞ୍ଜୟ ଭଞ୍ଜଙ୍କ ପୌତ୍ର ଓ ନୀଳକଣ୍ଠ ଭଞ୍ଜଙ୍କ ପୁତ୍ର । ଧନଞ୍ଜୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରେରିତ ହୋଇ ସେ କାବ୍ୟ ରଚନାରେ ମନୋନିବେଶ କରିଥିଲେ । ରାମତାରକମନ୍ତ୍ରସିଦ୍ଧ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଓଡ଼ିଆ ରୀତିଯୁଗର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ କବି । ତାଙ୍କର ବିଷୟ- ବିନ୍ୟାସ, ଶବ୍ଦଚାତୁର୍ଯ୍ୟ, ଅଳଙ୍କାର ପ୍ରୟୋଗ, ପ୍ରକୃତି ଚିତ୍ରଣ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା, ରସ ପରିବେଷଣ, ନାୟକ ନାୟିକାଙ୍କ ରୂପ ଓ ମିଳନ- ବିରହ ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ଅସାଧାରଣ କୃତିତ୍ୱ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ତାଙ୍କର କବିତ୍ୱ, ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଓ ବହୁଶାସ୍ତ୍ର ଦର୍ଶିତା ତାଙ୍କ ପରବର୍ତ୍ତୀ କବିମାନଙ୍କୁ ଗଭୀର ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି । ଓଡ଼ିଆ କାବ୍ୟକୁ ସଂସ୍କୃତ ସମକକ୍ଷ କରିବା ପାଇଁ ସେ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ସାଧନା କରି ସେଥିରେ ଅପୂର୍ବ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ।

'ମିତ୍ରତା' ସଂପର୍କରେ

କବିଙ୍କର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ କାବ୍ୟ ବୈଦେହୀଶ ବିଳାସର ଅଷ୍ଟବିଂଶ ଛାନ୍ଦରୁ ଉଦ୍ଧୃତ । ରାମାୟଣ ଆଧାରିତ ଏ କାବ୍ୟର ଏହି ଅଂଶରେ ରାମସୁଗ୍ରୀବଙ୍କ ମିତ୍ରତା ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ବନବାସ କାଳରେ ରାବଣ ସୀତାଙ୍କୁ ଅପହରଣ କରିନେଲା । ସୀତାଙ୍କ ସନ୍ଧାନରେ ଥିଲାବେଳେ ବନରେ ରାମଙ୍କର ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କ ସହ ଭେଟ ହୁଏ । ସେ ମଧ୍ୟ ସମଦଶାପନ୍ନ । କାରଣ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ରୋମାଙ୍କୁ ବଡ଼ଭାଇ ବାଳି ଅପହରଣ କରିଛି । ଦୁଇ ନିର୍ଯ୍ୟାତିତଙ୍କ ସମଦଶା କଥା ରାମ ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି । ରାମଙ୍କ ଜନ୍ମ ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶରେ । ସୁଗ୍ରୀବ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପୁତ୍ର । ଉଭୟ ଅଯୋଧ୍ୟା ଏବଂ କିଷ୍କିନ୍ଧ୍ୟାର ରାଜା ହେବା କଥା, ସେଥିରୁ ବଂଚିତ ହୋଇ ବନବାସୀ ହେଲେ ଓ ଉଭୟ ପତ୍ନୀହରା । ବନ ଫଳମୂଳ ଭକ୍ଷଣରେ ଦିନ ଅତିବାହିତ କରୁଛନ୍ତି । ରାମ କେବଳ ସାନଭାଇ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଓ ସୁଗ୍ରୀବ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଆଶ୍ୱାସନାରେ ନିଜ ନିଜ ଦୁଃଖ ଲାଘବ କରୁଛନ୍ତି । ରାମ ବିମାତାଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଗ୍ରୀବ ବଡ଼ଭାଇ ବାଳି ଯୋଗୁଁ ବନବାସ କରୁଛନ୍ତି । ଉଭୟ ଶତ୍ରୁଙ୍କୁ (ବାଳୀ

ଏବଂ ରାବଣ ସଂହାର କରିବା ପାଇଁ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧ । ଏଣୁ ଉଭୟ ମିତ୍ରତା ସୂତ୍ରରେ ଆବଦ୍ଧ ହେବା ଉଚିତ । ସୁଗ୍ରୀବ ରାମଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ରାମ ନିର୍ଭୟରେ ପୃଥିବୀ ଭ୍ରମଣ କରିପାରୁଥିଲାବେଳେ ସେ ବାଳି ଡରରେ ବନରେ ଲୁଚିକରି ରହିଛି । ସିଂହ ବଳବନ୍ତ ହୋଇ ହାତୀଆଦିଙ୍କୁ ମାରିପାରୁଥିବାବେଳେ ମଧ୍ୟ ଶରଭ (ଅଷ୍ଟପାଦ ବିଶିଷ୍ଟ ମୃଗ)କୁ ଭୟ କରିଥାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ କବି ଏଠାରେ ସୁଗ୍ରୀବକୁ ବଳିୟାନ ସିଂହ ସହ ତୁଳନା କରି ବାଳିକୁ ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶରଭ ସହ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି । ରାମ ଅନାୟସରେ ଗୋଟିଏ ଶରରେ ବାଳିବଧ କରିଦେବେ ବୋଲି କହିଦେବାରୁ ସୁଗ୍ରୀବ ବ୍ରହ୍ମଲୋକରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସୀତାଙ୍କୁ ଖୋଜି ଆଣିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ । ସୁଗ୍ରୀବ ଭଣଜା ହନୁମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ତାହାର ପରାକ୍ରମ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ ଯେ, ସେ ଜନ୍ମ ସମୟରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଖାଇବା ପାଇଁ ଡେଇଁକରି ଧରିପକାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ରାମ ଓ ସୁଗ୍ରୀବ ଅଗ୍ନିଙ୍କୁ ସାକ୍ଷୀ କରି ମିତ୍ର ହେଲେ ।

ରାମ ବାଳିକୁ ବଧକରିବା ପୂର୍ବରୁ ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କର ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷାକରି ଦୁଇଥର ପରୀକ୍ଷା ଦେଲେ । ପ୍ରଥମଟିର ମୃତ ଦୁନ୍ଦୁଭି ରାକ୍ଷସର ଅସ୍ଥି ଉ□ଳନ । ବାଳୀ ଏହି ଦୁର୍ଦ୍ଧାନ୍ତ ଦୁନ୍ଦୁଭି ଅସୁରକୁ ମାରିଥିଲା । ତା'ର ଅସ୍ଥିସମୂହ ପର୍ବତପ୍ରାୟ ଗୁଣ୍ଡ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ରାମ ବାମପାଦ ବୁଢ଼ାଆଙ୍ଗୁଠିରେ ସେ ଅସ୍ଥିକୁ ଆକାଶକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ ଯେପରି ତାହା ଶୁଣ୍ଢରେ ପଦ୍ମଫୁଲକୁ ତୋଳିକରି ଆକାଶକୁ ଫିଙ୍ଗିଦିଏ । କିଷ୍କିନ୍ଧ୍ୟାବାସୀ ସେ ଶବ୍ଦଶୁଣି ଭାବିଲେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବଜ୍ରାଘାତରେ ମୈନାକ ପର୍ବତ ଉଡ଼ି ଦୂରରେ ପଡ଼ିଲା କି ? ସୁଗ୍ରୀବ ଏହାଦେଖି ଚିନ୍ତାକଲା ଯେ ମାଂସ, ଚର୍ମ ଓ ରକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଦୁନ୍ଦୁଭିର ଓଜନିଆ ହାଡ଼ଗୁଡ଼ିକ ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣରେ ଶୁଖି ହାଲୁକା ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ ବୋଧହୁଏ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ତାହାକୁ ଅନାୟାସରେ ଦୂରକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ । ତେଣୁ ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ଆସିଲା ଓ ସେ ରାମଙ୍କୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ପରୀକ୍ଷା ସ୍ଥଳୀକୁ ଘେନିଗଲେ ।

ବାଳି ଚାଲିଲାବେଳେ ତା'ର ଜୋର ପାଦପାତରେ ବସୁଧା ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ହେଲା । ଏଣୁ ବସୁଧାର ଅନୁରୋଧରେ ବ୍ରହ୍ମା ବାଳିର ଅଧାବଳ ସପ୍ତଶାଳ ଗଛରେ ରଖିଥିଲେ । ତୁଳାଦଣ୍ଡର ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ସମାନଭାର ରଖିଲାଭଳି । ଏହି ସପ୍ତଶାଳକୁ ଇନ୍ଦ୍ରାଦି ଦେବତାମାନେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଶରରେ ବିନ୍ଧିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତା'ର କାରଣ ଗୋଟଏ ସାପ ସାତବାଙ୍କ ହୋଇ ଶୋଇଛି । ତା ଦେହରେ ସାତୋଟି ବାଙ୍କ ଉପରେ ସାତଟି ଶାଳଗଛ ଅଛି । ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପାଦରେ ସର୍ପର ଲାଙ୍ଗୁଳିକୁ ଛୁଇଁ ଦେବାରୁ ସେ ସଳଖି ହୋଇଗଲା ଏବଂ ସାତଟି ଶାଳଗଛ ସିଧାହୋଇ ଏକ ଦିଗରେ ରହିବାରୁ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଗୋଟିଏ ଶରରରେ ତାକୁ ଭେଦକରି ଦେଲେ ।

ଏହି କାବ୍ୟାଂଶରେ ରାମଙ୍କ ବନ୍ଧୁପ୍ରୀତି ଏବଂ ବୀରତ୍ୱ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । କବିଙ୍କ ଶବ୍ଦ-ସଂଯୋଜନା, ଶୈଳୀ ଓ ଉପମା ପ୍ରୟୋଗ ରୀତି ଅତି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ମନେହୁଏ । ଏହି ଛାନ୍ଦ ଏତେ ଲୋକପ୍ରିୟ ଯେ ଗ୍ରାମା□କର କି ଶିକ୍ଷିତ, କି ଅଶିକ୍ଷିତ ସମସ୍ତେ ମୁଖସ୍ଥ କରି, ସ୍ୱର କରି ବୋଲନ୍ତି ।

୨. କଠିନ ଶବ୍ଦାର୍ଥ :– ବିଭାବସୁବଂଶେ- ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶରେ । ବସୁ – ବସନ୍ତେ / ବସିବାବେଳେ, ବିଭୂତି - ବିଗତ ଭୂତି ଅର୍ଥାତ୍ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ, ଏଠାରେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟହୀନ ଭାବରେ ବନବାସୀ ହେବା । ଅନୁଜ-ସାନଭାଇ, ଏଠାରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ମାତା- ଏଠାରେ ରାମଙ୍କ ସାନମାତା କୈକେୟୀ । ଭ୍ରାତା- ଏଠାରେ ସୁଗ୍ରୀବଭ୍ରାତା ବାଳି । ଶରଭ- ଅଷ୍ଟପାଦ ବିଶିଷ୍ଟ ମୃଗ ଯେ ସିଂହକୁ ମଧ୍ୟ ମାରି ଦେଇପାରେ । ଭଗବାନ ସିଂହ କବଳରୁ ହସ୍ତୀକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ଏହାକୁ ସୃଷ୍ଟିକରି ପଠାଇଥିଲେ । ବାଳଭାନୁ- ଉଦୟକାଳୀନ ସୂର୍ଯ୍ୟ । ପୁରାଣରେ ଅଛି ଜନ୍ମହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ହନୁମାନ ମା ଅଞ୍ଜନାକୁ ଖାଇବାକୁ ମାଗିବାରୁ ସେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଦେଇଥିଲେ । ବୀର ହନୁମାନ ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଡେଇଁପଡ଼ି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ

ଧରି ଖାଇବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ । ଦୁନ୍ଦୁଭି - ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅସୁର ଯେ ବାଳିକୁ ଯୁଦ୍ଧପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରି ବାଳି ଭୟରେ ପାତାଳକୁ ପଳାଇଥିଲା । ବାଳି ତାକୁ ଅନୁସରଣ କରି ପାତାଳପୁରରେ ଦୁନ୍ଦୁଭିକୁ ବଧ କରିଥିଲା । ବନେରୁହେ- ପଦ୍ମରେ । କରୀକର- ହାତୀଶୁଣ୍ଢ । ବିହାୟସେ- ଆକାଶକୁ । ବ୍ୟୋମେ- ଆକାଶକୁ । ବିତର୍କିଲେ- ଭାବିଲେ । ମଇନାକ-ମୈନାକ ପର୍ବତ । ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଯେ ପୂର୍ବରୁ ପର୍ବତମାନଙ୍କର ପକ୍ଷଥିଲା । ସେମାନେ ଉଡ଼ିଯାଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପଡୁଥିବାରୁ ଅନେକ ଜନପଦ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଉଥିଲା । ପ୍ରଜାଙ୍କ ବିକଳ ଶୁଣି ଦେବରାଜ ଇନ୍ଦ୍ର ବଜ୍ର ପ୍ରୟୋଗ କରି ପର୍ବତମାନଙ୍କର ପକ୍ଷ ଛେଦନ କରିଥିଲେ । ତା'ପରେ ସେମାନେ ଚଳତଶକ୍ତି ବିହୀନ ହୋଇ ନଗ (ନଗଛନ୍ତି ଇତି) ନାମରେ ନାମିତ ହେଲେ । ବିକଳ୍ପ- ସନ୍ଦେହ । ପୂତିବଶେ- ପଚିଯାଇଥିବାରୁ । ବିବସ୍ୱାନ- ସୂର୍ଯ୍ୟ । ଅଂଟ-କଠିନ । ସପ୍ତଶାଳା- ବାଳି ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ପାଦ ପକାଇ ଚାଲୁଥିବାରୁ ପୃଥିବୀର ଭାରା ଦୁର୍ବିସହ ହେଲା । ବିଧାତା ଏହା ଜାଣିପାରି ତୁଳାଦଣ୍ଡରେ ଜିନିଷକୁ ଦୁଇଭାଗ କରି ରଖିଲା ପରି ବାଳିର ଅଧେ ବଳକୁ ସପ୍ତଶାଳରେ ରଖିଥିଲେ । ଗୋଟିଏ ନାଗସାପ ସାତ ବାଙ୍କ ହୋଇ ଶୋଇଛି । ତା'ର ସାତଟି ବାଙ୍କ ଉପରେ ୭ଟି ଶାଳଗଛ ଠିଆ ହୋଇଛି । ଗୋଟିଏ ଶରରେ ଯେ ୭ଟି ଯାକ ଶାଳଗଛକୁ ବିନ୍ଧିପାରିବ, ସେ ବାଳିସହ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହେବ । ବେଧା- ବ୍ରହ୍ମା । ତୁଳାପାତ୍ର- ନିକିତି । ଗୁରୁଦ୍ରବ୍ୟ- ଓଜନିଆ ଜିନିଷ । ବିରାଧାରି- ବିରାଧ ରାକ୍ଷସର ଶତ୍ରୁ, ରାମ । ବଳିମୁଖଶ୍ରେଷ୍ଠ- ମର୍କଟଶ୍ରେଷ୍ଠ, ସୁଗ୍ରୀବ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉ□ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉ□ର ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) 'ବିଭାବସୁ ବଂଶେ ଜାତ ଆମ୍ଭର'– ବିଭାବସୁ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

(ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଚନ୍ଦ୍ର, ସୋମ, ନାଗ)

(ଖ) ସୁଗ୍ରୀବ କେଉଁ ଦେଶର ରାଜା ଥିଲେ ?

(ଅଯୋଧ୍ୟା, କିସ୍କିନ୍ଧ୍ୟା, ହସ୍ତିନା, ଲଙ୍କା)

(ଗ) ରାମ ଓ ସୁଗ୍ରୀବ କ'ଣ ଖାଇ ବ□ଥିଲେ ?

(ଫଳମୂଳ, ଭାତଡାଲି, ରୁଟି-ତରକାରୀ, ପଣାପାଣି)

(ଘ) 'ବାଧା ମାତା ଭ୍ରାତାରେ ଉପୁଜିଛି– ଭ୍ରାତା କହିଲେ କାହାକୁ ବୁଝାଏ ?

(ଲକ୍ଷ୍ମଣ, ବାଳୀ, ହନୁମାନ, ଭରତ)

(ଙ) ରାମ ଓ ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କର କାହାକୁ ସାଧିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ?

(ପାପ, ବୈରି, ପୁଣ୍ୟ, ଧର୍ମ)

(ଚ) ସୁଗ୍ରୀବ ବାଳି ଡରରେ କେଉଁଠି ଲୁଚିଥିଲେ ?

(ବନ, ଗୃହ, ଗିରି, ପ୍ରାସାଦ)

(ଛ) ସିଂହ ହାତୀକୁ ମାରିଲେ ମଧ୍ୟ କାହାକୁ ଡରେ ?

(ବ୍ୟାଘ୍ର, କୁକୁର, ଶରଭ, ଶୁକର)

(ଜ) କିଏ ଜନ୍ମ ହେବାମାତ୍ରେ ବାଳ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଡେଇଁ ଧରିଥିଲା ?

(ହନୁମାନ, ବାଳି, ଅଙ୍ଗଦ, ସୁଗ୍ରୀବ)

(ଝ) ରାମ ଓ ସୁଗ୍ରୀବ କାହାକୁ ସାକ୍ଷୀ ରଖି ମିତ୍ର ହେଲେ ?

(ଲକ୍ଷ୍ମଣ, ହନୁମାନ, ବହ୍ନି, ପର୍ବତ)

(ଞ) ଦୁନ୍ଦୁଭି ଅସ୍ଥିକୁ ରାମଚନ୍ଦ୍ର କିପରି ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ ?

(ହାତରେ, ବାମ ପାଦର ବୃଦ୍ଧାଙ୍ଗୁଳିରେ, ଖରରେ, ଧନୁ ହୁଳରେ)

(ଟ) ବଜ୍ରଠାରୁ କାହାର ଆ□ଅଧିକ ?

(ସପ୍ତଶାଳା, ଲକ୍ଷ୍ମଣର ଶର, ରାମଙ୍କ ବାଣ, ବାଳିର ଶକ୍ତି)

(ଠ) ବିରାଧାରି କିଏ ?

(ରାମ, ଲକ୍ଷ୍ମଣ, ସୁଗ୍ରୀବ, ବାଳି)

୨. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନୋ□ର – ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ମୂଲ୍ୟ– ୧ ନମ୍ବର ।

(କ) 'ମିତ୍ରତା' କବିତାର କବି କିଏ ?

(ଖ) ଉପେନ୍ଦ୍ରଭଞ୍ଜଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ଥାନ କେଉଁଠି ?

(ଗ) ଉପେନ୍ଦ୍ରଭଞ୍ଜଙ୍କ ଚାରିଗୋଟି କାବ୍ୟର ନାମ ଲେଖ ।

(ଘ) 'ରାମ ସୁଗ୍ରୀବ ମିତ୍ରତା' କେଉଁକାବ୍ୟର ଅଂଶ ବିଶେଷ ।

(ଙ) କେଉଁ ବେନିଜନଙ୍କର ଏକ ଦଶା ପଡ଼ିଥିଲା ?

(ଚ) ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପୁତ୍ର କିଏ ?

(ଛ) ‘ପର ଧରଷଣେ’ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ କ’ଣ ?

(ଜ) କାହାର ପ୍ରବୋଧନାରେ ବୋଧ ହୋଇ ରାମ ଓ ସୁଗ୍ରୀବ ଜୀବନ ଧରିଥିଲେ ?

(ଝ) କାହାପାଇଁ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ବନବାସ ବାଧା ଉପୁଜିଛି ?

(ଞ) କାହାପାଇଁ ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କ ଜୀବନରେ ବାଧା ଉପୁଜିଥିଲା ?

(ଟ) ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଓ ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କର କାହାକୁ ବିନାଶ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଅଛି ?

(ଠ) ରାମ ଓ ସୁଗ୍ରୀବ କାହିଁକି ମିତ୍ର ହେଲେ ?

(ଡ) ପଶୁରାଜ ସିଂହ ଅତିବଳଶାଳୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ କାହାକୁ ଡରୁଥାଏ ?

(ଢ) ରାମ ଉତ୍ସାହରେ କ’ଣ କହିଲେ ?

(ଣ) ସୁଗ୍ରୀବ ସୀତା କେଉଁ ଲୋକରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଖୋଜାଇ ଆଣିବି ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

(ତ) କିଏ ଜନ୍ମ ହେବାମାତ୍ରେ ବାଳ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଡେଇଁ ଧରିଛି ?

(ଥ) ରାମ ଓ ସୁଗ୍ରୀବ କିପରି ମିତ୍ର ହେଲେ ?

(ଦ) ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କୁ କାହାକୁ ଦେଖାଅ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

(ଧ) ସୁଗ୍ରୀବ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ବାଳିକୁ ବଧ କରିବାକୁ ହେଲେ କାହାର ଅସ୍ଥି ଟେକିବାକୁ କହିଛନ୍ତି ?

(ନ) ରାମଚନ୍ଦ୍ର ତାଙ୍କର କେଉଁ ପାଦ ଓ ଅଙ୍ଗୁଳିରେ ଦୁନ୍ଦୁଭି ଅସ୍ଥିକୁ ଟେକି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ ?

(ପ) ଦୁନ୍ଦୁଭି ଅସ୍ଥି ପଡ଼ିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣି କିସ୍କିନ୍ଧ୍ୟାର ଲୋକମାନେ କ'ଣ ଭାବିଲେ ?

(ଫ) ବିରାଧାରି ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

୩. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୨ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଏବଂ ଉ□ର ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ।

(କ) ସୁଗ୍ରୀବ କାହିଁକି ବାଳିକୁ ଡରୁଥିଲେ ?

(ଖ) ହନୁମାନ କାହିଁକି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଧରିଥିଲେ ?

(ଗ) ଦୁନ୍ଦୁଭି କିଏ ?

(ଘ) ଇନ୍ଦ୍ର ମୈନାକ ଉପରେ ବଜ୍ରାଘାତ କରିଥିଲେ କାହିଁକି ?

(ଙ) ଦୁନ୍ଦୁଭି ଅସ୍ଥି ହାଲୁକା ହୋଇଯାଇଛି ବୋଲି ସୁଗ୍ରୀବ କାହିଁକି ଭାବିଲା ?

(ଚ) ସପ୍ତଶାଳ କ'ଣ ?

(ଛ) ରଘୁବୀର କିଏ ?

(ଜ) ବିଭାବସୁ ବଂଶ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

(ଝ) କିଏ ପିଲାବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଧରିଥିଲା ?

(ଞ) ଶ୍ରୀରାମ ସୁଗ୍ରୀବ କିପରି ମିତ୍ର ହେଲେ ?

(ଟ) ବିଧିରେ କିଏ ବିଭାବସୁଙ୍କ ପୁତ୍ର ଅଟନ୍ତି ?

(ଠ) କେଉଁମାନଙ୍କ ପ୍ରବୋଧନରେ ରାମ ଓ ସୁଗ୍ରୀବ କାଳଯାପନ କରୁଥିଲେ ?

(ଡ) 'ବାଧାମାତା ଭ୍ରାତାରେ ଉପୁଜିଛି' – ର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

(ଢ) ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଧରଣୀରେ କିପରି ବୁଲୁଥିଲେ ?

(ଣ) ସୁଗ୍ରୀବ ପର୍ବତରେ କାହିଁକି ଲୁଚିଥିଲେ ?

(ତ) ସୁଗ୍ରୀବ ବିନୟର ସହିତ କ'ଣ କହିଲେ ?

(ଥ) ବିଧାତା ସପ୍ତଶାଳା ବୃକ୍ଷରେ ବାଳିର ଅଧେବଳ କାହିଁକି ରଖିଥିଲେ ?

୪. ପ୍ରାୟ ତିରିଶିଟି ଶବ୍ଦରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୩ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଓ ଉ□ର ପାଇଁ ୨ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) 'ବେନିଜନେ ପଡ଼ିଛି ଏକ ଦଶା'– କାହା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଓ କାହିଁକି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଖ) ରାମ ଓ ସୁଗ୍ରୀବ କାହିଁକି ମିତ୍ର ହେବା ଉଚିତ ।

(ଗ) ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବୀରତ୍ୱର ପରୀକ୍ଷା ସୁଗ୍ରୀବ କିପରି ନେଲେ ?

(ଘ) ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦୁନ୍ଦୁଭି ଅସ୍ଥିକୁ ସହଜରେ ଫିଙ୍ଗି ଦେବାରୁ ସୁଗ୍ରୀବ ମନରେ କି ସନ୍ଦେହ ଜାତ ହେଲା ?

(ଙ) ସପ୍ତଶାଳା ବୃକ୍ଷର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ?

(ଚ) ସୁଗ୍ରୀବର କାହା ଉପରେ ଭରସା ଥିଲା ଓ କାହିଁକି ?

୫. ଦୀର୍ଘଉ□ର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର ।

(କ) ରାମସୁଗ୍ରୀବଙ୍କର ମିତ୍ରତା କିପରି ହେଲା, ତାହା ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

(ଖ) ରାମଙ୍କୁ ବାଳୀ ସହ ଲଢ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ଶକ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ତାହାର ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

(ଗ) 'ମିତ୍ରତା' କବିତାରୁ କବିଙ୍କର ଶବ୍ଦ-ସଂଯୋଜନା ଓ ବର୍ଣ୍ଣନାଚାତୁର୍ଯ୍ୟର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କର ।

(ଘ) 'ମିତ୍ରତା' କବିତାର ସାରମର୍ମ ନିଜ ଭାଷାରେ ଲେଖ ।

(ଙ) କବିତାର ନାମକରଣ 'ମିତ୍ରତା' ଦିଆଯିବାର ସାର୍ଥକତା ବିଚାର କର ।

❑❑❑

ପୟରେ ପଶୁଛି ଶରଣ

ଭୀମ ଭୋଇ

●

ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ରାଜା ପଞ୍ଚୁପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଜଉଘରେ ଦେଲା ଭରି ।
ଲୁଚାଇଲ କାୟା ଦେଖାଇଲ ମାୟା ଗୁପତରେ କଲ ପାରି । ୧ ।
ସତ୍ୟ ଧର୍ମମାର୍ଗେ କରୁଣା ସମ୍ପର୍କେ ବିପଦକୁ କର କ୍ଷୟ ।
ଫିଟାଅ କଳଙ୍କ ଭୁଞ୍ଜାଅ ସାତୁକ୍ୟ ଜଗତରେ ଠାବ ଦିଅ । ୨ ।
କେଉଁ ଆଜ୍ଞା ହେବ ଚିରକାଳ ଥିବ ମନେ ଯାହା ଅଛି ଭାବି ।
ଜଗତ ସଂସାର କେହି ନ ଜାଣିବେ ମୁହିଁ ଏକା ଜାଣୁଥିବି । ୩ ।
ପା□ଳ ଦେଶରେ ଗୁପତ ଭାବରେ ଲାଖବିନ୍ଧା ଅରଜୁନ ।
ପଞ୍ଚୁପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ ଦେଇ କଲ ଯୁଦ୍ଧ ଆଭରଣ । ୪ ।
ଗୁରୁଦେବ ସ୍ୱାମୀ ସର୍ବ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ଅଧିକ କହିବି କେତେ ।
ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଛାମୁରେ ମନର ଭିତରେ ମାଗୁଣି ମୋହର ଏତେ । ୫ ।
ସେବା ଭକ୍ତି ନିଅ ହସ୍ତ ତୋଳି ଦିଅ କର୍ମସିଦ୍ଧି ବିଧାନକ ।
ଦୟାରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ କରି ଅବଧୂତ ସନମାନ କରି ରଖ । ୬ ।
ତ୍ରେତୟା ଯୁଗରେ ରାମ ଅବତାରେ ଅଭିଷେକ ହେବା ବେଳେ ।
ମିଳି ସର୍ବ ଋଷି ଚାହିଁ ରୂପରାଶି ପ□ନେ ବିଚାରିଲେ । ୭ ।

ତାଙ୍କ କଳ୍ପଣା ମନେ ଘେନି ଆପଣ ଆହେ ଅଣରୂପ ଶୂନ୍ୟ ।
ବ୍ରଜନାରୀ କରି ଗୁପତେ ଲଭିଲ ମନବାଞ୍ଛା କଲ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ୮ ।
ମୁହିଁ ସିନା ଅନ୍ତର୍ଗତରେ ଭାବନା କରୁଅଛି ନିରନ୍ତରେ ।
ଚାହିଁ ଦେଲେ ହରି ଯିବି ମୁଁ ନିସ୍ତରି କରୁଣାଜଳ ସାଗରେ । ୯ ।
କଂସ ଆଜ୍ଞା ଘେନି ପ୍ରଭୁ ବେନୁପାଣି ପଦ୍ମପୁଷ୍ପ ଯାନ୍ତେ ତୋଳି ।
ଫୁଲ ଶଯ୍ୟାପରେ ଶୟନ ସ୍ଥାନରେ ପୟରେ ଦଂଶିଲା କାଳୀ । ୧୦ ।
ଗରୁଡ଼କୁ ରାଇ ଲୋଡ଼ି ଆଣ ଯାଇ ମନେ ମନେ ବହୁ ରୋଷ ।
ଶରଣ ବୋଲନ୍ତେ କାରଣ ପାଇଲା କ୍ଷମା କଲ ତା'ର ଦୋଷ । ୧୧ ।
ତେଡ଼େ ଅପରାଧେ ତାକୁ କ୍ଷମା କଲ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ବ୍ରହ୍ମବେତା ।
ଏକାନ୍ତ ପୟରେ ପଶୁଛି ଶରଣ ବୁଝ ମୋ ବିନତି କଥା । ୧୨ ।
ମାୟାର ପ୍ରମୋଦେ ମୃଗୟା ବିନୋଦେ ଅଙ୍ଗେ ଘାତ କଲା ଜାରା ।
ପେଷି ବିଷ୍ଣୁଦୂତ ନେଲ ସ୍ୱର୍ଗପଥ ଖଣ୍ଡି ଅପରାଧ ଭାରା । ୧୩ ।
ମ□ଦେହଧରି ଯୋଗ ଲୟେ କରି ଆହେ ନୀଳଗିରିବାସୀ ।
ନାମ ବିକି ଶାହାସ୍ର କିଣି ବଖାଣି ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତରେ ଦୋଷୀ । ୧୪ ।
ମୁଁ ଯେ ନିରନ୍ତରେ ପଡ଼ି ଦୁଃଖଘୋରେ ଶୂନ୍ୟବାନା ଛାୟା ତଳେ ।
ତରିବାକୁ ଆଶା କରିଛି ଭରସା ଆଶୀର୍ବାଦ ନାବ ଜଳେ । ୧୫ ।
ଲେଖି ଚିତ୍ରଘଟ କରି ନଟକୂଟ ଯେସନେକ ରଙ୍ଗ ଢାଉ ।
କାରୁଣ୍ୟ-ଜଳରୁ ତାରଣ ହେବାକୁ ବୁଦ୍ଧି ଦିଶୁ ନାହିଁ ଆଉ । ୧୬ ।

ଡାଳକୁ ସିଂଚାଡ଼ି ମୂଳକୁ ଉପାଡ଼ି ବହୁଅଛି ମହାଗାଢ଼େ ।
ଚକ୍ରପ୍ରାୟେ ପାଣି ପକାଇ ଖୋଳନି ଧରି ଝିଙ୍କୁଅଛ ଦୃଢ଼େ । ୧୭ ।
ପ୍ରଭୁଭକ୍ତ ଯେତେ ଭଜୁଛନ୍ତି ନିତ୍ୟେ ରାମନାମେ ଚିତ ଦେଇ ।
ମେଳଛ ପତିତ ପାମର ଏ ଜୀବ ଉଧାର ହେବାର ପାଇଁ । ୧୮ ।
ବାଳୁତ ଅଜ୍ଞାନ ଛନ ଛନ ମନ ଖେଳରସେ ଚିତ ସ୍ମରି ।
ସଂସାର ସାଗରୁ ପାରି ହେବି ବୋଲି ସାଧୁଜନ ପାଦ ଧରି । ୧୯ ।
ଗୁରୁଦେବ ବିନୁ ମୋକ୍ଷ ନୋହେ ତନୁ ଅନ୍ୟରେ ଭରସା ନାହିଁ ।
ପ୍ରଭୁପାଦ ଧ୍ୟାଇ ଭଣେ ଭୀମ ଭୋଇ ହେତୁ ଘରେ ନାମ ଥୋଇ । ୨୦ ।

❑❑❑

କବି ପରିଚୟ

ଭୀମ ଭୋଇ

ଜନ୍ମସ୍ଥାନ - ଜଟାସିଙ୍ଗା/ ଗ୍ରାମଡିହା – ରେଢ଼ାଖୋଲ – ସମ୍ବଲପୁର

ଜନ୍ମ ସମୟ- ୧୮୫୦-୧୮୯୫

ସୃଷ୍ଟି ସଂପଦ – ସ୍ତୁତି ଚିନ୍ତାମଣି, ନିର୍ବେଦ ସାଧନ, ଶ୍ରୁତି ନିଷେଧ ଗୀତା, ଅଷ୍ଟକ ବିହାରୀ ଗୀତା, ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ ଗୀତା, ଆଦି ଅନ୍ତ ଗୀତା, ବହୁ ଭଜନ, ଜଣାଣ, ଚଉପଦୀ ଓ ଚଉତିଶା ଲେଖି ଅଗଣିତ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ନିକଟରେ ଭୀମ ଭୋଇ ବେଶ୍ ପରିଚିତ ।

ଭୀମ ଭୋଇ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଏକ ବିସ୍ମୟକର ପ୍ରତିଭା । ଆନୁମାନିକ ୧୮୫୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ସେ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାର ରେଢ଼ାଖୋଲ ନିକଟବ꠵ର୍ତ୍ତୀ ଜଟାସିଙ୍ଗା ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲେ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଥିଲା ତାଙ୍କ ଆଦ୍ୟ ଜୀବନର ସହଚର । ଗବେଷକମାନଙ୍କ ମତରେ ଖାଦ୍ୟାଭାବ ଓ ରୋଗ ଯୋଗୁଁ ସେ ଆପଣାର ଦୁର୍ମୂଲ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ହରାଇ ବସିଥିଲେ । ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ସେ ପିତାଙ୍କୁ ହରାଇଥିଲେ । ମାତା ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଅନ୍ୟତ୍ର ଚାଲିଗଲେ । ଫଳତଃ ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ସେ ଅରକ୍ଷିତ ହୋଇ ଅନ୍ୟ ଘରେ ଗୋରୁ ଜଗି ଜୀବନ ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରତିକୂଳତା ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କଠାରେ ଦିବ୍ୟ ପ୍ରତିଭାର ସ୍ଫୁରଣ ଘଟିଥିଲା । କେତେକଙ୍କ ମତରେ ମହିମା ଧର୍ମର ପ୍ରଚାରକ ମହିମା ସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଗୋବିନ୍ଦ ବାବା ତାଙ୍କୁ ଏହି ଦିବ୍ୟ ପ୍ରତିଭାର ସ୍ଫୁରଣରେ ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ମହିମା ସ୍ୱାମୀଙ୍କ କର ସ୍ପର୍ଶରେ ସେ ଚକ୍ଷୁଲାଭ କରିଥିଲେ ସତ, କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ଚକ୍ଷୁରେ ସେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଦିବ୍ୟରୂପ ଦର୍ଶନ କଲେ ସେଇ ଚକ୍ଷୁରେ ସେ ଆଉ ଏଇ ପାପ ପଙ୍କିଳ ଧରାକୁ ଦେଖିବେ ନାହିଁ ବୋଲି କହିଲେ । ଫଳରେ ବାହାରକୁ ଅନ୍ଧ ବୋଲି ପ୍ରତିପନ୍ନ ହେଉଥିଲେ ବି ତାଙ୍କର ଅନ୍ତଃଚକ୍ଷୁ ଉନ୍ମୀଳିତ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ମହିମା ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ ସେ ମହିମା ଧର୍ମକୁ ପ୍ରଚାର କରିବା ପାଇଁ ରଚନା କରିଥିଲେ ରାଶି ରାଶି ଗୀତା, ସଂହିତା, ଭଜନ, ଜଣାଣ, ଚଉପଦି ଓ ଚଉତିଶା । ତାଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ପ୍ରତିଭା, ଅପୂର୍ବ କବିତ୍ୱ, ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଧୀମତା ଓ ଅସରନ୍ତି ଶବ୍ଦ ଜ୍ଞାନ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ଏକ ସୁନିର୍ବାଚିତ ସ୍ଥାନ ଦେଇପାରିଛି । ସମାଜର ଦୁଃସ୍ଥ ଅବହେଳିତ ଲୋକଙ୍କ ଆଧାତ୍ମିକ ଉତ୍ତରଣ ଥିଲା ଭୀମଙ୍କ କବିତା ଗୁଡ଼ିକର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମର ରକ୍ଷଣଶୀଳତା, ଜାତିବାଦ, ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ବିରୋଧରେ ଭୀମ ଭୋଇ ମହିମା ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନଙ୍କୁ ଏକଜୁଟ କରି ଏକ ନୂତନ ଆଧାତ୍ମିକ ଆନ୍ଦୋଳନର ସୂତ୍ରପାତ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ଭୀମ ଭୋଇ ସଫଳ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । ଆଜି ମଧ୍ୟ

ଭୀମ ଭୋଇଙ୍କର ଅମୀୟ ଲେଖନୀ ନିସୃତ ସେଇ ଭଜନ ଜଣାଣ ଗୁଡ଼ିକ ଉତ୍କଳୀୟ ଜନତାଙ୍କ ହୃଦୟକୁ ବିଗଳିତ କରିପାରୁଛି ।

ପୟରେ ପଶୁଛି ଶରଣ ସମ୍ପର୍କରେ :—

ଆଲୋଚ୍ୟ କବିତାଟି ଭୀମ ଭୋଇଙ୍କ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ରଚନା 'ସ୍ତୁତି ଚିନ୍ତାମଣି'ର ସପ୍ତଦଶ ବୋଲି । ପୁରାଣ ଇତିହାସରୁ ନାନାଦି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଇ କବି ଭୀମ, ତାଙ୍କର ପରମ ପ୍ରଭୁ ପରାପ୍ରର ସ୍ୱାମୀ କିପରି ଶରଣାଗତ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଛନ୍ତି ତାହା ସୁନ୍ଦର ଭାଷା ଓ ସୁଲଳିତ ପଦାବଳୀରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଅଛନ୍ତି ।

କଠିନ ଶବ୍ଦାର୍ଥ :—

କାୟା- ଶରୀର, ସମ୍ଭର୍ବେ- ମହାସମାରୋହରେ, ସା□କ୍ୟ- ସା□କ (ସ□, ରଜ, ତମ)/ସ□ୀୟ, ବର୍ଦ୍ଧିତ- ବଢ଼ିଥିବା, ପ□ମନ- ମନ, ସୁମନ, ବିମନ, କୁମନ, ଅମନ/ପଞ୍ଚଭୂତାତ୍ମା, ଅଣରୂପ- ଯାହାର ରୂପ ନାହିଁ, ବ୍ରଜନାରୀ- ଗୋପୀ, ଦଂଶିଲା- କାମୁଡ଼ିଲା, ରାଇ-ଡାକି, କାରଣ- ମୋକ୍ଷ/ମୁକ୍ତି, ମାୟାର ପ୍ରମୋଦେ- ମାୟା ଖେଳରେ, ଜାରା- ଜାରାନାମକ ଶବର, ନୀଳଗିରୀ ବାସୀ- ଜଗନ୍ନାଥ, ଶୂନ୍ୟ ବାନା- ଶୂନ୍ୟ ରୂପକ ପତାକା, କାରୁଣ୍ୟ ଜଳ- ପ୍ରଳୟକାଳିନ ଜଳରାଶି, ମେଳଛ- ମ୍ଳେଚ୍ଛ, ପତିତ- ଅପବିତ୍ର, ତନୁ- ଶରୀର ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ — ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ଚାରିଗୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉ□ର ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉ□ର ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କୁ କେଉଁ ଘରେ ଜାଳିଦେବା ଲାଗି ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲା ?

(କୋଠଘରେ, ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁରେ, ଜଉଘରେ, ଚାଳଘରେ)

(ଖ) ଲୁଚାଇଲ କାୟା ଦେଖାଇଲ ମାୟା ଗୁପତରେ କଲ–

(ତାରି, ମାରି, ପାରି, ହାରି)

(ଗ) ସତ୍ୟ ଓ ଧର୍ମ ମାର୍ଗରେ କ'ଣ କ୍ଷୟ ହୁଏ ?

(ଦୟା, ବିପଦ, ଧର୍ମ, ସମ୍ପଦ)

(ଘ) କଳଙ୍କ ଫିଟିଗଲେ ବ୍ୟକ୍ତିକ'ଣ ଉପଭୋଗ କରେ ?

(ସାତ୍ତ୍ୱିକ, ଜଗତ ସୁଖ, ସ୍ୱର୍ଗ ସୁଖ, ସନ୍ତାନ ସୁଖ)

(ଙ) କାହାକୁ ସର୍ବ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ବୋଲି ଭୀମଭୋଇ କହିଛନ୍ତି ?

(ଗୁରୁଦେବ, ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ, ଅର୍ଜ୍ଜୁନ, ରାମଚନ୍ଦ୍ର)

(ଚ) ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶ୍ରୀ ଛାମୁରେ ମନ ଭିତରେ ଭୀମଭୋଇ କ'ଣ ଅର୍ପଣ କରିଛନ୍ତି ?

(ପୂଜାଫୁଲ, ଭୋଗ ସାମଗ୍ରୀ, ସେବା ଭକ୍ତି, କାବ୍ୟକବିତା)

(ଛ) ତ୍ରେତୟା ଯୁଗରେ ରାମ ଅଭିଷେକ ବେଳେ ଋଷିମାନେ କ'ଣ ଚାହିଁ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ ?

(ବଳବୀର୍ଯ୍ୟ, ରୂପରାଶି, ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ, ଧନସମ୍ପତ୍ତି)

(ଜ) ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଋଷିମାନଙ୍କ ମନୋବାଞ୍ଛା କିପରି ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲେ ?

(ଆଶୀର୍ବାଦ କରି, ମୋକ୍ଷଦାନ କରି, ବ୍ରଜନାରୀ କରି, ସ୍ୱର୍ଗପୁରକୁ ପଠାଇ)

(ଝ) ହରି କ'ଣ କଲେ ଭୀମଭୋଇ ନିସ୍ତରି ଯିବି ବୋଲି ବିଚାର କରିଛନ୍ତି ?

(ଚାହିଁଦେଲେ, ଦେଖାଦେଲେ, ଛୁଇଁଦେଲେ, ପାଖକୁ ଆସିଲେ)

(ଝ) କାଳିନ୍ଦୀରେ ପଦ୍ମ ତୋଳିବାବେଳେ କାଳୀ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କେଉଁଠି ଦଂଶନ କଲା ?

(ହାତ, ପାଦ, ମୁଣ୍ଡ, ପିଠି)

(ଟ) କାଳି ନାଗର ଦୋଷ ପ୍ରଭୁ କାହିଁକି କ୍ଷମା କଲେ ?

(ଦେବତାମାନେ କହିବାରୁ, କାଳୀ ସ୍ତୁତି କରିବାରୁ, ପାଦରେ ଶରଣ ଯିବାରୁ, ତ୍ରୁଟି ସ୍ୱୀକାର କରିବାରୁ)

(ଠ) ବିଷ୍ଣୁଦୂତମାନେ ଜରା ଶବରର କେଉଁ ଭାରାକୁ ଖଣ୍ଡନ କରି ବିଷ୍ଣୁ ପୁରକୁ ନେଇଗଲେ ?

(ପାପ, ଅପରାଧ, ଦୋଷ, ଘାତ)

(ଡ) ନୀଳଗିରି ବାସୀ ମ□ରେ କେଉଁରୂପ ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି ?

(କୃଷ୍ଣ, ରାମ, ଯୋଗୀ, ମହିମା ସ୍ୱାମୀ)

(ଢ) କବିଭୀମ ଭୋଇ ପରିତ୍ରାଣ ପାଇଁ କାହାର ଆଶ୍ରା ନେଇଛନ୍ତି ?

(ଜମିଦାର, ଭଗବାନ୍, ଶୂନ୍ୟବାନା, ରଜା)

(ଣ) ବାଳୁତ ବୁଦ୍ଧି ଭୀମ ସଂସାର ସାଗର ପାର ହେବାପାଇଁ କି ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରିଛନ୍ତି ?

(ଯୋଗସାଧନା, ଦାନପୁଣ୍ୟ, ସାଧୁଜନଙ୍କ ପାଦସେବା, ବ୍ରତ ଉପବାସ)

(ତ) କାହାର ଦୟାବିନା ଏ ଶରୀର ମୋକ୍ଷ ଲାଭ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ?

(ଈଶ୍ୱର, ଗୁରୁଦେବ, ରାଜା, ପୁରୋହିତ)

୨. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ – ୧ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

(କ) 'ପୟରେ ପଶୁଛି ଶରଣ' କବିତା ଭୀମ ଭୋଇଙ୍କର କେଉଁ ପୁସ୍ତକର କେଉଁ ବୋଲିରୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରାଯାଇଛି ?

(ଖ) ପଞ୍ଚୁପାଣ୍ଡବ ମାନଙ୍କୁ କିଏ ଜଉଘରେ ଭରି ଦେଇଥିଲା ?

(ଗ) ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କେଉଁମାନଙ୍କୁ ଜଉଘରେ ଭରି ଦେଇଥିଲା ?

(ଘ) କିଏ କାୟା ଲୁଚାଇ ମାୟା ଦେଖାଇଥିଲେ ?

(ଙ) କାହାକୁ ଗୁପ୍ତରେ ପାରି କରି ଦିଆ ଯାଇଥିଲା ?

(ଚ) କେଉଁ ମାର୍ଗରେ ବିପଦ କ୍ଷୟ ହୁଏ ?

(ଛ) କିଏ ବିପଦକୁ କ୍ଷୟ କରନ୍ତି ?

(ଜ) କଳଙ୍କ ଫିଟିଗଲେ ବ୍ୟକ୍ତି କ'ଣ ଉପଭୋଗ କରେ ?

(ଝ) ଭୀମ ଏକାନ୍ତରେ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ କ'ଣ ମାଗୁଣି କରିଛନ୍ତି ?

(ଞ) ପା□ଳ ଦେଶରେ ଗୁପ୍ତରେ କିଏ ଲାଖ ବିନ୍ଧିଥିଲେ ?

(ଟ) ଅର୍ଜ୍ଜୁନ କେଉଁ ଦେଶରେ ଲାଖ ବିନ୍ଧିଥିଲେ ?

(ଠ) କାହାକୁ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ ଦେଇ ଯୁଦ୍ଧ ଆଭରଣ କରାଯାଇଥିଲା ?

(ଡ) କାହାକୁ ସର୍ବ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ବୋଲି ଭୀମ ଭୋଇ କହିଛନ୍ତି ?

(ଢ) ଭୀମ ଭୋଇ କାହା ଛାମୁରେ ମାଗୁଣି କରିଛନ୍ତି ?

(ଣ) ଭୀମ ଭୋଇ ସେବା ଓ ଭକ୍ତି କାହାକୁ ନିବେଦନ କରିଛନ୍ତି ?

(ତ) ଭୀମ ଭୋଇ କାହା ପାଖରେ ସନମାନ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ?

(ଥ) ତ୍ରେତୟା ଯୁଗରେ ରାମଙ୍କ ଅଭିଷେକ ବେଳେ ଋଷିମାନେ କ'ଣ କଳ୍ପନା କରିଥିଲେ ?

(ଦ) ଦ୍ୱାପରରେ କେଉଁମାନେ ବ୍ରଜନାରୀ ରୂପ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ?

(ଧ) ବ୍ରଜନାରୀ କରି, କିଏ କାହାର ମନବାଞ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲେ ?

(ନ) ହରି ଯଦି ଚାହିଁ ଦିଅନ୍ତି ଭୀମ ଭୋଇଙ୍କର କ'ଣ ହେବ ବୋଲି ନିବେଦନ କରିଛନ୍ତି ?

(ପ) କାହାର ଆଜ୍ଞାରେ ବେନୁପାଣି ପଦ୍ମପୁଷ୍ପ ତୋଳିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ ?

(ଫ) କେଉଁଠାରେ ବେନୁପାଣିଙ୍କ ପାଦରେ କାଳୀଦଂଶନ କରିଥିଲା ?

(ବ) ପ୍ରଭୁ କାଳୀକୁ କାହିଁକି କ୍ଷମା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ?

(ଭ) ଭୀମ ଭୋଇ ପାଦରେ ଶରଣ ପଶି କେଉଁ କଥା ବୁଝିବା ପାଇଁ ନିବେଦନ କରୁଛନ୍ତି ?

(ମ) ଜାରା କାହାର ଅଙ୍ଗରେ ଘାତ କରିଥିଲା ?

(ଯ) ଜାରା ଅପରାଧ ଖଣ୍ଡନ କରି ପ୍ରଭୁ ତାକୁ କିପରି ସ୍ୱର୍ଗପଥ ନେଇଥିଲେ ?

(ର) ବିଷ୍ଣୁ ଦୂତମାନେ କାହାକୁ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ନେଇଥିଲେ ?

(ଳ) ନୀଳଗିରିବାସୀ ମ□ରେ କିପରି ଦେହଧାରଣ କରିଛନ୍ତି ?

(ବ) ଭୀମ ଭୋଇ ନିଜକୁ ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତର କ'ଣ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

(ଶ) ଭୀମ ଭୋଇ ଦୁଃଖରେ ପଡ଼ି କାହାର ଛାୟାକୁ ଆଶ୍ରା କରିଛନ୍ତି ?

(ଷ) ଭୀମ ଭୋଇ ସଂସାର ଦୁଃଖରୁ ତରିବାକୁ କାହାର ଆଶା ଓ ଭରଷା କରିଛନ୍ତି ?

(ସ) କେଉଁ ଜଳରୁ ତାରଣ ହେବାକୁ ଆଉ ବୁଦ୍ଧି ଦିଶୁନାହିଁ ?

(ହ) କାରୁଣ୍ୟ ଜଳ କିପରି ପ୍ରବାହିତ ହେଉଛି ବୋଲି କବି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ?

(କ୍ଷ) କବି କାହାର ପାଦଧରି ସଂସାର ସାଗର ପାରି ହେବାକୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି ?

(ୟ) କାହାବିନା ଶରୀର ମୋକ୍ଷ ହେବନାହିଁ ?

୩. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ର ମୂଳକପ୍ରଶ୍ନ – ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୨ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଏବଂ ଉ□ର ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ରହିଲା ।

(କ) କିଏ ଗୁପ୍ତରେ କାହାକୁ ପାରି କରାଇଥିଲେ ?

(ଖ) ଜଗତରେ ଠାବ ଦେବାପାଇଁ କିଏ କାହାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ?

(ଗ) କବି କେଉଁ କଥା ଏକା ଜାଣିବା ପାଇଁ ନିବେଦନ କରିଛନ୍ତି ?

(ଘ) ଭୀମ ଭୋଇ କାହା ଛାମୁରେ କ'ଣ ମାଗୁଣି କରିଛନ୍ତି ?

(ଙ) କବି ଅବଧୂତଙ୍କୁ କେଉଁ କେଉଁ ରୂପ ବର୍ଦ୍ଧିତ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ?

(ଚ) ବ୍ରଜନାରୀ କରି କେଉଁମାନଙ୍କ ମନୋବାଞ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲେ ?

(ଛ) କିଏ ଶରଣ ଯିବାରୁ ପ୍ରଭୁ ତା'ର ଦୋଷ କ୍ଷମା କଲ ?

(ଜ) କେଉଁ ବିନତି କଥା କହି କବି ପାଦରେ ଶରଣ ପଶିଛନ୍ତି ?

(ଝ) ବିଷ୍ଣୁଦୂତ ପଠାଇ ପ୍ରଭୁ କାହାକୁ ସ୍ୱର୍ଗପଥର ଅଧିବାସୀ କରାଇଥିଲେ ?

(ଞ) କବି କେଉଁ ଶୂନ୍ୟ ବାନାର ଆଶ୍ରୟ କରିଛନ୍ତି ?

୪. ପ୍ରାୟ ୩୦ଟି ଶବ୍ଦରେ ଉ□ର ଲେଖ– ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୩ ନମ୍ବର ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଓ ଉ□ର ପାଇଁ ୨ ନମ୍ବର ।

(କ) କବି କେଉଁ ଆଜ୍ଞା ଏକା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ?

(ଖ) କବି ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶ୍ରୀ ଛାମୁରେ କ'ଣ ମାଗୁଣି କରିଛନ୍ତି ?

(ଗ) ତ୍ରେତୟା ଯୁଗରେ ଋଷିମାନଙ୍କ ଅଭିଳାଷର କ'ଣ ଫଳ ମିଳିଲା ?

(ଘ) 'ଚାହିଁଦେଲେ ହରି ଯିବି ମୁଁ ନିସ୍ତରି'-ର ଭାବାର୍ଥ କ'ଣ ?

(ଙ) 'ଶରଣ ବୋଇଲେ କାରଣ ପାଇଲା' କେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୁହାଯାଇଛି ?

(ଚ) ନାମ ବିକି ଶାହାସ୍ର କିଣି କବିଙ୍କୁ କ'ଣ ଫଳ ମିଳିଲା ?

(ଛ) କବି ମ୍ଳେଛ, ପତିତ ଓ ପାମର ଶବ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗରେ ନିଜର କେଉଁ ଭାବକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ?

(ଜ) ଶେଷରେ କବି ଭୀମଭୋଇ କାହା ପାଦକୁ ଧ୍ୟାନ କରି ଶରଣ ପଶିଛନ୍ତି ?

୫. ଦୀର୍ଘ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ- ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଉ□ର ଦେବାକୁ ହେବ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର ।

(କ) 'ପୟରେ ପଶୁଛି ଶରଣ' କବିତାରୁ କବିଙ୍କ ଭକ୍ତିମତ୍ତାର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କର_ ।

(ଖ) ଭୀମଭୋଇଙ୍କ ପରିକଳ୍ପିତ ସତ୍ୟ ଓ ଧର୍ମ ମାର୍ଗ ସଂପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କର ।

(ଗ) 'ସମର୍ପଣ ମୋକ୍ଷର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାଧନ'– 'ପୟରେ ପଶୁଛି ଶରଣ' କବିତା ଅବଲମ୍ବନରେ ଏହାର ସତ୍ୟତା ବିଚାର କର ।

(ଘ) କବି ଭୀମ ଭୋଇ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ନାମ ଗାନ କରି କିପରି ସଂସାରରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଆଶା ପୋଷଣ କରିଛନ୍ତି– ଆଲୋଚନା କର ।

(ଙ) 'ପୟରେ ପଶୁଛି ଶରଣ' କବିତାର ସାରମର୍ମ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କର ।

❑❑❑

ତୃତୀୟ ଏକକ – ଏକାଙ୍କିକା

ଅତ୍ୟାଚାରିତ

ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ କର

●

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

ବୈଠକଖାନା– ବ୍ରଜବିହାରୀ ବାବୁଙ୍କର ପ୍ରବେଶ– ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଗୋଟିଏ କୁଲି ସୁଟ୍‌କେଶ ଓ ବେଡ଼ିଂ ଧରି ପ୍ରବେଶ; ବ୍ରଜବିହାରୀ ବାବୁ କୁଲିକୁ ପଇସା ଦେଇ ବିଦା କରି ସାରିବା ପରେ ଫୋନ୍ ଖୋଲି ଗୋଟାଏ ଆର୍ମଚେୟାରରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ, ଗୋଟାଏ ସ୍ୱସ୍ତିର ନିଃଶ୍ୱାସ ମାରି ଟେବୁଲ ଉପରୁ ଖବରକାଗଜଟା ଉଠେଇ ନେଇ ପଢ଼ିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଲେ– ପଢୁ ପଢୁ ତାଙ୍କ ପାଟିରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା ।

ବ୍ରଜବାବୁ ॥ ଏଁ ? ? (ଚଷମାଟାକୁ ଟିକିଏ ଭଲ କରି ପୋଛି ନେଇ ଆଖିରେ ଲଗେଇ ପଢ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ପାଟି କରି)

ନିରୁଦ୍ଦେଶ

ମୋର ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜବିହାରୀ ପତି ଡେପୁଟି ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଓ କଲେକ୍ଟର, ବୟସ ଚାଳିଶି... ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ୍, ଗୌରବର୍ଣ୍ଣ, କୁଞ୍ଚୁ କୁଞ୍ଚିଆ ବାଳ, ଆଖିରେ ଚଷମା, ଆଜକୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇମାସ ହେଲା ନିରୁଦ୍ଦେଶ ହୋଇଛନ୍ତି– ଯଦି କୌଣସି ଦୟାଶୀଳା

ନାରୀ ମୋର ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ପାଇଥାନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ସେ ନିଜର ସମ୍ପ□ଭାବରେ ଅଧିକାର ନ କରି ଦୟାକରି ନିମ୍ନଲିଖିତ ଠିକଣାରେ ଫେରସ୍ତ ଦେବେ...

ଶ୍ରୀମତୀ ବନମାଳା ପତି
ଚାନ୍ଦିନୀଚୌକ
କଟକ-୨

ଷ୍ଟ୍ରେଞ୍ଜ– (ଅସ୍ଥିର ପଦଚାରଣା କରୁ କରୁ) ଆରେ ଦନେଇ, ଏ ଦନେଇ...... (ଚିତ୍କାର କରି) ଓ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ

(ଜନାର୍ଦ୍ଦନର ପ୍ରବେଶ)

ଦନେଇ ॥ କଅଣ ? କାହିଁକି ଡାକୁଛନ୍ତି ?

ବ୍ରଜ ॥ ଏ ଘରେ ସମସ୍ତେ ମରିଗଲଣି ନାଁ କଅଣ ?

ଦନେଇ ॥ ନାଇଁ ତ' ସମସ୍ତେ ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି...

ବ୍ରଜ ॥ ବ□ଛନ୍ତି ? ତେବେ ଡାକିଲେ ଶୁଣୁନ କାହିଁକି ସବୁ ?

ଦନେଇ ॥ ମଲା, ବ□କୁ ବୋଲି ଡାକିଲେ ଶୁଣିବୁ । ଏକଥା କୋଉଠି ଲେଖାଅଛି ?

ବ୍ରଜ ॥ କିରେ... ଭାରି ବଢ଼ି ବଢ଼ି କଥା କହିଲୁଣି– ମା' କଅଣ କରୁଛନ୍ତି.... ?

ଦନେଇ ॥ ମୁଁ କହିପାରିବିନି....

ବ୍ରଜ ॥ (ବିସ୍ମିତ ହୋଇ)

କିରେ ? ଇମିତି ତେଢ଼ିକରି କଥା କହୁଚୁ କଅଣ ?

ଦନେଇ ॥ ମତେ ଆଉ ଏମିତି ଦନେଇ ବୋଲି ଡାକିବେନି....

ବ୍ରଜ ॥ କାଇଁକିରେ ?

ଦନେଇ ॥ ନାଁ– ମତେ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ବାବୁ ବୋଲି ଡାକିବେ–

ବ୍ରଜ ॥ କଅଣ କହିଲୁ ? କଅଣ କହିଲୁ ? ତତେ କଅଣ ବୋଲି ଡାକିବି ?

ଦନେଇ ॥ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ବାବୁ ବୋଲି ଡାକିବେ–

ବ୍ରଜ ॥ ଏଁ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ବାବୁ ? କ'ଣ... ତୋ ମୁଣ୍ଡ ବିଗିଡ଼ି ଯାଇଚି କିରେ ?

ଦନେଇ ॥ ନାଇଁ ବାବୁ– ମୁଣ୍ଡ କିଆଁ ବିଗିଡ଼ିବ– ଆପଣ କାହିଁକି ମତେ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ବାବୁ ବୋଲି ଡାକିବେନି ଯେ ? ମୁଁ ତ ମଣିଷ, ତେମେ ତ ମଣିଷ...

ବ୍ରଜ ॥ (ରୁକ୍ଷଗଳାରେ) କଅଣ ଭାରୀ ବହପ ହେଇ ଗଲାଣି ତୋର ? କିବେ !

ଦନେଇ ॥ ଏମିତି ବେ ବା ଗୁଡ଼ାଏ କଅଣ କରୁଚ ହେ ! ଆଇନି ପାଶ୍ ହେଇ ଗଲାଣି– ଆଜିକାଲି ସମସ୍ତେ ସମାନ, କେହି କାହାକୁ ରେ ରା, ତୁ ତା କରି ପାରିବେନି–

ବ୍ରଜ ॥ ସତେ, ଆଇନି ପାଶ୍ ହେଇ ଗଲାଣି...... ?

ଦନେଇ ॥ ହଁ, ଆମ ନିଖିଳ କଟକ ଚାକର ସଂଘରେ ଆଇନି ପାଶ ହେଇଚି–

ବ୍ରଜ ॥ ନିଖିଳ କଟକ ଚାକର ସଭାରେ ? ତମର ଫେର୍ ଗୋଟାଏ ସଭା ସମିତି ଗଢ଼ିଲେଣି, ନାଇଁ ?

ଦନେଇ ॥ କାହିଁକି ଗଢ଼ିବୁନି– ଆଜିକାଲି ସଭିଙ୍କର ହେଲାଣି, ଆମର ହବନି କାଇଁକି ?

ବ୍ରଜ ॥ ବୁଝିଲି ! ସେଥିରେ କଅଣ ସବୁ ଆଇନି ପାଶ୍ ହେଇଚି ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ବାବୁ ?

ଦନେଇ ॥ ମୁନିବମାନେ ଚାକରମାନଙ୍କୁ ତୁ ତା କରି ପାରିବେନି, ତାଙ୍କୁ ମାରଧର କରି ପାରିବେନି, ବାବୁମାନେ ଯାହା ଖାଇବେ, ଚାକରମାନେ ସେଇୟା ଖାଇବେ–

ବ୍ରଜ ॥ ବାବୁମାନେ ଯୋଉ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିବେ, ଚାକରମାନେ ସେଇ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିବେ,– ନାଇଁ ?

ଦନେଇ ॥ ହଁ ।

ବ୍ରଜ ॥ ବାବୁମାନେ ଯୋଉଁ ଶେଯରେ ଶୋଇବେ, ଚାକରମାନେ ବି ସେଇ ଶେଯରେ ଶୋଇବେ ।

ଦନେଇ ॥ ହଁ ।–

ବ୍ରଜ ॥ ବାବୁମାନେ ଯୋଉ ଦରମା ପାଉଥିବେ, ଚାକରମାନେ ସେଇ ଦରମା ପାଇବେ ।

ଦନେଇ ॥ ନାଁ, ସେଇତକ ଛଡ଼ା ଆଉ ସବୁ ବିଷୟରେ ବାବୁ ଚାକର ସମାନ ।

ବ୍ରଜ ॥ ଆଉ ଚାକରମାନେ ଭଲ କାମ ନ କଲେ ?

ଦନେଇ ॥ ବାବୁମାନେ କିଛି କହିପାରିବେନି–

ବ୍ରଜ ॥ ବାଃ, ଭଲ ଆଇନି କରିଚ.... ଚାକରମାନେ ଭଲ କାମ ନ କଲେ ବାବୁମାନେ ତାଙ୍କୁ ଘରୁ ତଡ଼ିଦେଇ ପାରିବେ ନାଁ ନାଇଁ ?

ଦନେଇ ॥ ସେଥିପାଇଁ ଆମ ଚାକର ସଂଘର ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଦରଖାସ୍ତ କରିବାକୁ ହବ, ସିଏ ଆସି ଘଟଣା ତଦନ୍ତ କରିବେ– ଯଦି ଚାକରର ଦୋଷ ହୋଇଥିବ, ତେବେ ସିଏ ହୁକୁମ୍ ଦେଲେ ବାବୁ ଚାକରକୁ ତଡ଼ି ପାରିବେ, ତା ନଇଲେ ନାଇଁ ।

ବ୍ରଜ ॥ ସତେ ! ଆଛା ହଉ, ହଉ । ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ବାବୁ, ଆପଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ଟିକିଏ ଯାଇ ମା'ଙ୍କୁ ଖବର ଦିଅନ୍ତୁ ତ ମୁଁ ଆସି ପହ□ିଲିଣି ବୋଲି ।

ଦନେଇ ॥ (କାନ୍ଥର ଘ□ିକୁ ଚାହିଁ) ମୁଁ ଡାକିପାରିବିନି, ମୋର ଟାଇମି ହେଇଗଲା ।

ବ୍ରଜ ॥ (ବିସ୍ମିତ ହୋଇ) କଅଣ ଟାଇମି ହେଇଗଲା ?

ଦନେଇ ॥ ଆମର ଚାକର ସଂଘରେ ଆଇନି ପାଶ୍ ହେଇଚି ଯେ କୌଣସି ଚାକର ଦଶଘ□ାରୁ ବେଶି କାମ କରିବେନି– ସକାଳ ୭ଟାଠାରୁ ଦିନ ପା□ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

ବ୍ରଜ ॥ ସେଇଠୁଁ ?

ଦନେଇ ॥ ସେଇଠୁଁ ସେମାନଙ୍କର ଛୁଟି । ସେମାନେ ବୁଲିବେ, ଥିଏଟର, ସିନେମା ଦେଖିବେ.....

ବ୍ରଜ ॥ ହୁଁ... ? ଆଚ୍ଛା ଖୁବ୍ ଭଲ ବ୍ୟବସ୍ଥା । ତା'ପରେ ଘରକୁ କେତେବେଳେ ଫେରିବେ ?

ଦନେଇ ॥ ରାତି ବାରଟା ଆଗରୁ...

ବ୍ରଜ ॥ ତାଙ୍କୁ କବାଟ ଫିଟେଇବାପାଇଁ ବାବୁ କିମ୍ୱା ବାବୁଆଣୀ କାହାକୁ ହେଲେ ଜଗି ରହିବାକୁ ହବ ?

ଦନେଇ ॥ ହିଁ ହିଁ ହିଁ– ତା' ନ ହେଲେ କେମିତି ହବ ? ହଉ ମୁଁ ଯାଉଚି ମୋର ଛୁଟି ।

ବ୍ରଜ ॥ ଆଚ୍ଛା, ଶୁଣ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ବାବୁ !

ଦନେଇ ॥ କଅଣ କହନ୍ତୁ ବେଇଗି– ମୋର ଆଉ ସମୟ ନାହିଁ ।

ବ୍ରଜ ॥ ଆପଣଙ୍କ ସଂଘର ସେକ୍ରେଟାରୀ କିଏ ?

ଦନେଇ ॥ (ହସି) ମୁଁ ନିଜେ... ଶ୍ରୀ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ବେହେରା ।

ବ୍ରଜ ॥ ସତେ ନାଁ କଅଣ ? ତେବେ ମତେ ତ ଭାରି ସୁବିଧା ହେଲା– ଟିକିଏ ରହନ୍ତୁ । ଟିକିଏ...

(ପକେଟରୁ କଲମ ବାହାର କରି ଖଣ୍ଡେ କାଗଜରେ କଅଣ ଲେଖିସାରି, ଆପଣଙ୍କୁ ଲେଖି ପଢ଼ି ଆସେ ତ ?)

ଦନେଇ ॥ ମୋ ନାଁ ଦସ୍ତଖତ କରିଦେବି, ଦରଖାସ୍ତଗୁଡ଼ାକ ଆଉ କାହାର ହାତରେ ପଢ଼େଇ ନେବି ।

ବ୍ରଜ ॥ ଆଚ୍ଛା ହଉ, ମୁଁ ଦରଖାସ୍ତଟା ତମ ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କୁ ଦଉଚି, ନିଅନ୍ତୁ ।

ଦନେଇ ॥ କି ଦରଖାସ୍ତ ?

ବ୍ରଜ ॥ ଦନେଇ ବେହେରାଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ବାହାର କରିବାପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ– ସେକ୍ରେଟେରୀ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ବେହେରାଙ୍କ ନିକଟକୁ । ତଦନ୍ତ କରି ତାଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ବାହାର କରିବାକୁ ସୁପାରିସ୍ କରନ୍ତୁ ।

ଦନେଇ ॥ ହଉ ତେବେ, ମୁଁ ଚାକର ସଂଘରେ ତାଙ୍କ କଥା ପକେଇବି, ମୁଁ ଯାଉଚି ।

(ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ବ୍ରଜ ॥ ଏ, ଆଜିକାଲି ଏ ଚାକରଗୁଡ଼ାକ ବି ଚାଲାଖ ହେଇ ଗଲେଣି !

(ବନମାଳାଙ୍କର ଭାନିଟି ବ୍ୟାଗ ଓ ହାଇହିଲ୍ ପିନ୍ଧି ପ୍ରବେଶ ଓ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଦେଖି)

ବନ ॥ ଏଁ, ତମେ କେତେବେଳେ ଆସିଲ !

ବ୍ରଜ ॥ ଅନେକବେଳୁଁ ଆସିଲିଣି ବନମାଳା ଦେବୀ, ଦୀର୍ଘ ଦୁଇମାସ ପରେ... କିନ୍ତୁ ମତେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରିବାପାଇଁ ମୋ ଘରେ କାହାକୁ ଦେଖିଲି ନାହିଁ।

ବନ ॥ ନ ଦେଖିବା ହିଁ ସ୍ୱାଭାବିକ! ହପ୍ତାକ ପାଇଁ ଟୁର୍‌ରେ ଯାଇ ତମେ ଦି'ମାସ ହେଲା ନିରୁଦ୍ଦେଶ– କୌଣସି ଖବର ନାହିଁ, ମୁଁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଖବର କାଗଜର missing column ରେ ତମ ନାଁ ବାହାର କରିଚି ।

ବ୍ରଜ ॥ ହଁ ସେଇୟା ତ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲି ଏଇ କାଗଜଟାରୁ– ହେଲେ ତମର advertisement ପଢ଼ି କୌଣସି kind lady ମତେ ପାଇ ତମ ପାଖକୁ deliver କରି ନାହାନ୍ତି ।

ବନ ॥ ଆଉ ?... ତମେ କୋଉଠି ତେବେ ଥିଲ ଏତେ ଦିନ ଯାଏଁ ?

ବ୍ରଜ ॥ ବନ୍ୟା ଦେବୀ ମତେ ତାଙ୍କ କବଳରୁ ମୁକ୍ତି ଦେଇ ତମ କବଳକୁ ପଠାଇଦେଲେ; ଅର୍ଥାତ୍ ଯାଜପୁରରେ ବନ୍ୟା ଅଂଚଳରେ ଅବସ୍ଥା ଏତେ ଶୋଚନୀୟ ହେଲା ଯେ ଆଉ ସେଠୁ ଫେରିଆସି ହେଲାନି... ମୁଁ ଯେଉଁଠି ଅଟକି ଗଲି, ସେଠୁ ଡାକ ବି ଆସିପାରିଲାନି ।

ବନ ॥ ମୋର ସନ୍ଦେହ ତେବେ ଅମୂଳକ ହୋଇଗଲା !

ବ୍ରଜ ॥ କାହିଁକି, ଦୁଃଖ ଲାଗୁଚି କି ?

ବନ ॥ ଦୁଃଖ ଲାଗିବା କଥା । ମୋର speculation ଭୁଲ୍ ହେବା କଥା ନୁହେଁ । ଆଜିକାଲି କୌଣସି ପୁରୁଷ ନିରୁଦ୍ଦେଶ ହେବା ଅର୍ଥ କୌଣସି ନା କୌଣସି ନାରୀର କବଳରେ ନିଶ୍ଚୟ ପଡ଼ିଥିବ ।

ବ୍ରଜ ॥ ଓ ! ଆଜିକାଲି ନାରୀମାନ ଏତେ ପ୍ରବଳ ହେଲେଣି ନାଁ... ହଁ ହଁ, ହେବେନି କାହିଁକି ! ତମ ଭଳି ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ନାରୀ ତ ଆଜିକାଲି ଓଡ଼ିଶାର କନ୍ଦି ବିକନ୍ଦିରେ ଖୁନ୍ଦି ହେଇଗଲେଣି । ସବୁ ଜିଲ୍ଲାରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖେଁ କଲେଜ... ଆଉ ସେଥିରେ ଫେର୍ ସହଶିକ୍ଷା, ପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଆଉ କଅଣ ଚାରା ଅଛି ?

ବନ ॥ ରଖ ତମ ବିଦ୍ରୂପ– ତମ ଭଳି ପୁରୁଷ ନାରୀ ସ୍ୱାଧୀନତାର ପ୍ରଧାନ ଶତ୍ରୁ...

ବ୍ରଜ ॥ ହଉ, ଥାଉ । ମତେ କଅଣ ଟିକିଏ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରିବ ? ଏତେଦିନ ପରେ ଆସିଲି......

ବନ ॥ ମୋର ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟ ନାହିଁ, ମୁଁ ଯାଉଚି ଗୃହଲକ୍ଷ୍ମୀ ସମିତିର ସଭାକୁ ।

ବ୍ରଜ ॥ କଅଣ କହିଲ ? ଗୃହଲକ୍ଷ୍ମୀ ସମିତିର ସଭା ?– ମାନେ ଗୃହର ଯେଉଁମାନେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସ୍ୱରୂପିଣୀ ତାଙ୍କରି ସଭାକୁ ?

ବନ ॥ ହଁ, ମୁଁ ତା'ର ସଭାନେତ୍ରୀ...

ବ୍ରଜ ॥ ବାଃ, ଲକ୍ଷ୍ମୀମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ନାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ସଂଘର ସଭାନେତ୍ରୀ କରିଛନ୍ତି । ଆଚ୍ଛା, ଏ ସଂଘର କାର୍ଯ୍ୟ କଅଣ ?

ବନ ॥ (କୁପିତ କଣ୍ଠରେ) ତମକୁ ଆମ ସଂଘର କର୍ମତାଲିକା ଦବାକୁ ମୋର ସମୟ ନାହିଁ, କେବଳ ଏତିକି ଜାଣିରଖ ଯେ ପରିବାର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୃହିଣୀ ଗଢ଼ିବା ଏ ସଂଘର ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ବ୍ରଜ ॥ ଆରେ ମୁଁ ତ ଠିକ୍ ସେଇୟା ଅନୁମାନ କରିଥିଲି... ଦୀର୍ଘ ଦୁଇମାସ ପରେ ସ୍ୱାମୀ ଘରକୁ ଫେରିଲାବେଳକୁ ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କର ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାର ଲୋଭକୁ ସମ୍ବରଣ କରି ସଂଘର ସଭାନେତ୍ରୀ କରିବାକୁ ବାହାରେ ସେହି ସିନା ଉପଯୁକ୍ତ ଗୃହିଣୀ ତିଆରି କରିପାରିବ ।

ବନ ॥ ହଉ ତମର ଯୁକ୍ତି ରଖ– ମୁଁ ଚାଲିଲି....... (ପ୍ରସ୍ଥାନ ବେଳେ) ଆଉ ହଁ ଶୁଣ, ଟୁଲୁର ଖାଇବା ସମୟ ହେଲେ ତାକୁ ଟିକିଏ ଦୁଧ ପେଇଦବ– ଜଳଖିଆ ଆଲମାରୀରେ ତାର ଫିଡ଼ିଂ ବଟଲ୍‌ରେ ଦୁଧ ରଖା ହୋଇଚି । ବୁଲୁ ମାଷ୍ଟ୍ର ପାଖରେ ପଢୁଚି, ପଢ଼ି ସାରିଲେ ତାକୁ ଜଳଖିଆ ଖାଇବାକୁ ଦବ ।

ବ୍ରଜ ॥ ଆଚ୍ଛା ଆଚ୍ଛା, ତୁମେ ଯାଅ ତମର ସମୟ ହୋଇଯିବଣି ।

ବନ ॥ (ହଠାତ୍ ଘ□କୁ ଚାହିଁ) ଓଃ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ବାଜେ କଥାବା□ରେ ମାତି ମୋର ସିଆଡ଼େ ଡେରି ହୋଇଗଲାଣି– ମୁଁ ଯାଏଁ (ପ୍ରସ୍ଥାନ)– (ବ୍ରଜବାକୁ ବିସ୍ମିତ ନେତ୍ରରେ ତାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ରହିବା... ହୁଇସିଲ୍ ବଜାଇ ବଜାଇ ଭିତରଆଡୁ ରାଜେନ୍ଦ୍ରର ପ୍ରବେଶ । ବଡ଼ଭାଇଙ୍କୁ ଦେଖି ମଧ୍ୟ କୌଣସି ବିବ୍ରତ ଭାବ ନ ଦେଖାଇ ଚାଲିଯାଉଥିବା ବେଳେ)

ବ୍ରଜ ॥ ଏଇ ରାଜୁ, ଶୁଣ ଇୟାଡ଼େ !

ରାଜୁ ॥ (ଠିଆହୋଇ) କଅଣ ?

ବ୍ରଜ ॥ ମୁଁ ଏଠି ଅଛି ବୋଲି ତତେ ଜଣାଯାଉନି ?

ରାଜୁ ॥ (ଭାଇର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ଓ ହୁଇସିଲ୍ ବନ୍ଦକରି) ବେଶ୍ ଜଣାଯାଉଛି ।

ବ୍ରଜ ॥ (ବିସ୍ମିତ ହୋଇ) ଜଣାଯାଉଛି ?

ରାଜୁ	॥	ନ ଜଣାଯିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ– ମୋର ଆଖି ଅଛି, ମୁଁ ତମକୁ ଦେଖି ପାରୁଚି...
ବ୍ରଜ	॥	ମୋର ଏ ଦି'ମାସର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ତ ଭାରି ଅଭଦ୍ର ହେଇ ଯାଇଚୁ ଦେଖୁଚି !
ରାଜୁ	॥	କଅଣ ଅଭଦ୍ରତା ତମେ ଦେଖିଲ ଭାଇନା ?
ବ୍ରଜ	॥	କଅଣ ନ ଦେଖିଲି ? ତୁ ମୋ ସାମନାରେ ଇମିତି ଗୀତ ବୋଲି ହୁଇସିଲ୍ ମାରି ଚାଲି ଯାଉଚୁ...
ରାଜୁ	॥	ମୋର ସେଇଟା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତା, ତମେ ସେଥିରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରି ପାରିବନି...
ବ୍ରଜ	॥	ସତ ନା କଅଣ ?
ରାଜୁ	॥	ହଁ ସତ, ଛାତ୍ର-ସଂଘର ନୂଆ ଆଇନ୍ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି guardian ଛାତ୍ରର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେନି ।
ବ୍ରଜ	॥	ଛାତ୍ରସଂଘର ଏଇ ଗୋଟାକ ନୂଆ ଆଇନି ନା ଆଉ କଅଣ ହୋଇଛି ?
ରାଜୁ	॥	ଅଧ୍ୟାପକ କିମ୍ବା ଶିକ୍ଷକମାନେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଶାସନ କରିପାରିବେନି ।
ବ୍ରଜ	॥	ତା' ପରେ ?
ରାଜୁ	॥	ପରୀକ୍ଷାରେ ସବୁ subject ରେ ବାସ୍ତବିକ ଫେଲ୍ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ sent up କିମ୍ବା କ୍ଲାସ ଉଠେଇ

ଦିଆଯିବ । ଲେଡି ଷ୍ଟୁଡେ□ମାନେ କ୍ଲାସରେ ଅଲଗା ସିଟ୍‌ରେ ନ ବସି ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ସାଥିରେ ଏକା ବେ□ରେ ବସିବେ ।

ବ୍ରଜ ॥ ଏଇ ଶେଷ resolution ହିଁ ବାସ୍ତବିକ ସବୁଠୁଁ ବେଶି ବାଞ୍ଛନୀୟ... କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭାରି ଅନ୍ୟାୟ କରୁଛନ୍ତି ଏ ଦିଗରେ, ତୁମେ ବ□ମାନ କୁଆଡ଼େ ବାହାରିଲ ଶୁଣେ ?

ରାଜୁ ॥ ସିନେମା ଦେଖି ।

ବ୍ରଜ ॥ ପରୀକ୍ଷା ଆଉ କେତେ ଦିନ ରହିଲା ?

ରାଜୁ ॥ କାଲି ପରୀକ୍ଷା ।

ବ୍ରଜ ॥ ତେବେ ତତେ ନିଶ୍ଚୟ ସିନେମା ଦେଖି ଯିବାକୁ ହବ– ମୁଣ୍ଡ ଗରମ ହୋଇଯିବଣି ପଢ଼ି ପଢ଼ି, ଯା– କି ଫିଲ୍ମ ଦେଖିବାକୁ ଯାଉଚୁ ?

ରାଜୁ ॥ ହ□ଡ୍‌ୱାଲି ।

ବ୍ରଜ ॥ ହେଁ ? ଭଲ ଛବି ହୋଇଥିବ– ହଉ ଯା ଯା– ସମୟ ହେଇଗଲାଣି– (ରାଜୁର ବେଖାତିର ଭାବ ଦେଖାଇ ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ଏଁ ! ଏ ଘର ସଂସାର ମୋର କ'ଣ ହେଇଚି ଏ ଦି'ମାସ ଭିତରେ !

ସିଆଡ଼େ ବଢ଼ିରେ ଲୋକ ଭାସିଯିବା ସାଙ୍ଗକୁ ମୋର ଇୟାଡ଼େ ସଂସାର ଭାସି-ଗଲାଣି ! ଚାକର-ସଂଘ,

ନାରୀ-ସଂଘ, ଛାତ୍ର-ସଂଘ, ଆଉ କୋଉ ସଂଘ ବାକି ରହିଲା !

(ଘର ଭିତରୁ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ– ତାଙ୍କୁ ଦେଖି)

ବ୍ରଜ ॥ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ! ତମର ସଂଘଫଂଘ ନାହିଁ ?

ମାଷ୍ଟ୍ରେ ॥ ହଁ ଅଛି ଆଜ୍ଞା, ନମସ୍କାର ।

ବ୍ରଜ ॥ ଓ ! ତମର ବି ସଂଘ ଅଛି ।

ମାଷ୍ଟ୍ରେ ॥ (ନମ୍ର ସ୍ୱରରେ) ଆପଣ ଏ କଥା ବି ଜାଣନ୍ତିନି ? Low-paid Teacher's Association ଗୋଟେ ହେଇଚି ପରା ଏବେ–

ବ୍ରଜ ॥ ଜାଣିଚି ଜାଣିଚି, ଭୁଲି ଯାଇଥିଲି ମାଷ୍ଟ୍ରେ ।

ମାଷ୍ଟ୍ରେ ॥ ଦେଖନ୍ତୁ, ମତେ ସେମିତି 'ମାଷ୍ଟ୍ରେ' ବୋଲି ଡାକିବେ ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା.. ।

ବ୍ରଜ ॥ (ବିସ୍ମିତ ହୋଇ) କାହିଁକି ?

ମାଷ୍ଟ୍ରେ ॥ 'ମାଷ୍ଟ୍ରେ' ଡାକଟା ଗୋଟାଏ ଅବଜ୍ଞାସୂଚକ ସମ୍ବୋଧନ– ଆପଣ ଏଥର ଏଣିକି ମାଷ୍ଟର ବାବୁ ବୋଲି ଡାକିବେ– ବୁଝିଲେ ?

ବ୍ରଜ ॥ ତମ ସଂଘର ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ resolution ପାଶ୍ ହେଇଚି ?

ମାଷ୍ଟ୍ରେ ॥ ହଁ, ପାଶ୍ ହେଇଚି– ମୁଁ ଯାଉଚି ଆଜ୍ଞା ।

ବ୍ରଜ ॥ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଯାଉଚ ଯେ– କେତେଟାବେଳେ ବୁଲୁକୁ ପଢ଼େବାକୁ ଆସିଥିଲ କି ?

ମାଷ୍ଟ୍ରେ ॥ ସାଢ଼େ ଚାରିଟା ବେଳେ ।

ବ୍ରଜ ॥ ବ□ମାନ ପା□ଟା କୋଡ଼ିଏ... ।

ମାଷ୍ଟ୍ରେ ॥ ପଚାଶ ମିନିଟ ପଢ଼େଇଲି ଆଜ୍ଞା– ଆଉ କେତେ ପଢ଼ାନ୍ତି ? ମତେ ଓଳିକେ ଛ'ଟା କରି ଟିଉସନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ବ୍ରଜ ॥ ସବୁଠୁଁ ଏଇ ପଚାଶ ମିନିଟ୍ କରି ?

ମାଷ୍ଟ୍ରେ ॥ ହଁ ଆଜ୍ଞା, ଆମ ସଂଘର ନିୟମ ସେଇୟା–

ବ୍ରଜ ॥ (ଉତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ) ପଚାଶ ମିନିଟ ଭିତରେ ତମେ ପିଲାକୁ କେତେ ପାଠ ପଢ଼ଉଚ ?

ମାଷ୍ଟ୍ରେ ॥ କାଇଁକି ଆଜ୍ଞା, ସବୁ । ଆଜିକାଲି ପାଠ ପଢ଼େଇବା ଭାରି ସହଜ ହୋଇଗଲାଣି ଆଜ୍ଞା !

ବ୍ରଜ ॥ (ବିସ୍ମିତ ହୋଇ) ସହଜ ହୋଇଗଲାଣି ! କେମିତି ?

ମାଷ୍ଟ୍ରେ ॥ କିଛି କଷ୍ଟ ନାଇଁ– ପାଠଗୁଡ଼ାକ ଆମେ ପିଲ୍ ଭଳି ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଟପାଟପ ଗଳେଇ ପକଉଚୁ– ସବୁ ବିଷୟର ନୋଟ୍ ଡାକି ଦଉଚୁ, ପିଲାମାନେ ତାକୁ ନ ବୁଝି ମୁଖସ୍ଥ କରି ପକଉଛନ୍ତି ।

ବ୍ରଜ ॥ ପାଠ ବୁଝିବା ଦରକାର ନାହିଁ ?

ମାଷ୍ଟ୍ରେ ॥ ମୋଟେ ନୁହେଁ– ବୁଝିକରି ପାଠ ପଢ଼ିଲେ ଆଜ୍ଞା ମାଷ୍ଟରକୁଳ ଭାସିଯିବ !

ବ୍ରଜ ॥ ଭାସିଯିବେ ? କାହିଁକି ?

ମାଷ୍ଟ୍ରେ ॥ ବୁଝୁ ନାହାନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ? ମୁଖସ୍ଥ କରିଦେଲେ ପରୀକ୍ଷା ଖାତାରେ ଲେଖୁ ଲେଖୁ ଯୋଉଠି ଅଟକିଲେ ସେଇଠି... ଆଉ ମୁଣ୍ଡରୁ କିଛି ବାହାରିବ ନାହିଁ... କିନ୍ତୁ ବୁଝିକରି ପଢ଼ିଲେ ତ ବିପଦ ଆଜ୍ଞା... ପିଲାଗୁଡ଼ା ବେଶି ସଂଖ୍ୟାରେ ପାଶ୍ କରିଯିବେ.. ଟିଉସନ ବଜାର ମାନ୍ଦା ପଡ଼ିଯିବ.. ହଉ ଆଜ୍ଞା ମୁଁ ଯାଉଚି.. ଆହୁରି ପା□ଟା ବାକି... ନମସ୍କାର । (ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ବ୍ରଜ ॥ (ବିସ୍ମିତ ହୋଇ) ଏଁ... ନମସ୍କାର ।..... କଅଣ ଇୟେ ସବୁ ? ମାସ ଦି'ଟାରେ ସବୁ ଯିମିତି ବଦଳି ଯାଇଚି... ଘରେ ଆଉ କିଏ ରହିଲେ ? ମୁଁ ବୁଲୁ ଆଉ ଟୁଲୁ... ବାଃ.. ବେଶ୍– ଏଁ ଏଇ under developed economy ରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ over developed ହେଇଗଲାଣି ଦେଖୁଛି !

ଦ୍ୱିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

("ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀ ସଂଘ"ର ଅଫିସ ଘର ଟେବୁଲ ନିକଟରେ ବସି ବସି କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ବିନୋଦବାବୁ– କାନ୍ଥରେ ଗୋଟିଏ ପଟା ଝୁଲିଚି– ସେଥିରେ ଲେଖା

ହୋଇଚି "ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀ ସଂଘ" – ପ୍ରବେଶ କଲେ ବ୍ରଜବାବୁ– ମଳିନ ମୁଖ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ବସିଥିବା ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ବିନୋଦବାବୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।)

ବିନୋଦ ।। ଅପାଣଙ୍କର କଅଣ ଦରକାର ?

ବ୍ରଜ ।। ଆଜ୍ଞା ମୁଁ ଜଣେ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀ ।

ବିନୋଦ ।। ଓ, ବସନ୍ତୁ, ବସନ୍ତୁ– ଆପଣଙ୍କର ନାମ ?

ବ୍ରଜ ।। ବ୍ରଜବିହାରୀ ପତି ।

ବିନୋଦ ।। କଅଣ କରନ୍ତି ?

ବ୍ରଜ ।। ଡେପୁଟି ।

ବିନୋଦ ।। ଓ, ବୁଝିଲି–

ବ୍ରଜ ।। କଅଣ ବୁଝିଲେ ଆଜ୍ଞା ?

ବିନୋଦ ।। କାହିଁକି ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରନ୍ତି ।

ବ୍ରଜ ।। କାହିଁକି ?

ବିନୋଦ ।। ପରେ ଜାଣିବେ– ଆମର ଜଣେ ସାଇକିଆଟ୍ରିଷ୍ଟ ଅଛନ୍ତି– ସେ ଆପଣଙ୍କୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ଆପଣଙ୍କ ତରଫରୁ କି ଦୋଷ ତ୍ରୁଟି ରହିଛି ବୁଝିନେବେ ଓ ତା'ପରେ ଚିକିତ୍ସାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ ।

ବ୍ରଜ ।। ଆପଣ ଏ ସଂଘରେ କି କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ?

ବିନୋଦ ।। ମୁଁ ଏ ସଂଘର ସମ୍ପାଦକ ।

ବ୍ରଜ ।। ତେବେ ମୋ ବିଷୟଟା ଟିକିଏ ଶୀଘ୍ର ବୁଝିଦିଅନ୍ତୁ ।

ବିନୋଦ ।। ଆପଣଙ୍କୁ ଶହେ ଟଙ୍କା ଫିସ୍ ଦବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ବ୍ରଜ ।। (ପକେଟରୁ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଟଙ୍କା ବାହାର କରି) ନିଅନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ଏଇ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ...

ବିନୋଦ ।। (ଟଙ୍କା ନେଇ କଲିଂ ବେଲ୍ ଟିପିଲେ, ଜଣେ ଚପରାଶି ପ୍ରବେଶ କଲା–) ଶିବରାମ ବାବୁଙ୍କୁ ଡାକିଦେ...

(ଚପରାଶିର ପ୍ରସ୍ଥାନ ଓ ଶିବରାମବାବୁଙ୍କର କିଛି ସମୟ ପରେ ପ୍ରବେଶ)

ବସନ୍ତୁ ଶିବରାମ ବାବୁ... ଇଏ ହଉଛନ୍ତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜବିହାରୀ ପତି ଡେପୁଟି ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍... ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀ– ତାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ (ଲେଖା ଲେଖିରେ ମନଦେଲେ)

ଶିବ ।। (ଗୋଟିଏ ଚୌକିରେ ବସୁ ବସୁ) ନମସ୍କାର– ଆପଣ ଡେପୁଟି ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ନାଁ.. ?

ବ୍ରଜ ।। ହଁ

ଶିବ ।। I see ! ମତେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ଦେବେ ? ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଉ□ର ଦେବେ, ବୁଝିଲେ ?

ବ୍ରଜ ।। ନିଶ୍ଚୟ ଦେବି... ପଚାରନ୍ତୁ..

ଶିବ ।। ଆପଣ କେତେ ବର୍ଷ ହେଲା ବିବାହ କଲେଣି ?

ବ୍ରଜ ।। ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ହେଲା...

ଶିବ ॥ ଆପଣଙ୍କ ବୟସ ?

ବ୍ରଜ ॥ ଚାଳିଶି...

ଶିବ ॥ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ?

ବ୍ରଜ ॥ ତିରିଶ ପାଖାପାଖି ।

ଶିବ ॥ ଶିକ୍ଷିତା ?

ବ୍ରଜ ॥ କଲେଜରେ ଆଇ.ଏ. ପଢୁଥିଲେ.. ମୋ ସହିତ ପ୍ରଣୟ କରି ତିନିଥର ଫେଲ ହେଲାପରେ ମତେ ବିବାହ କଲେ ।

ଶିବ ॥ I see... ହୁଁ... (କଅଣ ଲେଖିଲେ) ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଦେଖିବାକୁ କିମିତି ?

ବ୍ରଜ ॥ ଅସୁନ୍ଦରୀ ନୁହନ୍ତି– କିନ୍ତୁ ପ୍ରସାଧାନ ସାହାଯ୍ୟରେ ସେ ନିଜକୁ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦରୀ କରି ପାରନ୍ତି...

ଶିବ ॥ I see ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ?

ବ୍ରଜ ॥ ଦୁଇଟି ପୁଅ

ଶିବ ॥ କେତେ ବର୍ଷ ତଫାତ୍‌ରେ ?

ବ୍ରଜ ॥ ଗୋଟିକୁ ଦଶ, ଆଉଟିକୁ ବର୍ଷେ ।

ଶିବ ॥ ହୁଁ... ଆପଣ ମାସରେ କେତେ ଦିନ ଟୁର୍ କରନ୍ତି ?

ବ୍ରଜ ॥ ହାରାହାରି କୋଡ଼ିଏ ଦିନ ।

ଶିବ ॥ ବାକି ଦଶଦିନ ଅଫିସ୍ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହନ୍ତି–

ବ୍ରଜ ॥ ମୁହଁରେ ଭାତ ଗୁଞ୍ଜିବାକୁ ସମୟ ନ ଥାଏ ।

ଶିବ ॥ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସିନେମା ଥିଏଟର ଦେଖେଇ ନିଅନ୍ତି ?

ବ୍ରଜ ॥ ସମୟ କାହିଁ ? ସେ ତାଙ୍କର ନିଜେ ନିଜେ ଯାଆନ୍ତି ।

ଶିବ ॥ ଆଚ୍ଛା, ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ "ତମେ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦରୀ" ବୋଲି କେବେ କହିଛନ୍ତି ?

ବ୍ରଜ ॥ ମନେ ପଡୁନି ଆଜ୍ଞା... ସେଇ ବାହାଘର ବେଳେ ଥରେ ଅଧେ କହିଲେ କହିଥିବି ବୋଧେ...

ଶିବ ॥ ତା'ପରେ ଆପଣ କେବେ ଆଉ କହି ନାହାନ୍ତି ?

ବ୍ରଜ ॥ ସମୟ କାହିଁ ?

ଶିବ ॥ ହୁଁ.... That accounts for it

(କଅଣ ଲେଖିଲେ) ଆଚ୍ଛା କି ଧରଣର ଅତ୍ୟାଚାର ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ସେ କରନ୍ତି ?

ବ୍ରଜ ॥ ଏଇ ଧରନ୍ତୁ– ମୁଁ ଟୁର୍‌ରୁ ଫେରିଲାବେଳେ ଦେଖେଁ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଘରେ ନାହାନ୍ତି–କିମ୍ବା ଘରେ ଥିଲେ ବି ମତେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ଜଣାନ୍ତି ନାହିଁ... ହଠାତ୍ ଗୃହଲକ୍ଷ୍ମୀ ସମିତିର ସଭାକୁ ବାହାରିଯାନ୍ତି– ମୁଁ କପେ ଚା'ବି ଖାଇବାକୁ ପାଏନି । ପୂଝାରୀ ଚାକରମାନେ ସଂଘ ଗଢ଼ି ଥିବାରୁ ପୂଝାରୀ ରୋଷେଇ କରି ଥୋଇ ଦେଇ ଚାଲିଯାଏ, ଚାକର ତା' କାମ ସାରି ବୁଲି ବାହାରିଯାଏ,... ମୁଁ ସବୁକାମ ବାଧ ହୋଇ କରେ...

ଶିବ ॥ କେବଳ ଏଇୟା ?

ବ୍ରଜ ॥ ନାହିଁ, ଆହୁରି ଅଛି ଆଜ୍ଞା– ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଲା ଇଣ୍ଡୋନେସିଆରେ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଆହତ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱେଟର, ମଫଲର ବୁଣିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଥଚ ମୋର କୋଟ୍, ପେଣ୍ଟ, ସାର୍ଟ ଛିଣ୍ଡିଗଲାଣି, ମରାମତି ହୋଇ ପାରୁନି... ବୋତାମ ନାହିଁ, ଲଗା ହୋଇ ପାରୁନି...

ଶିବ ॥ ହୁଁ... ଆଉ କଅଣ ?

ବ୍ରଜ ॥ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ବାହାରେ... ପ୍ରାୟ ରାତି ଦଶଟା ବେଳକୁ ଘରକୁ ଫେରନ୍ତି... ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ବାହାରୁ ଖାଇ କରି ଆସିଥାନ୍ତି ।

ଶିବ ॥ ହଉ, ସେହି ଯଥେଷ୍ଟ... ଦେଖନ୍ତୁ ବ୍ରଜବାବୁ, ଏଥିରେ ମୁଁ ଦେଖୁଚି ଆପଣଙ୍କର ହିଁ ଦୋଷ !

ବ୍ରଜ ॥ (ବିସ୍ମିତ ହୋଇ) ମୋର ଦୋଷ ?

ଶିବ ॥ ହଁ ଆପଣଙ୍କର....

ବ୍ରଜ ॥ (ଉତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ) ବାଃ, ଭଲ Psychoanalysis କଲେ ଆପଣ– ମୋର ଭଲା ଦୋଷଟା କେଉଁଠି ?

ଶିବ ॥ ଆହାହା–ରାଗୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ଶୁଣନ୍ତୁ– ଆପଣ ବଡ଼ ଅସାମାଜିକ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି– ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ଯଥେଷ୍ଟ ମିଳାମିଶା କରି ପାରିନାହାନ୍ତି ।

ବ୍ରଜ ॥ ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ କଅଣ କରିବି– ମୋର ତ ଫେର୍ ଚାକିରି ଅଛି– ସ୍ତ୍ରୀ, ସଂସାର କଥା ବୁଝିବାକୁ ମୋର ସମୟ କାହିଁ ?

ଶିବ ॥ ତେବେ ଖାଲି ଚାକିରି କରିଥାନ୍ତେ– ସ୍ତ୍ରୀ, ସଂସାର କରି ନ ଥାନ୍ତେ.. ଯେଉଁମାନେ ଚାକିରି ସର୍ବସ୍ୱ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଏଇପରି ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ହବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି !

ବ୍ରଜ ॥ ଆପଣଙ୍କର ଅନୁମାନ ଭୁଲ୍......

ଶିବ ॥ ହେଇପାରେ... କିନ୍ତୁ ମୁଁ କହେଁ ନାରୀମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆପଣଙ୍କର କୌଣସି ଧାରଣା ନାହିଁ....

ବ୍ରଜ ॥ ନାରୀ ତ ନାରୀ– ବାହା ହେବେ... ପିଲା ଛୁଆ ଜନ୍ମ କରିବେ । ନାଃ, ଆପଣମାନେ ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରିବେନି ଦେଖୁଚି ।

ଶିବ ॥ ଆପଣ, ସାହାଯ୍ୟ ଦରକାର କରୁନାହାନ୍ତି– ମୁଁ ଯାହା କହୁଚି ସେହି ଅନୁସାରେ କାମ କରନ୍ତୁ, ଦେଖିବେ ଆପଣ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଜବତ୍ କରି ପାରିବେ କି ନାହିଁ... ।

ବ୍ରଜ ॥ ବେଶ୍– କହନ୍ତୁ ।

ଶିବ ॥ ଆପଣଙ୍କୁ ସୋସିଏବଲ୍ ହବାକୁ ପଡ଼ିବ–

ବ୍ରଜ ॥ କିମିତି ହେବି ବତେଇ ଦିଅନ୍ତୁ....

ଶିବ ॥ ପ୍ରତିଦିନ ଅନ୍ତତଃ ଘ□ଏ ଲେଖାଏଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମହିଳାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମିଳାମିଶା ଓ ଗପସପ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ବ୍ରଜ ॥ ଅନ୍ୟ ମହିଳାଙ୍କ ସହିତ ?

ଶିବ ॥ ହଁ

ବ୍ରଜ ॥ ମୁଁ ଏବେ ସେମିତି ମହିଳାଟିଏ କେଉଁଠୁ ପାଇବି ?

ଶିବ ॥ (ହସି) ଆହା, ଆପଣଙ୍କୁ ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ହବାକୁ ପଡ଼ିବନି– ଆମେ ତା'ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦବୁଁ– ଆମର ଗୋଟିଏ Domestic Rehabilitation Society ଅର୍ଥାତ୍ ପାରିବାରିକ ଥଇଥାନ ସମିତି ଅଛି ।

ବ୍ରଜ ॥ କଅଣ Refugee Rehabilitation ଭଳି ?

ଶିବ ॥ (ହସି) ହଁ... ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀମାନଙ୍କୁ ପରିବାରରେ ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳା ଆଣିବା ଦିଗରେ ଏହି ସମିତି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ– ଏଥିରେ ବହୁ ଭଦ୍ରମହିଳା ସଭ୍ୟ ଅଛନ୍ତି– ଯେଉଁ ସ୍ୱାମୀମାନେ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସେଇମାନଙ୍କୁ ସାମାଜିକ କରିବା ପାଇଁ ଏମାନେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଚି□ାକର୍ଷକ ବ୍ୟବହାରଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ କରି...

ବ୍ରଜ ॥ କିନ୍ତୁ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀମାନଙ୍କର ଚି□କୁ ଆକର୍ଷଣ କଲାପରେ ଯଦି ସତକୁ ସତ ସେମାନଙ୍କୁ ସଶରୀରେ ଆକର୍ଷଣ କରନ୍ତି ?

ଶିବ ॥ ସେ ଭୟ କରନ୍ତୁନି– ଅତି ବିଶିଷ୍ଟ ଭଦ୍ରମହିଳା ସମାଜରେ ପାରିବାରିକ ସୁସ୍ଥତା ଓ ସୁଖ ଫେରେଇ ଆଣିବା ଦିଗରେ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ଏ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି !

ବ୍ରଜ ॥ ବେଶ୍– ମତେ ତେବେ ସାମାଜିକ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ...

ଶିବ	॥	(ମୁଣ୍ଡ ଉଠେଇ) ଆପଣ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଆସନ୍ତୁ– ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦିଆହେବ । ହେଇ ନିଅନ୍ତୁ ରସିଦ୍‌ଟା ।
ବ୍ରଜ	॥	(ରସିଦ୍‌ଟା ନେଇ)– ହଉ, ଯାଉଚି । ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆସିବି– (ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲାବେଳେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଅନାଦି ବାବୁ– ତାଙ୍କୁ ଦେଖି) ଆରେ, ଅନାଦିବାବୁ ଯେ ! ବହୁଦିନ ପରେ ଦେଖା– କଅଣ ସବୁ ଭଲ ତ ?
ଅନାଦି	॥	ଭଲ ଆଉ କଅଣ ବ୍ରଜବାବୁ ! ନାନାରକମର ଦୁଃଶ୍ଚିନ୍ତା... ।
ବ୍ରଜ	॥	(ସଙ୍କୋଚେ) ଆପଣ ବି ମୋରି ଭଳି ଜଣେ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀ ?
ଶିବ	॥	(ହସି) ହଁ ଆଜ୍ଞା, ଆପଣଙ୍କ ଭଳି...
ବ୍ରଜ	॥	ଆପଣ ବି ମୋରି ଭଳି ଅସାମାଜିକ– ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଯଥେଷ୍ଟ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ପାରିନାହାନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ?
ଅନାଦି	॥	ହୁଁ, ତା ନୁହେଁ ଆଜ୍ଞା, ତା ନୁହେଁ– ବରଂ ଅତି ବେଶି ମାତ୍ରାରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାରୁ ସ୍ତ୍ରୀ ମୋ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ।
ବ୍ରଜ	॥	ଏଁ, ଏମିତି ବି ହୁଏ ?
ଅନାଦି	॥	ହୁଏ । ଯେତେବେଳେ ଯାହା ଦରକାର ସବୁ ଯୋଗାଇ ଦେଲି... ଶାଢ଼ୀ, ଗାଡ଼ି, 'ବାଡ଼ି' ମାନେ ଘର– ଏଇ

ଗାଡ଼ି ଆଉ 'ବାଡ଼ି' ପିଛା ଖର୍ଚ୍ଚ କଲି ଅଶି ହଜାର... ଖାଲି ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ।

ବ୍ରଜ ॥ ତାହାହେଲେ ତ ସିଏ ଆପଣଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଇବା କଥା !

ଅନାଦି ॥ କିନ୍ତୁ ତା ବଦଳରେ ସିଏ ଭଲ ପାଇଲେ ନୂଆ ଘରେ ଦିନେ ଛାଡ଼ି ଦି'ଦିନ ଛଡ଼ା ଖାଲି ଗାର୍ଡ଼ନ ପାର୍ଟି କରିବାକୁ । ଆଉ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଗାଡ଼ିରେ ହାୱା ଖାଇ ବୁଲିବାକୁ ।

ବ୍ରଜ ॥ ଇଏ ତ ବଡ଼ ଅନ୍ୟାୟ କଥା– ଆପଣ ଏସବୁ କିପରି ବରଦାସ୍ତ କରୁଛନ୍ତି ?

ଅନାଦି ॥ ଖାଲି ଏତିକି ହେଇଥିଲେ ତ ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇଥାନ୍ତା– ବିନତି ଦେବୀଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ ଭାବରେ ମୋରି ଆଦର ବି ସମାଜରେ ବଢୁଥିଲା ।

ବ୍ରଜ ॥ ତେବେ ହେଲା କଅଣ ?

ଅନାଦି ॥ ସେ ରୀତିମତ ଅନ୍ୟ ସହିତ ପ୍ରଣୟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଛନ୍ତି...

ବ୍ରଜ ॥ ସତେ ନାଁ କ'ଣ ? ତେବେ ଆପଣଙ୍କ କେସ୍‌ଟା ତ ବଡ଼ ସାଂଘାତିକ... !

ଅନାଦି ॥ ଦେଖାଯାଉ କଅଣ ହଉଚି, ଏଇ ସଂଘର ତ ସାହାଯ୍ୟ ନେଉଚି....

(ବିନୋଦ ବାବୁଙ୍କୁ ଚାହିଁ) କଅଣ ବିନୋଦ ବାବୁ– ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମୁଁ ଏଇ ସମିତିକି ଆସିବି ତ ?

ବିନୋଦ ॥ ହଁ ନିଶ୍ଚୟ.. ନିଶ୍ଚୟ ଆପଣମାନଙ୍କ ଭଳି ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏ ସଂଘ ଗଢ଼ା ହୋଇଛି– ଆଉ ପଚାରୁଛନ୍ତି କଅଣ ?

ବ୍ରଜ ॥ ଆଚ୍ଛା, ସଂଘ ଏ ଦିଗରେ ଆପଣଙ୍କୁ କି ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ?

ଅନାଦି ॥ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଖେଇ ଦେଖେଇ ଅନ୍ୟ ନାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଖୁବ୍ ମିଳାମିଶା କରିବି– ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରଣୟ ଅଭିନୟ କରିବି ।

ବ୍ରଜ ॥ ଓ ! ବୁଝିଗଲି । କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ କଥା; ପ୍ରଣୟର ଏଇ ଅଭିନୟଟା ଯଦି ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୁଏ ?

ବିନୋଦ ॥ (ଟିକିଏ ବିରକ୍ତିସୂଚକ ଭଙ୍ଗୀରେ) ଆପଣ ବାରମ୍ବାର ସେଇ କଥା କହୁଛନ୍ତି– ଆପଣମାନେ ଅତି ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ସମିତିର ସଭ୍ୟମାନେ ବି ଅତି ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ– ତେଣୁ କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିବାର ଆଶଙ୍କା ନାହିଁ । ସଂଘର ସାଧୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଷୟରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ଲୋକର ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ବ୍ରଜ ॥ କ୍ଷମା କରିବେ– ମୁଁ ଖାଲି ଦୁର୍ଘଟଣା କଥା କହୁଥିଲି... ହଉ, ଅନାଦିବାବୁ ମୁଁ ତେବେ ଆସେ... (କହି ବାହାରିଲାବେଳକୁ ହଠାତ୍ ଝଡ଼ବେଗରେ ବନମାଳା ଦେବୀଙ୍କର ପ୍ରବେଶ– ବ୍ରଜବାବୁ ଚମକି ଠିଆ ହେଲେ–

ବନମାଳା ଦେବୀ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ବିସ୍ମିତ ନେତ୍ରରେ ଚାହିଁଲେ...)

ବିନୋଦ ॥ ଆସନ୍ତୁ, ଆସନ୍ତୁ ବନମାଳା ଦେବୀ... ଇଏ ହଉଛନ୍ତି, ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜବିହାରୀ ପତି, ଡେପୁଟି ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍... ଆଉ ଏଇ ଅନାଦି ବାବୁ– କଟକର ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସାୟୀ (ବ୍ରଜବାବୁ ଓ ଅନାଦି ବାବୁଙ୍କୁ ଚାହିଁ) ଆଉ ଇଏ ଶ୍ରୀମତୀ ବନମାଳା ଦେବୀ... ଆମର ପାରିବାରିକ ଥଇଥାନ ସମିତିର ଚେୟାରମାନ୍ । (ଅନାଦି ବାବୁ ନମସ୍କାର କଲେ, ବନମାଳା ପ୍ରତି ନମସ୍କାର ଜଣାଇଲେ– କିନ୍ତୁ ବ୍ରଜବାବୁ ପୂର୍ବପରି ନିଶ୍ଚଳ ରହିଲେ)

ବନମାଳା ॥ (ରୁଢ଼କଣ୍ଠରେ ବ୍ରଜବାବୁଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି) ତମେ କାହିଁକି ଏଠି ?

ବିନୋଦ ॥ ସେ ଜଣେ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀ... ଆମ ସଂଘର ସାହାଯ୍ୟ ଚାହାନ୍ତି ।

ବନମାଳା ॥ (ତାଚ୍ଛଲ୍ୟ ଭଙ୍ଗୀରେ) ସତେ ?

ବିନୋଦ ॥ ଆପଣ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନନ୍ତି ?

ବନମାଳା ॥ ଖୁବ୍ ଭଲ କରି ଚିହ୍ନେ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ମୁକ୍ତ କରିବି । ତାଙ୍କ ଭାର ମୋ ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ବିନୋଦ ॥ ତାହେଲେ ତ ଅତି ଉ□ମ । ବୁଝିଲେ ବ୍ରଜବାବୁ । ଆପଣଙ୍କର ଭାରି ଭଲ ଭାଗ୍ୟ । ସମିତିର ସ୍ୱୟଂ

ଚେୟାରମ୍ୟାନ୍ ଆପଣଙ୍କର ଭାର ନେଲେଣି, ନାଁ କଅଣ କହୁଛନ୍ତି ?

ବ୍ରଜବାବୁ ॥ (ହତାଶ ଭାବରେ) ନାଃ... କହିବି ଆଉ କଅଣ ? ମୋର ଭାଗ୍ୟ ଭାରି ଭଲ...

ବନମାଳା ॥ (ବ୍ରଜବାବୁଙ୍କୁ ଚାହିଁ) ଆସ ମୋ ସଙ୍ଗରେ (ବ୍ରଜବାବୁ ଇତସ୍ତତଃ ହେଲେ) ଚାଲ... (ବନମାଳା ଦେବୀ ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲେ) ।

ବ୍ରଜ ॥ ହଉ ଚାଲ... (ବିନୋଦ ଓ ଅନାଦିଙ୍କୁ ଚାହିଁ) ହଉ ମୁଁ ତେବେ ଆସୁଚି । ନମସ୍କାର । ଆପଣଙ୍କ ସମିତିର ଚେୟାରମ୍ୟାନ୍ ଏଇ ବନମାଳା ଦେବୀ ମୋର ସହଧର୍ମିଣୀ...

ବିନୋଦ ଓ ଅନାଦି ॥ (ବିସ୍ମିତ ହୋଇ) ଏଁ !

❑❑❑

(କ) ଲେଖକ ପରିଚୟ

ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ କର (୧୯୧୪-୧୯୯୯)

ଓଡ଼ିଆ ନାଟକ ଓ ଏକାଙ୍କିକା ରଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ କର ଜଣେ ଅନନ୍ୟ ପ୍ରତିଭା । ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବାରେ ତାଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ମଧ୍ୟ ଅବିସ୍ମରଣୀୟ । ୧୯୫୮ରେ ତାଙ୍କ ରଚିତ 'ଶ୍ୱେତପଦ୍ମା' କଲିକତାଠାରେ ସର୍ବଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିଲା । 'ଅଶାନ୍ତ', 'ସ୍ନାୟୁସଂହାର', 'ଦୁଃଖାବତରଣ' ଆଦି ତାଙ୍କର ବହୁଚର୍ଚ୍ଚିତ ନାଟକ । 'ଏକାଙ୍କିକା ଏକ' ଓ 'ଏକାଙ୍କିକା ଦୁଇ'ରେ ତାଙ୍କ ରଚିତ

ଏକାଙ୍କିକା ଗୁଡ଼ିକ ସଂକଳିତ । ‘ମାମୁ’, ‘ଛ ମାଣ ଆଠଗୁଣ୍ଠ’, ‘ଲଛମା’, ‘ମାଟିର ମଣିଷ’ ଆଦି ଉପନ୍ୟାସକୁ ନାଟ୍ୟରୂପ ଦେବାରେ ତାଙ୍କ ସଫଳତା ଅଧିକ । ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଲେଷଣ, ହାସ୍ୟ ଓ କରୁଣ ରସର ପ୍ରୟୋଗ ଉପଯୋଗୀ ସଂଳାପ ତାଙ୍କ ରଚିତ ନାଟକ ଓ ଏକାଙ୍କିକାଗୁଡ଼ିକୁ ବେଶ୍ ସୁଖପାଠ୍ୟ କରିଥାଏ ।

(ଖ) ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସଂପର୍କରେ

‘ଅତ୍ୟାଚାରିତ’ ଏକାଙ୍କିକାଟି ବାସ୍ତବରେ ଏକ ନୂତନ ଚିନ୍ତାଧାରାର ନାଟ୍ୟରୂପ । ସାଂପ୍ରତିକ ସମୟରେ ଦେଖାଦେଇଥିବା ପାରିବାରିକ ସମସ୍ୟାର ଏହା ଏକ ନିଚ୍ଛକ ପ୍ରତିଛବି । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାମୀ, ତା’ର ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରିବାର ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରହିଛି । ଆଧୁନିକ ଯୁଗରେ ଏହାର ଦୃଶ୍ୟପଟ ବଦଳି ଯାଇଛି । ସ୍ୱାମୀମାନେ ହୋଇଛନ୍ତି ଅତ୍ୟାଚାରିତ । ବ୍ରଜବିହାରୀବାବୁ ଏବଂ ଅନାଦିବାବୁ ଉଭୟ ଏଥିରେ ପୀଡ଼ିତ । ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ବ୍ରଜବିହାରୀ ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ସମୟ ପାଇନାହାନ୍ତି ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ସୁଖ ବାଣ୍ଟିବାକୁ । ସେଥିପାଇଁ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମନରେ ଅସନ୍ତୋଷ ବଢ଼ିଛି ଏବଂ ସେ ନିଃସଙ୍ଗ ଜୀବନରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସଙ୍ଗଠନର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଅନାଦିବାବୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଅତ୍ୟଧିକ ଯତ୍ନ ନେଇଥିବା ବେଳେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉପେକ୍ଷା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଅସହ୍ୟ ହୋଇଛି । ଏହି ନୂତନ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଅବଶ୍ୟ କେତେ ସଂଘ ଗଢ଼ାଯାଇଛି, କେତେ ପରିଷଦ ବି । ମାତ୍ର ସଂଗଠିତ ଭାବରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ କେହି ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ମାନିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନାହାନ୍ତି । କୌଣସି ସୀମାବଦ୍ଧ ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିବାକୁ ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହଁନ୍ତି । ଚାକର, ଟିଉସନ ମାଷ୍ଟ୍ରେ, ସାନଭାଇ ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ପତ୍ନୀ ନିଜ ନିଜ ଅଧିକାରକୁ ଇଚ୍ଛା ମୁତାବକ ଜାହିର୍ କରିବାକୁ ଗୋଟେ ଗୋଟେ ସଙ୍ଘୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଅଚିରେ ତାହା ସାମାଜିକ ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ଭାଙ୍ଗି ନାନା ଅସ୍ଥିରତା ସୃଷ୍ଟି କରି ଚାଲିଛି । ଏହିପରି ଏକ ସମସ୍ୟାକୁ ନାଟକୀୟ ରୂପ ଦେଇଛନ୍ତି ନାଟ୍ୟକାର

ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ କର । ଲଘୁ କଳ୍ପନା ମଧ୍ୟରେ ବାସ୍ତବ ଜୀବନର ଏକ ଅକୁହା କାହାଣୀ ଏଥିରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ନାଟ୍ୟକାରଙ୍କ ନାଟକୀୟ ଚାତୁରୀ ଏହି ଏକାଙ୍କିକାଟିକୁ ବାସ୍ତବଧର୍ମୀ କରିଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ।

ଚାରିଗୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉ□ର ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉ□ରଟି ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କୁ କିଏ ତେଢ଼ିକରି କଥା କହୁଥିଲା ?

(କୁଲି, ଅନାଦି, ଦନେଇ, ବିନୋଦ)

(ଖ) ଚାକରସଂଘର ଯେକୌଣସି ଚାକର କେତେଘ□ାରୁ ବେଶି କାମ କରିପାରିବେନି ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଆଠଘ□ା, ନଅଘ□ା, ଦଶଘ□ା, ବାରଘ□ା)

(ଗ) କେତେଦିନ ପରେ ବ୍ରଜବିହାରୀ ଘରକୁ ଫେରିଥିଲେ ?

(ଚାରିମାସ, ତିନିମାସ, ଦୁଇମାସ, ଏକମାସ)

(ଘ) ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ତାଙ୍କ ସାନଭାଇ ରାଜେନ୍ଦ୍ର କ'ଣ ହୋଇଯାଇଛି ବୋଲି ସେ କହିଲେ ?

(ଚତୁର, ଫାଜିଲ୍, ଅଭଦ୍ର, ଧୂରନ୍ଧର)

(ଙ) "ଏଇ ଶେଷ ରେଜୋଲ୍ୟୁସନ ହିଁ ବାସ୍ତବିକ୍ ସବୁଠୁଁ ବାଞ୍ଛନୀୟ" – ଏହା କିଏ କହିଛନ୍ତି ?

(ରାଜେନ୍ଦ୍ର, ବନମାଳା, ବ୍ରଜବିହାରୀ, ଅନାଦିବାବୁ)

(ଚ) ରାଜେନ୍ଦ୍ର କେଉଁ ଫିଲ୍ମ ଦେଖିବାକୁ ଯାଉଥିଲା ?

(ରଖଓ୍ୱାଲା, ହିମତଓ୍ୱାଲି, ହ□ରଓ୍ୱାଲି, ବଡିଗାର୍ଡ଼)

(ଛ) ତାଙ୍କର କ'ଣ ସଂଘଫଙ୍ଗ ନାହିଁ ବୋଲି ବ୍ରଜବିହାରୀ କାହାକୁ ପଚାରିଲେ ?

(ଚାକରକୁ, ପତ୍ନିଙ୍କୁ, ସାନଭାଇକୁ, ମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କୁ)

(ଜ) କେଉଁ ଡାକଟା ଗୋଟାଏ ଅବଜ୍ଞାସୂଚକ ସମ୍ବୋଧନ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଚାକର, ମାଷ୍ଟେ, ହେ, ହଇହୋ)

(ଝ) ବୁଲୁକୁ ପଢ଼େଇବାକୁ ମାଷ୍ଟ୍ରେ କେତେବେଳେ ଆସିଥିଲେ ?

(ସାଢ଼େ ତିନିଟା, ସାଢ଼େ ଚାରିଟା, ସାଢ଼େ ପା□ଟା , ସାଢ଼େ ଛଅଟା)

(ଞ) ବୁଲୁର ପାଠପଢ଼ା ସାରି ମାଷ୍ଟ୍ରେ କେତେବେଳେ ଫେରି ଯାଇଥିଲେ ?

(ପା□ଟା କୋଡ଼ିଏ, ଚାରିଟା କୋଡ଼ିଏ, ଛଅଟା କୋଡ଼ିଏ, ସାତଟା କୋଡ଼ିଏ)

(ଟ) ବୁଲୁକୁ ମାଷ୍ଟ୍ରେ କେତେ ମିନିଟ ପଢ଼ାଇଥିଲେ ?

(ପଇଁଚାଳିଶି ମିନିଟ, ପ□ାବନ ମିନିଟ, ପଚାଶ ମିନିଟ, ଚାଳିଶି ମିନିଟ)

(ଠ) ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଓଳିକି କେତେଟା କରି ଟିଉସନ କରୁଥିଲେ ?

(ପା□ଟା, ଚାରିଟା, ତିନିଟା, ଛଅଟା)

(ଡ) ମାଷ୍ଟ୍ରେ ପାଠଗୁଡ଼ାକ କେଉଁଭଳି ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଗଳେଇ ଦିଅନ୍ତି ?

(ଟାବଲେଟ, ପିଲ୍, ବଟିକା, ଗୁଳି)

(ଢ) କେଉଁ କଥା ବୁଝିବା ଦରକାର ନାହିଁ ବୋଲି ବ୍ରଜବିହାରୀ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଛନ୍ତି ?

(ପାଠ, ସତ୍ୟ, ଗଣିତ, ଭଲମନ୍ଦ)

(ଣ) ବ୍ରଜବିହାରୀ ଜଣେ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀ ବୋଲି କାହାକୁ କହିଥିଲେ ?

(ବନମାଳାଙ୍କୁ, ବିନୋଦବାବୁଙ୍କୁ, ରାଜେନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ, ମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କୁ)

(ତ) ବିନୋଦ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀ ସଂଘର କେଉଁ ପଦବୀରେ ଥିଲେ ?

(ଚେୟାରମ୍ୟାନ, ସଭାପତି, ସମ୍ପାଦକ, ଉପ-ସଭାପତି)

(ଥ) 'ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀ ସଂଘ', ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବିଷୟ ବୁଝିବାକୁ କେତେ ଫିସ୍ ନିଏ ?

(ପା□ଶହ, ତିନିଶହ, ଦୁଇଶହ, ଏକଶହ)

(ଦ) 'ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀ ସଂଘର ସାଇକିଆଟ୍ରିଷ୍ଟ କିଏ ଥିଲେ ?

(ବିନୋଦବାବୁ, ବସନ୍ତବାବୁ, ଶିବରାମବାବୁ, ଘନଶ୍ୟାମବାବୁ)

(ଧ) ବନମାଳାଙ୍କର ବୟସ କେତେ ଥିଲା ?

(ପଇଁଚାଳିଶି, ବତିଶ, ତିରିଶ, ଛତିଶ)

(ନ) ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କ ବୟସ କେତେ ଥିଲା ?

(ଚାଳିଶ, ପଇଁଚାଳିଶ, ପଇଁତିରିଶ, ପ□ବନ)

(ପ) ବନମାଳା ବିବାହ କଲାବେଳେ କଲେଜରେ କେଉଁ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଥିଲେ ?

(+୨, ବି.ଏ., ଏମ୍.ଏ, ଆଇ.ଏ)

(ଫ) ବ୍ରଜବିହାରୀବାବୁ ମାସରେ କେତେଦିନ ଟୁର୍ କରନ୍ତି ?

(ପନ୍ଦରଦିନ, ସତରଦିନ, ଅଠରଦିନ, କୋଡ଼ିଏଦିନ)

(ବ) ଅନାଦିଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ମିନତିଦେବୀ, ସୁଷମାଦେବୀ, ସେବତୀଦେବୀ, ବିନତିଦେବୀ)

(ଭ) ପାରିବାରିକ ଥଇଥାନ ସମିତିର ଚେୟାରମ୍ୟାନ କିଏ ଥିଲେ ?

(ବିନତିଦେବୀ, ବନମାଳାଦେବୀ, ମିନତିଦେବୀ, ମେଘମାଳାଦେବୀ)

୨. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ।

(କ) ବ୍ରଜବିହାରୀ ପତି କେଉଁ ପଦବୀରେ ଥିଲେ ?

(ଖ) ଦନେଇର ଭଲ ନା' କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଗ) କେଉଁକଥା କହିପାରିବନି ବୋଲି ଦନେଇ ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କୁ କହିଛି ?

(ଘ) ଦନେଇ ନ ଡାକି ତାକୁ ଜନାର୍ଦ୍ଦନବାବୁ ଡାକିବାକୁ ସେ କେଉଁ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲା ?

(ଙ) କେଉଁ ସଂଘରେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଆଇନ୍ ପାଶ୍ ହୋଇଛି ବୋଲି ଦନେଇ କହିଥିଲା ?

(ଚ) ଛୁଟି ପାଇବାପରେ ଚାକରମାନେ କ'ଣ କରିବେ ବୋଲି ଦନେଇ କହିଛି ?

(ଛ) ଚାକରମାନେ ଘରକୁ କେତେବେଳେ ଫେରିବେ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଜ) ନିଖିଳ କଟକ ଚାକର ସଭାର ସେକ୍ରେଟାରୀ କିଏ ଥିଲେ ?

(ଝ) ଆଜିକାଲି କୌଣସି ପୁରୁଷ ନିରୁଦ୍ଦେଶ ହେବାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ?

(ଞ) ଓଡ଼ିଶାର କନ୍ଦିବିକନ୍ଦିରେ ଆଜିକାଲି କେଉଁମାନେ ଖୁନ୍ଦି ହୋଇଗଲେଣି ?

(ଟ) ବନମାଳା ଦେବୀ କାହାର ସଭାନେତ୍ରୀ ଥିଲେ ?

(ଠ) ଛାତ୍ରସଂଘର ନୂଆ ଆଇନ୍ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଗାର୍ଡ଼ିଆନ୍ ଛାତ୍ରର କେଉଁକଥା ଉପରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ?

(ଡ) ଅଧ୍ୟାପକ ଓ ଶିକ୍ଷକମାନେ କ'ଣ କରିପାରିବେନି ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଢ) ପରୀକ୍ଷାରେ ସବୁ ସବ୍‌ଜେକ୍ଟରେ ବାସ୍ତବିକ ଫେଲ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ କ'ଣ କରାଯିବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଣ) ତାଙ୍କପାଇଁ କେଉଁ ସଂଘ ତିଆରି ହୋଇଛି ବୋଲି ମାଷ୍ଟ୍ରେ କହିଥିଲେ ?

(ତ) ଏଣିକି ତାଙ୍କୁ କ'ଣ ଡାକିବାକୁ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ?

(ଥ) ଆଜିକାଲି କେଉଁକଥା ଭାରି ସହଜ ବୋଲି ମାଷ୍ଟ୍ରେ କହିଛନ୍ତି ?

(ଦ) ମାଷ୍ଟରକୁଳ ଭାସିଯିବେ ବୋଲି କାହିଁକି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଧ) କେଉଁ କଥାରେ ବିପଦ ବୋଲି ମାଷ୍ଟ୍ରେ କହିଛନ୍ତି ?

(ନ) ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କ ଦୁଇ ପୁଅଙ୍କର ନାମ କ'ଣ ?

(ପ) ବ୍ରଜବିହାରୀବାବୁ କେତେବର୍ଷ ହେଲା ବିବାହ କରିଥିଲେ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

(ଫ) ବନମାଳା କଲେଜରେ କେଉଁ ଶ୍ରେଣୀରେ କେତେଥର ଫେଲ୍ ହୋଇଥିଲେ ?

(ବ) ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କ ବଡ଼ପୁଅ ତାଙ୍କ ସାନପୁଅଠାରୁ କେତେ ବଡ଼ ଥିଲା ?

(ଭ) ବ୍ରଜବିହାରୀ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କାହିଁକି ସିନେମା ଥିଏଟର ଦେଖାଇ ନେଇ ପାରନ୍ତିନି ?

(ମ) କେଉଁ ଆହତ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବନମାଳା ସ୍ୱେଟର, ମଫଲର ବୁଣୁଥିଲେ ?

(ଯ) ସାଇକିଆଟ୍ରିଷ୍ଟ ଶେଷରେ କାହାର ଦୋଷ ଦେଇଛନ୍ତି ?

(ର) ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କର କେଉଁମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଧାରଣା ନାହିଁ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଲ) ନାରୀ କ'ଣ କରିବେ ବୋଲି ବ୍ରଜବିହାରୀ କହିଛନ୍ତି ?

(ବ) ତାଙ୍କୁ କ'ଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ ବୋଲି ବ୍ରଜବିହାରୀ ଶିବରାମଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି ?

(ଶ) ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କ ପରି ଅନାଦି ବି କ'ଣ ଥିଲେ ?

(ଷ) ଅନାଦିବାବୁଙ୍କ ଆଦର ସମାଜରେ କେଉଁ ଭାବରେ ବଢୁଥିଲା ?

(ସ) ବ୍ରଜବାବୁଙ୍କ କେସ୍‌ଟା ବଡ଼ ସାଂଘାତିକ ବୋଲି କାହିଁକି କୁହାଯାଇଛି ?

(ହ) ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଅନାଦି ବାବୁ କାହାର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇଥିଲେ ?

(କ୍ଷ) କେଉଁ ବିଷୟରେ ସନ୍ଦେହ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ବୋଲି ବିନୋଦବାବୁ ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ?

୩. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୨ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଏବଂ ଉ□ର ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କ ବୟସ କେତେ ଥିଲା ଓ ସେ ଦେଖିବାକୁ କିପରି ଥିଲେ ?

(ଖ) "ତୋ ମୁଣ୍ଡ ବିଗିଡ଼ି ଯାଇଚି କିରେ" – ଏହା କିଏ କାହାକୁ କାହିଁକି କହିଛନ୍ତି ?

(ଗ) କେଉଁ ଆଇନ୍ ପାଶ୍ ହୋଇଗଲାଣି ବୋଲି ଦନେଇ କହିଛି ଓ କାହିଁକି ?

(ଘ) ଦନେଇକୁ ଲେଖିପଢ଼ି ଆସେ କି ନାହିଁ ପଚାରିବାରୁ ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କୁ ଦନେଇ କି ଉ□ର ଦେଇଛି ?

(ଙ) ଦରଖାସ୍ତ ପାଇ ଦନେଇ କ'ଣ କହିଥିଲା ?

(ଚ) ପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଆଉ ଚାରାନାହିଁ କାହିଁକି ?

(ଛ) ଗୃହଲକ୍ଷ୍ମୀ ସମିତି ଦ୍ୱାରା ଗଢ଼ା ସଂଘଟିର ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଜ) କେଉଁଥିରେ ବଡ଼ଭାଇ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କାରିପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ରାଜେନ୍ଦ୍ର କହିଛି ?

(ଝ) ଅଧ୍ୟାପକ ଓ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିଏ କେଉଁ ଆଇନ୍ ତିଆରି କରିଛନ୍ତି ?

(ଞ) ଛାତ୍ରଙ୍କ ପରୀକ୍ଷାଫଳ ସମ୍ପର୍କରେ ନୂଆ ଆଇନ୍‌ରେ କ'ଣ କୁହାଯାଇଛି ?

(ଟ) ଲେଡ଼ି ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ନୂଆ ଆଇନ୍‌ରେ କ'ଣ କୁହାଯାଇଛି ?

(ଠ) କାଲି ପରୀକ୍ଷା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରାଜେନ୍ଦ୍ରକୁ କ'ଣ କରିବାକୁ ହେବ ବୋଲି ବଡ଼ଭାଇ କହିଛନ୍ତି ?

(ଡ) ବ୍ରଜବିହାରୀ କେଉଁକଥା ଭୁଲି ଯାଇଥିଲେ ବୋଲି ମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ?

(ଢ) ବୁଲୁକୁ ପଢ଼ାଇବାକୁ ମାଷ୍ଟ୍ରେ କେତେବେଳେ ଆସିଥିଲେ ଓ କେତେବେଳେ ଯାଇଥିଲେ ?

(ଣ) ପାଠ ମୁଖସ୍ଥ କରିଦେଲେ ପିଲାଙ୍କର କ'ଣ ହେବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ତ) ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କ ପରିବାରରେ ସମୁଦାୟ କେତେଜଣ ଥିଲେ ଓ କିଏ କିଏ ?

(ଥ) ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କ କେଉଁକଥା ମନେପଡୁନି ବୋଲି ସେ ସାଇକିଆଟ୍ରିଷ୍ଟ୍‌ଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ?

(ଦ) ସାଇକିଆଟ୍ରିଷ୍ଟ୍ ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କ କେଉଁ ଦୋଷ ଥିବାର ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି ?

(ଧ) ବନବିହାରୀ କେଉଁକଥା କହିଥା'ନ୍ତେ ଆଉ କେଉଁ କଥା କହି ନଥା'ନ୍ତେ ବୋଲି ସାଇକିଆଟ୍ରିଷ୍ଟ୍ କହିଛନ୍ତି ?

(ନ) ପାରିବାରିକ ଥଇଥାନ ସମିତି କେଉଁ ଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ?

(ପ) ପାରିବାରିକ ଥଇଥାନ ସମିତିରେ କେଉଁମାନେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବାର ଶିବରାମ କହିଛନ୍ତି ?

(ଫ) ରସିଦ୍ ଦେବାବେଳେ ଶିବରାମ ବନବିହାରୀଙ୍କୁ କ'ଣ କହିଥିଲେ ?

(ବ) ଅନାଦିଙ୍କ ଉପରେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କାହିଁକି ଅତ୍ୟାଚାର ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥିଲେ ?

(ଭ) "ଆପଣ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନନ୍ତି" ? ବିନୋଦବାବୁଙ୍କ ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ରରେ ବନମାଳା ଦେବୀ କ'ଣ କହିଥିଲେ ?

(ମ) ବିନୋଦ ଓ ଅନାଦି କାହିଁକି ବିସ୍ମିତ ହୋଇଥିଲେ ?

୪. ୩୦ ଶବ୍ଦରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୩ ନମ୍ବର ।

ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଓ ଉ□ର ପାଇଁ ୨ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) ବ୍ରଜବିହାରୀ ବାବୁ ବୈଠକଖାନାରେ ପ୍ରବେଶ କଲାପରେ କ'ଣ କରିଥିଲେ ?

(ଖ) ନିରୁଦ୍ଦେଶ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଖବରକାଗଜରେ କ'ଣ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ?

(ଗ) "ଏ କଥା କୋଉଠି ଲେଖାଅଛି ?" – ଏହା କେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୁହାଯାଇଛି ?

(ଘ) "ଆଜିକାଲି ସଭିଙ୍କର ହେଲାଣି, ଆମର ହବନି କାହିଁକି ?" ଏହା କିଏ କେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଛି ?

(ଙ) 'ନିଖିଳ କଟକ ଚାକର ସଭାରେ' କେଉଁସବୁ ଆଇନି ପାଶ୍ ହୋଇଥିଲା ?

(ଚ) ବାବୁ ଓ ଚାକର ପରସ୍ପର କେଉଁଥିରେ ସମାନ ନୁହନ୍ତି ବୋଲି ଦନେଇ କହିଛି ?

(ଛ) ଭଲକାମ ନ କଲେ ବାବୁମାନେ ଚାକରଙ୍କୁ କିପରି ତଡ଼ି ଦେଇପାରିବେ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଜ) ବ୍ରଜବିହାରୀ ଦେଇଥିବା ଦରଖାସ୍ତଟିର ବିଷୟବସ୍ତୁ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଝ) ବନମାଳାଦେବୀ ଖବରକାଗଜର ମିଶିଂକଲମ୍‌ରେ ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କ ନାଁ ବାହାର କରିଥିଲେ କାହିଁକି ?

(ଞ) ବ୍ରଜବିହାରୀ କେତେଦିନ ଧରି ଘରକୁ ନ ଫେରିବାର କାରଣ କ'ଣ ଥିଲା ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

(ଟ) କିଏ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୃହିଣୀ ତିଆରି କରିପାରିବ ବୋଲି ବ୍ରଜବିହାରୀ କହିଛନ୍ତି ?

(ଠ) ବନମାଳା, 'ଗୃହଲକ୍ଷ୍ମୀ ସମିତି'ର ସଭାକୁ ଗଲାବେଳେ ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କୁ କ'ଣ ସବୁ କରିବାକୁ ବରାଦ କରିଯାଇଥିଲେ ?

(ଡ) ଛାତ୍ରସଂଘର ନୂଆ ଆଇନ୍ କ'ଣ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଢ) ତାଙ୍କ ସଂସାର ଦୁଇମାସ ଭିତରେ କ'ଣ ହେଇଚି ବୋଲି ବ୍ରଜବିହାରୀ କହିଥିଲେ ?

(ଣ) ବୁଲୁର ପାଠପଢ଼ା ସମୟ ସମ୍ପର୍କରେ ବ୍ରଜବିହାରୀ ଓ ମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେଉଁସବୁ କଥାବ□ ହୋଇଛି ?

(ତ) ଆଜିକାଲି ପାଠପଢ଼ାରେ କାହିଁକି କଷ୍ଟ ନାହିଁ ବୋଲି ମାଷ୍ଟ୍ରେ କହିଛନ୍ତି ?

(ଥ) ବୁଝିକରି ପାଠ ପଢ଼ିଲେ କ'ଣ ହେବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଦ) ମାସେ ଦୁଇଟାରେ କ'ଣ ହେଇଗଲାଣି ବୋଲି ବ୍ରଜବିହାରୀ କହିଛନ୍ତି ?

(ଧ) ପତ୍ନୀ ବନମାଳା ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କ ଉପରେ କି ଧରଣର ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଥିଲେ ?

(ନ) ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ବନମାଳା କ'ଣ କରିଥା'ନ୍ତି ?

(ପ) କ'ଣ କଲେ ବ୍ରଜବିହାରୀ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଜବତ କରିପାରିବେ ବୋଲି ଶିବରାମ କହିଛନ୍ତି ?

(ଫ) ମହିଳାଟିଏ କେଉଁଠୁ ପାଇବେ ବୋଲି ବ୍ରଜବିହାରୀ ପଚାରିବାରୁ ଶିବରାମ କ'ଣ କହିଛନ୍ତି ?

(ବ) 'ପାରିବାରିକ ଥଇଥାନ ସମିତି' କାହାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ?

(ଭ) ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଅନାଦି କ'ଣ କରିଥିଲେ ?

(ମ) ଅନାଦିଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସଂଘ କ'ଣ କରିପାରିବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଯ) କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିବାର ଆଶଙ୍କା ନାହିଁ ବୋଲି ବିନୋଦବାବୁ କହିଥିଲେ କାହିଁକି ?

(ର) ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କର ଭଲଭାଗ୍ୟ ବୋଲି ବିନୋଦବାବୁ କହିବାର କାରଣ କ'ଣ ଥିଲା ?

୫. ଦୀର୍ଘ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୬ ନମ୍ବର ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦରେ ଦେବାକୁ ହେବ ।

(କ) 'ଅତ୍ୟାଚାରିତ' ଏକାଙ୍କିକା ନାମକରଣର ସାର୍ଥକତା ଦର୍ଶାଅ ।

(ଖ) 'ଅତ୍ୟାଚାରିତ' ଏକାଙ୍କିକାରୁ ବ୍ରଜବିହାରୀଙ୍କ ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣ କର ।

(ଗ) ପଠିତ ଏକାଙ୍କିକାଟିରେ ନାଟକୀୟ ଉତ୍କଣ୍ଠା ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ବନମାଳାଙ୍କ ଭୂମିକା ନିରୂପଣ କର ।

(ଘ) ପଠିତ ଏକାଙ୍କିକାରୁ ଶିବରାମଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ୱ ବୁଝାଅ ।

(ଙ) ଏକ ପାରିବାରିକ ସମସ୍ୟାଭିତ୍ତିକ ଏକାଙ୍କିକା ଭାବେ 'ଅତ୍ୟାଚାରିତ'ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କର ।

(ଚ) ପଠିତ ଏକାଙ୍କିକାରୁ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଅତ୍ୟାଚାରଜନିତ ଦୁଃଖ ବୁଝାଅ ।

❑❑❑

ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବ

ବିଜୟ ମିଶ୍ର

●

ଗୋଟିଏ ବସାଉଠା କରିବା ଘର ବୋଲି ମଞ୍ଚଟିକୁ ଧରି ନିଆ ଯାଇପାରେ । ଖଟିଆଟିଏ ପଡ଼ିଛି ଗୋଟାଏ କୋଣକୁ । ଆଉ ଗୋଟାଏ କୋଣରେ ଛୋଟ ଟି ପୟଟିଏ ଉପରେ ଟିଭି ଓ ରେଡ଼ିଓଟିଏ । କାନ୍ଥରେ ବ୍ରୁସ୍‌ଲିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଯାବତୀୟ ଅଭିନେତ୍ରୀ ଏବଂ ଅଭିନେତାମାନଙ୍କର ବିଜ୍ଞାପନ କାଗଜ ମରାଯାଇଛି । ଗୋଟିଏ ଯୋଡ଼ିଏ ଚେୟାର ଇତସ୍ତତଃ ରହିଛି । ଗୋଟିଏ ପାଖକୁ କୁସ୍ତି କରିବା ସରଞ୍ଜାମ । ଦୃଶ୍ୟ ଆରମ୍ଭରେ– ରେଡ଼ିଓଟି ଖୁବ୍ ଚଢ଼ା ସ୍ୱରରେ ବାଜୁଚି । ମଞ୍ଚର ପ୍ରାୟ ମଝାମଝି ସମ୍ମୁଖକୁ (down centre) ଶୀର୍ଷାସନରେ କୈଳାସ ।

ସୁରେଶ ଦୁଇ ହାତରେ ଦୁଇଟା ମୁଗୁର ଭାଙ୍ଗୁ ଭାଙ୍ଗୁ ବାରମ୍ବାର ଗୋଟାଏ ଦିଗରୁ ପ୍ରବେଶ କରି ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ପ୍ରସ୍ଥାନ କରୁଛି ଏବଂ ମୁହଁରୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପରିକ୍ରମା ସହିତ ନମ୍ବର ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ଧରି ନିଆଯାଉ, ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ତା'ପରେ ପ୍ରତି ଥରରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନମ୍ବର ଯୋଗ ହେଉଛି– ଯେମିତି ଏଗାର ବାଆର ଇତ୍ୟାଦି) । ଏଇ ସମୟରେ ନିଶାକର ଏବଂ ଗୋପୀ-ଗୋପୀ ହାତରେ ବଜାର ଥଳି, ସେମାନେ ଭିତର ଘରୁ ଆସୁଛନ୍ତି, ଏବଂ ଏହିପରି ଏକ ସମୟରେ, ଏଇ ଅପ୍ରାତ୍ୟାଶିତ ସମ୍ବାଦଟି ରେଡ଼ିଓ ଘୋଷଣା କରୁଚି ।

ରେଡ଼ିଓରେ ବାଜୁଥିବା ସଙ୍ଗୀତ ହଠାତ୍ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଚି । କିପରି ଏକ କିମ୍ଭୂତ କିମାକାର ଶବ୍ଦ । ତା'ପରେ ହଠାତ୍ ଘୋଷଣା :

"ଏକ ଜରୁରୀ ଘୋଷଣା । ଗୋଟିଏ ଭାଲୁ, ହଠାତ୍ ଉତ୍କ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରୁ ପଳେଇ ଆସି ଆମର ଏ ସହର ଭିତରେ ଢୁକି ପଡ଼ିଛି । ସେ ଯେକୌଣସି ଜାଗାରେ ଥାଇପାରେ, ଯେକୌଣସି ଜାଗାରେ ପହଞ୍ଚିପାରେ, ଯେକୌଣସି ଲୋକର ଯେକୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯେକୌଣସି କ୍ଷତି କରିପାରେ ।"

ଶୀର୍ଷାସନରେ ଥିବା କୈଳାଶର ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟା ତଳକୁ ଓହ୍ଲେଇ ଆସିଚି ଏବଂ ସେ ପ୍ରାୟ ଫ୍ଲାଟ୍ । ମୁଗୁର ଭାଙ୍ଗୁଥିବା ସୁରେଶ ମହିଷାସୁର ମର୍ଦ୍ଦିନୀ ପରି ଭଙ୍ଗୀରେ ସ୍ଥିର ଏବଂ ନିଶାକର ଓ ଗୋପୀ ଆସୁ ଆସୁ ଠିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ରେଡ଼ିଓଟି ମଧ୍ୟ ସେମିତି କେଁ କଟ କଟ ଆଓ୍ୱାଜ କରି ଚାଲିଚି । ବାହାରୁ ଦେବକାନ୍ତ ଓ ମନମୋହନ ଆସିଲେ । ଏମାନଙ୍କର ଏପରି ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ବିସ୍ମିତ । ମନମୋହନ ଯାଇ ରେଡ଼ିଓ ବନ୍ଦ କରି ଦେଇଚି । ତା'ପରେ ଫ୍ଲାଟ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା କୈଳାଶକୁ ଉଠେଇ ଦେଇ ସିଧା ଠିଆ କରେଇ ଦେଇଚି ।

ମନମୋହନ : କଥା କ'ଣ ? ଘର ଭିତରେ ଆଟମ୍‌ବମ୍ ପଡ଼ିଚିନା କ'ଣ ? ସମସ୍ତେ ଏମିତି ଅବସ୍ଥାରେ ? କ'ଣ ହେଇଚି... ଏଇ... କୈଳାଶ !

କୈଳାସ : ଭାଲୁ !

ମନମୋହନ : ଭାଲୁ ? ଭାଲୁ କ'ଣ... କିଓ ନିଶାକର ବାବୁ, କଥା କ'ଣ ?

ନିଶାକର : ସହର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଚି ଭାଲୁ !

ମନମୋହନ	:	ଆପଣ ଗୋଟିଏ ମହାଗାଲୁ ! ଏମିତି କହି ବଜାର ଯିବା ବନ୍ଦ କରିଦେବେ, ଆଉ ଯାହା ପଚା ପୋକରା ପରିବା ଅଛି, ତାକୁ ମେ□ର ଦେବେ ।
ଗୋପୀ	:	ନାଇଁ ଆଜ୍ଞା, ରେଡ଼ିଓ କହିଲା ପରା...
ମନମୋହନ	:	ଓ... ରେଡ଼ିଓ କହିଲା... ।
କୈଳାସ	:	ଆରେ ରେଡ଼ିଓ ସିନା ବଜାର ଦର, ପାଣିପାଗ, ବନ୍ୟା, ମରୁଡ଼ି ଏସବୁ ମିଛ କହେ... ହେଲେ ଭାଲୁ ଖବରଟା କାହିଁକି ଗାଲୁ କରିବ...
ନିଶାକର	:	ତା'ଛଡ଼ା ମୁଁ ପରୀକ୍ଷା କରି ନେଇଚି, ସକାଳ ଖବରଟା ସତ ହେଇଯାଏ ବେଳେ ବେଳେ...
ମନମୋହନ	:	ହେଲା ଏବେ, ଭାଲୁ ନାମକ ଜୀବଟିଏ ସହର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଚି । ଆସୁ... ସେଥିରେ ତୁମର ଆମର କ'ଣ ହେଇଯିବ...
ଗୋପୀ	:	କ'ଣ ହେଇଯିବ ? ଆପଣ ସହରରେ ରହିଛନ୍ତି । ଆପଣ କୋଉଠୁ ଜାଣିବେ– ଭାଲୁ ଆଞ୍ଚୁଡ଼ା କି ଭୟାନକ...
କୈଳାସ	:	ସସେମିରା- ସସେମିରା- ସସେମିରା..
ସୁରେଶ	:	ଚୁପ୍... ଚୁପ୍ ।
ମନମୋହନ	:	ସେଇଟା କି ମିରା କହିଲୁ...
କୈଳାସ	:	ସସେମିରା... ରାଜେନ୍ଦ୍ର ତବ ପୁତ୍ରସ୍ୟ ଯଦି କଲ୍ୟାଣ ମିଛସି; ଦେହି ଦାନଂ ଦ୍ୱିଜାତିଭ୍ୟଃ ଦେବତା ଆରାଧନଂ କୁରୁ...

ସୁରେଶ : ଚୋପ୍ ! ଭାଲୁ କଥା କହୁଁ କହୁଁ ଆମ ଆଗରେ ତେଲୁଗୁ କହୁଛୁ...

କୈଳାସ : ତେଲୁଗୁ ନୁହେଁ ସଂସ୍କୃତ...

ସୁରେଶ : ହେଲାତ... କ'ଣ ହେଇଗଲା ସେଇଠୁଁ । ଭାଲୁ ସାଙ୍ଗରେ ସଂସ୍କୃତର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ !

କୈଳାସ : ବହୁତ ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ପର୍କ । ଭାଲୁ ଜାତିଟା ନିଶ୍ଚୟ ସଂସ୍କୃତରେ ପଣ୍ଡିତ । ନ ହେଲେ ଗଛରେ ଚଢ଼ିଥିବା ମଣିଷ ଜିଭ ଭିତରେ ସସେମିରା ଲେଖିଦେଲା କାହିଁକି ? ଆରେ କାଳିଦାସ ଥିଲେ ବୋଲି ସିନା ତାକୁ decypher କଲେ– ନ ହେଲେ ପୁଅକୁ ଭଲ କରିବା ପାଇଁ ରାଜାଙ୍କୁ ସେଇ ଭାଲୁର ଆଶ୍ରୟ ନବାକୁ ତ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା...

ଦେବକାନ୍ତ : ହଁ-ହଁ, ମନେ ପଡୁଚି.. କୌଣସି ଏକ ଭାଲୁ ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ବନ୍ଧୁର ଜିଭରେ ସସେମିରା ଲେଖିଦେଇଥିଲା...

ନିଶାକର : ତା'ମାନେ ବୁଝିଲ କି ନାଇଁ ? ଭାଲୁ ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା ଆଦୌ ସହିପାରେ ନାହିଁ... ଗୋପୀ.. ଯା' ବଜାର ଥଳିଟା ରଖିଦେ... ଆଜି ଆଉ ବଜାର ଯିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ...

ସୁରେଶ : ତା'ମାନେ ଆପଣ ଭାଲୁକୁ ଡରୁଛନ୍ତି !

ମନମୋହନ : କାହିଁକି ଡରୁଛନ୍ତି ? କୁହନ୍ତୁ...

କୈଳାସ : ସସେମିରା... ସସେମିରା...

ଦେବକାନ୍ତ : ବିଶ୍ୱାସଘାତକ !

କୈଳାସ : ରାଜେନ୍ଦ୍ର ତବ ସୁତସ୍ୟ ଯଦି କଲ୍ୟାଣ ମିଚ୍ଛସି...

ମନମୋହନ : ଖୁଆନ୍ତୁ ଖୁଆନ୍ତୁ ନିଶାକର ବାବୁ... ଯଦି କଲ୍ୟାଣ ମିଚ୍ଛସି । କଥାଟା ତେଲୁଗୁରେ ହଉ କି ସଂସ୍କୃତରେ ହଉ ।

ଦେବକାନ୍ତ : ନ ହେଲେ ଭାଲୁ ଆପଣଙ୍କୁ କଦାପି ନଷ୍ଟତି ଦବନାହିଁ ।

ନିଶାକର : ସେମିତି କହିବେନି, ମୁଁ କାହିଁକି ଖୁଏଇବି ?

ମନମୋହନ : କେଜାଣି... ଦେଖାଗଲା ଆପଣ କୌଣସି ନା କୌଣସି କାରଣରୁ ଭାଲୁକୁ ଡରୁଚନ୍ତି । ସଂସ୍କୃତ ଶ୍ଳୋକରୁ ଏକଥା ମଧ ଜଣାଗଲା, ଭାଲୁ ବିଶ୍ୱାସଘାତକମାନଙ୍କୁ ଘୃଣା କରେ । ତେଣୁ ସାଧାରଣ equation ରେ ଏଇ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଆମେ ପହ□ପାରୁ ।

ସୁରେଶ : ଆପଣ ଜଣେ ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ।

ନିଶାକର : କ'ଣ କହିଲେ...

ମନମୋହନ : ଆହା... ରାଗୁଚନ୍ତି କାହିଁକି ସାର୍... ମେସ୍‌ରେ ଆପଣ ଛୋଟବଡ଼ ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା ନ କଲେ ମେସ୍ ଚଳେଇବାର ଭାରି କଠିନ । ତେଣୁ ଭାଲୁ ଯଦି ଆକ୍ରମଣ କରେ... ଆମେ ନିଶ୍ଚୟ defend କରିବୁ । ଯା'ନ୍ତୁ ବଜାର ଯା'ନ୍ତୁ, ମୋ ଭାଇଟାର ଆଜି interview, ଠିକ୍ ସମୟରେ ଯାଇ ନ ପହ□ିଲେ...

ନିଶାକର : ହୋଟେଲରେ ଖା'ନ୍ତୁ... ଗୋପୀ... ଆଜି ମେସ୍‌ରେ ରୋଷେଇ ବନ୍ଦ ଯା'–

(ଗୋପୀ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା)

ଦେବକାନ୍ତ : ତା'ହେଲେ ଭାଇ, (ମନମୋହନକୁ) କ'ଣ ହବ ? ଦଶଟା ବେଳେ interview.... ଆଠଟା ବାଜିଲାଣି (ଘଡ଼ିଦେଖି) ।

ମନମୋହନ : କ'ଣ ନିଶାକର ବାବୁ.... କହୁନାହାନ୍ତି ?

ନିଶାକର : ବନ୍ଦ... ଆଜି ପାଇଁ ରୋଷେଇ ବନ୍ଦ ।

କୈଳାସ : ଭାଲୁ ଆସିବାର ଭୟରେ ନା ଆନନ୍ଦରେ ?

ନିଶାକର : ଆପଣ ଯାହା ଭାବିପାରନ୍ତି ।

ସୁରେଶ : ଶଳା... ଆଛା ଭାଲୁ ଆସିଲା !

କୈଳାସ : ଯଦିବା ଆସିଲା, ଯିବ କେତେବେଳେ ?

ମନମୋହନ : ଆଚ୍ଛାକଥା, ଭାଲୁ କ'ଣ ଟୁର୍ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ଦେଇ ସହରକୁ ଗସ୍ତ କରିବାକୁ ଆସିଛି ଯେ ତା' ଯିବା ଆସିବା କଥା ଜଣାପଡ଼ିବ ?

କୈଳାସ : ଭାଲୁ କ'ଣ ଖାଏ ?

ଦେବକାନ୍ତ : ଏକଥା ଜାଣିବା କ'ଣ ଦରକାର ?

କୈଳାସ : ଦରକାର ଏଇଥିପାଇଁ ଯେ... ତା'ର ଖାଦ୍ୟ ପାନୀୟ ଏଠିକି ଆସିବାର motive ଜଣାଯିବ...

ସୁରେଶ : କିନ୍ତୁ ପେଟ ପୂରିବା ପାଇଁ ନିଶାକର ବାବୁ... କିବା ଭାଲୁଟା... ତା' ପାଇଁ ଆପଣ mess ବନ୍ଦ କରିଦେବେ ? ଭାଲୁ ପାଇଁ ଯଦି ମେସ୍ ବନ୍ଦ କରିଦେବେ, ତା'ହେଲେ

ହାତୀ ପାଇଁ ଏ ଦେଶକୁ ତ ଗୋଟାଏ ବନ୍ଦ ଡାକରା ଦେଇଦେବେ...

(ଗୋପୀ ଚିତ୍କାର କରି ଭିତରକୁ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଆସିଲା)

ମନମୋହନ : ଆରେ କ'ଣ ଏମିତି ହେଉଚୁ ?

ଦେବକାନ୍ତ : ଭାଲୁ !

କୈଳାଶ : କାହିଁ... କୋଉଠି...

ସୁରେଶ : କୋଉଠି ଅଛି... ଆଜି ତା'ର ଦିନେକି ମୋର ଦିନେ...

(ଗଦା ବୁଲେଇ ବୁଲେଇ ଯାଉଥିଲା)

କାହିଁରେ... କୋଉଠି... ରେ ଭଲ୍ଲୁକ... ଏଇ ଗଦାଘାତେ ଆଜି ତତେ ପଠେଇବି ସମନ ସଦନେ... କହ କହ କେଉଁଠାରେ ତୁହି...

ଦେବକାନ୍ତ : Bath room ରେ ।

(ସୁରେଶ ହଠାତ୍ ଠିଆ ହେଇ ପଡ଼ିଲା)

ସୁରେଶ : ବା... ବା... ବାଥ୍ ରୁମ୍‌ରେ... ମାନେ...

ଦେବକାନ୍ତ : ପଛ ଦରଜାଟା ଖୋଲାଥିଲା ବୋଧହୁଏ, ପଶିଆସିଚି...

(ସୁରେଶ ଗଦା ନୁଆଁଇଲା)

କୈଳାଶ : କ'ଣ ସମନ ସଦନକୁ ପଠେଇବା ହେଇଗଲା ?

ସୁରେଶ : ଆରେ, ବାହାରେ ବୁଲୁଥିଲେ ଦେଖେଇ ଦେଇଥା'ନ୍ତି... ବାଥ୍ ରୁମ୍‌ରେ ପଶିଚି ମାନେ... ଛୋଟ ରୁମଟା ତ, fight କରି ହବନି...

ନିଶାକର : କ'ଣ କରାଯିବ ଏବେ ? Bed room ରେ ଢୁକି ଥିଲେ, ପିଣ୍ଡାରେ ମଣିଷ ଶୋଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା... ହେଲେ Bath room ରେ ଢୁକିଚି ମାନେ...

କୈଳାଶ : ଝାଡ଼ା, ପରିସ୍ରା ଗାଧୁଆ ସବୁ ବନ୍ଦ ।

ଗୋପୀ : ତା'ହେଲେ ମୁଁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁ ନ ଥିଲି । ଭାଲୁଟା ସତକୁ ସତ ପଶି ଆସିଚି ।

ଦେବକାନ୍ତ : ମୁଁ ? ମୋ' କଥା କ'ଣ ହବ ? ମୋ' ଇଣ୍ଟରଭ୍ୟୁ...

ସୁରେଶ : ମୋ'ର ବି ଆଜି ଅଫିସ୍‌ରେ ଗୋଟାଏ ଜରୁରୀ ଫାଇଲ୍ dispose କରିବାର ଥିଲା । ମୋ ଅଫିସ୍ ମୋତେ suspend କରିବ ।

କୈଳାଶ : ମୋ'ର ଆଜି ଜଣକ ସାଙ୍ଗରେ ଷ୍ଟେସନ୍‌ରେ ଦେଖା କରିବାର ଥିଲା...

ନିଶାକର : ମେସ୍‌ର ରୋଷେଇ ବି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା...

ଗୋପୀ : ଆଜି ସମସ୍ତଙ୍କର ଝାଡ଼ା, ପରିସ୍ରା ସବୁ ବନ୍ଦ- (ହସି ଉଠିଲା)

ମନମୋହନ : ତା'ମାନେ ଭାଲୁ ବାହାରେ ଥିଲେ ଯେମିତି ବାହାରିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ, ଭିତରେ ଥିଲେ ବି ସେମିତି ବାହାରିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ ।

ନିଶାକର : ହଁ ଏ ସହରରେ ନୁହେଁ... ଆମର ଏ ମେସ୍ ଭିତରେ ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବ ଆରମ୍ଭ ହେଇ ଯାଇଚି ।

(ଠିକ୍ ଏଇ ସମୟରେ ଭାଲୁର ଗର୍ଜନ ଶୁଭିଲା ଏବଂ ତା' ଗର୍ଜନ ସହିତ ସମସ୍ତେ ଭୟରେ freeze ହୋଇଗଲେ)

ସମୟ ସନ୍ଧ୍ୟା । ଅନ୍ଧାରରେ T.V ର ଦୃଶ୍ୟ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ଜଣେ ମହିଳା announce କରୁଛନ୍ତି ।

Announcement : 'ବହୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଖୋଜା ଖୋଜି କଲା ପରେ ମଧ୍ୟ ଆଜି ଦିନ ସାରା ଜଙ୍ଗଲରୁ ପଳାଇ ଆସିଥିବା ଭାଲୁଟିର ସଂଧାନ ମିଳିନାହିଁ । ରାଜ୍ୟର ପୋଲିସ୍ ବାହିନୀ... କ୍ଷମା କରିବେ, ସହରର ପୋଲିସ୍ ବାହିନୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀଦଳ ଛୋଟ ବଡ଼ ଶିକାରୀ ଏବଂ ଉତ୍ସାହୀ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସରକାର ଗୋଟିଏ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସ୍କାର୍ଡ଼ ଖୋଲିଛନ୍ତି । ଯିଏ ବା ଯେଉଁମାନେ ଭାଲୁର ସନ୍ଧାନ ପାଇବେ, ତୁରନ୍ତ ସେହି ସ୍କାର୍ଡ଼କୁ ଜଣାଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ । ସର୍ବଶେଷ ଖବରରୁ ଜଣାଯାଇଛି, ଆଜି ସହରରେ ହେବାକୁ ଥିବା ଇ□ରଭ୍ୟୁ, କ୍ରିକେଟ ଖେଳ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସବୁ ଏଇ ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବ ପାଇଁ ବନ୍ଦ ରହିଛି । ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ଆମେ ଜଣାଇ ଦେଉଛୁ ଯେ ଆଜି ରାତି ୯ଟା ୫୦ ରେ ଭାଲୁ ଉପରେ ଏକ ବୃ□ଚିତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବୁ । ତା'ର ସ୍ୱଭାବ, ଚରିତ୍ର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟକୁ ନେଇ ଏଇ ଚିତ୍ରଟି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

The figuer fades out.

ନିଶାକର ବାବୁ ସେଇ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ TV switch off କଲେ ଏବଂ ଗଜର ଗଜର ହୋଇ କହୁଥିଲେ

ନିଶାକର : ଖୋଜୁଥା– ହ୍ୟାପେ ଜାଲ ପକାଇ ଖୋଜୁଥା ! ତମ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସ୍କ୍ୱାର୍ଡ଼କୁ କ୍ୟା କହୁଁ । ତମକୁ କ୍ୟା କହୁଁ । ଭାଲୁ ଆସି ଆମ ଝାଡ଼ା ପରିସ୍ରା ବନ୍ଦ କରି ସାରିଲାଣି । ଆରେ ସୁଇଚ୍‌ଟା କୁଆଡ଼େ ଗଲା ? ଏମାନେ ସବୁ TV ଟା ଖୋଲି ଦେଇ ବି କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ? ହଁ, ପାଇଛି... (ସୁଇଚ୍‌ଟା ଅନ୍ ହେଲା, ମ□ଆଲୋକିତ ହେଲା ଏବଂ ସୁଇଚ୍ ତଳେ ଠିଆ ହୋଇ ନିଶାକର ବାବୁ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କଲେ । ଖଟ ଉପରେ କଳା କମ୍ବଳଟିଏ ମୁଣ୍ଡଠାରୁ ଗୋଡ଼ଯାଏ ଢାଙ୍କି ଗୋପୀ ନେପେଟେଇ ପଡ଼ିଛି । ନିଶାକରବାବୁ ଭୟରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ ।)

ନିଶାକର : ଭାଲୁ : ଭାଲୁ :

(ପୁଣି ଆଖି ବୁଜିଦେଲେ ଏବଂ ଭୟରେ ଡାକ ପକେଇଲେ ।)

ନିଶାକର : କିଏ କୋଉଠି ଅଛ, ଧାଇଁଆସ । ଭାଲୁ : ଭାଲୁ !

(ଗୋପୀ କମ୍ବଳଟା ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ଉଠି ପଡ଼ିଲା)

ଗୋପୀ : ଭାଲୁ : ଭାଲୁ କାହିଁ ?

ନିଶାକର : ଭାଲୁ : ଭାଲୁ :

(ଗୋପୀ ଦୌଡ଼ି ଆସି ନିଶାକର ବାବୁଙ୍କୁ କୁଣ୍ଢେଇ ଧରିଲା)

ଗୋପୀ : ଭାଲୁ, ଭାଲୁ ଆଜ୍ଞା !

(ନିଶାକର ବାବୁ ସେମିତି ଆଖିବୁଜି ଖଟ ଆଡ଼କୁ ଅଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ଡାକ ଛାଡୁଥାନ୍ତି)

ନିଶାକର : ସେଇଠି, ଖଟ ଉପରେ ।

(ଗୋପୀ ଖଟ ଉପରକୁ ଅନେଇଲା, ସେଇ କମ୍ବଳଟିକୁ ଦେଖି ସେ ବି ଆଖିବୁଜି ଚିତ୍କାର କଲା–)

ଗୋପୀ : ଭାଲୁ-ଭାଲୁ !

ନିଶାକର : ଆଃ, କାହିଁକି ଏତେ ପାଟି କରୁଚ ? ଶୋଇ ପଡ଼ିଛି, ଉଠି ପଡ଼ିବ (କିନ୍ତୁ ନିଜେ ଜୋରରେ ପାଟି କରୁଚନ୍ତି) ଭାଲୁ–ଭାଲୁ !

(ମନମୋହନ ଭିତରକୁ ଆସିଲା, ଏକ ପ୍ରକାର ଅସ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ଭାବରେ)

ମନମୋହନ : ଭାଲୁ କାହିଁ ନିଶାକର ବାବୁ ?

ନିଶାକର : ଡାକନ୍ତୁ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡାକନ୍ତୁ ।

ମନମୋହନ : ଆହା, ଭାଲୁ କାହିଁ କହୁନାହାନ୍ତି !

ନିଶାକର : ଖଟ ଉପରେ ଅନାନ୍ତୁ ।

(ମନମୋହନ ଖଟ ଉପରକୁ ଅନେଇଲା)

ମନମୋହନ : କାହିଁ ଖଟ ଉପରେତ କିଛି ନାହିଁ ।

ନିଶାକର : ନାହିଁ, ଭାଲୁ ନାହିଁ ? ଆଖି ତା'ହେଲେ ଖୋଲିବି ?

ମନମୋହନ : ଖୋଲନ୍ତୁ ।

ନିଶାକର : (ନିଶାକର ଆଖି ଖୋଲିଲା ।ଖଟ ଉପରକୁ ଅନେଇ ପୁଣି କମ୍ବଳ ଦେଖି ଚମକି ଆଖି ବୁଝି କହିବା ବେଳକୁ) ଭା...

ମନମୋହନ : ନିଶାକରବାବୁ, କମ୍ବଳଟା, କଳାକମ୍ବଳଟା ।

ନିଶାକର : (କମ୍ବଳଟା ଦେଖି) ସତେତ ! ତା'ପରେ ଦେଖିଲେ ଗୋପୀ ତାଙ୍କ ଛାତିକୁ ଆଉଜି ଠିଆ ହେଇଯାଇଛି)

ନିଶାକର : ଆରେ ଗୋପୀ, ଛାଡ଼, ଆଖି ଖୋଲ । ସେଇଟା କମ୍ବଳଟାରେ ! ଗୋପୀ ! ଏ ଗୋପୀ... ଏଁ... ପିଲାଟା ମୂର୍ଚ୍ଛା ହୋଇଗଲା ନା କ'ଣ ? ଗୋପୀ, ଆରେ ଗୋପୀ... ଆରେ ସେଇଟା ଭାଲୁ ନୁହେଁ... କମ୍ବଳଟା...

ଗୋପୀ : (ହଠାତ୍ ଆଖି ଖୋଲିଲା) କମ୍ବଳଟା... ମୁଁ ଘୋଡ଼ି ହୋଇଥିଲି (ଖୁବ୍ ଜୋର୍‌ରେ ହସି) ହେଲେ, ସେଇ କମ୍ବଳଟାକୁ ମୁଁ ବି ଭାଲୁ ଭାବି ଡରିଗଲି ।

ମନମୋହନ : କାହିଁକି ଡରିଗଲୁ ?

ଗୋପୀ : ଆଜ୍ଞା ନିଦ ଲାଗି ଆସିଥିଲା, ସପନ ଦେଖିଲି ଭାଲୁଟା ପାଇଖାନା ଭିତରୁ ଆସି, ଖଟ ଉପରକୁ ଉଠିଲା, କମ୍ବଳ ଟେକି ମୋ'ରି ପାଖରେ ଜାକି ଜୁକି ହୋଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା, ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳକୁ ଆଜ୍ଞା, ବାବୁ ଭାଲୁ-ଭାଲୁ ଡାକ ଛାଡ଼ିଲେ ।

ମନମୋହନ : ଖାଲି ସବୁବେଳେ ସପନ ଦେଖୁ ଥା...

(ନିଶାକର ବାବୁ ସେତେବେଳେ ଯାଏଁ ଛାତିକୁ ଛୁଇଁ ଠିଆ ହେଇଥିବା ଗୋପୀକୁ ଠେଲି ଦେଇ କହିଲେ)

ନିଶାକର : ଏଇଟା ପରା ସେମିତିଆ । ଆଜ୍ଞା, ଆଉ ଭାଲୁର ଖବର କିଛି ରଖିଚନ୍ତି ?

ମନମୋହନ : ଶୋଇ ପଡ଼ିବି ।

ନିଶାକର : ମାନେ ?

ମନମୋହନ : ପାଇଖାନା ନିକଟରେ ଯୋଉ ଫାଟଟି ଅଛି, ତା'ରି ଭିତର ଦେଇ ପ୍ରାୟ ଘ□ାଏ ଆଗରୁ ଦେଖିଥିଲି ଶୋଇଥିଲା...

ନିଶାକର : ସେତେବେଳେ ଦିନ ଥିଲା, ଜରରେ କମ୍ପୁଥିଲା, ହେଲେ ବ□ମାନ...

ମନମୋହନ : ଜର ଛାଡ଼ି ଯାଇଥିବ.... ଆଉ ଶତସିଂହର ପରାକ୍ରମରେ...

ନିଶାକର : ସିଂହ ନୁହେଁ ଆଜ୍ଞା, ଭାଲୁ...

ମନମୋହନ : ସେ ଭାଲୁ କି ମଣିଷ ଯିଏ ହେଉ, ଶକ୍ତି ଆଉ ବଳ ମାପିବା ପାଇଁ ଘୋଡ଼ା ଆଉ ସିଂହର ୟୁନିଟ୍ ଦରକାର ହୁଏ... ଯେମିତି ପା□ହର୍ଷ ପାଓ୍ୱାର ଇଞ୍ଜିନ୍... ଗୋଟାଏ ସିଂହର ବଳ..

(ଏଇ ସମୟରେ ସୁରେଶ ଗୋଟାଏ ବଲ୍‌ବ ହୋଲ୍‌ଡର୍ ସହିତ କିଛି ତାର ଓ ହାତୁଡ଼ି ନେଇ ଆସିଲା)

ସୁରେଶ : ଏଇ ଗୋପୀ, ଚାଲିଲୁ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ...

ଗୋପୀ : କୁଆଡ଼େ ?

ସୁରେଶ	:	ନିଶାକର ବାବୁଙ୍କୁ କେତେଥର କହିଲି, ଆଜ୍ଞା bathroom ବାହାରେ ଗୋଟାଏ ସୁଇଚ୍ ରଖନ୍ତୁ । ସୁଇଚ୍‌ଟା ଥିଲେ ଏତେବେଳକୁ bathroom ଅନ୍ଧାରରେ ନ ଥାନ୍ତା...
ମନମୋହନ	:	ତା’ ବାହାରେ ଶୁଣିଚ, ଭାଲୁର ଆଲୁଅ କୁଆଡ଼େ allergy
ସୁରେଶ	:	ଆସିଲୁ ଗୋପୀ... bathroom ଭିତରକୁ ତ ଯାଇ ହବନି । ଦେଖିବା ବାହାରେ କୋଉଠି ଝୁଲେଇ ଦେଲେ ଯଦି ଭିତରକୁ ଟିକିଏ ଆଲୁଅ ଯାଇପାରେ...
ନିଶାକର	:	ଆପଣ ଏଣେ ଆଲୁଅ ବାନ୍ଧୁଥା’ନ୍ତୁ ତେଣେ ସରକାର ଭାଲୁ ଧରିବା ପାଇଁ ଗୋଟାଏ squard ଗଢ଼ି ସାରିଲେଣି ।
ସୁରେଶ	:	କେମିତି ଜାଣିଲେ ?
ନିଶାକର	:	TV. news. ଯିଏ ଯୋଉଠି ଯେମିତି ଅବସ୍ଥାରେ ଭାଲୁକୁ ଦେଖିବ, ସ୍କ୍ୱାର୍ଡ଼କୁ ଖବର ଦେବ...
ସୁରେଶ	:	News ଟା ଶୁଣି ସାରିଲା ପରେ ବି ଆପଣ ଚୁପ୍ ହେଇ ବସିଛନ୍ତି ?
ମନମୋହନ	:	ନାଁ, ଆଖି ବୁଜି ଭାଲୁ ଭାଲୁ ଭଜୁଥିଲେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳଠୁ...
		(ସୁରେଶ ଗୋପୀ ହାତରେ ତାର ବଲ୍‌ବଗୁଡ଼ାକ ଧରେଇ ଦେଇ)
ସୁରେଶ	:	ଗୋପୀ-ଧର୍-ମୁଁ ଚାଲିଲି ।
ମନମୋହନ	:	କୁଆଡ଼େ ?

ସୁରେଶ : ପୋଲିସ୍... ପୋଲିସ୍ କାହିଁକି..

ସୁରେଶ : ଓହୋ ନ ହେଲା ଏବେ, ସେଇ ସ୍କ୍ୱାର୍ଡ଼ । ଶଳା ଭାଲୁ ଦିନଟାଯାକ ଆମ ଝାଡ଼ା ପରିସ୍ରା ବନ୍ଦ କରି ଦେଲାଣି- ମୁଁ ଯାଉଚି ।

(ନିଶାକର ହଠାତ୍ ଡେଇଁ ପଡ଼ି ତା' ସାମନାରେ ଠିଆ ହେଇଗଲେ)

ନିଶାକର : ଆପଣ କ'ଣ ପାଗଳ ହେଇଗଲେ ?

ସୁରେଶ : କାହିଁକି ?

ନିଶାକର : ଅପାଣ ଭଲକରି ଜାଣିଛନ୍ତି ଭାଲୁ ବିଶ୍ୱାସଘାତକକୁ କ୍ଷମା କରେ ନାହିଁ... ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଜିଭଟାଣି ତା' ଉପରେ ଯଦି ସସେମିରା ଲେଖିଦେଲା...

ମନମୋହନ : (ହସି ହସି) ଗୋପୀଆ ଭଳି ଆପଣ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବା ଆରମ୍ଭ କଲେଣି ନା କ'ଣ.. ଗପର ଭାଲୁ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଆସି ଆମ ପାଇଖାନାରେ ଲୁଚି ନାହିଁ..

ସୁରେଶ : ତା'ଛଡ଼ା ଆମେ ବା ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା କରିବାକୁ ଯିବୁ କାହିଁକି ?

ନିଶାକର : ବିଶ୍ୱାସ... ବୁଝିଲେ ଆଜ୍ଞା ଏ ଜଗତଟାତ ବିଶ୍ୱାସରେ ଚାଲିଚି... ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ମାଗିଲେ ଦବା କଷ୍ଟକର... ଏଇ ଭାଲୁ କଥା ଧରନ୍ତୁ ନା... ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ହଉନା କାହିଁକି, ଭାଲୁ ଜଙ୍ଗଲ ଛାଡ଼ି ପଳେଇ ଆସିଚି

ମନମୋହନ	:	ପିଲାପିଲିଙ୍କ ଉପରେ ଅଭିମାନ କରି ହେଇପାରେ (ଥଟ୍ଟାରେ)
ନିଶାକର	:	ଆହା, ମୋ' କଥା ଶୁଣନ୍ତୁ ନା ! ଯଦି ବା ପଳେଇ ଆସିଲା– ଏ ସହରରେ ତ ଅନେକ ଘର ଅଛି । ଅନେକ bed-room, drawing-room ଅଛି । ଖୁବ୍ ଦାମି ଦାମି ସୁବାସିତ bathroom, latrine ଇତ୍ୟାଦି ବି ଅଛି । ଅଥଚ ସେ ଆମର ଏଇ ଭଙ୍ଗା ଦଦରା ଶିଉଳୀ ଉଠା bathroom କୁ select କଲା କାହିଁକି ?
ସୁରେଶ	:	କାହିଁକି ?
ନିଶାକର	:	ବିଶ୍ୱାସ ।
ଗୋପୀ	:	ଆଜ୍ଞା ତା' ହେଲେ ଆଲୁଅ ଜଳିବ ନାହିଁ ।
ନିଶାକର	:	ନାଁ, ଥାଉ... ଆଜି ରାତିଟା ଥାଉ । କାଲିକି ଦେଖିବା । ଭାଲୁର ବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରତି ଆସ୍ଥା ରଖାଯାଉ, ତୁ' ଯା'...
		(ଗୋପୀ ଚାଲିଗଲା)
ମନମୋହନ	:	କଥାଟା sympathetically କହୁଚନ୍ତି ନା ଭୟରେ ?
ନିଶାକର	:	ମନମୋହନ ବାବୁ, ଆଲୁଅରେ ଖାଇଲେ ଗୁଡ଼ ଅନ୍ଧାରରେ ଖାଇଲେ ତ ସେଇ ଗୁଡ଼ ।
ସୁରେଶ	:	ଆଜି ଦିନଟା ସାରା ତ ଓପାସ ରଖେଇଲେ... ରାତିଟା ଖାଇବା କଥା ଜଣା ନାହିଁ- bathroom ବି ଯିବା ମନା... ଭାଲୁଟା ଏମିତି ଦଣ୍ଡ ଦବ ବୋଲି ଜମାରୁ ଜଣା ନ ଥିଲା...

ମନମୋହନ : ଖାଲି କ'ଣ ସେତିକି, ଭାଇଟା interview ଦବାକୁ ଆସିଥିଲା, ସେ'ବି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା...

ନିଶାକର : ହେଇନି... ହେଇନି...

ମନମୋହନ : ମାନେ ?

ନିଶାକର : ଭାଲୁ ଭୟରେ ଆଜି interview ବନ୍ଦ । TV announce କରିସାରିଚି । ଦେଖନ୍ତୁ, ଭାଲୁ ଆମ ପ୍ରତି କେମିତି ଦୟା କରିଚି । ସମସ୍ତେ ଯେତେବେଳେ ଅଜଣା ବିପଦକୁ ଭୟ କରି କବାଟ କିଳି ଘରେ ପଶିଚନ୍ତି, ଆମେ ସେତେବେଳେ ଭୟଟାକୁ ଆମ ଆଖି ସାମନାରେ ରଖିଛୁ...

ମନମୋହନ : କିନ୍ତୁ ତା' ଦ୍ୱାରା କ'ଣ ଫରକ ପଡୁଚି ? ଆମେ ସମସ୍ତେ ତ ଘର ଭିତରେ ବନ୍ଦ ।

ସୁରେଶ : ବନ୍ଦ୍-ବନ୍ଦ୍ ଖାଇବା ବନ୍ଦ୍, ଶୋଇବା ବନ୍ଦ୍, ଝାଡ଼ା ପରିସ୍ରା ବନ୍ଦ୍, ସବୁ ବନ୍ଦ୍ ।

ମନମୋନହ : ଜୀବନର ଗୋଟିଏ ଦିନ ଭାଲୁ ପାଇଁ ବନ୍ଦ୍ ।

ନିଶାକର : ଏମିତି କେତେ ବନ୍ଦ ଜୀବନରେ ଆସିବ ଆଜ୍ଞା...

ସୁରେଶ : ନାଁ, ଆମେ ଏ ବନ୍ଦ ବରଦାସ୍ତ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ ।

ମନମୋହନ : ଆମେ anti ଭାଲୁ Squard କୁ ଖବର ଦବୁ ।

ସୁରେଶ : And we must.

(ଦୁଇଜଣ ଯାକ ଉ୍କଣ୍ଠିତ । ଦେବକାନ୍ତ ଭିତରକୁ ଆସିଲା । ତା' ହାତରେ ଖଣ୍ଡେ ବହି ।)

ଦେବକାନ୍ତ : ମିଳିଗଲା-ମିଳିଗଲା ।

ନିଶାକର : କ'ଣ ମିଳିଗଲା... ?

ଦେବକାନ୍ତ : interview ପାଇଁ ଆଣିଥିବା ମୋ General Knowledge ବହି ଭିତରେ ଥିଲା ।

ମନମୋହନ : କ'ଣ ଥିଲା ?

ଦେବକାନ୍ତ : ଭାଲୁ ବିଷୟରେ ଗୋଟାଏ ରଚନା । ଆଜିକାଲ ପରିବେଶ ଆଉ ବନ୍ୟ ଜନ୍ତୁ ସୁରକ୍ଷା ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ topic ତ ! ସେଥିପାଇଁ ସବୁ interview ର preparation ବହିରେ ଏସବୁ ଥାଏ ।

ନିଶାକର : ଦେଖିଲେ- ଭାଲୁ ଏକ ସ୍ତନ୍ୟପାୟୀ ପ୍ରାଣୀ କି ନୁହେଁ ? ଅଣ୍ଡା ଦିଏ ନା ପିଲା ଜନ୍ମ କରେ... କ'ଣ ଖାଏ... କୋଉଠି ଶୁଏ...

ମନମୋହନ : breakfast, lunch, dinner ସବୁ ଖାଏ । Dunlop bed ରେ ଶୁଏ... ଆଉ Lavender ସାବୁନରେ ଗାଧାଏ... ହ୍ୟାପ ଗୋଟାଏ ଦିନ ମଣିଷ ଅଣନିଃଶ୍ୱାସୀ ହୋଇଗଲାଣି... ୟାଙ୍କର ବିଷୟରେ research (ବହିଟାକୁ ଦେବକାନ୍ତ ହାତରୁ ଟାଣି ନେଇ ଫିଙ୍ଗିଦେଲା)

ନିଶାକର : ଏଇଟା କ'ଣ ଠିକ୍ କଲେ ।

ମନମୋହନ : ଘୋଡ଼ା ଡିମ୍ବ କଲି । କ'ଣ ଖାଇବା ସେ କଥା ନ ବୁଝି ଏଠି ଭାଲୁ ପ୍ରତି ଦରଦ ଉଛୁଳି ପଡୁଚି ।

ସୁରେଶ : ତୁ' କିନ୍ତୁ ଯାହା କହ ମନମୋହନ, ଭାଲୁଟା ଏ ଘରୁ ବିଦା ନ ହେଲା ଯାଏଁ, ଏ ଘରେ ଆମ କାହାରି କିଛି freedom ନାହିଁ-ତେଣୁ ସ୍କାର୍ଡ଼ କଥାଟା କହୁଥିଲି...

ମନମୋହନ : ଆବେ ରଖ ସେ ସ୍କାର୍ଡ଼ ଫ୍ୱାର୍ଡ଼ । ଘରବାଲା ଚୂନ ଦେବା ପାଇଁ ଯୋଉଁ ବାଉଁଶ ରଖିଥିଲା, ସେଇଥିରୁ ଗୋଟାଏ ଦରକାର ।

ଦେବକାନ୍ତ : କ'ଣ କରିବ ଭାଇ...

ମନମୋହନ : ପିଟିବି, ଭାଲୁକୁ ପିଟିବି ।

ଦେବକାନ୍ତ : ବହିରେ ଲେଖିଚି ଭାଲୁ ଗୋଟାଏ ହିଂସ୍ର ପ୍ରାଣୀ... ପ୍ରତିଶୋଧ ପ୍ରବଣ ବି...

ମନମୋହନ : ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ମଣିଷ ତା'ଠୁ ଆହୁରି ବେଶି ହିଂସ୍ର ହୋଇପାରେ ।

ସୁରେଶ : ଠିକ୍ କହିଚୁ ମନମୋହନ । ପଶୁ ମଣିଷକୁ ମାରିଦିଏ, ଏକଥା ଯେମିତି ଠିକ୍, ମଣିଷ ବି ପଶୁ ମାଂସ ଖାଏ, ଏକଥା ସେମିତି ଠିକ୍-

ନିଶାକର : ତଫାତ୍ ଭିତରେ ଏତିକି, ଆମେ ରନ୍ଧା ମାଂସ ଖାଉଁ-ଆଉ ସେମାନେ କ□..

ମନମୋହନ : ଇଚ୍ଛା କଲେ ମଣିଷ ବି ପଶୁ ହୋଇପାରେ... (ଗୋପୀ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଚିତ୍କାର କରି ଆସିଲା ଏବଂ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା)

ଗୋପୀ : ମରିଗଲି; ମରିଗଲି ଲୋ ମା'... ମୋତେ ମାରି ପକେଇଲା ।

(ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଘେରିଗଲେ; ନିଶାକର ତାକୁ ତଳୁ ଉଠେଇଲା)

ନିଶାକର : ଉଠ୍ ଉଠ୍ ବାବା... କ'ଣ ହେଲା କହିଲୁ...

ଗୋପୀ : ପିଟିଲା ।

ନିଶାକର : ପିଟିଲା ? କିଏ ପିଟିଲା ?

ଗୋପୀ : ସେଇ ଭାଲୁଟା ।

ନିଶାକର : ଏଁ-କ'ଣ କହୁଚୁ ତୁ ?

ଗୋପୀ : ଦେଖୁ ନାହାନ୍ତି... ଗାଲଟା...

ନିଶାକର : ଆହାରେ... ଗାଲରେ ନୋଳା ବସି ଯାଇଚି... ଭାଲୁଟାର ବଡ଼ ସାନ ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ !

ମନମୋହନ : ତତେ କେମିତି ପିଟିଲା ?

ଗୋପୀ : ଆଜ୍ଞା ମୁଁ ପାଇଖାନା ସ୍କାଇଲାଇଟ ଉପରେ ଚଢ଼ି ଦେଖୁଥିଲି କ'ଣ କରୁଚି । ପାଇଖାନା ଭିତରେ ଯୋଉ ଷ୍ଟୁଲ୍‌ଟା ପଡ଼ିନି ଆଜ୍ଞା... ମୁଁ କେମିତି ଜାଣିବି, ସେ ତା' ଉପରେ

ଚଢ଼ିଛି... ମଣିଷ ବାସ୍ନା ପାଇ ଉହୁଙ୍କି ଆସି ଠାଏ କିନା ଜାବୁଡ଼ାଟେ ମୋ' ଗାଲରେ ଦେଲାତ ବସେଇ...

ଦେବକାନ୍ତ : ଠିକ୍-ଭାଲୁ ଉଚ୍ଚ ଜାଗାକୁ ଚଢ଼ିପାରେ, ଆମ୍ପୁଡ଼ା କାମୁଡ଼ା ପରି ଜାବୁଡ଼ା ବି ଲଗେଇ ପାରେ ।

ସୁରେଶ : ଆଉ ଆମେ ବି ସବୁ ସହିପାରୁ..

ମନମୋହନ : Cowards !

ନିଶାକର : ଆଃ... ଛାଡ଼ନ୍ତୁ ତ ! ରାତିଟାକର କଥା... ରାତି ପାହିଗଲେ ଭାଲୁ ଭାଲୁ ବାଟରେ, ଆମେ ଆମ ବାଟରେ ।

ସୁରେଶ : ତା' ବୋଲି ମାରିବ ?

ନିଶାକର : ମାରୁ, ମାରୁ... ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ କହିଛନ୍ତି, ଗୋଟାଏ ଗାଲରେ ମାରିଲେ ଆର ଗାଲଟି ଦେଖେଇ ଦିଅ ହେ ମଣିଷମାନେ...

ମନମୋହନ : ଆପଣ ଚୁପ୍ କରନ୍ତୁ ନିଶାକରବାବୁ ! ଗୋଟାଏ ହିଂସ୍ର ଜନ୍ତୁକୁ ଘର ଭିତରେ ପୁରେଇ, ତା' ଭୟରେ କାକୁସ୍ଥ ହୋଇ ରହିବା ଅପେକ୍ଷା, ତା' ସାମ୍ନା କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭଲ ।

ମନମୋହନ : Tit for tat । ଦାନ୍ତ ବଦଳରେ ଦାନ୍ତ-ଆଖି ବଦଳରେ ଆଖି..

ନିଶାକର : ଆଉ ଭାଲୁ ବଦଳରେ ମଣିଷ ।

(ମନମୋହନ ହଠାତ୍ ବୀର ପୁରୁଷ ପରି ଏମାନଙ୍କ ସାମନାକୁ ଘୂରି ପଡ଼ିଲା ଏବଂ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦବା ଭଙ୍ଗୀରେ କହିଲା)

ମନମୋହନ : ଆପଣମାନଙ୍କ ମନରେ ଭୟ ଅଛି । ଭୀରୁତା ଅଛି । fighting spirit ନାହିଁ । ସେଇଥିପାଇଁ ଭାଲୁ କ'ଣ, ପିମ୍ପୁଡ଼ିଟାଏ ବି ଆପଣଙ୍କୁ ଡରେଇ ଦଉଚି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯିବି । ମୁଁ ତାକୁ ସାମ୍ନା କରିବି ।

ସୁରେଶ : Wish you best of luck !

ଗୋପୀ : ବାଉଁଶଟା ଆଣିଦେବି ଆଜ୍ଞା- ପଛ ଦରଜାଟା ଖୋଲା ଅଛି । ଏ ପଟରୁ ଦି'ଟା ଖେଞ୍ଚା ମାରିଦେଲେ ଖୋଲା ଦରଜା ଦେଇ ପଳେଇବାକୁ ବାଟ ପାଇବନି–

ନିଶାକର : ଫେର୍ ବି କହୁଚି ମନମୋହନ ବାବୁ... ଟିକିଏ ବୁଝି ବିଚାରି ଯାହା କରିବାର କରନ୍ତୁ..

ମନମୋହନ : ନାଁ ଆଉ କିଛି ବୁଝିବା ଦରକାର ନାହିଁ । I will go and I must.

(ଏଇ ସମୟରେ ମୃଦଙ୍ଗର ଶବ୍ଦ ହେଲା । ସମସ୍ତେ ମୁଗ୍ଧ । ମୃଦଙ୍ଗ ବଜେଇ ବଜେଇ ଭିତରକୁ ଆସିଲା କୈଳାସ)

କୈଳାସ : ରାମ-ରାମ-ଶ୍ରୀରାମ-ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ-

ସମସ୍ତେ : ଇଏ କ'ଣ !

ସୁରେଶ : କ'ଣ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା ?

କୈଳାସ : ରାମାୟଣ-ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ ?

ଦେବକାନ୍ତ : ରାମାୟଣ ସାଙ୍ଗରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଘଟଣାର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ?

କୈଳାସ : ଠିକ୍ ଯେମିତି ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆପଣଙ୍କର ଅଜା, ଗୋସେଇଁ ଅଜାଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ। ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ ।

ସୁରେଶ : ଗଲା... କୈଳାସଟା ପାଗଳ ହୋଇଗଲା ।

ନିଶାକର : କୈଳାସ ବାବୁ.. ଭାଲୁ ଆସିଲାରୁ.. କିଏ ବୀର ହୋଇଗଲା.. କିଏ ଯୋଦ୍ଧା... କିଏ ବିପ୍ଳବୀ... ହେଲେ ତୁମେ କ'ଣ ରାମଭକ୍ତ ହେଇଗଲ... ?

କୈଳାସ : ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ... ସେ ସାମାନ୍ୟ ଭାଲୁ ନୁହେଁ...

ମନମୋହନ : ଆଉ ତେବେ କ'ଣ ?

କୈଳାସ : ତା'ର ପୂର୍ବପୁରୁଷ କିଏ ଜାଣିଚ ତମେମାନେ... ଜାମ୍ବବାନ...

ଦେବକାନ୍ତ : ଜାମ୍ବବାନ... ଜାମ୍ବବାନ... Correct ! ଉଣେଇଶି ଶହ ଏକାନବେ ମସିହା I.A.S. ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିଥିଲା... Write a short note on Jambaban was a bear who served ରାମ like Hanuman.

କୈଳାସ : ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ... ।

ମନମୋହନ : ଆବେ ଚାଲ ଆମେ ତାକୁ ମାରିବାକୁ ବସିଛୁ...

କୈଳାସ : ନାଁ ଭାଇ ନାଁ ।

ଦେବକାନ୍ତ : ଠିକ୍ କହିଚ... ତାକୁ ମାରିଲେ ଅଯୋଧ୍ୟା ଭଳି ଇଏତ ଗୋଟାଏ issue ହେଇଯିବ...

ନିଶାକର : ଆଉ ସେଇଥିପାଇଁ Govt. ଗୋଟାଏ ସ୍କ୍ୱାର୍ଡ଼ କରିଚି ସିନା, ହେଲେ ମାରିବାକୁ ଅର୍ଡର ଦେଇନି...

କୈଳାସ : ବସି ବସି ଘର ଭିତରେ ଜଣାଣଟିଏ ଲେଖିଚି । ଆସ ଭାଇ, ସମସ୍ତେ ମିଶି ସେଇ ଜଣାଣ ଗାଇବା- ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ !

ସୁରେଶ : ଜଣାଣ ?

କୈଳାସ : ଭାଲୁ ଜଣାଣ... ଭାଇ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ସର୍ପ ଜଣାଣ ଅଛି, ମୃଗୁଣୀ ସ୍ତୁତି ଅଛି... ଭାଲୁ ଜଣାଣ ନ ଥିଲା... ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ କୃପାରୁ ସେଇ ଜଣାଣଟିଏ ଲେଖି ପକେଇଚି ଭାଇ (ପକେଟରୁ କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ବାହାର କଲା । ମନମୋହନ ତାକୁ ଧରିଲା– ପଢ଼ିଲା)

ମନମୋହନ : ଓଁ ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ... ଭାଲୁ ଜଣାଣ.. ଲେଖକ ଦାସାନୁଦାସ ଶ୍ରୀରାମଚରଣାଶ୍ରିତ ଶ୍ରୀ କୈଳାସ ଗରାବଡୁ ।

କୈଳାସ : ଆହେ ନୀଳ ଶଇଳ ବୃ□(କହୁଁ କହୁଁ ବଜେଇଲା ଏବଂ ଗାଇବାକୁ ଲାଗିଲା)

ଆହେ ଭାଲୁ ମହାପ୍ରଭୁ...

ପ୍ରବଳ ମତବାରଣ...

ମୋ' ଆରତ ନଳିନୀ ବନକୁ କର ଦଳନ...

ଗାଅ ଭାଇମାନେ, ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ ସୁର ମିଳେଇ ଗାଅ । ଏ କଳି ଯୁଗରେ 'ଭାଲୁ ପନ୍ଥା-ଭାଲୁ ପନ୍ଥା-ଭାଲୁନାମୈବ କେବଳମ୍... ଆହେ ଭାଲୁ ମହାପ୍ରଭୁ...

(ପ୍ରଥମେ ନିଶାକର, ତା'ପରେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ସମସ୍ତେ । ଏବଂ ଶେଷକୁ ଏକ ଉଦ୍ଦଣ୍ଡ chorus ରେ ହଠାତ୍ ଭାଲୁର ପୁଣି ଏକ ବିକଟ ଗର୍ଜନ ଭାସି ଆସିଲା । ସମସ୍ତେ freeze)

–ଅନ୍ଧାର–

(ଘରର ଝରକା ଅତିକ୍ରମ କରି କ୍ରମଶଃ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ଆଲୁଅ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲା । ଛ'ଜଣ ଯାକ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ, କିଏ ଗୋଡ଼ ସନ୍ଧିରେ ମୁଣ୍ଡ ରଖି, କିଏ କାନ୍ଥକୁ ଡେରି, କିଏ ଚଟାଣ ଉପରେ ଚିତ୍ ହୋଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ହଠାତ୍ ମନମୋହନ Sleep-walk ରେ ଉଠିଲା ପରି ଉଠିଲା ଏବଂ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା କହି କହି)

ମନମୋହନ : ସସେମିରା-ସସେମିରା-ସସେମିରା ।

(ସମସ୍ତଙ୍କର ନିଦ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥାଏ, ଏବଂ ତା'ର ଭିତରକୁ ଚାଲିଯିବାର ଭଙ୍ଗୀରେ ସମସ୍ତେ ପରସ୍ପରକୁ ଅନାଇଲେ । ସେ ପୁଣି ଭିତରୁ 'ସସେମିରା' କହି ପ୍ରବେଶ କଲା । ସେତେବେଳକୁ ସମସ୍ତେ ଉଠି ଠିଆ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ।)

ମନମୋହନ : (ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନେଇ) ପାରିବିନି– ମୁଁ କହି ଦଉଚି, ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବିନି ।

ନିଶାକର : କ'ଣ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବେନି ମନମୋହନ ବାବୁ ?

ମନମୋହନ : ପାଇଖାନା ନ ଯାଇ ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ହୋଇ ରହି ପାରିବିନି ।

ନିଶାକର	:	ସତରେ ଚବିଶି ଘ□ ବିତିବାକୁ ବସିଲାଣି... ଆଖ ପାଖରେ କୋଉଠି ପଡ଼ିଆଟେ ନାହିଁ ଯେ... ଦଉଡ଼ି ଯାନ୍ତେ...
ମନମୋହନ	:	ଓଃ, ଇଚ୍ଛା ହଉଚି ଭାଲୁଟାକୁ..
କୈଳାସ	:	ଉଁ ହୁଁ– ଜାମ୍ବବାନ– ଆମମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି...
ସୁରେଶ	:	ତୁ ଗଲୁବେ କଇଳାସ... ଏକାବେଳେ gone । ଭାଲୁ ଲାଗି ଆମ ପେଟ ସିନା ଗୋଳମାଳ ହେଇଚି, ହେଲେ ତୋ' ମୁଣ୍ଡ ଗୋଳମାଳ ହବାକୁ ବସିଲାଣି ।
ମନମୋହନ	:	ତତେ ଝାଡ଼ା ପରିସ୍ରା କିଛି ଲାଗୁନି ?
କୈଳାସ	:	ବୁଝେଇ ସାରିଚି... ମନଟାକୁ ବୁଝେଇ ସାରିଚି... ଏଠି ପଡ଼ିଆ ନାହିଁ, ପୋଖରୀ ନାହିଁ... ପାଇଖାନା ଦଖଲ ହେଇଯାଇଚି... ରେ ମନ, ତୁ ଶୋଇଯା... ଶୋଇଯା... ଉଁ ହୁଁ...
ସୁରେଶ	:	ଆସିଗଲା ନା ? ମୋସନ୍ ଆସି ଗଲାତ ? ଶୁଣୁଉ ଥା' ମନକୁ... କେତେ ଶୁଣେଇବୁ...
ନିଶାକର	:	ଆହା, ସେ ସବୁ ବାଜେ କଥା ଛାଡ଼ି ବ□ମାନ ଚିନ୍ତାକର, ଏ ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବକୁ ଆମକୁ କେମିତି ରକ୍ଷା ମିଳିବ !
ମନମୋହନ	:	ଯଦି ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏକଜୁଟ ହେଇ ଭାଲୁକୁ ଆକ୍ରମଣ କରନ୍ତେ...

ସୁରେଶ : ପ୍ରତି ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ସେ ବା ଛାଡ଼ିବ କାହିଁକି ?

ଦେବକାନ୍ତ : କିଛି କଥା ନାହିଁ, ସେ ସ୍କ୍ୱାର୍ଡ଼କୁ ଖବର ଦିଆଯାଉ...

ନିଶାକର : ତା'ହେଲେ ସ୍କ୍ୱାର୍ଡ଼କୁ ବହୁତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ଦବାକୁ ପଡ଼ିବ...

ମନମୋନହ : କ'ଣ ?

ନିଶାକର : ଏ ଭାଲୁ କେତେବେଳଠୁ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଖାନା ଦଖଲ କରିଚି ?

ଦେବକାନ୍ତ : କାଲି ସକାଳଠୁଁ । ମୁଁ ନିଜେ ପ୍ରଥମେ ତାକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିଚି ।

ନିଶାକର : କାଲି ସକାଳଠୁଁ ଆଜି ସକାଳ ଯାଏ ଚବିଶ ଘ□ା ବିତି ଯାଇଥିଲେ ବି ସ୍କ୍ୱାର୍ଡ଼କୁ କାହିଁକି ଖବର କରି ନାହାନ୍ତି ?

କୈଳାସ : ଆହେ ଭାଲୁ ମହାପ୍ରଭୁ (ସୁର ଧରି)

ସୁରେଶ : ଚୁପ୍ । ଆମେ ଭାଲୁ ମାରଣ କଥା ଚିନ୍ତା କଲାବେଳୁ ସିଏ ଭାଲୁ ଜଣାଣ ଗାଉଚି । ଚୁପ୍ କର–

ଦେବକାନ୍ତ : ମୁଁ ଭାବୁଚି ଆମେ ଯେମିତି ପାଇଖାନା ଯିବାକୁ ଛଟପଟ ହଉଚୁ... ସେ ସେମିତି ସେଠୁ ବାହାରିବାକୁ ଛଟପଟ ହେଉଥିବ...

ନିଶାକର : ତା' ହେଲେ ?

ଦେବକାନ୍ତ : ଯଦି ପାଇଖାନାର ପଛପଟ ଦରଜାଟା ଖୋଲି ଦିଆଯାଏ, ଆଉ ଭାଲୁ ଜାଣିପାରେ ତା' ରାସ୍ତା ସଫା...

ନିଶାକର : Idea ମନ୍ଦ ନୁହେଁ... କିନ୍ତୁ ଭାଲୁକୁ ତ ଜର ଆସିବା ବେଳ ହେଲାଣି ! ଏମିତି ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ନିରାପଦ ଜାଗା ଛାଡ଼ିଯିବ ବା କାହିଁକି ?

ମନମୋହନ : ଯିବ– ନିଶ୍ଚୟ ଯିବ... ପାଇଖାନା ଭିତରେ ରହି ସେ ନିଶ୍ଚୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜାଣି ପାରିବଣି ତା'ର ମୁକ୍ତି ଦରକାର-ମୁକ୍ତି ।

ସୁରେଶ : ଆଉ ମୁକ୍ତିର ଦରଜା ଖୋଲା ଦେଖିଲେ ତା'ର ଜର ଫର ଛାଡ଼ି ପଳେଇବ...

ଦେବକାନ୍ତ : ସେଇଥିପାଇଁ କହୁଚି– ଆସ୍ତେ କରି ପଛ ଦରଜାଟା ଖୋଲିଦେଲେ ସେ ଭଦ୍ରଲୋକ ପରି ଚାଲିଯିବ...

ନିଶାକର : ସେ guarantee ଆପଣ ଦେବେ ତ ?

ଦେବକାନ୍ତ : କୋଉ guarantee ?

ନିଶାକର : ମାନେ କଥା କ'ଣ କି... ଖରାବର୍ଷା ଖାଇ ଖାଇ ପଛ ଦରଜାର କବଜା ଗୁଡ଼ାକ କଳଙ୍କି ଧରି ଯାଇଚି ତ ଖୋଲିଲା ବେଳକୁ ଟିକିଏ କସରତ୍ କରିବାକୁ ହବ କେଁ-କଟର ଶବ୍ଦ ହବ ସେଇ ଶବ୍ଦରେ ବିରକ୍ତ ହେଇ ଯଦି ଭାଲୁ ଖୋଲିବା ଲୋକକୁ ଆକ୍ରମଣ କରେ... ?

ଦେବକାନ୍ତ : ସେ ସମ୍ଭାବନାକୁ ଆଦୌ ଏଡ଼େଇ ଦିଆଯାଇ ନ ପାରେ..

ସୁରେଶ : ବିଶେଷତଃ ଭାଲୁ ଯେ ଭୀଷଣ ବିରକ୍ତ... କାଲି ତା'ର ବାରମ୍ବାର ଗର୍ଜନରୁ ଜଣା ପଡୁଥିଲା..

ମନମୋହନ : କିନ୍ତୁ ଦରଜା ଖୋଲିବା ଛଡ଼ା ତ ଆଉ କୌଣସି ବାଟ ନାହିଁ ।

ନିଶାକର : Who will bell the cat ? ବିରାଡ଼ି ବେକରେ ଘ□ବାନ୍ଧିବ କିଏ ?

ଦେବକାନ୍ତ : ବିରାଡ଼ି ନୁହେଁ... ଭାଲୁ...

(ଭାଲୁର ଗର୍ଜନ)

କୈଳାସ : ଆହେ ଭାଲୁ ମହାପ୍ରଭୁ...

ମନମୋହନ : ଚୁପ୍ ! (ମୁହଁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରିଲା)

ସୁରେଶ : ଶୁଣୁଚନ୍ତି କେମିତି ଗର୍ଜୁଚି– ତା' ଗର୍ଜନରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜାଣିହଉଚି, ସେ ଖୁବ୍ ରାଗି ଯାଇଚି ।

ନିଶାକର : ଏଇ ସମୟରେ ଯିଏ କବାଟ ଖୋଲିବ...

ମନମୋହନ : (ସୁରେଶକୁ) କିବେ... କାଲି ତ ଭାରି ବାହାଦୁରୀ ମାରୁଥିଲୁ... ପଠାଇବି ସମନ ସଦନେ... ଯାଉନୁ ଖୋଲିଦବୁ...

ନିଶାକର : ଦେଖନ୍ତୁ ଥଟ୍ଟା କରିବା ସମୟ ଇଏ ନୁହେଁ....... Seriously ଗୋଟାଏ କିଛି ଉପାୟ ବାହାର କରିବା ଦରକାର...

ଦେବକାନ୍ତ : Somebody should go– some body....

ନିଶାକର	:	ସେ Somebody ଟି କୋଉ body ? କିଏ ଯିବ ଆମ ଭିତରୁ... କିଏ ସହୀଦ ହେବା ପାଇଁ ଚାହେଁ... ?
		(ଖଟ ଖୁରାକୁ ଆଉଜି ଗୋପୀ ଶୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଏ ସବୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଭିତରେ ତା'ର କୌଣସି ଭୂମିକା ନ ଥିଲା । ସେ କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ଏଇ ସମୟରେ ଖିଲି ଖିଲି ହେଇ ହସିଉଠିଲା । ସମସ୍ତେ ସେଇଆଡ଼କୁ ବୁଲି ପଡ଼ି ଅନେଇଲେ)
ଗୋପୀ	:	ଏ ଛାଡ଼... ଭାଲୁ... ଛାଡ଼ ମ ! (ହସ) ତୁ କୁତୁକୁତୁ କଲେ ମୁଁ ତ ତତେ କୁତୁକୁତୁ କରିଦେବି... ଚୁପ୍ ହେଇ ବସିଲୁ ଖେଳିବା...
		(ଏବଂ ସେ ପୁଣି ଚୁପ୍ ହେଇଗଲା, ସମସ୍ତେ ଅନେଇ ଥିଲେ । ଦେବକାନ୍ତ କହିଲା)
ଦେବକାନ୍ତ	:	ଗୋପୀ ଯିବ ।
ସୁରେଶ	:	ଗୋପୀ ?
ଦେବକାନ୍ତ	:	କ୍ଷତି କ'ଣ ?
ନିଶାକର	:	ପିଲାଟା...
ମନମୋହନ	:	କି ଭାରୀ କାମଟେ ଯେ ପିଲା ହେଲା ବୋଲି ପାରିବନି..
ସୁରେଶ	:	ଯିବ, କବାଟର ଜଞ୍ଜିରଟା ଖୋଲିଦେବ, ଆଉ କବାଟଟାକୁ ମେଲା କରିଦବ..
ମନମୋହନ	:	ଖୋଲା ରାସ୍ତା ପାଇ ଭାଲୁ ପଳେଇବ..

ନିଶାକର : ତା' ବୁଢ଼ିମା ମୋ ଜିମାରେ ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଯାଇଚି ବାବୁ...

ସୁରେଶ : କାମ ଦାମ କରି ପେଟ ପୋଷିବା ପାଇଁ ତ ?

କୈଳାସ : ତା'ଛଡ଼ା ଏଇତ ଜାମ୍ବବାନର ବଂଶଧର... ତାକୁ ମୁକ୍ତି ଦେଲେ ଇହକାଳ ପରକାଳ ସବୁ କାଳକୁ ମୁକ୍ତି ମିଳିଯିବ...

ନିଶାକର : ଆପଣ ଯାଉନାହାନ୍ତି...

କୈଳାସ : ଯା'ନ୍ତି ଯେ... କାଲି କୀର୍ତ୍ତନ କରୁ କରୁ ଗୋଡ଼ଟା ମକଚି...

(ସେ ଛୋଟେଇ ଚାଲିଲା)

ମନମୋହନ : ଟିକିଏ ଆଗରୁ କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ଚାଲୁଥିଲୁ କୈଳାସ...

କୈଳାସ : ମନେ ନ ଥିଲା...

ଦେବକାନ୍ତ : ମୁଁ ଗୋପୀକୁ ଉଠଉଚି...

ନିଶାକର : ଭାବନ୍ତୁ... ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ... ଯଦି କିଛି ହେଇଯାଏ, ତା' ବୁଢ଼ୀମା'କୁ ମୁଁ କ'ଣ ଜବାବ ଦେବି ?

କୈଳାସ : ବାରଶ ବଢ଼େଇରେ ଦାୟ ନା ପୁଅରେ ଦାୟ ?

ନିଶାକର : ନିଜ ପୁଅ ନୁହେଁ... ସେ ପର ପୁଅ...

ମନମୋହନ : ତା' ମାନେ ଆପଣଙ୍କର ରିସ୍କ୍ ଆଦୌ ନାହିଁ । ଦେବ, ଗୋପୀକୁ ଡାକ...

ନିଶାକର : ମନମୋହନ ବାବୁ..

ସୁରେଶ : ଗୋପୀଙ୍କୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ–

ନିଶାକର : ନ ହେଲେ ?

ସୁରେଶ : ଆପଣ ଯିବେ- ମେସ୍‌ର ମ୍ୟାନେଜର ହିସାବରେ ସେ ଦାୟିତ୍ୱ ଆପଣଙ୍କର...

ନିଶାକର : ଦେଖନ୍ତୁ...

ସୁରେଶ : ଦେଖାଶୁଣା ଅନେକ ହେଲାଣି... କାଲି ସକାଳଠୁ ଆଜି ସକାଳ... ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ଭିତରେ ଅନେକ ହନ୍ତସନ୍ତ ହେଲୁଣି...

ମନମୋହନ : (ହଠାତ୍ ଗୋଡ଼ରେ ଗୋପୀକୁ ଗୋଇଠା ମାରି) ଗୋପୀ... ଏ ଗୋପୀ.. ଉଠ୍..

ସୁରେଶ : ନିଶାକର ବାବୁ... ଯା'ନ୍ତୁ, ତାକୁ ଉଠାନ୍ତୁ..

(ନିଶାକର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅନେଇ ତା'ପରେ ଗୋପୀ ପାଖକୁ ଗଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମସ୍ତେ ଯେମିତି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ମଣିଷ)

ନିଶାକର : ଗୋପୀ... ଏ ଗୋପୀ...

ମନମୋହନ : (ଆଉ ଥରେ ଗୋଇଠା ମାରି) ଉଠ୍ ବେ... (ଗୋପୀ ଧଡ଼୍ ପଡ଼୍ ହେଇ ଉଠି ପଡ଼ିଲା)

ଗୋପୀ : ଆରେ, କେତେବେଳେ ଯାଏ ଶୋଇପଡ଼ିଲି...

(ତା'ପରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅନେଇଲା)

ଗୋପୀ : ବାବୁମାନେ ତମେ ସମସ୍ତେ ଏଇଠି ଅଛ ? ଆଉ ସେ ଭାଲୁଟା (ତା'ପରେ ହସିଲା) ରାତିସାରା ସେ ଯାହା କରିଚିନା- ଖାଲି ତ କୁତୁ କୁତୁ କଲା- ସତରେ ନୁହେଁ ମ... ସପନରେ

(ପୁଣି ଅନେଇଲା) ଆରେ ! ତମେ ସମସ୍ତେ ମତେ ଇମିତି ଅନେଇଚ କ'ଣ ?

(ଏଇ ସମୟରେ ଭାଲୁର ଗର୍ଜନ)

ଗୋପୀ : ତା'ହେଲେ ଭାଲୁଟା ଯାଇନି ହଁ, କେମିତି ବା ଯିବି– ଆଗପଛ ସବୁ ଦରଜା ତ ବନ୍ଦ–

ସୁରେଶ : ପଛ ଦରଜାଟା ତୁ' ଖୋଲିବୁ ।

ଗୋପୀ : ମୁଁ ?

ସୁରେଶ : ହଁ, ତୁ !

ଗୋପୀ : ବାବୁ, ନାଇଁ ନାଇଁ । ମୁଁ ପାରିବିନି, ଭାଲୁଟା ରାଗି ଯାଇଥିବ । ଦରଜା ଖୋଲିବା କ୍ଷଣି ମୋ ଉପରକୁ ଝାମ୍ପି ପଡ଼ିବ...

ମନମୋହନ : ତୋ'କଥା କିଛି ଶୁଣା ଯିବନି । ତୋତେ ଯିବାକୁ ହବ...

ଗୋପୀ : ନାଇଁ ବାବୁ...

ସୁରେଶ : ନାଇଁବାବୁ କ'ଣ ବେ ? ନାଇଁ ବାବୁ କ'ଣ ?

ଦେବକାନ୍ତ : ଚାକର ବାକର ଲୋକ ହୋଇ ମୁହଁ ଉପରେ ଜବାବ ଦଉଚୁ । ଯା...

ଗୋପୀ : ବାବୁ... ବାବୁ.. ମତେ ତମେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ମରଣ ମୁହଁକୁ କାହିଁକି ଠେଲିଦଉଚ ?

କୈଳାସ : ମୁକ୍ତି ପାଇଯିବୁରେ ଗୋପୀ । ସ୍ୱୟଂ ଜାମ୍ବବାନକୁ ମୁକ୍ତ କରିବୁ ବୋଲି ତୋତେ ଉପରୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ମିଳିବ...

ଗୋପୀ : ନିଶାକରଙ୍କୁ ବାବୁ ତମେ ମନାକର । ସେମାନେ ସିନା କେହି ନୁହନ୍ତି, ତମେ ତ ଆମ ଗାଁ' ନୋକ । ମୋର କିଛି ହେଇଗଲେ ବୁଢ଼ୀ ମା'କୁ ତମେ କ'ଣ କହିବ ?

ସୁରେଶ : (ତା' ବେକ ଧରି) ଆବେ ଯାଉଚୁ ନା ଦେଖିବୁ ?

ମନମୋହନ : ମାରି ମାରି ତୋ ପିଠିରୁ ଛାଲ ଉ□ରି ଦେବି ଯଦି ନ ଯିବୁ.. ଯା...

ଗୋପୀ : ବାବୁ... ବାବୁ..

ଦେବକାନ୍ତ : (ଘୋଷାରି ଆଣି ଗାଲରେ ଚାପୁଡ଼ା ଲଗେଇ) ତତେ ଯିବାକୁ ହବ...

ନିଶାକର : କାହିଁକି 'ନା' କହୁଚୁ, ମାନି ଯା' ଦରମା ବଢ଼େଇ ଦେବି–

କୈଳାସ : ତୁ ତ ଯିବୁ ଇଏ ବିଧି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ– ଯା'

(ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଘେରି, ବିଧା, ଚାପୁଡ଼ା, ଗୋଇଠା ମାରୁଥାନ୍ତି ଏବଂ ଯା' ଯା' କହୁଥାନ୍ତି । ସେ ନା-ନା କହୁ କହୁ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା ତା'ପରେ ଉଠିଲା)

ଗୋପୀ : ମାରନି, ଆଉ ମାରନି ମତେ ବାବୁମାନେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚେ ଯିବି... ତମେ ସବୁ ତ ଭାଲୁକୁ ଡରିଗଲ... ଆଉ ମୁଁ ଭାଲୁକୁ ଡରିବି କାହିଁକି... ମୁଁ ଯାଉଚି...

(କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଚାଲିଗଲା । ଭାଲୁର ଗର୍ଜନ ଶୁଭୁଥାଏ)

ଦେବକାନ୍ତ : ଆଉ କେତେ ଗର୍ଜିବୁ ଦେଖିବା...

ମନମୋହନ : ଗୋପୀଟା ନ ଯାଇଥିଲେ ବଡ଼ problem ହୋଇଥାନ୍ତା ।

(ସୁରେଶ ସେତେବେଳେ ଉଇଙ୍ଗ୍‌ସ୍ ଦେଇ ଦେଖୁଥାଏ । relay କଲା)

ସୁରେଶ : ଗୋପୀ ପାଇଖାନା ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇ ଯାଉଚି ହେଇ, ବର୍ତ୍ତମାନ ପଛ ଦରଜା ଆଡ଼କୁ ବୁଲିଗଲା... ନା, ଆଉ କିଛି ଦେଖା ଯାଉନି... ଖାଲି କବାଟ ଖୋଲିବାର ଶବ୍ଦ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଶୁଭୁଚି– ତା' ସାଙ୍ଗରେ ଭାଲୁର ଗର୍ଜନ । ମନେ ହେଉଛି ସେ କବାଟ ଫାଙ୍କରେ ଗୋପୀକୁ ଦେଖି ସାରିଲାଣି । ହେଇ, କବାଟ ମେଲା ହବାର ଶବ୍ଦ ହେଲା ଓଃ... ଓଃ... ଇଏ କ'ଣ । ଏତେ ବଡ଼ କଳା ଭାଲୁଟା... ଇସ... ଏକା ଡିଆଁକେ... ଇସ୍...

ନିଶାକର : ଗୋପୀ: ଗୋପୀର କ'ଣ ହେଲା ?

(ଆଲୁଅ ଲିଭିଗଲା ଏବଂ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଲୁଅ ଜଳିଲା । ଗୋପୀ ହାତରେ ଗୋଟାଏ ଥଳୀ ଧରି ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛି ପୋଛି ଆସିଲା । ପଛରେ ନିଶାକର)

ନିଶାକର : ଗୋପୀ... ଗୋପୀରେ...

ଗୋପୀ : (ହଠାତ୍ ଘୂରି ପଡ଼ିଲା) କ'ଣ କହୁଚ ?

ନିଶାକର : କୁଆଡ଼େ ଯାଉଚୁ ?

ଗୋପୀ : ଘରକୁ..

ନିଶାକର : ଆରେ ତୋ' ବୁଢ଼ୀମା' ପରା ତତେ ମୋ ପାଖରେ ଛାଡ଼ି ଯାଇଥିଲା ।

ଗୋପୀ : ହେଲେ ସେ'ତ ଜାଣି ନଥିଲା, ବିପଦରୁ ମୁକୁଳିବା ଲାଗି ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ଯାହାକୁ ନାଇ ତାକୁ ମଝି ଦରିଆକୁ ଠେଲି ଦେଇପାର...

ନିଶାକର : ଗୋପୀ !

ଗୋପୀ : ଭାଲୁ ସିନା ଦୟାକରି ଛାଡ଼ି ଦେଲା, ହେଲେ ମୁଁ ଜାଣିଲି ତମ ମାନଙ୍କର ଦୟା ମାୟା କିଛି ନାହିଁ...

(ସେତେବେଳକୁ ସମସ୍ତେ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଆସି ଠିଆ ହେଲେ)

ଗୋପୀ : ତମ ସମସ୍ତଙ୍କ ହାତ ଧରି ମୋ' ବୁଢ଼ୀ ମା' କେତେ ନେହୁରା ହେଇ କହିଥିଲା, ବିପଦ ଆପଦକୁ ତମେ ମୋର ସାହାପକ୍ଷ ହେବ, ମୋ ଅଳି ଅର୍ଦ୍ଦଳି ସମ୍ଭାଳିବ । ହେଲେ ବାବୁମାନେ, ତମେ ଏଇମିତି ସାହାପକ୍ଷ ହେଲ...

(ସମସ୍ତେ ମୁହଁ ତଳକୁ କଲେ)

ଗୋପୀ : ବାବୁମାନେ, ଭାଲୁ ପାଖକୁ ଯିବା ଆଗରୁ ମୁଁ ତମ ମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଚି... ଆଉ ତମମାନଙ୍କ ସେ ଚେହେରା ଦେଖି ସାରିଲା ପରେ ଭାଲୁକୁ ଦେଖିଲା ବେଳେ ମନେ ହେଲା, ସେ ତମମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଢେର ନିରୀହ... ଭାଲୁ ମତେ ହଠାତ୍ ମୁଠାରେ ପାଇ ଛାଡ଼ି ଦେଲା, ହେଲେ ତମ କଥା ମାନି ନ ଥିଲେ, ତମେମାନେ କେବେ ମତେ ଛାଡ଼ି ନ'ଥାନ୍ତେ– ପିଟି ମତେ ମାରି ଦେଇଥା'ନ୍ତେ–

(ଗୋପୀ କହିଲା, ପୁଣି ନିଜକୁ ସଂଯତ କରି)

ଗୋପୀ : ଥାଅ ବାବୁମାନେ... ମୁଁ ଯାଉଚି....

(ତା'ପରେ ଆଗେଇ ଯାଉଥିଲା, ପୁଣି ଠିଆ ହେଇ, ଏମାନଙ୍କୁ ବୁଲି ଅନେଇଲା । ଏମାନେ ସେମିତି କାକୁସ୍ଥ ହେଇ ଠିଆ ହେଇଥାନ୍ତି ।)

ଗୋପୀ : ସସେମିରା ଗପ କହୁଥିଲ ନା କଇଳାସ ବାବୁ... ତମେମାନେ ତ କେହି ମୋ' ବୁଢ଼ୀ ମା'ର କଥା ରଖି ପାରିଲି ନାହିଁ ? ଯୋଉ ବିଶ୍ୱାସରେ ସେ ତମ ପାଖରେ ମତେ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଯାଇଥିଲା, ତାକୁ ତ ତମେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ଭାଙ୍ଗିଦେଲ ! ବାବୁମାନେ, ମୁଁ ଗରିବ; ତମ ସମସ୍ତଙ୍କଠୁ ସାନ... ମୁଁ ତ ରହି ପାରିବିନି ହେଲେ କହି ଯାଉଚି... ତମେ ସମସ୍ତେ ତମ ଜିଭ ଟାଣି ନିଜ ହାତରେ ସସେମିରା ବୋଲି ଲେଖିଦେବ... ଯାଉଚି

(ଗୋପୀ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛି ଚାଲିଗଲା, ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ଅନେଇ ରହିଥିଲେ)

❑❑❑

(କ) ଲେଖକ ପରିଚୟ

ବିଜୟ ମିଶ୍ର (୧୯୩୬)

ଓଡ଼ିଆ ନାଟକର ଜଣେ ପଥିକୃତ ସ୍ରଷ୍ଟା ଭାବେ ନାଟ୍ୟକାର ବିଜୟ ମିଶ୍ର ନିଜର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିଚୟ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିଛନ୍ତି । ପାରିବାରିକ ନାଟକ ରଚନା କରିବାରେ ତାଙ୍କର ଆଦ୍ୟ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ ହେଲେହେଁ ଓଡ଼ିଆ ନବନାଟ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନର ସେ ଅନ୍ୟତମ ପୁରୋଧା । ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ନାଟକ 'ଜନନୀ' ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ବି ଗ୍ରୁପ୍ ଦ୍ୱାରା ଅଭିନୀତ ହୋଇ ଏକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ନାଟ୍ୟପ୍ରତିଭାକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିଥିଲା । ଏହାପରେ ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ଲେଖନୀ ଚାଳନା କରି ବିଜୟ ମିଶ୍ର

ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟସାହିତ୍ୟକୁ କେବଳ ପରିଣାମ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନୁହେଁ ଗୁଣାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଧ୍ୟ ସମୃଦ୍ଧ କରିପାରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ରଚିତ ନାଟକଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ

'ଅଶାନ୍ତଗ୍ରହ', 'ତିମିର ତୀର୍ଥ', 'ପ୍ରତୀକ୍ଷା', 'ଯାଯାବର', 'ହେ ସ୍ୱର୍ଗ ବିଦାୟ', 'ଅସତ୍ୟ ସହର', 'ଶବବାହକମାନେ', 'ଏଠି ସେଠି ସବୁଠି', 'ସାଗରତୀରେ', 'ଚନ୍ଦ୍ରଚୋରୀ', 'ପାହାଚ', 'ତଟନିରଞ୍ଜନା', 'ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ', 'ନିଶିଥ ସ୍ୱପ୍ନ', 'ଫେରିବାର ସମୟ', 'ଅନ୍ୟ ଅରଣ୍ୟ', 'ବାଦଶାହା', 'ଯାଦୁକର', 'ଧର୍ମାବତାର', 'ଦୁଇଟି ସୂର୍ଯ୍ୟଦଗ୍ଧ ଫୁଲକୁ ନେଇ' ଆଦି ଏକ ଏକ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି । 'ଲେଭଲକ୍ରସିଂ', 'ଚତୁସ୍କୋଣ ଇତ୍ୟାଦି ତାଙ୍କର ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଏକାଙ୍କିକା । 'କୋଠରୀ' 'ଧର୍ମାବତାର', 'ମଣିଷହାଟ', ପ୍ରଭୃତି ଏକାଙ୍କିକାର ସ୍ରଷ୍ଟା ଭାବେ ତାଙ୍କର ଖ୍ୟାତି ମଧ୍ୟ ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ।

(ଖ) ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବ ସଂପର୍କରେ

'ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବ' ଏକାଙ୍କିକାଟି ନାଟ୍ୟକାର ବିଜୟ ମିଶ୍ରଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ସଫଳ ସୃଷ୍ଟି । ଏକଦା ଜଙ୍ଗଲ ଛାଡ଼ି ସହରକୁ ଚାଲି ଆସିଥିବା ଭାଲୁଟିଏ ସହରୀ ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ଭୟ ଆଉ ଆତଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ପ୍ରଶାସନଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ଦିଗରେ ତତ୍ପରତା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଭାଲୁ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁ । ମଣିଷ ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବରେ ହିଂସ୍ର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଭାଲୁ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ତା'ର କ୍ଷତି ଘଟାଇପାରେ । ଏପରି ଏକ ସମ୍ଭାବନାକୁ ନାଟ୍ୟକାର ନାଟକୀୟ ମୋଡ଼ ଦେଇଛନ୍ତି 'ସସେମିରା' ଉପାଖ୍ୟାନଟି ଏଥିରେ ସଂଯୋଜିତ ହୋଇଛି– ପଶୁର ବିଶ୍ୱାସ ଓ ମଣିଷର ବିଶ୍ୱାସହୀନତାର ଏକ ଚିରାଚରିତ କାହାଣୀକୁ ନେଇ ଲିଖିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏକାଙ୍କିକାଟି ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହୋଇପାରିଛି । ନାନା ଆଶା-ଆଶଙ୍କାରେ ମ୍ରିୟମାଣ ଗୋଟେ ମେସ୍‌ର ଅନ୍ତେବାସୀ, ଅବଲୀଳାକ୍ରମେ ସେମାନଙ୍କ

ପାଇଖାନା ଘରକୁ ଭାଲୁ ପଶି ଆସିଥିବାର ଜାଣି ପାରିଛନ୍ତି । ନାନା ତର୍କ-ବିତର୍କ ପରେ ଯେତେବେଳେ ପଛପଟ ଦୁଆର ଖୋଲି ଭାଲୁକୁ ବାହାର କରିଦେବାର ଉଦ୍ୟମ ହୋଇଛି, ସେତେବେଳେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଛି 'ବିରାଡ଼ି ବେକରେ ଘଣ୍ଟି ବାନ୍ଧିବ କିଏ' ? ଶେଷରେ ଉଠିଛି 'ଗୋପୀ'ର କଥା, ଯାହାକୁ ତା' ବୁଢ଼ୀମା'

ଏମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଯାଇଥିଲା । 'ମେସ୍'ର ସମସ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥପରମାନେ ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବାକୁ ଯାଇ ଗୋପୀକୁ ହିଁ ବିପଦ ମୁହଁକୁ ଠେଲି ଦେଇଛନ୍ତି । ସେତେବେଳେ କିନ୍ତୁ ଭାଲୁର ଦୟାରୁ ଗୋପୀ ବ□ିଯାଇଛି । ପରେ ଗୋପୀ ମେସ୍ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛି ଓ ଏହି ଅବସରରେ ନାଟ୍ୟକାର ଗୋପୀ ମୁହଁରେ ସେଇ 'ସସେମିରା' କଥା ମନେପକାଇ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଅବିଶ୍ୱାସର ମୁଖାପିନ୍ଧା ମଣିଷର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟକୁ ପଦାରେ ପକାଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଚାରିଗୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉ□ର ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉ□ରଟି ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) ରେଡ଼ିଓର ଜରୁରୀ ଘୋଷଣା ଶୁଣିବାବେଳକୁ ସୁରେଶ କ'ଣ ଭାଙ୍ଗୁଥିଲା ?

(ପଥର, ମୁଗୁର, ଇଟା, ହାତୁଡ଼ି)

(ଖ) କିଏ ଯାଇ ରେଡ଼ିଓ ବନ୍ଦ କରି ଦେଇଚି ?

(ଦେବକାନ୍ତ, ନିଶାକର, ଗୋପୀ, ମନମୋହନ)

(ଗ) କେଉଁ ଖବରଟା ବେଳେବେଳେ ସତ ହୋଇଯାଏ ବୋଲି ନିଶାକର କହିଛନ୍ତି ?

(ସକାଳ, ମଧ୍ୟାହ୍ନ, ଅପରାହ୍ଣ, ସନ୍ଧ୍ୟା)

(ଘ) କୈଳାସର ସଂସ୍କୃତ ଶ୍ଳୋକ ଶୁଣି ତାହା କେଉଁ ଭାଷାର ବୋଲି ସୁରେଶ କହିଛନ୍ତି ?

(ଓଡ଼ିଆ, ହିନ୍ଦୀ, ତେଲୁଗୁ, ତାମିଲ)

(ଙ) କେଉଁ କଥା ଭୟାନକ ବୋଲି ଗୋପୀ କହିଛି ?

(ଭାଲୁକାମୁଡ଼ା, ଭାଲୁର ଜିଭଚଟା, ଭାଲୁ ଆମ୍ପୁଡ଼ା, ଭାଲୁ ଘୋଷରା)

(ଚ) ଭାଲୁ ଆଦୌ କ'ଣ ସହିପାରେ ନାହିଁ ?

(ବନ୍ଧୁତା, ମାନବିକତା, ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା, ଶଠତା)

(ଛ) ମନମୋହନଙ୍କ ଭାଇଟିର କେତେବେଳେ ଇ□ରଭିଉ ଥିଲା ?

(ଆଠଟାରେ, ନଅଟାରେ, ଦଶଟାରେ, ସାଢ଼େ ଦଶଟାରେ)

(ଜ) କୈଳାସଙ୍କର ସେଦିନ ଜଣକ ସାଙ୍ଗରେ କେଉଁଠି ଦେଖାକରିବାର ଥିଲା ?

(ବସ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଡରେ, ମେଡିକାଲରେ, ରେଡ଼ିଓ ଷ୍ଟେସନରେ, ଷ୍ଟେସନରେ)

(ଝ) ନିଶାକରବାବୁ ଖଟ ଉପରେ କ'ଣ ଦେଖି ଭା... ବୋଲି କହିଲେ ?

(କଳାଚାଦର, କଳାବେଡ୍‌ସିଟ୍, କଳାକମ୍ବଳ, କଳାରେଜେଇ)

(ଞ) କମ୍ବଳଟା କିଏ ଘୋଡ଼ିହୋଇ ଶୋଇଥିଲା ?

(ସୁରେଶ, ଦେବକାନ୍ତ, ଗୋପୀ, ମନମୋହନ)

(ଟ) ଭାଲୁର କାହାପ୍ରତି ଆଲର୍ଜି ବୋଲି ମନମୋହନ କହିଛନ୍ତି ?

(ଅନ୍ଧାର, ଆଲୁଅ, ଦ୍ୱିପ୍ରହର, ସକାଳ)

(ଠ) କେଉଁ ଭାଲୁ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଆସି ଆମ ପାଇଖାନାରେ ଲୁଚିନାହିଁ ବୋଲି ମନମୋହନ କହିଲେ ?

(ସହରୀଭାଲୁ, ଭୟାନକ ଭାଲୁ, କବିତାର ଭାଲୁ, ଗପର ଭାଲୁ)

(ଡ) "ଆଲୁଅରେ ଖାଇଲେ ଗୁଡ଼, ଅନ୍ଧାରରେ ଖାଇଲେ ତ ସେଇ ଗୁଡ଼" - ଏହା କିଏ କହିଛି ?

(ମନମୋହନ, ନିଶାକର, ସୁରେଶ, ଗୋପୀ)

(ଢ) କେଉଁ କଥା ବରଦାସ୍ତ କରିପାରିବେନି ବୋଲି ସୁରେଶ କହିଛନ୍ତି ?

(ଭାଲୁ, ବନ୍ଦ, ଅପମାନ, ଭୟ)

(ଣ) ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ କିଏ ଭାଲୁଠୁ ଆହୁରି ବେଶି ହିଂସ୍ର ହୋଇପାରେ ?

(ସିଂହ, ବାଘ, ଗୟଳ, ମଣିଷ)

(ତ) ଇଚ୍ଛାକଲେ ମଣିଷ ବି କ'ଣ ହୋଇପାରେ ବୋଲି ମନମୋହନ କହିଛନ୍ତି ?

(ହତ୍ୟାକାରୀ, ପଶୁ, ପ୍ରତିଶୋଧପରାୟଣ, କ୍ଷମାଶୀଳ)

(ଥ) ଗୋପୀକୁ କିଏ ପିଟିଲା ବୋଲି ସେ କହିଥିଲା ?

(ଭୂତ, ଭାଲୁ, ପୋଲିସ, କିଏ ଜଣେ)

(ଦ) କୈଳାସ କ'ଣ ବଜେଇ ବଜେଇ ଭିତରକୁ ଆସିଥିଲା ?

(ବଂଶୀ, କେନ୍ଦରା, ଖଞ୍ଜଣୀ, ମୃଦଙ୍ଗ)

(ଧ) କୈଳାସ କ'ଣ ହୋଇଗଲା ବୋଲି ସୁରେଶ କହିଛନ୍ତି ?

(କଳାକାର, ଯୋଗୀ, ପାଗଳ, ପଣ୍ଡିତ)

(ନ) ଏ ଭାଲୁର ପୂର୍ବପୁରୁଷ କିଏ ବୋଲି କୈଳାସ କହିଛି ?

(ହନୁମାନ, ଜାମ୍ବବାନ, ସୁଗ୍ରୀବ, ଅଙ୍ଗଦ)

(ପ) ଭାଲୁକୁ ମାରିଲେ ଏହା କେଉଁଭଳି ଏକ ଇସ୍ୟୁ ହୋଇଯିବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଅଯୋଧ୍ୟା, ଲଙ୍କା, କିଷ୍କିନ୍ଧ୍ୟା, କାଶ୍ମୀର)

(ଫ) କିଏ ଗୋପୀକୁ ନିଶାକରର ଜିମାରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଯାଇଥିଲେ ?

(ତା' ମାଆ, ତା' ବୁଢ଼ୀମା, ତା' ବାପା, ତା' ବୁଢ଼ାବାପା)

୨. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ।

(କ) ରେଡ଼ିଓର ଜରୁରୀ ଘୋଷଣା ଶୁଣି କୈଳାସର ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହୋଇଚି ?

(ଖ) ସହର ଭିତରକୁ ଭାଲୁଟିଏ ପଶି ଆସିଥିବାର ଶୁଣି ସୁରେଶର ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହୋଇଛି ?

(ଗ) ରେଡ଼ିଓ କେଉଁସବୁ ବିଷୟରେ ମିଛ କହେ ବୋଲି କୈଳାସ କହିଛି ?

(ଘ) ସସେମିରା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କିଏ ସଂସ୍କୃତ ଶ୍ଳୋକଟିଏ କହିଛି ?

(ଙ) କୌଣସି ଏକ ଭାଲୁ କାହା ଜିଭରେ ସସେମିରା ଲେଖି ଦେଇଥିଲା ?

(ଚ) ଆଜି ଆଉ ବଜାର ଯିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ବୋଲି ନିଶାକର କାହିଁକି କହିଛି ?

(ଛ) ଭାଲୁ କେଉଁବାଟ ଦେଇ ବାଥ୍‌ରୁମ୍‌କୁ ପଶି ଆସିଥିଲା ବୋଲି ଦେବକାନ୍ତ ଅନୁମାନ କରିଛି ?

(ଜ) ଭାଲୁ ବେଡ୍‌ରୁମ୍‌ରେ ଢୁକିଥିଲେ କ'ଣ ହୋଇଥା'ନ୍ତା ?

(ଝ) ଭାଲୁ କେଉଁଠିଥିଲେ ବାହାରିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ ବୋଲି ମନମୋହନ କହିଛି ?

(ଞ) କେଉଁଠି ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି ବୋଲି ନିଶାକର କହିଲେ ?

(ଟ) ନିଶାକରବାବୁ ଗୋପୀକୁ ଠେଲିଦେଇ କ'ଣ କହିଥିଲେ ?

(ଠ) ମନମୋହନ ଭାଲୁକୁ ଶୋଇଥିବାର ଦେଖିବାବେଳେ ଭାଲୁ କେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା ବୋଲି ନିଶାକର କହିଲେ ?

(ଡ) ମନମୋହନ ଓ ନିଶାକର ଭାଲୁ ସମ୍ପର୍କରେ କଥା ହେଲାବେଳେ ସୁରେଶ ହାତରେ କ'ଣ ସବୁ ଧରି ଆସିଥିଲେ ?

(ଢ) କେଉଁ କଥା ପ୍ରମାଣ ମାଗିଲେ ଦବା କଷ୍ଟକର ବୋଲି ନିଶାକର କହିଛି ?

(ଣ) ଆଲୁଅ ନ ଜାଳିବାକୁ ନିଶାକର କାହିଁକି କହିଛି ?

(ତ) ଭାଲୁର କେଉଁ କଥା ପ୍ରତି ଆଶା ରଖାଯାଉ ବୋଲି ନିଶାକର କହିଛି ?

(ଥ) କେଉଁ କଥାସବୁ ବନ୍ଦ ବୋଲି ସୁରେଶ କହିଛି ?

(ଦ) ଭାଲୁ ବିଷୟରେ କାହାକୁ ଖବର ଦେବେ ବୋଲି ମନମୋହନ କହିଛି ?

(ଧ) ଷ୍କାର୍ଡ଼ ଫୁଆଡ଼୍ କଥା ରଖି କ'ଣ ଦରକାର ବୋଲି ମନମୋହନ କହିଛି ?

(ନ) ବହିରେ କ'ଣ ଲେଖିଚି ବୋଲି ଦେବକାନ୍ତ କହିଛି ?

(ପ) ଭାଲୁଟାର କେଉଁ ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ ବୋଲି ନିଶାକର କହିଛି ?

(ଫ) ରାତିଟାର କଥା ବୋଲି ନିଶାକର କାହିଁକି କହିଛି ?

(ବ) ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ମଣିଷମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କ'ଣ କହିଛନ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଭ) ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ କେଉଁ ବିଷୟରେ ଅର୍ଡ଼ର ଦେଇନି ବୋଲି ନିଶାକର କହିଛି ?

(ମ) କୈଳାଶ ଘର ଭିତରେ ବସି ବସି କ'ଣ କରିଚି ଓ ସମସ୍ତେ କ'ଣ କରିବାକୁ ହେବ ବୋଲି ସେ କହିଚି ?

(ଯ) ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ କେଉଁ ଜଣାଣ ଥିଲା ଏବଂ କେଉଁ ଜଣାଣ ନ ଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ର) ଯଦି ସମସ୍ତେ ମିଶି ଭାଲୁକୁ ଆକ୍ରମଣ କରନ୍ତି, ତେବେ ଭାଲୁ କ'ଣ କରିବ ?

(ଳ) ଭାଲୁ ଭୀଷଣ ବିରକ୍ତ ବୋଲି କେଉଁଥିରୁ ଜଣା ପଡୁଥିଲା ?

(ବ) କୈଳାସ କବାଟର ଜଞ୍ଜିର ଖୋଲିବାକୁ କାହିଁକି ନାହିଁ କଲା ?

(ଶ) ଗୋପୀ ନ ଗଲେ କିଏ କବାଟ ଖୋଲିବାକୁ ଯିବ ବୋଲି କୁହାଗଲା ?

(ଷ) ସମସ୍ତେ ମିଶି ତାକୁ କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଗୋପୀ କହିଥିଲା ?

(ସ) ଗୋପୀଟା ନ ଯାଇଥିଲେ କ'ଣ ହୋଇଥାନ୍ତା ବୋଲି ମନମୋହନ କହିଲେ ?

(ହ) ଗୋପୀର ବୁଢ଼ୀମା କ'ଣ ଜାଣି ନଥିଲା ବୋଲି ସେ କହିଲା ?

୩. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୨ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଏବଂ ଉ□ର ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) ସହର ଭିତରକୁ ଭାଲୁଟାଏ ପଶି ଆସିଥିବାର ନିଶାକରଠାରୁ ଶୁଣି ମନମୋହନ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଖ) ରେଡ଼ିଓର ସକାଳ ଖବରଟା ବେଳେବେଳେ ସତ ହୋଇଯାଏ ଶୁଣି ମନମୋହନ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଗ) କେଉଁକଥା ମନମୋହନ ଜାଣିପାରିବନି ବୋଲି ଗୋପୀ ମନମୋହନକୁ କହିଛି ?

(ଘ) "ଆପଣ ଯାହା ଭାବିପାରନ୍ତି".... ଏହା କିଏ କେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଛି ?

(ଙ) ଭାଲୁର ଯିବାଆସିବା ସମ୍ପର୍କରେ ମନମୋହନ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଚ) ସୁରେଶର ସେଦିନ କ'ଣ କାମ ଥିଲା ବୋଲି ସେ କହିଛି ?

(ଛ) ସରକାର ସମସ୍ତଙ୍କୁ କେଉଁ ବିଷୟରେ ଜଣାଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ?

(ଜ) ସର୍ବଶେଷ ଖବରରୁ କ'ଣ ଜଣାଯାଇଛି ବୋଲି ଆନାଉନ୍‌ସ ହୋଇଛି ?

(ଝ) ଗୋପୀ ଆଖି ବନ୍ଦ୍ କରିବା ଦେଖି ନିଶାକର ବାବୁ କ'ଣ ?

(ଞ) ମନମୋହନ ବାବୁ ଭାଲୁକୁ କେଉଁଠି ଶୋଇଥିବାର ଦେଖିଲେ ?

(ଟ) ଶକ୍ତି ଆଉ ବଳ ମାପିବା ପାଇଁ କ'ଣ ଦରକାର ହୁଏ ବୋଲି ମନମୋହନ ନିଶାଚରକୁ କହିଛି ?

(ଠ) ସୁରେଶ ଗୋପୀକୁ ଡାକି କେଉଁଠି ଆଲୁଅ ଜାଳିବାକୁ କହିଛି ଓ କାହିଁକି ?

(ଡ) ଭାଲୁ କେଉଁ ଦଣ୍ଡ ଦେବ ବୋଲି ସୁରେଶକୁ ଜଣା ନଥିଲା ?

(ଢ) ସୁରେଶ ସ୍କାର୍ଡ଼ କଥା କାହିଁକି କହୁଥିଲା ବୋଲି ମନମୋହନକୁ କହିଛି ?

(ଣ) "ଠିକ୍ କହିଛୁ ମନମୋହନ" - ଏଠାରେ ମନମୋହନର କେଉଁ କଥାଟି ଠିକ୍ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ତ) ଭାଲୁ କ'ଣ କରିପାରେ ବୋଲି ଦେବକାନ୍ତ କହିଛି ?

(ଥ) "ଟିଟ୍ ଫର୍ ଟ୍ୟାଟ୍" ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କ'ଣ କୁହାଯାଇଛି ?

(ଦ) ମନମୋହନର ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଶୁଣି ଗୋପୀ କ'ଣ କହିଥିଲା ?

(ଧ) ଉଣେଇଶ ଶହ ଏକାନବେ ମସିହା ଆଇ.ଏ.ଏସ୍ ପରୀକ୍ଷାରେ ଜାମ୍ବବାନ ବିଷୟରେ କେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିଥିଲା ?

(ନ) କୈଳାସ ଘର ଭିତରେ ବସି ବସି କ'ଣ କରିଛି ?

(ପ) କୈଳାସ ତା' ମନଟାକୁ କିପରି ବୁଝେଇ ସାରିଛି ?

(ଫ) କ'ଣ କଲେ ଭାଲୁ ଚାଲିଯିବ ବୋଲି ଦେବକାନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛି ?

(ବ) ଭାଲୁ ତା' ନିରାପଦ ଜାଗା କାହିଁକି ଛାଡ଼ିଯିବ ନାହିଁ ବୋଲି ନିଶାକର କହିଛି ?

(ଭ) ପାଇଖାନା ଭିତରେ ଭାଲୁ କ'ଣ ଜାଣିପାରିଥିବ ଏବଂ ଦରଜା ଖୋଲା ଦେଖିଲେ କ'ଣ କରିବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ମ) ଶୋଇଯାଇଥିବା ଗୋପୀ ଖିଲି ଖିଲି ହସି କ'ଣ କହୁଥିଲା ?

(ଯ) ଗୋପୀ କବାଟର ଜଞ୍ଜିରଟା ଖୋଲିଦେବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଶୁଣି କୈଳାସ କ'ଣ କହିଚି ?

(ର) ରାତିସାରା ଭାଲୁ କ'ଣ କଲା ବୋଲି ଗୋପୀ କହିଚି ?

(ଲ) ପଛ ଦରଜାଟା ଖୋଲିଦେବାକୁ ଗୋପୀ କାହିଁକି ନାହିଁ କରିଥିଲା ?

(ବ) ଗୋପୀ ଶେଷରେ କ'ଣ କହି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଚାଲିଗଲା ?

(ଶ) ଗୋପୀ ତା' ଘରକୁ ଚାଲିଯିବାବେଳେ ଭାଲୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ପ୍ରଭେଦ ଥିବାର କହିଥିଲା ?

୪. ପ୍ରାୟ ୩୦ ଶବ୍ଦରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୩ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଓ ଉ□ର ପାଇଁ ୨ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) 'ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବ' ଏକାଙ୍କିକାଟିର ମଞ୍ଚସଜ୍ଜା କିପରି ହୋଇଛି ?

(ଖ) କେଉଁ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ସମ୍ବାଦଟି ରେଡ଼ିଓ ଘୋଷଣା କରିଛି ?

(ଗ) ଭାଲୁ ସହ ସଂସ୍କୃତର ସମ୍ପର୍କ ବିଷୟରେ କୈଳାସ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଘ) ସାଧାରଣ ଇକ୍ୟୁଏସନ୍‌ରେ ମନମୋହନ କେଉଁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହ□ପାରୁଥିବାର କହିଲା ?

(ଙ) "ରାଗୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ସାର" - ଏହା କିଏ କାହାକୁ କେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଛି ?

(ଚ) ହାତୀପାଇଁ ଏ ଦେଶରେ ବନ୍ଧ ଡାକରା ଦେବେ ବୋଲି ସୁରେଶ କାହିଁକି କହିଛି ?

(ଛ) 'କହ କହ କେଉଁଠାରେ ତୁହି' ବୋଲି ସୁରେଶ କାହିଁକି କହିଛି ?

(ଜ) ଭାଲୁକୁ ସମନ ସଦନକୁ ପଠାଇବା କାହିଁକି ସମ୍ଭବ ହେଲାନି ବୋଲି ସୁରେଶ କହିଛି ?

(ଝ) ସରକାର କେଉଁମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସ୍କାର୍ଡ଼ ଖୋଲିଥିଲେ ଓ କାହିଁକି ?

(ଞ) ଟି.ଭି.ର ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ କ'ଣ ଜଣାଇ ଦେଉଛୁ ବୋଲି କିଏ କାହିଁକି କହିଛି ?

(ଟ) ନିଶାକରବାବୁ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଟି.ଭି. ସୁଇଚ୍ ଅଫ୍ କରି କ'ଣ କହିଲା ?

(ଠ) ଗୋପୀ ଭାଲୁ ବିଷୟରେ କ'ଣ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲା ?

(ଡ) ସ୍କାର୍ଡ଼କୁ ସୁରେଶ ଭାଲୁର ଖବର ଦେବାକୁ ଯିବାବେଳେ ନିଶାକର ତାଙ୍କୁ କାହିଁକି ବାରଣ କରିଛି ?

(ଢ) ଭୟଟାକୁ ଆମେ ଆଖି ସାମ୍ନାରେ ରଖିଛୁ ବୋଲି ନିଶାକର କାହିଁକି କହିଛି ?

(ଣ) କ'ଣ ତାକୁ ମିଳିଗଲା ବୋଲି ଦେବକାନ୍ତ କହିଛି ?

(ତ) ଦେବକାନ୍ତଠାରୁ ମିଳିଗଲା ବୋଲି ଶୁଣି ଏବଂ ଭାଲୁ ବିଷୟରେ ରଚନା ଥିବାର ଜାଣି ନିଶାକର ଓ ମନମୋହନ କ'ଣ କହିଛନ୍ତି ?

(ଥ) ଗୋପୀର ଗାଲରେ କିଏ ଠାଏ କିନା ଚାପୁଡ଼ାଟେ ବସାଇ ଦେଲା ବୋଲି ଗୋପୀ କହିଛି ?

(ଦ) ମନମୋହନ ନିଶାକର ବାବୁଙ୍କୁ ଚୁପ୍ ରହିବାକୁ କାହିଁକି କହିଛି ?

(ଧ) ମନମୋହନ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେବା ଭଙ୍ଗୀରେ କ'ଣ କହିଥିଲେ ?

(ନ) ତୁ ଗଲୁବେ କୈଳାସ ବୋଲି ସୁରେଶ କାହିଁକି କହିଛି ?

(ପ) ସ୍କ୍ୱାର୍ଡ଼କୁ ଖବର ଦେଲେ ସ୍କ୍ୱାର୍ଡ଼ କି କି ପ୍ରଶ୍ନ କରିବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଫ) କେଉଁ ସମ୍ଭାବନାକୁ ଆଦୌ ଏଡ଼େଇ ଦିଆଯାଇପାରେନା ବୋଲି ଦେବକାନ୍ତ କହିଛି ?

(ବ) "ବିରାଡ଼ି ବେକରେ ଘଣ୍ଟି ବାନ୍ଧିବ କିଏ" - ଏହା କେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୁହାଯାଇଛି ?

(ଭ) ଦରଜା ଖୋଲିବା ସମ୍ପର୍କରେ ଗୋପୀ ନିଶାକର ବାବୁଙ୍କୁ କ'ଣ କହିଥିଲା ?

(ମ) ଗୋପୀ ଦରଜା ଖୋଲିବାକୁ ନାହିଁ କରିବାରୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଯ) ଗୋପୀର ବୁଢ଼ୀମା' ମେସ୍‌ର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେହୁରା ହୋଇ କ'ଣ କହି ଯାଇଥିଲା ?

(ର) ଭାଲୁ ପାଖକୁ ଯିବା ଆଗରୁ ଗୋପୀ ବାବୁମାନଙ୍କଠାରେ କ'ଣ ଦେଖିଚି ବୋଲି କହିଲା ?

(ଳ) 'ସସେମିରା' ଗପ କଥା ମନେପକାଇ ଗୋପୀ ଗଲାବେଳେ ବାବୁମାନଙ୍କୁ କ'ଣ କହିଯାଇଥିଲା ?

୫. ଦୀର୍ଘ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ ।

(କ) 'ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବ' ଏକାଙ୍କିକା ନାମକରଣର ସାର୍ଥକତା ପ୍ରଦାନ କର ।

(ଖ) 'ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବ' ଏକାଙ୍କିକାରୁ ମନମୋହନଙ୍କ ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣ କର ।

(ଗ) ପଠିତ ଏକାଙ୍କିକାରୁ 'ଗୋପୀ' ଚରିତ୍ରର ଆବଶ୍ୟକତା ବୁଝାଅ ?

(ଘ) 'ସସେମିରା' ଉପାଖ୍ୟାନଟି କ'ଣ ? 'ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବ' ଏକାଙ୍କିକାରେ ଏହାର ସଂଯୋଜନା କିପରି ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇଛି ଆଲୋଚନା କର ?

(ଙ) 'ଭାଲୁ' ସମ୍ପର୍କରେ ଉପସ୍ଥିତ ବନ୍ଧୁମାନେ ଯେଉଁସବୁ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ ତା'ର ଆକଳନ କର ।

(ଚ) 'ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବ' ଏକାଙ୍କିକାରୁ ସୁରେଶର ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣ କର ।

❑❑❑

ସୀମିତ ସମ୍ପର୍କ

କାର୍ତ୍ତିକ ଚନ୍ଦ୍ର ରଥ

●

(ସ୍ଥାନ : ସାମାଜିକ)

(କାଳ : ସାଂପ୍ରତିକ)

(ପରଦା ଖୋଲିବା ପରେ ମଞ୍ଚ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ଧକାର)

ନେପଥ୍ୟରୁ : ଏଇ ନାଟିକାର ଆରମ୍ଭରେ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଦି'ପଦ କହି ରଖୁଚି । ଫଳରେ ଶେଷରେ ଆମ ଆଉ ଆପଣମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯେମିତି କୌଣସି ଭୁଲ୍ ବୁଝାମଣା ରହି ନ ଯାଏ । କାରଣ, ଏଥିରେ ଆପଣମାନେ ଯାହାଙ୍କୁ ସବୁ

ଦେଖିବେ, ଅଥବା ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆପଣମାନଙ୍କର ପରିଚୟ ହେବ– ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଏଇ ଭୁଲ୍ ବୁଝାମଣାର ଶିକାର ହୋଇ ନିଜ ଘର ଭିତରେ... ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜ ପାରିବାରିକ ଜୀବନରେ ଅଶାନ୍ତି.... ଅସନ୍ତୋଷର ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ଗଡ଼ ତିଆରି କରି ବସିଚନ୍ତି । ତେବେ ଏଇ ନାଟିକାରେ ଚରିତ୍ର ବୋଇଲେ ମାତ୍ର ଚାରୋଟି । ଯଦି ଦୁର୍ଘଟଣାବଶତଃ ଆପଣମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କାହାରି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବ୍ୟାପାର ସହ ଏଇ ଘଟଣା ଜଡ଼ିତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଏକାନ୍ତ ଅନୁରୋଧ, ଆପଣ ଆମକୁ ଆଦୌ ଦୋଷ ଦେବେ ନାଇଁ । ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ କେବଳ ଏଇ ନାଟିକାର ନାଟ୍ୟକାର ଶ୍ରୀମାନ କା□ିକ ରଥ

(କ୍ରମଶଃ ମ□ଆଲୋକିତ ହେବା ମାତ୍ରେ ଦେଖାଯାଇଛି ଏକ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟବିତ ପରିବାରର ନିବାସ ପରିବେଶ । ଘର ଭିତରେ ବସି ଜଣେ କେହି ବୁଢ଼ୀ କୁଲାରେ ଚାଉଳ ପାଛୁଡ଼ି ଗୋଡ଼ି ବାଛୁଚନ୍ତି ।)

ହଁ, ବ□ମାନ ଆସନ୍ତୁ ଆମର ଅସଲ ଘଟଣାକୁ । ଇଏ ହେଉଛନ୍ତି ଏଇ ନାଟିକାର ପ୍ରଥମ ଚରିତ୍ର- ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ନେହମୟୀ ଦେବୀ । ବୟସ ଅନୁମାନ କରି ପାରୁଥିବେ– ପ୍ରାୟ ପ□ାବନ ବର୍ଷ । ଦୀର୍ଘ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ହେଲାଣି, ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ହରେଇଛନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀ ତାଙ୍କର ଇଂରେଜ ଅମଳରେ କିରାଣୀ ଚାକିରୀ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ମୃତ୍ୟୁ ବେଳକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ମଧ୍ୟ ସେଇ କିରାଣୀ ଭାବେ ଇ ଥିଲେ । ଅର୍ଥାତ୍ ଯଥାତଥା ଅବସ୍ଥା । ତେବେ ବୈଧବ୍ୟ ୟା'ଙ୍କୁ ଯେତେଟା କଷ୍ଟ ଦେଇ ନଥିଲା, ୟା'ଙ୍କରଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ରବଧୂ ତା'ଠାରୁ ବେଶୀ ଦାଉ ସାଧୁଚି ବୋଲି ସେ କୁହନ୍ତି । କ୍ଷମା କରିବେ, ୟା'ଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଯେତେ କମ୍ କହିବି ସେତେ ଭଲ । କାରଣ ୟା'ଙ୍କର କଥାଗୁଡ଼ାକ ହିଁ ୟା'ଙ୍କର ଗୁମର ଫିଟେଇ ଦେବ ।

ଶାଶୁ : (ସ୍ୱଗତ) ଭଲା କାଳ ହେଲା, ଏ ନିଆଁଲଗା ଚାଉଳର ଚୁଲିପଶା ଗୋଡ଼ିତକ ବାଛୁ ବାଛୁ ବେଳ ଗଡ଼ିଗଲା । ଆଃ... ଆଖିଟା ବିନ୍ଧିଲା ବେଳକୁ ଅ□ଟା ମୋର ଭାଙ୍ଗି ପଡୁଛି । ଏଇ ପାକଲା ବୟସରେ କ'ଣ ମତେଇ ସବୁ କରିବାକୁ

ଥିଲା ? ଛତରଖାଇ... ଅଇଁଠା ଗୋଟେଇଟାକୁ ବୋହୂ କରି ଆଣିଲି ଯେ, ତାକୁ କୋଉ କଥାକୁ ହେଲେ ଲଗା ଅଛି ନା ପଘା ଅଛି ? ବାରବୁଲୀକୁ ଘରକଥା କହିଲେ ଦାଣ୍ଡରେ ଯାଇ ନାଚିବ ନା ! ଦିନଟାସାରା ଘରଯାକର କାମ ଗୋଟେଇବାକୁ ବଳ ବୟସ ମୋର ମାଡ଼ି ଆସୁଚି ? ପୋଡ଼ିଯାଉନି ମୋ ଫଟା କପାଳଟା !

(ହଠାତ୍ ସ୍ୱ– ଭଙ୍ଗୀରେ ଶାଶୁ ନିଶ୍ଚଳତା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି)

ନେପଥ୍ୟରୁ : କ୍ଷମା କରିବେ । ଅସଲ ନାଟିକାଟି ଏ ଯାଏଁ ଆରମ୍ଭ ହେଇନି । ଏଇଟା କେବଳ ତା'ର ଗୋଟାଏ Prelude । ତେବେ ସ୍ନେହମୟୀ ଦେବୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏ ସବୁ ନୂଆ କିଛି ନୁହେଁ, ସବୁ ସ୍ୱଭାବିକ... ଚିରାଚରିତ । ତା'ଛଡ଼ା ଏତେ ଶୀଘ୍ର ତାଙ୍କୁ ଏମିତି ବୁଝିବାଟା ବି ଠିକ୍ ହେବନି ।

(ଏତିକିବେଳେ କ୍ଳାନ୍ତ କରୁଣା ନିଜର ତିନି ବର୍ଷର ପୁଅଟିକୁ ଧରି ବାହାରୁ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ ହେଁ ଦୁହେଁ ଆକସ୍ମିକ ଭାବେ ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।)

ଏଇତ... ଆମ ନାଟିକାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଆଉ ତୃତୀୟ ଚରିତ୍ର ମଧ ଆସି ପହ[illegible]ଗଲେଣି । ଏଥର ନାଟିକାଟି ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଠିକ୍ ଜମିବ । ଏଇ ଆମ ଦ୍ୱିତୀୟ ଚରିତ୍ର ହେଉଛନ୍ତି ଶ୍ରୀମତୀ କରୁଣା ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ନେହମୟୀ ଦେବୀଙ୍କ ବହୁ ଚର୍ଚ୍ଚିତା ବୋହୂ । ବାଳିକା ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସେ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହ ଥିବା ପୁଅଟି ନାଟିକାର ତୃତୀୟ ଚରିତ୍ର । ହଁ ଏଣିକି ଦେଖନ୍ତୁ ମନୋରଞ୍ଜନ ।

ବୋହୂ : ବୋଉ...

ଶାଶୂ : କିଏ ? (କୁଲାଟାକୁ ରଖି ଉଠୁ ଉଠୁ) ଓଃ... ମହାରାଣୀ ଆମର ଆସିଗଲେ । ଆଗେ ଆମ ମହାରାଣୀ ବେଳ ଗଡ଼ିଲାବେଳକୁ ଆସୁଥିଲେ ଯେ ଏଇନେ ଆସୁ ଆସୁ ବେଳ ଯାଉଚି ।

ବୋହୂ	:	ସ୍କୁଲ କଥା । ଖାଲି ତ ପିଲାଙ୍କୁ ପଢ଼େଇଲେ ହେବନି । ନାନା କାମ କରିବାକୁ ପଡୁଚି ।
ଶାଶୂ	:	ସେଠି କାମ ପଡ଼ିବନି । ଯେମିତି ହେଲେ ବି ପଡ଼ିବ । ତା' ନ ହେଲେ ଘରଟାଯାକର କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ... ! ଘରକାମ କଲେ ମହାରାଣୀ ଆମ ଚାକରାଣୀ ହୋଇଯିବେନି ? ତା' ସାଙ୍ଗକୁ ପୁଣି ସୁନାଚମ୍ପା ଦେହଟା କଳାକାଠ ପଡ଼ିଗଲେ, ରସିବ କିଏ ?
ବୋହୂ	:	ମରି ମରି ଖଟିକି ଆସିଲାବେଳକୁ ଏମିତିଆ ଆବର୍ଜନିଆ କଥା କହି କ'ଣ ସହାନୁଭୂତି ଜଣାଉଚ ? କ'ଣ ଦି'ଘଡ଼ି ନିଶ୍ୱାସ ମାରିବାକୁ ବି ଦବନି ?

ଶାଶୁ	:	ହଇଲୋ ହେ... ହେ.. ଠାକୁରାଣୀ ସମାନ ଶାଶୁଟାର ତୁ ମରଣ ଚାହୁଁଚୁ ? ଆଲୋ ଦଇବ ସହିବ ତ ? ତୋ ମୁହଁକୁ ଟିକେ ଲାଜ ନାହିଁ । ଏଇମିତିଆ ଅଲକ୍ଷଣିଆ କଥା କହିବାକୁ ତୋ ଜିଭ ଲେଉଟୁଚି । ହଁ, ଲୋ ମା' ମୁଁ ମଲେ ଯାଇ ଏ ଯୋଗିଣୀଖାଇଟାକୁ ସଜବାଜ ହେଇ ମଉଜ କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ମିଳିବ ପରା ।
ବୋହୂ	:	ତମକୁ ତ ମୁଁ ସେମିତି କିଛି କହିନି !
ଶାଶୂ	:	ଏଡ଼େ ବହପ ତୋର ? ମୁହଁ ଉପରେ ପୁଣି ଜବାବ ଦଉଚୁ... ହାଁ ?
ନାତି	:	ବୋଉ ! ଭାରି ଭୋକ । ମୁଁ ଖାଇବି ।

ବୋହୂ : କ'ଣ ଖାଇବୁ ? ମୋତେ ଖାଇଦେ, ମୁଁ ହେଲେ ଏ ନର୍କରୁ ତରି ଯାଆନ୍ତି ।

ନାତି : ମୁଁ ଖାଇବି... ଉଁ... ଉଁ

ବୋହୂ : (ପୁଅ ପିଠିରେ ଦୁମୁକିନା ବିଧାଟେ ମାରି) ନେ ଖା । ଦି'ଘଡ଼ି ନ ଖାଇଲେ ସତେ ଯେମିତି ପେଟ ପୋଡ଼ି ଯାଉଚି

(ପୁଅଟି ଜୋରରେ କାନ୍ଦି ଉଠିଛି)

ଶାଶୂ : ହଇଲୋ... ପିଲାଟା କ'ଣ କଲା ? ତାକୁ କାଇଁକି ଦୁମ୍‌କିନା ବିଧାଟାଏ ଥୋଇଦେଲୁ ? ବାଙ୍ଝ ହୋଇଚୁ କି ?

ବୋହୂ : ଥାଉ । ଆଉ ବେଶି କୁହନି । ଶାଶୁ ହେଇଚ ପଚାରିଲନି, ପିଲାଟା ସକାଳପହରୁ ମୋ' ସାଙ୍ଗେ ଯାଇଥିଲା ଯେ

ଏଇନେ ଫେରୁଚି । ହଉ ଦେ, ଆଗ ପିଲାଟାକୁ ଦି'ମୁଠା ଖୁଆଇ ଦେ ।

ଶାଶୂ : (ଜଳଜଳ ଆଖିରେ)

ବୋହୂ : ମତେ ତମେ ବୋହୂ କରି ଘରକୁ ଆଣି ନ ଥିଲ ଯେ ମୁଁ ତା' ମନକୁ ମନ ପଶି ଆସିଥିଲି, ହେଲେ ଏଇ ପିଲାଟାକୁ ତ ମୁଁ କୋଉଠୁ ଗୋଟେଇ ଆଣି ନ ଥିଲି ।

ଶାଶୂ : ଭାରି ବଡ଼ି ବଡ଼ି କଥା କହୁଚୁ ତ !

ବୋହୂ : ଆଜିଯାଏ କେବେ କହି ନଥିଲି । ହେଲେ ଏଣିକି କହିବାକୁ ବାଧ ହେଲି । ତମେ ମତେ ଶାଶୁର ସ୍ନେହ ଦେଇଥିଲେ ମୁଁ ତମକୁ ବୋହୂର ଭକ୍ତି ଦେଖେଇ ଥାନ୍ତି । ତମେ ମତେ ଯାହା ଦେଇଚ, ମୋଠୁ ବି ଠିକ୍ ସେଇଆ ପାଇବ ।

ଶାଶୂ : କେଡ଼େ ବଡ଼ ପାଟିଟାଏ କରି ଘରଟାକୁ କମ୍ପଉଚୁ... ମାନ ମହତକୁ ବି ଟିକିଏ ଜଗୁନୁ !

ବୋହୂ : ହଁ ହଁ, ମୁଁ ବି ଠିକ୍ ତମରି ଭଳି ପାଟିକରି କହିବି । ସାଇପଡ଼ିଶା କାହାକୁ ଅଛପା ଅଛି ଯେ କହିଲେ ଜାତି ପଳେଇବ । ମୁଁ ତମ ପୁଅଠୁ କିଛି କମ୍ ରୋଜଗାର କରୁନି । ସବୁତକ ପଇସା ଆଣି ଏଇ ଘରେ ଇ ଅଜାଡ଼ି ଦଉଚି । କିଛି ବାପ ଭାଇଙ୍କ ପଠେଇ ଦଉନି ଯେ ମତେ ଡରାଣ ଦେଖେଇବ ।

ଶାଶୂ : ହୁଁ... ବାପ... ଭାଇ ! (ନାକଟେକି) ଲାଜ ନାଇଁ ତୋ ବାପଭାଇ ମୁହଁକୁ । ଆଉ କ'ଣ କେହି ମିଳିଲେନି

ଯେ ଶେଷରେ ମୋ'ରି ପୁଅ ବେକରେ ତୋ ଭଳି ଗୋଟାଏ ଉଦଣ୍ଡୀ ରଣଚଣ୍ଡୀଟାକୁ ଛନ୍ଦିବାକୁ ଥିଲା ? ଆଲୋ ଯାନି ନାଇଁ, ଯଉତୁକ ନାଇଁ, ଭଲ-ମନ୍ଦ, ଶୁଭ-ଲାଭ ବୋଲି ଅଧଲାଟାକର ବି ବେଭାର ନାଇଁ । ମୋ ଜବାନ ପୁଅଟା କ'ଣ ମାଗଣା ପଡ଼ିଥିଲା ?

ବୋହୂ : ଯଉତୁକ ଦେଇ ଝିଅ ପଠେଇ ନ ଥିଲେ ବୋଲି ତ ନିତି ମୋ ବାପ ମା'ର ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରୁଛ । ହେଲେ କାହିଁକି ଦେଇଥାନ୍ତେ କି ? ମତେ ସେମାନେ ଜନ୍ମ କଲେ, କୋଳେଇ କାଖେଇ ବଡ଼ କଲେ, ପଢ଼େଇ ଲେଖେଇ ମଣିଷ କଲେ । ଏ ଘରକୁ ଆସି ପାହାନ୍ତା ପହରୁ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା ବେଳଠୁ ରାତି ଅଧରେ ଶୋଇଲା ବେଳଯାଏଁ ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗି ଖଟୁଚି... ନଗଦ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରି ଘରର ଅଧେ ତୁଲଉଚି । ନିଜର ସବୁତକ ସୁଖ ସରାଗକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଲି ବୋଲି ଏ ଘରୁ ଦି' ଦି'ଟା ଝିଅ ବାହାହୋଇ ଉଠିଲେ । ସେତିକିରେ କ'ଣ ଅଣ୍ଟିଲାନି... ମନ ବୁଝିଲାନି ଯେ, ଯଉତୁକ ପାଇଁ ନିତି ତମେ ମତେ ଖୁ□ ଦଉଚ ?

ଶାଶୂ : ପୁଅର ରୋଜଗାର ଖାଇ ଖାଇକି ତ ଗଣ୍ଡି ମୋର ବଳିପଡ଼ିଲା, ଆହୁରି ପୁଣି ବୋହୂର ରୋଜଗାର ଖାଉଚି ବୋଲି ଫଟେଇ ହଉଚୁ ଆଉ କେତେ ?

(ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ମୁହୂ□ପାଇଁ ମ□ଅନ୍ଧକାର)

ନେପଥ୍ୟରୁ : ଇଏ ହେଉଚି ଆମର ନାଟିକାର ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ। ଏଥିରେ ଆପଣ କାହାକୁ ଦୋଷ ଦେବେ କହିଲେ ? ସମସ୍ତଙ୍କର ଗୋଟାଏ ସହ୍ୟ କରିବାର ସୀମା ଥାଏ । ହେଲେ ଏଠି ଯୋଉ ପରିସ୍ଥିତି... ମୁହୂ□କ ପାଇଁ ହେଲେ ବି ସମ୍ଭାଳି ହେବନି । ହେଲେ ଆପଣମାନଙ୍କର ଏଥିରେ ବ୍ୟସ୍ତ ବା ବିରକ୍ତ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । ସମୟ ଆସିଲେ, ଛାତିରେ ପଥର ପଡ଼ିଲେ ବି ସହିବାକୁ ହୁଏ । ଅନ୍ୟ ପନ୍ଥା ନାହିଁ । ଏଣିକି ଠିକ୍ rising action ଦିଗକୁ ଆଗେଇବା । ହଁ, ୟା'ପରେ ଆପଣମାନେ ଭେଟିବେ ଏଇ ନାଟର ଗୋବର୍ଦ୍ଧନଙ୍କୁ । ଅର୍ଥାତ୍ ଆମର ନାୟକ– ଚରିତ୍ର ନମ୍ବର ଚାରି । ପ୍ରକୃତରେ ତାଙ୍କର ନାଁଟାଇ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ।

(ମ□ଆଲୋକିତ ହେବାପରେ ଦେଖାଯାଇଛି କରୁଣା ଏକା ଛିଡ଼ା ହୋଇଛନ୍ତି ଖୁବ୍ ଚିନ୍ତାଗ୍ରସ୍ତ ଭାବେ ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ବାହାରୁ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ ପ୍ରବେଶ କରିଛନ୍ତି ।)

ସ୍ୱାମୀ : (ଡାକି) ମା'.... ମା'... ! ଆରେ... କରୁଣା' ! ମା' କୁଆଡ଼େ ଗଲା ?

ସ୍ତ୍ରୀ : (ବିରକ୍ତି ସହ) ଯେତେବେଳେ ଦେଖ– ମା' ମା' ! ଯାଇଥିବେ ପଡ଼ିଶା ଘରକୁ... କୋଉଠିକି ।

ସ୍ୱାମୀ : ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ଏଥିରେ ତ ରାଗିଲା ଭଳି କିଛି ନାଇଁ । ଅଥଚ ତମେ... ଛାଡ଼ । ହଁ ମା'କହୁଥିଲା– ଏଇ କେତେ ଦିନ

ହେଲା ତମେ କୁଆଡ଼େ ବାପ ଘରକୁ ଯିବ ବୋଲି ଖୁବ୍ ଜିଦ୍ ଧରି ବସିଚି ?

ସ୍ତ୍ରୀ : ହଁ, ଯିବି ।

ସ୍ୱାମୀ : ତମେ କୁଆଡ଼େ କହିଚ– ଗଲେ ଆଉ ଫେରିବନି ।

ସ୍ତ୍ରୀ : (ନୀରବ)

ସ୍ୱାମୀ : (ହସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି) ମିଛ କଥା । ମୁଁ ଜାଣେ, ମୋ ପୁଅକୁ ତମେ କେବେହେଲେ ମୋ'ଠୁ ଦୂରେଇ ରଖି ପାରିବନି ।

ସ୍ତ୍ରୀ : (ତାଚ୍ଛଲ୍ୟ କରି) ହୁଁ... ତମର ଖାଲି ପୁଅଟାଏ ଦରକାର । ମୋର ସଙ୍ଗେ ତମର ସମ୍ପର୍କ ବା କ'ଣ ।

ସ୍ୱାମୀ : ସବୁବେଳେ ସବୁ କଥାକୁ ଓଲଟା ବୁଝିବାଟା ତମର ଗୋଟାଏ ଅଭ୍ୟାସ । ସିଧା କଥାଟାଏ କହିଲେ ତମେ ବଙ୍କା କଥାଟାଏ କହିବ । ତମ ଭଳି ଗୋଟାଏ ଲୋକକୁ ନେଇ ମଣିଷ କେମିତି ଚଳିବ କହିଲ ?

ସ୍ତ୍ରୀ : ମତେ ଛାଡ଼ି ଆଉ ଗୋଟାଏ ବାହା ହେଇ ପଡ଼ୁନ- ଯିଏ ତମକୁ ସୁଖ ସରାଗ ଅଜାଡ଼ି ଦେଇ ଠିକ୍ ଚଳେଇ ପାରିବ । ସବୁ କଥାକୁ ତମର ସିଧା ବୁଝିବ ।

ସ୍ୱାମୀ : ଯେତେ ସବୁ ବାଜେ କଥା । ସବୁବେଳେ ମୁଣ୍ଡଟା ଭିତରେ ଏଇଥିରୁ ଗୁଡ଼ାଏ ଭର୍ତ୍ତି କରି ସେଇଟାକୁ ଏକଦମ୍ ବିଗାଡ଼ି ସାରିଲଣି, ଯାହା ମୁଁ ଦେଖୁଚି...

ସ୍ତ୍ରୀ : ହଉ ଛାଡ଼ । ମୁଁ ଠିକ୍ କରି ନେଇଚି, ଏଣିକି ଏ ଘରେ ମୋ ତରଫରୁ ମୁଁ ଆଉ କୋଉହେଲେ କଥାକୁ ବଢ଼େଇବାକୁ ଚାହିଁବିନି, ବରଂ କମେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।

ସ୍ୱାମୀ : ଭଲ କଥା । ଦିଅ, ତା'ହେଲେ ବାଢ଼ । ତମ ପାଇଁ ବି ବାଢ଼ି ଦେଇଥିବ । ମିଶି କି ଖାଇ ନେବା । ପୁଅ ଶୋଇଚି ବୋଧେ ?

ସ୍ତ୍ରୀ : (ଶୁଷ୍କହସି) ମୋର ତ କାହିଁ ମନେ ପଡୁନି, ସାଙ୍ଗରେ ବସି ଖାଇବା ପାଇଁ ମତେ ଆଗରୁ କେବେ ଡାକିଚ । ସେ ଯୋଗ୍ୟତା ତ ମୋର କେବେ ହେଇନି । ଆଜି ହଠାତ୍ କାହିଁକି ?

ସ୍ୱାମୀ : ଏଇ ଡରରେ କେବେ ହେଲେ ବି ମୁଁ ନିଜ ମନକଥା ତମକୁ ଖୋଲି କୁହେନି । କାରଣ ମୁଁ ଜାଣେ, ତମେ ଠିକ୍ ଏଇ ଉ□ର ଦବ । ଆଉ ଏଭଳି ଉ□ର ଶୁଣି ଅଯଥା ମୋ ମନ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ହେଇ ପଡ଼ିବ ।

(ଭିତରେ ହଠାତ୍ ପୁଅ କାନ୍ଦିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଯାଇଛି ।)

ସ୍ୱାମୀ : ପୁଅ କାନ୍ଦିଲାଣି ।

ସ୍ତ୍ରୀ : କାନ୍ଦୁ । ପୁଅ ପାଇଁ ଏତେ ଚିନ୍ତା କାହିଁକି ? ମୁଁ ଯେ ତା' ପାଇଁ ଅଛି । ହେଲେ ସତେରେ ମତେ ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ...

ସ୍ୱାମୀ : କ'ଣ ତମେ କହିବାକୁ ଚାହଁ ?

ସ୍ତ୍ରୀ : ଏଇ ଘରର ଯେ ନିୟମ ହଉଚି– ନିଜକୁ ଯୋଗ୍ୟପୁଅ ବୋଲାଇବା ପାଇଁ ନିଜ ପୁଅକୁ ଇ ଉପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ସ୍ୱାମୀ : କରୁଣା !

(ପୁନଶ୍ଚ କିଛି କ୍ଷଣ ପାଇଁ ମ□ଅନ୍ଧକାର ହୋଇ ଯାଇଛି ।)

ନେପଥ୍ୟରୁ : ଇଏ ଗଲା ନାଟକର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ । ପୁନଶ୍ଚ ସକାଳ ଏବଂ ପ୍ରତିଦିନ ଏଇଠୁ ଇ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ଆମ ନାଟିକାର ପଟୁଆର । ଘରର ବାସିକାମ ସବୁ ନ ସରୁଣୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ ସ୍ଲୋଗାନ– ଆମର ଦାବି ପୂରଣ ହେଉ– ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଧର୍ମଘଟ, ଅନଶନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଆଜ୍ଞା ହଁ, ମୁଁ ଏଇ ପରିବାରର କଥା ଇ କହୁଚି । ପରିବାରର ଏଇ ସଙ୍କୁଚିତ ପରିବେଶ ଭିତରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ବିପ୍ଳବ କ'ଣ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ? ସବୁ ଅସମ୍ଭବ ସମ୍ଭବ ଏଇଠି !

(ଆଲୋକ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ଦେଖାଯାଇଛି ଶାଶୁ ଓରଫ୍ ମା' ବସି କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ୱାମୀ ଓରଫ୍ ପୁଅ ତାଙ୍କୁ ବୁଝେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି ।)

ମା : ଏତେ ସବୁ ଦହଗଞ୍ଜ ଭିତରେ ଘାଣ୍ଟି ହେବାଠୁ ମଝିରୁ ମୁଁ ହେଲେ ମରି ଯା'ନ୍ତି କି ତ୍ରାହି ପାଇଯାନ୍ତି ! ଖଟିବି ଖଟିବି ବୋଲି ମଲାଯାଏଁ କ'ଣ ଖଟୁଥିବି ? ପୁନିଅ ନାଇଁ ପରବ ନାହିଁ, କୁଆଡ଼େ ହେଲେ ଟିକେ ଯାଇଆସି ପାରିବିନି ।

ପୁଅ : ମା'... ତୁ ଅଯଥାଟାରେ କାହିଁକି ଏମିତି ହଉଚୁ କହିଲୁ... ?

ମା : ନାଇଁ... ନାଇଁ ମୋରି ତ ଏକା ବଳ ବୟସ ସବୁ ମାଡ଼ି ବସୁଚି, ମୁଁ ପଚାରୁଚି କ'ଣ ସବୁତକ ବୋଝ ମୋରି ମୁଣ୍ଡକୁ ?

ପୁଅ : ଦେଖ୍, ଏ ଘରର ମୁରବୀ ତୁ... ଗୁରୁଜନ ତୁ ! ତୋରି ହାତରେ ଚାବିକାଠି, ଟଙ୍କା ପଇସା, ଭଲମନ୍ଦ ସବୁକିଛି । ତୁ ନିଜେ ଯଦି ଏମିତି ହବୁ, ମୁଁ ଆଉ କାହାକୁ କହିବି କହ ?

ମା	:	ନା, ମୁଁ ଘରେ କେହି ନୁହେଁ, କିଛି ନୁହେଁ । ସବୁ ହେଉଚି ତୋ'ରି ଭାରିଯା ! ଏ ଘରେ ମୁଁ ଅଛି ବୋଲି ଖଟୁଚି । ଦି'ଟା ଯାକ ତମେ ରୋଜଗାର କରୁଚ ବୋଲି କାହାରି ଧନ ମୁଁ ବସି ବସି ଖାଇଯାଉନି ।
ପୁଅ	:	ଓଃ... ତୁ ଚୁପ୍ କଲୁ... ।
ମା	:	ହଁ କହିବୁନି କାହିଁକି । ମୁଁ କହିଲାବେଳକୁ ମୋରି କଥାଗୁଡ଼ା ଖାଲି ଗନ୍ଧଉଚି; ଆଉ ତା' କଥାଗୁଡ଼ାକ ଭାରି ସୁଆଦିଆ କି ନା, ଖାଲି ବାସୁଚି !
ପୁଅ	:	ଓଃ ! ମୁଁ ଦେଖୁଚି, ତମେ ଦି'ଟାଯାକ ମିଶି ମୋ ଭେଜାଟାକୁ ଏକଦମ୍ ଖାଇଗଲଣି । ପାଗଳ ହେଇଯିବାକୁ ମତେ ଆଉ ବେଶି ବେଳ ଲାଗିବନି !
ମା	:	ବେଶ୍ ମୁଁ ଯଦି ତୋ ଭେଜାଟାକୁ ଖାଇ ଯାଉଚି, ମତେ ନେଇ କୋଉ ମଠ କି ଆଶ୍ରମରେ ଛାଡ଼ି ଦେ' । ବାପଘର ବୋଲି ତ କେବେ ମୁଁ ଜାଣିଲିନି । ଭାଇଗୁଡ଼ାକ ଦିନେ ହେଲେ ତ ଆଡ଼ ଆଖିରେ ବି ଚାହିଁଲେନି । କୁଆଡ଼େ ଆଉ ଯିବି ମୁଁ ।
ପୁଅ	:	ହଁ... ହଁ, ଚାଲିଯାଅ, ଯାହାର ଯୁଆଡ଼େ ଇଚ୍ଛା ସିଆଡ଼େ ଚାଲିଯା' ! ମୁଁ ଏ ସବୁକୁ ଆଉ ବରଦାସ୍ତ କରି ପାରୁନି ।

ମା : ହଇରେ... ମୁଁ ତୋ'ର କି ଦୋଷ କଲି ? ତୁ ମୋ ଉପରେ ଏମିତି ଗରଜି ହେଉଚୁ କାଇଁକି ? ନିଜର ରକତ ମାଉଁସ ଢାଳି ପଢ଼େଇ ଲେଖେଇ ତତେ ମୁଁ ମଣିଷ କଲି କ'ଣ ତୁ ମତେ ଶେଷକୁ ଏଇ ଫଳ ଦବୁ ବୋଲି ?

(ପୁଣି କାନ୍ଦି ଉଠିଛନ୍ତି)

ପୁଅ : ଥାଉ... ଥାଉ, ଆଉ ସକେଇ ହବା ଦରକାର ନାଇଁ । ରୋଜ୍ ରାତି ପାହିଲା କ୍ଷଣି ଏଇ ଗୋଟାଏ ପାଲା ଚାଲିଚି ଯେ ଶେଷ ହେବାକୁ ନାଇଁ । କାହାକୁ କ'ଣ ମୁଁ ବୁଝେଇବି, ମୁଁ ନିଜେ ଇ ଠିକ୍ ବୁଝି ପାରୁନି ।

ମା : ମୁଁ କ'ଣ ଜାଣିଥିଲି କିରେ ପୁଅ, ମୋର ସେବା କରିବ ବୋଲି ଘରକୁ ଯାହାକୁ ବୋହୂ କରି ଆଣିଥିଲି, ଶେଷରେ ସେଇ ଆସି ମୋରି ମୁଣ୍ଡରେ ବସିଲା ! ଅଲକ୍ଷଣୀଟା ପାଇଁ ଘରଟା ମୋର ଆଉ ଉଧେଇଲା ନାହିଁ । ତୁ'ଟା ମୋର କେତେ କ'ଣ ଆଉ କରିବୁ ।

ପୁଅ : ବାସ୍, ବହୁତ ହେଇଗଲା । ଏଥର ବନ୍ଦ କର । ବରଂ ଯାଇ ଦେଖ୍, ରନ୍ଧାରନ୍ଧି ଟିକେ ଜଲ୍ଦି ସରିଲେ, ଦି'ମୁଠା ଅନ୍ତତଃ ଖାଇକି କାମକୁ ଯାଇ ହେବ । ତା' ନହେଲେ ଏମିତି ଡେରିରେ ଗଲେ, ଚାକିରିଟା କୋଉଦିନ ହଠାତ୍ ଯେ ଚାଲିଯିବ, ବସି ମଜା ପାଉଥିବ ।

(ହଠାତ୍ ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ମଂଚ ଅନ୍ଧକାର ହୋଇଛି ।)

ନେପଥ୍ୟରେ : ଏତିକିରେ ଏଇ ନାଟିକାର ସମାପ୍ତି ଘଟିଲା ବୋଲି ଆପଣମାନେ କେହି ଭାବିବେନି । କାରଣ ଏଇଠୁ ଆରମ୍ଭ ହେବ ୟା'ର Climax । ଘରର ସବୁ କାମ ୟା'ରି ଭିତରେ ଚାଲିଛି । ଖାଲି କାହାରି ମନ ଯାହା କାହାରି ମନସହ ଖାପ ଖାଉନି । ବାହାରୁ ଦେଖିବାକୁ ପରିବାରଟି ଛୋଟ ହେଲେ ବି ଭିତରଟା ଗୋଟାଏ ଲଙ୍କା । ସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ୟା'ରି ଭିତରେ ଇ ବଞ୍ଚିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଓହୋ ଭାଗ୍ୟ !

(ଆଲେକ ଆସିବା ପରେ ଦେଖାଯାଇଛି ଶାଶୂ ବୋହୂଙ୍କ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ତୀକ୍ଷଣ ବାକ୍ୟ-ବାଣ ପ୍ରୟୋଗର ପୁନରାବୃତି ।)

ବୋହୂ : ଖଟଣି ଖୁବ୍ ବେଶି ପଡୁଚି ବୋଲି ତ ଚାକର ପିଲାଟାଏ ରଖିଥିଲି । ହେଲେ ସ୍କୁଲ ପାଖରେ ଭଡ଼ା ଘରଟା ମିଳିଗଲା ବୋଲି ସେଇ ବାହାନାରେ ତା'କୁ ତଡ଼ି ଦିଆଗଲା । ଆଉ ଘରଠୁ ଏଇ ଘରଟାର ଭଡ଼ା ଅଧିକ ହେଲେ କ'ଣ ହେଲା,

ଘରଟା ଭଲ... ପାଣି ପାଇଖାନାର ସୁବିଧା ଅଛି । ଯେତେ ସବୁ ଫନ୍ଦି ।

ଶାଶୂ : ହଇଲୋ ଫନ୍ଦି କ'ଣ... ? ଘରେ ଚାରିପ୍ରାଣୀ କୁଟମ୍ବ । ଏ ମହରଗ ଯୁଗରେ ଚାକରଟାଏ ପୁଣି କ'ଣ ହବ ? ମୁଁ ତ ଗୋଟାଏ ଚାକରାଣୀ ଏ ଘରେ, ବସିଚି, ଗୋଡ଼ ତଳକୁ ସବୁ ଖଞ୍ଜି ଦଉଚି । ଅଯଥାଟାରେ...

ବୋହୂ : ତମକୁ କେମିତି ଟିକେ ଦୟା ଲାଗୁନି କେଜାଣି । ସ୍କୁଲର ଦାସୀ ଘରେ ପିଲାଟାକୁ ମୋର ରୋଜ୍ ଛାଡ଼ିକି ଯାଉଚି । ଘରେ କ'ଣ ତମେ ତାକୁ ଖୁଆଇ ଖେଳେଇ ରଖିଲେ ହୁଅନ୍ତାନି ?

ଶାଶୂ : ରଖ୍ ତୋ'ର ସେ ସୁଆଗପଣିଆ । ଆଉ ତ କେହି ନାହାନ୍ତି । ମୋରି ସାଙ୍ଗରେ ବଜର ବଜର ନ ହେଲେ କି ତୋ'ର ଭାତ ହଜମ ହଉଚି ?

ବୋହୂ : କେତେ ଆଶା ନେଇ ମୁଁ ଘର ସଂସାର କରିଥିଲି । ସବୁ ମାଟି ହେଇଗଲା । ବାପା ମୋର ସବୁ ଅବସ୍ଥା ଜାଣି ଏ ବୟସରେ ଆଖିରୁ ଲୁହ ସିନା ଗଡ଼ଉଛନ୍ତି, ହେଲେ ମତେ ନେଇ ପାଖରେ ରଖିବାକୁ ନାରାଜ । କଟା ଘା'ରେ ଚୂନ ଦେଲାଭଳି ଭାଇଟା କହୁଚି– ତୋ' ଅଭାବ– ଅସୁବିଧା କଥା ସବୁବେଳେ ତୁ ତୋ' ବରକୁ ଜଣା । ସେ ଯାହା କରିବ ସିନା, ଆମେ କ'ଣ କରିପାରିବୁ ? ମା' ଅଛି ଯେ ପାଖକୁ ଡାକି ବୁଝେଇ ଦବ ।

ଶାଶୂ : ଆଲୋ, କହି ହଉଚୁ କେତେ ? ବାପ ଭାଇତ ଯଦି ତତେ ପୋଷିବାର ଇଚ୍ଛା, ତା'ହେଲେ ପୋଷୁ ନାହାନ୍ତି, କିଏ ମନା କରୁଚି ? ତତେ ନେଇ ମୁଣ୍ଡରେ ବସେଇ ଜୀବନସାରା ଏବେ ପୋଷନ୍ତୁ !

ବୋହୂ : ବେଳ ପଡ଼ିଲେ ସେତକ ବି ସେମାନେ କରିବେ । ଜନ୍ମ କରିଚନ୍ତି ଯେତେବେଳେ ଝିଅଟାକୁ ତ ଭସେଇ ଦେବେନି । ତୁମେ କାହିଁକି ଭାବୁଚ କି ଝିଅ ଦେଇଚନ୍ତି ବୋଲି ତମ ଘରେ ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ବି ବିକି ଦେଇଚନ୍ତି ।

ଶାଶୂ : ଚାକିରି କରୁଚୁ ବୋଲି ପରପୁରୁଷଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶୁଚୁ କିନା, ସେଇଥିପାଇଁ ଏତେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଫୁଟାଣି କଥାଗୁଡ଼ାକ କହିବାକୁ ସାହସ ପାଉଚି । ତା' ନ ହେଇଥିଲେ...

ବୋହୂ : ମିଛ ଦୋଷ ଦେଇ ତମେ କି ଲାଭ ପାଉଚ ? ସ୍କୁଲରେ ତ ପୁଣି ଆହୁରି ବି କେତେଜଣ ମାଷ୍ଟ୍ରାଣୀ ଅଛନ୍ତି ବାହା ନ ହେଇ ଏକୁଟିଆ ବି ଚଳୁଛନ୍ତି । ତା'ବୋଲି ସେମାନଙ୍କର ମାନ ନାଇଁ ନା ମହତ ନାଇଁ । ସେମାନଙ୍କୁ ତ କେହି ଚରିତ୍ରହୀନା କି କୁଳଟା ବୋଲି କହୁନି । ଏମିତି ପାପ ଚିନ୍ତା କରିବାଟା ଭଲ ନୁହଁ ।

ଶାଶୂ : ଆହା ଲୋ... ମୋ ସତୀ-ଶିରୋମଣି । ପୂର୍ବ ଜନ୍ମରେ ସତେ ଯେମିତି ତୁଇ ଏକା ସୀତା-ସାବିତ୍ରୀ ହୋଇ ଜନ୍ମିଥିଲୁ !

ବୋହୂ : (କୋହଭରା କଣ୍ଠରେ) ମୁଁ ଏଇ କୁନା ପାଇଁ ବ□ିବାକୁ ଚାହେଁ । ଆଉ ସେଇଥିପାଇଁ ନିଜ ବରକୁ ଘୃଣା କରୁଥିଲେ

ବି ତାଙ୍କରି ସାଙ୍ଗେ ମୁଁ ରହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । କାରଣ, ମୋ' ଭଳି ଗୋଟାଏ ଅବଳାକୁ ମାନ-ମହତ ନେଇ ବଂଚିବା ପାଇଁ ହେଲେ, ଯୋଉହେଲେ ଗୋଟାଏ ପୁରୁଷର ସାହାରା ଦରକାର । ତା' ନ ହେଇଥିଲେ, କୋଉକାଳୁ ଏ ଘରଦ୍ୱାର ଛାଡ଼ି ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ହେଲେ ବି ପଳେଇ ଯାଆନ୍ତିଣି । ଶାଶୁର ଗଞ୍ଜଣା ସାଙ୍ଗକୁ ବରର ଗାଳିମାଡ଼ ଖାଇ ଏମିତି ପଡ଼ି ରହି ନଥାନ୍ତି !

(ପୂର୍ବଭଳି ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ମୁହୂ□ପାଇଁ ମଂଚରେ ଅନ୍ଧକାର ଘୋଟି ଆସିଛି ।)

ନେପଥ୍ୟରୁ : ୟା'ପରେ ଆମେ ଆଉ ଆପଣମାନଙ୍କର ବେଶି ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁନା : ଏଇଠି ଏଇ ନାଟିକାର Catastrophe... ଅର୍ଥାତ୍ ଉପସଂହାର । ଆପଣମାନେ କେବଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରନ୍ତୁ ଘଟଣାଟା । ଭୁଲ୍ କହିଲି; ଘଟଣା ତ ନୁହେଁ, ବିଘଟଣାଟା କୁଆଡ଼େ ଗତି କରୁଚି, ମାନେ ୟା'ର ଶେଷ କୋଉଠି ?

(ମ□ଆଲୋକିତ ହେବା ମାତ୍ରେ ଦେଖା ଦେଇଛନ୍ତି ସ୍ୱାମୀ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ । ସମୟ ରାତ୍ରିରେ ନିଦ୍ରାଯିବା ପୂର୍ବ ମୁହୂ□ ।)

ସ୍ୱାମୀ : ମୁଁ ଦେଖୁଚି, ତମକୁ ରାତିଦିନ କିଛି ବି ଅ□ନି । ଯେତେବେଳେ ଦେଖ ଝଗଡ଼ା ଝଗଡ଼ା... ଝଗଡ଼ା ! ତମେ ଟିକେ ନିଜ ଆଡୁ ନରମି ଗଲେ କୋଉ ରାମାୟଣଟା ଅଶୁଦ୍ଧି ହେଇଯାନ୍ତା ? ରାତି ଘଡ଼ିକ ବି ଟିକେ ଶାନ୍ତିରେ ଶୋଇବା ନା ନାଇଁ ?

ସ୍ତ୍ରୀ : କୋଉଦିନ ହେଲେ ବି ଥରେ ତମ ମୁହଁରୁ ଭୁଲ୍‌ରେ ସୁଦ୍ଧା ମୋ' ପାଇଁ ମିଠାକଥା ପଦେ ବାହାରିଲାନି । ମତେ କହି ପାରୁଚ, ହେଲେ ନିଜ ମା'ଙ୍କୁ କହୁନ- ଯେମିତି କିଛି କାମ ନ କରି

ହାତଗୋଡ଼ ଜାକି ବସିଚନ୍ତି, ଠିକ୍ ସେମିତି ପାଟିମୁହଁ ବନ୍ଦ କରି ଚୁପ୍ ଚାପ୍ ବସି ରହନ୍ତେ । ଏକା ଥରକେ ସବୁ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ହୋଇଯାନ୍ତା ।

ସ୍ୱାମୀ : ତମକୁ ମୁଁ ହଜାରେ ଥର କହି ସାରିଲିଣି, ମା' ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୁଁ ପଦେ ହେଲେ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ଚାହେଁନି ।

ସ୍ତ୍ରୀ : ନା କାହିଁକି ଶୁଣିବ ? ମୋ ଜୀବନଟା ତ ଖାଲି ଏଠି ଶସ୍ତା ପଡ଼ିଚି, ସବୁ ଶୁଣିବି... ସବୁ ସହିବି ? ମାତୃଭକ୍ତ ପୁଅ ଯଦି ଏତିକି ବୁଝିପାରନ୍ତେ ଯେ କୋଉହେଲେ ମା' ତା' ନିଜପୁଅ ବା ଝିଅର ଉପହାସ ଅଥବା ଉପେକ୍ଷା କେବେ ବି ସହି ପାରିବନି, ତା' ହେଲେ ତ ସବୁ ଥଣ୍ଡା ପଡ଼ିଯାନ୍ତା ।

ସ୍ୱାମୀ : ସବୁ କଥାରେ ପୁଅ ନାଁଟାକୁ ଆଣି ଭ□କରିବାରେ କିଛି ମାନେ ହୁଏନା !

ସ୍ତ୍ରୀ : ତମଭଳି ଗୋଟାଏ ଜିଦ୍‌ଖୋର ଲୋକ ଯା' ଛଡ଼ା ଆଉ କ'ଣ ବା କହିପାରେ ? ମୁଁ ତୁମକୁ ପଚାରୁଚି, କେବେ ହେଲେ ବି ତମେ ଗୋସେଇଁମା' କୋଳରେ ନାତିକୁ ଦେଖିଚ ? ଗୋସେଇଁ ମା'ତ ଦୂରର କଥା, ଛୁଆଟା ମୋର ଏଡ଼େ ଅଭାଗା ଯେ ନିଜ ବାପର ସ୍ନେହ ବି କେବେ ଟିକେ ପାଇଲାନି ।

ସ୍ୱାମୀ : ଯେତେ ସବୁ ବାଜେ କଥା । ମୁଁ ତମ ମନରେ ଆଘାତ ଦେଲାଭଳି କେବେ କିଛି କାମ କରିବାକୁ ଚାହିଁନି । ପଦେ କଥା– ମା' ମନରେ ବି ତମେ କେବେ ଦୁଃଖ ଦବନି । ଏ ବୟସରେ ମା'କୁ

ବଦଳଇବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ତା'ରି ମନକୁ ଚାହିଁ ଆମେ ନିଜେ ନିଜକୁ ବଦଳାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ସ୍ତ୍ରୀ : ହେଲେ ମୁଁ ମୋ କୁନା ସମ୍ପର୍କରେ ଖୁବ୍ ବେଶି ଚିନ୍ତିତ । କାରଣ, ମୁଁ ବି ଗୋଟାଏ ମା' ! ତା' ଉପରେ ତମର ପ୍ରଭାବ ଯେମିତି ନ ପଡ଼େ, ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେ ଯେମିତି ତା' ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଦୁଃଖ ନ ଦିଏ ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ତାକୁ ତମଠୁ ଦୂରେଇ ରଖିବାକୁ ଚାହେଁ ।

ସ୍ୱାମୀ : ତମେ ଭୁଲ୍ କରିବାକୁ ଯାଉଚ କରୁଣା । ଏ ସବୁ ଭାବିବାଟା ଇ ତମର ବୋକାମୀ । ଯଦି ତମର ବୋହୂ ଆସି ସବୁବେଳେ ତମ ପ୍ରତି ଅବହେଳା କରେ, ତା' ହେଲେ ।

ସ୍ତ୍ରୀ : ମୁଁ ଏଇଟା କେବେହେଲେ ହେବାକୁ ଦେବିନି । ଆଉ ଯଦି ବା ଏଇଆ ଘଟେ, ତା'ହେଲେ ମନକୁ ବୁଝେଇବା ପାଇଁ ମୁଁ ଭାବିନେବି, ମୁଁ ମୋ' ଜୀବନଟାକୁ ଖାଲିଟାରେ ଇ ବିତେଇ ଦେଇଚି ଭାଗ୍ୟରେ ମୋର ସୁଖ ବୋଲି କିଛି ନାଇଁ । ସେମାନଙ୍କର ହସ ଖୁସି ଦେଖି ମୋ' ହଜିଲା ଦିନର ଦୁଃଖ-ଶୋକର ବୋଝକୁ ଟିକେ ହାଲୁକା କରି ନେବି ।

ସ୍ୱାମୀ : ମୁଁ କିଛି ବୁଝିପାରୁନି, ଯେତେବେଳେ ବି ମା'ଙ୍କ କଥା ଉଠେଇଲି, ତମେ କୁନା କଥା ନେଇ ଯୁକ୍ତିତର୍କ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଉଚ । କୁନା କ'ଣ ମୋ' ପୁଅ ନୁହେଁ, ଖାଲି ତମରି ପୁଅ ?

ସ୍ତ୍ରୀ : ଠିକ୍ ସେଇ କଥା ଇ ମୁଁ ପଚାରୁଚି, ଏ ଘରେ କାହା କଥାଟା ଆଗ– କୁନାର ନା ତା' ଗୋସେଇଁ ମା'ର, ନା ତା' ବାପାର ?

ସ୍ୱାମୀ : ମୁ ତମର ସବୁ କଥା ମାନି ନେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ହେଲେ ମା’ ପାଇଁ ଅନ୍ତତଃ ତମେ ଟିକେ ବିନମ୍ର ହେଇଯାଅ ।

ସ୍ତ୍ରୀ : ମୁଁ ତମକୁ ବାହା ହେଇଚି ନା ତମ ମା’ଙ୍କୁ ? ମୁଁ ଜାଣେ, ଆମ ସମ୍ପର୍କଟା ଖାଲି ଗୋଟାଏ ବାହାନା । ଆଉ ବି ମୁଁ ବୁଝିଚି, ତମେ ନିଜେ ମା’ପାଇଁ ସ୍ତ୍ରୀ ନାଁରେ ଗୋଟାଏ ଚାକରାଣୀ ରଖିବାକୁ ଚାହଁ, ଯେ କି ଗାଈ ଭଳି ମୂକ ହେଇଥିବ । ଆଉ ମୁଁ ବି ନିଜ ପୁଅ ପାଇଁ ତମ ନାଁରେ ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ ଆଶ୍ରୟ ଚାହେଁ । ଆଉ ସେଇଥିପାଇଁ ମୁଁ ତୁମକୁ ଖୁବ୍ ଘୃଣା କଲେ ବି ତମ ସହ ତଥାକଥିତ ପତ୍ନୀତ୍ୱ ଜାହିର୍ କରି ମୁଣ୍ଡପୋତି ଏଇଠି ପଡ଼ି ରହିଚି । ମୁଁ ଭଲଭାବେ ବୁଝିଚି, ମତେ ଯେମିତି ହେଲେ ବି ମୋ ଅଜ୍ଞାନ ପିଲାଟି ପାଇଁ ବଞ୍ଚିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆଉ ଏକା ଏକା ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହିଁଲେ ବି ଆଜିର ଦୁନିଆଁ ମତେ ମାନମହତ ନେଇ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଦବନି ।

ସ୍ୱାମୀ : ତମେ ତା’ ହେଲେ କ’ଣ କହିବାକୁ ଚାହଁ– ଆମର ଏତେ ଦିନର ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀର ସମ୍ପର୍କଟା ପୂରାପୂରି ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ– ଗୋଟାଏ ମିଛିମିଛିକା ବାହାନା ?

ସ୍ତ୍ରୀ : ସତଟାକୁ ଯେତେ ଘୋଡ଼େଇଲେ ବି ସେଇଟା ଆପେ ଆପେ ଫୁଟି ବାହାରି ପଡ଼ିବ । କଥାଟା ଏକଦମ୍ ସ୍ପଷ୍ଟ-ଆମର ସମ୍ପର୍କରେ ବାହାନାଟା ବେଶି, ସମ୍ପର୍କଟା କମ୍ । ଯୋଉଟାକୁ ନିତାନ୍ତ ନିରୂପାୟ ବୋଲି କହିଲେ ଅଧିକ ଠିକ୍ ହବ । ଆମେ ଦୁହେଁ ଗୋଟାଏ ଘରର ଛାତତଳେ ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ ଭାବେ ଏକାଠି ମିଳିମିଶି ରହୁଥିଲେ ବି ଆମର ସମ୍ପର୍କଟା ଯେ କୌଣସି ଗୋଟାଏ ନାଟକର ଅଭିନୟଠୁ ବଳି ବେଶି ସୁନ୍ଦର.... ଅଧିକ ଜୀବନ୍ତ !

(ମ□କ୍ରମଶଃ ଅନ୍ଧକାର ହୋଇ ଆସିଛି)

ନେପଥ୍ୟରୁ : ଏଇ ନାଟିକା ଏଇଠି ବୋଧେ ଶେଷ ନ ହୋଇ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ ହେଇଚି । ସତ କହିବାକୁ ଗଲେ ୟା'ର ଶେଷଟା ଠିକ୍ କୋଉଠି ତା' ଆମ ଅପେକ୍ଷା ଆପଣମାନେଇ ବେଶି ଜାଣନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମର ଏକାନ୍ତ ଅନୁରୋଧ, ଆପଣମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ୟା'ର କିଛି ଗୋଟାଏ ସମାଧାନ ଖୋଜି ବାହାର କରିବେ । ତା' ନହେଲେ ଏଇ ନାଟିକାର ଯବନିକା ପଡ଼ି ପାରିବ । ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଅଶେଷ... ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ୍ ।

(ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ଧକାର)

❑❑❑

(କ) ଲେଖକ ପରିଚୟ

କା□କି ଚନ୍ଦ୍ର ରଥ (୧୯୪୯)

କାର୍ତ୍ତିକ ଚନ୍ଦ୍ର ରଥ ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟଜଗତର ଜଣେ ପ୍ରତିଭାବାନ ସ୍ରଷ୍ଟା । ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ନାଟକର ଜଣେ କୃତବିଦ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱକୀୟତାର ତୁଳନା ନାହିଁ । ଚରିତ୍ର ସଂଯୋଜନାଠାରୁ ମଞ୍ଚକୌଶଳ, ଭାଷା, ସଂଳାପର ଚାତୁର୍ଯ୍ୟଠାରୁ ନାଟକୀୟ ସର୍ଜନଶୀଳତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମନେ ହୁଅନ୍ତି । ଶ୍ରୀରଥଙ୍କ ନାଟକଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ 'ଦୁଇଟୋପା ଲୁହ', 'ଦୀପ ଲିଭିଯାଏ', ଗୋଟିଏ ସାଗର କୋଟିଏ ଢେଉ', 'କଳା ଓ କଳଙ୍କ', 'ସବୁଜ ସୂର୍ଯ୍ୟ', 'କ୍ରୀତଦାସ', 'ଆଜିର ରାଜା', 'ଅନ୍ଧକାରର ଆଇନା', 'ଜଉଘର', 'ସମୁଦ୍ରର ରଙ୍ଗ ଯନ୍ତ୍ରଣା', 'ବହ୍ନିମାନ', 'ଅସ୍ତସୂର୍ଯ୍ୟର ଶ୍ମଶାନ', 'ଚଇତି ଘୋଡ଼ା', 'ନିଃସଙ୍ଗ ବିସର୍ଗ', 'ଜୀବନଯଜ୍ଞ', 'ମାଂସର ଫୁଲ', 'ଈଶ୍ୱର ଜଣେ ଯୁବକ', 'ଅକ୍ଲାନ୍ତ ଅଭିମନ୍ୟୁ', 'ଶୁଖିଲା ମାଟିର ଲୁହ', ଆଦି ଅନ୍ୟତମ । ଏକାଙ୍କିକା ରଚନାରେ ତାଙ୍କ ବିଶେଷତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ।

(ଖ) 'ସୀମିତ ସମ୍ପର୍କ' ସଂପର୍କରେ

'ସୀମିତ ସମ୍ପର୍କ' ନାଟ୍ୟକାର କାର୍ତ୍ତିକ ଚନ୍ଦ୍ର ରଥଙ୍କର ଏକ ପାରିବାରିକ ସମସ୍ୟାଜନିତ ଏକାଙ୍କିକା । ଏକ ଛୋଟ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ପୁଅ-ବୋହୂ ସହ ମା' ବନାମ ଶାଶୂ । ଶାଶୂ ସହ ବୋହୂର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ହିଁ ମୂଳ କଥାବସ୍ତୁକୁ ପ୍ରସାରିତ କରିଛି । ପୁଅ ହେଉଛି 'ନାଟର ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ' । ପ୍ରଥମେ ଶାଶୂ ବୋହୂଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉପୁଜିଥିବା ମାନସିକ ଅମେଳଣକୁ ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି ନାଟ୍ୟକାର । ବୋହୂର ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ଚାକିରୀ । ତା'ର ତିନିବର୍ଷର ପୁଅ କୁନା । ବୋହୂ ସ୍କୁଲକୁ ଯିବାବେଳେ ପୁଅକୁ ନେଇଯାଏ ଏବଂ ଫେରିବାବେଳେ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଫେରେ । ସେଠି ଖଟି ଖଟି ଆସିଲାବେଳକୁ ଶାଶୂର ସହାନୁଭୂତି ତ ଟିକେ ମିଳେନା ବରଂ ପ୍ରତିବଦଳରେ ମିଳେ ନାନା ଗଞ୍ଜଣା । ଦୟାମାୟା ନାହିଁ, ଖାଲି କଟୁ କଥା ଆଉ ଅଭିଯୋଗ ।

କେତେବେଳେ ବୋହୂର ବାପା-ମାଙ୍କୁ ନେଇ ତ, କେତେବେଳେ ତା'ର ଚାକିରିକୁ ନେଇ । ମଝିରେ ଥାଏ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ । ସ୍ତ୍ରୀକୁ କେବଳ ମା'କଥା ନ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଏ ସିନା, କେବେହେଲେ ସୁଖରେ ଦୁଃଖରେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ

ସମବେଦନା ଟିକେ ଜଣାଏ ନାହିଁ । ଛୋଟ ପିଲାଟିକୁ ଘରେ ରଖି ମା' ହୁଏତ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରନ୍ତା, ମାତ୍ର ଶାଶୂ କେବେ ତାହା କରନ୍ତିନି । ପୁଅ କଥା ବୁଝିବାକୁ ସ୍ୱାମୀ ମଧ ଦିନେହେଲେ କୌଣସି ଆଗ୍ରହ ଦେଖାଇ ନାହାନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସମ୍ପର୍କକୁ ନାଟ୍ୟକାର ସୀମିତ ସମ୍ପର୍କ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଏହି ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ତିନୋଟି ଚରିତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି, ନା ସେଥିରେ କିଛି ଆନ୍ତରିକତା ଅଛି, ନା କିଛି ଘନିଷ୍ଠତା । ଫଳରେ ସ୍ତ୍ରୀ କରୁଣା ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କକୁ ଘୃଣାର ସମ୍ପର୍କ କହିବାକୁ ପଶ୍ଚାତ୍‌ପଦ ହୋଇନାହିଁ । କେବଳ ଆମ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ନାରୀଟିଏ ଏକାକୀ ବ□ିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ ବୋଲି ସ୍ୱାମୀ ସେଠି ନାମକୁ ମାତ୍ର ଆଶ୍ରୟ ରୂପେ ଗଣା ହୋଇଛନ୍ତି । ନାଟ୍ୟକାରଙ୍କ ମତରେ ଏହାର ସମାଧାନ ସତେଯେପରି ଆଜି ଏକ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ହୋଇ ଦେଖାଦେଇଛି । ନାନା ଅଶାନ୍ତି ଓ ଅସନ୍ତୋଷ ମଧ୍ୟରେ ଆଜିର ପାରିବାରିକ ଜୀବନ କେବଳ ବିଫଳତାର କାହାଣୀ ହିଁ କହିଛି । ଏହି ଅବସରରେ ଉକ୍ତ ଏକାଙ୍କିକାଟି କେବଳ ଆମ ସମ୍ପର୍କର ସ୍ୱରୂପକୁ ଚିହ୍ନାଇ ଦେଇନାହିଁ ବରଂ ଏହା ଏକ ଅସମାଧିତ ସମସ୍ୟା ରୂପେ ଆମ ବାସ୍ତବତାକୁ ହିଁ ପ୍ରକାଶ କରିପାରିଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ଚାରିଗୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉ□ର ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉ□ରଟି ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) ସୀମିତ ସମ୍ପର୍କ ନାଟକଟିର ପ୍ରଥମ ଚରିତ୍ର କିଏ ?

(ମାନମୟୀ ଦେବୀ, କୃପାମୟୀ ଦେବୀ, ପ୍ରେମମୟୀ ଦେବୀ,
ସ୍ନେହମୟୀ ଦେବୀ)

(ଖ) କରୁଣାଙ୍କ ପୁଅର ବୟସ କେତେ ?

(ଚାରିବର୍ଷ, ପା□ବର୍ଷ, ତିନିବର୍ଷ, ଦୁଇବର୍ଷ)

(ଗ) କରୁଣା କେଉଁ ଚାକିରୀ କରିଥିଲେ ?

(କିରାଣୀ, ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ, ନର୍ସ, ପିଅନ)

(ଘ) ଛାତିରେ କ'ଣ ପଡ଼ିଲେ ସହିବାକୁ ହୁଏ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ପତର, ମାଙ୍କଡ଼ା, ଡେଣୁଆ, ପଥର)

(ଙ) 'ନାଟର ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ' କେତେ ନମ୍ବର ଚରିତ୍ର ?

(ଏକନମ୍ବର, ଦୁଇନମ୍ବର, ତିନିନମ୍ବର, ଚାରିନମ୍ବର)

(ଚ) 'ନାଟର ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ' ଚରିତ୍ରର ପ୍ରକୃତ ନାମ କ'ଣ ?

(ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ, ଗନ୍ଧର୍ବ, ମୁକୁନ୍ଦ, ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ର)

(ଛ) କାହାପାଇଁ ଏ ଘରେ ସେ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି କରୁଣା କହିଛି ?

(ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପାଇଁ, ମା'ଙ୍କ ପାଇଁ, ପୁଅ ପାଇଁ, ସାଙ୍ଗ ପାଇଁ)

(ଜ) ତାଙ୍କର ଏକା କ'ଣ ମାଡ଼ିବସୁଚି ବୋଲି ମା' କହିଛି ?

(ବଳ, ବୟସ, ବଳବୟସ, ଶକତି)

(ଝ) ବାହାରୁ ଦେଖିବାକୁ ପରିବାରଟି ଛୋଟ ହେଲେ ବି ଭିତରଟା କ'ଣ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଅଯୋଧ୍ୟା, ଲଙ୍କା, ମଥୁରା, ଦ୍ୱାରିକା)

(ଞ) କେଉଁ ଯୁଗରେ ଚାକରଟାଏ ପୁଣି କ'ଣ ବୋଲି ଶାଶୂ କହିଛି ?

(ଅଭାବୀ ଯୁଗରେ, ମହରଗ ଯୁଗରେ, ଦରଦାମ ଯୁଗରେ,
ଶିଖାପଢ଼ା ଯୁଗରେ)

(ଟ) ନିଜକୁ ଗୋଟାଏ ଚାକିରାଣୀ ବୋଲି କିଏ କହିଛି ?

(ଶାଶୂ, ବୋହୂ, ସ୍କୁଲର ଦାସୀ, ମୂଲିଆଣୀ)

(ଠ) କାହା ଘରେ ପିଲାଟାକୁ ରୋଜ୍ ଛାଡ଼ିକି ଯାଉଚି ବୋଲି ବୋହୂ କହିଛି ?

(ଚାକରାଣୀ, ପାଖ ପଡ଼ୋଶୀ, ସ୍କୁଲର ଦାସୀ, ସ୍କୁଲ ବେଳର ସାଙ୍ଗ)

(ଡ) କାହା ପାଇଁ ବୋହୂଟି ବ□ିକାକୁ ଚାହେଁ ବୋଲି କହିଛି ?

(ମୁନା, କୁନା, ଟୁନା, ସୁନା)

(ଢ) ନାଟକଟିର ଉପସଂହାରକୁ କ'ଣ କୁହାଯାଇଛି ?

(କନ୍‌କ୍ଲୁଜନ, ସସ୍‌ପେନ୍‌ସ, କାଟାଷ୍ଟ୍ରୋଫିଂ, ପ୍ରିଲ୍ୟୁଡ଼)

(ଣ) ସ୍ତ୍ରୀ ତା'ର ସ୍ୱାମୀକୁ କେଉଁ ଲୋକ ବୋଲି କହିଛି ?

(ଗର୍ବୀ, ଅହଙ୍କାରୀ, ଜିଦ୍‌ଖୋର, କ୍ରୋଧୀ)

(ତ) ତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କଟା ଖାଲି ଗୋଟାଏ କ'ଣ ବୋଲି ସ୍ତ୍ରୀ ଜାଣିଥିବାର କହିଛି ?

(ବାହାର ଦେଖାଣିଆ, ମିଛିମିଛିକା, ବାହାନା, ଛଳନା)

(ଥ) ସ୍ତ୍ରୀ କାହାଭଳି ମୂକ ହୋଇଥିବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ମେଣ୍ଢାଭଳି, ଗାଈଭଳି, ଗଧଭଳି, ଓଟଭଳି)

(ଦ) ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀର ସମ୍ପର୍କଟା କାହାଠାରୁ ବଳି ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଗୋଟିଏ ନାଟକର ଦୃଶ୍ୟ, ଗୋଟିଏ ନାଟକର ଅଭିନୟ, ଗୋଟିଏ ରଙ୍ଗିନ୍ ଫୁଲ, ଗୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଜହ୍ନ)

୨. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ।

(କ) "ଏଡ଼େ ବହପ ତୋର" ଏହା କିଏ କାହାକୁ କହିଛି ?

(ଖ) 'ଭାରି ଭୋକ' ବୋଲି ବୋହୂ କହିବାରୁ ଶାଶୂ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଗ) ନାତି ପିଲାଟାକୁ ବୋହୂ ଦୁମ୍‌କିନା ବିଧାଟାଏ ଥୋଇବାରୁ ଶାଶୂ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଘ) ଶାଶୂ, କାହିଁକି ତା' ବାପା-ମା'ର ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ବୋହୂଟି କହିଲା ?

(ଙ) କେଉଁକଥା ମିଛକଥା ବୋଲି ସ୍ୱାମୀ କହିଛି ?

(ଚ) ମା' ତା'ର ପୁଅକୁ କେଉଁ କଥା ପଚାରିଛି ?

(ଛ) ମା' ତା' କଥାଗୁଡ଼ାକ କିପରି ଲାଗୁଚି ବୋଲି ମା' ପୁଅକୁ କହିଛି ?

(ଜ) ତୋ' ସ୍ତ୍ରୀର କଥାଗୁଡ଼ାକ କିପରି ଲାଗୁଚି ମା' ପୁଅକୁ କହିଛି ?

(ଝ) କେଉଁ କଥା ଶେଷ ହେବାକୁ ନାଇଁ ବୋଲି ମା' କହିଛି ?

(ଞ) କେଉଁ କଥା ନିଜେଇ ଠିକ୍ ବୁଝିପାରୁନି ବୋଲି ପୁଅ କହିଛି ?

(ଟ) କ'ଣ ଯାଇ ଦେଖିବାକୁ ପୁଅ ମା'କୁ କହିଛି ?

(ଠ) କେଉଁ କଥା ହେଲେ ବସି ମଜା ପାଉଥିବ ବୋଲି ପୁଅ କହିଛି ?

(ଡ) କ'ଣ ମାଟି ହୋଇଗଲା ବୋଲି ବୋହୂ କହିଛି ?

(ଢ) ପୂର୍ବ ଜନ୍ମରେ ବୋହୂ କ'ଣ ହୋଇ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ଶାଶୂ କହିଛି ?

(ଣ) ବୋହୂଟି ତା' ସ୍ୱାମୀକୁ ଭଲପାଏ ନା ଘୃଣା କରେ ?

(ତ) କେଉଁକଥା ଶୁଣିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତିନି ବୋଲି ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି ?

(ଥ) କେଉଁ କାମ ସେ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତିନି ବୋଲି ସ୍ୱାମୀ, ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଛି ?

(ଦ) କେଉଁ କଥା ତାଙ୍କର ବୋକାମୀ ବୋଲି ସ୍ୱାମୀ କରୁଣାଙ୍କୁ କହିଛି ?

(ଧ) କେଉଁ କଥା ଆପେ ଆପେ ଫୁଟି ବାହାରି ପଡ଼ିବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

୩. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ । ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୨ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଏବଂ ଉ□ର ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ରହିବ ।

(କ) ସ୍ନେହମୟୀ ଦେବୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ କ'ଣ କୁହାଯାଇଛି ?

(ଖ) କରୁଣାଙ୍କ ଚାକିରୀରୁ ଫେରିବାବେଳ ସମ୍ପର୍କରେ ତାଙ୍କ ଶାଶୂ କ'ଣ କହିଛନ୍ତି ?

(ଗ) ସ୍କୁଲ କଥା ସମ୍ପର୍କରେ କରୁଣା କ'ଣ କହିଛି ?

(ଘ) ମରି ମରି ଖଟି ଆସିଲାବେଳକୁ ଶାଶୂ ପୁଣି କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ବୋଲି ବୋହୂ କହିଛି ?

(ଙ) ନାତି ଖାଇବା କଥା କହିବାରୁ ବୋହୂ ଶାଶୂକୁ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଚ) "ଥାଉ ବେଶି କୁହନି" କହି ବୋହୂ ପୁଣି ଶାଶୂକୁ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଛ) ସେ ଘରକୁ କେମିତି ବୋହୂ ହୋଇ ଆସିଥିଲା ବୋଲି ବୋହୂ କହିଛି ?

(ଜ) ବୋହୂ କେମିତି ଘରକୁ କମ୍ପଉଚି ଏବଂ କେଉଁ କଥାକୁ ଜଗୁନି ବୋଲି ଶାଶୂ କହିଛି ?

(ଝ) କେଉଁ କଥାରେ ବୋହୂ ଫଟେଇ ହେଉଚି ବୋଲି ଶାଶୂ କହିଛି ?

(ଞ) ମା' କ'ଣ କହୁଥିଲା ବୋଲି ସ୍ୱାମୀ, ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଛି ?

(ଟ) ସ୍ତ୍ରୀ ତାସଲ୍ୟ କରି ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କ'ଣ କହିଥିଲେ ?

(୦) ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର କେଉଁ ଅଭ୍ୟାସ କଥା ସ୍ୱାମୀ କହିଛି ?

(ଡ) "ଯାହା ମୁଁ ଦେଖୁଚି" - କ'ଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି ବୋଲି ସ୍ୱାମୀ କହିଛନ୍ତି ?

(ଢ) କ'ଣ ଚାହିଁବେନି ଓ କ'ଣ କରିବେ ବୋଲି ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି ?

(ଣ) କେଉଁକଥା ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ ବୋଲି ସ୍ତ୍ରୀ କହିଛି ?

(ତ) ପୁଅ କ'ଣ ଦେଖୁଛି ବୋଲି ମା'କୁ କହିଛି ?

(ଥ) ବୋହୂ ନିଜେ ତା' ବାପା ସମ୍ପର୍କରେ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଦ) ବୋହୂ ନିଜେ ତା' ଭାଇ ସମ୍ପର୍କରେ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଧ) ବୋହୂର ବାପା-ଭାଇଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଶାଶୁ କ'ଣ କହିଛି ?

(ନ) ଚାକିରୀ କରୁଛି ବୋଲି ବୋହୂ କ'ଣ କରୁଛି ?

(ପ) ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପଦେକଥା କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଫ) ପୁଅ କୁନା ବିଷୟରେ ସେ କାହିଁକି ଚିନ୍ତିତ ବୋଲି ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କହିଛି ?

(ବ) ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ବୋଲି ସ୍ୱାମୀ କହିଛନ୍ତି ?

୪. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ପ୍ରାୟ ୩୦ ଶବ୍ଦରେ ଉ□ର ଲେଖ । ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୩ ନମ୍ବର । ଲେଖା ଓ ଲେଖକଙ୍କ ସୂଚନା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ଓ ଉ□ର ପାଇଁ ୨ ନମ୍ବର ରହିବ ?

(କ) ଶାଶୂ ତାଙ୍କ ବୋହୂ ସମ୍ପର୍କରେ କ'ଣ କହିଛନ୍ତି ?

(ଖ) "ସେଠି କାମ ପଡ଼ିବନି" - ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶାଶୂ କ'ଣ କହିଛନ୍ତି ?

(ଗ) ହଇଲୋ ହେ... ହେ କହି ଶାଶୂ ବୋହୂକୁ କ'ଣ କହିଛନ୍ତି ?

(ଘ) "ଭାରି ବଡ଼ି ବଡ଼ି କଥା କହୁଚୁ ତ" ଉତ୍ତରରେ ବୋହୂ କ'ଣ କହିଥିଲା ?

(ଙ) ତାକୁ (ମୋତେ) ଡରାଣ ଦେଖେଇବେନି ବୋଲି ବୋହୂ ଶାଶୂକୁ କାହିଁକି କହିଛି ?

(ଚ) "ତମଭଳି ଗୋଟେ ଲୋକଙ୍କୁ ନେଇ କେମିତି ଚଳିବ" ର ଉତ୍ତରରେ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଛ) କେଉଁ ଯୋଗ୍ୟତା ତାଙ୍କର ହେଇନି ବୋଲି ସ୍ତ୍ରୀ କହିଥିଲା ?

(ଜ) କେଉଁ କଥା ଶୁଣି ତାଙ୍କ ମନ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିବ ବୋଲି ସ୍ୱାମୀ କହିଛନ୍ତି ?

(ଝ) ଘରର ବାସିକାମ ନ ସରୁଣୁ କ'ଣ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଞ) ମା' କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ପୁଅକୁ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଟ) "ମୁଁ ଆଉ କାହାକୁ କହିବି କହ" ର ଉତ୍ତରରେ ମା' କ'ଣ କହିଛି ?

(ଠ) "କୁଆଡ଼େ ଆଉ ଯିବି ମୁଁ" – କେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏହା କୁହାଯାଇଛି ?

(ଡ) "ମୁଁ କ'ଣ ଜାଣିଥିଲିରେ ପୁଅ" – କେଉଁ କଥା ମା' ଜାଣି ନଥିଲା ବୋଲି କହିଛି ?

(ଢ) ବୋହୂର ଭାତ ହଜମ କଥା ଶାଶୂ କାହିଁକି କହିଛି ?

(ଣ) ବୋହୂଟି ତା' ଭାଇ ସମ୍ପର୍କରେ କ'ଣ କହିଛି ?

(ତ) ବେଳ ପଡ଼ିଲେ ତା' ବାପାଭାଇ କ'ଣ କରିବେ ବୋଲି ବୋହୂ କହିଛି ?

(ଥ) କେଉଁ ପାପଚିନ୍ତା କରିବା ଭଲ ନୁହେଁ ବୋଲି ବୋହୂ କହିଛି ?

(ଦ) ବୋହୂଟି କୋହଭରା କଣ୍ଠରେ ତା' ଶାଶୂକୁ କ'ଣ କହିଛି ?

(ଧ) ସେ କ'ଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ କ'ଣ କରିବାକୁ ହେବ ବୋଲି ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି ?

(ନ) କେମିତି ଏକାଥରକେ ସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇଯା'ନ୍ତା ବୋଲି ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି ?

(ପ) ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଜିଦ୍‌ଖୋର ଲୋକ କହି ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କୁ କ'ଣ ପଚାରିଛନ୍ତି ?

(ଫ) ଯଦି ଭବିଷ୍ୟତରେ ତା' ପୁଅ ବୋହୂ ତାଙ୍କୁ ଅବହେଳା କରନ୍ତି, ତେବେ କରୁଣା କ'ଣ କରିବେ ବୋଲି ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି ?

(ବ) କେଉଁ କଥାଟା ଏକଦମ୍ ସ୍ୱଷ୍ଟ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

୫. ଦୀର୍ଘ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ : ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର । ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

(କ) "ଆମର ସମ୍ପର୍କରେ ବାହାନା ବେଶି, ସମ୍ପର୍କ କମ୍" – ପଠିତ ଏକାଙ୍କିକାଟିରୁ ଉକ୍ତିଟିର ସତ୍ୟତା ବୁଝାଅ ।

(ଖ) 'ସୀମିତ ସମ୍ପର୍କ' ଏକାଙ୍କିକାରୁ ଶାଶୂ-ବୋହୂଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ କିପରି ଥିଲା– ଆଲୋଚନା କର ।

(ଗ) ପଠିତ ଏକାଙ୍କିକାରୁ 'ଶାଶୂ'ର ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣ କର ।

(ଘ) "ଆମର ସମ୍ପର୍କଟା ଯେକୌଣସି ଗୋଟାଏ ନାଟକର ଅଭିନିୟଠୁ ବଳି ବେଶୀ ସୁନ୍ଦର–" ପଠିତ ଉକ୍ତିଟିର ମର୍ମ ବୁଝାଅ ।

(ଙ) ପଠିତ ଏକାଙ୍କିକାରୁ କରୁଣାଙ୍କ ପାରିବାରିକ ସମସ୍ୟା ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କର ।

(ଚ) 'ନାଟର ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ' କିଏ ? 'ସୀମିତ ସମ୍ପର୍କ' ଏକାଙ୍କିକାରୁ ଏହା କହିବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ବୁଝାଅ ।

❑❑❑

ଚତୁର୍ଥ ଏକକ – ବୋଧଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷଣ

ଅବବୋଧ ପରୀକ୍ଷଣ

ଅବବୋଧ ଅର୍ଥ କୌଣସି ଲେଖାକୁ ବୁଝିପାରିବା ଓ ପ୍ରକାଶ କରିବାର କ୍ଷମତା ଅର୍ଜନ କରିବା । ଲେଖାଟିକୁ ପଢ଼ି ଯଦି ତାକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବୁଝି ନପାରିବା ତେବେ ଆମର ଅଧ୍ୟୟନ ନିରର୍ଥକ ହୋଇପଡ଼ିବ ।

ଏଠାରେ ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲେଖା ଆକ୍ଷରିକ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରି କେବଳ ତଥ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରେ ନାହିଁ, ସେଥିରେ ନାନା କଳାତ୍ମକ ଅଭିବ୍ୟଞ୍ଜନା, ଶ୍ଲେଷ ବିଦ୍ରୁପ, ବକ୍ରୋକ୍ତି ବା ଇଙ୍ଗିତଧର୍ମିତା ଥାଇପାରେ । ଏହା ଏକ ସ୍ୱୟଂସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକକ ହେଲେ ହେଁ ଏଥିରେ ଯେତିକି କଥା ସାଧାରଣଭାବରେ ପଢ଼ିଲେ ଧରାପଡ଼େ, ତା’ ଅପେକ୍ଷା ବହୁକଥା, ଇଙ୍ଗିତ ଓ ସୂଚନାରେ ଲୁଚି ରହିଥାଏ । ଏପରିସ୍ଥଳେ ଲେଖାଟିକୁ ସତର୍କତାର ସହ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ତରତର ନ ହୋଇ ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କ ସାରସ୍ୱତ ସୃଷ୍ଟିକୁ ଗଭୀର ମନୋନିବେଶ ସହ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ଏକ୍ଷେତ୍ରରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ, ଯେପରିକି ଏହା ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରକୃତ ଭାବ ଉନ୍ମୋଚିତ କରିପାରିବ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା କଠିଣ ବୋଲି ଜଣା ପଡୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବାରମ୍ବାର ଅଭ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଆୟ□କରାଯାଇପାରେ । ନିମ୍ନରେ କେତୋଟି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ପ୍ରଦାନ କରି ପ୍ରଶ୍ନ ସାହାଯ୍ୟରେ ବିଷୟଟିକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ଉ□ର ଖୋଜିବାର ଚେଷ୍ଟା ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀମାନେ କରିବା ଉଚିତ । ଏଥିପାଇଁ ସେମାନେ ନିମ୍ନ ସୂଚନା ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବାବ ଆବଶ୍ୟକ ।

ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ନିୟମ :

୧. ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ଅନୁଚ୍ଛେଦ / କାବ୍ୟାଂଶ ମଧ୍ୟରେ ନିହିତ । ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ତାକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୨. ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ପ୍ରଦ□ଅନୁଚ୍ଛେଦ କିମ୍ବା କାବ୍ୟାଂଶର ଅବିକଳ ନକଲ ନ ହୋଇ ଯଥା ସମ୍ଭବ ନିଜ ଭାଷାର ଲେଖା ହେବା ଉଚିତ ।

୩. ଗଦ୍ୟାଂଶର ପ୍ରଥମ ଚାରିଗୋଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ଏକ ନମ୍ବର ଏବଂ ପରବ□ୀ ତିନୋଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ଦୁଇ ନମ୍ବର ।

୪. କାବ୍ୟାଂଶର ପା□ଗୋଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ଏକ ନମ୍ବର ।

୫. ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉ□ର କ୍ରମ ଅନୁସାରେ ରହିବା ଉଚିତ ।

ଉପାୟ :

୧. ଅନୁଚ୍ଛେଦ / କାବ୍ୟାଂଶଟିକୁ ସତର୍କତାର ସହିତ ପଢ଼ିବା ଉଚିତ୍ ।

୨. ଅନୁଚ୍ଛେଦ କିମ୍ବା କାବ୍ୟାଂଶରେ ନିହିତ ଉ□ର ଚିହ୍ନିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୩. ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ (ରଫ୍) ଉ□ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାପରେ ଆବଶ୍ୟକ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ହେବ ।

୪. ଚୁଡ଼ାନ୍ତ ଲେଖା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉ□ର (ରଫ୍) ଟିକୁ କାଟିଦେବେ ।

❑❑❑

ଗଦ୍ୟାଂଶ

(୧)

୧୯୩୦ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୧୨ ତାରିଖ, ମାନବ ଜାତିର ଇତିହାସରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଧାନ ଦିବସ । ଅଦ୍ୟ ଭାରତରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ମହତ୍ କର୍ମାନୁଷ୍ଠାନ କରାଗଲା ଯାହା ବଳରେ ଭାରତର ସୁପ୍ତ ଶକ୍ତି ଜାଗି ଉଠିଥିଲା ଏବଂ ଭାରତର ଲୁପ୍ତ ଗୌରବର ରଶ୍ମିରେଖା ପ୍ରଚଣ୍ଡ ତେଜରେ ପ୍ରତିଭାତ ହୋଇ କୋଟି କୋଟି ଭାରତବାସୀଙ୍କ ହୃଦୟରୁ ପରାଧୀନତାର କାଳିମାକୁ ଚିରକାଳ ନିମି□ଅପସାରିତ କରିବାକୁ ଏକ ନୂତନ ଆଲୋକ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ଅଦ୍ୟ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ 'ମନ୍ତ୍ରଂ ବା ସାଧୟେତ୍ ଶରୀରଂ ବା ପାତୟେତ' ମନ୍ତ୍ରରେ ଭାରତବାସୀଙ୍କୁ ଦୀକ୍ଷିତ କରି ସାବରମତୀ ଆଶ୍ରମରୁ ସମର ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । "ଭାରତରେ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଆଉ ଆଶ୍ରମକୁ ଫେରିବି ନାହିଁ । ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଆଣି ଫେରିବି, ନଚେତ୍ ମୋର ମୃତ ଶରୀକୁ ସମୁଦ୍ରରେ ଭସାଇ ଦେବ ।" ଏହି କେତୋଟି ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ମହାତ୍ମାଜୀ ଆଶ୍ରମ ତ୍ୟାଗ କରି ଗଲାବେଳର ଦୃଶ୍ୟ କିପରି ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ ତାହା ନ ଦେଖିଲା ବ୍ୟକ୍ତି ସହଜରେ ଅନୁଭବ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ସେହି ଦୃଶ୍ୟ ଏବଂ ସେହି ଦିନର ଘଟଣାବଳୀ ମନେ ପଡ଼ିଲେ ମୋ ମନରେ ସ୍ୱତଃ ରାଜା ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ବନବାସ କଥା ମନେ ପଡ଼େ । ରାଜା ରାମଚନ୍ଦ୍ର, ସୀତା ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଚଉଦବର୍ଷ ବନବାସ କରିବାପାଇଁ ଅଯୋଧ୍ୟା ନଗରୀ ଯେଉଁଦିନ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ସେତେବେଳର ଦୃଶ୍ୟ କିପରି ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ ହୋଇଥିବ ତାହା କଳ୍ପନା କରିହେବ ନାହିଁ । ଅଗଣିତ ନରନାରୀ ହୃଦୟ ଅଧୀର, ଚକ୍ଷୁ ଲୋତକପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ତାହାଙ୍କ ସହିତ ବନଗମନ କରିବାକୁ

ସମସ୍ତଙ୍କର ଆକୁଳ ପ୍ରାର୍ଥନା । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଧୀର ଓ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ଏସବୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ନ ହୋଇ, ହସି ହସି ବନଗମନ କରିଥିଲେ ।

ସାବରମତୀ ଆଶ୍ରମରୁ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ସମର ଅଭିଯାନ ବେଳର ଦୃଶ୍ୟ ଅତୀତର ସେହି ଘଟଣାକୁ ସ୍ମରଣ କରାଇ ଦେଉଛି । ଦୁଇଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସାବରମତୀ ଆଶ୍ରମର ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ ଗ୍ରାମ, ନଗର ଓ ବନ ପ୍ରାନ୍ତର ଯେଉଁ ଅପୂର୍ବ ରୂପ

ଧାରଣ କରୁଛି ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ମୁଁ ଭାଷା ପାଉନାହିଁ । ଯେଉଁଦିନ ମହାତ୍ମାଜୀ ଆଶ୍ରମ ଛାଡ଼ିବେ ସେଦିନ ପୂର୍ବରାତ୍ରି, ଆଶ୍ରମ କିମ୍ବା ଆଶ୍ରମ ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ ଜନପଦରେ ଏପରି କି କୌଣସି ଜୀବଜନ୍ତୁ ନିଦ୍ରା ଯାଇଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ସନ୍ଦେହ । ଅହମଦାବାଦ ସହରର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ନରନାରୀ ଶୋକାକୁଳ । ସମସ୍ତଙ୍କ ଚକ୍ଷୁ ଲୋତକପୂର୍ଣ୍ଣ । ସମସ୍ତେ ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି ଏବଂ ଆକୁଳ ପ୍ରାଣରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛନ୍ତି, "ବାପୁଜୀ ! ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଯିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଅ । ତମେ ଯୁଆଡ଼େ ଯିବ ଆମ୍ଭେମାନେ ସମସ୍ତେ ତମ ସଙ୍ଗରେ ସିଆଡ଼େ ଯିବୁ । ଯାହା ଆଦେଶ ହେବ ତାହା ପାଳନ କରିବୁ, ଏବଂ ସ୍ୱରାଜ୍ୟପାଇଁ ପ୍ରାଣବଳି ଦେବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ ହେବୁନାହିଁ ।"

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଏ ସମସ୍ତଙ୍କ କାତର ପ୍ରାର୍ଥନା ପ୍ରତି କର୍ଣ୍ଣପାତ ନ କରି ତାହାଙ୍କ ପଛରେ ଯିବାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମନା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ କହିଛନ୍ତି, "ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟ ଆସିନାହିଁ । ଯଥା ସମୟରେ ମୁଁ ମୋର ବାଣୀ ଶୁଣାଇଦେବି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମସ୍ତେ ଖଦଡ଼ ପରିଧାନକରି ବିଦେଶୀ ବସ୍ତ୍ର ବର୍ଜନ କର । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଦାବୀ ଦୁର୍ଦ୍ଦମନୀୟ, ଉପାୟ ସାଧୁ ଏବଂ ସହାୟ ଭଗବାନ । ସତ୍ୟାଗ୍ରୀ ଯଦି ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସାକୁ ତ୍ୟାଗ ନ କରନ୍ତି ତେବେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଜୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ ।"

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ୧ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉତ୍ତର ଦିଅ ।

(କ) ୧୯୩୦ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୨୨ ତାରିଖ କାହିଁକି ସ୍ମରଣୀୟ ?

(ଖ) ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଅଯୋଧ୍ୟା ତ୍ୟାଗ କ'ଣ ଶିକ୍ଷା ଦିଏ ?

(ଗ) 'ଯାହା ଆଦେଶ ହେବ ତାହା ପାଳନ କରିବୁ' ଏହା କିଏ କାହାକୁ କହିଛନ୍ତି ?

(ଘ) ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଅନୁସାରେ ବର୍ତ୍ତମାନର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ'ଣ ?

୨. ୨ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ । ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉତ୍ତର ଦିଅ ।

(କ) ମହାତ୍ମାଜୀ ଆଶ୍ରମ ପରିତ୍ୟାଗ କଲାବେଳେ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଥିବା ମନ୍ତ୍ରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ?

(ଖ) ସାବରମତୀ ଆଶ୍ରମ ତ୍ୟାଗ କଲାବେଳେ କେଉଁ ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଥିଲେ ?

(ଗ) ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ତ୍ୟାଗ ଦୃଶ୍ୟ କ'ଣ ସ୍ମରଣ କରାଇ ଦିଏ ?

ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତର :

୧.(କ) ୧୯୩୦ ମସିହା ସ୍ମରଣୀୟ କାରଣ ପରାଧୀନ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ସ୍ୱାଧୀନତାର ସୁପ୍ତ ଶକ୍ତି ଜାଗ୍ରତ ହେଇଥିଲା ।

(ଖ) ଦୁଃଖ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସତ୍ତ୍ୱେ ଧୀର ଓ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ।

(ଗ) ଅହମଦାବାଦର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ନରନାରୀ ବାପୁଜୀଙ୍କୁ କ'ଣ କହିଛନ୍ତି ।

(ଘ) ବିଦେଶୀ ବସ୍ତ୍ର ବର୍ଜନ କରି ସ୍ୱଦେଶୀ ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ କରିବା ବର୍ତ୍ତମାନର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ କହିଛନ୍ତି ।

୭.(କ) ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଆସିବା ସ୍ୱାଭାବିକ, ତେଣୁ ଜୀବନ ଚାଲିଗଲେ ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

(ଖ) ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ନଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଫେରିବିନାହିଁ । ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ନଚେତ୍ ମୃତ୍ୟୁ ନେଇ ଫେରିବି ବୋଲି ଗାନ୍ଧିଜୀ କହିଛନ୍ତି ।

(ଗ) ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ତ୍ୟାଗ ଦୃଶ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ । ଏହା ରାମାୟଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଚଉଦବର୍ଷ ଅଯୋଧ୍ୟାତ୍ୟାଗର ଦୃଶ୍ୟ ସ୍ମରଣ କରାଇଦିଏ ।

ବି.ଦ୍ର. : ଏହିପରି ପରବ□ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ଉ□ର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ଅଭ୍ୟାସପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(୨)

ଜୀବନ ଚାହେଁ ନୂତନତ୍ୱ । ଠିକ୍ ଏହାଭଳି ସବୁଦିନେ ରହିବାଟାକୁ ଜୀବନ ପସନ୍ଦ କରେ ନାହିଁ । ଆଳସ୍ୟପରାୟଣ ଲୋକର ଜୀବନରେ ନୂତନତ୍ୱର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ । ଯେତେ ଧନ ସମ୍ପ□ି ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯଦି ନୂତନତା ବିଦାୟ ନେଇଗଲା, ପ୍ରକୃତ ସୁଖ କୁଆଡ଼େ ଉଭାଇଯାଏ । କାର୍ଲାଇଳ ଯଥାର୍ଥରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଆଳସ୍ୟ ଭିତରେ ହିଁ ସ୍ଥାୟୀ ନୈରାଶ୍ୟ ବସା ବାନ୍ଧିଯାଇଥାଏ । ତୁର୍କୀ ଦେଶରେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରବାଦ ଅଛି ଯେ, ସଇତାନ୍‌ର ଏଭଳି ଶକ୍ତି ଯେ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଲୋଭିତ କରି ନିଜ ସାଙ୍ଗକୁ ନେଇଯାଏ; କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ଲୋକ ଅଳସୁଆ, ସେ ସଇତାନ୍‌କୁ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ନିଜ ଦେହରେ ଆଣି ରଖିଦିଏ ।

ଲୋକ ତାହାର ଅଜାଣତରେ ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥରେ ଅଳସୁଆ ହୋଇଯିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ଆଜି ଆଖିକୁ ଦେଖିଲାଭଳି କିଛି ଗୋଟାଏ କାମ ନକରି ଆସନ୍ତାକାଲି ବା ସପ୍ତାହକ ପରେ ଅନେକ ଭଲ କାମ କରିବ ବୋଲି ଯେଉଁ ଲୋକ ଚିନ୍ତା କରୁଥାଏ ଓ ସେଥିପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଥାଏ, ସେ ଅଜାଣତରେ ଆଳସ୍ୟର ଶିକାର ହୋଇଯାଉଛି । ସେହି ଶ୍ରେଣୀର

ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖିବ ଯେ ବହୁ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଉଛନ୍ତି; ଅଥଚ କୌଣସି ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନକୁ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ଯାଉ ନାହାନ୍ତି । ବହୁତ ପଢ଼ିଲାଭଳି ହେଉଛନ୍ତି; କିନ୍ତୁ କିଛି ପଢୁ ନାହାନ୍ତି । ସେହିମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଚେଷ୍ଟରଫିଲ୍ଡ୍ କହିଥିଲେ— ଦୁର୍ବଳମନା ଲୋକଙ୍କର ଆଳସ୍ୟ ହେଉଛି ଏକମାତ୍ର ଆଶ୍ରା । ନିର୍ବୋଧ ଲୋକମାନେ ଆଳସ୍ୟ ଭିତରେ ହିଁ କାମରୁ ଛୁଟି ପାଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି ।

ସକ୍ରେଟିସ୍‌ଙ୍କ ଭାଷାରେ କୁହ ବା ମାର୍କସ୍‌ଙ୍କ ଭାଷାରେ କୁହ- ଗୋଟିଏ କଥା ଅତି ସ୍ପଷ୍ଟ । ଜଣେ ଯଦି କିଛି ନ କରୁଛି, ଆମେ କହୁ ସେ ଅଳସୁଆ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ଭୁଲିଯାଉ ଯେ ଜଣେ ଯେତିକି କାମ କରିବାର କଥା, ତାହା ଯଦି ସେ ନ କଲା ବା କରିବାର ସୁଯୋଗ ନ ପାଇଲା, ସେ ଆଳସ୍ୟରେ ସମୟ କଟାଉଛି ବୋଲି କୁହାଯିବ । ସକ୍ରେଟିସ୍ ତ ଏତେ ଦୂର କହିଛନ୍ତି- ଜଣେ ଯେଉଁ କାମ କରିଥିଲେ ସମାଜର ଅଧିକ ମଙ୍ଗଳ ହୁଅନ୍ତା, ସେ କାମ କରିବାର ସୁଯୋଗରୁ ବ□ତ ହୋଇ ସେ ଯଦି ଗୋଟିଏ ମାମୁଲି କାମ କରୁଛି ତେବେ ସେ ଜାଣି ବେକାର ବା ଅଳସୁଆ ହୋଇ ବସିଛି । ହେଲିଙ୍କ ଭାଷାରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ଆଳସ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଥମେ ଆସେ, ସେ ବୁଢ଼ିଆଣୀ ସୂତାଭଳି ତୁମ ଦେହରେ ଗୁଡ଼ାଇ ହୋଇଯାଏ । ଶେଷକୁ ଦେଖିଲାବେଳକୁ ତାହା ଲୁହା ଜଞ୍ଜିରଭଳି ମୋଟା ଓ ଶକ୍ତ ହୋଇଗଲାଣି । ସେତେବେଳେ ତାହାର ବନ୍ଧନରୁ ଖସିବା କଷ୍ଟ ହୁଏ । ମନୁଷ୍ୟ ଚାହେଁ, ଅନ୍ୟମାନେ ନ ଜାଣନ୍ତୁ ସେ ସେ ଅଭାବ ଭିତରେ ରହିଛି । ତେଣୁ ସେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଲୁଚାଏ । କିନ୍ତୁ

ସଂସାରର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ହେଉଛି, ଯେ ସେ ନିଜଠାରୁ ଆଳସ୍ୟକୁ ଲୁଚାଏ; ଅର୍ଥାତ୍ ଆଳସ୍ୟବଶତଃ ସେ ଗୋଟାଏ କାମ ନ କଲେ ନିଜକୁ ନାନା ଯୁକ୍ତିଦେଇ ବୁଝାଇଦିଏ ଯେ ସେ କାମଟା କରିବା ଦରକାର ନଥିଲା ।

ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଜଣେ ଦାର୍ଶନିକ ପଚାରିଲେ– ତୁମେ ଜୀବନକୁ କ'ଣ ପ୍ରକୃତରେ ଭଲପାଅ ? ଯଦି ଭଲପାଉଛ ସମୟ ନଷ୍ଟ କର ନାହିଁ । କାରଣ ସମୟ ବା କାଳର ସମଷ୍ଟି ହିଁ ଜୀବନ । ଯେତିକି ଦରକାର ତାହା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଶୋଇଲେ ଆୟୁଷ ହାନିହେଲା ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ । କାରଣ ପୁଣିଥରେ ଚେତାଇ ଦେଉଛି ଯେ ଆୟୁଷଟା ହେଉଛି କାଳର ସମଷ୍ଟି । ଆଳସ୍ୟ ଭିତରେ ବୁଡ଼ିରହିବା ଓ ନିଜକୁ ତିଳତିଳ କରି ମାରିବା ଏକା କଥା । ଜଣେ ଧର୍ମପରାୟଣ ଲୋକ ଥରେ କହିଥିଲେ– ଭଗବାନ୍ ଓ ସଇତାନ୍ ପୃଥିବୀକୁ ଆସିଲେ ଶିଷ୍ୟ ବାଛିବାପାଇଁ । ଯେଉଁମାନେ କାଠ କାଟୁଥିଲେ, ଜାଲ ବୁଣୁଥିଲେ, ହଳ କରୁଥିଲେ, ସେଇମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଭଗବାନ୍, ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ବାଛିନେଲେ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ କିଛି ନ କରି ଅଳସୁଆ ହୋଇ ବସିଥିଲେ, ସଇତାନ୍ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁହିଁ ତାହାର ଶିଷ୍ୟ ବାଛିଲା ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

(ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ନିଜ ଭାଷାରେ ଦିଅ)

(କ) ଏକ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ : ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ ।

୧. ଅଳସୁଆ ଲୋକ କାହାକୁ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ କେଉଁଠାରେ ରଖେ ?

୨. ନିର୍ବୋଧ ଲୋକମାନେ କ'ଣ ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି ?

୩. ଜୀବନକୁ ପ୍ରକୃତ ଭଲ ପାଇବାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

୪. କେଉଁମାନଙ୍କୁ ଭଗବାନ ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ବାଛି ନେଲେ ?

(ଖ) ଦୁଇ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ : ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ ।

୧. ତୁର୍କୀ ଦେଶର ସାଧାରଣ ଲୋକେ କେଉଁ କଥାକୁ ପ୍ରବାଦ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ?

୨. କେଉଁ ଚିନ୍ତା ମଣିଷକୁ ତା' ଅଜାଣତରେ ଆଳସ୍ୟର ଶିକାର କରେ ?

୩. ମଣିଷ କାହାକୁ ଓ କାହିଁକି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଲୁଚାଏ ?

(୩)

ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କରିବା ଦିନରୁ ଏଇ କେତେବର୍ଷ ଧରି ଆମେ ଆମ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱାଧୀନତା କହିଲେ ଯାହା ବୁଝାଏ- ସେତିକି କେବଳ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣତର ତଥା ମହତ୍ତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଅର୍ଜନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ୟମ କରିଥାଇଁ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଥରେ କହିଥିଲେ, "ଦେଶର ଗୋଟିଏ ପ୍ରାନ୍ତରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରାନ୍ତ ଯାଏଁ ମୁଁ ସର୍ବତ୍ର ବୁଲିଚି ଏବଂ ଦେଖିଚି ଅଗଣିତ ଜ୍ୟୋତିହୀନ ଆଖି, ମଣିଷର ଦୟନୀୟ ପ୍ରତିଛବି । ସେମାନେ ଭାରତର । ଏଇସବୁ କୁଡ଼ିଆ ଘରେ, ଖତଗଦା ମଝିରେ, ଯେଉଁ ଦୀନ ଅକି□ନ ଲୋକେ ବାସ କରିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଜ୍ଞାନର ନିର୍ଯ୍ୟାସ କିନ୍ତୁ ଗାଢ଼ତା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ରହିଚି ।"

ଏହି ଉକ୍ତିରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆମ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ବୈଷୟିକ ଦାରିଦ୍ର୍ୟତା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସମ୍ପଦ କଥା ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ଏଇ ବୈଷୟିକ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂର କରିବାପାଇଁ ଏବଂ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନରେ ବିଶ୍ୱାସ ଦୃଢ଼ତର କରିବାପାଇଁ ଆମକୁ ସବୁମତେ ଉଦ୍ୟମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଆମ ଦୀନ ଜନତାର ଅବସ୍ଥା ଆମ ଦେଶର ଅବସ୍ଥାର ପ୍ରତୀକ । ସେମାନେ ଯେଉଁ ଖାଦ୍ୟ ଖାଆନ୍ତି ତାହା ଶରୀରର ପୁଷ୍ଟି ସାଧନରେ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ସହଜରେ ସେମାନେ ରୋଗ କବଳରେ ପଡ଼ନ୍ତି । ଦରିଦ୍ର ଓ ନିରାଶ୍ରୟ ଲୋକ

ଯେଉଳି ଭାବରେ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରନ୍ତି ତାହା ମଣିଷ ଉପଯୋଗୀ ନୁହେଁ । ଅତଏବ ଖାଦ୍ୟ, ବସ୍ତ୍ର ଓ ଆଶ୍ରୟ ଆମ ଲୋକଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଓ ପ୍ରଧାନ ଆବଶ୍ୟକତା ।

ଯୋଜନାକୃତ ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନୟନ ଦ୍ୱାରା ଆମେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ଓ ରପ୍ତାନି ବାଣିଜ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି କରିବାପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥାଇଁ । ଏଇ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବୟନ ଶିଳ୍ପର ପ୍ରସାର ହେବ; ଲୋକଙ୍କୁ ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟରେ ବସ୍ତ୍ର ମିଳିପାରିବ । ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଯୋଜନାମାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ସ୍ୱଳ୍ପବେତନଭୋଗୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବାସଗୃହ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଯେତେ ପରିମାଣରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର କଥା, ବହୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ହୋଇ ନ ପାରିବାର ପ୍ରଧାନ କାରଣ ହେଉଚି, ଏ ପ୍ରକାର ଜାତୀୟ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ଭାବଗତ ଆନ୍ତରିକତାର ଅଭାବ । ସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହେଉ କି ଅନ୍ୟତ୍ର ହେଉ, ଯେଉଁଠି ଲୋକେ ଏ ପ୍ରକାର ଦାୟିତ୍ୱରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଏକ ଜାତୀୟ ଅଭିମାନ ଜାଗ୍ରତ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

(ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ନିଜ ଭାଷାରେ ଦିଅ)

(କ) ଏକ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ : ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ ।

୧.   ଆମେ କେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଅର୍ଜ୍ଜନ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିଥାଉ ?

୨.   ଆମେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର କେଉଁ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉଦ୍ୟମ କରିଥାଉ ?

୩.   ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲେ କ'ଣ ହେବ ?

୪.   ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକର ଯେତେ ପରିମାଣରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାକଥା ନହୋଇ ପାରିବାର ପ୍ରଧାନ କାରଣ କ'ଣ ?

(ଖ) ଦୁଇ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ : ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ ।

୧.   ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଭାରତର ସ୍ୱରୂପ କ'ଣ ଥିଲା ?

୨.   ବୈଷୟିକ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ କିପରି ଦୂର କରାଯାଇପାରିବ ?

୩.   ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ପ୍ରଥମ ଓ ପ୍ରଧାନ ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ ?

(୪)

ଦେଶଛାଡ଼ି ଜଣେ ଯଦି ବିଦେଶରେ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ରହିଯାଏ । ତେବେ ସେଇ ବିଦେଶଟା ତାଙ୍କର ଦ୍ୱିତୀୟ ଘର ହୋଇଯାଏ । ସବୁ ଅପ୍ରୀତିକର ସ୍ମୃତିକୁ ଭୁଲିଯାଇ ମୋହନ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଚିତ୍ର ହୃଦୟରେ ଧରି ଫେରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ବିଦାୟକାଳୀନ ସଭାରେ ଭାରତୀୟଙ୍କ ସହିତ ଅନେକ ଇଂରେଜ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ବିଦାୟ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନାର ଉ□ର ଦେଇ ଗାନ୍ଧିଜୀ

କହିଥିଲେ, "ଯଦି ମାତୃଭୂମି ପରେ କେଉଁ ଦେଶ ମୋର ଅଧିକ ପ୍ରିୟ, ପବିତ୍ର ହୋଇଥାଏ ତେବେ ତାହା ହେଉଛି ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା । ମୁଁ ଦୁଃଖର ସହିତ ଏ ଦେଶ ଛାଡୁଛି । ବ□ମାନ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଓ ମୋ ଭିତରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟବଧାନ ରହିବ ତାହା ବରଂ ମତେ ଏ ଦେଶ ଆଡ଼କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବ । ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର କଲ୍ୟାଣ ଦେଖିବାକୁ ମୁଁ ସର୍ବଦା

ବ୍ୟାକୁଳିତ ହେଉଥିବି । ଏଠି ମୋର ଦେଶବାସୀଙ୍କଠାରୁ ଯେଉଁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ପାଇଛି ଏବଂ ୟୁରୋପୀୟମାନେ ମତେ ଉଦାରଭାବେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଯେଭଳି ଆଗେଇ ଆସିଛନ୍ତି, ତାହା ମୋର ସବୁଦିନେ ସ୍ମରଣ ରହିବ ।"

କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ, ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ନୁହେଁ, ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦରଟି ସ୍ଥାନରେ ଗାନ୍ଧୀ ବା'ଙ୍କ ସହିତ ବିଦାୟ ନେବାକୁ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଅତି ଆନ୍ତରିକ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ମିଳୁଥିଲା । କେତେ ସ୍ଥାନରେ ସେ କହୁଥିଲେ, ଯେଉଁ ଯୁବକମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ପ୍ରାଣ ଦେଇଛନ୍ତି ସେମାନେ ତାଙ୍କଠାରୁ ମହାନ୍ । ଆଠବର୍ଷ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ସଂଗ୍ରାମ ଚାଲିଛି । ଭାରତୀୟମାନେ ସାହସର ସହିତ ଲଢ଼ିଛନ୍ତି । ୟୁରୋପୀୟମାନେ ପଛରେ ପଡ଼ିନାହାନ୍ତି । ଯାହାହେଉ ଏବେ ଯୁଦ୍ଧ ସରିଲା । ଉଭୟ ପକ୍ଷର କ୍ଷତ ଶୀଘ୍ର ଆରୋଗ୍ୟ ହେଉ ବୋଲି ସେ କାମନା କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର କ୍ଳାନ୍ତ ଦେହ ମନ ଦେଶକୁ ଫେରି କିଛିଦିନ ବିଶ୍ରାମ ନେବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ ଥିଲା । ମାତ୍ର ଗୋଖଲେ ତାଙ୍କୁ ଡକାଇଲେ । ସେତେବେଳେ ଗୋଖଲେ ଲଣ୍ଡନରେ । ଅଗତ୍ୟା ଯିବାକୁ ହେବ । ସାଙ୍ଗରେ କ୍ୟାଲେନ୍‌ବାକ୍ ଯାଉଥିବାରୁ ମୋହନ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହେଲେ ।

ଜାହାଜରେ ପଶିବା ପୂର୍ବରୁ ମୋହନ ସ୍ମିସନ ଓ ପୋଲାର୍କଙ୍କ ହାତରେ ସ୍କଟ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ପାଖକୁ ଗୋଟିଏ ଉପହାର ପଠାଇଥିଲେ । ତାହା ହେଉଛି ହଳେ ଚପଲ- ଯାହାକୁ ଜେଲ୍‌ରେ ଥିବା ସମୟରେ ମୋହନ ଯତ୍ନର ସହିତ ତିଆରି

କରିଥିଲେ । ସ୍କଟ୍‌ସ୍ ତାଙ୍କ କୃଷି ଫାର୍ମରେ ଖରାଦିନେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ପ୍ରତିଦିନ ଏହି ଚପଲ ପିନ୍ଧି ବୁଲନ୍ତି । ୧୯୩୯ ରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ସତୁରୀତମ ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ଉପଲକ୍ଷେ ଗୋଟିଏ ସ୍ମାରକୀ ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥାଏ । ସେଥିରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖା ଦେବାପାଇଁ ଆୟୋଜକମାନେ ସ୍କଟ୍‌ସ୍‌ଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ ।

ଏହି ସ୍ମାରକୀରେ ସ୍କଟ୍‌ସ ସମସ୍ତ ତିକ୍ତତା ଭୁଲି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଆନ୍ତରିକତାପୂର୍ଣ୍ଣ କେତୋଟି ଧାଡ଼ି ଲେଖିଥିଲେ । ସେ ଆରମ୍ଭ କଲେ, "ଗୋଟିଏ ପୁରୁଷ ପୂର୍ବେ ମୁଁ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଶତ୍ରୁପକ୍ଷ ଥିଲି ।" ସ୍କଟ୍‌ସ୍ ମୁକ୍ତକଣ୍ଠରେ

କହିଥିଲେ, "ମହାତ୍ମାଙ୍କ ପରି ମଣିଷ ଆମକୁ ଘଷରା, ତୁଚ୍ଛ ଓ ନିରର୍ଥକ ଜୀବନରୁ ଟାଣି ଆଣନ୍ତି ଏବଂ ସେ ଅକ୍ଳାନ୍ତଭାବେ ଦୀନଦୁଃଖୀଙ୍କ ସେବାରେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବାକୁ ଆମକୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରନ୍ତି ।"

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

(ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ନିଜ ଭାଷାରେ ଦିଅ)

(କ) ଏକ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ : ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ ।

୧. ଗାନ୍ଧିଜୀ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର କ'ଣ ଦେଖିବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଉଥିଲେ ?

୨. କେଉଁ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଆନ୍ତରିକ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ମିଳିଥିଲା ?

୩. ଗାନ୍ଧିଜୀ କେଉଁ ଦୁଇ ପକ୍ଷର କ୍ଷତ ଶୀଘ୍ର ଆରୋଗ୍ୟ ହେଉ ବୋଲି କାମନା କରିଛନ୍ତି ।

୪. କେଉଁମାନେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଠାରୁ ମହାନ ।

(ଖ) ଦୁଇ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ : ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ ।

୧. ମୋହନ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରୁ କ'ଣ ନେଇ ଫେରିଲେ ?

୨. କେଉଁ କଥା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସ୍ମରଣରେ ରହିବ ।

୩. ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସ୍ମାରକୀ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ସ୍କଟ୍‌ସ୍ କ'ଣ ଲେଖିଥିଲେ ?

ସାହିତ୍ୟ ଜାତୀୟ-ଜୀବନର ମାନମନ୍ଦିର; ଜାତୀୟ-ଜୀବନର ପରିମାପକ । ଯେବେ ଜାତୀୟ-ଜୀବନର ଉନ୍ନତିର ପରିମାଣ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କର, ଜାତୀୟ-ଜୀବନର ଗତି ନିରୂପରଣ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କର, ତେବେ ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିପାତ କର, ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟର ପୃଷ୍ଠା ଉଦ୍‌ଘାଟନ କର; ତୁମ୍ଭ ମନରୁ ସମସ୍ତ ସନ୍ଦେହ ଦୂର ହେବ । ଦୂରବ□ ହୋଇ ଜାତିର ଅବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରଣା କରିବାକୁ ହେଲେ ତାହା ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ମିଳିବ । କିଏ କେଉଁ ଦେଶରୁ କେଉଁ ଅମୂଲ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ବୋହିଆଣିଛନ୍ତି, କିଏ କେଉଁ ସମୁଦ୍ରରେ ନିମଗ୍ନ ହୋଇ କି କି ରତ୍ନ ସଂଗ୍ରହ କରିପାରିଛନ୍ତି, ତାହା ସମସ୍ତ ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟ ମନ୍ଦିରରେ ସଂଚିତ ଓ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଅଛି । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକ କହିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ।

ମୋହର ପ୍ରାଣରେ ଏହି ଭାବ ବିଶେଷଭାବରେ ଉଦିତ ହୋଇଥିଲା । ତାହା ସଂକ୍ଷେପରେ ଏଠାରେ କହିଲି । କି ଭାବରେ ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟର ଗଠନ ହୋଇଥାଏ, ତାହା ବ□ମାନ କି□ ଆଲୋଚନା କରିବା । ସମୟ ବିଶେଷରେ ଜାତି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବଳ ଆକାଙ୍କ୍ଷା, ଉଦ୍ଦୀପନା, ଆଶା ଓ ଅନୁରାଗ ଜାତୀୟ ଜୀବନରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଜାତି ମଧ୍ୟରେ ଏହି ପ୍ରବଳ ଭାବ ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟ ଗଠନର ବିଶେଷ ଅନୁକୂଳ ଅବସ୍ଥା । ଇତିହାସ ଆଲୋଚନା କଲେ ଦେଖିପାରିବ ଯେ, ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସମୟରେ ଜାତି ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରବଳ ଆକାଙ୍କ୍ଷା ପ୍ରବେଶ କରି ଜାତୀୟ-ଜୀବନ ଓ ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସାହିତ୍ୟକୁ ଗଠନ କରିଦେଇଛି । ଏ ଶୁଭ ମୁହୂ□ଯେଉଁ

ଜାତି ମଧ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୁଏ, ସେ ଜାତି ପରମ ସୌଭାଗ୍ୟବାନ୍ ବୋଲି କହିବାକୁ ହେବ । ଗୋଟିଏ ଆକାଙ୍କ୍ଷା ଏକ ସ୍ଥାନରୁ ବାହାରି ଦାବାଗ୍ନି ସଦୃଶ ଦେଶଯାକ ବ୍ୟାପିଯାଏ ଏବଂ ଭାଷା ମଧ୍ୟରେ ଜୀବନ୍ତ ମୂ□ପରିଗ୍ରହଣ କରି ସାହିତ୍ୟ ରୂପେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ । ସାମୟିକ ଉଦ୍ଦୀପନାରୁ ଏହାର ଜନ୍ମ ସତ୍ୟ; ମାତ୍ର ଏହା ଯୁଗେ ଯୁଗେ ମାନବପ୍ରାଣକୁ ସଞ୍ଜୀବିତ ଓ ଉଦ୍ଦୀପିତ କରେ । ଯେତେବେଳେ ଜାତିର ପ୍ରାଣ ଅବସନ୍ନ ଭାବରେ ରହିଥାଏ, ଯେତେବେଳେ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ନିତାନ୍ତ

ଅନୁର୍ବର ହୋଇପଡ଼େ, ସେତେବେଳେ ଜାତୀୟ-ଜୀବନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁମାନେ ଭାବନ୍ତି, ନୂତନ ସାହିତ୍ୟ ଗଠନ କରିବାକୁ ଯେଉଁମାନେ ବାଞ୍ଛା କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର କଠୋର ସାଧନା କରିବା ଉଚିତ । ମହାତ୍ମା ଇମର୍ସନ୍ ଏକ ସ୍ଥାନରେ କହିଛନ୍ତି, "ଯେତେବେଳେ ଜାତି-ଜୀବନରେ ଓ ଜାତୀୟ-ସାହିତ୍ୟରେ ଅବସାଦ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଉନ୍ନତ ଜାତିର ଓ ଉନ୍ନତ ଯୁଗର ସାହିତ୍ୟ ଆଲୋଚନା ତହିଁର ପ୍ରଧାନ ଔଷଧ ।" ଏହା ଉପରେ ଅଧିକ କଥା କହିବା ଅନାବଶ୍ୟକ । ମୋର ଏତିକି ନିବେଦନ ଯେ, ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଜାତୀୟ-ସାହିତ୍ୟ ଗଠିତ ହେଲେ ତାହା ଘରେ ଘରେ ପ୍ରବେଶକରି ଜାତୀୟ-ଜୀବନକୁ ଏକ ଛାଞ୍ଚରେ ଢାଳି ପଦାରେ ଠିଆକରେ, ସାହିତ୍ୟ-ସେବକମାନଙ୍କର ତହିଁ ପ୍ରତି ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସର୍ବଦା ସମ୍ମୁଖରେ ରଖି ଲେଖନୀ ଚାଳନା କରିବା ଶ୍ରେୟ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

(ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ନିଜ ଭାଷାରେ ଦିଅ)

(କ) ଏକ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ : ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

୧. ସାହିତ୍ୟକୁ ଜାତୀୟ ଜୀବନର କ'ଣ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?

୨. କେତେବେଳେ ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟ ଗଠିତ ହୁଏ ?

୩. କ'ଣ ଜୀବନ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି ପରିଗ୍ରହଣ କରି ସାହିତ୍ୟ ରୂପେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ?

୪. କେଉଁମାନେ କଠୋର ସାଧନା କରିବା ଉଚିତ ?

(ଖ) ଦୁଇ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ : ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ⃞ର ଦିଅ ।

୧. ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିପାତର ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ ?

୨. କେତେବେଳେ ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ?

୩. ସାହିତ୍ୟ ସେବକମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ କ'ଣ ହେବା ଉଚିତ ?

(୬)

ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦରରେ ଆଜି ମନେପଡ଼େ ନୃଶଂସ ଜେନେରାଲ୍ ଡାୟାର । ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗ୍‌ରେ ଆଜି ଯେଉଁ ନଭଶ୍ଚୁମ୍ବି ସ୍ମରଣ ସ୍ତମ୍ଭ ଠିଆ ହୋଇଛି, ଠିକ୍ ସେଇଠି ମଶାମାଛି ପରି ମଣିଷକୁ ମାରିଥିଲା ଜେନେରାଲ୍ ଡାୟାର । ପୁଣି କେତେବର୍ଷ ପରେ ୧୯୪୨ ରେ ଭାରତୀୟ ଜନତା ଉପରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସରକାରଙ୍କର ଗୁଳି ଚାଲିଲା ପା⃞ଶହ ଅଠତିରିଶ ଥର । ମରିଥିଲେ ଏକ ହଜାର ଅଠାଇଶ, ଆହତ ହେଲେ ବତିଶି ଶହ; ତା'ଛଡ଼ା ଜେଲ୍, ଜୋରିମାନା, ମାଡ଼, ଗାଳି, ଅତ୍ୟାଚାରର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ ।

ଏବେ ପୁଣି ମନେପଡ଼ନ୍ତି ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ । ପଞ୍ଜାବର କେଉଁ ଏକ ଅନାମଧେୟ ନାଭା ଜେଲ୍‌ରେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ହେଲା ଦାରୁଣ ଅତ୍ୟାଚାର । ନିରନ୍ଧ୍ର ନିଭୃତ କୋଠରି; ମଶା, ମାଛି, ମୂଷାମାନଙ୍କର ଉପଦ୍ରବ । କୋଟିପତି ମୋତିଲାଲଙ୍କ ପୁଅ ଜବାହାର, ହାରୋ-ଏଟନର ରାଜକୁମାର ଜବାହାର । କାହାଣୀ ପରି ଲାଗେ- ନାଭା ଜେଲ୍‌ରେ ଶୟନ, ମୁହଁ ଉପରେ ମଶାମାନଙ୍କର ବେହରଣ । ଶୋଇବା ନହେଲେ ଉଠିବସି ଭାରତର ଭବିଷ୍ୟତ କଥା ଭାବିଲେ

ଅମୃତପୁତ୍ର ଜବାହାର । ବହୁବାର ଜେଲ୍ ଜୋରିମାନାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ଆଧୁନିକ ଭାରତର ଭାଗ୍ୟବିଧାତା ବ୍ରିଟିଶ୍ ଜଜ୍ ମାନଙ୍କୁ ଯାହା ଶୁଣାଇଥିଲେ, ମନେପଡ଼ିଲେ ଅନ୍ତର ଆଜି ଗୌରବରେ ଭରିଯାଏ । ଥରେ କଚେରିରେ ତାଙ୍କ ବିଚାର ଚାଲିଥିଲାବେଳେ ଜଣେ ଜଜ୍‌ଙ୍କୁ ସେ ଶୁଣାଇଥିଲେ- "ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଭାରତର ସେବା କରିବାଠୁଁ ବଳି

ସୌଭାଗ୍ୟ ଆଉ କିଛି ହୋଇପାରେନା । ତା'ଛଡ଼ା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପରି ନେତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କାମ କରିବା ଏକ ପରମ ସୌଭାଗ୍ୟ । ଦେଶରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଲଢୁଲଢୁ ଦେଶ ପାଇଁ ଆତ୍ମବଳି ଦେବାଠାରୁ ଅଧିକ ଗୌରବ ଆଉ ମଣିଷର କ'ଣ ଥାଇପାରେ ?" ଆଜି ଏସବୁ ଇତିହାସ । ଯେଉଁମାନେ ମୁହାଁମୁହିଁ ଠିଆହୋଇ ରକ୍ତମାଂସର ଶରୀର ନେଇ ଏସବୁ ସହ୍ୟ କରିଥିଲେ, ସେମାନେ ଏବେ ଇତିହାସର କଥାବସ୍ତୁ । ସେହିମାନଙ୍କ ଚରମ ତ୍ୟାଗର ମୂଲ୍ୟରେ ଏହି ଦେଶକୁ ବହିଆଣିଥିଲେ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଲୋକ ।

ଯେଉଁମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଣିଥିଲେ; ସେମାନେ ତାଙ୍କ କାମ ସାରିଦେଇ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ତାକୁ ରଖିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର, ବିଶେଷତଃ ଆମ ଯୁବକବନ୍ଧୁ ମାନଙ୍କର । ଯେକୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟର ପ୍ରଜ୍ଞା ଓ ଯୌବନର ଶକ୍ତି ଦରକାର । ଗାନ୍ଧୀ ଥିଲେ ଏ ଦେଶର ପ୍ରଜ୍ଞା ଓ ନେହେରୁ ଥିଲେ ଯୌବନର ପ୍ରତୀକ ସାହସ ଓ ଶକ୍ତି । ସେହି ମହାପୁରୁଷମାନେ ଏ ଦେଶର ଯେଉଁ ଦୃଢ଼ ଭିତ୍ତିସ୍ଥାପନ କରିଯାଇଛନ୍ତି, ତାକୁଇ ରକ୍ଷା କରିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ଜାତିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଜାତି ଯୁବକମାନଙ୍କ ଶକ୍ତି ଉପରେ ବେଶି ନିର୍ଭର କରୁଥିବାରୁ ଯୁବକମାନେ ହିଁ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସବୁଠୁ ବେଶି ଜାଗ୍ରତ ହେବା ଦରକାର । ଜାଗୃତିର ଅର୍ଥ ଅସଂଯତ ଉନ୍ମାଦ ନୁହେଁ, ସଂଯତ କର୍ମବାଦ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

(ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ନିଜ ଭାଷାରେ ଦିଅ)

(କ) ଏକ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ : ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

୧. ୧୯୪୨ ମସିହା କାହିଁକି ସ୍ମରଣୀୟ ?

୨. କେଉଁମାନେ ଇତିହାସର କଥାବସ୍ତୁ ?

୩. ବ□ମାନ ସ୍ୱାଧୀନତା ରକ୍ଷା କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ କାହାର ?

୪. ଯେ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ କାହା ପ୍ରଜ୍ଞା ଓ କାହାର ଶକ୍ତି ଦରକାର ?

(ଖ) ଦୁଇ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ : ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

୧. ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗ୍ କାହିଁକି ମନେପଡ଼େ ?

୨. ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ଉପରେ କିପରି ଅତ୍ୟାଚାର କରାଯାଉଥିଲା ?

୩. ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କର କ'ଣ ରକ୍ଷା କରିବା ଜାତିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ?

(୭)

ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱ ସମନ୍ୱିତ ସାମୁଦ୍ରିକ ଆକଳନ ରିପୋର୍ଟରେ ଜଳବାୟୁ ପରିବ□ନ, ସାମୁଦ୍ରିକ ପ୍ରାଣୀ ସମ୍ବଳର ମାତ୍ରାତିରିକ୍ତ ଆହରଣ, ସାମୁଦ୍ରିକ ଅଂଚଳର କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ବ୍ୟବହାର, ବଢୁଥିବା ପ୍ରଦୂଷଣ କଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ସମୁଦ୍ର ଉପରେ ମାତ୍ରାତିରିକ୍ତ ଚାପ ପକାଉଛି ବୋଲି ସତର୍କ କରାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ମାନବୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଫଳରେ ସମୁଦ୍ର ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଛି ସେହି ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତ ପରିଚାଳନା କରାନଗଲେ ଏବଂ ଏହି ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିର ଯେଉଁସବୁ ସମାଧାନ ଜଣାଅଛି ସେଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ହେଉଥିବା ବିଳମ୍ବର ପ୍ରତିକାର କରାନଗଲେ ସାମୁଦ୍ରିକ ସମ୍ବଳର ସହନଶୀଳତା ଧ୍ୱଂସ ହେବ

ଏବଂ ଅସନ୍ତୁଳିତ ସମୁଦ୍ର ସମ୍ବଳ ମଣିଷର ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗୀ ନହୋଇ ମାନବଜାତି ପାଇଁ ଏକ ଭୟାବହ ଭବିଷ୍ୟତ ସୃଷ୍ଟି କରିବ । ରିପୋର୍ଟଟି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି, "ମହାସାଗରଗୁଡ଼ିକର ବିଶାଳ ଆକାର ସତ୍ତ୍ୱେ ମଣିଷମାନଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ଆଉ ନଗଣ୍ୟ ହୋଇ ରହିନାହିଁ ।"

୨୨ ଜଣ ବିଶାରଦଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ବିଶ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟର ଆଧାରରେ ଏହି ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ଯାହାଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ସରକାର ଓ ନୀତିନିର୍ଦ୍ଧାରକମାନେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ତଥ୍ୟର ଆଧାରରେ ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତ ନିଷ୍ପତ୍ତିମାନ ନେଇ ସମୁଦ୍ର ସମ୍ବଳକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ । ଏହି ରିପୋର୍ଟର ମୁଖବନ୍ଧରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ମହାସଚିବ ବାନ୍ କି–ମୁନ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ଆକଳନ ରିପୋର୍ଟ ନିକଟ ଅତୀତରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା । ନିରନ୍ତର ବିକାଶ ଲକ୍ଷ୍ୟ (ଏସ୍.ଡି.ଜି.) ଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସହାୟକ ହେବ । ବିଶେଷ କରି ମହାସାଗର, ସାଗର ଓ ସାମୁଦ୍ରିକ ସମ୍ବଳର ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ସହନଶୀଳ ବ୍ୟବହାର ସଂକ୍ରାନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ- ଏସ୍.ଡି.ଜି.-୧୪ ପୁରଣ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ସହାୟକ ହେବ । ବାନ୍ କି-ମୁନ ଲେଖିଛନ୍ତି “ବିଶ୍ୱର ମହାସାଗରଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ପଡୁଥିବା ଚାପରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ସକାଶେ ବିଶ୍ୱ ସ୍ତରରେ ଆଶୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଜରୁରୀ ହୋଇପଡ଼ିଛି ।

ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ମୋଟ ୩୬୧୯ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବର୍ଗ କିଲୋମିଟର ଅଂଚଳରେ ସମୁଦ୍ର ରହିଛି । ଏହି ସାମୁଦ୍ରିକ ଅଂଚଳକୁ ପୃଥିବୀର ୭୩୦ କୋଟି ଲୋକ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଘନ କିଲୋମିଟର ସାମୁଦ୍ରିକ ଅଂଚଳର ଏକ ପଞ୍ଚମାଂଶକୁ ବ୍ୟବହାର କରୁଛୁ । ଏତିକି ଅଂଚଳ ହିଁ ଆମକୁ ଆମର ବାର୍ଷିକ ଅମ୍ଳଜାନ ଆବଶ୍ୟକତା, ସାରା ଜୀବନ ପାଇଁ ମଧୁର

ଜଳ ଏବଂ ଆମେ ଖାଉଥିବା ସମସ୍ତ ସାମୁଦ୍ରିକ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇଥାଏ । ସମୁଦ୍ର ଉପରେ ଆମର ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଆମମାନଙ୍କର ଆବାସସ୍ଥଳୀର ଅବସ୍ଥିତି, ଆମର ଅର୍ଥନୈତିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ, ସାମାଜିକ ନୀତିନିୟମ ଏବଂ ଏପରିକି ଜାତୀୟ ଓ ଆର୍ନ୍ତଜାତିକ ସାମୁଦ୍ରିକ ଆଇନ ତଥା ବୁଝାମଣାକୁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିଆସିଛି । ମାତ୍ର ମାନବୀୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନାଟକୀୟ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ଫଳରେ ଆମେ ସାମୁଦ୍ରିକ ସମ୍ବଳ ଉପରେ ମାତ୍ରାତିରିକ୍ତ ବୋଝ ଲଦି ଦେଉଛୁ । ୨୦୫୦

ମସିହା ବେଳକୁ ପୃଥିବୀର ଜନସଂଖ୍ୟା ହଜାରେ କୋଟି ଛୁଇଁଯିବ । ଫଳରେ ମୁଣ୍ଡପିଛା ଏକ ଘନ କିଲୋମିଟର ସାମୁଦ୍ରିକ ଅ□ଳର ଆଠ ଭାଗରୁ ଭାଗେ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଏହା ଆମମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ମେ□ାଇବା ସକାଶେ ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇ ନପାରେ ।

ମାନବୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ମଧ୍ୟ ସମୁଦ୍ର, ମହାସାଗରଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ପଡୁଛି । ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ କରାଯାଉଥିବା ଆଣବିକ ପରୀକ୍ଷଣ ଗୁଡ଼ିକର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତର ଅବତାରଣା କରାଯାଇଛି । ଆଣବିକ ପରୀକ୍ଷଣ ସୀମିତ ଅ□ଳରେ କରାଗଲେ ମଧ୍ୟ ତେଜସ୍କ୍ରିୟ ପଦାର୍ଥ ଦୀର୍ଘକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବଂ ପୃଥିବୀର ପ୍ରାୟତଃ ସବୁ ଅଂଚଳରେ ଜମା ହୋଇ ରହେ । ତେଜସ୍କ୍ରିୟ ପଦାର୍ଥ ବ୍ୟତୀତ ସମୁଦ୍ରରେ ତେଲ ବୋହିଯିବା ଏବଂ ମାତ୍ରାତିରିକ୍ତ ପରିମାଣରେ ମାଛ ଧରାଯିବା ତଥା ବେଳାଭୂମିରେ ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ପରି ଅର୍ଥନୈତିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମଧ୍ୟ ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବମାନଙ୍କ ପାଇଁ କ୍ଷତିକାରକ ହୋଇଥାଏ ।

ସମୁଦ୍ରର ଅମ୍ଳୀକରଣ (ଏସିଡ଼ିଫିକେସନ୍), ସମୁଦ୍ର ଜଳର ଲବଣାଂଶରେ ପରିବ□ନ ଏବଂ ସମୁଦ୍ର ଜଳରେ ଦ୍ରବୀଭୂତ ହୋଇଥିବା ଅମ୍ଳଜାନର ପରିମାଣ ହ୍ରାସ ପାଇବା ଇତ୍ୟାଦି ଜଳବାୟୁ ପରିବ□ନ ଯୋଗୁଁ ସଂଘଟିତ ହେଉଛି । ଏହା

ସମୁଦ୍ରର ସନ୍ତୁଳନକୁ ଭାରସାମ୍ୟଶୂନ୍ୟ କରିଦେଉଛି । ସମୁଦ୍ରରେ ମିଶୁଥିବା ପଦାର୍ଥ ସମୁହ ତଥା ବିଷାକ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ, ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍, ଜଳବାହୀ ଜୀବାଣୁ ଇତ୍ୟାଦି ମିଶୁଛନ୍ତି । ମଣିଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାମୁଦ୍ରିକ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଓ ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବଜଗତର ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ କ୍ଷତି କରାଯିବା ସହିତ ମାତ୍ରାତିରିକ୍ତ ପରିମାଣରେ ମାଛ ମାରିବା ଏବଂ ମାଛ ମାରିବା ସମୟରେ

ଅନାବଶ୍ୟକ ଭାବେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ମାରିଦିଆଯାଉଛି । ସାମୁଦ୍ରିକ ଅଂଚଳ ଉପରେ ମଣିଷର ନିର୍ଭରଶୀଳତା ବଢ଼ିଯିବା ଦ୍ୱାରା ଉପକୂଳ ଓ ସମୁଦ୍ର ତଳର ବ୍ୟବହାରରେ ପରିବ□ନ ଘଟୁଛି ।

ଜାହାଜ ଚାଳନା, ଶବ୍ଦ ତରଙ୍ଗ ଓ ଭୂକମ୍ପ ତରଙ୍ଗଭି□କ ସର୍ଭେ ଇତ୍ୟାଦି କରାଯିବା ଦ୍ୱାରା ପାଣିତଳେ ଶବ୍ଦ ପ୍ରଦୂଷଣ କ୍ରମାଗତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଛି । ପବନକଳ, ବ୍ୟାରେଜ, ଉପକୂଳ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଡ଼ିବନ୍ଧ ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁଁ ସାମୁଦ୍ରିକ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର ଋତୁକାଳୀନ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣରେ ବ୍ୟାଘାତ ସୃଷ୍ଟି ହେବାର ନିରନ୍ତର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲିଛି । ଏହା ସହିତ ଅତି ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ଭାବେ କେତେକ ଦେଶ ଓ ରାଜ୍ୟ ସମୂହ ସମୁଦ୍ରରେ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଜାତି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଜାତିର ମାଛ ଓ ଜଳଚର ପ୍ରାଣୀଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ସେମାନଙ୍କର ବଂଶବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଯେଉଁ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି ତାହା ଭବିଷ୍ୟତର ବିପଦରୁ ଡାକିଆଣି ସମୁଦ୍ର ସମ୍ବଳକୁ ଅସୁରକ୍ଷିତ କରିଦେଲାଣି ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

(ନିଜ ଭାଷାରେ ଉ□ର ଦିଅ)

(କ) ଏକ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ : ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ ।

୧. ମାନବୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଯୁକ୍ତିସଂଗତ ପରିଚାଳନା ନ କଲେ କ'ଣ ହେବ ?

୨. ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କେତେ ସାମୁଦ୍ରିକ ଅ□କ ବ୍ୟବହାର କରୁଛୁ ?

୩. ୨୦୫୦ ମସିହା ବେଳକୁ କ'ଣ ହେବ ?

୪. ସାମୁଦ୍ରିକ ଅ□ଳ ଉପରେ ମଣିଷର ନିର୍ଭରଶୀଳତା ବଢ଼ିବା ଦ୍ୱାରା କ'ଣ ଘଟୁଛି ?

(ଖ) ଦୁଇ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ : ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ ।

୧. ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱ ସମନ୍ୱିତ ଆକଳନ ରିପୋର୍ଟରେ କ'ଣ ସତର୍କ କରାଯାଇଛି ?

୨. ସାମୁଦ୍ରିକ ଅଞ୍ଚଳ ଆମକୁ କ'ଣ ଯୋଗାଇଥାଏ ?

୩. ମାନବୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର କେଉଁ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ସମୁଦ୍ର ଓ ମହାସାଗର ଉପରେ ପଡୁଛି ?

❑❑❑

ପଦ୍ୟାଂଶ

(୧)

୧. କବିତାଂଶକୁ ପାଠକରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉ□ର ଦିଅ ।

ଏହି କଥାମାନ ବାବୁରେ ମନେ ଥିବୁ ଧରି
ବଣିଜାର ଲୋକଙ୍କୁ ନିଯୋଗ କରିଥିବୁ
ପରଦେଶ କଳିକି ଡଗର ବରଜିବୁ ।
ସେ ଯାହା କହିବେ ତାହା ବୁଝିବୁଟି ସତ
ଦଣ୍ଡ ସାମ ଭେଦ ଆଦି କହିବ ସାମନ୍ତ ।
ଯାହାର କଥାରେ ବହୁଜନ ଆସି ମିଳି
ଦଳପତି ତାହାକୁ କରିବା ମନେ ଭାଳି ।
ରାଉତର ବରତନ ଦେବୁ ଶେଷ କରି
ତେବେ ସମରେ ପଶିବେ ହୋଇ ଆଗସରି ।
ମାଗନ୍ତା ଜନକୁ ତୁ ନ କରିବୁ ନିରାଶ
ତେବେ ସେ କୀରତି ରହଇ ଯେ ଦଶଦିଶ ।
ଅଲୋଭୀ ମିତ ବାବୁରେ ନିର୍ଲୋଭୀ କରଣ
ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଶରେ ତୁ କରିବୁ ବରଣ ।

ଗଡ଼ରେ ଥିବ ଯେହ୍ନେ ସକଳ ସ□ିବିଧି
ମତସିଂହ ଜାଣି ଯୋଦ୍ଧା ହେବେ ମହାଯୋଧି ।

ଆସ୍ଥାନେ ବସି ବୁଝିବୁ ଯାବତ ବିଧାନେ

ପାତ୍ରଙ୍କୁ ଘେନି ବିଚାର କରିବୁ ଗୋପନେ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

(ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ)

୧. ରାଜା ଦେଶରେ କାହାକୁ ବରଣ କରିବ ?

୨. ରାଜା କାହାକୁ ଦଳପତି ନିଯୁକ୍ତ କରିବ ?

୩. ରାଉତକୁ ବ□ନ ଦେଲେ ସେ କ'ଣ କରିବ ?

୪. କାହା ସହିତ ରାଜା ଗୋପନରେ ମନ୍ତ୍ରଣା କରିବ ?

୫. ପୂର୍ବର ଆସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଡଗରର ଭୂମିକା କ'ଣ ଥିଲା ?

ଆଦର୍ଶ ଉତ୍ତର

୧. ରାଜା ଅଲୋଭୀ ମିତ୍ର ଓ ନିର୍ଲୋଭୀ କରଣଙ୍କୁ ବରଣ କରିବ ।

୨. ଯାହା କଥାରେ ବହୁତ ଲୋକ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ପାରୁଥିବେ, ରାଜା ତାକୁ ଦଳପତି ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବ ।

୩. ରାଉତକୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ବ□ନ ନ ଦେଲେ, ସେ ଯୁଦ୍ଧରେ ଆଗୁଆ ହୋଇ ପଶିବ ନାହିଁ ।

୪. ରାଜା ନିଜର ପାତ୍ର/ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ଗୋପନରେ ମନ୍ତ୍ରଣା କରିବ ?

୫. ପୂର୍ବର ଆସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଡଗର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଥିଲା । ଡଗର ମୁଖରୁ ରାଜା ପଡ଼ୋଶୀ ଦେଶ ମାନଙ୍କର ଗତିବିଧି ଜାଣିପାରୁଥିଲେ ।

ବି.ଦ୍ର. : ଏହିପରି ପରବ□ୀ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଗୁଡ଼ିକର ଉ□ର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଗଣ ଅଭ୍ୟାସ କରିବେ ।

(୨)

୨. କବିତାଂଶକୁ ପାଠକରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉ□ର ଦିଅ ।

ଭୂମିରେ ଯେତେ ଜଳ ଥିଲା । ଶରଦେ ନିର୍ମଳ ହୋଇଲା ।
ଭ୍ରଷ୍ଟଯୋଗୀଙ୍କ ଚି□ଯେହ୍ନେ । ପୁଣି ନିର୍ମଳ ଯୋଗଧ୍ୟାନେ ।
ଶରଦ ଭୟେ ମେଘ ଗଲା । ଆକାଶ ନିର୍ମଳ ଦିଶିଲା ।
ଭାଙ୍ଗିଲା ଜନ୍ତୁଙ୍କ ଗହଳ । ଜଳୁ ହରିଲା ପଙ୍କମଳ ।
ହରି ଭକତି ବଳେ ଯେହ୍ନେ । ପାତକ ନ ଲାଗଇ ମନେ ।
ସକଳ ଜଳ ଛାଡ଼ି ମେଘେ । ଶୁଭ୍ର ଦିଶିଲେ ଶୂନ୍ୟମାର୍ଗେ ।
ସଂସାର ମୋହ ଛାଡ଼ି ଜନେ । ଯେହ୍ନେ ଦିଶନ୍ତି ଯୋଗଧ୍ୟାନେ ।
ପର୍ବତେ ଯେତେ ଜଳ ଥିଲା । ସ□ି ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲା ।
ଉ□ମ ଶିଷ୍ୟେ ତୋଷ ହୋଇ । ଗୁରୁ ଯେସନେ ଜ୍ଞାନ ଦେଇ ।
ଅଳପ ଜଳେ ଜନ୍ତୁ ଥାଇ । ରବି କିରଣେ ଭୟ ପାଇ ।
ଜୀବନ ଦିନୁଦିନ କ୍ଷୀଣ । ଦରିଦ୍ର-କୁଟୁମ୍ବ ଯେସନ ।

ଗଭୀର ଜଳେ ମୀନ ଥିଲେ । ରବି କରଣ ନ ଜାଣିଲେ ।
ଜଳେ ରମନ୍ତି ତୋଷଚି□ । ଅଜ୍ଞାନୀ ଜନଙ୍କର ମତେ ।

ଭୂମିରେ ପଙ୍କ ଧୀରେ ଧୀରେ । ଶୁଖିଲେ ଶରଦ ଶିଶିରେ ।
ଯେସନେ ଯୋଗଲୟ ପାଇ । ଅଜ୍ଞାନଭାବ କ୍ଷୟ ଯାଇ ।
ଶରଦ ଋତୁ ଗୁଣ ଭେଦି । ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇଲା ବାରିଧି ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

୧. ଶରତ ଋତୁର ଆଗମନରେ ଭୂମିରେ ଥିବା ଜଳରାଶି ନିର୍ମଳ ହୋଇଯିବା ଦେଖି କବି ଏହାକୁ କାହା ସହିତ ତୁଳନା କରିଅଛନ୍ତି ?

୨. କ'ଣ ପାଇଁ ମନରେ ପାପ ଲାଗେ ନାହିଁ ?

୩. ଗୁରୁ କାହାକୁ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ?

୪. ଅଳ୍ପ ପାଣିରେ ଥିବା ଜନ୍ତୁମାନେ କିପରି କଷ୍ଟ ପାଆନ୍ତି ?

୫. ମନୁଷ୍ୟର ଅଜ୍ଞାନ ଭାବ କିପରି କ୍ଷୟ ହୋଇଯାଏ ?

(୩)

୩. କବିତାଂଶକୁ ପାଠକରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉ□ର ଦିଅ ।

କବିତ୍ୱ ବନିତା କବିତା ପିତା ।
କହିବା ଲୋକ ତା'ର ଉପମାତା ।
କଲେ ତାକୁ ଭୋଗ ରସିକ ନେତା ।

କେତେହେଁ ଅବା ରହଇ ଯୋଗ୍ୟତା ।
କୁମତି ଗୁଆଁର ।

କେବଳ ବଇମାତ୍ର ଭାଇ ତାର ।

କବିତ୍ୱ ମଳୟ ପବନ ମତ ।

କରେ ରସିକ ତରୁ ପଲ୍ଲବିତ ।

କର୍କଶ ମୂର୍ଖ ଶୁଷ୍କତରୁ ମାତ୍ର ।

କେତେବେଳେହେଁ ନ ଧରଇ ପତ୍ର ।

କାମିନୀ ବିଭାବ ।

କରଇ ନିକି ନପୁଂସକ ଦ୍ରବ ।

କବିତ୍ୱ ରସ ଉ□ମ ଗୋକ୍ଷୀର ।

କରି ତହିଁ ସଙ୍ଗେ ସ୍ନେହ ଶାକର ।

କର୍ଣ୍ଣ ତୁଣ୍ଡରେ ଯେ କରଇ ପାନ ।

କିଛିହିଁ ସ୍ୱାଦୁ ଜାଣଇ ସେ ଜନ ।

କୁତ୍ସିତ ଯା ବୁଦ୍ଧି !

କରେ ତା ବଚନ ଆମ୍ବିଳ ଦଧି ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

୧. କବିତାର ପ୍ରକୃତ ଉପଭୋକ୍ତା କିଏ ?

୨. ନାରୀର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କାହାକୁ ଆକର୍ଷଣ କରିପାରେନା ?

୩. କବିତାର ସ୍ୱାଦୁ କିଏ କିପରି ଜାଣିପାରେ ?

୪. କବିତ୍ୱ ରୂପକ ବନିତାର ସମ୍ପର୍କୀୟ ଲୋକ ସବୁ କିଏ ?

୫. କବିତ୍ୱ ରୂପକ କ୍ଷୀର କିପରି ଦହି ହୁଏ ?

(୪)

୪. କବିତାଂଶକୁ ପାଠକରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉ□ର ଦିଅ ।

ବିଦଗ୍ଧ ଶାମୁକାରେ ଜଳ ଦେଲା ପ୍ରାୟେ
ସନ୍ତାପିତ ହେଉଛି ବିରହ ଯୋଗୁଁ କାୟେ ।
ଚନ୍ଦନାଦି ଉପଚାର,
ହେଉଛି ତପତଲୋହ ଜମ୍ବାଳ ପ୍ରକାର ।
ବିରହକୁ ଉପଚାର ମାତ୍ର ମନୋହାରୀ
ପଲ୍ଲବ ଶଯ୍ୟାଦି ଯେତେ ବିଅର୍ଥରେ କରି,
ଏବେ ଅନୁଭବ ହେଲା,
ଗ୍ରହରେ ମଙ୍ଗଳ ପଦ ଯେମନ୍ତ ରହିଲା ।

ବୃଦ୍ଧି ନଦୀ ତଟ ତରୁ ପରାୟେ ଜୀବନ
ସନ୍ଦେହ ପଡ଼ିଛି ଏଥିଁ ତରିବି କେସନ,

ରାହୁ ଦଶା ପ୍ରାୟ ମୋର,

ସୁଧାପାନ ଉ□ାରୁ ଛେଦନ ହେଲା ଶିର ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

୧. ଚନ୍ଦନ ଆଦି ଶୀତଳ ଉପଚାର ବିରହୀ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ କିପରି ଲାଗେ ?

୨. ଅମୃତ ପାନ ପରେ କାହାର ଶିର ଛେଦ ହୋଇଥିଲା ?

୩. ମଙ୍ଗଳ ଗ୍ରହର ମହତ୍ତ୍ୱ କ’ଣ ?

୪. ପୋଡ଼ା ଶାମୁକାରେ ପାଣି ଢାଳିଲେ କ’ଣ ହୁଏ ?

୫. ବିରହର ଉପଚାର କ’ଣ ?

(୫)

୫. କବିତାଂଶକୁ ପାଠକରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉ□ର ଦିଅ ।

ତୋ ମଧ୍ୟେ ଅଶେଷ ସଂସାର । ତୁ ନୋହୁ କାହାରି ଭିତର ॥

ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଅନ୍ତର ବାହାରେ । ଅନଳ ଜଳ ପବନରେ ॥

ଖୋଜିବା ତୋ ନ ଥିବା ସ୍ଥାନ । ନ ପାଇ ଅଣୁର ପ୍ରମାଣ ॥

ସମ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସର୍ବ ସ୍ଥାନେ । ଜୀବ ଅଜୀବ ଠୁଳ ଶୂନ୍ୟେ ॥

ତ୍ରିଗୁଣ ତ୍ରିବେଦ ତ୍ରିପୁର । ଅଶିକ୍ଷା ଶକ୍ତି ଏ ତୋହର ॥

ତୋର ଅଶିକ୍ଷା ଶକ୍ତି କର୍ମ । କର୍ମେ ଦେବାଧିଦେବେ ଭ୍ରମ ॥

କର୍ମ ଅଧୀନ ଏ ଜଗତ । କର୍ମର ପଥେ ଆତଯାତ ॥
ଉତ୍□ସ୍ଥିତି ପୁଷ୍ଟି କ୍ଷୟେ । ଏ ଚାରି କଥା କର୍ମମୟେ ॥
କାୟ ବଚନ ମନେ ଧରି । ଏ ତିନି ପଥେ କର୍ମ କରି ॥
ଏ ତିନି ପଥେ ଅଗୋଚର । ଏଣୁ ତୁ କର୍ମରୁ ବାହାର ॥
କର୍ମ ନ ପାରେ ତୋତେ ଛୁଇଁ । ଜଳେ ନ ତିନ୍ତେ ଯେହ୍ନେ ଛାଇ ॥
କର୍ମ ଯେ ତୋହର ଅଧୀନ । ତୁ ଥାଉ କର୍ମ ତହୁଁ ଭିନ୍ନ ॥
କର୍ମ କେବଳ ତୋର ମାୟା । ଦେହୁ ଜନ୍ମଇ ଯେହ୍ନେ ଛାୟା ॥
ଦେହର ତହିଁ ଶ୍ରମ ନାହିଁ । ଏ ରୂପେ ସୃଷ୍ଟି ତୋର ଯହିଁ ॥
ନିଶ୍ୱାସ ଆତଯାତ ପ୍ରାଏ । ଅକ୍ଲେଶେ ଉତ୍□ପ୍ରଳୟେ ॥
ହୁଅଇ ଅଶେଷ ସଂସାର । ଏମନ୍ତ ମହିମା ତୋହର ॥
ତୋର ତୁଳନା ଅଟୁ ତୁହି । ଆନ ଉପମା ତୋର ନାହିଁ ॥

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

୧. ଈଶ୍ୱର କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ନ ଥାନ୍ତି ?

୨. ଭଗବାନଙ୍କର ଅଶିକ୍ଷା ଶକ୍ତି କ'ଣ ?

୩. କିଏ ନିଜେ ନିଜର ତୁଳନୀୟ ଅଟନ୍ତି ?

୪. କର୍ମର ଅଧୀନ କିଏ ?

୫. ସୃଷ୍ଟି ଓ ପ୍ରଳୟକୁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କର କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ସହ ତୁଳନା କରାଯାଇଛି ?

(୬)

୬. କବିତାଂଶକୁ ପାଠକରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉ□ର ଦିଅ ।

ଏଇ ମନ ସିନା ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ମୂରତି, ହେ ମୂଢ଼ମତି ।
ମନ କହେ ଚଇତନ, ହେତୁରେ ଦେଖ ତୁ ବ୍ରହ୍ମ,
ଯେ ତ□ଚାରିବେଦେଣ, ଦଣ୍ଡିବ ନାହିଁ ଶମନ,
ସନକାଦି ମୁନି ଧାଉଛନ୍ତି, ହେ ମୂଢ଼ମତି ।
ନ ଖୋଳ ତଡ଼ାଗ କୂପ, ଦେଉଳ ତୋଟା ନ ରୋପ,
ଥାପନା ଦିଅଁ ନ ଥାପ, ନ ଯା ବୃନ୍ଦାବନ ଗୋପ,
ନ ଯା ତୁହି ପ୍ରୟାଗ ଗୋମତୀ, ହେ ମୂଢ଼ମତି ।

ଯେ ଜ୍ଞାନ ହୃଦେ ନ ଧର, ତିଳକ ମାଳା ନ କର,
ଜଟା କୌପୁନି ନ ଧର, ଭସ୍ମ ଅଙ୍ଗୁ ପରିହର,

ଗଙ୍ଗାକୂଳେ ନାହିଁ ସଦଗତି, ହେ ମୂଢ଼ମତି ।
ଆତ୍ମାରେ ଆତ୍ମାକୁ ଦେଖ, ଦେଖିଲେ ପାଇବୁ ସୁଖ,
ତୋର ଦେହେ ତୁହି ଦେଖ, ଦିଶୁଅଛି ଜକ ଜକ
ଭାବି କହେ ପାମର ଅଚ୍ୟୁତି, ହେ ମୂଢ଼ମତି ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

୧. କେଉଁ କଥା ଜାଣିପାରିଲେ ମଣିଷ ଯମ ଦଣ୍ଡରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବ ?
୨. କି କି କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ଧର୍ମ ହୁଏ ବୋଲି ଲୋକେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ?
୩. ସାଧୁ-ସନ୍ଥଙ୍କ ଭେକ କିପରି ?
୪. ମଣିଷ କିପରି ପ୍ରକୃତ ସୁଖ ପାଇବ ?
୫. ଏଇ କବିତାଟି ପଢ଼ିବା ପରେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ତୁମର ମତାମତ କ'ଣ ?

(୭)

୭. କବିତାଂଶକୁ ପାଠକରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉ□ର ଦିଅ ।

ଗଜରାଜ ଚିନ୍ତା କଲା ଥାଇ ଘୋର ଜଳେଣ
ଚକ୍ର ପେଷି ଗ୍ରାହ ନାଶି ଉଦ୍ଧରିଲ ଆପଣ ।
ଘୋରବନେ ମୃଗୁଣୀକି ପଡ଼ିଥିଲା କଷଣ
କେଡ଼େ ବଡ଼ ବିପ□ିରୁ କରିଅଛ ତାରଣ ।
କୁରୁସଭା ତଳେ ଶୁଣି ଦ୍ରୌପଦୀର ଜଣାଣ
କୋଟି ବସ୍ତ୍ର ଦେଇ ହେଳେ ଲଜ୍ଜା କଲ ବାରଣ ।
ରାବଣର ଭାଇ ବିଭୀଷଣ ଗଲା ଶରଣ
ଶରଣ ସମ୍ଭାଳି ତାଙ୍କୁ ଲଙ୍କେ କଲ ରାଜନ ।

ପ୍ରହଲାଦ ପିତା ସେ ଯେ ବଡ଼ ଦୁଷ୍ଟ ଦାରୁଣ
ସ୍ତମ୍ଭରୁ ବାହାରି ତାକୁ ବିଦାରିଲ ତକ୍ଷଣ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

୧. ଗଜରାଜକୁ ପ୍ରଭୁ କିପରି ଉଦ୍ଧାର କଲେ ?

୨. ଦ୍ରୌପଦୀର ଲଜ୍ଜା କିଏ କିପରି ନିବାରଣ କଲେ ?

୩. ମୃଗୁଣୀ କିପରି କଷ୍ଟରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଥିଲା ?

୪. ପ୍ରଭୁ କାହାକୁ ଶରଣ ଦେଇଥିଲେ ?

୫. ଦୁଷ୍ଟ ହିରଣ୍ୟକଶିପୁକୁ ଜଗନ୍ନାଥ କିପରି ବିନାଶ କରିଥିଲେ ?

(୮)

୮. କବିତାଂଶକୁ ପାଠକରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉ□ର ଦିଅ ।

ତୋଳି ମୁଁ ଧଇଲେ ଗୋଳି ହୋଇଯାଉ ତୁହି,
ତୋ ଦୁର୍ବଳ ଦେଖି କାହିଁ ପଶିବଇଁ ମୁହିଁ ।
ଡାକିନୀ ଲୋଭାନ୍ତି ବୋଲି ଡରୁଥାଉ ମନେ,
ବାରବାର ବାରୁଥାଇ ଯିବାପାଇଁ ବନେ ।
ନିଶାଚର ମାଡିବାର ଶୁଭୁଛି ଶ୍ରୁତିକି
ମୁଁ ଡାଙ୍କୁଣୀ ଛାଡ଼ିଦେଲି ବନକୁ କାହିଁକି ?

ଝାଳ ବହୁଥିବ ଅଙ୍ଗୁ ଲାଗି ଝାଞ୍ଜିଖରା,
ଶ୍ରମପାଇ ତରୁତଳେ ବସିଥିବୁ ପରା ।

ନେଲୁନାହିଁ କାହିଁପାଇଁ ତୋ କଠଉ ଛତା,

ବନେ କ□ ଲାଗି ହୋଏ ମୃଦୁପାଦ ଚିନ୍ତା ।

କାନ ଡେରିଥାଇ ଏକା ତୋ ବେଣୁ ଗୀତକୁ,

ଆଜି କିମ୍ପା ଶୁଭୁ ନାହିଁ ଭାବୁଛି ମନକୁ ।

ତୋଠାରୁ ଅଧିକ ବାଇ ତୋର ବଡ଼ଭାଇ,

ବୋଧ କରିଗଲା ନାହିଁ କାହିଁକି ରଖାଇ ।

ତୋ ମାଧୁରୀ ସୁଚାତୁରୀ ଦେଖି ସୁଖୀ ଆଖି,

ଅନ୍ଧ କରିଗଲୁ ବଳା ମମତା ନ ରଖି ।

ଛାଇକି ଅନାଇ ଛାତି ଫୁଲାଇ ତ୍ରିଭଙ୍ଗେ,

ମୁରଲୀ ବଜାଉଥାଉ କି ଚାତୁରୀ ରଙ୍ଗେ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

୧. ଯଶୋଦା କାହିଁକି ପୁତ୍ର କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବନକୁ ଯିବାକୁ ବାରମ୍ବାର ମନା କରୁଥିଲେ ?

୨. ଝାଞ୍ଜି ଖରା ଲାଗି କୃଷ୍ଣଙ୍କର କି ଅବସ୍ଥା ହେଉଥିବ ?

୩. ଯଶୋଦାଙ୍କର କାହିଁକି କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମୃଦୁପାଦର ଚିନ୍ତା ହେଉଥିଲା ?

୪. କିଏ କୃଷ୍ଣଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ମନୁଆ ବୋଲି ଯଶୋଦା ଭାବୁଛନ୍ତି ?

୫. କ'ଣ ଦେଖି ଯଶୋଦାଙ୍କ ଆଖି ସୁଖୀ ହେଉଥିଲା ?

(୯)

୯. କବିତାଂଶକୁ ପାଠକରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉ□ର ଦିଅ ।

ଉଭା ହୋଇଥିବ କଦମ୍ବର ମୂଳେ ନଟବର ବେଶ ହୋଇ,
ଘେନିଥିବ ଯେବେ ମୋହନ ମୁରଲୀ ଅଧରେ ଚୁମ୍ବିବ ନାହିଁ।
ପିନ୍ଧିଥିବ ଯେବେ ପୀତାମ୍ବର ତୁମ୍ଭେ ଭୂମିରେ ଲୋଟିବ ନାହିଁ
ହସୁଥିବ ଯେବେ ମୃଦୁମୃଦୁ ହୋଇ ତେରେଛେ ନ ଦେବ ଚାହିଁ। ୨ ।
ଘେନିଥିବ ଯେବେ ଚନ୍ଦନର ବିନ୍ଦୁ ଗୋରଚନା ଥିବ ନାହିଁ
ବାନ୍ଧିଥିବ ଯେବେ ତ୍ରିଭଙ୍ଗୀମା ଚୂଳ ଚନ୍ଦ୍ରିକା ଖୋଷିବ ନାହିଁ। ୩।
ଯେତେ ବେଶ ତୋତେ ମନାକଲି ଶ୍ୟାମ ତେତେ ବେଶି ହେଲୁ ତୁହି,
ବୋଲେ ବନମାଳୀ ଶୁଣ ଗୋ ରାଧିକେ ! ଏ ବେଶ ତୁମ୍ଭରିପାଇଁ। ୪ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

୧. କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଏତେ ସବୁ ବେଶ କାହାପାଇଁ ?

୨. ମୋହନ ମୁରଲୀକୁ କ'ଣ ନ କରିବାକୁ ରାଧା କହୁଛନ୍ତି ?

୩. ପାଟ ପିତାମ୍ବରକୁ କିପରି ପିନ୍ଧିବାକୁ ରାଧା ଇଚ୍ଛା କରିଛନ୍ତି ?

୪. ତ୍ରିଭଙ୍ଗୀମା ଚୂଳରେ କ'ଣ ଖୋଷିଲେ ତାହା ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ ?

୫. ଚନ୍ଦନ ବିନ୍ଦୁ ସହିତ କାହାର ମିଶ୍ରଣ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମୁଖକୁ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର କରେ ?

(୧୦)

୧୦. କବିତାଂଶକୁ ପାଠକରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର ଦିଅ ।

ଆଣୁ ନ ଥିଲେ ମୋତେ ମୋ' ପତି,

ଜାଣନ୍ତି ସେ ପଡ଼ିବ ବିପତ୍ତି,

ମୂର୍ଚ୍ଛି ନ ପାରି ମୁଁ ସଙ୍ଗତେ ଅଇଲି, ତେଣୁ ହୋଇଲା ଏମନ୍ତ ରୀତି ହେ ।

ଦଇବ । ୨ ।

ଚିରଜୀବୀ ଅଟନ୍ତି ଶ୍ରୀରାମ,

ମୁନି ବଚନ ହେଲା କି ଭ୍ରମ ?

ମୋତେ ବୋଲନ୍ତି ବିଧବା ଯୋଗ ନାହିଁ– ଏବେ କିମ୍ପା ହେଲା ଏଡ଼େ କର୍ମରେ ।

ଦଇବ ।

ଯେଉଁ ଯୁବତୀ ପତି ଆଗରେ,

ମରେ ଭାଗ୍ୟବତୀ ବୋଲି ତାରେ,

ଯୁବତୀ ଆଗେ ପତି ଯେବେ ମରଇ, ତାକୁ ଦୂଷଣ ହୁଏ ସଂସାରେ ହେ ।

ଦଇବ ।

ଯେବେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଗଲେ ପଳାଇ,

ମୋର ଶାଶୂଙ୍କୁ କହିବେ ଯାଇଁ,

ସୀତା ନେଇ ଦୈତ୍ୟେ ରାମଙ୍କୁ ମାଇଲେ, ଏହା ଶୁଣିଲେ ଜୀଇଁବେ ନାହିଁ ହେ ।

ଦଇବ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର । ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

୧. ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସୀତାଙ୍କୁ କାହିଁକି ସଙ୍ଗରେ ଆଣିବାକୁ ଚାହୁଁ ନଥିଲେ ?

୨. ମୁନିଋଷିମାନେ ସୀତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ କି ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ କରିଥିଲେ ?

୩. ସଂସାରରେ କାହାକୁ ଦୋଷ ଦିଆଯାଏ ?

୪. ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶାଶୂମାନଙ୍କ ଆଗରେ କ'ଣ କହିବେ ?

୫. ରାମଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଖବର ଶୁଣିଲେ ଶାଶୂମାନଙ୍କର କି ଦଶା ହେବ ?

❑❑❑

ସମ୍ବାଦଲିଖନ

ମଣିଷ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ । ନିଜ ପାଇଁ କେବଳ ବ□ନାହିଁ, ଅନ୍ୟ ପାଇଁ ବ□କା ସହିତ ଅନ୍ୟର ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ସେ ଭାଗୀଦାର ହୁଏ । ଅନ୍ୟର ଭଲମନ୍ଦ ଖବର ଜାଣିବା ପାଇଁ ସେ ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇଉଠେ ଏବଂ ଏହାହିଁ ତା'ର ପ୍ରବୃ□ । ସମାଜର ଭଲମନ୍ଦ ଖବର ଜାଣିବା ଓ ତାହାର ପ୍ରକାଶନକୁ ଆମେ ସମ୍ବାଦ ବୋଲି କହିପାରିବା । ଇଂରାଜୀ 'ନିଉଜ' ଏବଂ ଯାବନିକ 'ଖବର' ଶବ୍ଦର ଅନୁରୂପ ଶବ୍ଦ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଆରେ "ସମ୍ବାଦ" ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ସମ୍ବାଦ ଶବ୍ଦର ଗଠନ 'ସମ' ଉପସର୍ଗ, 'ବଦ୍' ଧାତୁରୁ ଅ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗେ ନିଷ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି – ଯାହାର ଅର୍ଥ ସମ୍ୟକ ଭାବରେ କିଛି କହିବା ବା ପ୍ରକାଶ କରିବା ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ତାହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା । ଅତଏବ କହିବା ଲୋକ ଓ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭାବ-ବିନିମୟର କଥନୀ ହେଉଛି ସମ୍ବାଦ । କୁହାଯାଇଥାଏ ସମ୍ବାଦର ପରିଭାଷା ହେଉଛି– ଯେଉଁ ବିଷୟ ଲୁଚି କରିଥାଏ ଏବଂ ତାହାକୁ ନୂଆ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଭାବରେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରକାଶ ଓ ପ୍ରଚାର କରାଯାଏ ତାହାକୁ ସମ୍ବାଦ କୁହାଯାଏ ।

ସମ୍ବାଦ ଲିଖନ ଏକ କଳା । ସବୁ ଘଟଣା ସମ୍ବାଦ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଘଟଣା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ସମାଜରେ ଏହାର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ସ୍ୱୀକୃତ ତାହା ହିଁ ସମ୍ବାଦ ହୋଇପାରେ । ସମ୍ବାଦ କେବଳ ଯାହା ସ୍ୱାଭାବିକ ଘଟଣା ତାହାର ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ, କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯାହା ଅପ୍ରାକୃତିକ ଓ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ସେହି ଘଟଣା ମଧ୍ୟ ସମ୍ବାଦ ହୋଇପାରେ ।

ଉତ୍ତମ ସମ୍ବାଦର ଲକ୍ଷଣ ହେଉଛି – ଏହା ନିର୍ଭୁଲ ଓ ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେସିତ ହୋଇଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ କେତେବେଳେ, କେଉଁଠି

କିପରି ଓ କ'ଣ ଘଟିଲା– ତାହା ସମ୍ବାଦ ଲିଖନ ପୂର୍ବରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ଜାଣିବାକୁ ହୁଏ । ସମ୍ବାଦ ଯଥାସମ୍ଭବ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଓ ସରଳବାକ୍ୟରେ ଲିଖିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହାର ଶୀର୍ଷକ ଓ ଶିରୋନାମା ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣକାରୀ ହେବା ଦରକାର, ଯେପରିକି ପାଠକ ଏହାକୁ ପଢୁପଢୁ ସମ୍ବାଦ ସମ୍ପର୍କରେ ମୋଟାମୋଟି ଧାରଣା କରିପାରିବ । ଖବର ପୁରୁଣା ହୋଇଗଲେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ହରାଏ । ତେଣୁ ନୂତନତା ହିଁ ସମ୍ବାଦର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ସମ୍ବାଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ

ଓ ପୂର୍ବାପର ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଦରକାର । ସୁନ୍ଦର ବିଶ୍ୱାସ ଯୋଗ୍ୟ ସମ୍ବାଦ ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମୟରେ ଶୀର୍ଷକ, ସୂଚନା, ବିବରଣୀ ଓ ସମାପ୍ତି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଏ ।

ସମ୍ବାଦ ଲିଖନ କୌଶଳ –

- ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ମାନବୀୟ ସମ୍ବେଦନା, ଦୈବୀ ଦୁର୍ବିପାକ ଇତ୍ୟାଦି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସମ୍ବାଦ ହେବା ଉଚିତ୍ ।
- ସିଧାସଳଖ, ସ୍ୱଚ୍ଛ, ସରଳ ଓ ବୋଧଗମ୍ୟ ଭାଷାରେ ସମ୍ବାଦ ଲିଖିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ।
- ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଭିତ୍ତିହୀନ ସମ୍ବାଦ ପରିବେଷଣ ବର୍ଜନୀୟ
- ସମ୍ବାଦ ଲିଖନବେଳେ – ଶୀର୍ଷକ, ସୂଚନା, ବିବରଣୀ ଓ ସମାପ୍ତି ପ୍ରତି ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ଉଚିତ୍ ।

୧. ଶୀର୍ଷକ (Heading ବା Headline) ଶୀର୍ଷକ ହିଁ ପ୍ରଥମେ ସମ୍ବାଦ ଆଡ଼କୁ ପାଠକକୁ ଆକର୍ଷିତ କରାଏ । ଏହା ଚମତ୍କାର ଓ ଆକର୍ଷଣୀୟ ହେବା ଉଚିତ୍ । ସମଗ୍ର ଘଟଣାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାର ଏଥିରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

୨. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସୂଚନା : ଶିରୋନାମା ତଳକୁ ସାମାନ୍ୟ ଛୋଟ ଓ ମୋଟା ଅକ୍ଷରରେ ଯେଉଁ ବାକ୍ୟ ଥାଏ, ତାହାକୁ Intro ବା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସୂଚନା କୁହାଯାଏ । ମୂଳ ଘଟଣା ବିଷୟରେ ଏହା ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରେ । ମୂଳ ଘଟଣାର ଅଗ୍ରଗତିରେ ଏହାର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଇଂରାଜୀରେ ଏହାକୁ ଲିଡ଼୍ (Lead) କୁହାଯାଏ । ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସୂଚନାକୁ

ଆକର୍ଷଣୀୟ କରିବା ପାଇଁ ସାମ୍ବାଦିକଙ୍କୁ ଇଂରାଜୀରେ ପାଁଚଟି 'W' କିମ୍ବା ଓଡ଼ିଆରେ ୫ଟି 'କ' ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଯଥା– who, what, when, where and why ଓଡ଼ିଆରେ କିଏ, କ'ଣ, କେତେବେଳେ, କେଉଁଠି ଏବଂ କାହିଁକି ।

୩. ବିବରଣୀ : ଏହା ସମ୍ବାଦର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟାୟ । ସମ୍ବାଦର ଚମତ୍କାରିତା ପରିବେଷଣ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ବିବରଣୀର ଉପଯୁକ୍ତ ଉପସ୍ଥାପନ ଓ ସମାପ୍ତି ସମ୍ବାଦକୁ ପାଠକର ନିକଟତର କରିପାରେ ।

ପ୍ରକୃତରେ ସମ୍ବାଦ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଓ ପ୍ରକାଶନ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଶାସନର ପ୍ରକୃତ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗ ହୋଇଥିବାରୁ ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀମାନେ ସମ୍ବାଦ ଲିଖନକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ଉଚିତ । ନିମ୍ନରେ କେତୋଟି ସମ୍ବାଦର ନମୁନା ଦିଆଯାଇଛି । ଏଥିରେ ସ୍ଥାନ ଓ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କାଳ୍ପନିକ ।

❑❑❑

(୧)

ସମ୍ପାଦକ,

ସମୟ, ମ□ଶ୍ୱର ଶିଳ୍ପା□ଳ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ମହାଶୟ,

ଆମେ ଏ ସମ୍ବାଦଟି ଆପଣଙ୍କ ଖବରକାଗଜରେ ପ୍ରକାଶନ ନିମନ୍ତେ ପଠାଉଛୁ । ଏହାକୁ ଆପଣଙ୍କ ଖବରକାଗଜରେ ସ୍ଥାନିତ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ବିଶ୍ୱନାଥ ନାୟକ
ଖଣ୍ଡପଡ଼ା

ଫ୍ଲୋରାଇଡ୍ ଯୋଗୁଁ ଅକାଳ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ

ନୟାଗଡ଼ ଅ□ଳରେ ଫ୍ଲୋରାଇଡ୍ ସମସ୍ୟା ଲାଗି ରହିଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଏ ଅ□ଳର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଅକାଳ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ଗ୍ରାସ କରୁଛି । ନୟାଗଡ଼, ଖଣ୍ଡପଡ଼ା, ଭାପୁର, ଓଡ଼ଗାଁ, ଦଶପଲ୍ଲା ଓ ରଣପୁର ଆଦି ଅ□ଳରେ ଏହି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ପରିସ୍ଥିତି ଦିନକୁ ଦିନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ଏ ଅ□ଳର ଲୋକଙ୍କ ଦାନ୍ତ କଳାପଡ଼ିବା ସହ ଗୋଡ଼, ହାତ ବିନ୍ଧିବା, ଦାନ୍ତ ମଝିରୁ ଭାଙ୍ଗିଯିବା ଦେଖାଯାଉଛି । ଗାଁକୁ ଡାକ୍ତରୀ ଟିମ୍ ଆସି ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ବୁଝିଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରତିକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇ ପାରିନାହିଁ । ପାଣିରେ ଫ୍ଲୋରାଇଡ୍ ରହିବା ଦ୍ୱାରା ଲୋକଙ୍କର ଠିକ୍ ଭାବେ ହଜମ ହେଉନାହିଁ । ବିଭିନ୍ନ ପେଟରୋଗ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଦେଉଛି । ମେରୁଦଣ୍ଡ ଓ ହାତଗୋଡ଼ ବଙ୍କା ହୋଇଯାଇଛି । ଲୋକେ ଏଥିଯୋଗୁଁ ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇପଡ଼ିଲେଣି । ଏହାର ଆଶୁ ସମାଧାନ ପାଇଁ ଦାବି ହେଉଛି ।

ସମ୍ପାଦକ

ସମ୍ବାଦ, ରସୁଲଗଡ଼ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧୦

ମହାଶୟ

ଆମେ ଏ ସମ୍ବାଦଟି ଆପଣଙ୍କ ଖବରକାଗଜରେ ପ୍ରକାଶନ ନିମନ୍ତେ ପଠାଉଛୁ । ଏହାକୁ ଆପଣଙ୍କ କାଗଜରେ ସ୍ଥାନିତ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଗୋପବନ୍ଧୁ ମିଶ୍ର

ରାଜକନିକା

ବାଲିକୁଦା ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରରେ ଦୂଷିତ ପାଣି ପିଇ କାମଳ ଆଶଙ୍କା

ଜଗତ୍‌ସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲା ବାଲିକୁଦା ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରରେ ରୋଗୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଶୁଦ୍ଧ ପାଣିର ଅଭାବ ରହିଛି । ରୋଗମୁକ୍ତ ହେବାପାଇଁ ପ୍ରତିଦିନ ଏଠାକୁ ଆସୁଥିବା ରୋଗୀ ଓ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କୀୟମାନେ ଦୂଷିତ ପାଣି ପିଇବାକୁ ବାଧ ହେଉଛନ୍ତି । ରୋଗୀଙ୍କ ପିଇବା ପାଇଁ ମେଡିକାଲ ପରିସରରେ ରହିଥିବା ନଳକୂପରୁ ଆଇରନ ମିଶା ପାଣି ବାହାରୁଛି । ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଳ ଯୋଗାଣ ବିଭାଗ ତରଫରୁ ଏଠାରେ ଏକ ପାଣି ଟାଙ୍କିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି, ସତ ମାତ୍ର ତାହାର ଭିତର ଓ ବାହାର ନିୟମିତ ଭାବେ ସଫା କରାଯାଉ ନାହିଁ । ପାଣିଟାଙ୍କିର ଚାରିଆଡ଼େ ଶିଉଳି ଲାଗି ରହିଥିବାବେଳେ ଟ୍ୟାପ୍‌ଟି ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିବାରୁ ସେଥିରେ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ କପଡ଼ା ଗୁଡ଼ାଯାଇଛି । ଫଳରେ ଏହା ସର୍ବଦା ଓଦା ରହି ଜଣ୍ଡିସ ରୋଗ ସଂକ୍ରମଣ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର ପରିସରରେ ରହିଥିବା ଶୁଦ୍ଧ ଥଣ୍ଡାପାଣି ପ୍ରକଳ୍ପର ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ତଦ୍ରୂପ । ସେଥିରୁ ବଳକା ପାଣି ନିଷ୍କାସନ ହୋଇ ନ ପାରି ଜମି ରହିବା ଦ୍ୱାରା ତାହା କ୍ରମଶଃ ଦୂଷିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ଏହି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର ଉପରେ

ନିର୍ଭର କରୁଥିବା ୧୬ଟି ପ□ାୟତର ରୋଗୀ ତଥା ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଏଠାକୁ ଆସି ରୋଗ ଭଲ ହେବା ପରିବ□ ଦୂଷିତ ପାଣି ପିଇ ରୋଗ କିଣୁଛନ୍ତି । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସରକାର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା କୌଣସି ସୁଫଳ ମିଳୁନାହିଁ । ଏପରିକି ରୋଗୀ କଲ୍ୟାଣ ସମିତି ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ପାଣ୍ଠିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ରୋଗୀମାନଙ୍କ ଉପକାରରେ ଆସୁନାହିଁ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗ ଏଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନଦେଲେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ପରିସ୍ଥିତି ଅଣାୟ□ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଉପୁଜିଛି ।

(୩)

ସମ୍ପାଦକ

ସମାଜ, ଗୋପବନ୍ଧୁ ଭବନ, କଟକ-୧

ମହାଶୟ,

ଆମେ ଏ ସମ୍ବାଦଟି ଆପଣଙ୍କ ଖବରକାଗଜରେ ପ୍ରକାଶନ ନିମନ୍ତେ ପଠାଉଛୁ । ଏହାକୁ ଆପଣଙ୍କ କାଗଜରେ ସ୍ଥାନିତ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଅନନ୍ତ ସାହୁ
ବାଲେଶ୍ୱର

ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାରେ ବ୍ୟାପୁଛି ଫ୍ଲୋରୋସିସ୍ ରୋଗ

ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ୨ ଗୋଟି ବ୍ଲକ ୩ ପ□ାୟତରେ ଫ୍ଲୋରାଇଡ୍ ମିଶ୍ରିତ ଜଳ ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁଁ ଫ୍ଲୋରୋସିସ୍ ରୋଗ ବ୍ୟାପିବାରେ ଲାଗିଛି । ରେମୁଣା ବ୍ଲକର ପତ୍ରିପାଳ, ଭୋଗରାଇର ବ୍ଲକର ଜୟରାମପୁର ଏବଂ ଗୋପୀନାଥପୁର ପ□ାୟତରୁ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବା ଜଳର ନମୁନା ରିପୋର୍ଟରେ ଅଧିକ ଫ୍ଲୋରାଇଡ଼ ଥିବା ଜଣାଯାଏ । ଲିଟର ପ୍ରତି ମାତ୍ର ୧ ମିଲିଗ୍ରାମ ଫ୍ଲୋରାଇଡ୍ ମଣିଷ ଶରୀର ପାଇଁ ହାନିକାରକ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଏହି ପ□ାୟତଗୁଡ଼ିକରେ ଲିଟର ପ୍ରତି ୫ ମିଲିଗ୍ରାମ ଫ୍ଲୋରାଇଡ୍ ଥିବା ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ କହୁଛନ୍ତି । ଫ୍ଲୋରାଇଡ୍ ଜଳର ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁଁ ହେଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ରୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଜଣାପଡ଼ିବା ପରେ ଲୋକମାନେ ଭୟଭୀତ ହୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି । ସଂପ୍ରତି ୩ ପ□ାୟତରେ ଏଭଳି ସ୍ଥିତି ଦେଖାଦେଇଥିବା ବେଳେ ଆଗାମୀ ଦିନରେ ଏହା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ମଧ୍ୟ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇ ନ ପାରେ । ସରକାର ଏଭଳି ଗମ୍ଭୀର ସ୍ଥିତିପୂର୍ବକ ସଚେତନ ହେବା ସହିତ ଏହା ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଜନସାଧାରଣ ଦାବୀ କରୁଛନ୍ତି ।

(୪)

ସମ୍ପାଦକ

ଧରିତ୍ରୀ, ବି-୨୬, ରସୁଲଗଡ଼ ଶିଳ୍ପା□ଳ

ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧୦

ମହାଶୟ,

ଜନ ସଚେତନତା ପାଇଁ ସମ୍ବାଦଟିଏ ପଠାଇଛି । ଆପଣଙ୍କ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ ।

ଅଶୋକ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ

ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ

ମାହାଙ୍ଗା ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ମାହାଙ୍ଗା

ଏଡ୍‌ସ ସଚେତନତା ଶିବିର

କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ମାହାଙ୍ଗା ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏକ ଏଡ୍‌ସ ସଚେତନତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏଥିରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥିଭାବେ ଜିଲ୍ଲା ଚିକିତ୍ସା ଅଧିକାରୀ ଡାକ୍ତର ଅନୁରାଗ ମିଶ୍ର ଯୋଗଦେଇ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଧାନଶିକ୍ଷକ ଅଶୋକ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ସହକାରୀ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ମନୀଷା ସାହୁ ପ୍ରମୁଖ ଯୋଗଦେଇ ଏଡ୍‌ସକୁ କିପରି ରୋକାଯାଇପାରିବ ସେ ନେଇ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ, ଅଭିଭାବକ, ଶିକ୍ଷକ ଓ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୋଦନ ଦେଇଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଡଃ ମିଶ୍ର କହିଲେ ଯେ ମହାମାରୀ ଏଡସ୍ ରୋଗରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାର ବଡ଼ ଔଷଧ ହେଉଛି ସଚେତନତା । ସ୍ଥାନୀୟ ଅ□ଳର ପ୍ରାୟ ପା□ଶହ ଜନସାଧାରଣ, ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ, ସାମଜିକ କର୍ମୀ ଏହି ଶିବିରରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

(୫)

ସମ୍ପାଦକ

ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର, ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, କଟକ-୨

ମହାଶୟ,

ଏ ସମ୍ବାଦଟି ଆପଣଙ୍କ ଖବରକାଗଜରେ ପ୍ରକାଶନ ଲାଗି ପ୍ରେରଣ କରୁଛୁ । ଆପଣ ଆମମାନଙ୍କ ସମସ୍ୟା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ଏହାକୁ ଆପଣଙ୍କ ଖବରକାଗଜରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାପାଇଁ ଅନୁରୋଧ ।

ଭଜହରି ସ୍ୱାଇଁ

ଦାରିଙ୍ଗବାଡ଼ି

ଦାରିଙ୍ଗବାଡ଼ି ବ୍ଲକ୍‌ରେ ଉତ୍କଟ ପାନୀୟ ଜଳ ସମସ୍ୟା

କନ୍ଧମାଳ, ଜିଲ୍ଲା ଦାରିଙ୍ଗବାଡ଼ି ବ୍ଲକ୍ କିରିକୁଟି ପ□ାୟତ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲୁଦୁବାନ୍ଦା ଗ୍ରାମରେ ପାନୀୟ ଜଳାଭାବ ସମସ୍ୟା ଉଗ୍ରରୂପ ଧାରଣ କରିଛି । ଏ ନେଇ

ପ୍ରଶାସନ ପକ୍ଷରୁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉ ନାହିଁ । ଏହି ଗ୍ରାମରେ ରହିଛି ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ନଳକୂପ । ଗ୍ରାମବାସୀ ସେଠାରୁ ପାନୀୟ ଜଳ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ସହିତ ଗାଧୋଇବା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ନିର୍ଭର କରିଥାନ୍ତି ।

ପ୍ରଥମେ ସେଥିରୁ କିଛି ସମୟ ଭଲରେ ପାଣି ବାହାରୁଥିବା ବେଳେ ଧୀରେ ଧୀରେ ପାଣି ପରିମାଣ କମିଯାଉଛି । ସେହିପରି ବହୁ ଲୋକଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ନଳକୂପ ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱରେ ପାଣି ଜମି ରହି ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି । ଏପରି କି ନଳକୂପରୁ ବାହାରୁଥିବା ପାଣି ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ହେଉଥିବାରୁ ଅନେକେ ତାହାକୁ ପିଇବାକୁ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ଫଳରେ ସେମାନେ ପ୍ରାୟ ୧ କି.ମି. ଦୂରରେ ଥିବା ମ୍ଳେଡ଼ାଜିରି ପାହାଡ଼କୁ ଯାଇ ତା'ର ପାଦଦେଶରେ ଥିବା ଏକ ଚୁଆରୁ ପାଣି ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଣିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି । ଚୁଆ ପାଣି ପିଇ ଲୋକମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପେଟ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମରେ ପାନୀୟ ଜଳାଭାବ ସମସ୍ୟା ଦିନେକି ଦୁଇଦିନ ନୁହଁ ଦୀର୍ଘ ବର୍ଷ ହେଲା ଲାଗି ରହିଛି । ସରକାର ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ଜନସାଧାରଣରେ ଦାବୀ ହେଉଛି ।

(୬)

ସମ୍ପାଦକ,

ଅନୁପମ ଭାରତ, ପ□ଣୀଳମାର୍ଗ, ବ୍ରହ୍ମପୁର-୮

ମହାଶୟ,

ଆମେ ଏ ସମ୍ବାଦଟି ଆପଣଙ୍କ ଖବରକାଗଜରେ ପ୍ରକାଶନ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରେରଣ କଲୁ । ସମସ୍ୟାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ପ୍ରକାଶ କରିବେ ବୋଲି ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ।

ହରେକୃଷ୍ଣ ପ୍ରଧାନ

ଖଲ୍ଲିକୋଟ

ଖଲ୍ଲିକୋଟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରରେ ଡାକ୍ତର ସମସ୍ୟା

ଖଲ୍ଲିକୋଟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରରେ ଡାକ୍ତର ଅଭାବ ଏକ ବଡ଼ ସମସ୍ୟା ହେଲାଣି । ଏହି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର ଉପରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶରଣପୁର, କୈରାଶି, ଖଲ୍ଲିକୋଟ, ବଡ଼ରାମଚନ୍ଦ୍ରପୁର ପ□ାୟତର ପ୍ରାୟ ୩ ହଜାର ଲୋକ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ଏଠାରେ ଏକ୍ସ-ରେ ମେଶିନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅପରେଟର ନାହାନ୍ତି । ବହୁଦିନ ଧରି ତାହା ଖତ ଖାଉଛି । ରୋଗୀଙ୍କୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉନାହିଁ । ଏହି ଅ□ଳ ଜାତୀୟ ରାଜପଥ କଡ଼ରେ ହୋଇଥିବାରୁ ଏଠାରେ ବହୁ ସମୟରେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟୁଛି । ସାମାନ୍ୟ ଜରରୋଗ ହେଲେ ବି ଡାକ୍ତର ନ ଥିବାରୁ ରୋଗୀଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମପୁର ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପଠାଯାଉଛି । ଫଳରେ ଲୋକମାନେ ଅଯଥା ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି । ନେବା ବାଟରେ କେତେକ ରୋଗୀଙ୍କର ମଧ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟୁଛି । ଜଣେମାତ୍ର ଡାକ୍ତର ଏତେ ରୋଗୀଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା କରିବା ସମ୍ଭବ ହେଉ ନାହିଁ । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ବିଭାଗୀୟ କ□ୃପକ୍ଷ ଅବଗତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରୁ ନଥିବାରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଅ□ଳରେ ତୀବ୍ର ଅସନ୍ତୋଷ ବ୍ୟାପୁଛି ।

(୭)

ବିଜୁଳି ଆଲୁଅ ଏବେବି ସାତ ସପନ

ସମ୍ପାଦକ

ପ୍ରଗତିବାଦୀ, ମ□େଶ୍ୱର ଶିଳ୍ପା□ଳ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ମହାଶୟ,

ଏ ସମ୍ବାଦଟି ଆପଣଙ୍କ ଖବରକାଗଜରେ ପ୍ରକାଶନ ଲାଗି ପ୍ରେରଣ କରୁଛୁ । ଏହାକୁ ଆପଣଙ୍କ ଖବରକାଗଜରେ ସ୍ଥାନିତ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ସୁଶୀଳବାଗ

ଜୁନାଗଡ଼

କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲା ଜୁନାଗଡ଼ ବ୍ଲକର ଅନେକ ଗ୍ରାମରେ ଏବେବି ବିଜୁଳି ଆଲୁଅ ସାତସପନ । ଦୁନ୍ଦେଲମାଲ, ବଜାରପଡ଼ା, ମୁକୁନ୍ଦପୁର, ଜିଲିଙ୍ଗଦର, ଭାଲୁଗୁଡ଼ିଆପଡ଼ା, ବୈଦପଡ଼ା, ବୋରଗୁଡ଼ା, ଦୟାନ ସାଏବପଡ଼ା, ତଳଦୁଣ୍ଡା, ଉପର ଦୁଣ୍ଡା, ଦେଦର ଗ୍ରାମର କଲୋନୀପଡ଼ା, ମଝି ପଡ଼ା, କୁରୁଗୁଡ଼ା, ଭଇଁରୀଗୁଡ଼ା ସମେତ ଅନେକ ଗ୍ରାମର ଲୋକମାନେ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅକୁ ଚାହିଁ ବସିଛନ୍ତି । ଏହି ଦୁର୍ଗମ ଅ□ଳ ପାଇଁ ଯୋଜନା ସବୁ ବାଟବଣା ହୋଇଯାଉଛି । ସ୍ୱାଧୀନତାର ଦୀର୍ଘ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ଲୋକେ ଏହି ସାଧାରଣ ସୁବିଧାରୁ ବ□ିତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ଡିବିରି ଆଲୁଅ ହିଁ ସାହା ଭରସା । ବୁନ୍ଦେଲମାଲ ପ□ାୟତର ଗ୍ରାମବାସୀ, ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ମହିଳାମାନେ ଭବାନୀପାଟଣା ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଏକାଧିକ ଥର ଭେଟି ଲିଖିତ ଭାବରେ ଗୁହାରୀ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କ କଥାକୁ କେହି କର୍ଣ୍ଣପାତ କରୁନାହାନ୍ତି । ଏପଟେ ଗ୍ରୀଷ୍ମର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ରୌଦ୍ରତାପ ସାଙ୍ଗକୁ ଭୀଷଣ ଗୁଳୁଗୁଳି । ତାପମାତ୍ରା ୪୫ ଡିଗ୍ରୀ ଟପିଲାଣି । ଅସହ୍ୟ ଗରମରେ ସେମାନେ ପେଶି ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି । କିରୋସିନି ଲିଟର ପ୍ରତି ୪୦ ଟଙ୍କା ଚୋରାରେ ବିକ୍ରି ହେଉଥିବାବେଳେ ଡିବିରି ଆଲୁଅ ଜାଳିବା ମଧ୍ୟ କଷ୍ଟକର ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଉକ୍ତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକୁ ତୁରନ୍ତ ବିଜୁଳି ସଂଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଦାବୀ ହେଉଛି ।

(୮)

ସମ୍ପାଦକ

ସର୍ବସାଧାରଣ, ଚନ୍ଦକା ଶିକ୍ଷା□କ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ମହାଶୟ,

ଉକ୍ତ ସମ୍ବାଦଟି ଆପଣଙ୍କ ଖବରକାଗଜରେ ପ୍ରକାଶନ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରେରଣ କଲୁ । ଏହାକୁ ସ୍ଥାନିତ କରିବାପାଇଁ ଅନୁରୋଧ ।

ଗୋପବନ୍ଧୁ ନାୟକ
ରାଇକିଆ

ମିସନବାଡ଼ି– ରାଇକିଆ ରାସ୍ତା ମରଣ ଯନ୍ତା

କନ୍ଧମାଳ ଜିଲ୍ଲା ଦାରିଙ୍ଗବାଡ଼ି ବ୍ଲକ ମିସନବାଡ଼ିରୁ ରାଇକିଆ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ରାସ୍ତା ଦିନକୁ ଦିନ ବିଗିଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ଏହି ରାସ୍ତା ଦାରିଙ୍ଗବାଡ଼ିରୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତା । ମିସନବାଡ଼ିରୁ ରାଇକିଆ ଦୂରତା ମାତ୍ର ୨୫ କି.ମି. ହୋଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଖାଲଖମାରେ ଭ□ଯୋଗୁଁ ମୋଟର ସାଇକେଲରେ ଗଲେ ମଧ୍ୟ ୧ ଘ□ ପରେ ସମୟ ଲାଗୁଛି । ରାସ୍ତା ଖରାପ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରତିଦିନ ଛୋଟ ବଡ଼ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟୁଛି । ରାସ୍ତାର ଦୁଇଟି ସ୍ଥାନରେ ପୋଲ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିଛି । ଗୋଟିଏ ପୋଲର ଛାତ ପଡ଼ିଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ସଂଯୋଗୀକରଣ ରାସ୍ତା ଶେଷ ହୋଇ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ପୋଲଟିର କାମ ଅଧାରେ ଅଟକିଛି । ବଡ଼ ଧରଣର ବର୍ଷା ହେଲେ ସେହି ରାସ୍ତାରେ ଯାତାୟାତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଉଛି । ଉକ୍ତ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଜିଲ୍ଲା ତଥା ଜିଲ୍ଲା ବାହାରୁ ଦୈନିକ ଶହଶହ ଗାଡ଼ି ଯାତାୟାତ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ କ□ପକ୍ଷ ନୀରବ ହୋଇ ବସିବା ଆମ ଯୋଜନାର ମନ୍ଥରଗତିକୁ ସୂଚାଇ ଦେଇଛି । ଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟଶେଷ କରାଯିବା ଦିଗରେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ଅ□କବାସୀ ଦାବୀ କରିଛନ୍ତି ।

(୯)

ସମ୍ପାଦକ

ପ୍ରମେୟ, ଜାଗମରା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ମହାଶୟ,

ଉକ୍ତ ସମ୍ବାଦଟି ଆପଣଙ୍କ ଖବରକାଗଜରେ ପ୍ରକାଶନ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରେରଣ କଲୁ । ଏହାକୁ ଆପଣଙ୍କ ଖବରକାଗଜରେ ସ୍ଥାନିତ ପ୍ରକାଶ କରିବାପାଇଁ ଅନୁରୋଧ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ସାହୁ

ନବରଙ୍ଗପୁର

ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ନେଉଛି ଶିଶୁଙ୍କ ଜୀବନ

ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ନବରଙ୍ଗପୁର, କୋରାପୁଟ ଓ ମାଲକାନାଗିରି ଜିଲ୍ଲାରେ ଶିଶୁଙ୍କୁ ଚେଙ୍ଗ ଦିଆଯିବାର ଘଟଣା ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସୁଛି । ଗ୍ରାମା□ଳରେ ଶିଶୁର ପେଟ ଫୁଲିଲେ କିମ୍ବା ଝାଡ଼ା ପରିସ୍ରା ବନ୍ଦ ହେଲେ ପରିବାର ଲୋକେ ଦିଶାରୀମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ନେଇ ଚେଙ୍ଗ ଦେଉଛନ୍ତି । ଗରମ ଟକ ଟକ ଲୁହା ରଡ଼ କିମ୍ବା ଗରମଚୁଡ଼ି ମାଧ୍ୟମରେ ପେଟ ଉପରେ ଚେଙ୍ଗ ଦିଆଯାଉଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନେକ ଶିଶୁ ଅକାଳରେ ଆଖି ବୁଜୁଛନ୍ତି । ଆଧୁନିକ ସମୟରେ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନର ବହୁ ଅଗ୍ରଗତି ଓ ସରକାରୀ ସୁବିଧା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କୁସଂସ୍କାର ଓ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସର ବଶବ□ୀ ହୋଇ ଲୋକମାନେ ନିଷ୍ପାପ ଶିଶୁଙ୍କୁ ଭଲ କରିବା ପରିବ□େ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖକୁ ଠେଲିଦେଉଛନ୍ତି । ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଏହି ନିରକ୍ଷର ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଚେଙ୍ଗ ପ୍ରଥାର ଉଚ୍ଛେଦ ପାଇଁ ଜନ ସଚେତନତା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହାର ନିରାକରଣ ନିମି□ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ, ଜିଲ୍ଲା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗ ଓ ଜିଲ୍ଲା ସମାଜ ମଙ୍ଗଳ ବିଭାଗର ସମନ୍ୱୟରେ ଜନସଚେତନତା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ସ୍କୁଲ କଲେଜର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସାମିଲ କରାଯାଇ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରାଗଲେ ପୁରୁଷ ପୁରୁଷ ଧରି ଚଳି ଆସୁଥିବା ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ଦୂର ହୋଇପାରିବ ଓ ଅସମୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପଡୁଥିବା ଶିଶୁମାନଙ୍କର ଜୀବନ ରକ୍ଷା ହୋଇପାରିବ । ସରକାର ଏଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ ବୋଲି ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ।

(୧୦)

ସମ୍ପାଦକ

ସମାଜ, ଗୋପବନ୍ଧୁ ଭବନ, କଟକ

ମହାଶୟ,

ଆମ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଦିବସ ଆଜି ପାଳନ କଲୁ । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ନିମ୍ନ ସମ୍ବାଦଟି ପଠାଇଲୁ । ଦୟାପୂର୍ବକ ଆପଣଙ୍କ ଖବର କାଗଜର ଏହା ପ୍ରକାଶ କରିବେ ।

ଆପଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ
ଅଧ୍ୟକ୍ଷ
ଏସ୍.ସି.ଏସ୍. ଜୁନିଅର କଲେଜ, ପୁରୀ

ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଦିବସ ପାଳିତ

ପୁରୀ ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର କନିଷ୍ଠ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ଆଜି ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଦିବସ ମହାସମାରୋହରେ ପାଳିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏହି ଉପଲକ୍ଷେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ଏକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ନଗର ପରିକ୍ରମା କରି ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଜନସାଧାରଣ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ସଚେତନତାମୂଳକ ବିଜ୍ଞାପନ ଫଳକ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ସମସ୍ତ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ତଥା ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ନାମଫଳକ ଲେଖିବାପାଇଁ ସ୍ଲୋଗାନ୍ ଦେଇ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ । ପରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସମ୍ପର୍କରେ ବକ୍ତୃତା, ଚିତ୍ରାଙ୍କନ ଓ ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଆୟୋଜିତ

ହୋଇଥିଲା । ଅପରାହ୍ଣରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ଡ. ସାଗରବାଳା ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ପୌରୋହିତ୍ୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସାଧାରଣ ସଭାରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥିଭାବେ ଯୋଗଦେଇ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ନରହରି ସାମନ୍ତରାୟ କହିଲେ ଯେ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୧ ତାରିଖକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆ ପବିତ୍ର ଦିବସ ଭାବରେ ପାଳନ କରିବା ଉଚିତ । ଆବଶ୍ୟକ ନଥିଲେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଭାଷା ବ୍ୟବହାର ନକରିବାକୁ ସେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ଉତ୍ସବରେ ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗର ମୁଖ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପକ ଡ. ଗୌତମ ବେହେରା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ଓ ଇଂରାଜୀ ବିଭାଗର ଅଧ୍ୟାପକ ଦୀନବନ୍ଧୁ ପାତ୍ର ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର । ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଉ□ର ଦେବାକୁ ହେବ ।

୧. ତୁମ ଅ□ଳରେ ହଇଜା ବ୍ୟାପୁଥିବାର ଏକ ସମ୍ବାଦ ଲେଖି କୌଣସି ଦୈନିକ ଖବର କାଗଜକୁ ପଠାଅ ।

୨. ତୁମ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀର ଏକ ସମ୍ବାଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

୩. ଦୁର୍ନୀତିଖୋର ସରପ□ଙ୍କ ଯୋଗୁ ପ□ାୟତର ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଗେଇ ପାରୁନଥିବାରୁ ଏକ ସମ୍ବାଦ ଲେଖ ।

୪. ଜାଗର ଉପଲକ୍ଷେ ଗାଁରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସାତ ରାତି ବାଦି ପାଲା ବିଷୟରେ ସମ୍ବାଦଟିଏ ଲେଖ ।

୫. ସ୍ଥାନୀୟ ଅ□ଳରେ ଘଟିଥିବା ଯୌତୁକ ଜନିତ ଅପରାଧକୁ ନେଇ କୌଣସି ଖବରକାଗଜକୁ ଏକ ସମ୍ବାଦ ପଠାଅ ।

୬. ଖରାଦିନେ ବାରମ୍ବାର ବିଜୁଳି କାଟିବା ଉପରେ ଏକ ସମ୍ବାଦ ଲେଖ ।

୭. ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାର ଛକରେ ମଦ୍ୟପମାନଙ୍କ ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ ବିଷୟରେ ସମ୍ବାଦ ଲେଖ ।

୮. ତୁମ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ +୨ ପରିଷଦ କ୍ରିକେଟ ଟୁର୍ଣ୍ଣାମେଣ୍ଟରେ ଚମ୍ପିୟନ୍ ହେବା ଘଟଣାକୁ ଭିତ୍ତି କରି ସମ୍ବାଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

୯. ପୋଲିସର ସମୟୋଚିତ ପଦକ୍ଷେପ ଯୋଗୁ ଏକ ବଡ଼ ଧରଣର ଡକାୟତି ଉଦ୍ୟମ ପଣ୍ଡ ହୋଇଥିବା ଘଟଣାର ଏକ ଖବର ଲେଖ ।

୧୦. ତୁମ ଅ□ଳରେ ନୂଆକରି ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଶାଖା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିବାର ଖବରଟିଏ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

❑❑❑

ପଞ୍ଚମ ଏକକ – ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ ବ୍ୟାକରଣ

(କ) ପ୍ରବନ୍ଧ

ଆଧୁନିକ ଯୁଗ ଗଦ୍ୟ ପ୍ରଧାନ । ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ପୁଣି ନାନା ବୈଚିତ୍ର୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ । ପ୍ରବନ୍ଧ ସେହି ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ବିଭାଗ । ପ୍ରବନ୍ଧର ଆକ୍ଷରିକ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ବନ୍ଧନ (ପ୍ର-ବନ୍ଧ+ଅ) । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ କହିଲେ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ବନ୍ଧନ ହେଉଛି ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଚିନ୍ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ପ୍ରକାଶ । ପ୍ରବନ୍ଧ ହେଉଛି ଗଦ୍ୟର ସେହି ବିଶିଷ୍ଟ ରୂପ ଯାହା ମଣିଷ ମନର ଭାବକୁ ସଂହତ ଓ କଳାତ୍ମକ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିପାରେ । ପ୍ରବନ୍ଧ ଯେ କୌଣସି ବିଷୟକୁ ନେଇ ରଚିତ ହୋଇପାରେ । ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ପ୍ରବନ୍ଧ କହିଲେ ପଦ୍ୟାତ୍ମକ ରଚନାକୁ ବୁଝାଉଥିଲା । ଶ୍ରୀ ଜୟଦେବ 'ଗୀତ ଗୋବିନ୍ଦ'କୁ, ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ 'ଭାଗବତ'କୁ, ରୀତିଯୁଗର ବିଶିଷ୍ଟ କବି ଅଭିମନ୍ୟୁ 'ଦିଗ୍‌ଧଚିନ୍ତାମଣି'କୁ ଓ ଯଦୁମଣି ମହାପାତ୍ର, ପ୍ରବନ୍ଧ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର'କୁ ପ୍ରବନ୍ଧ ନାମରେ ନାମିତ କରିଛନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ଗଦ୍ୟର ବିକାଶ ହୋଇନଥିଲା । କାବ୍ୟ ଓ କବିତାକୁ ସ୍ରଷ୍ଟାମାନେ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଓ ସଂହତ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରି ପ୍ରବନ୍ଧ ନାମରେ ଅଭିହିତ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସମୟକ୍ରମେ ଆଧୁନିକ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର, ପତ୍ର ପତ୍ରିକାର ପ୍ରକାଶନ, ନଗର ଜୀବନର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ଓ ଜଟିଳ ଜୀବନ ଜିଜ୍ଞାସାର ଉ□ରଣ ଫଳରେ ପ୍ରବନ୍ଧ କେବଳ ଗଦ୍ୟର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଳାତ୍ମକ, ଶୃଙ୍ଖଳିତ ରୂପ ଭାବରେ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କରିଲା ।

ଇଂରାଜୀରେ ପ୍ରବନ୍ଧକୁ Essay 'ଏସେ' କୁହାଯାଏ । ଏହା ଫରାସୀ ଶବ୍ଦ Essis (ଇସିସ୍)ରୁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ମନର ଭାବକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରଯତ୍ନ ବା ପ୍ରଚେଷ୍ଟା । ଇଂରାଜୀ ଲେଖକ ମ□େଁ

ପ୍ରଥମେ ପ୍ରବନ୍ଧ ସମ୍ପର୍କରେ ଏହି ମତ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ପରେ ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟର ଅନ୍ୟତମ ସ୍ରଷ୍ଟା 'ବେକନ୍' ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଚିନ୍ତାର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି ମତ ଦେଇଥିଲେ । ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟର ବିଶିଷ୍ଟ ବିଦ୍ୱାନ ଜନସନ୍ ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଅସଂଲଗ୍ନ, ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅନିୟମିତ ରଚନା ବୋଲି କହିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରବନ୍ଧ ଆଜି ସେହିସବୁ ସଂଜ୍ଞାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଯୁକ୍ତିନିଷ୍ଠ ପ୍ରଜ୍ଞାଦୀପ୍ତ କଳାକର୍ମ ରୂପେ ନିଜର ପରିଚୟ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିଛି ।

ପ୍ରବନ୍ଧର ପ୍ରକାର ଭେଦ :– ବିଷୟବସ୍ତୁ ଓ ପ୍ରକାଶଭଙ୍ଗୀ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । ଯଥା (କ) ବସ୍ତୁନିଷ୍ଠ ପ୍ରବନ୍ଧ (ଖ) ବ୍ୟକ୍ତିନିଷ୍ଠ ପ୍ରବନ୍ଧ । ବସ୍ତୁନିଷ୍ଠ ପ୍ରବନ୍ଧ ନୈର୍ବ୍ୟକ୍ତିକ ଶୈଳୀରେ ରଚିତ । ଲେଖକ ପରୋକ୍ଷରେ ଏହି ଶ୍ରେଣୀୟ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ନିଜର ଦାର୍ଶନିକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥାଏ । ବିଚାରଶୀଳତା ଓ ଚିନ୍ତାଶୀଳତା ଏ ଧରଣର ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଗୁରୁତ୍ୱଲାଭ କରିଥାଏ । ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧର ପରିସର ଅସୀମ । ମାତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିନିଷ୍ଠ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ତା'ର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱକୁ ରୂପାୟିତ କରେ । ବସ୍ତୁନିଷ୍ଠ ପ୍ରବନ୍ଧ ଗୁରୁ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇଥିଲାବେଳେ ବ୍ୟକ୍ତିନିଷ୍ଠ ପ୍ରବନ୍ଧ ଅନୁଭୂତି ସ୍ନିଗ୍ଧ ଓ ଲଘୁରୂପ ଗ୍ରହଣ କରେ । ବସ୍ତୁନିଷ୍ଠ ପ୍ରବନ୍ଧ ବସ୍ତୁ ପ୍ରଧାନ ହୋଇଥିବାବେଳେ ବ୍ୟକ୍ତିନିଷ୍ଠ ପ୍ରବନ୍ଧ ଭାବ ପ୍ରଧାନ । ଗୋଟିଏ ମସ୍ତିଷ୍କର ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟଟି ହୃଦୟର ହୋଇଥାଏ । ସମାଲୋଚକମାନେ ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ଆଧାରରେ ବସ୍ତୁନିଷ୍ଠ ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଭାଗରେ ମଧ୍ୟ ବିଭକ୍ତ କରିଥାନ୍ତି । ଯଥା–

(କ) ବିବରଣାତ୍ମକ (ଖ) ବର୍ଣ୍ଣନାତ୍ମକ (ଗ) ଚିନ୍ତାମୂଳକ (ଘ) ସମାଲୋଚନାତ୍ମକ (ଙ) ତଥ୍ୟମୂଳକ (ଚ) ଜୀବନୀମୂଳକ (ଛ) ଐତିହାସିକ ପ୍ରବନ୍ଧ (ଜ) ଆବେଗ ପ୍ରଧାନ ପ୍ରବନ୍ଧ (ଝ) ସ୍ୱକ୍ତି ମୂଳକ ପ୍ରବନ୍ଧ (ଞ) ସାହିତ୍ୟତତ୍ତ୍ୱମୂଳକ ପ୍ରବନ୍ଧ (ଟ) ରମ୍ୟରଚନା ଧର୍ମୀ ପ୍ରବନ୍ଧ (ଠ) ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରବନ୍ଧ

ପ୍ରବନ୍ଧ ରଚନା ପାଇଁ କେତେକ ସୂଚନା :—

ପ୍ରବନ୍ଧ ଏକ ସ୍ୱୟଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଜ୍ଞାଦୀପ୍ତ ଯୁକ୍ତି ରସାଣିତ ରଚନା । ଚିନ୍ତାର ଏକତ୍ୱ, ବିଭିନ୍ନ ଭାବର ସମତା, ଭାବ ସାନ୍ଦ୍ରତା, ଓ ପ୍ରକାଶ ଭଙ୍ଗୀରେ ସାବଲୀଳତା, ପ୍ରବନ୍ଧର ପ୍ରାଣ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ମଧ୍ୟ ବହୁ ପାଠୀ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରବନ୍ଧ ରଚନା କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶୈଳୀ ନଥାଏ, କାରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ନିଜସ୍ୱ ଶୈଳୀ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାନ୍ତି । ତଥାପି ଏହାର ରଚନା ପୂର୍ବରୁ ନିମ୍ନ ପ୍ରଦ□ସୂଚନାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୧. ରଚନା ପୂର୍ବରୁ ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ ବାରମ୍ବାର ପଢ଼ି, ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ବିନ୍ଦୁକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୨. ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ ଉପକ୍ରମ, ବିଷୟର କ୍ରମ ବର୍ଣ୍ଣନା ଓ ଉପସଂହାର— ଏଇ ତିନୋଟି କ୍ରମରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଉଚିତ ।

୩. ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଅଯଥା ଦୀର୍ଘ କରିବା ଦ୍ୱାରା ପାଠକର ଧୈର୍ଯ୍ୟଚ୍ୟୁତି ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରବନ୍ଧ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଓ ସାରଗର୍ଭକ ହେଲେ ପାଠକକୁ ଆକର୍ଷିତ କରେ ।

୪. କୌଣସି ଭାବର ପୁନରାବୃ□ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ବିରକ୍ତିକର କରି ପକାଏ । ତେଣୁ ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ଏ ଦିଗରେ ସଚେତନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୫. ପ୍ରବନ୍ଧର ଭାଷା ସରଳ, ସାବଲୀଳ ଓ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହେବା ବିଧେୟ ଓ ଏହାର ଉପସ୍ଥାପନା ଓ ସଜ୍ଜୀକରଣରେ ଐକ୍ୟ ଓ ସଂହତି ରହିବା ଉଚିତ ।

+ ୨ ସ୍ତରରେ ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କପାଇଁ ପ୍ରବନ୍ଧ ରଚନା ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ସେମାନଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ପାଇଁ କେତେକ ପ୍ରବନ୍ଧର ନମୁନା ଏଠାରେ ଦିଆଯାଇଛି । ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀମାନେ ଏହିସବୁ ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠକରି ପ୍ରବନ୍ଧ ରଚନାରେ ପ୍ରବୃ□ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରବନ୍ଧର ମୂଲ୍ୟ ପା□ନମ୍ବର । ପ୍ରବନ୍ଧ୧୫୦ଟି ଶବ୍ଦରୁ ଦୁଇ ଶହ ଶବ୍ଦରେ ଲେଖା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

❑❑❑

ଯୌତୁକ ପ୍ରଥା ସମାଜର କଳଙ୍କ

ଯୌତୁକ ପ୍ରଥା ଏକ ସାମାଜିକ ସମସ୍ୟା ରୂପେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିବ୍ରତ କରିଛି । ବିବାହ ବନ୍ଧନରେ ଆବଦ୍ଧ ହେଲାବେଳେ ବରପିତା କନ୍ୟାପିତାଙ୍କ ନିକଟରୁ ଅର୍ଥ, ଅଳଙ୍କାର, ଯାନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆସବାବ ପତ୍ର ଦାବୀ କରୁଛନ୍ତି । ପୂର୍ବେ ଏହା କନ୍ୟାପିତାର ବର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କିଛି ଉପହାର ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉ ଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ବର ପକ୍ଷର କୌଣସି ଦାବୀ ବା ଅଭିଯୋଗ ନଥିଲା । ଏବେ କିନ୍ତୁ ଏହାର ବହୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଛି । ବରପାତ୍ରର ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ପଦ-ପଦବୀକୁ ନେଇ ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ଯୌତୁକର ପରିମାଣ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା କନ୍ୟା ପକ୍ଷକୁ ନାନା ଦୁଃଖଦ ଓ ଅଶ୍ଳୀଳ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡୁଛି ।

ବିବାହ ପରି ପବିତ୍ର ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧିହେବା ପୂର୍ବରୁ ଯୌତୁକ ଦେବା-ନେବା ନେଇ ନାନା ଅଘଟଣ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି । କେତେକ ଦରିଦ୍ର ପରିବାରର କନ୍ୟାମାନେ ଦାବୀ ମୁତାବକ ଅର୍ଥ ଦେଇ ନ ପାରିବା ଫଳରେ ଅବିବାହିତ ରହିଯାଉଛନ୍ତି । କେତେକ ଜାଗାରେ ଦାବୀ ମୁତାବକ ଯୌତୁକ ନ ଆଣିଥିବାରୁ ନବ ବଧୂମାନେ ନିର୍ଯ୍ୟାତିତ ହୋଇ ଶେଷରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି । କେଉଁଠି କେଉଁଠି ଶାଶୁଘର ଲୋକେ କିରୋସିନି ଢାଳି ନିଆଁ ଲଗାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ମରଣ ମୁହଁକୁ ଠେଲି ଦେଉଛନ୍ତି ।

ଆଜିର ସମାଜରେ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ହ୍ରାସଘଟି ଅର୍ଥ ଓ ବସ୍ତୁର ମୂଲ୍ୟ ବଢ଼ି ଯାଇଥିବାରୁ ଯୌତୁକ ଦାବୀ ଏକ ଅଧିକାରରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଫଳରେ ଯୌତୁକ ନେବା କେବଳ ଏକ ବ୍ୟାଧି ନୁହେଁ କଳଙ୍କରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ଘୃଣ୍ୟ ପ୍ରଥାର ବିଲୋପ ପାଇଁ ଯୌତୁକ ଦେବା ଓ ନେବାକୁ

ଏକ ଅପରାଧ ରୂପେ ଘୋଷଣା କରି ଆଇନରେ କଠିନ ଦଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି । ତଥାପି ଏହି ପ୍ରଥାର ବିଲୋପ ହୋଇନାହିଁ । ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀର ମାନସିକତାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ସମାଜରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି ହେଲେ ଏହାର ବିଲୋପ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିବ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମନେ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ଯୌତୁକ ପ୍ରେମର ପ୍ରତିବନ୍ଧକ, ସହୃଦୟତାର ବିନାଶକ ଓ ପ୍ରଗତିର ପରିପନ୍ଥୀ । ଏହାର ବିନାଶରେ ସମାଜର ବିକାଶ ଓ ମଙ୍ଗଳ ନିହିତ ।

ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ଅଭିଯାନ

ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏକ ପବିତ୍ର ଗୁଣ । ଏହା ମଣିଷକୁ ଶୁଭ୍ର, ଶାନ୍ତ ଓ କର୍ମ ତତ୍ପର କରାଏ । ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆମ ପରମ୍ପରା ଓ ଜୀବନର ଏକ ଧାରା । ବୈଦିକ ଯୁଗରେ ମୁନିଋଷିମାନେ ସରଳ ଜୀବନଯାପନ ସହିତ ପରିବେଶକୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ରଖିବା ପାଇଁ ଯତ୍ନଶୀଳ ଥିଲେ । ଜାତିର ପିତା ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନରେ ଓ ସାଧାରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାରେ ଗ୍ରାମ ସଫେଇ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏକ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା । ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ମତରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା କେବଳ ବାହାରର ନୁହେଁ, ଏହା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରର ହେବା ଉଚିତ ।

ଗାଁ-ଗଣ୍ଡାଠାରୁ ସହର ବଜାର ସବୁଠିଁ କୁଡ଼କୁଡ଼ ଅଳିଆ ଆବର୍ଜନା । ନାଳ ନର୍ଦ୍ଦମା ଖାଲ ଢିପ ସବୁଠିଁ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପାହାଡ଼ ଓ ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ପରିବେଶ । ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ମଳମୂତ୍ର, ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ବୋତଲ ଓ ଜରୀର ଗଦା । ଏପରିକି ଆମର ପୂଣ୍ୟତୋୟା ଗଙ୍ଗାନଦୀ ଆଜି ଅସ୍ୱଚ୍ଛ । ଆମର ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସ୍ଥଳୀ ଗୁଡ଼ିକର ଦୂଷିତ ପରିବେଶ ବିଦେଶୀ ପର୍ଯ୍ୟଟଙ୍କ ପାଖରେ ଆମର ଭାବ-ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ମଳିନ କରିଦେଇଛି । ଏପରିସ୍ଥଳେ ସ୍ୱଚ୍ଛଭାରତ ଅଭିଯାନ ଏକ ସମୟୋପଯୋଗୀ ପଦକ୍ଷେପ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ ।

ସ୍ୱଚ୍ଛତା ମଣିଷକୁ କର୍ମ କରିବାକୁ ଅନୁପ୍ରେରିତ କରେ । ଶିଳ୍ପ ସମୃଦ୍ଧ ଜାପାନ ଦେଶରେ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରତି ଘର ଓ କାରଖାନା ଆଗରେ ନିର୍ମଳ ପରିବେଶ ସହିତ ଫୁଲ ବଗିଚାଟିଏ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଅଭିଯାନ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଦଳ ବା ଗୋଷ୍ଠୀର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନୁହେଁ । ଏହା ଏକ ସାମୂହିକ ଉଦ୍ୟମ । କେବଳ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ କରି ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଆମେ କ୍ରିୟଶୀଳ କରିପାରିବା ନାହିଁ । ସମାଜସେବୀ, ରାଜନେତା ଓ ଶିକ୍ଷାବିତ୍‌ମାନେ ନିଜେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ରହି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ରହିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ଉଚିତ୍ । ଏଥିପାଇଁ ଗ୍ରାମ ପ□ୟତ, ମହାନଗର ନିଗମ ଓ ଶିକ୍ଷ ସଂସ୍ଥାମାନେ ଜନସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଦରକାର । ଛାତ୍ରମାନେ ସ୍ୱଚ୍ଛତାକୁ ଜୀବନର ମନ୍ତ୍ର ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ସ୍ୱଚ୍ଛଭାରତ ଗଠନରେ ବ୍ରତୀ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ସେବା

ଆଧୁନିକ ବିଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱାରା ଇ□ନେଟ୍‌ର ଉଦ୍‌ଭାବନ ଓ ବ୍ୟବହାର ବିଶ୍ୱରେ ଏକ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଘଟଣା । ଚିନ୍ତା-ଚେତନା ଓ ଭାବ ବିନିମୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଇ□ନେଟ୍‌ର ବ୍ୟବହାର ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱକୁ ଏକତା ସୂତ୍ରରେ ବାନ୍ଧିପାରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଛି । ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଏହାର ବ୍ୟବହାର କ୍ରମେ ବ୍ୟାପକରୁ ବ୍ୟାପକତର ହେବାରେ ଲାଗିଛି ଓ ଏହାକୁ ଏକ ଦରକାରୀ ଯନ୍ତ୍ରରେ ପରିଣତ କରିଛି ।

ଆମେରିକାର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବିଭାଗ ଇ□ରନେଟ୍‌ର ଏକୁଡ଼ିଶାଳା । ୧୯୬୬ ମସିହାରେ ଏ. ଆର.ପି ନାମକ ନେଟ୍ ଓ୍ୱାର୍କ ମାଧ୍ୟମରେ କାଲିଫର୍ଣ୍ଣିଆ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ରମାନେ ପ୍ରଥମ କରି ଏହାର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଭାରତବର୍ଷରେ ୧୯୯୪ ମସିହାରେ ଇ□ରନେଟ୍ ସେବା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଛି ।

ସମ୍ବାଦ ସଂଗ୍ରହ, ସଂଶୋଧନ, ମୁଦ୍ରଣ, ପରିବେଷଣ ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ଇ□ରନେଟ୍ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ ହୋଇ ପାରୁଛି । ଛାତ୍ର ଓ ଗବେଷକମାନେ ଇ□ରନେଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ବିଭିନ୍ନ ତଥ୍ୟ ପାଇପାରୁଛନ୍ତି । ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଭାବ-ବିନିମୟ ପାଇଁ ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଇ□ରନେଟ୍‌ର ସାହାଯ୍ୟ ନେଉଛନ୍ତି । ସରକାର ଇ□ନେଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ସମ୍ପର୍କୀୟ ତଥ୍ୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହିତ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରୁଅଛନ୍ତି । ଇ□ରନେଟ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆବେଦନପତ୍ର ପ୍ରେରଣ, ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରବେଶପତ୍ର ସଂଗ୍ରହ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଲ୍ ପୈଠ ଓ ଟ୍ରେନ୍ ଟିକଟ୍ କରିବା ସହଜ ସାଧ୍ୟ ହୋଇପାରିଛି । ବଜାର ଦରର ସୂଚନା ଓ ପାଣିପାଗ ସମ୍ପର୍କୀୟ ତଥ୍ୟ ଇ□ରନେଟ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ମିଳିପାରୁଛି । ସୀମିତ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଏପରିକି ନିଜ ନିଜ ଘରେ ଉପଭୋକ୍ତା ଓ ନାଗରିକମାନେ ସହଜରେ ଓ ସୁବିଧାରେ ସେମାନଙ୍କର ବହୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଇ□ରନେଟ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ କରିପାରୁଛନ୍ତି । ଆବାଳବୃଦ୍ଧବନିତା ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ପାଇଁ ଇ□ରନେଟ୍ ସାଜିଛି ମନୋରଞ୍ଜନର ବଳିଷ୍ଠ ଓ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ମାଧ୍ୟମ ।

ଇ□ନେଟ୍‌ର ବିବିଧ ଉପକାର ସହିତ କେତେକ ଅପକାର ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଇ-ମେଲ୍‌ରେ ଅଶ୍ଳୀଳ ଭାଷା ବ୍ୟବହାର, ଅଶ୍ଳୀଳ ଛବି ପ୍ରଦର୍ଶନ ଓ ସାଇବର ଅପରାଧ ଆଦି ବହୁ ନକାରାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୁବକ-ଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ କରୁଛି । ଏସବୁ ସ□େ ଅପରାଧ ତୁଳନାରେ ଏହାର ଉପକାରିତା ଅଧିକ । ମାନବ ସେବାରେ ଏହାର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହାକୁ ସୁନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିପାରିଲେ ଏହା ଯେ ଅଧିକ ଫଳପ୍ରଦ ହେବ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଛାତ୍ରର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ଆଜିର ଛାତ୍ର ଭବିଷ୍ୟତ ଭାରତର ନିର୍ମାତା । ସେ ଅମିତ ଶକ୍ତିର ଅଧିକାରୀ । ବିଦ୍ୟା ଅଧ୍ୟୟନ ସହିତ ଦେଶ ଗଠନରେ ତାହାର ଅବଦାନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଜାତିରପିତା ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଆହ୍ୱାନରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଛାତ୍ରମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଝାସ ଦେଇ ଯେଉଁ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିଥିଲେ ତାହା ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ ଓ ଚକିତ କରିଦେଇଥିଲା ।

ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନହେବା ପରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଦେଶ ପ୍ରତି କ□ବ୍ୟ ଓ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ ପୂର୍ବତୁଳନାରେ ବହୁଗୁଣରେ ବଢ଼ି ଯାଇଛି । ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପରିକଳ୍ପିତ ରାମରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ସାକାର କରିବା ଦାୟିତ୍ୱ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ।

ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଉଛି ମାତୃଭୂମିର ଅଖଣ୍ଡତା ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ନିଜକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବା । ସଂପ୍ରତି ଦେଶ ଭିତରୁ ଓ ବାହାରୁ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ । ଜନ୍ମଭୂମିର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଛାତ୍ରମାନେବି ସାମରିକ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରି ସେମାନେ ଯୁଦ୍ଧ ଭୂମିରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ଛାତ୍ରମାନେ ଧର୍ମଗତ ମତାନ୍ଧତାର ଶିକାର ନ ହୋଇ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗାରେ କୌଣସି ପକ୍ଷର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନ ହୋଇ ଉଭୟ ପକ୍ଷକୁ ଏହି ଅଶୋଭନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ନିବ□ାଇବା ଜରୁରୀ । ଯୌତୁକ ପ୍ରଥା ବିଲୋପ ପାଇଁ ସେମାନେ ଯୌତୁକ ବିହୀନ ବିବାହ କରିବାକୁ ଶପଥ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ । ଧର୍ମଘଟ ଓ ହିଂସାତ୍ମକ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସାମିଲ ହୋଇ ଜାତୀୟ ସମ୍ପ□ିକୁ ନଷ୍ଟ କରିବା ଅନୁଚିତ । ବନ୍ୟା, ବାତ୍ୟା, ଦୈବୀ ଦୁର୍ବିପାକ ଓ ସଡ଼କ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତଙ୍କ ସେବା କରିବା ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ଅଭିଯାନରେ ସକ୍ରିୟ ହୋଇ ପରିବେଶକୁ ନିର୍ମଳ ରଖିବା ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସିବା ଦରକାର । ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ, କୁସଂସ୍କାର ବିଲୋପ ପାଇଁ

ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସଚେତନ କରାଇବା ଓ ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ସମାଜ ଗଠନ ପାଇଁ ସେମାନେ ବ୍ରତୀ ହେବା ଉଚିତ । ରାଜନୀତିକ ପରିସ୍ଥିତି ସଂପର୍କରେ ଅଭିହିତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସଚ୍ଚୋଟ ଓ ଭାବ-ମୂ୍ସମ୍ପନ୍ନ ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ନିର୍ବାଚିତ କରିବା ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ । ନିଶାମୁକ୍ତ ସମାଜଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସଚେତନ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସହଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଦେଶରୁ ନିରକ୍ଷରତା ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ସେମାନେ ସାକ୍ଷରତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଛାତ୍ରମାନେ ଯେ ଜାତିର ନିର୍ମାତା, ଏହାକୁ ସେମାନେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବା ଉଚିତ ।

ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ

ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଅଭିନବ ପ୍ରୟାସ । ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଖାଦ୍ୟ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଜାତୀୟ ସରକାର କୃଷି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।

ସବୁଜ ବିପ୍ଳବର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ପ୍ରଣାଳୀରେ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟ କରି ରେକର୍ଡ଼ ପରିମାଣର ଖାଦ୍ୟ-ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ଓ ଦେଶକୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ କରିବା । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ କୃଷି ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଜୀବିକା ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ଭାରତର ଅଧିକାଂଶ କୃଷକ ଅଶିକ୍ଷିତ, ଦରିଦ୍ର ଓ ଭାଗ୍ୟବାଦୀ । ପ୍ରାଚୀନ ପଦ୍ଧତିରେ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସହିତ ମୌସୁମୀ ବର୍ଷା ଉପରେ ସେମାନେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଏକଥାକୁ ବିଚାର କରି ଷଷ୍ଠ ଦଶକରେ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବକୁ ସଫଳ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର କୃଷି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ନଦୀବନ୍ଧ ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା ଜମିକୁ ଜଳଯୋଗାଣ,

ଉନ୍ନତମାନର ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ ବିହନ ବ୍ୟବହାର, ସାର ଓ କୀଟନାଶକ ଔଷଧର ପ୍ରୟୋଗ, ଟ୍ରାକ୍ଟର ଦ୍ୱାରା ଭୂମି କର୍ଷଣ, କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଆଦି ପଦକ୍ଷେପମାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ପୁଣି କୃଷି ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୃଷକମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇ ଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ଦ୍ୱାରା କେତେକାଂଶରେ ଦେଶରୁ ଖାଦ୍ୟାଭାବ ଦୂର ହୋଇପାରିଥିଲା ।

ଷଷ୍ଠ ଦଶକରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିବ□ନର ସୂତ୍ରପାତ କରିଥିଲେ ହେଁ ସଫଳ ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ଭାରତବର୍ଷର ସମସ୍ତ ଚାଷଜମି ଜଳସେଚିତ ହୋଇନାହିଁ । ଶିକ୍ଷିତ ବର୍ଗ କୃଷି ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହୀ ହେଉନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହାକୁ ସଫଳ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ଜଳ, ବିଦ୍ୟୁତଶକ୍ତି ଓ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ଯେପରି କ୍ଷେତ ପାଖରେ ସହଜରେ ପହ□ ପାରିବ ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ କୃଷକମାନଙ୍କୁ କୃଷିଯନ୍ତ୍ରପାତି କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ରିହାତି ଦେବା ସହିତ ଅଳ୍ପସୁଧରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ଯୋଗାଇ ଦେବା ଉଚିତ । ସରକାର ଓ କୃଷକ ଶ୍ରେଣୀ ଏ ଦିଗରେ ଆନ୍ତରିକ ପ୍ରୟାସ କଲେ ଭାରତ କ୍ଷୁଧାମୁକ୍ତ ହୋଇ ପାରିବ । ସରକାରଙ୍କ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ସ୍ଲୋଗାନ ସଫଳ ହେବ ।

ମାନବ ସେବାରେ ବିଜ୍ଞାନ

ଆଧୁନିକ ଯୁଗ ବିଜ୍ଞାନର ଯୁଗ । ବିଜ୍ଞାନକୁ ଛାଡ଼ି ଆଜିର ମଣିଷ ଜୀବନ ନିର୍ବାହ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ କଥାରେ କହିଲେ ବିଜ୍ଞାନ ଆଜି ମଣିଷର ସମ୍ପଦର ବନ୍ଧୁ ଓ ବିପଦର ସଖା ।

ମଣିଷ ଜୀବନକୁ ସରସ, ସୁନ୍ଦର ଓ ବିଳାସପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାରେ ବିଜ୍ଞାନର ଅବଦାନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ମଣିଷ ଆଜି ବିଜ୍ଞାନର ଆଶୀର୍ବାଦରୁ

ମଧ୍ୟ ନୂତନ ଜୀବନ ଲାଭ କରିପାରୁଛି । ଯକ୍ଷ୍ମା, କୁଷ୍ଠ, କର୍କଟ ରୋଗକୁ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ଆୟତ୍ତ କରି ପାରୁଛି । ଶଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ଓ ଅଙ୍ଗପ୍ରତିରୋପଣ ହୋଇଛି ବିଜ୍ଞାନର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସଫଳତା । ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ବିରୋଧରେ ଏହା ମଧ୍ୟ ସଂଗ୍ରାମ ଜାରି ରଖିଛି ।

ଯାତାୟାତର ସୁବିଧା ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନ ଉଦ୍‌ଭାବନ କରିଛି, ଉଡ଼ାଜାହାଜ ରେଳ, ମୋଟର । ସମ୍ବାଦ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ସହିତ ମନୋରଞ୍ଜନ ପାଇଁ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ଟେଲିଫୋନ୍, ଟେଲିଗ୍ରାମ, ଟେଲିଭିଜନ ଓ ଇ□ରନେଟ୍ । ବିଜ୍ଞାନ ଆଜି ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀକୁ ସଙ୍କୁଚିତ କରି ବିଶ୍ୱ ଗ୍ରାମରେ ପରିଣତ କରି ପାରିଛି । କଳକାରଖାନା ସୃଷ୍ଟି କରି ଶିଳ୍ପର ପ୍ରସାର ଯେପରି କରି ପାରିଛି, ଠିକ୍ ସେହିପରି ଅଧିକ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ସାର, କୀଟନାଶକର ଉଦ୍‌ଭାବନ ଓ ନଦୀବନ୍ଧ ନିର୍ମାଣ କରି ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା କରିପାରିଛି । ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ବ୍ୟବହାର କରି ଥଣ୍ଡାଦିନେ ଗରମ ଓ ଗରମ ଦିନେ ଥଣ୍ଡାର ଅନୁଭୂତି ପ୍ରଦାନ କରି ମଣିଷ ଜୀବନକୁ ବିଳାସପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଆରାମଦାୟକ କରିପାରିଛି ।

ଏସବୁ ସ□େ ବିଜ୍ଞାନ ଆଜି ମଣିଷ ସମାଜର ସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଏକ ବିରାଟ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛି । ପରମାଣୁ ବୋମା ଓ ଉଦ୍‌ଯାନ ବୋମାର ପ୍ରୟୋଗ ମଣିଷ ସମାଜର ଧ୍ୱଂସ ପାଇଁ ଅମୋଘ ଅସ୍ତ୍ର ରୂପେ ବିବେଚିତ ହେଉଛି । ଏଥିପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନକୁ ଦୋଷ ଦେବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ; କାରଣ ବିଜ୍ଞାନର ଆଣବିକ ଶକ୍ତିକୁ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ମଣିଷର ଶୁଭବୁଦ୍ଧି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ତେଣୁ ଆମେ କହିପାରିବା ଯେ ବିଜ୍ଞାନ ଅଭିଶାପ ନୁହେଁ ବରଂ ଆଶୀର୍ବାଦ । ମାନବ ସେବାରେ ଏହାର ସଫଳ ବିନିଯୋଗ ହେବା ସର୍ବାଦୌ ବାଞ୍ଛନୀୟ ।

ତୁମର ଭବିଷ୍ୟତ ଲକ୍ଷ୍ୟ

ଜୀବନର ଭବିଷ୍ୟତ ଅଜଣା । ମଣିଷ କିନ୍ତୁ ଏଠି ସଫଳ ଭବିଷ୍ୟତ ଆଶାରେ ବ□ରହେ । ଏହି ଆଶାର ଅନ୍ୟନାମ ହେଉଛି ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଲକ୍ଷ୍ୟହିଁ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ତତ୍ପର କରିଥାଏ । ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ ଜୀବନ ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଦିଗହରା ଜାହାଜ ପରି ।

ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ଛାତ୍ରାବସ୍ଥା ହିଁ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ । ସାଧାରଣତଃ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଯେଉଁ ବୃ□ରେ ସୁଖ ସୁବିଧା ଓ ମାନ ସମ୍ମାନ ମିଳିବାର ସୁଯୋଗ ଥାଏ, ସେହି ବୃ□କୁ ଛାତ୍ରମାନେ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରୂପେ ସ୍ଥିର କରିଥାଆନ୍ତି । ମାତ୍ର ପ୍ରକୃତରେ ତ୍ୟାଗ ଓ ଆଦର୍ଶ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶିକ୍ଷକତା ବୃ□ପରି ପବିତ୍ର ବୃ□କିଛି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଜୀବନରେ ଭଲ ଶିକ୍ଷକଟିଏ ହୋଇ ସମାଜର ସେବା କରିବାକୁ ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି ।

ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ହିଁ ସମାଜକୁ ଦିଗଦର୍ଶନ ଦେଇ ଆସିଛନ୍ତି । ବୃହସ୍ପତି, ବଶିଷ୍ଠ, ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଚାଣକ୍ୟ, ନାନକ, ରାମଦାସଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁମାନେ ଆମ ସଂସ୍କୃତି, ପରମ୍ପରା ଓ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ପ୍ରତୀକ ଭାବେ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି । ସତ୍ୟବାଦୀ ବନ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ, ନୀଳକଣ୍ଠ, ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ହରିହର ଓ ଗୋଦାବରୀଶ ମିଶ୍ର ପ୍ରଭୃତି ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ଏ ରାଜ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହୋଇଛି । ଭାରତୀୟ ଦୃଶ୍ୟପଟରେ ଗୁରୁନାଂଗୁରୁ ଡକ୍ଟର ସର୍ବପଲ୍ଲୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣନ୍ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦ ମଣ୍ଡନ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଜନ୍ମ ଦିବସକୁ ଆମେ ଗୁରୁ ଦିବସ ଭାବେ ପାଳନ କରି ଗୁରୁଙ୍କ ଗୌରବକୁ ଚିରସ୍ମରଣୀୟ କରିପାରୁଛୁ ।

ଶିକ୍ଷକର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ହେଉଛି ସରଳ ଜୀବନ ଯାପନ ସହ ଜ୍ଞାନାର୍ଜନ ଓ ବିତରଣ । ଜଣେ ଭଲ ଶିକ୍ଷକ ଭାବେ ନିଜକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ମୋର ଆଚାର ଓ ଆଚରଣ ଶୁଦ୍ଧ କରିବା ସହ ଧାର୍ମିକ ଜୀବନ ବ□ିବା ପାଇଁ ସର୍ବଦା ଉଦ୍ୟମ କରିବି । ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ଶିକ୍ଷକତା ବୃ□ି ଖାଲି ମୋ ଜୀବନକୁ ସାର୍ଥକ କରିବ ନାହିଁ, ଏକ ସୁସ୍ଥ ସମାଜ ଓ ଦେଶ ଗଠନରେ ଏହା ମଧ୍ୟ ସହାୟକ ହେବ ।

କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ

ସ୍ୱଳ୍ପ ପୁଞ୍ଜି ବିନିମୟରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ କୁଶଳୀ ହାତର ଯାଦୁରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ପ୍ରଦୂଷଣମୁକ୍ତ ଶିଳ୍ପକୁ କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ କୁହାଯାଏ ।ଏକଦା ଏହି ଶିଳ୍ପ ଉତ୍କଳର କଳା ନୈପୁଣ୍ୟକୁ ବିଶ୍ୱ ଦରବାରରେ ପରିଚିତ କରାଇ ପାରିଥିଲା ।ଜାତିର ପିତା ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ସମାଜର ପୁନର୍ଗଠନ ପାଇଁ ରଚନାତ୍ମକ କର୍ମର ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ଭାରି ଶିଳ୍ପ ନୁହେଁ, କୁଟୀର ଶିଳ୍ପକୁ ହିଁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥିଲେ ।ଓଡ଼ିଶାର ବରପୁତ୍ର ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ଓଡ଼ିଶାର ତାରକସି କାମକୁ ବିଶ୍ୱ ଦରବାରରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଓଡ଼ିଆ ଶିଳ୍ପୀର ଖ୍ୟାତି ବଢ଼ାଇଥିଲେ ।

କଳାପ୍ରିୟ ଓଡ଼ିଶାର କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ବହୁମୁଖୀ । କ□ିଲୋ, ରେମୁଣା, ଭୁବନର ପଥର ଓ ପିତଳ ବାସନ, ଲଳିତଗିରିର ପଥର ମୂ□ି ପଥର ଚକି, ଶିଳପୁଆ ଓ ଚନ୍ଦନ ପେଡ଼ି ଏହି ଶିଳ୍ପର ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ନମୁନା ।

ସମ୍ବଲପୁର ଓ ମାଣିଆ ବନ୍ଧରଶାଢ଼ୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁରର ପାଟ ଓ ମଠା, ବାରିପଦାର ଟସର, ଖୋର୍ଦ୍ଧାର ଲୁଙ୍ଗି ଓ ଗାମୁଛା, ପିପିଲିର ଚାନ୍ଦୁଆ ବୟନ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେଶ ଓ ବିଦେଶରେ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଛି ।ବାଲକାଟିର ସପ, ମସିଣା, ବେତ ଚଉକି, ପୁରୀର ଶାମୁକା ମାଳି, ମୃଣୟ ଶିଳ୍ପର ମାଠିଆ, ସୁରେଇ

ଓ ଟେରାକୋଟା କାମ, କାଠଗଡ଼ା ସାହିର ମାଟି ନିର୍ମିତ ଦେବ-ଦେବୀ, ସତ୍ୟବାଦୀର ନଡ଼ିଆ କତା ତିଆରି ପାପୋଛ, କିଆପତ୍ର, କାଇଁଚ ପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ବିଛଣା ଓ ଆସନ କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ରୂପେ ଆଜି ଜନାଦୃତ ହୋଇ ପାରିଛି । ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଜାତୀୟ ସରକାର ଓ ରାଜ୍ୟସରକାର କୁଟୀର ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଯୋଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆଧୁନିକ କାଳରେ ଭାରି ଶିଳ୍ପର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ବିପୁଳ ଉତ୍ପାଦନ ଯୋଗୁ ଏହା ଭାରିଶିଳ୍ପ ସହିତ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିପାରୁ ନାହିଁ ।

କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ଓଡ଼ିଶାର ଗର୍ବ ଓ ଗୌରବ । ବେକାର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଏହାର ଉପଯୋଗିତା ଆଜି ସ୍ୱୀକୃତ । ସରକାର ଏହାର ବିକାଶ ପାଇଁ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କୁ କଞ୍ଚାମାଲ ଯୋଗାଇବା ସହ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଚିତ ।

ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତା

ସମୟର ଗତି ଅପ୍ରତିହତ । କୁହାଯାଇଛି ସମୟ ଓ ଜୁଆର କାହାରିକୁ ଅପେକ୍ଷା କରେ ନାହିଁ । ଏ ସଂସାରରେ ସମୟକୁ ଯିଏ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବିନିଯୋଗ କରିପାରେ ସେ ହିଁ ପ୍ରକୃତ ସଫଳତା ପାଏ । ତେଣୁ ପ୍ରତି ମଣିଷ ପାଇଁ ପ୍ରତିଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମୂଲ୍ୟବାନ । ସମୟର ଅବହେଳା ଖାଲି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନରେ ନୁହେଁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବିକାଶରେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ।

ସମୟର ସଫଳ ବିନିଯୋଗ କରିବା ଅର୍ଥ ଜୀବନର ସଫଳତା ପ୍ରାପ୍ତି ହେବା । ପ୍ରକୃତରେ ସମୟ ହିଁ ଈଶ୍ୱର । ସମୟର ପୂଜା ହିଁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ପୂଜା । ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ନ ହୋଇ ଜଣେ ଆଳସ୍ୟର ଶୀକାର ହେଲେ ଜୀବନର ସବୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧୂଳିସାତ ହୋଇଯାଏ । ବହୁ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି ଆଳସ୍ୟ ପରାୟଣ ହୋଇ

ଜୀବନରେ ଯାହା କରିବା କଥା ତାହା କରିପାରି ନାହାନ୍ତି । ଆମେ ପୁରାଣରେ ପଢ଼ିଛେ ରାବଣ ଆଜି କରିବି, କାଲି କରିବି କହିକହି ସ୍ୱର୍ଗକୁ ସିଢ଼ି ବାନ୍ଧି ପାରିଲା ନାହିଁ କି, କ୍ଷାର ସମୁଦ୍ରକୁ କ୍ଷୀର କରି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ସମୟର ସତ୍ ଉପଯୋଗ ଅର୍ଥ ଜୀବନର ସତ୍ ଉପଯୋଗ । ଜାତିର ପିତା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଜୀବନ ଚର୍ଯ୍ୟାର ପ୍ରତିଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ କର୍ମ ସଂପାଦନାରେ ବିନିଯୋଗ ହେଉଥିଲା । ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ, ପ୍ରାଣକୃଷ୍ଣ ପରିଜା, ଗଜପତି କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ, ଡକ୍ଟର ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ଥିଲେ । ଇଂରେଜ ଜାତି ସେମାନଙ୍କ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତା ଗୁଣ ଯୋଗୁ ଉନ୍ନତିର ଚରମ ସୀମାରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଜାପାନୀମାନେ ଷ୍ଟେସନରେ ରେଳକୁ ଦେଖି ଘଣ୍ଟା ମିଳାଇ ତାଙ୍କ ଜାତିର ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତାର ପ୍ରମାଣ ଦେଇ ପାରିଛନ୍ତି ।

ଛାତ୍ର ଜୀବନରେ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତା ଏକାନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ । ପ୍ରତ୍ୟୁଷରୁ ଶଯ୍ୟାତ୍ୟାଗ, ନିତ୍ୟକର୍ମ ସଂପାଦନ ଓ ଅଧ୍ୟୟନ ଛାତ୍ରର ପରମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଯେଉଁ ଛାତ୍ର ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ଓ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ସେ ପରୀକ୍ଷାରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବା ନିଶ୍ଚିତ ଓ ତାହାର ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ଭାବନାପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତା ମନୁଷ୍ୟର ଏକଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗୁଣ । ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀମାନେ ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ଏହାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ତୁମର ପ୍ରିୟ ଲେଖକ

ଜାତିକୁ ସୁଚିନ୍ତିତ ଭାବେ ଗଠନ କରିବାରେ ଲେଖକର ଭୂମିକା ଅତୁଳନୀୟ । କୁହାଯାଏ ଯେ ଲେଖକ ହେଉଛନ୍ତି ଦେଶର ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ସଚେତନ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଯିଏ କି ସଙ୍କଟ ସମୟରେ ଭବିଷ୍ୟତର ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରାନ୍ତି । ଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଫକୀର ମୋହନଙ୍କୁ ମୁଁ ମୋର ପ୍ରିୟ ଲେଖକ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରେ ।

ଫକୀର ମୋହନ ସେନାପତି ଏକାଧାରରେ ବ୍ୟାସକବି ଓ କଥା ସମ୍ରାଟ । ଜୀବନର ବିପୁଳ ଅଭିଜ୍ଞତା ଆଧାରରେ ସେ ମହାଭାରତ, ରାମାୟଣ ଓ ଉପନିଷଦର ପଦ୍ୟାନୁବାଦ, ଉତ୍କଳ ଭ୍ରମଣ, 'ବୌଦ୍ଧାବତାର', 'ପୂଜାଫୁଲ ଓ ଅବସର ବାସରେ' ଆଦି କାବ୍ୟ କବିତା ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି । ପରେ ପରେ ସେ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ଚାରୋଟି ଉପନ୍ୟାସ, ଏକୋଇଶିଟି କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ ଓ ନିଜର ଆତ୍ମଜୀବନୀ । ତାଙ୍କର 'ଛମାଣ ଆଠଗୁଣ୍ଠ' ହେଉଛି ଉପନ୍ୟାସ ସାହିତ୍ୟରେ ଏକ ଅମଳିନ କୀର୍ତ୍ତି । ରେବତୀ ହେଉଛି ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ସାର୍ଥକ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ ।

ଫକୀର ମୋହନଙ୍କ କଥିତ ଭାଷାରେ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି, ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣରେ ଦକ୍ଷତା, ସାମାଜିକ ସଂସ୍କାର ପାଇଁ ଅଙ୍ଗୀକାର ବଦ୍ଧତା, ମୋତେ ଗଭୀର ଭାବରେ ଅଭିଭୂତ କରେ । ତାଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସ 'ଛ'ମାଣ ଆଠଗୁଣ୍ଠ'ର ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମଙ୍ଗରାଜ ସାରିଆ ଓ ଭଗିଆ, 'ମାମୁଁ' ଉପନ୍ୟାସର ନାଜର ନଟବର ଦାସ ଓ ଚାନ୍ଦମଣୀ, 'ରେବତୀ' ଗଳ୍ପର ରେବତୀ ଓ ଜେଜିମା, 'ପେଟେଣ୍ଟ ମେଡ଼ିସିନ୍' ଗଳ୍ପର ମଦ୍ୟପ ସ୍ୱାମୀ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ଓ ପତିବ୍ରତା ସୁଲୋଚନା, 'ରାଣ୍ଡୀପୁଅ ଅନନ୍ତା' ଗଳ୍ପର ଅନନ୍ତା, 'ଡାକମୁନିସି' ଗଳ୍ପର ହରିସିଂହ ଓ ଗୋପାଳ ଚରିତ୍ରକୁ ପାଠକଲେ ମୁଁ ଅନୁଭବ କରେ ସତେ ଯେମିତି ସେମାନେ ସାମାଜିକ ପରିସରରେ ଆତଯାତ ହେଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ ଓ ଉପନ୍ୟାସରେ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ଓ କୁସଂସ୍କାରକୁ ବ୍ୟଙ୍ଗ ମାଧ୍ୟମରେ

ଦୂରକରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି । ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିରେ ସମାଜ ସଂସ୍କାର, ମାନବିକତାର ଜୟଗାନ ଓ ମଣିଷକୁ ଭଲ ପାଇବାର ବା□ ଏବେବି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଲାଗେ । ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ଫକୀର ମୋହନ ସେନାପତି ତାଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ମାଧ୍ୟମରେ ଯେଉଁବା□ ଦେଇଛନ୍ତି ତାକୁ ଯଦି ଆମେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତେ ତେବେ ଏକ ସୁସ୍ଥ ସମାଜ ଗଠିତ ହୋଇପାରନ୍ତା ।

ପ୍ରତିକୂଳ ପାରିବାରିକ ପରିସ୍ଥିତି ଓ ଜୀବନର ନାନା ସଂଘର୍ଷ ସ□େଜାତି ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଏକନିଷ୍ଠ ସାଧନା ଅନନ୍ୟ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟର ଯଶସ୍ୱୀ ସ୍ରଷ୍ଟା ରୂପେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ନମସ୍ୟ ।

❑❑❑

(ଖ) ପତ୍ରଲିଖନ

ପତ୍ର, ବାର୍ତ୍ତା ବା ସମ୍ବାଦ ପ୍ରେରଣର ଏକ ମାଧ୍ୟମ । ମନର ଭାବନାକୁ ପ୍ରକାଶ କରି ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଆମର କୌଣସି ପ୍ରିୟ ବା ସମ୍ପର୍କିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖୁ ତାହାକୁ ପତ୍ର କୁହାଯାଏ । ଆମ ଭାଷାରେ ପ୍ରଚଳିତ ଚିଠି ବା ଚିଟାଉ ବା ସମାର୍ଥବୋଧ ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦ ହେଉଛି ଲେଟର- ଯାହାର ଆଭିଧାନିକ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରେରକର ପ୍ରାପକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରେରିତ ଏକ ଭାବ ବିନିମୟାତ୍ମକ ସମ୍ବାଦ । ଇଂରାଜୀ ଲେଟର (ଚିଠି) ବା ପତ୍ରର ସଂଜ୍ଞା ଦେବାକୁ ଯାଇ ବିଶ୍ୱକୋଷରେ ଲିଖିତ ଅଛି ଯେ ପତ୍ର ହେଉଛି ଏକ ଲିଖିତ ସମ୍ବାଦ ଯାହା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଡାକରେ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଥାଏ । କୁହାଯାଏ ଯେ ଜଣେ ତା' ମନର କଥାକୁ ପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଯେପରି ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିପାରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମାଧ୍ୟମ ବା ଉପାୟରେ ତାହା କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୁଏ ନାହିଁ । ପୁଣି କୁହାଯାଇଛି ପତ୍ରଲିଖନ ଏକାଧାରରେ କଳା ଓ ବିଜ୍ଞାନ । ଏହା କଳା କାରଣ ମନର ଭାବକୁ ଏହା ସାହିତ୍ୟିକ ରୂପଦିଏ । ଏହା ମଧ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ କାରଣ ଏହି ଲେଖାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଦ୍ଧତି ଓ ଶୃଙ୍ଖଳା କ୍ରମ ରହିଅଛି । ଆଜିକାଲି ଆମ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟରେ ବହୁ ଉପନ୍ୟାସ, ନାଟକ, କାବ୍ୟ ଆଦି ପତ୍ର ଲିଖନ ଶୈଳୀରେ ସୃଷ୍ଟି ହେଲାଣି । ଟେଲିଫୋନ୍, ଇ-ମେଲ ଇତ୍ୟାଦିର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ସତ୍ତ୍ୱେ ଚିଠିଟିଏ ଲେଖିବାର ଉପଯୋଗିତା ତାହାର ଗୁରୁତ୍ୱ ହରାଇ ନାହିଁ । ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ଏହି କଳା ବା ଲିଖନଶୈଳୀ ସହିତ ପରିଚିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ପତ୍ରକୁ ସାଧାରଣତଃ ବିଭିନ୍ନ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । ଯଥା–

(i) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ / ଘରୋଇ ପତ୍ର

(ii) ଆବେଦନ ପତ୍ର

(iii) ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ ପତ୍ର

(iv) ବାଣିଜ୍ୟିକ ପତ୍ର

(v) ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର

(i) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ/ଘରୋଇ ପତ୍ର

ଏହି ପତ୍ରରେ ଲେଖକ/ ଲେଖିକାଙ୍କ ମାନସିକ ଆବେଗ, ସୁଖ ଦୁଃଖ ଅନୁଭୂତି ଓ ଭାବନା ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ପତ୍ରରେ ସ୍ଥାନ, ଦିନାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ବୋଧନ, ଶ୍ରଦ୍ଧା,- ସ୍ନେହ- ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ ରୂପାୟିତ ହୋଇଥାଏ । ପତ୍ରର ସମାପ୍ତି ପୂର୍ବରୁ "ଇତି" ଲେଖାଯାଇ ପ୍ରେରକ, ପ୍ରାପକର ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ଭିତ୍ତିରେ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଇଥାଏ, ଯଥା- ତୋର ବାପା, ତୋ'ର ଶୁଭାକାଂକ୍ଷୀ ଭାଇ, ତୋର ଶୁଭେଚ୍ଛୁ, ତୋର ହିତାକାଂକ୍ଷୀ, ଇତ୍ୟାଦି ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପତ୍ରର ନମୁନା-

(କ) ମାଟ୍ରିକ ପରୀକ୍ଷାପରେ ତୁମର ଭବିଷ୍ୟତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ମାମୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ।

କୃଷ୍ଣ ନଗର
ତା. ୧୦/୨/୧୬

ପୂଜନୀୟ ମାମୁ,

ମୋର ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଅଜା, ଆଈ, ମାଇଁ ଓ ମାଧବୀ ନାନୀଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରଣାମ । ବାବୁକୁ ମୋର ସ୍ନେହ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜଣାଇ ଦେବେ ।

ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରେରିତ ଚିଠିଟି ତିନି ଦିନ ହେଲା ପାଇଲି, ଏହା ମୋତେ ଖୁବ୍ ଉତ୍ସାହିତ କରିଛି । ମୋର ପରୀକ୍ଷା ଫଳ ବାହାରିବା ପରେ ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଆପଣ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି । ପରୀକ୍ଷାରେ ମୁଁ ଭଲ କରିଛି । ଗଣିତ, ବିଜ୍ଞାନ ଓ ସଂସ୍କୃତରେ ମୁଁ ଶତକଡ଼ା ୯୫ ନମ୍ବର ରଖିବି ବୋଲି ଆଶା ରଖିଛି । ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ମୁଁ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ ନିଶ୍ଚୟ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବି । ଅଧ୍ୟୟନ ଛାତ୍ର ଜୀବନର ତପସ୍ୟା- ଏହି ମହତବାଣୀକୁ ହୃଦୟରେ ଧରି ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ମୁଁ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରିଛି । ଏବେ ପରୀକ୍ଷା ସରିବା ପରେ ପତ୍ର, ପତ୍ରିକା ଓ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ଜୀବନୀ ପାଠ କରୁଛି । ଅବଶିଷ୍ଟ ସମୟ ଆଳସ୍ୟରେ ନ କଟାଇ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ମୁଁ ସଂକଳ୍ପ କରିଛି ।

ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟ ମୁଁ କନିଷ୍ଠ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ବିଜ୍ଞାନ ପଢ଼ିବି । କୃଷି ବିଜ୍ଞାନରେ ମୋର ଆଗ୍ରହ ରହିଛି । ଭାରତ ଏକ କୃଷି ପ୍ରଧାନ ଦେଶ । କୃଷିକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ପାଇଁ ମୁଁ ସ୍ଥିର କରିଛି । ଆମର ଜମିଜମା ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଆଧୁନିକ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ଓ କୃଷି-ସମ୍ପର୍କିତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବିନା ଭଲ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ । ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଏ ଦିଗରେ ମୁଁ କିଛି ନୂତନ ତଥ୍ୟ ଦେଇ ରାଜ୍ୟର ଖାଦ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଦୂର କରିବାର ସହାୟକ ହୋଇପାରିବି । ଆଜିକାଲି ସମସ୍ତେ ଚାକିରି ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଉଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଚାକିରି ସଂଖ୍ୟା ସୀମିତ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ବେକାରୀ ବଢୁଛି ଓ ସମାଜରେ ଅଶାନ୍ତି, ହିଂସା, ଭେଦ-ଭାବ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । କୃଷିକୁ ସରକାର ଏବେ ଶିଳ୍ପର ମାନ୍ୟତା ଦେବାପାଇଁ ବହୁ ଯୋଜନା ଓ ନୀତି ପ୍ରଣୟନ କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କୃଷି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ ପଢ଼ି ମୁଁ କୃଷିର ବିକାଶରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିବି । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ

ଆପଣଙ୍କ ସୁଚିନ୍ତିତ ପରାମର୍ଶ ଅପେକ୍ଷାରେ ମୁଁ ରହିଛି । ବାପା-ବୋଉ ଓ ଅପା ଏଠାରେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ଆପଣମାନେ କିପରି ଅଛନ୍ତି ? ଚିଠି ପାଇ ଚିଠି ଦେବେ ।

ଇତି

ସ୍ନେହାଧୀନ

ଅଶୋକ

ଠିକଣା

ପ୍ରେରକ	**ପ୍ରାପକ**	**ଟିକଟ**
ଶ୍ରୀ ଅଶୋକ କୁମାର ମହାପାତ୍ର ମାର୍ଫତ - ରାଧାବଲ୍ଲଭ ଦାସ କୃଷ୍ଣ ନଗର ସେରପୁର ଜିଲ୍ଲା - ଯାଜପୁର, ଓଡ଼ିଶା	ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରସିକ ମୋହନ ମହାପାତ୍ର ଗ୍ରାମ - କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା (ମହୀପାଳ) ଜିଲ୍ଲା - କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଓଡ଼ିଶା	

(ଖ) ଏକ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣର ଅନୁଭୂତି ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ସାଙ୍ଗ ନିକଟକୁ ପତ୍ର ।

ଜୟପୁର

ତା. ୨୦/୩/୧୬

ପ୍ରିୟ ମନୋଜ;

ମୋର ସ୍ନେହ ନେବୁ । ମଉସା, ମାଉସୀଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରଣାମ, ବଡ଼ ଭାଇଙ୍କୁ ନମସ୍କାର । ଟୁଟୁ ଓ ମିଟୁଙ୍କୁ ମୋର ସ୍ନେହ ଜଣାଇବୁ । ତୁ ଦେଇଥିବା

ଚିଠିଟି ଗତକାଲି ପାଇଲି । ମୁଁ ଦେଖିଥିବା ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ସମ୍ପର୍କରେ ଜାଣିବାକୁ ତୁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଥିବାରୁ ମୁଁ ଏ ଚିଠିରେ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ କିଛି ଲେଖୁଛି ।

ମନୋଜ, ଆମ ଉତ୍କଳ ପ୍ରକୃତରେ କଳାର ଭୂମି । ଏହାର ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ କଳା-ସ୍ଥାପତ୍ୟ ବିଶ୍ୱ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଆମର ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର, ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର, ରାଜାରାଣୀ ମନ୍ଦିର ଓ କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିରର, ସୂକ୍ଷ୍ମକଳା ଓ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ବିସ୍ମୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ବିଶେଷତଃ କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିରର ପରିକଳ୍ପନା ଓ ତା'ର ଚମତ୍କାର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ନ ଦେଖିଲେ ଜାଣିହେବ ନାହିଁ । ମୁଁ ପୂଜା ଛୁଟିରେ ଭାଇଙ୍କ ସହିତ କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ବୁଲି ଯାଇଥିଲି ।

କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉପାସନା ପାଇଁ ଲାଙ୍ଗୁଳା ନରସିଂହ ଦେବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ଇତିହାସ କହେ ଓଡ଼ିଶାର ବାର ବର୍ଷର ରାଜସ୍ୱ ଏହି ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ବ୍ୟୟିତ ହୋଇଥିଲା । କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିରର ଅନତିଦୂରରେ ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗାର ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଦୃଶ୍ୟ ଅତୀବ ମନୋରମ । ଏଠାରେ ସାଗରର ନୀଳବକ୍ଷରେ ଉଦିତ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଲୋହିତ ରଶ୍ମି ପତିତ ହୋଇ ଅପୂର୍ବ ଶୋଭା ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଆମେ ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗାର ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଉପଭୋଗ କରି କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କଲୁ ।

କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ପାଖରେ ପହ୍□କୋଣାର୍କର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ଆମେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଯାଇଥିଲୁ । ଓଡ଼ିଆ ଶିଳ୍ପୀ ଏଠାରେ ପାଷାଣ ଦେହରେ କବିତା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । କୋଣାର୍କର ଅଳସ କନ୍ୟା, ପ୍ରସ୍ତର ଦେହରେ ରୂପ ପାଇଥିବା ଅଶ୍ୱ ମାନଙ୍କରେ ଆକର୍ଷଣୀୟ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ନିଜେ ନ ଦେଖିଲେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିହେବ ନାହିଁ । ମୁଖ୍ୟ ମନ୍ଦିର ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିଲେ ବି ମୁଖଶାଳାର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ, ଏବେବି ଦର୍ଶକ ମନକୁ ଆକର୍ଷିତ କରୁଛି ।

ମନୋଜ ! ଯଦି କୋଣାର୍କ ଦେଖି ନାହୁଁ ତେବେ ସୁବିଧା ଦେଖି ଆସି ଥରେ ଦେଖିନେବୁ ଓ ତୋର ଅନୁଭୂତି ମୋତେ ଜଣାଇବୁ ।

ମୁଁ ଏଠାରେ ଭଲରେ ଅଛି । ପଢ଼ାପଢ଼ି ଠିକ୍ ଭାବରେ କରୁଛି । ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ କେବେ ହେବ ମୋତେ ଜଣାଇବୁ, ଭୁଲିବୁ ନାହିଁ ।

ଇତି

ତୋର ସାଙ୍ଗ

ଚକ୍ରଧର

ଠିକଣା

ପ୍ରେରକ	**ପ୍ରାପକ**	**ଟିକଟ**
ଶ୍ରୀ ଚକ୍ରଧର ମହାପାତ୍ର ମାର୍ଫତ- ବିବେକାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର ଗ୍ରାମ/ଡାକ- ଜୟପୁର ଜି- କୋରାପୁଟ	ଶ୍ରୀ ମନୋରଞ୍ଜନ ମହାପାତ୍ର ମାର୍ଫତ- ଦିବାକର ମହାପାତ୍ର ଗ୍ରାମ - ଦାମନଯୋଡ଼ି ଜି- କୋରାପୁଟ	

(ଗ) ପରୀକ୍ଷା ପରେ ତୁମ ସହ ଛୁଟି କଟାଇବା ପାଇଁ ଦୂର ସ୍ଥାନରେ ରହୁଥିବା ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ଜଣାଇ ପତ୍ର ଲେଖ ।

ବୁଢ଼ାରଜା, ସମ୍ବଲପୁର

ତା ୫/୪/୨୦୧୬

ପ୍ରିୟ ଅଭିଜିତ

ମୋର ଶୁଭେଚ୍ଛା ନେବୁ । ମଉସା-ମାଉସୀ ଓ ଅନ୍ୟ ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇ ଦେବୁ । ଗତକାଲି ତୋର ଚିଠି ପାଇ ବହୁତ ଖୁସି ହେଲି ।

ଅଭିଜିତ ! ତୁମର ତ ପରୀକ୍ଷା ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଛି । ପରୀକ୍ଷା ପରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ତୁମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛ- ଜାଣି ଖୁସି ହେଲି । ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ତୁମେ ଜୀବନରେ ନିଶ୍ଚୟ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିବ । ବିବେକାନନ୍ଦ କହୁଥିଲେ "ଉଠ ଜାଗ୍ରତ ହୁଅ, ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ନ ପହଞ୍ଚିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହୁଅନାହିଁ ।" ମୁଁ ମଧ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା ପରେ ପଢ଼ାପଢ଼ି କରୁଛି । ଆଜିକାଲି ପ୍ରତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା । ମେଡିକାଲ ହେଉ କି ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପାଠ ହେଉ ସେଥିରେ ନାମ ଲେଖାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରବେଶିକା ପରୀକ୍ଷାରେ ଉର୍ତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ ଆଳସ୍ୟରେ ସମୟ ନ କଟାଇ ତୁମେ ଯେପରି ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଛ, ତାହା ମୋତେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିଛି ।

ତେବେ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ ପରେ ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ସାମାନ୍ୟ ମଉଜ ଓ ଫୁର୍ତ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ମନକୁ ସତେଜ ରଖିବା ସହ କର୍ମ କରିବାକୁ ଶକ୍ତି ଦେଇଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ତୁମକୁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉଛି । ଯେ ତୁମେ ଯଦି ପରୀକ୍ଷା ଫଳ ପ୍ରକାଶ ପୂର୍ବରୁ ଗୋଟିଏ ସପ୍ତାହ ପାଇଁ ଆମ ଘରକୁ ଆସନ୍ତ, ଆମେ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ କିଛିଦିନ ଏକାଠି ବୁଲାବୁଲି କରନ୍ତେ । ଆମ ଗାଁର ସବୁଜ ତୋଟାମାଳ, ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ, ମହାନଦୀ ଡ୍ୟାମର ଦୃଶ୍ୟ, ନୀଳ ଜଳରାଶି ଓ ସମଲେଇ ମନ୍ଦିର ଦେଖି ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ଖୁସି ହେବ । ମୁଁ ତୁମ ବିଷୟରେ ଆମ ପଢ଼ାର ଅନ୍ୟ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ କହିଦେଇଛି । ମୋ ବୋଉ ଓ ବାପା ତୁମକୁ ଏଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନୁଯାୟୀ ତମେ ଏଇ ଛୁଟିରେ ଏଠାକୁ ଆସିଲେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତୁମ ସହିତ ତୁମ ଗାଁ'ରେ କିଛିଦିନ କଟାଇବି । ଚିଠି ପାଇ ଚିଠି ଦେବ । ମୁଁ ତୁମ ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଲି ।

ଇତି

ତୁମର ସାଙ୍ଗ

ରମେଶ

ଠିକଣା

ପ୍ରେରକ	**ପ୍ରାପକ**	**ଟିକଟ**
ଶ୍ରୀ ରମେଶ କୁମାର ମିଶ୍ର ମାର୍ଫତ- ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟକାମ ମିଶ୍ର ବୁଢ଼ାରଜା, ସମ୍ବଲପୁର ଜି- ସମ୍ବଲପୁର	ଶ୍ରୀ ଅଭିଜିତ ପଟ୍ଟନାୟକ ମାର୍ଫତ- ଶ୍ରୀ ବନବିହାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ଗ୍ରାମ/ଡାକ- ଝୁମ୍ପୁରା ଜି- କେନ୍ଦୁଝର	

(ii) ଆବେଦନ ପତ୍ର

ଆବେଦନପତ୍ର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ, ଏଥିରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁଖ, ଦୁଃଖର ଚିତ୍ର ରହେ ନାହିଁ । ସରକାରୀ, ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାର ଅଧିକାରୀ ମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଏହା ଲେଖାଯାଏ । ଏଥିରେ ପ୍ରେରକର ନାମ, ଠିକଣା, ପତ୍ରର ସଂଖ୍ୟା, ତାରିଖ, ପତ୍ର ପ୍ରାପକଙ୍କ ନାମ, ଉପାଧି, ଠିକଣା, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜ୍ଞାପନ ଓ ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣନା ସହ ପ୍ରେରକଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ରହିଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ ସମାଜର କୌଣସି ସମସ୍ୟାର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଏହା ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଖକୁ ଲେଖାଯାଏ । ଏହି ଆବେଦନ ପତ୍ରକୁ ଏକ ବା ଏକାଧିକ ବ୍ୟକ୍ତି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଗୋଚରାର୍ଥେ ଓ ବିଚାର ପାଇଁ ଲେଖିପାରନ୍ତି । ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ଦରଖାସ୍ତ କୁହାଯାଏ । ଆବେଦନ

ପତ୍ର ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ହୋଇପାରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟ ବା ସମସ୍ୟାକୁ ଏହା ରୂପାୟିତ କରିବା ସହିତ ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଏଥିରେ କ□ପକ୍ଷଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଏ ।

ନମୁନା–

(କ) ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ହଇଜାର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖ ।

ମାନନୀୟ ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ଅଧିକାରୀ, ଯାଜପୁର

ବିଷୟ : (ବାଲିଆ ପ□ାୟତରେ ହଇଜାର ପ୍ରତିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ)

ମହାଶୟ,

ସମ୍ମାନର ସହ ନମ୍ର ଭାବରେ ଆମ୍ଭେ ବାଲିଆ ଗ୍ରାମର ନିମ୍ନ ସ୍ୱାକ୍ଷରକାରୀ ଆପଣଙ୍କ ଅବଗତି ନିମନ୍ତେ ଜଣାଇ ଅଛୁ ଯେ, ଆମ ଗ୍ରାମଟି ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ବରୀ ବ୍ଲକ୍‌ରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଆମ ଗ୍ରାମର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ପା□ହଜାର ଓ ଏହା ବାଲିଆ ପ□ାୟତର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଆମ ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର ଦିନ ହେବ ହଇଜା ରୋଗରେ ପା□ଜଣ ଲୋକ ମଲେଣି । ଏବେ ପ୍ରାୟ ପଚାଶଟି ପରିବାର ଏହି ରୋଗ କବଳରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।

ଖରାଦିନେ ଗ୍ରାମରେ ଥିବା କୂପ ଶୁଖି ଯିବାରୁ ଲୋକମାନେ ବାଧ ହୋଇ ପୋଖରୀର ଦୂଷିତ ଜଳ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ନଳକୂପ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ ଅଚଳ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଗ୍ରାମ ନିକଟରେ ପ୍ରବାହିତ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀର ଜଳଧାରା ଶୁଖି ଯାଇଛି ଓ ଯେଉଁ ଅଳ୍ପ ଜଳ ଅଛି ସେଠାରେ ଲୋକମାନେ ନିତ୍ୟକର୍ମ କରିବା ସହିତ ଗୋ-ମହିଷାଦିଙ୍କୁ ସ୍ନାନ କରାଇ ସେହି ଦୂଷିତ ଜଳକୁ ପାନୀୟ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି; ଫଳରେ ଏହି ରୋଗ ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇଚାଲିଛି । ସ୍ଥାନୀୟ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଜଣେ ମାତ୍ର ଡାକ୍ତର, ଜଣେ ନର୍ସ ଓ ଦୁଇଜଣ କମ୍ପାଉଣ୍ଡର ଅଛନ୍ତି । ହଇଜା ପ୍ରତିଷେଧକ ଔଷଧ, ଇଞ୍ଜେକ୍‌ସନ ଓ ବିଶୋଧନକାରୀ ଦ୍ରବ୍ୟର ଅଭାବରୁ ଏହି ରୋଗକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ ପାରୁନାହିଁ ।

ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆମ୍ଭେମାନେ ଆପଣଙ୍କ ସଦୟ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରୁକି, ଆପଣ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଦୁଇ ଜଣ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ସହ ଆବଶ୍ୟକ ଜୀବନରକ୍ଷାକାରୀ ଔଷଧପତ୍ର ଏଠାକୁ ପଠାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ । ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବ□ମାନର ସ୍ଥିତିରେ ପାଣି ବହନକାରୀ ଯାନ (ଟ୍ୟାଙ୍କର) ସାହାଯ୍ୟରେ ପିଇବା ପାଣି ଯୋଗାଇବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବେ । ଗ୍ରାମର ଯୁବକସଂଘ ଏବେ ରୋଗୀମାନଙ୍କ ସେବା କରୁଛନ୍ତି । ଆପଣ ଡାକ୍ତରୀଦଳ ଓ ଔଷଧ ପଠାଇଲେ, ସେମାନେ ସ୍ଥାନୀୟ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ସହିତ ସହଯୋଗ କରି ଏ ଭୟାନକ ରୋଗକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାରେ କ୍ଷମ ହେବେ । ପରିସ୍ଥିତିର ଗୁରୁତ୍ୱ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ଉଚିତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ଆମେ ଆପଣଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରି ରହିଲୁ ।

ଇତି

ଆପଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ

ବାଲିଆ ଗ୍ରାମବାସୀ ବୃନ୍ଦ–

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ

ଅସିତ ମିଶ୍ର

ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ସାମଲ

ସୁକାନ୍ତ ସାହୁ

ବାଲିଆ
୧୭/୨/୨୦୧୬

ପ୍ରେରକ	**ପ୍ରାପକ**	**ଟିକଟ**
ବାଲିଆ ଗ୍ରାମବାସୀ ବୃନ୍ଦ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ସା/ପୋ - ବାଲିଆ ଜିଲ୍ଲା - ଯାଜପୁର, ଓଡ଼ିଶା	ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ଅଧିକାରୀ ଯାଜପୁର ଜି : ଯାଜପୁର	

(ଖ) ତୁମ ଗ୍ରାମରେ ପାଠାଗାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଆବେଦନପତ୍ର ।

ମାନନୀୟ, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସଂସ୍କୃତି ବିଭାଗ
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ବିଷୟ: (ସେରପୁର ଗ୍ରାମରେ ଏକ ପାଠାଗାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ
ଅନୁରୋଧ)

ମହାଶୟ,

ନିବେଦନର ଅଭିପ୍ରାୟ ଏହିକି ଯେ ସେରପୁର ଗ୍ରାମଟି ବରୀ ବ୍ଲକ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ବଡ଼ଗ୍ରାମ । ଏହି ଗ୍ରାମଟି ସେରପୁର ପଞ୍ଚାୟତର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଗ୍ରାମରେ ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ପାଖାପାଖି ପାଞ୍ଚହଜାର । ଗ୍ରାମରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ରହିଅଛି । ଗ୍ରାମର ଅଧିବାସୀମାନେ କୃଷି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଚଳନ୍ତି । ଗ୍ରାମରେ ଉତ୍ସାହୀ ଯୁବକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଗତି ଯୁବକସଂଘ ନାମରେ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଢ଼ି ଉଠିଛି ।

ଏଠାରେ ସର୍ବସାଧାରଣ ଉପଯୋଗୀ ଏକ ପାଠାଗାରର ଅଭାବ ଆମେ ଅନୁଭବ କରୁଛୁ । ପାଠାଗାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲେ ଏହା ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର ସହିତ ଅବସର ବିନୋଦନ ଓ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ମନୋରଞ୍ଜନ

ପାଇଁ ସହାୟକ ହୋଇପାରିବ । ଆଜିକାଲି ଗ୍ରାମପ□ାୟତ ପାଇଁ ସରକାର ଯୋଜନାମାନ ପ୍ରଣୟନ କରୁଛନ୍ତି । ସରକାର କୃଷି, ଶିଳ୍ପ ଓ ଶିକ୍ଷାକ୍ଷେତ୍ରରେ ନୂଆ ନୀତି, ପରାମର୍ଶ ଓ ସାହାଯ୍ୟ ଘୋଷଣା କରୁଛନ୍ତି । ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ଓ ଖବରକାଗଜ ଅଭାବରୁ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ତାହା ଜାଣିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଗ୍ରାମରେ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀମାନେ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ବହି ସବୁ ପଢ଼ିବାକୁ ସୁଯୋଗ ପାଉ ନାହାନ୍ତି । ପାଠାଗାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲେ ପତ୍ର-ପତ୍ରିକା ଓ ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ସାଂପ୍ରତିକ ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ସେମାନେ ଜାଣି ପାରନ୍ତେ ।

ପାଠାଗାର ଗୋଟିଏ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଦର୍ପଣ । ଏହା ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର କ□ର୍ବ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ସଚେତନ କରାଏ । ସରକାର ଓ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହା ସେତୁ ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ କରୁକି, ଆପଣ ଏଥିପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ କଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଗ୍ରାମର ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ନିକଟରେ ପାଠାଗାର ପାଇଁ ଉର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇପାରନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କ ସୁବିଚାର ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଲୁ ।

ଇତି
ଆପଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ
ସେରପୁର ଗ୍ରାମବାସୀବୃନ୍ଦ
ସ୍ୱାକ୍ଷର

ସେରପୁର
୧୦/୩/୧୬

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଜେନା
ନୃସିଂହ ସ୍ୱାଇଁ
ରସାନନ୍ଦ ବାରିକ
ଗୋବିନ୍ଦ ମହାନ୍ତି
ବାଳଗୋପାଳ ଦାସ

ଠିକଣା

ପ୍ରେରକ	**ପ୍ରାପକ**	**ଟିକଟ**
ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଜେନା ଗ୍ରାମ - ସେରପୁର ପୋ - ଯାଜପୁର	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ସଂସ୍କୃତି ବିଭାଗ ସଂସ୍କୃତି ଭବନ, ଓଡ଼ିଶା ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧୪	

(ଗ) ବନ୍ୟା ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଅ□ଳରେ ରିଲିଫ୍ ବ□ନ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଓ ସହଯୋଗ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଦରଖାସ୍ତ ।

ମାନନୀୟ ଜିଲ୍ଲାପାଳ

ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲା, ଯାଜପୁର

ବିଷୟ : (ବନ୍ୟା ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଅ□ଳରେ ରିଲିଫ୍ ବ□ନ ସମ୍ପର୍କରେ)

(ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧକ୍ଷଙ୍କ ଜରିଆରେ)

ମହାଶୟ,

ଆମ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଅନତି ଦୂରରେ ପ୍ରବାହିତ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଓ ବିରୂପା ନଦୀରେ ଏବର୍ଷ ପ୍ରଳୟଙ୍କରୀ ମହାବନ୍ୟା ସୃଷ୍ଟିହୋଇ, କୃଷ୍ଣନଗର, ସେରପୁର, ବରୀ ଅ□ଳରେ ବ୍ୟାପକ ଧନଜୀବନ ନଷ୍ଟ ହୋଇଛି । ନଦୀ ପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ ବନ୍ଧରେ ଦୁଇଗୋଟି ଘାଇ ହୋଇ ଘରଦ୍ୱାର ଭାଙ୍ଗି ଯିବା ସହିତ ଗୋ-ମହିଷାଦି ଗୃହପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଯୋଗୁଁ ପରିବେଶ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୂଷିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଅନାହାର ଓ ଅଭାବ ଭିତରେ ଗ୍ରାମର ବହୁ ବ୍ୟକ୍ତି ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଧରି ବନ୍ଧ ଉପରେ ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଛନ୍ତି । ମଝିରେ ମଝିରେ ପ୍ରବଳ ବର୍ଷା ଓ ମୁଣ୍ଡଫଟା ଖରା ଯୋଗୁଁ ସେମାନେ ବଡ଼ ଅସହାୟ ହୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଏ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବନ୍ୟା

ବିପନ୍ନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଆମ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଜାତୀୟ ସେବା ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧିକାରୀ ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣବ କୁମାର ପାତ୍ରଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଚୁଡ଼ା, ଚାଉଳ, ଦିଆସିଲି, ଲୁଗାପଟା ଓ ରନ୍ଧାଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଛି । ରିଲିଫ୍ ବ□ନ ପାଇଁ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର କେତେକ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଏକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଦଳ ଗଠନ କରିଛନ୍ତି । ରିଲିଫ୍ ସାମଗ୍ରୀ ସୁବିଧାରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହ□ାଇବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ସରପ□ଆମ ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷାକରି ଏକ ଡଙ୍ଗା ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ରିଲିଫ୍ ଦଳ ଆମ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିସରରୁ ତା ୧୯/୭/୨୦୧୫ରିଖ ଦିନ ସକାଳ ଦଶଟାରୁ ବାହାରି ବିପନ୍ନ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ରିଲିଫ ସାମଗ୍ରୀ ବିତରଣ କରି ସନ୍ଧ୍ୟା ପା□ଟା ସୁଦ୍ଧା ଆମ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପହ□ିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ।

ଆପଣଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଅନୁରୋଧ ଆପଣ ରିଲିଫ୍ ବ□ନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ତିନି ଜଣ କନେଷ୍ଟବଳ, ଗୋଟିଏ ପାୱାର ଲ□ ଓ ଲାଇଫ୍ ବୋଟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ଆମେ ଉପକୃତ ହେବୁ ।

ଏ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ରିଲିଫ୍ ବ□ନ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସହଯୋଗ ଓ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କଲେ ଆମେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ କୃତଜ୍ଞ ରହିବୁ । ଆପଣଙ୍କର ସହଯୋଗ ଓ ଅନୁମତି ଅପେକ୍ଷାରେ ।

ଆପଣଙ୍କର ଆଜ୍ଞାଧୀନ
କାଶୀନାଥ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀଗଣ
ଶରତ କୁମାର ମହାନ୍ତି
ନୃସିଂହ ତ୍ରିପାଠୀ
ହରିହର ଶୁକ୍ଳ
ରସାନନ୍ଦ ସେଠୀ

କାଇପଡ଼ା, ବରୀ
୧୯/୭/୨୦୧୫

ଠିକଣା

ପ୍ରେରକ	**ପ୍ରାପକ**	**ଟିକଟ**
ଶରତ କୁମାର ମହାନ୍ତି କାଇପଡ଼ା ବରୀ, ଯାଜପୁର	ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଯାଜପୁର ପୋ. ଯାଜପୁର ଓଡ଼ିଶା	

(ଘ) ତୁମ ଅ□ଳରେ ବିଦ୍ୟୁତ ସରାବରାହ ଜନିତ ଅସୁବିଧା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚକ□ୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଆବେଦନପତ୍ର ।

ମାନନୀୟ ନିର୍ବାହଯନ୍ତ୍ରୀ ବିଦ୍ୟୁତ ଆବ□ନ ବିଭାଗ,
କୋରାପୁଟ ବିଦ୍ୟୁତ ଡିଭିଜନ, କୋରାପୁଟ

ବିଷୟ : (ବିଦ୍ୟୁତ ସରାବରାହ ବ୍ୟାହତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ)

ମହାଶୟ,

ଆମ୍ଭେ ନିମ୍ନସ୍ୱାକ୍ଷରକାରୀ ସେମିଳିଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମର ଅଧିବାସୀ ଅଟୁ । ସେମିଳିଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମଟି ଜନଜାତି ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଗ୍ରାମ । ଏହା ସେମିଳିଗୁଡ଼ା ପ□ାୟତ ସମିତିର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହି ଗ୍ରାମର ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ପା□ଶହ । ଜନଜାତି ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଏହି ଗ୍ରାମର ଲୋକମାନେ ଛୋଟ ଛୋଟ ବ୍ୟବସାୟ ଓ କୁଟୀରଶିଳ୍ପ ଅବଲମ୍ବନରେ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି । ଗ୍ରାମଟି ଦୁଇଟି ପାହାଡ଼ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଦୀର୍ଘ ଏକମାସ ହେଲା ବିଦ୍ୟୁତ ସରବରାହର ଅନିୟମିତତା ଯୋଗୁଁ ଆମ୍ଭେମାନେ ବହୁ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଅଛୁ । ବିଜୁଳିର ପ୍ରବାହ ଅନେକ

ସମୟ ଧରି ବନ୍ଦ ହେବା ଫଳରେ ଛାତ୍ର, ଛାତ୍ରୀମାନେ ପାଠ ପଢ଼ିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ଏକମାତ୍ର ଧାନ କଳଟି ଚାଲୁ ନାହିଁ । ଜଳଯୋଗାଣ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ ରହୁଛି । ଦୁଇଟି ପାହାଡ଼ର ମଝିରେ ଗ୍ରାମଟି ଥିବାରୁ ଅନ୍ଧାରରେ ଭାଲୁ ଓ ଅନ୍ୟ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁମାନେ ଅବାଧରେ ଗ୍ରାମରେ ବୁଲାବୁଲି କରୁଛନ୍ତି । ଫଳରେ ଧନ, ଜୀବନ ଓ ଜୀବିକା ପ୍ରତି ବିପଦ ଦେଖା ଦେଇଛି । ଏଠାରେ ଥିବା ସବ୍‌ଷ୍ଟେସନ୍‌ର ଟ୍ରାନସ୍‌ଫରମର୍‌ଟି ପୁରୁଣା ହୋଇଥିବାରୁ ବହୁ ସମୟରେ ଅକାମୀ ହୋଇପଡୁଛି, ଯାହା ଫଳରେ ବିଦ୍ୟୁତ ସରବରାହ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଛି ।

ଏଣୁ ଆମ୍ଭେ ଗ୍ରାମବାସୀଗଣ ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି ଆପଣ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଏହାର ପ୍ରତିକାର ବିଧାନ କଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଏ ସମସ୍ୟାରୁ ମୁକ୍ତ ହେବୁ ।

ଆପଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ
ସେମିଳିଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମବାସୀବୃନ୍ଦ

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ
କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ଜେନା
ଅଭିରାମ ବିଶ୍ୱାଳ
ରାଜକିଶୋର ମୁର୍ମୁ
ଶାନ୍ତନୁ ସର

ସେମିଳିଗୁଡ଼ା
୨୦/୩/୧୬

ଠିକଣା

ପ୍ରେରକ	**ପ୍ରାପକ** **ଟିକଟ**
ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ ଗ୍ରାମ - ସେମିଳିଗୁଡ଼ା ପୋ. ଜି - କୋରାପୁଟ	ନିର୍ବାହ ଯନ୍ତ୍ରୀ ବିଦ୍ୟୁତ ଆବ[illegible]କ ବିଭାଗ କୋରାପୁଟ

(ଙ) ତୁମ ଅ□ଳରେ ବାରମ୍ବାର ହେଉଥିବା ଚୋରି ଡକାୟତି ରୋକିବା ପାଇଁ ଆରକ୍ଷୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆବେଦନପତ୍ର ।

ମାନନୀୟ ଆରକ୍ଷୀ ଅଧୀକ୍ଷକ, କଟକ

ବିଷୟ - (ବାରମ୍ବାର ଚୋରି ଡକାୟତି ରୋକିବା ସମ୍ପର୍କରେ)

ମହାଶୟ,

ଆମ୍ଭେ ନିମ୍ନ ସ୍ୱାକ୍ଷରକାରୀ ବିଡ଼ାନାସୀ ସେକ୍ଟର ମାନଙ୍କର ଆଧିବାସୀ ଅଟୁ । ବିଡ଼ାନାସୀ ସେକ୍ଟର ମାନଙ୍କରେ ଦିନକୁ ଦିନ ଘଟୁଥିବା ଚୋରି ଡକାୟତି ସମ୍ପର୍କରେ ଆପଣଙ୍କର ସଦୟ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରି ଏହାକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ ଜଣାଉଛୁ ।

ପ୍ରକାଶ ଥାଉକି ସୁନ୍ଦର ଓ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଜୀବନ ନିର୍ବାହ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ କଟକ ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (ସି.ଡି.ଏ)ଙ୍କ ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କାଠଯୋଡ଼ୀ ଓ ମହାନଦୀର ମଧ୍ୟବ□ୀ ଅ□ଳ ବିଡ଼ାନାସୀରେ ପ୍ଲଟମାନ କ୍ରୟ କରି ବାସ କରିଅଛୁ । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଏହି ଯେ ଏଠାରେ ଏବେ ମଧ୍ୟ କେତେକ ନିରୋଳା, ଅନ୍ଧାରୁଆ ସ୍ଥାନ ରହିଛି । ତେଣୁ ଦୁର୍ବୃ□ମାନେ ଦିନ ଓ ରାତି ବେଳା ଚୋରି ଡକାୟତି କରି ଏ ଅ□ଳର ଜନ-ଜୀବନକୁ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ କରୁଛନ୍ତି । ରାତି ଆଠଟା ପରେ ସେମାନଙ୍କ ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ଯିବା-ଆସିବା କରିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡ଼ିଲାଣି । ଗତ ଦୁଇବର୍ଷ ଭିତରେ ପ୍ରାୟ ତିନିଶହରୁ ଅଧିକ ରାହାଜାନି ଓ ଲୁଟ୍‌ତରାଜ ଘଟିଯାଇଛି । ଏପରିକି ଦିନରେ ଝିଅ-ବୋହୂମାନଙ୍କ ସୁନାହାର ଲୁଟି ନେବା ଏକ ସାଧାରଣ କଥା ହୋଇଗଲାଣି । ସ୍କୁଲ କଲେଜରେ ପଢୁଥିବା ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀମାନେ ଏବେ ରାସ୍ତାରେ ନିର୍ଭୟରେ ଯାଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ମୋଟ ଉପରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ବିଡ଼ାନାସୀ ଅ□ଳର ଧନ-ଜୀବନ ବ□ମାନ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇ ରହିନାହିଁ ।

ଏ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଆମ୍ଭେ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି ଆପଣ ଏହି ସମସ୍ୟାକୁ ଦୃଷ୍ଟିଦେଇ ଏହାର ପ୍ରତିକାର ନିମି□ ବିଡ଼ାନାସୀ ଛକ ଓ ନଦୀବନ୍ଧରେ ପେଟ୍ରୋଲିଂ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ସହିତ କଠୋର ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଉପକୃତ ହେବୁ ।

ଇତି
ଆପଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ
ବିଡ଼ାନାସୀ ସେକ୍ଟର ମାନଙ୍କର ଅଧିବାସୀ ବୃନ୍ଦ
ସ୍ୱାକ୍ଷର - ମାଧବ ସ୍ୱାଇଁ
ପରୀକ୍ଷିତ ମିଶ୍ର
ରସାନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାଳ
ଧରଣୀଧର ସାହୁ

ବିଡ଼ାନାସୀ
୨୮/୩/୧୬

ଠିକଣା

ପ୍ରେରକ	**ପ୍ରାପକ**	**ଟିକଟ**
ମାଧବ ସ୍ୱାଇଁ ବିଡ଼ାନାସୀ କଟକ	ଆରକ୍ଷୀ ଅଧୀକ୍ଷକ କଟକ ଓଡ଼ିଶା	

(ଚ) ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲା

ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି,

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଓଡ଼ିଶା, କଟକ

ବିଷୟ : (ଇନ୍ଦିରାଗାନ୍ଧୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, କଟକ ନିକଟରେ ମଦ ଦୋକାନ ଖୋଲିବା ନିଷ୍ପ□ବିରୋଧରେ)

ମାନନୀୟେଷୁ;

ନିବେଦନର ଅଭିପ୍ରାୟ ଏହିକି ଯେ ଇନ୍ଦିରାଗାନ୍ଧୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ କଟକ ସହରରେ ଥିବା ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ । ଏହି ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ ପୁଅ ଝିଅ ମିଶି ପ୍ରାୟ ଏକହଜାର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ପାଠପଢ଼ନ୍ତି ।

ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ମୁଖ୍ୟ ଫାଟକଠାରୁ ୧୦୦ ମିଟର ଦୂରରେ ଏକ ବିଦେଶୀ ଠିପିଖୋଲା ମଦ ଦୋକାନ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ଅବକାରୀ ବିଭାଗ କ□ୃପକ୍ଷ ଅନୁମତି ଦେଇଛନ୍ତି । ଯଦିଓ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ପାଖରେ ମଦ ଦୋକାନ ଖୋଲିବା ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ବିରୋଧୀ ଅଟେ ।

ମାଦକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଶରୀର ଓ ମନପ୍ରତି ଅତି କ୍ଷତିକାରକ । ମଦ୍ୟାସକ୍ତ ହେଲେ ମଣିଷ ତା'ର ହିତାହିତ ଜ୍ଞାନ ହରାଇଥାଏ ଓ କୁକର୍ମ କରିବା ଦ୍ୱାରା ନିଜର, ପରିବାର ଓ ସମାଜର କ୍ଷତି କରେ । ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ନିକଟରେ ମଦଦୋକନ ରହିଲେ କୋମଳମତି ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀମାନେ ନିଜର ମାନସିକ ଭାରସାମ୍ୟ ହରାଇ ଦେଖା ଶିଖା ନ୍ୟାୟରେ ମଦ୍ୟପାନ କରି ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ଜୀବନକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ମଦ ସେବନ କରି ନିଶାଗ୍ରସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଅଶାଳୀନ ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ପରିବେଶକୁ ଧ୍ୱଂସ ଓ ଅପବିତ୍ର କରି ଦେବା ବିଚିତ୍ର ନୁହେଁ ।

ଏଣୁ ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ, ଆପଣ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗଟିକୁ ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲା ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପୂର୍ବକ ବିହିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ହେବେ ।

ଆପଣଙ୍କର ତୁରନ୍ତ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଆଶାରେ ।

ଆପଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ
ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ତ୍ରିପାଠୀ
ପରିଚାଳନା ସମିତିର ସଭ୍ୟ
ଇନ୍ଦିରାଗାନ୍ଧୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ

କଟକ
୧୨/୬/୨୦୧୬

ଠିକଣା

ପ୍ରେରକ	**ପ୍ରାପକ**	**ଟିକଟ**
ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ତ୍ରିପାଠୀ କଟକ ଓଡ଼ିଶା	ମୁଖ୍ୟବିଚାରପତି ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ଓଡ଼ିଶା	

(iii) ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ ପତ୍ର

ଗଣତନ୍ତ୍ର ଶାସନରେ ସମ୍ବାଦପତ୍ରକୁ ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତମ୍ଭ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ । ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଖାଲି ସମ୍ବାଦ ପରିବେଷଣ କରେ ନାହିଁ, ଏହା ଜନମତ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସହିତ, ସାଧାରଣ ନାଗରିକ ଓ ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେତୁ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ଜନଗଣଙ୍କ ନାନା ସମସ୍ୟା ଓ ଅସନ୍ତୋଷ, ପ୍ରଶାସନର ଉଦାସୀନତା ଓ ଜନଜୀବନର ଦୁର୍ନୀତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସାଧାରଣ ନାଗରିକମାନେ

ସମ୍ବାଦପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଉପସ୍ଥାପିତ କରନ୍ତି । ସମାଜର ବହୁଚର୍ଚ୍ଚିତ ସମସ୍ୟା ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ ପତ୍ର ଶିରୋନାମାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ସରକାରଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବା ସହିତ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ବାଟ ଫିଟାଇଥାଏ । ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ ପତ୍ର ଶିରୋନାମାରେ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ଲେଖା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଓ ତଥ୍ୟମୂଳକ ହେବା ସହିତ ସତ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ।

ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ନୈତିକଶିକ୍ଷା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ସଂପାଦକଙ୍କୁ ପତ୍ର ।

ମାନନୀୟ ସଂପାଦକ 'ସମାଜ'

ଗୋପବନ୍ଧୁ ଭବନ,

କଟକ - ୧

ମହାଶୟ;

ସାଂପ୍ରତିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦେଖିଲେ ଯେ କେହି ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ଅସହାୟବୋଧ କରିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଆଚରଣ ଦେଖି ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବିଶେଷ ମର୍ମାହତ । ଆଜିର ଶିଶୁ କାଲିର ନାଗରିକ, ତେଣୁ ଶୈଶବରୁ ତା' ମନରେ ନୀତିଶିକ୍ଷାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଭରିଦେବା ଉଚିତ ।

ନୀତିଶିକ୍ଷା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କର ଜୀବନଧାରାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ । ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବନରେ ରହିଥିବା ସୁଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକୁ ବିକଶିତ କରାଇବାରେ ନୈତିକଶିକ୍ଷା ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ । ମନୋବିଜ୍ଞାନୀମାନେ କହିଲେଣି ଯେ ଶୈଶବ ହେଉଛି ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଗଠନ କରିବାର ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥା । ପାଞ୍ଚବର୍ଷରୁ ପନ୍ଦରବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଶୋରକୁ ଯଦି ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଓ ନୈତିକଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ତେବେ ଭବଷ୍ୟତରେ ତାହାର ଜୀବନଶୈଳୀ, ସମାଜ ପ୍ରତି ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧତା ବା ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ପରିବର୍ତ୍ତିତ

ହୋଇପାରିବ । ଆଜିକାଲି ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଓ ନୈତିକତାର ଅଧୋଗତି ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ଦପ୍ତରମାନଙ୍କରେ ଲା□ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିଛି । ରାଜନୀତିଜ୍ଞମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପ□ଠୁଳ କରିବା, ମିଥ୍ୟା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ସ୍ୱାର୍ଥ ହାସଲ କରିବା ଏକ ଅଭ୍ୟାସରେ ପରିଣତ ହେଲାଣି । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଚାର କରିବାର କଥା ଯେ ଯୁଦ୍ଧ, ହିଂସ୍ରତା, ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ନିଜ ମନରେ ହିଁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ । ଅତଏବ ମନକୁ ସୁନ୍ଦର ଓ ଅନୈତିକ ପ୍ରଭାବ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟଠାରୁ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ ପ୍ରକାର ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ ନୈତିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଚଳନ କରିବା ଦରକାର । ତେବେ ନୈତିକଶିକ୍ଷା ଓ ଧର୍ମଶିକ୍ଷା ଏକ କଥା ନୁହେଁ । ପ୍ରକୃତ ଧର୍ମର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଚିରନ୍ତନ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ବା ନୀତି ଯାହା ଏ ସମାଜକୁ ଧରି ରଖିଛି । ସତ୍ୟ, ଅହିଂସା, ଦୟା, ଉଦାରତା, ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପରତା, ଦେଶପ୍ରୀତି, ଚରିତ୍ରବ□ା ପ୍ରଭୃତି ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ । ନୈତିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଚଳନ ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକ, ମାଧ୍ୟମିକ ଓ ଉଚ୍ଚମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ତରରେ ଉଦ୍ୟମ ହେବା ଜରୁରୀ । ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଓ ନୈତିକତା ପୂର୍ଣ୍ଣ-ବିଷୟ ସ୍ଥାନ ପାଇବା ଉଚିତ । ଏହଛଡ଼ା ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ, ଜୀବନୀ ପାଠ କରିବାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ପ୍ରଦାନ ଓ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ନୀତିଶିକ୍ଷାମୂଳକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସ୍ଥାନ ପାଇବା ଆବଶ୍ୟକ । ସମାଜର ବରିଷ୍ଠ ଶିକ୍ଷାବିତ୍, ସମାଜସେବୀ, ରାଷ୍ଟ୍ରନୀତିଜ୍ଞ, କବି ଓ କଳାକାରମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଭିଭାଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଆୟୋଜନ କରାଯିବା ଦରକାର । ସବୁ ଧର୍ମର ସାର ତ□ୱ ଓ ମୌଳିକ ଚିନ୍ତନର ଆଧାରରେ ନୀତିଶିକ୍ଷା ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ରୂପେ ଏହାକୁ ପ୍ରଚଳନ କରିବା ଖୁବ୍ ଜରୁରୀ ମନେହୁଏ ।

'ସମାଜ' ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଏକ ମୂଲ୍ୟବୋଧଭି□ିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର । ଏହା ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ନୈତିକଶିକ୍ଷା ପ୍ରବ□ିକ

ପାଇଁ ଜନମତ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବ- ଏହି ଆଶାରେ ଏ ପତ୍ରଟି ଲେଖାଯାଇଛି ।

ଆଶା ଆପଣଙ୍କ କାଗଜରେ ଏ ପତ୍ରଟି ପ୍ରକାଶ କରି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞ କରାଇବେ ।

ଇତି

ତା ୧୬/୪/୨୦୧୬ ଆପଣଙ୍କର ସୌଜନ୍ୟ ମୁଗ୍ଧ

ଶ୍ରୀ ରମେଶଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି

କୃଷ୍ଣନଗର

ବରୀ – କଟକ

ଠିକଣା

ପ୍ରେରକ	**ପ୍ରାପକ**	**ଟିକଟ**
ଶ୍ରୀ ରମେଶଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି କୃଷ୍ଣନଗର ସେରପୁର ବରୀ – କଟକ	ସମ୍ପାଦକ ସମାଜ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଭବନ କଟକ - ୭୫୩୦୦୧	

(iv) ବାଣିଜ୍ୟିକ ଓ ବ୍ୟବସାୟିକ ପତ୍ର

ବାଣିଜ୍ୟ ତଥା କାରବାରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ସହିତ କ୍ରୟ, ବିକ୍ରୟ, ଅଭିଯୋଗ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଆଧାର କରି ଯେଉଁ ପତ୍ର ଲେଖାଯାଏ ତାହାକୁ ବ୍ୟବସାୟିକ ବା ବାଣିଜ୍ୟିକ ପତ୍ର ରୂପେ ନାମିତ କରାଯାଏ । ଏହି ପତ୍ର ଲିଖନକୁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଓ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ଦରକାର । ବ୍ୟବହାରିକ ସାମଗ୍ରୀର ମାନ, ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗାଣ ସ□

ଓ ଅର୍ଥ ଆଦାନ-ପ୍ରଦାନ ସମ୍ପର୍କରେ ନିର୍ଭୁଲ ବିବରଣୀ ଏହି ପତ୍ରରେ ରୂପାୟିତ ହୋଇଥାଏ । ବାଣିଜ୍ୟିକ ପତ୍ର ମାର୍ଜିତ ଭଦ୍ରୋଚିତ ରୁଚି ସଂପନ୍ନ ଓ ଆବେଗ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ଆଜିକାଲି ଇ' ମେଲ ପ୍ରେରଣ ଦ୍ୱାରା ଏ ପ୍ରକାର ପତ୍ରାଳାପ ସମ୍ପନ୍ନ ହେଉଛି । ଏହି ପତ୍ରରେ ଲିଖନ ଶୈଳୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ସରକାରୀ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ପତ୍ରଠାରୁ ଭିନ୍ନ ।

(କ) ବ୍ୟବସାୟିକ ସଂସ୍ଥାରେ ବିତରକ ପ୍ରତିନିଧି ହେବାପାଇଁ ଆବେଦନ ପତ୍ର ।

ମାନନୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ,

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ,

ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ବିଷୟ : (ବିତରକ ପ୍ରତିନିଧି ପଦବୀ ନିମନ୍ତେ ଆବେଦନ)

ମହାଶୟ,

ସମ୍ମାନର ସହ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରି ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣାଇବାକୁ ଚାହେଁ ଯେ ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦ ତା ୧୦/୨/୨୦୧୬ ରିଖ ବିଜ୍ଞାପନରେ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା ପାଇଁ ଜଣେ ବିତରକ ପ୍ରତିନିଧି ଆବଶ୍ୟକ କରୁଛନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ମୁଁ ନିଜର ପ୍ରାର୍ଥୀତ୍ୱ ଆପଣଙ୍କ ସୁବିଚାର ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରୁଅଛି । ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା ଓଡ଼ିଶା କାହିଁକି ଭାରତବର୍ଷରେ ଏକ ରୁଚିପୂର୍ଣ୍ଣ ମର୍ଯ୍ୟାଦାବନ୍ତ ଅଗ୍ରଣୀ ସଂସ୍ଥା ରୂପେ ପରିଚିତ । ଆପଣଙ୍କ ମୁଦ୍ରଣ ପରିପାଟୀ ଓ ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟକୁ ଆଧାର କରି ସଚିତ୍ର ସୁଦୃଶ୍ୟ ପ୍ରକାଶନ ଆପଣଙ୍କୁ ଆଜି ଖ୍ୟାତିର ଶୀର୍ଷ ସ୍ଥାନରେ ପହ□ାଇଛି । ଏପରି ପ୍ରକାଶନର ସଂସ୍ଥାର ବିତରକ ପ୍ରତିନିଧି ହେବା ମୋ ପାଇଁ ଗୌରବର କଥା ହେବ । ଆପଣଙ୍କ ସଂସ୍ଥା ମୋତେ ଉପଯୁକ୍ତ ମନେକଲେ ମୋତେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବାକୁ ମୁଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛି ।

ମୁଁ ଏଠାରେ ବିନମ୍ର ଭାବରେ କହିବାକୁ ଚାହେଁ ଯେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥାର ଖ୍ୟାତି ଓ ଗୌରବବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ବିଶ୍ୱାସନୀୟତାର ସହ ସମସ୍ତ କର୍ମ ସମାପନ କରିବି ।

ଆପଣଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ମୁଁ ଆବେଦନପତ୍ର ସହିତ ମୋର ବାୟୋଡାଟା (ମୋ ସମ୍ପର୍କୀୟ ତଥ୍ୟ) ଆପଣଙ୍କ ବିଚାର ପାଇଁ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କରୁଅଛି ।

ଇତି ଆପଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ
ସରୋଜ କୁମାର ମିଶ୍ର

ଜୟପୁର
୨୫/୨/୨୦୧୬

ଜୀବନ ବିବରଣୀ
(ବାଇଓଡାଟା)

ନାମ - ଶ୍ରୀ ସରୋଜ କୁମାର ମିଶ୍ର

ପିତାଙ୍କ ନାମ - ଶ୍ରୀ ମନମୋହନ ମିଶ୍ର

ସ୍ଥାୟୀ ଠିକଣା - ଶ୍ରୀ ସରୋଜ କୁମାର ମିଶ୍ର

ଗ୍ରାମ/ପୋ- ଜୟପୁର ଲେବର କଲୋନୀ, କ୍ୱାଟର ନଂ ଏ/୫୬

ଜିଲ୍ଲା- ଜୟପୁର

ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା - ବି.କମ୍.ଏମ୍.ବିଏ

ବୟସ- ୨୬ ବର୍ଷ

ପୂର୍ବ ଅଭିଜ୍ଞତା - ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବିତରକ ସଂସ୍ଥାରେ ବିତକର ଭାବରେ ଦୁଇ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା

ଯେଗାଯୋଗର ଠିକଣା - ଶ୍ରୀ ସରୋଜ କୁମାର ମିଶ୍ର
ଲେବର କଲୋନୀ କ୍ୱାଟର ନଂ-ଏ/୫୬
ଗ୍ରାମ/ପୋ- ଜୟପୁର
ଜିଲ୍ଲା- ଜୟପୁର
ଦୂରଭାଷ ନଂ- ୯୧୪୩୫୬୭୮୯୦

ଜୟପୁର ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର

ତା.

(ଖ) ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର କେତେକ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ମାନନୀୟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହରିବଲ୍ଲଭ ଦାସ

ପରିଚାଳକ, ବିନାୟକ ସମବାୟ ଭଣ୍ଡାର

ଭବାନୀପାଟଣା, କଳାହାଣ୍ଡି

ବିଷୟ : (ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିଚାଳନା ନିମନ୍ତେ ବିବିଧ ଉପକରଣ ଯୋଗାଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ)

ମହାଶୟ,

ଆପଣ ଜାଣି ଖୁସିହେବେ ଯେ ଆମ କେସିଙ୍ଗା କନିଷ୍ଠ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ପରିଚାଳନା ସମିତି ତାଙ୍କର ଅଧିବେଶନ ନଂ ୨୦୫, ୨୭/୩/୨୦୧୬ ତରିଖରେ ଆସନ୍ତା ଶିକ୍ଷାବର୍ଷ ପାଇଁ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଆବଶ୍ୟକ ସାମଗ୍ରୀ କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଟ୬୦,୦୦୦ (ଷାଠିଏ ହଜାର) ଟଙ୍କାର ଏକ ଅଟକଳ ଅନୁମୋଦନ କରିଅଛନ୍ତି। ଏହି ଅନୁମୋଦନକୁ ଭି[illegible]କରି ଆମେ ନିମ୍ନଲିଖିତ କାର୍ଯ୍ୟଳୟ ସାମଗ୍ରୀ ଆପଣଙ୍କ ଦୋକାନରୁ କ୍ରୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଅଛୁ ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଆପଣଙ୍କ ସମବାୟ ଭଣ୍ଡାରରେ ଗଚ୍ଛିତ ଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଗୁଡ଼ିକର ନମୁନା ଓ ବିକ୍ରୟ ରାଶି ସମ୍ପର୍କିତ ଏକ କ୍ରୟ-ବିକ୍ରୟ ଅଗ୍ରୀମ ଚିଠା ପ୍ରଦାନ କରିବା ହେବ । ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବରେ ଆଶୁସମ୍ମତି ଆଶା କରୁଛୁ ଓ ନମୁନା ଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରେରଣ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛୁ ।

ଧନ୍ୟବାଦ ସହ

ଆପଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ
ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ମହାନ୍ତି
ଅଧ୍ୟକ୍ଷ
କେସିଙ୍ଗା କନିଷ୍ଠ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ
କେସିଙ୍ଗା, କଳାହାଣ୍ଡି

ତା ୨୭/୩/୨୦୧୬

ଆବଶ୍ୟକ ଉପକରଣ

୧- ଜେକେ ବଣ୍ଡ୍ ପେପ୍ର - ୧୦ - ରିମ୍
୨- ଲିଙ୍କ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଡଟ୍‌ପେନ୍ - ୧୫ ଡର୍ଜନ
୩- ଆଲପିନ୍ - ୨୦ ପ୍ୟାକେଟ
୪- କାଳିବୋତଲ - ଏକ ଲିଟର କଳା ଓ ଏକ ଲିଟର ନାଲି
୫- ପେପ୍ର ପ୍ୟାଡ୍ - ୧୦୦ ଖଣ୍ଡ (୬୪ ପୃଷ୍ଠା ବିଶିଷ୍ଟ)
୬- ଛାତ୍ର ଉପସ୍ଥାନ ଖାତା - ୧୦୦ଟି
୭- ସାଦା ପେପର (ହାତୀ ମାର୍କା) - ୧୦୦ ରିମ୍
୮- ଗଡ଼ରେଜ୍ ତାଲା - ୨୦ଟି
୯- ଚକ୍ (ଧଳା) - ୧୦୦ ଡବା
୧୦- ଚକ୍ (ନାଲି) - ୧୦୦ ଡବା
୧୧- ଡଷ୍ଟର- ବାର ଡଜନ

୧୨- ପେନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଡ - ୨୦ଟି
୧୩- କଳାପଟା - (୫ଫୁଟ / ୫ ଫୁଟ୍) ୧୦ଟି
୧୪- ଶିକ୍ଷକ ଉପସ୍ଥାନ ଖାତା - ୧୦ଟି
୧୫- ଗାରପକା ପେପର୍ - ୫୦ ରିମ୍
୧୬- କ୍ୟାମେଲ ଅଠା- (୫୦୦ ଗ୍ରାମ)
୧୭- ନୋଟ୍‌ବୁକ୍ (୫୦ଟି)
୧୮- କାଚଗ୍ଲାସ - ୨୦ଟି
୧୯- ଫିନାଇଲ - ୨୦ ଟିଣ
୨୦- ରବର - ୫୦ଟି

ଠିକଣା

ପ୍ରେରକ	**ପ୍ରାପକ**	**ଟିକଟ**
ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ମହାନ୍ତି ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କେସିଙ୍ଗା କନିଷ୍ଠ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ କେସିଙ୍ଗା, କଳାହାଣ୍ଡି	ଶ୍ରୀ ହରିବଲ୍ଲଭ ଦାସ ବିନାୟକ ସମବାୟ ଭଣ୍ଡାର ଭବାନୀପାଟଣା, କଳାହାଣ୍ଡି	

(v) ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର

ଆମ ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ପର୍ବ ପର୍ବାଣୀ ପାଳନ, ଉତ୍ସବ ଉଦ୍‌ଘାଟନ, ପ୍ରତିଷ୍ଠାଉତ୍ସବ ପାଳନ, ବିବାହ ବ୍ରତ ଓ ସଭା ସମିତିରେ ଯୋଗଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇ ପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେ ଯେଉଁ ସମ୍ବାଦ ପଠାଇଥାଉ ତାହାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର କୁହାଯାଏ । ଏହି ପ୍ରକାର ପତ୍ରର ଆରମ୍ଭରେ ମଙ୍ଗଳାଚରଣ ରୂପେ ଶ୍ଳୋକ, ସମ୍ବୋଧନ ଓ ପରେ ଉତ୍ସବର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ସ୍ୱାଗତ, ପତ୍ରପ୍ରେରକର ସ୍ୱାକ୍ଷର, ସ୍ଥାନ, ଦିନାଙ୍କ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ସ୍ଥାନ ପାଇଥାଏ ।

ଏହି ପତ୍ରରେ ଆନ୍ତରିକତା ଓ ନମ୍ରତା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥାଏ । ଏହିପତ୍ର ଯଥାସମ୍ଭବ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ, ସରଳ ଓ କଳାତ୍ମକ ହୋଇଥାଏ ।

ନମୁନା : ଗଣେଶ ପୂଜାରେ ଯୋଗଦାନ ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର ।

(କ) ପୂଜା ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର ।

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ମହାଶୟା/ମହାଶୟ,

ଚଳିତ ଭାଦ୍ରବ ମାସ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଥୀ ଇଂରାଜୀ ତା୫/୯/୧୬ ରିଖ ସୋମବାର ଦିନ ଆମ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିସରରେ ବିଦ୍ୟାଦାତା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗଣନାଥଙ୍କ ପବିତ୍ର ପୂଜନୋତ୍ସବ ବୈଦିକ ରୀତିରେ ନିମ୍ନକାର୍ଯ୍ୟ ସୂଚୀମତେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ ।

ଉକ୍ତ ପୂଜନୋତ୍ସବରେ ଯଥା ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତି ରହି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବାପାଇଁ ସବିନୟ ଅନୁରୋଧ କରୁଅଛୁ ।

ଇତି
ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ
ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀ ବୃନ୍ଦ
ସରସ୍ୱତୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, କଟକ
ଲିଙ୍କ୍‌ରୋଡ଼, ଅରୁଣୋଦୟ ନଗର

କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ

୫/୯/୨୦୧୬
ସୋମବାର - ପୂଜା ଆରମ୍ଭ ସକାଳ ୧୦ ଘଟିକା
ପୁଷ୍ପାଞ୍ଜଳି- ମଧ୍ୟାହ୍ନ ୧୨ ଘଟିକା
ପ୍ରସାଦ ସେବନ - ଦିବା ୧ ଘଟିକା
ଆରତି ଓ ଭଜନ ସମାରୋହ - ସନ୍ଧ୍ୟା ୭ ଘଟିକା

(ଖ) ବିବାହ ନିମନ୍ତ୍ରଣପତ୍ର

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଜାପତୟେ ନମଃ

ମହାଶୟା/ମହାଶୟ,

ମୋର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ଆୟୁଷ୍ମାନ 'ବିବେକାନନ୍ଦ'ର ଶୁଭ ପରିଣୟ ବାଲିଆ ଗ୍ରାମର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରବିନାରାୟଣ ମହାନ୍ତିଙ୍କ କନିଷ୍ଠା କନ୍ୟା ଆୟୁଷ୍ମତୀ 'ପ୍ରିୟମ୍ବଦା'ଙ୍କ ସହ ଚଳିତ ଫାଲଗୁନ ମାସ ଶୁକ୍ଳ ଦ୍ୱିତୀୟା ତିଥିରେ ତା.୦୫.୦୩.୨୦୧୬ରିଖ ଦିନ ନିମ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ ବୈଦିକ ରୀତିରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ ।

ଏଣୁ ସବିନୟ ଅନୁରୋଧ, ଆପଣ ମୋର ବାରିପଦାସ୍ଥିତ ବାସଭବନରେ ପଦାର୍ପଣ କରି ନବ ଦମ୍ପତିଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରଦାନ କରି ମୋତେ ବାଧିତ କରିବା ହେବେ ।

ଇତି
ଆପଣଙ୍କର ଦର୍ଶନାଭିଳାଷୀ
ଶ୍ରୀମତୀ/ ଶ୍ରୀ ଶଙ୍କର୍ଷଣ ମହାନ୍ତି

ବାରିପଦା

କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଘଣ୍ଟ

ତା୪/୩/୨୦୧୬ ରିଖ - ବୁଧବାର - ମଙ୍ଗଳପାଳ

ତା୫/୩/୨୦୧୬ ରିଖ - ଶନିବାର - ବରାନୁଗମନ ଓ ପାଣିଗ୍ରହଣ

ତା୬/୩/୨୦୧୬ରିଖ - ରବିବାର - ପ୍ରୀତିଭୋଜନ ସନ୍ଧ୍ୟା- ୭ ଘଟିକାଠାରୁ

❑❑❑

(ଗ) ବ୍ୟାକରଣ

ପଦ ପ୍ରକରଣ

ଭାଷାରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଧ୍ୱନି ସଂକେତ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଭାବେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କଲେ ତାହାକୁ ଶବ୍ଦ କୁହାଯାଏ । ଶବ୍ଦ ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପରେ ଅର୍ଥାତ ବିଭକ୍ତି ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଲେ ତାହାକୁ ଆମେ ପଦ କହୁ

ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ଏଠାରେ ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟକୁ ବିଚାର କରାଯାଉ ।

(କ) ଓଡ଼ିଶା, ଆନ୍ଧ୍ର ଓ ବିହାର ପରସ୍ପରର ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ।

(ଖ) ଛାତ୍ରମାନେ ଯାଜପୁରରୁ ବସ୍‌ରେ କୋରାପୁଟ ଗଲେ ।

ପ୍ରଥମ ବାକ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା, ଆନ୍ଧ୍ର ଓ ବିହାର ଆଦି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ସେମାନେ ପରସ୍ପର ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହେବାକୁ 'ର' ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ବାକ୍ୟରେ ପଦ ରୂପରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ବାକ୍ୟରେ ଛାତ୍ର, ଯାଜପୁର, ବସ୍ କୋରାପୁଟ, ଗଲେ, ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ, ସେମାନେ, ମାନେ, ରୁ, ରେ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇ ବାକ୍ୟରେ ପଦ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏଥିରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ଶବ୍ଦ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଲେ ତାହାକୁ ପଦ କୁହାଯାଏ । ବାକ୍ୟରେ ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଥିବା ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ପା[illegible]ଟି ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ । ଯଥା– ବିଶେଷ୍ୟ, ବିଶେଷଣ, ସର୍ବନାମ, ଅବ୍ୟୟ ଓ କ୍ରିୟା ।

(ବ୍ୟାକରଣ ବିଭାଗରୁ ବିଶେଷ୍ୟ, ବିଶେଷଣ, ସର୍ବନାମ, ଅବ୍ୟୟ ଓ କ୍ରିୟା ପ୍ରତ୍ୟେକରୁ ଚାରିଗୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ, ସେଥିରୁ ଦୁଇଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ଦେବାକୁ ହେବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ମୂଲ୍ୟ ୧ ନମ୍ବର)

(୧) ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ

ବାକ୍ୟ ମଧରେ ଥିବା ପଦ କୌଣସି ନାମକୁ ବୁଝାଉଥିଲେ ତାହାକୁ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ କୁହାଯାଏ । ବିଶେଷ୍ୟ ପଦଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଥମା ବିଭକ୍ତିରୁ ସପ୍ତମୀ ବିଭକ୍ତି ଯାଏ ପ୍ରତ୍ୟୟ ବା ଚିହ୍ନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ରଖନ୍ତି, ଯଥା : ଲୋକଟି, ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ, ଦେଶରେ, ଗ୍ରାମରେ ଇତ୍ୟାଦି । କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ବିଭକ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟୟ ଉହ୍ୟ ଥାଇ ମଧ ଶବ୍ଦ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରେ । ଯଥା- କୋଣାର୍କ ସୂର୍ଯ୍ୟ (ଙ୍କ) ଉପାସନା ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।

ବିଶେଷ୍ୟ ପଦଗୁଡ଼ିକ ଏହାର ଭାବ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ୫ (ପା□) ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଏ । ଯଥା- ନାମବାଚକ, ଜାତିବାଚକ, ବସ୍ତୁବାଚକ, ଗୁଣବାଚକ ଓ କ୍ରିୟାବାଚକ ।

୧-ନାମବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ :– ଯେଉଁ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି, ନଦୀ, ପର୍ବତ, ଦେଶ, ଗ୍ରାମ, ସହର, ଗ୍ରହ-ନକ୍ଷତ୍ର ପ୍ରଭୃତିର ନାମକୁ ପ୍ରକାଶ କରେ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନାମବାଚକ ବା ସଂଜ୍ଞାବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା–

(କ) ଗୋପବନ୍ଧୁ ସତ୍ୟବାଦୀ ବନବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ – (ବ୍ୟକ୍ତିର ନାମ)

(ଖ) ଝେଲମ ନଦୀ କୂଳରେ ଶ୍ରୀନଗର ଅବସ୍ଥିତ – (ନଦୀ ଏବଂ ସହରର ନାମ)

(ଗ) ଆଦିକବି ସାରଳା ଦାସ ଓଡ଼ିଆ ମହାଭାରତ ରଚନା କରିଥିଲେ –

(ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଗ୍ରନ୍ଥର ନାମ)

ଏଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଜ୍ଞାବାଚକ/ ନାମବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ବୋଲି ଆମେ କହିପାରିବା ।

୨-ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ :– କୌଣସି ପଦ ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀ, ସମୂହ ବା ଜାତିକୁ ବୁଝାଇଲେ ତାହାକୁ ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ କହିଲେ ଯେଉଁ ନାମ ଏକାଧିକ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ସଂଜ୍ଞା ବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟର ସାଧାରଣ ନାମ, ତାହାକୁ ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କହନ୍ତି । ବ୍ୟକ୍ତି ବା ନାମବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟର ସମାହାର ହେଉଛି ଜାତି ।

ଉଦାହରଣ –

(କ) ଛାତ୍ରମାନେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଭକ୍ତି କରିବା ଉଚିତ ।

(ଖ) ମଣିଷ ମରଣଶୀଳ ।

(ଗ) କୁକୁର ଭଳି ବିଶ୍ୱାସୀ କେହି ନାହିଁ ।

ଅତଏବ ଛାତ୍ରମାନେ, ଶିକ୍ଷକ, ମଣିଷ, କୁକୁର ଆଦି ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ।

ଜାତିବାଚକ ଓ ନାମବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ମଧରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଆମେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବାକ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ।

୧. ଓଡ଼ିଶା ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମବହୁଳ ରାଜ୍ୟ (ଏଠାରେ ଗ୍ରାମ ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ)

୨. ଭୁବନ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଗ୍ରାମ (ଭୁବନ ନାମବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ)

୩. କାଳିଦାସ କବି ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ (କାଳିଦାସ ନାମବାଚକ, କିନ୍ତୁ କବି ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ)

ଅତଏବ ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଲାଯେ ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ସମୂହ, ଶ୍ରେଣୀ, ଗୋଷ୍ଠୀ ବା ଜାତିକୁ ବୁଝାଉଥିବାବେଳେ ସଂଜ୍ଞାବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ସେହି ସମୂହ, ଶ୍ରେଣୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ବା ଜାତିର ନାମକୁ ବୁଝାଉଛି ।

ଏଠାରେ ସ୍ମରଣୀୟ ଯେ, କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ନାମ ବା ସଂଜ୍ଞାବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିର ଗୁଣ ବା କାର୍ଯ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଭାବରେ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ବା ଯେତେବେଳେ ଉଭୟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ତୁଳନା କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଯାହା ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଏ ସେହି ପଦ ନାମବାଚକ/ ସଂଜ୍ଞାବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ରୂପେ ଗୃହୀତ ହୁଏ ।

ଉଦାହରଣ:—

(କ) ସାରଳା ଦାସ ଓଡ଼ିଶାର ବ୍ୟାସଦେବ ଥିଲେ ।

(ଖ) କାଳିଦାସ ଭାରତର ସେକ୍ସପିଅର ।

ଏଠାରେ ବ୍ୟାସଦେବ, ସେକ୍ସପିଅର, ପ୍ରଭୃତି ନାମବାଚକ ବା ସଂଜ୍ଞାବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ଭାବରେ ବିଚାର କରାଯାଏ । ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାର କଥା, ଯାହା ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ହେଉଥିବାବେଳେ ଯେଉଁସବୁ

ବିଶେଷ୍ୟ ତୁଳିତ ହୁଅନ୍ତି ସେମାନେ ନାମବାଚକ/ ସଂଜ୍ଞାବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ରୂପେ ଚିହ୍ନିତ ହୁଅନ୍ତି ।

୩-ବସ୍ତୁବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ :- ଯେଉଁ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ କୌଣସି ବସ୍ତୁର ନାମକୁ ବୁଝାଏ ତାହାକୁ ବସ୍ତୁବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :-

(କ) ଜଙ୍ଗଲ ଧ୍ୱଂସ ହେବାରୁ କାଠର ମୂଲ୍ୟ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି ।

(ଖ) ପାଣିକୁ ପିଇବା ପୂର୍ବରୁ ଫୁଟେଇ ପିଇବା ଉଚିତ ।

ଏଠାରେ, କାଠ, ପାଣି ଆଦି ବସ୍ତୁବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ । ତେବେ କୌଣସି ପଦ ବସ୍ତୁବାଚକ କିମ୍ବା ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ, ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ମନେରଖିବା ଉଚିତ, ଯେ କୌଣସି ବସ୍ତୁକୁ ଟିକି ଟିକି କରିଦେଲେ, ବା ଖଣ୍ଡଖଣ୍ଡ କରିଦେଲେ ଯଦି ତାହାର ସେହି ନାମ ରହେ, ତେବେ ତାହା ବସ୍ତୁବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ । ଯଦି ଖଣ୍ଡଖଣ୍ଡ ପରେ ସେହି ନାମ ରହେ ନାହିଁ, ତେବେ ତାହା ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ।

ଉଦାହରଣ :

ମାଟିକୁ ଟିକିଟିକି କରିଦେଲେ ତାହାର ନାମ ମାଟି ହୋଇରହିବ, ମାତ୍ର ମାଟି ହାଣ୍ଡିକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେଲେ ଆଉ ତାହା ହାଣ୍ଡି ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ । ସେହି ନ୍ୟାୟରେ ବିଚାର କଲେ ଆମେ ଦେଖିବା ଯେ କାଠ, ମାଟି, କାଗଜ ପ୍ରଭୃତି ବସ୍ତୁବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ହେଲାବେଳେ ଖଟ, ମୁଦି, ହାଣ୍ଡି, ବହି ପ୍ରଭୃତି ଯଥାକ୍ରମେ ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ।

୪- ଗୁଣବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ :- ଯେଉଁ ପଦଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ଗୁଣର, ନାମକୁ ବୁଝାନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗୁଣବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା:-

(କ) ସାଧୁତା ଏକ ଉତ୍ତମ ଗୁଣ ।

(ଖ) ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ।

ଉପର ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ପଦ- ସାଧୁତା, ନେତୃତ୍ୱ, ଗୁଣବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ । ଏଠାରେ ସାଧୁତା, ନେତୃତ୍ୱ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗୁଣର ନାମ ।

୫- କ୍ରିୟାବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ :- ଯେଉଁ ପଦଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ରିୟା ବା କାର୍ଯ୍ୟର ନାମକୁ ବୁଝାଏ ତାହାକୁ କ୍ରିୟା ବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କହନ୍ତି ।

ଏଠାରେ ବିଚାର କରିବା କଥା ଯେ କ୍ରିୟା ସଂପାଦନାକୁ କ୍ରିୟା କୁହାଯାଏ, ତାହା ବିଶେଷ୍ୟ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ କ୍ରିୟା ବା କାର୍ଯ୍ୟର ନାମ ବୁଝାଇଲେ ତାହାକୁ କ୍ରିୟା ବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :-

(କ) ପହଁରିବା ଏକ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟାୟାମ (ଏଠାରେ ପହଁରିବା- କ୍ରିୟା ବିଶେଷ୍ୟ)

(ଖ) ମାଧବୀ ପହଁରୁଛି (ପହଁରୁଛି ଏଠାରେ କ୍ରିୟାପଦ)

(ଗ) ସଭା ସମିତିରେ କହିବା ସହଜ କଥା ନୁହେଁ । (କହିବା ଏଠାରେ କ୍ରିୟା ବିଶେଷ୍ୟ)

(ଘ) ଗୋବିନ୍ଦ ନାଉରୀଆକୁ ଡଙ୍ଗା ଆଣିବାକୁ କହୁଛି (କହୁଛି ଏଠାରେ କ୍ରିୟାପଦ)

ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ କହିଲେ ଯେଉଁ କ୍ରିୟାରୁ କାଳ, ପୁରୁଷ, ବଚନ ପ୍ରଭୃତିର ଧାରଣା ଜନ୍ମେ ତାହା କ୍ରିୟାପଦ ହେଉଥିବାବେଳେ ଯେଉଁ କ୍ରିୟାରୁ ଏସବୁ ଜଣାପଡ଼େ ନାହିଁ ତାହା କ୍ରିୟାବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ହୁଏ । ଅତଏବ୍ କହିବା, ଖେଳିବା, ନାଚିବା, ପହଁରିବା, ଦୌଡ଼ିବା- କ୍ରିୟା ବିଶେଷ୍ୟ ହୋଇଥିବାଳେ ପହଁରୁଛି, ଦୌଡ଼େ, ନାଚେ, ଖେଳେ, ଖେଳୁଛି ଆଦି କ୍ରିୟାପଦ ।

ଏଠାରେ ସ୍ମରଣୀୟ ଯେ:– ପଦ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ବିଚାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । କାରଣ ବାକ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଶବ୍ଦର ସ୍ଥାନ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଆଧାର କରି ପଦ ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଥାଏ । ଟିକିଏ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଭାବରେ ବିଚାର କଲେ ଆମେ ଦେଖିପାରିବା ଯେ କେତକ ପଦ ସାଧାରଣତଃ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ହୋଇଥିଲେହେଁ ସେମାନଙ୍କର ବାକ୍ୟରେ ପ୍ରୟୋଗ ଓ ସ୍ଥାନ ତଥା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେମାନେ ବିଶେଷଣ ପଦ ରୂପେ ଚିହ୍ନିତ ହୁଅନ୍ତି ।

(କ) ରାମ ପିତୃସତ୍ୟ ପାଳନ କରି ଚଉଦବର୍ଷ ବଣକୁ ଯାଇଥିଲେ । ('ରାମ'– ଏଠାରେ ବିଶେଷ୍ୟ), ଗାନ୍ଧିଜୀ ରାମରାଜ୍ୟର ପରିକଳ୍ପନା କରିଥିଲେ । ('ରାମ' ଏଠାରେ ବିଶେଷଣ) ।

(ଖ) ସୁନା ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ଧାତୁ । ('ସୁନା' ଏଠାରେ ବିଶେଷ୍ୟ) ସୁନାପିଲାକୁ ସମସ୍ତେ ଆଦର କରନ୍ତି । ('ସୁନା' ଏଠାରେ ବିଶେଷଣ) ।

ଉଦାହରଣ – ଏଠାରେ କାଠ, ସୁନା, ରାମ, ପୁରୀ ପ୍ରଭୃତି ବିଶେଷ୍ୟ ହୋଇଥିଲେହେଁ ବିଶେଷଣ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛନ୍ତି । ପଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବାକ୍ୟରେ ସ୍ଥିତି, ପ୍ରୟୋଗ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେମାନଙ୍କର ପଦ ଭୂଖଣ୍ଡ ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଦିଅ ।

(କ) ଶବ୍ଦ କେତେବେଳେ ପଦ ରୂପରେ ଚିହ୍ନିତ ହୁଏ ?

(ଖ) ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

(ଗ) ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ କେତେ ପ୍ରକାର ?

(ଘ) କ୍ରିୟାବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

(ଙ) ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

(ଚ) ଗୁଣବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କଅଣ ?

୨. ନିମ୍ନଲିଖିତ ଶବ୍ଦପୁଞ୍ଜ ମଧ୍ୟରୁ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନାଅ ।

(କ) ରାମ, ହିମାଳୟ ଓଃ, ସେମାନେ, ଭଲ

(ଖ) ମଧୁର, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, କୃଷ୍ଣ, ପରା, କିନ୍ତୁ

(ଗ) କୁକୁର, ସୁନା, କଲମ, ତାଙ୍କୁ, ଦୁଷ୍ଟ

(ଘ) ଓଡ଼ିଶା, ଇଟା, କେଉଁଠି, କାହିଁକି, ଯାହା

(ଙ) ନାଚୁଛି, ଦୌଡୁଛି, ଆପଣ, ଶୁଣିଲେ, ଚାଉଳ

(ଚ) ଶକ୍ତିମାନ, ପାଉଁଶିଆ, ମେଘାସନ, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଆଚ୍ଛା

୩. ରେଖାଙ୍କିତ ପଦଗୁଡ଼ିକୁ କି ପ୍ରକାର ବିଶେଷ୍ୟ ଚିହ୍ନାଅ ।

(କ) ସାରଳା ଦାସ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ମହାଭାରତ ରଚନା କରିଥିଲେ ।

(ଖ) ସାହସର ସହିତ ଅନ୍ୟାୟର ବିରୋଧ କର ।

(ଗ) ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଓଡ଼ିଶାର ଗାନ୍ଧୀ ଥିଲେ ।

(ଘ) ଟେବୁଲ ଉପରେ କଲମ ଅଛି ।

(ଙ) ଲୋଭ ମନୁଷ୍ୟର ପରମ ଶତ୍ରୁ ।

(ଚ) ବାଲ୍ୟକାଳୁ ଧର୍ମ ଧନ ସ଼୍କା ଉଚିତ ।

(ଛ) ପହଁରିବା ଗୋଟିଏ ଭଲ ବ୍ୟାୟାମ ।

(ଜ) ହିମାଳୟ ବିଶ୍ୱର ଉଚ୍ଚତମ ପର୍ବତ ।

(ଝ) ପକ୍ଷୀ ଆକାଶରେ ଉଡ଼ନ୍ତି ।

(ଞ) ଦେବା ଠାରୁ ପୂଣ୍ୟ ନାହିଁ ।

୪. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧାଡ଼ିରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ଦିଆଯାଇଛି ସେଗୁଡ଼ୁକ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ସମଜାତୀୟ ବିଶେଷ୍ୟ ନୁହେଁ ଚିହ୍ନାଇ ଦିଅ ।

(କ) ବାଘ, ନଦୀ, ମାଛ, ଗ୍ରାମ, ପାହାଡ଼, କବି, ଫକୀରମୋହନ, ଗଙ୍ଗା ।

(ଖ) କୋଣାର୍କ, ଭାରତ, ବିଷ୍ଣୁ, ବିନ୍ଧ୍ୟ, ପଥର, ସୁନା, ସୋନପୁର

(ଗ) ମହୁ, ଚାଉଳ, ଚିନି, ଝୁଣା, କାଠ, ଟେବୁଲ

(ଘ) ଆହାର, ବିଚାର, ହରିଣ, ନାଚିବା, ଉଡ଼ିବା, ବନ୍ଧନ, ଲକ୍ଷ୍ମଣ

(ଙ) ସାଧୁତା, ନମ୍ରତା, ବାଲ୍ୟ, କ୍ରନ୍ଦନ, ଶାନ୍ତି, କୌଶଳ, ବୁଦ୍ଧି

୫. ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ କେଉଁ ଶ୍ରେଣୀର ବିଶେଷ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

ପଥର, ଗୋବିନ୍ଦ, ନମ୍ରତା, ଦୁଃଖ, ସୁଖ, ସାଧୁତା,

ମହାନଦୀ, ହିମାଳୟ, କଟକ ଗମନ, ଭୋଜନ

ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଦୟା, କ୍ଷମା

ସହର, ଦେଶ, ତେଲ

୬. ନିମ୍ନ ପ୍ରଦ□ବାକ୍ୟମାନଙ୍କରେ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନାଇ ଦିଅ ।

୧. ରୂପା ଗୋଟିଏ ମୂଲ୍ୟବାନ ଧାତୁ ।

୨. ଆଜିକାଲି ସୁନାହାର ପିନ୍ଧି ରାସ୍ତାରେ ଯିବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ ।

୩. ପାଣି ପିଇବ ଛାଣି, ପଇସା ନେବ ଗଣି ।

୪. କାଳିଦାସ କବିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ

୫. ମହାନଦୀ ନଦୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଡ଼ ନଦୀ ।

୬. ମୂର୍ଖ ସମାଜରେ ଆଦର ପାଏ ନାହିଁ ।

୭. ସୁନା ପିଲାକୁ ସମସ୍ତେ ଆଦର କରନ୍ତି ।

(୨) ବିଶେଷଣ

ଯେଉଁ ପଦ ଅନ୍ୟ ପଦର ଗୁଣ, ଅବସ୍ଥା, ସଂଖ୍ୟା, ପରିମାଣ ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତାକୁ ପ୍ରକାଶ କରେ ତାହାକୁ ବିଶେଷଣ କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ :–

୧. ଜ୍ଞାନୀ ଲୋକ ସବୁଆଡ଼େ ଆଦର ପାଏ ।

୨. ସୁନ୍ଦର ଫୁଲ ସମସ୍ତଙ୍କ ମନକୁ ମୋହି ନିଏ ।

୩. ବାଲ୍ମିକୀ ମହର୍ଷି ସାତଖଣ୍ଡ ରାମାୟଣର ଲେଖକ ଥିଲେ ।

୪. ଅଳ୍ପ ଜିନିଷରେ ଚଳିବାକୁ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ଲୋକଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ।

୫. ଗୋବିନ୍ଦ, ତାଙ୍କ ଘରୁ ଦଶଟଙ୍କା ଆଣିଛି ।

୬. ପୁସ୍ତକଟିର ଦଶମ ଗଳ୍ପଟି ମୋତେ ଭଲ ଲାଗିଲା ।

ଉପର ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ଜ୍ଞାନୀ, ସୁନ୍ଦର, ସାତଖଣ୍ଡ, ଅଳ୍ପ, ଦଶଟଙ୍କା ଦଶମ ଆଦି ବିଶେଷଣ ।

ବିଶେଷଣକୁ ନିମ୍ନରୂପେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

(କ) ଗୁଣବାଚକ ବିଶେଷଣ :– ଯେଉଁ ବିଶେଷଣ ପଦ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ଗୁଣକୁ ପ୍ରକାଶ କରେ ତାହାକୁ ଗୁଣବାଚକ ବିଶେଷଣ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :–

ସୁଶୀଳ ଛାତ୍ର, ଜଟିଳ ଅଙ୍କ, ଗହୀର ହ୍ରଦ, ଉନ୍ନତ ଦେଶ,

ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଶକ୍ତି, ଜ୍ଞାନୀ ବ୍ୟକ୍ତି, ନିର୍ମଳ ବାୟୁ

(ଖ) ଅବସ୍ଥାବାଚକ ବିଶେଷଣ :– ଯେଉଁ ବିଶେଷଣ ପଦ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ଅବସ୍ଥାକୁ ବୁଝାଏ ତାହାକୁ ଅବସ୍ଥାବାଚକ ବିଶେଷଣ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :– ଛିଣ୍ଡା ସପ, ବୃଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତି, ଦଦରା ନାବ

ଦରିଦ୍ର ଲୋକ, ଦୁର୍ବଳ ଶରୀର

(ଗ) ସଂଖ୍ୟାବାଚକ ବିଶେଷଣ :– ଯେଉଁ ବିଶେଷଣପଦ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ସଂଖ୍ୟାର ସୂଚନା ଦିଏ ତାହାକୁ ସଂଖ୍ୟାବାଚକ ବିଶେଷଣ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :– ପଚିଶ ଟଙ୍କା, ପା□କିଲୋ, ସାତ ସମୁଦ୍ର, ତିନିଶହ ଗଛ
ହଜାରେ ଲୋକ, ତିନି ଲିଟର

(ଘ) ପରିମାଣବାଚକ ବିଶେଷଣ :– ଯେଉଁ ବିଶେଷଣ ପଦ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ପରିମାଣକୁ ବୁଝାଏ, ତାହାକୁ ପରିମାଣବାଚକ ବିଶେଷଣ କୁହାଯାଏ

ଉଦାହରଣ :– ବସ୍ତାଏ ଚିନି, ଭରଣେ ଧାନ, ଏକ କିଲୋ ଚାଉଳ, ଏକ ଲିଟର କ୍ଷୀର, ଟିକିଏ ଲୁଣ, ପ୍ରଚୁର ଧନ, ବହୁତ ଲାଭ, ସାମାନ୍ୟ କଥା ।

(ଙ) ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ବାଚକ ବିଶେଷଣ :– ଯେଉଁ ବିଶେଷଣ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତାକୁ ପ୍ରକାଶ କରେ ତାହାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ବାଚକ ବିଶେଷଣ କହନ୍ତି । ଏହାକୁ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ ।

(କ) ପୂରଣବାଚକ ବିଶେଷଣ

(ଖ) ସଂଖ୍ୟା ବାଚକ ବିଶେଷଣ

ପୂରଣବାଚକ ବିଶେଷଣ ସଂଖ୍ୟାରୁ ଗଠିତ ହୋଇ ବିଶେଷ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତାକୁ ପ୍ରକାଶ କରେ– ଯେପରି, ତୃତୀୟ ପୁତ୍ର, ପ□ମ ଧାଡ଼ି ।

ତେବେ ସଂଖ୍ୟାବାଚକ ବିଶେଷଣ ଓ ପୂରଣବାଚକ ବିଶେଷଣ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସମାନ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେହେଁ ରୂପ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଭିନ୍ନ ।

ଉଦାହରଣ :–

ସଂଖ୍ୟାବାଚକ	**ପୂରଣବାଚକ**
ଏକ	ପ୍ରଥମ
ଦୁଇ	ଦ୍ୱିତୀୟ

ତିନି	ତୃତୀୟ
ଚାରି	ଚତୁର୍ଥ
ପା□	ପ□ମ
ଛଅ	ଷଷ୍ଠ
ସାତ	ସପ୍ତମ

(ଚ) ସର୍ବନାମିକ ବିଶେଷଣ :– ସର୍ବନାମରୁ ଗଠିତ ହୋଇ ବା ସର୍ବନାମ ଯେଉଁଠାରେ ବିଶେଷ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ପ୍ରକାଶ କରେ, ତାହାକୁ ସର୍ବନାମିକ ବିଶେଷଣ କୁହାଯାଏ । ଏପରି ସ୍ଥଳେ ସର୍ବନାମ ଯେଉଁ ଆକୃତିରେ ରହୁପଛେ, ତା'ପରେ ବିଶେଷ୍ୟ ଥିଲେ ସର୍ବନାମିକ ବିଶେଷଣ ହୁଏ ।

ଉଦାହରଣ :– ଏ ଲୋକ, ଯେଉଁ ଦେଶ, ସେହି ରାଜା

କେଉଁ କଥା, ଯେ ଦେଶେ ଯାଇ ସେ ଫଳ ଖାଇ ।

(ଛ) ତୁଳାନାତ୍ମକ ବିଶେଷଣ :– ଦୁଇଟି ବିଶେଷଣ ମଧ୍ୟରେ ତୁଳନା ହେଲେ ମୂଳ ବିଶେଷଣକୁ ଛାଡ଼ି, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରଥମ ରୂପକୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ରୂପ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିଶେଷଣ ହୁଅନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :– କର୍ଣ୍ଣର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଶରକୁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ତୀକ୍ଷ୍ଣତର ଶରରେ ପ୍ରତିହତ କଲେ । ବେଦ ହେଉଛି ମାନବ ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରାଚୀନତମ ଗ୍ରନ୍ଥ ।

ମୂଳ ବିଶେଷଣ	**ଦୁଇ ମଧ୍ୟରେ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିଶେଷଣ**	**ଅନେକ ମଧ୍ୟରେ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିଶେଷଣ**
ବୃହ□	ବୃହ□ର	ବୃହ□ମ
ପ୍ରାଚୀନ	ପ୍ରାଚୀନତର	ପ୍ରାଚୀନତମ

କ୍ଷୁଦ୍ର	କ୍ଷୁଦ୍ରତର	କ୍ଷୁଦ୍ରତମ
ନିକଟ	ନିକଟତର	ନିକଟତମ
ଗୁରୁ	ଗରୀୟାନ୍	ଗରିଷ୍ଠ
ଲଘୁ	ଲଘୁତର	ଲଘିଷ୍ଠ
ବର	ବରୀୟାନ	ବରିଷ୍ଠ

(ଜ) କ୍ରିୟାଜ ବିଶେଷଣ :– କ୍ରିୟାରୁ ଜାତ ବିଶେଷଣ ପଦକୁ କ୍ରିୟାଜ ବିଶେଷଣ କହନ୍ତି । ଏହା ବିଶେଷଣର କ୍ରିୟା-ଅବସ୍ଥାକୁ ପ୍ରକାଶ କରେ ।

ଉଦାହରଣ :– ୧. ଶୋଇଲା ପୁଅର ଭାଗ ନାହିଁ

୨. ଗରଜିଲା ମେଘ ବରଷେ ନାହିଁ

୩. ଚାଲିଲା ଶଗଡ଼ରେ ହାତ ଦିଅ ନାହିଁ ।

ବିଶେଷଣର ବିଶେଷଣ :–

(ଝ) ଯେଉଁ ବିଶେଷଣ ଅନ୍ୟ ବିଶେଷଣର ପରିମାଣ ବା ଆଧିକ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରେ ତାହାକୁ ବିଶେଷଣର ବିଶେଷଣ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :– ୧. ଅତି ଅନ୍ଧାର ରାତିରେ ଡଙ୍ଗା ଚଳାଇବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ ।

୨. ଖୁବ୍ ତୋଫା ଜହ୍ନ ଆକାଶରେ ଶୋଭା ପାଉଅଛି ।

ପ୍ରଥମ ବାକ୍ୟରେ 'ରାତି' ହେଉଛି ବିଶେଷ୍ୟ । ଅନ୍ଧାର ରାତିର ବିଶେଷଣ । ଅତି ହେଉଛି 'ଅନ୍ଧାର'ର ବିଶେଷଣ । ଦ୍ୱିତୀୟ ବାକ୍ୟରେ 'ଜହ୍ନ'

ହେଉଛି ବିଶେଷ୍ୟ ।‘ତୋଫା’ ଜହ୍ନର ବିଶେଷଣ, ଖୁବ୍ ହେଉଛି ‘ତୋଫା’ର ବିଶେଷଣ ।

କ୍ରିୟା ବିଶେଷଣ :– ଯେଉଁ ବିଶେଷଣ ପଦ କ୍ରିୟା ପଦକୁ ବିଶେଷିତ କରେ ତାହାକୁ କ୍ରିୟା ବିଶେଷଣ କହନ୍ତି । କ୍ରିୟା କିପରି ଭାବେ ହେଲା– ଏହା ଯେଉଁ ବିଶେଷଣ ପଦ ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ ହୁଏ ତାହାକୁ ଆମେ କ୍ରିୟା ବିଶେଷଣ ରୂପେ ଚିହ୍ନିତ କରିପାରିବା । ଅନ୍ୟ ଭାବରେ କହିଲେ କ୍ରିୟାପଦ ପୂର୍ବରେ କିପରି ଲଗାଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ଯେଉଁ ଉ□ର ମିଳେ ତାହାକୁ କ୍ରିୟା ବିଶେଷଣ କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ :–

୧. ଘୋଡ଼ା ଶୀଘ୍ର ଦୌଡ଼ିପାରେ ।

୨. କାମଟି ଭଲରେ ହୋଇଗଲା ।

୩. ତୁମେ କାଲି ଚ□କି ଆସିବ ।

୪. ହରିଣଟି ବେଗରେ ଧାଇଁଛି ।

୫. ଦୀପଟି ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜି ଜଳୁଛି ।

୬. ଶିଷ୍ୟ ଗୁରୁଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମପୂର୍ବକ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲା ।

୭. ଧୈର୍ଯ୍ୟସହକାରେ କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ସଂପାଦନ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

(ଞ) ସାମ୍ବନ୍ଧିକ ବିଶେଷଣ – ଷଷ୍ଠୀ ବିଭକ୍ତି ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ବିଶେଷଣ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଲେ ସାମ୍ବନ୍ଧିକ ବିଶେଷଣ ହୁଏ ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ଗୁଣର ପିଲା ସବୁଠିଁ ଆଦର ପାଏ ।

(ଖ) ଦେଖିବାର କଥା ସରକାରଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି କ'ଣ ହେଉଛି ?

ବିଶେଷଣର ବିଶେଷ୍ୟ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର–

(କ) ସୁନ୍ଦରରେ ତୃପ୍ତିର ଅବସାଦ ନାହିଁ ।

(ଖ) ଅତ୍ୟାଚାରୀର ପତନ ନିଶ୍ଚିତ ।

ଏଠାରେ ରେଖାଙ୍କିତ ପଦଗୁଡ଼ିକ ବିଶେଷଣ ମାତ୍ର ସେଗୁଡ଼ିକର ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ଦିଆଯାଇ ନଥିବାରୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଶେଷ୍ୟ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି ।

ବିଧେୟ ବିଶେଷଣ :– କୌଣସି ପ୍ରକାର ବିଶେଷଣ ଯଦି ବିଶେଷ୍ୟର ପୂର୍ବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ତାହାକୁ ବିଧେୟ ବିଶେଷଣ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ତାଳ ଗଛଟି ଡେଙ୍ଗା

(ଖ) ପିଲାଟି ବୁଦ୍ଧିମାନ୍

(ଗ) ହିମାଳୟ ସବୁ ପର୍ବତ ମଧ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚତମ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ନିମ୍ନଲିଖିତ ବାକ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଥିବା ବିଶେଷଣ ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନାଅ ।

(କ) ଏହି ଆମ୍ବଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ମଧୁର ।

(ଖ) କଲିକତାର ଦୃଶ୍ୟ ମନୋରମ ।

(ଗ) ହରିଣୀଟି ବେଗରେ ଦୌଡୁଅଛି ।

(ଘ) ପବନ ଅତି ଧୀରେ ବହୁଅଛି ।

(ଙ) ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ଭାବରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟାକରଣ ବୁଝାଇ ଦେଲେ ।

(ଚ) ପିଲାଟି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଫେରିଗଲା ।

(ଛ) ଜଳ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ପଡୁଛି ।

(ଜ) ଉଡ଼ନ୍ତା ଚଢ଼େଇକୁ ଧରିବା ସହଜ ନୁହେଁ ।

(ଝ) ରାମରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ।

(ଞ) ଯଦୁ ଗୋଟିଏ ମୂର୍ଖ ।

୨. ନିମ୍ନ ପ୍ରଦ□ପ୍ରଶ୍ନମାନଙ୍କର ଉ□ର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଦିଅ ।

(କ) ବିଶେଷଣ ପଦ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

(ଖ) ବିଶେଷଣ ପଦ କେତେ ପ୍ରକାର ?

(ଗ) କ୍ରିୟା ବିଶେଷଣ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

(ଘ) ବିଶେଷଣର ବିଶେଷଣ କ'ଣ ?

(ଙ) ସର୍ବନାମିକ ବିଶେଷଣରୁ ଗୋଟିଏ ଉଦାହରଣ ଦିଅ ?

୨. ବିଶେଷଣ କାହାକୁ କହନ୍ତି ? ଏହା କେତେ ପ୍ରକାର ଓ କ'ଣ କ'ଣ ?

୩. ଉପଯୁକ୍ତ ବିଶେଷଣ ଦେଇ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

(କ) ବୈଶାଖ ମାସରେ   ଖରା ହୁଏ ।

(ଖ) ମନ   ଥିଲେ ଗଡ଼ିଆ ଗଙ୍ଗା ।

(ଗ) ମେଘ ବରଷେ ନାହିଁ ।

(ଘ) କାମଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରୋଗ ।

(ଙ) ଚିଲିକାର ପାଣି ଲୁଣିଆ ।

(ଚ) ପୁଅର ଭାଗ ନାହିଁ ।

୪. ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଶେଷଣ ଗୁଡ଼ିକ ପରେ ଉପଯୁକ୍ତ ବିଶେଷ୍ୟ ବସାଅ ।

କ୍ଷୁଦ୍ରତମ, ଆଧୁନିକ, ଉନ୍ନତ, ବିରାଟ, ମହାନ୍, ତେଜସ୍ୱିନୀ, ପ୍ରସିଦ୍ଧ

୫. 'କ' ସ୍ତମ୍ଭର ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ପୂର୍ବରେ 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭର ଉପଯୁକ୍ତ ବିଶେଷଣ ଯୋଗ କର ।

'କ' ସ୍ତମ୍ଭ	**'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭ**
ପରିଶ୍ରମ	ଦଦରା
ସମୁଦ୍ର	ସରଳ
ଧନ	ଅଭିମାନୀ
ନାବ	ଅଳ୍ପ
ଲୋକ	ପ୍ରଥମ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ	ଦୂଷିତ
ଜଳ	ସାତ
ଅଧ୍ୟାୟ	କଠିନ
ଅଙ୍କ	ଧବଳ
ହଂସ	ଜଟିଳ

୬. ନିମ୍ନଲିଖିତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ବିଶେଷଣ ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଅଲଗା କର ।

(କ) ଓଜନ, ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର, ପ୍ରକୃତି, ବୈଦିକ, ଆଧୁନିକ

(ଖ) ଜଗତ, ଧରୁଛି, ସୁଖୀ, ଧନୀ, ଉତ୍କଳୀୟ

(ଗ) ଘାସୁଆ, ନାଟକ, ଅଭିନୟ, ଧେତ୍, ଭୁସ୍‌ଭୁସ୍

(ଘ) ମଧୁର, ଯେମିତି, ସାଧୁତା, ସରଳତା, ଓଃ

(ଙ) ରାଧାନାଥ, ବିନୟୀ, ଜ୍ଞାନ, ଏବଂ, ନିଷ୍ଠୁର

(୩) ସର୍ବନାମ

ଯେଉଁ ପଦ ସାଧାରଣତଃ ବିଶେଷ୍ୟ, ବିଶେଷଣ ଓ ବାକ୍ୟାର୍ଥ ପରିବର୍ତ୍ତେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ, ତାହାକୁ ସର୍ବନାମ କୁହାଯାଏ ।

୧. ଦଶରଥ ଅଯୋଧ୍ୟାର ରାଜା ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଚାରି ପୁତ୍ର ଥିଲେ ।

୨. କର୍ଣ୍ଣ ବଡ଼ ଦାନୀ ଥିଲେ । ମାତ୍ର ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ତାହା ନ ଥିଲେ ।

୩. ଗୋବିନ୍ଦ ବାବୁ ଭାରି କୃପଣ– ଏହା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ।

୪. ରତ୍ନାକର ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ । ବ୍ୟବସାୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସେ କଟକ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଥମ ବାକ୍ୟରେ 'ତାଙ୍କର' ସର୍ବନାମ, ଏହା ଦଶରଥଙ୍କ ପରିବର୍ତ୍ତେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି । ଦ୍ୱିତୀୟ ବାକ୍ୟରେ 'ତାହା' ସର୍ବନାମ ପଦଟି 'ଦାନୀ' ଏହି ବିଶେଷଣ ପଦ ପରିବର୍ତ୍ତେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି । ତୃତୀୟ ବାକ୍ୟରେ 'ଏହା' ସର୍ବନାମ ପଦଟି 'ସେ ବଡ଼ କୃପଣ' ଏହି ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାକ୍ୟର ଅର୍ଥ ପରିବର୍ତ୍ତେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି । ତୃତୀୟ ବାକ୍ୟରେ 'ଏହା' ସର୍ବନାମ ପଦଟି, 'ଗୋବିନ୍ଦ

ବାବୁ ଭାରି କୃପଣ'– ଏହି ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାକ୍ୟର ଅର୍ଥ ପରିବ□ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି । ଚତୁର୍ଥ ବାକ୍ୟରେ 'ସେ' ସର୍ବନାମ ପଦଟି 'ରତ୍ନାକର' ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ପରିବ□ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି। ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ସର୍ବନାମ ପଦଟି ବାକ୍ୟରେ ପୁନରୁକ୍ତିକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି । ପ୍ରକାଶଥାଉକି ସର୍ବନାମ ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁଁ, ବାକ୍ୟଟି ସାବଲୀଳ ଓ ଶ୍ରୁତିମଧୁର ହୋଇଛି ।

ସର୍ବନାମ ପଦକୁ ନିମ୍ନମତେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

୧. ପୁରୁଷ ବାଚକ ବା ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ ସର୍ବନାମ ।

୨. ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ସର୍ବନାମ ।

୩. ନିର୍ଦ୍ଦେଶାତ୍ମକ ସର୍ବନାମ ।

୪. ଆପେକ୍ଷିକ ବା ସମ୍ବନ୍ଧବାଚକ ସର୍ବନାମ ।

୫. ଅନିଶ୍ଚୟବାଚକ ସର୍ବନାମ ।

୬. ନିର୍ଣ୍ଣୟାତ୍ମକ ସର୍ବନାମ ।

୭. ସମୁଚ୍ଚୟୀ ସର୍ବନାମ ।

୮. ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପକ ସର୍ବନାମ ।

୯. ଆତ୍ମବାଚକ ସର୍ବନାମ ।

୧. ପୁରୁଷବାଚକ ସର୍ବନାମ :– ଯେଉଁଠାରେ ବ୍ୟକ୍ତି ପରିବ□ ସର୍ବନାମ ବସିଥାଏ, ତାହାକୁ ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ ସର୍ବନାମ କୁହାଯାଏ ।

ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂସ୍କୃତ ସର୍ବନାମ ଅସ୍ମଦ ଯୁଷ୍ମଦ୍ ତଦ୍ ଏହି ତିନୋଟିରୁ ଯଥାକ୍ରମେ ନିଷ୍ପନ୍ନ 'ମୁଁ', 'ତୁମ୍ଭେ', 'ସେ' ସର୍ବନାମ ପଦଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ବ୍ୟକ୍ତି

ପରିବ□ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଅନ୍ତି । ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ, ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ ଓ ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ ଭେଦରେ ଆମେ, ଏହାକୁ ଆଲୋଚନା କରିପାରିବା ।

ଉଦାହରଣ – ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ :– (କ) ମୁଁ ଯାଏ ।

(ଖ) ଆମେ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ପ୍ରତିଦିନ ଯାଉ ।

(ଗ) ମୋତେ ଯାହା ମିଳିବ, ତୁମକୁ ଦେବି ।

(ଘ) ଆମର ଦେଶପାଇଁ କିଛି କ□ବ୍ୟ ଅଛି ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ :– (କ) ତୁ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛୁ ।

(ଖ) ତୁମେ ମନଦେଇ ପଢ଼ିଲେ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବ ।

(ଗ) ତୁମର ପରିଶ୍ରମ ତୁମକୁ ଶୀର୍ଷ ସ୍ଥାନରେ ପହ□ଇ ଦେବ ।

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ :– (କ) ସେ ତା' ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ପ୍ରଶଂସିତ ହେଲେ ।

(ଖ) ସେମାନେ ଆସନ୍ତା କାଲି କଟକ ଯିବେ ।

(ଗ) ସେମାନଙ୍କର ଡକାୟତି କରିବା ଉଦ୍ୟମ ସଫଳ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ସର୍ବନାମ :– ଯେଉଁ ସର୍ବନାମ ବାକ୍ୟକୁ 'ପ୍ରଶ୍ନସୂଚକ' କରେ ତାହାକୁ ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ସର୍ବନାମ କୁହାଯାଏ । ସାଧାରଣତଃ 'କିଏ' 'କ'ଣ', 'କାହାକୁ', 'କାହାର', 'କେଉଁଠି', 'କେହି' ପଦଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଅନ୍ତି । ତେଣୁ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ସର୍ବନାମ କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ :– ମୁଁ କ'ଣ କହିବି ?

କାଲି କିଏ ଆସିବେ ?

ତୁମେ କାହାକୁ ଖୋଜୁଛ ?

ଗୋବିନ୍ଦ କାଲି କାହିଁକି ଆସିଲେ ନାହିଁ ?

ନିର୍ଦ୍ଦେଶାତ୍ମକ ସର୍ବନାମ :– ଯେଉଁ ସର୍ବନାମ ପଦଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାରରେ 'ନିର୍ଦ୍ଦେଶ' ସୂଚୀତ ହୁଏ, ତାହାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାତ୍ମକ ସର୍ବନାମ କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ :– (କ) ଗଲି ଆଇଲି ଯାହା ଦେଖିଲି ତାହା କହିଲି ।

(ଖ) ଏଇ କି, ସେ ଆର୍ଯ୍ୟଭୂମି !

(ଗ) ଏକକୁ ଆରେକ ବଳିଆର ।

'ଯାହା', 'ଏଇ', 'ଏକକୁ' ପ୍ରଭୃତି ସର୍ବନାମ ପଦଗୁଡ଼ିକ ଉପରୋକ୍ତ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ଅନ୍ୟ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ଏମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାତ୍ମକ ସର୍ବନାମ କୁହାଯାଏ ।

ସମ୍ବନ୍ଧବାଚକ ବା ଆପେକ୍ଷିକ ସର୍ବନାମ :– କେତକ ସର୍ବନାମ ବାକ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଭାବର ବ୍ୟକ୍ତ ପାଇଁ ପରସ୍ପରକୁ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତି । ଏଥିରୁ କୌଣସି ଗୋଟିକର ବିନା ବାକ୍ୟର ଅର୍ଥ ସ୍ୱଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏପରି ସର୍ବନାମକୁ ଆପେକ୍ଷିକ ବା ସମ୍ବନ୍ଧବାଚକ ସର୍ବନାମ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :– (କ) ଯେ ଦେଶ ଯାଇ, ସେ ଫଳ ଖାଇ ।

(ଖ) ଯେ ପରିଶ୍ରମ କରେ, ସେ ଫଳ ପାଏ ।

(ଗ) ଯାହା ହେବାର ଥିଲା, ତାହା ହିଁ ହେଲା ।

(ଘ) ଯୋର ଯାର ମୂଲକ ତାର ।

(ଙ) ଯେସାକୁ ତେସା ।

(ଚ) ଯାହା ତାହା କୁହ ନାହିଁ ।

ଅନିଶ୍ଚୟବାଚକ ସର୍ବନାମ :– ଯେଉଁ ସର୍ବନାମ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ନିଶ୍ଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ବସ୍ତୁର ଧାରଣା ହୁଏ ନାହିଁ ତାହାକୁ ଅନିଶ୍ଚୟ ବାଚକ ସର୍ବନାମ କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ :– (କ) କେହି ଜଣେ ଆସୁଛି ।

(ଖ) ପାଣିରେ କିଛି ଭାସୁଛି ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟାତ୍ମକ ସର୍ବନାମ :– ଯେଉଁ ସର୍ବନାମ ପଦ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ– ତାହାକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟାତ୍ମକ ସର୍ବନାମ କୁହାଯାଏ ।

(କ) ମାଧବୀ, ଅପର୍ଣ୍ଣା, ଦୁଇ ଭଉଣୀ । ଉଭୟେ ଦେଖିବାକୁ ସୁନ୍ଦର ।

(ଖ) ମୁଁ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ସବୁ ଜାଣେ ।

(ଗ) ଦୁଇଟି କଲମ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ମୂଲ୍ୟବାନ ।

(ଘ) ଏ ଘରେ ସୋରିଷ ଫୁଟିଲେ ଆର ଘରକୁ ବାସେ ।

ସମୁଚ୍ଚୟୀ ସର୍ବନାମ :– କୌଣସି ସର୍ବନାମ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ପରିବ□ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟକୁ ଯୋଗ କଲେ, ତାହାକୁ ସମୁଚ୍ଚୟୀ ସର୍ବନାମ କୁହାଯାଏ । ଏହି ସର୍ବନାମ ଏକାଧାରରେ ସର୍ବନାମ ଓ ଅବ୍ୟୟର କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

(କ) ଏପରି ଲୋକ ନାହିଁ ଯେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନାମ ଶୁଣି ନାହିଁ ।

(ଖ) ଏପରି ମଣିଷ ନାହିଁ ଯେ ଖାଦ୍ୟ ବିନା ବଞ୍ଚିି ।

ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପକ ସର୍ବନାମ :– ଯେଉଁ ସର୍ବନାମ ପଦ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦରେ ଗୁରୁତ୍ୱଆରୋପ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ତାହାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପକ ସର୍ବନାମ କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ :– (କ) ସତ୍ୟବାଦୀ ନିଜେ ଏହି କଥା ଲେଖିଛି ।

(ଖ) ରାମବାବୁ ବଳେ ଆସି ପହଂଚିବେ ।

(ଗ) ଗୋପାଳ ଆପେ ଆସି ପହଂଚିଲା ।

(ଘ) ହରେକୃଷ୍ଣ ସ୍ୱୟଂ ତାହା କରିବ ।

କିନ୍ତୁ ବାକ୍ୟର ଆରମ୍ଭରେ 'ନିଜେ' (ସର୍ବନାମ) ବ୍ୟବହାର ହେଲେ ଯଥା : (୧) ନିଜେ ନିଜ କାମ କର । (୨) ନିଜେ ନିଜକୁ ଜାଣ (୩) ନିଜେ ନିଜର ପରିଚୟ ଦିଅ, ଏହା ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ ସର୍ବନାମ ହେବ ।

ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ 'ଯହିଁ', 'ତହିଁ', 'କାହୁଁ', 'ଯହୁଁ', 'ସେଥି', 'ଏଥି', 'ଯହିଁକି', 'ତହିଁକି', 'ତହିଁରୁ', 'ଏଣେ', 'ତେଣେ', 'ଦୁହେଁ', 'ତିନିହେଁ', 'ଆପଣେ' ପ୍ରଭୃତି ମଧ୍ୟ ସର୍ବନାମ ପଦ ଅଟନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :– (କ) ଯହିଁ ପାଣି, ତହିଁ ମାଛ ।

(ଖ) ଲବକୁଶ ଦୁହେଁ ଯାଆଁଳା ଭାଇ ।

ଆତ୍ମବାଚକ ସର୍ବନାମ :– 'ନିଜେ', 'ନିଜକୁ', 'ନିଜର', 'ନିଜ', 'ନିଜଦ୍ୱାରା', ଆଦି ସର୍ବନାମ ପଦ ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ, ତାହାକୁ 'ଆତ୍ମବାଚକ ସର୍ବନାମ' କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ :– (କ) ଟ୍ରେନରେ ଯାତ୍ରା କଲାବେଳେ <u>ନିଜେ ନିଜର</u> ଜିନିଷପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ ।

(ଖ) ସେ ରାଜନୀତିରେ <u>ନିଜେ ନିଜକୁ</u> ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି ।

(ଗ) <u>ନିଜେ ନିଜର</u> ପରିଚୟ ସୃଷ୍ଟି କର ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ସର୍ବନାମ ପଦ ଲଗାଇ ଅନୁଚ୍ଛେଦଟିକୁ ଶ୍ରୁତିମଧୁର କର ।

ଗୋବିନ୍ଦ ବଡ଼ ଗୁଣଗ୍ରାହୀ ଲୋକ । ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କ ଘର ସୁନାବେଡ଼ାରେ । ଗୋବିନ୍ଦ ବନ୍ଧୁ ମାନଙ୍କର ଉପକାର କରନ୍ତି । ତେଣୁ ଗୋବିନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କ ବନ୍ଧୁମାନେ ଗୋବିନ୍ଦବାବୁଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରିବା ସହ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ।

୨. ନିମ୍ନଲିଖିତ ବାକ୍ୟମାନଙ୍କରେ ସର୍ବନାମ ପଦଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନାଇ ଦିଅ ।

(କ) ଆକାଶରେ ଚନ୍ଦ୍ର ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି । ଶିଶୁଟି ତାହା ଆଡ଼କୁ ହାତ ବଢ଼ାଇ ଡାକୁଛି ।

(ଖ) ଭୁବନ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ବଡ଼ ଗ୍ରାମ । ଏଠାରେ ବହୁତ ଲୋକ ବାସ କରନ୍ତି ।

(ଗ) ବିଚାରପତି ଆଜି ତାଙ୍କର ରାୟ ଶୁଣାଇଲେ ।

(ଘ) ଶିକ୍ଷକ ଛାତ୍ରକୁ ପଚାରିଲେ– ତୁମ ନାମ କଅଣ ?

(ଙ) ଧର୍ମ ଧାର୍ମିକକୁ ରକ୍ଷା କରେ, ଏହା ଆଦୌ ଭୁଲ୍ ନୁହେଁ ।

(ଚ) ଏପରି ଲୋକ ନାହିଁ; ଯେ ସବୁବେଳେ ମିଥ୍ୟା କୁହେ ।

(ଛ) ତୁମେ କ'ଣ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଯାଉଛ ?

(ଜ) ଆମେ କେଉଁଠି ନାଚିବା ?

(ଝ) ଯାହା ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ତାହା ପ୍ରକାଶ କର ।

(ଞ) ଏପରି ଲୋକ ନାହିଁ, ଯିଏ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ନ ଜାଣିଛି ।

(ଟ) ଯେ ଦେଶ ଯାଇ, ସେ ଫଳ ଖାଇ

୩. ଉପଯୁକ୍ତ ସର୍ବନାମ ପଦ ଦେଇ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

(କ) ସ୍ୱାର୍ଥପର ଲୋକ ଆଗେ ସୁଖ ଚାହେଁ ।

(ଖ) ପ୍ରକୃତରେ ଉଚ୍ଚମନା । ମହ□୍ୱ ଦିନେ ନା ଦିନେ ସମସ୍ତେ ଅନୁଭବ କରିବେ ।

(ଗ) ଯେଉଁମାନେ ପରର ଉପକାର କରନ୍ତି, ଧନ୍ୟ ।

(ଘ) ଏ ଘ□ିଟି , ତାକୁ ଦେଇ ଦିଅ ।

୪. ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନମାନଙ୍କ ଉ□ର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଲେଖ ।

(କ) ସର୍ବନାମ ପଦ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

(ଖ) ସର୍ବନାମ ପଦ କେତେ ପ୍ରକାର ?

(ଗ) ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ପରିବର୍ତ୍ତେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ସର୍ବନାମର ନାମ କ'ଣ ?

(ଘ) ପ୍ରଶ୍ନ ସୂଚକ ସର୍ବନାମ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ।

(ଙ) ଆପେକ୍ଷିକ ସର୍ବନାମକୁ ଉଦାହରଣ ଦେଇ ବୁଝାଇ ଦିଅ ।

(୪) ଅବ୍ୟୟ

ଯେଉଁ ପଦର ରୂପ, ବଚନ, କାଳ, ବିଭକ୍ତି, କାରକ, ଲିଙ୍ଗ ଆଦି ଭେଦରେ ଆଦୌ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ନାହିଁ । ତାହାକୁ ଅବ୍ୟୟ ପଦ କୁହାଯାଏ । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ କହିଲେ, ଅବ୍ୟୟ ହେଉଛି– ନ ବ୍ୟୟ ଅର୍ଥାତ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉ ନଥିବା ପଦ ।

ଉଦାହରଣ :– (କ) ରାମ ଓ କୃଷ୍ଣ ଖେଳୁଛନ୍ତି ।

(ଖ) ଶିକ୍ଷକ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଆସିଲେ ଓ ସାହିତ୍ୟ ପଢ଼ାଇଲେ ।

(ଗ) ସୀତା ଓ ଗୀତା ଦୁଇ ଭଉଣୀ ।

ଉପରଲିଖିତ ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଲିଙ୍ଗ, ବଚନ, କାଳ ଓ ବିଭକ୍ତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଥିଲେ ହେଁ ‘ଓ’ ପଦଟି ଯାହା ସବୁ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି ତାହାର କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇନାହିଁ । ଅତଏବ ‘ଓ’ ଗୋଟିଏ ଅବ୍ୟୟ ପଦ । ସେହିପରି – ଏବଂ, କିନ୍ତୁ, ତଥାପି, ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅବ୍ୟୟ ପଦ । ବ୍ୟବହାର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅବ୍ୟୟ ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନମତେ ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ।

୧. ସଂଯୋଜକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ଅବ୍ୟୟ ପଦ ଗୁଡ଼ିକ ଦୁଇ ବା ତତୋଧିକ ପଦ ବା ବାକ୍ୟକୁ ସଂଯୋଗ କରନ୍ତି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଯୋଜକ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ରାମ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦୁଇଭାଇ ।

(ଖ) ସୁଦର୍ଶନ କେବଳ ପାଠ ପଢ଼େ, ଆଉ କିଛି କରେ ନାହିଁ ।

(ଗ) ସେ ସେଠାକୁ ଗଲେ ମଧ୍ୟ କିଛି କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

(ଘ) ତୁ କେତେବେଳୁ ଆସିଲୁଣି, ତୋର ଆହୁରି କାମ ସରି ନାହିଁ ।

(ଙ) ଏତେଥର କହିଲି, ଆଉ କେତେଥର କହିବି ।

(ଚ) ରାମ ବଜାରରୁ ସଉଦା ଆଣିବା ପରେ ପୁଣି ମିଠା ପାଇଁ ବଜାରକୁ ଗଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ରେଖାଙ୍କିତ ପଦ ଗୁଡ଼ିକ ଅବ୍ୟୟ ପଦ, ଯାହାଙ୍କୁ ଆମେ ସଂଯୋଜକ ଅବ୍ୟୟ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ।

୨. ବିଯୋଜକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ଅବ୍ୟୟ ପଦ ଦ୍ୱାରା ଦୁଇଟି ପଦର ବା ବାକ୍ୟର ଅର୍ଥକୁ ବିୟୋଜନ ବା ଭାଗ ଭାଗ କରାଯାଏ ତାହାକୁ ବିଯୋଜକ ଅବ୍ୟୟ କହନ୍ତି । ଏଇ ଶ୍ରେଣୀର ଅବ୍ୟୟ ପଦଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ– 'କିନ୍ତୁ', 'ତଥାପି', 'ମାତ୍ର', 'ପରନ୍ତୁ', 'ଅଥଚ', 'କିମ୍ୱା', 'ବା'- ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ରାମ ପୁରୀ ଗଲା କିନ୍ତୁ ସମୁଦ୍ର ଦେଖି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

(ଖ) ସେ ହରିଠାରୁ ଗାଳି ଶୁଣିଲେ, ତଥାପି ରାଗିଲେ ନାହିଁ ।

(ଗ) ଗୋବିନ୍ଦ ଗାଁକୁ ଗଲା ମାତ୍ର ମାମୁଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କଲା ନାହିଁ ।

(ଘ) କହିବା ସହଜ ଅଥଚ କରିବା କଷ୍ଟ ।

(ଙ) ମୁଁ ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କୁ ଦେଖି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ କବିତା ଓ ଅଭିଭାଷଣ ପଢ଼ିଛି ।

୩. ପଦାନ୍ୱୟୀ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ଅବ୍ୟୟ ପଦଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ୟ ପଦ ସହିତ ଅନ୍ୱିତ ବା ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପଦାନ୍ୱୟୀ ଅବ୍ୟୟ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :– (କ) ସୀତା ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସହ ବନଗମନ କରିଥିଲେ ।

(ଖ) ତୋ ବିନା ମୋର ଅନ୍ୟ ଗତି ନାହିଁ ।

(ଗ) ପିତଳ ସୁନା ସହିତ ତୁଳନୀୟ ନୁହେଁ ।

ଉପରୋକ୍ତ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ 'ସହ', 'ବିନା', 'ସହିତ' ପଦାନ୍ୱୟୀ ଅବ୍ୟୟ ।

ଉପରୋକ୍ତ ପଦାନ୍ୱୟୀ ଅବ୍ୟୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ପଦାନ୍ୱୟୀ ଅବ୍ୟୟ ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛନ୍ତି– 'ବୋଲି', 'ଅପେକ୍ଷା', 'ଅବଧି', 'ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ', 'ପ୍ରତି', 'ଛଡ଼ା', 'ବାବଦ', 'ମାର୍ଫତ୍', 'ତୁଲ୍ୟ', 'ସଦୃଶ' ଇତ୍ୟାଦି ।

୪. ବିଭକ୍ତି ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ :– କେତେକ ଅବ୍ୟୟ ଠିକ୍ ବିଭକ୍ତି ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଆନ୍ତି । ଏଗୁଡ଼ିକୁ ବିଭକ୍ତି ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ ।

ଦ୍ୱାରା, ଠାରୁ, ଠାରେ, କର୍ତ୍ତୃକ, ଦେହି, ଦେଇ– ପ୍ରଭୃତି ବିଭକ୍ତି ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ । ଏମାନଙ୍କ ଯୋଗେ ପୂର୍ବ ପଦ ବିଭକ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାବଣ ନିହତ ହୋଇଥିଲେ (ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ କର୍ତ୍ତୃକ)

(ଖ) ମୋ ଦେହି ଏ କାମ ହେବ ନାହିଁ । (ମୋର ଦେହି)

(ଗ) ତୁମ୍ଭଠାରୁ କିଏ ବହିଟି ନେଇଛି ? (ତୁମ୍ଭର ଠାରୁ)

୫. କାଳସୂଚକ/ ସମୟ ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ଅବ୍ୟୟ କାଳ ବା ସମୟର ସୂଚନା ଦିଏ, ତାହାକୁ କାଳ ସୂଚକ/ ସମୟ ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ ଯଥା– 'ଯେବେ', 'କେବେ', 'ଅଧୁନା', 'ହଠାତ୍',

'ଯେତେବେଳେ', 'ସେତେବେଳେ', 'ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍', 'ଏହିକ୍ଷଣି', 'ସର୍ବଦା', 'ସମ୍ପ୍ରତି' ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ତୋର ଯେବେ ତାଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ ହେବ ସେବେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କଥାଟା ପଚାରିବି ।

(ଖ) ତୁମେ କେବେ ଆସୁଛ ?

(ଗ) ଅଧୁନା ସଂସ୍କୃତି ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅପସଂସ୍କୃତି ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ।

(ଘ) ଦୁଷ୍ଟ ସର୍ବଦା ଅନ୍ୟର ଅହିତ ଚିନ୍ତା କରେ ।

(ଙ) ଗାଡ଼ିର ବ୍ରେକ୍ ହଠାତ୍ ଛିଣ୍ଡିଗଲା ।

(ଚ) ସମ୍ପ୍ରତି ଦେଶର ଅର୍ଥନୀତି ସଙ୍କଟ ଆଡ଼କୁ ମୁହାଁଇଛି ।

୬. ନିଷେଧାର୍ଥକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ପଦ ଦ୍ୱାରା ନିଷେଧ ବା ବାରଣ ସୂଚକ ହୁଏ ତାହାକୁ ନିଷେଧାର୍ଥ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା– 'ନ', 'ନା', 'ନଚେତ୍', 'ନି', 'ନାହିଁ' ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :– (କ) ତୁମେ କିଛି ନ କହିଲେ ଭଲ ।

(ଖ) ନା, ମୁଁ ତୁମ କଥା ଶୁଣିବି ନାହିଁ ।

(ଗ) କାମଟି କର ନଚେତ ଦଣ୍ଡ ପାଇବ ।

(ଘ) ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏଠାକୁ ଆସିବାକୁ ନାହିଁ କରିଦେଲି ।

୭. ପରିମାଣ ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ଅବ୍ୟୟ ପଦ ଦ୍ୱାରା ପରିମାଣ ସୂଚିତ ହୁଏ ତାହାକୁ ପରିମାଣ ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ କହନ୍ତି । ଯଥା– 'ଏତେ', 'ଯେତେ', 'କେତେ', 'ସେତେ', 'ଏତିକି', 'ଯେତିକି', 'ସେତିକି' ଇତ୍ୟାଦି ।

(କ) ମୋତେ ଏତେ କଥାରୁ କ'ଣ ମିଳିବ ।

(ଖ) ମୋତେ ଯେତେ ମାଠିବୁ ମାଠ ମୁଁ ସେଇ ଦରପୋଡ଼ା କାଠ ।

(ଗ) ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଯେତିକି ଆମ୍ବ ଦେଲି ସେ ମୋତେ ସେତିକି ନଡ଼ିଆ ଦେଲେ ।

୮. ସମ୍ଭାବନା ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ଅବ୍ୟୟ ପଦ ସମ୍ଭାବନା ପ୍ରକାଶ କରେ ତାହାକୁ ସମ୍ଭାବନା ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ କହନ୍ତି । ଯଥା– 'ଯଦି', 'ଯେବେ', 'କାଳେ', 'ଯଦ୍ୟପି', 'ଯଦିଓ' ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ଯଦି ସେ ଆସିବେ ତେବେ ମୁଁ ଯିବି ।

(ଖ) ଯେବେ କଥାଦେବ ତେବେ ଆସିବ ।

(ଗ) ତୁମେ ଏଠାରେ ଅପେକ୍ଷାକର କାଳେ ସେ ଆସିଯିବ

(ଘ) ଯଦିଓ ସେ ଆସିବେ, ତାଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

୯. ବୀପ୍‌ସାର୍ଥକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ଅବ୍ୟୟ ପଦ ଗୁଡ଼ିକ ବାରମ୍ବାର ବା ପୁନଃ ପୁନଃ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରେ– ତାହାକୁ ବୀପ୍‌ସାର୍ଥକ ଅବ୍ୟୟ କହନ୍ତି । ଯଥା 'ବାରମ୍ବାର', 'ଘନଘନ', 'ଲାଗଲାଗ', 'ଥରକୁଥର', 'ମୁହୁ ର୍ମୁହୁ' ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ଛାତ୍ରଟି ବାରମ୍ବାର ସେହି ଭୁଲ କରୁଛି ।

(ଖ) ମୁଖ୍ୟ ବକ୍ତାଙ୍କ ଭାଷଣ ଶୁଣି ଶ୍ରୋତାମାନେ ଘନଘନ କରତାଳି ଦେଲେ ।

(ଗ) ଥରକୁଥର ସେ ଯୁକ୍ତିରେ ପରାସ୍ତ ହେଲେ ।

(ଘ) ଏବର୍ଷ ଲାଗଲାଗ ବର୍ଷା ଯୋଗୁଁ ଫସଲ ହାନି ହୋଇଛି ।

୧୦. ସମ୍ମତି ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ପଦ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତି ବା ସମ୍ମତି ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ତାହାକୁ ସମ୍ମତି ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା– 'ହଁ', 'ଆଜ୍ଞା', 'ଅବଧାନ', 'ହୁଁ', 'ଅବଶ୍ୟ', 'ନିଶ୍ଚୟ', 'ଆଜ୍ଞା' ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ହଁ ମୁଁ ତୁମ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ରାଜି ଅଛି ।

(ଖ) ଆଜ୍ଞା, ସବୁ ଠିକ୍ ଅଛି ।

(ଗ) ନିଶ୍ଚୟ ସେ କଥାରେ ସତ୍ୟତା ଅଛି ।

(ଘ) ଏହା ଅବଶ୍ୟ ତୁମ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ସମ୍ମାନ ।

୧୧. ବିକଳ୍ପାର୍ଥକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ଅବ୍ୟୟ ପଦ ବିକଳ୍ପର ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ ତାହାକୁ ବିକଳ୍ପାର୍ଥକ ଅବ୍ୟୟ କହନ୍ତି । ଯଥା– 'ବା', 'ଅବା', 'କିମ୍ବା', 'ଅଥବା', 'ନଚେତ୍', 'ନୋହିଲେ', 'ନତୁବା' ପ୍ରଭୃତି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ରାମ କିମ୍ବା ଗୋପାଳ ସେଠାକୁ ଯିବେ ।

(ଖ) ତୁମେ ଯାଅ ଅଥବା ଏ କାମ କର ।

(ଗ) ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ବା ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନିର୍ଭୁଲ ଭାବେର ଦିଅ ।

(ଘ) ସେ କାମ କର, ନୋହିଲେ ଚାଲିଯାଅ ।

୧୨. ସମ୍ବୋଧନ ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ :– କାହାରିକୁ ଡାକିବା ବା ସମ୍ବୋଧନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଅବ୍ୟୟକୁ ସମ୍ବୋଧନ ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା– ହେ, ଆହେ, ଆରେ, ଗୋ, ଲୋ, ଆଗୋ, ଇଲୋ, ବେ, ଆବେ, ହଇଗୋ.... ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ହେ ପିଲେ, ଏଠାରେ ପାଟିତୁଣ୍ଡ କର ନାହିଁ ।

(ଖ) "ଆହେ, ଦୟାମୟ ବିଶ୍ୱ ବିହାରୀ

ଘେନ ଦୟାବହି ମୋର ଗୁହାରି ।"

(ଗ) ଆଗୋ ଶୁଣୁଛ !

(ଘ) ଆରେ ତମେ କେତେବେଳେ ଆସିଲ ?

(ଙ) ଆଲୋ, ସଖି ! ଆପଣା ମହତ ଆପେ ରଖି ।

(ଚ) ଇଲୋ, ମା, ଲୋ କୁଆଡ଼େ ଯିବି ?

ଉପରୋକ୍ତ ବାକ୍ୟ ମାନଙ୍କରେ ରେଖାଙ୍କିତ ପଦଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବୋଧନ ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ ।

୧୩. ସାଦୃଶ୍ୟବୋଧକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ଅବ୍ୟୟ ସାଦୃଶ୍ୟ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ତାହାକୁ 'ସାଦୃଶ୍ୟ ବୋଧକ' ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା– ଯେମିତି, ସେମିତି, ଯେପରି, ସେପରି, ଯଥା, ତଥା, ଏମନ୍ତ, ଯେମନ୍ତ, ପରି, ଏପରି... ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ଗୋବିନ୍ଦ ଖେଳରେ ଯେପରି ପାଠରେ ସେପରି ।

(ଖ) ଯେମିତି କାମ, ସେମିତି ଫଳ ।

(ଗ) ଯଥା ପ୍ରଭୁ ତଥା ଭୃତ୍ୟ ।

(ଘ) ତାଙ୍କ ପରି ତୁମେ ଦେଖାଯାଉଛ ।

୧୪. ଆନୁକ୍ରମିକ ବା କ୍ରମବୋଧକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ଅବ୍ୟୟ ପଦଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟର କ୍ରମ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ମିଳେ ତାହାକୁ ଆନୁକ୍ରମିକ ବା କ୍ରମବୋଧକ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା– 'କ୍ରମେ କ୍ରମେ', 'ଧୀରେ ଧୀରେ', 'ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ', 'ଟିକେ ଟିକେ'... ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) କ୍ରମେ କ୍ରମେ ସେ ଉନ୍ନତି କରୁଛନ୍ତି ।

(ଖ) ମାଧବୀ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କରୁଛି ।

(ଗ) ଧୀରେ ଧୀରେ ଚୋରିର ରହସ୍ୟ ପଦାରେ ପଡ଼ି ଯାଉଛି ।

(ଘ) ଟିକେ ଟିକେ କରି ଧନ ସଞ୍ଚୟ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତି ବହୁତ ଧନର ଅଧିକାରୀ ହୁଏ ।

୧୫. ଶବ୍ଦାନୁସାରୀ ବା ଧ୍ୱନ୍ୟାର୍ଥକ ଅବ୍ୟୟ :– ଶବ୍ଦ ବା ଧ୍ୱନିର ଅନୁକରଣରେ ଗଠିତ ଅବ୍ୟୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଶବ୍ଦାନୁସାରୀ ବା ଧ୍ୱନ୍ୟାର୍ଥକ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା– 'ଠନ୍ ଠନ୍', 'ଟିକ୍ ଟିକ୍', 'ଫଡ଼୍ ଫଡ଼୍', 'ଭୋ ଭୋ', 'ଭୁସ୍ ଭୁସ୍', 'ମଟ୍ ମଟ୍', 'ଖଡ୍ ଖଡ୍'... ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ଠନ୍ ଠନ୍ କରି ଘଣ୍ଟାରେ ବାରଟା ବାଜିଲା ।

(ଖ) ଚଢ଼େଇମାନେ ଫଡ଼୍ ଫଡ଼୍ କରି ଉଡ଼ିଗଲେ ।

(ଗ) ଭୁସ୍ ଭୁସ୍ କରି ରେଳଗାଡ଼ି ମାଡ଼ି ଆସୁଛି ।

(ଘ) ଭୋ ଭୋ କରି କୁକୁର ଭୁକି ଉଠିଲା ।

(ଙ) ସେ ଠୋ ଠୋ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲେ ।

୧୬. ଭାବ ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ଅବ୍ୟୟ ଦ୍ୱାରା ହର୍ଷ, ବିଷାଦ, ଘୃଣା, ବିସ୍ମୟ ପ୍ରଭୃତି ମନର ଭାବ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଭାବ ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା– 'ଓଃ', 'ଓହୋ', 'ଆଃ', 'ଆହା', 'ବାଃ', 'ବାହବା', 'ସାବାସ', 'ଧେତ୍', 'ଇସ୍'... ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ଓଃ ! କି ଯନ୍ତ୍ରଣା ।

(ଖ) ଆହା ! ରୋଗୀଟି କି କଷ୍ଟ ପାଉଛି ।

(ଗ) ଇସ୍ କି ଗନ୍ଧ !

(ଘ) ସାବାସ୍ ତେନ୍ଦୁଲକର; ଶତକ ପାଇଁ ସାବାସ୍ ।

୧୭. ପ୍ରଶ୍ନ ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ଅବ୍ୟୟ ଦ୍ୱାରା କାହାରିକି କିଛି ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଉଥିବାର ଭାବ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ (ସୂଚତି ହୁଏ) ତାହାକୁ ପ୍ରଶ୍ନସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା– 'କି', 'କଅଣ', 'ପରା', 'କିପରି', 'କେମିତି', 'ଟି', 'କାହିଁକି', 'କିସ', 'କ'ଣ', 'କିଆଁ'... ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ତୁମେ ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ଭେଟିଲ କି ?

(ଖ) ତୁମେ ଏମିତି ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି ?

(ଗ) ସେ <u>ପରା</u> ସେଠାକୁ ଯିବେ ?

(ଘ) ତୁମେ <u>କାହିଁକି</u> ସେଠାକୁ ବାରମ୍ବାର ଯାଉଛ ?

ଉପରୋକ୍ତ ବାକ୍ୟରେ ରେଖାଙ୍କିତ ପଦଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଶ୍ନସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ ।

୧୮. ଅନୁଭୂତି ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ :– ଅନୁଭୂତିର ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଭୂତି ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା– 'ଗଲଗଲ', 'ଖଲଖଲ', 'ସଲସଲ', 'କୁତୁକୁତୁ', 'କଲବଲ', 'ଛଟପଟ'... ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ମୋ ତ□ିଟା ଆଜି <u>ଗଲଗଲ</u> ହେଉଛି ।

(ଖ) ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ରୋଗୀଟି ବଡ଼ <u>କଲବଲ</u> ହେଉଛି ।

(ଗ) ତୁମ ପାଟି ଖାଲି <u>ଖଲଖଲ</u> ହେଉଛି ।

୧୯. ପଦବିକାରମୂଳକ ଅବ୍ୟୟ :– କେତେକ ପଦ ବିକୃତ ଭାବରେ ମୂଳପଦ ସହିତ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ସେହି ମୂଳ ପଦର ଅର୍ଥକୁ ନୂତନରୂପ ଦିଅନ୍ତି ମାତ୍ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ଏହିସବୁ ଯୁକ୍ତ ପଦର କିଛି ଅର୍ଥ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କୁ ପଦବିକାରମୂଳକ ଅବ୍ୟୟ କହନ୍ତି । ଯଥା– 'ଗାଁ ଗଣ୍ଡା', 'ପିଲାଝିଲା', 'ଚାକରବାକର', 'କନ୍ଦାକଟା', 'ଜମିବାଡ଼ି', 'ମାଛଫାଛ', 'ଲୁଗାପଟା', 'ଗପସପ', 'ବାସନକୁସନ', 'ଜମିଫମି'... ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ଆଜିକାଲି ଯୁଗ ଯାହା ହେଲାଣି ପାଠ <u>ଶାଠ</u> ପଢ଼ି ନଥିବା ଲୋକମାନେ ବହୁତ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବେ ।

(ଖ) ବନ୍ୟା ପରେ ଗାଁ ଗଣ୍ଡାର ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ହୋଇପଡ଼ିଛି ।

(ଗ) ତାଙ୍କର ପିଲା ଝିଲା କିଛି ନାହିଁ ।

୨୦. ଆଳଙ୍କାରିକ ଅବ୍ୟୟ :– ବାକ୍ୟରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଓ ପ୍ରକାଶ ଭଙ୍ଗୀର ଚମତ୍କାରିତା ପାଇଁ ଯେଉଁସବୁ ପଦଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଅନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଆଳଙ୍କାରିକ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ । ଟିକି, ଟି, ତ, ମ, ପରା ପ୍ରଭୃତି ଆଳଙ୍କାରିକ ଅବ୍ୟୟ ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ଗଲାଣି ତ ଗଲା କଥାରେ ସଙ୍ଗାତ ଗଲାଣି ତ ଗଲା କଥା ।

(ଖ) ତୁ ପରା ବୋଲାଉ ଉତ୍କଳ ସନ୍ତାନ ।

(ଗ) ଆଚ୍ଛା ପାଲା ଲାଗିଛି ଯେ ମଣିଷ ନାକେଦମ୍ ହେଲାଣି ।

(ଘ) ତୁମେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସ ମ !

(ଙ) ନୂଆ ବୋହୂଟି, ନଦୀକୁ ଗାଧୋଇ ଯିବୁ ନାହିଁ ଟି ।

୨୧. ହେତୁବୋଧକ ଅବ୍ୟୟ :– ଯେଉଁ ଅବ୍ୟୟ 'ହେତୁ' ବା କାରଣ ପ୍ରକାଶ କରେ– ତାହାକୁ ହେତୁବୋଧକ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା– 'ଏଣୁ', 'ତେଣୁ', 'ସୁତରାଂ', 'ଅତଏବ', 'ଯେଣୁ'.... ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ:–

(କ) ରାମ ଠିକ୍ ସମୟରେ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଗଲା ନାହିଁ, ଏଣୁ ଦଣ୍ଡ ପାଇଲା ।

(ଖ) ଯେଣୁ ସେ ପରିଶ୍ରମୀ, ତେଣୁ ସେ ଫଳ ପାଇବ ।

(ଗ) ସେ ଜଣେ ଉ□ମ ନେତା, ସୁତରାଂ ସେ ଭଲ ଶାସନ ଦେବେ ।

(ଘ) ଯେହେତୁ ସେ ମୋତେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିନାହିଁ, ତେଣୁ ମୁଁ ତା' ଘରକୁ ଯିବି ନାହିଁ ।

୨୨. ସମୁଦାୟ ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ :– କେତେକ ଅବ୍ୟୟ ସମୁଦାୟର ସୂଚନା ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ିକୁ 'ସମୁଦାୟ ସୂଚକ' ଅବ୍ୟୟ କହନ୍ତି । ଯଥା– 'ଓଗେର', 'ଇତ୍ୟାଦି' 'ପ୍ରଭୃତି' ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ଗୋପାଳ, ହରି, ଗୋବିନ୍ଦ ଓଗେର ମିଳିମିଶି ଏ କାମ କରିଛନ୍ତି ।

(ଖ) ବାପା ମୋ, ପାଇଁ ବହି, ଖାତା, କଲମ ଇତ୍ୟାଦି ଆଣିବେ ।

(ଗ) ମାଧବୀ, ସୁଲୋଚନା, ମୀରା ପ୍ରଭୃତି ଆମ ସହିତ ବଣଭୋଜିକୁ ଯିବେ ।

୨୩. ଯୌଗ ପଦ୍ୟଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ଅବ୍ୟୟ :– କେତେକ ଅବ୍ୟୟ ବ୍ୟବହାର ମାତ୍ରେ ଦୁଇଟି କାମ ଏକ ସମୟରେ ଘଟିଥିବାର ସୂଚନା ମିଳିଲେ ତାହାକୁ ଯୌଗ ପଦ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ଅବ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ଶିକ୍ଷକ କହିବା ମାତ୍ରେ ଛାତ୍ରୀ ଜଣଙ୍କ ଠିଆ ହେଲେ ।

(ଖ) ପୁଲିସ ଘଟଣାସ୍ଥଳକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ସାଧାରଣ ଜନତା ସଭା ଛାଡ଼ି ପଳାଇଲେ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବାକ୍ୟରେ ଥିବା ଅବ୍ୟୟ ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନାଅ ।

(କ) ଠନ୍ ଠନ୍ କରି ଘ□ାରେ ଦଶଟା ବାଜିଲା ।

(ଖ) ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ନଚେତ କ୍ଷତି ହୋଇପାରେ ।

(ଗ) ଇସ୍ ! କି କଦର୍ଯ୍ୟ ଲୋକ !

(ଘ) ଫଡ଼୍ ଫଡ଼୍ କରି ଚଢ଼େଇମାନେ ଉଡ଼ିଗଲେ ।

(ଙ) ସେଠାକୁ ବାରମ୍ବାର ଯିବା ସ□େକିଛି ଫଳ ହେଲାନାହିଁ ।

(ଚ) ସତ୍ୟ ଛଡ଼ା ଜୀବନରେ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ନାହିଁ ।

(ଛ) ଯଦି ସେ ଆସିବେ ମୁଁ ଯିବି ।

(ଜ) ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ କଥା ମାନିବି ।

(ଝ) ସର୍ବଦା ସତ୍ୟ ଉପରେ ଚାଲ ।

୨. ଉପଯୁକ୍ତ ଅବ୍ୟୟ ପଦ ଦେଇ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

(କ) ମଣିଷ ଅନୀତି କରିବ; ନିଶ୍ଚୟ ଦଣ୍ଡ ପାଇବ ।

(ଖ) ଗୋବିନ୍ଦ ଭୁଲ୍ କଲା, ଦଣ୍ଡ ପାଇଲା ।

(ଗ) ରାମ ଶ୍ୟାମ କେହି ଜଣେ ଆସିଲେ ଚଳିବ ।

(ଘ) ତା'ର ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ମୋର କାନ ହୋଇଗଲା ।

(ଙ) ଜୀବନ ଯୌବନ ଚିରସ୍ଥାୟୀ ନୁହେଁ ।

(ଚ) ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଆମ୍ବ ଦେଲି ସେ ମୋତେ ନଡ଼ିଆ ଦେଲେ ।

୩. ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅବ୍ୟୟ ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଲଗାଇ ବାକ୍ୟ ଗଢ଼ ।

କଲବଲ, କ୍ରମେକ୍ରମେ, ସରି, ଛି, ଠକଠକ, କାହିଁକି, ଆଲୋ, ସହିତ, ଅଥଚ, କାଳେ, ଫେର୍, ଯେତିକି, ସେତିକି, ଯେପରି, ଗାଁ'ଗଣ୍ଡା, ଗପସପ ।

୪. ଉପଯୁକ୍ତ ଅବ୍ୟୟ ସାହାଯ୍ୟରେ 'କ' ସ୍ତମ୍ଭ 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭକୁ ଯୋଗକର ।

'କ'ସ୍ତମ୍ଭ	**'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭ**
ଯେବେ	ତଥା
ଯେତିକି	ତେଣୁ
ଯଥା	ସେତିକି
ପିଲା	ଝିଲା
ଯେଣୁ	ସେବେ

୬. ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦ□ଶବ୍ଦପୁଞ୍ଜରୁ ଅବ୍ୟୟ ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଅଲଗା କର ।

(କ) କିନ୍ତୁ, ମାତ୍ର, ବିଚ୍ଛେଦ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ଗୋବିନ୍ଦ ।

(ଖ) ଲାଗଲାଗ, ନାହିଁ, ଉଦାର, ବନ୍ଧୁର, ବ୍ୟବସାୟ ।

(ଗ) କାଳେ, ତେବେ, ଅଥବା, କୃଷି, ବାଣିଜ୍ୟ, ବିଷ୍ଣୁ ।

(ଘ) ଆହା, ଦୁଃଖ, ରୋଗୀ, ବିଭୁକ୍ଷୁ ।

(ଙ) ବିନା, ଯାତନା, ବେଦନା, ଖେଳୁଛି, ମୁଁ ।

(୫) କ୍ରିୟାପଦ

ଧାତୁରେ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗ ହୋଇ କ୍ରିୟା ପଦ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ।

ଯଥା:– 'ନୀ' ଧାତୁରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ନେଲା, ନେବ, ନେଉଛି ।

'କୃ' ଧାତୁରୁ– କଲା, କରିବ, କରୁଛି ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ଗୋବିନ୍ଦ ବ୍ୟାକରଣ ପଢୁଛି ।

(ଖ) ତନୁଲତା କାନ୍ଦୁଛି ।

(ଗ) ମାଧବୀ ଖାଇବ ।

(ଘ) ଚନ୍ଦ୍ରଭାନୁ କାଲି ବ୍ରହ୍ମପୁର ଯାଇଥିଲା ।

ଏହିସବୁ ବାକ୍ୟରେ (ପଢୁଛି, କାନ୍ଦୁଛି, ଖାଇବ, ଯାଇଥିଲା– ପଦଗୁଡ଼ିକ କ୍ରିୟାପଦ । ଏହି ପଦଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦିତ ହେଉଛି ବା ହେବାର ସୂଚନା ମିଳୁଥିବାରୁ ଏଗୁଡ଼ିକ କ୍ରିୟା ପଦ କୁହାଯାଏ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ରିୟାପଦ ମୂଳରେ ଗୋଟିଏ, ଗୋଟିଏ ଧାତୁ ରହିଛି ଯାହାକୁ ଆମେ ମୂଳପିଣ୍ଡ ବୋଲି କହିପାରିବା–

ପଢୁଛି, କ୍ରିୟାପଦ ମୂଳରେ ପଢ଼୍ ଧାତୁ,

କାନ୍ଦୁଛି, କ୍ରିୟାପଦ ମୂଳରେ କାନ୍ଦ୍ ଧାତୁ,

ଖାଇବା କ୍ରିୟାପଦ ମୂଳରେ ଖା, ଧାତୁ

ଯାଇଥିଲା କ୍ରିୟାପଦ ମୂଳରେ ଯା, ଧାତୁ– ରହିଅଛି ।

ଅତଏବ ବାକ୍ୟରେ ଯେଉଁ ପଦରୁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ ହେବାର ବୁଝାଯାଏ ତାହା କ୍ରିୟାପଦ ଅଟେ । ଏହା ଧାତୁରୁ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗେ ନିଷ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

କ୍ରିୟା ବିଶେଷ୍ୟ ଓ କ୍ରିୟାପଦ :– ତେବେ କିଏ କ୍ରିୟାପଦ ଓ କିଏ କ୍ରିୟା ବା କ୍ରିୟାବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସରଳ ସୂତ୍ର ରହିଛି । ତାହା ହେଉଛି ଯେଉଁ କ୍ରିୟାରୁ କାଳ, ପୁରୁଷ, ବଚନ ପ୍ରଭୃତି ସମ୍ପର୍କରେ ଧାରଣା ମିଳେ ତାହା କ୍ରିୟାପଦ, ଆଉ ଯେଉଁ କ୍ରିୟାରୁ କାଳ, ପୁରୁଷ, ବଚନ ପ୍ରଭୃତି ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସ ସୂଚନା ମିଳେ ନାହିଁ ତାହା କ୍ରିୟା ବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ।

ଉଦାହରଣ :– ଯାଉଛନ୍ତି, ଖାଉଛନ୍ତି, ଶୋଉଛନ୍ତି ପ୍ରଭୃତି କ୍ରିୟାପଦ । ମାତ୍ର ଗମନ, ଭୋଜନ, ଶୟନ ପ୍ରଭୃତି କ୍ରିୟା ବିଶେଷ୍ୟ ।

କ୍ରିୟା ମୁଖ୍ୟତଃ ଦ୍ୱିବିଧ :– ୧. ସମାପିକା କ୍ରିୟା

୨. ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା

ସମାପିକା କ୍ରିୟା :– ଯେଉଁ କ୍ରିୟାର ବ୍ୟବହାରରେ ବାକ୍ୟର ଅର୍ଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ଏବଂ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କ୍ରିୟାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରାଯାଏ ନାହିଁ, ତାହାକୁ ସମାପିକା କ୍ରିୟା କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ :– (କ) ଚଢ଼େଇଟି ଆକାଶରେ ଉଡ଼ିଗଲା ।

(ଖ) ଗାଈଟି ପଡ଼ିଆରେ ଚରୁଅଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ ବାକ୍ୟ ଦୁଇଟିରେ ଚଢ଼େଇର 'ଉଡ଼ିବା କାର୍ଯ୍ୟ' ଓ ଗାଈର ଚରିବା କାର୍ଯ୍ୟ କଥା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୁଝାଯାଉଛି । ତେଣୁ ଏଠାରେ 'ଉଡ଼ିଗଲା', ଓ 'ଚରୁଅଛି' ସମାପିକା କ୍ରିୟା । ସମାପିକା କ୍ରିୟା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାକୁ ବୁଝାଯାଇଥାଏ ।

ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା:– ଯେଉଁ କ୍ରିୟାର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ବାକ୍ୟର ଅର୍ଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ନାହିଁ ଏବଂ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କ୍ରିୟାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ, ତାହାକୁ ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା କହନ୍ତି ।

ଯଥା– (କ) ଛାତ୍ରମାନେ ଖାତା କଲମ ଧରି ପରୀକ୍ଷାକୁ ଗଲେ ।

(ଖ) ରାମ ଖାଇସାରି କଟକ ଯିବ ।

ପ୍ରଥମ ବାକ୍ୟରେ ଧରି କ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ବାକ୍ୟର ଅର୍ଥ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଉ ନାହିଁ ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉନାହିଁ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ବାକ୍ୟରେ ଖାଇସାରି କ୍ରିୟା ବାକ୍ୟର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥକୁ ପ୍ରକାଶ କରୁନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ଅନ୍ୟ କ୍ରିୟାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଅଛି । ଅତଏବ ଧରି ଓ ଖାଇସାରି ହେଉଛି ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା ।

ସମୟ ସମୟରେ ସମାପିକା ଓ ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା ଦ୍ୱୟର କାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ସମୟରେ ସାଧିତ ହେବାପରି ଜଣାଯାଏ । ଯଥା– (କ) ରାମ ହସି ହସି ଗଡ଼ିଗଲା ।

(ଖ) ମକରନ୍ଦ ପଢୁ ପଢୁ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

ବେଳେବେଳେ ନିମି□ଅର୍ଥକୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ । ଯଥା– (କ) ଛାତ୍ରଟି ପାଠ ପଢ଼ି ଯାଇଅଛି ।

(ଖ) ଭିକାରୀଟି ଭିକ ମାଗି ଯାଇଅଛି ।

(ଗ) ରାମଚନ୍ଦ୍ର ନାଟ ଦେଖି ଆସିଛନ୍ତି ।

ଏଠାରେ ପଢ଼ି ଅର୍ଥ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ

ମାଗି ଅର୍ଥ ମାଗିବା ପାଇଁ

ଦେଖି ଅର୍ଥ ଦେଖିବା ପାଇଁ

ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟ ଉପରେ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ ମୂଳକ୍ରିୟାରେ ଲେ', ଇଲେ, ଇଥିଲେ, ତଥିଲେ ପ୍ରଭୃତି ଯୋଗକରି ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା କରାଯାଏ ।

ଯଥା:–

(କ) ସେ ଜମି ମାଗିଲେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଫେରାଇବି ।

(ଖ) ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ଆସୁଥିଲେ ତୁମେ ତାଙ୍କୁ ବାଟରେ ଭେଟିବ ।

(ଗ) ଶିଶୁଟି ଶୋଇଥିଲେ ତାକୁ ଉଠାଇବ ନାହିଁ ।

ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଏକାଧିକ ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା ରହିପାରନ୍ତି ମାତ୍ର ବାକ୍ୟର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସମାପିକା କ୍ରିୟା ନିଶ୍ଚୟ ରହିବ । ପୁରୁଷ, ବଚନ, କାଳ ଓ ଭାବରେ ସମାପିକା କ୍ରିୟା ବଦଳୁଥିଲା ବେଳେ, ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା ବଦଳିବ ନାହିଁ ।

ଅମିଶ୍ର ଓ ମିଶ୍ରକ୍ରିୟା

ଅମିଶ୍ର କ୍ରିୟା :– ଗୋଟିଏ ପଦରେ ସୃଷ୍ଟ କ୍ରିୟାକୁ ଅମିଶ୍ର କ୍ରିୟା କୁହାଯାଏ ।

ଯଥା:– (କ) ରାମ ଫଳ ବିକୁଛି ।

(ଖ) ବହିଟି ମୁଁ ଆଗ୍ରହର ସହିତ ପଢ଼ିଲି ।

ଏଠାରେ 'ବିକୁଛି' ଓ ପଢ଼ିଲି– ଅମିଶ୍ର କ୍ରିୟା ଯାହାର ସୃଷ୍ଟି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପଦରୁ ହୋଇଅଛି ।

ମିଶ୍ର କ୍ରିୟା :– ଏକାଧିକ ପଦର ମିଶ୍ରଣରେ ଗଠିତ କ୍ରିୟାପଦକୁ ମିଶ୍ରକ୍ରିୟା କୁହାଯାଏ ।

ଯଥା:– (କ) ରାମ ଫଳ ବିକ୍ରୟ କରୁଅଛି ।

(ଖ) ବହିଟି ମୁଁ ଆଗ୍ରହର ସହିତ ପଠନ କଲି ।

ଉପରୋକ୍ତ ବାକ୍ୟରେ 'ବିକ୍ରୟ କରୁଅଛି' ଓ 'ପଠନ କଲି' ମିଶ୍ରକ୍ରିୟା । ଏଠାରେ ଦେଖିବାର କଥା ଯେ, 'ବିକୁଛି' ଅମିଶ୍ର କ୍ରିୟା ହୋଇଥିବାବେଳେ ବିକ୍ରୟ କରୁଅଛି ମିଶ୍ର କ୍ରିୟା ।

ଅମିଶ୍ର କ୍ରିୟାକୁ ମିଶ୍ର କ୍ରିୟାରେ ପରିଣତ କରିବାର କେତେକ ନମୁନା:– ଯଥା

ଅମିଶ୍ର କ୍ରିୟା	ମିଶ୍ର କ୍ରିୟା
ପିଇବା	ପାନ କରିବା
ସହିବା	ସହ୍ୟ କରିବା
ଗାଇବା	ଗାନ କରିବା
ଶୁଣିବା	ଶ୍ରବଣ କରିବା
ପଡିବା	ପତିତ ହେବା
କିଣିବା	କ୍ରୟ କରିବା
ଗର୍ଜିବା	ଗର୍ଜନ କରିବା
ଧାଇଁବା	ଧାବିତ ହେବା
କିଣିବା	କ୍ରୟ କରିବା
ଦେଖିବା	ଦର୍ଶନ କରିବା
ଫେରିବା	ପତ୍ୟାବ□ର୍କ କରିବା
ଓହ୍ଲାଇବା	ଅବତରଣ କରିବା

ଉଇଁବା	ଉଦିତ ହେବା
ବଢ଼ିବା	ବର୍ଦ୍ଧିତ ହେବା
ଶୋଇବା	ଶୟନ କରିବା

ମିଶ୍ର କ୍ରିୟା ସାଧାରଣତଃ ଦୁଇ କ୍ରିୟାର ମିଶ୍ରଣରୂପ, କିନ୍ତୁ କେତେକ ସ୍ଥଳେ ମିଶ୍ର କ୍ରିୟା ତିନିଧାତୁର ମିଶ୍ରଣରେ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ।

ଯଥା– ଶୁଣିଥାଇ ପାରେ (ଶୁଣି + ଥାଇ+ ପାରେ)

କହିଯାଇସାରନ୍ତୁ (କହି+ ଯାଇ+ ସାରନ୍ତୁ)

ଚାଲି ଯାଇ ପାରେ (ଚାଲି+ ଯାଇ+ ପାରେ)

କେତେକ କ୍ରିୟା ସର୍ବଦା ମିଶ୍ର କ୍ରିୟା ଅଟନ୍ତି, ଯଥା ଗ୍ରହଣ କରିବା, ଭୟ କରିବା, ହଳ କରିବା, ଆଦାୟ କରିବା– ଇତ୍ୟାଦି

ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା, ଅକର୍ମକ କ୍ରିୟା ଓ ଦ୍ୱିକର୍ମକ କ୍ରିୟା

କର୍ମ ଆଧାରରେ କ୍ରିୟା ପଦକୁ ତିନି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଏ ଯଥା– (କ) ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା (ଖ) ଅକର୍ମକ କ୍ରିୟା (ଗ) ଦ୍ୱିକର୍ମକ କ୍ରିୟା

ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା :– ଯେଉଁ କ୍ରିୟାର କର୍ମଥାଏ, ତାହାକୁ ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ :– (କ) ବାପା ଭାଗବତ ପଢୁଛନ୍ତି ।

(ଖ) ବାସନ୍ତୀ ଗୀତ ଗାଇଲା ।

(କ) ବାକ୍ୟରେ 'ପଢୁଛନ୍ତି' (ଖ) ବାକ୍ୟରେ ଗାଇଲା - ଇତ୍ୟାଦି ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା । କାରଣ ଏଠାରେ (କ) ଭାଗବତ ପଢ଼ିବା (ଖ) ଗୀତ ଗାଇବା ହେଉଛି କର୍ମ ।

ଅକର୍ମକ କ୍ରିୟାପଦ :– ଯେଉଁ କ୍ରିୟାପଦର କୌଣସି କର୍ମ ନଥାଏ ତାହାକୁ ଅକର୍ମକ କ୍ରିୟାପଦ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :–

(କ) ମାଧବୀ ହସୁ ଅଛି ।

(ଖ) ସନାତନ ଶୋଇଛି ।

(ଗ) ରତ୍ନାକର ଦଉଡୁ ଅଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ ବାକ୍ୟ ତିନୋଟିରେ 'ହସୁଅଛି' ଶୋଇଛି, ଦଉଡୁଅଛି ତିନୋଟି ଅକର୍ମକ କ୍ରିୟାପଦ ।

ଦ୍ୱିକର୍ମକ କ୍ରିୟାପଦ :– ଯେଉଁ କ୍ରିୟାର ଦୁଇଟି କର୍ମ ଥାଏ ତାହାକୁ ଦ୍ୱିକର୍ମକ କ୍ରିୟା କୁହାଯାଏ । ଦୁଇଟି କର୍ମ ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ମୁଖ୍ୟ କର୍ମ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟଟି ଗୌଣକର୍ମ ହୋଇଥାଏ । ଯଥା–

(କ) ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଥିଲେ ।

(ଖ) ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ପତ୍ର ଲେଖିଲିଣି

(ଗ) ମୋ ବାପା ମୋତେ ଗୋଟିଏ ଘ□ କିଣିଦେଲେ ।

ପ୍ରଥମ ବାକ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟ କର୍ମ ହେଉଛି 'ପ୍ରଶ୍ନ', ଗୌଣକର୍ମ ହେଉଛି 'ଛାତ୍ର' । ଦ୍ୱିତୀୟ ବାକ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟକର୍ମ ହେଉଛି 'ପତ୍ର', ଗୌଣକର୍ମ ହେଉଛି 'ତାଙ୍କୁ' । ତୃତୀୟ ବାକ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟକର୍ମ ହେଉଛି 'ଘଣ୍ଟା', ଗୌଣକର୍ମ ହେଉଛି 'ମୋତେ' ।

ପ୍ରେରଣାର୍ଥକ କ୍ରିୟାପଦ :– ଯେଉଁ କ୍ରିୟା ପଦରୁ ଅନ୍ୟର ପ୍ରେରଣା ବା ସାହାଯ୍ୟ ଦେବା ଜଣାଯାଏ ତାହାକୁ ପ୍ରେରଣାର୍ଥକ କ୍ରିୟାପଦ କୁହାଯାଏ । ଯଥା:–

(କ) ଶିକ୍ଷକ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ସାହିତ୍ୟ ପଢ଼ାଇଲେ ।

(ଖ) ବାପା ପୁଅକୁ ଭାତ ଖୁଆଇଲେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରଥମ ବାକ୍ୟରେ ପଢ଼ିବା କାମ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ କରୁଛନ୍ତି ମାତ୍ର ପ୍ରେରଣା ଦେଉଛନ୍ତି ଶିକ୍ଷକ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ବାକ୍ୟରେ ଖାଇବା କାମ ପୁଅ କରୁଛି ମାତ୍ର ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ବାପା ।

ଉପରୋକ୍ତ ଉଭୟ ବାକ୍ୟରେ ପ୍ରେରଣାର୍ଥକ କ୍ରିୟା ହେଉଛନ୍ତି ପଢ଼ାଇଲେ ଓ ଶୁଆଇଲେ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ନିମ୍ନଲିଖିତ ବାକ୍ୟମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଦ□କ୍ରିୟା ଚିହ୍ନାଇ ଦିଅ ।

(କ) ଘୋଡ଼ା, ଜୋର୍‌ରେ ଦଉଡୁଛି ।

(ଖ) କୁକୁର ଜୋର୍‌ରେ ଭୁକୁଛି ।

(ଗ) ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କୁ କିଏ ନ ଜାଣେ ?

(ଘ) ମାଧବୀ ଆମକୁ ଗୀତ ଶୁଣାଇଲା ।

(ଙ) ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ବଡ଼ ଜ୍ଞାନୀ ଥିଲେ ।

(ଚ) ବାପା ମୋତେ ସାହିତ୍ୟ ବୁଝାଇଲେ ।

(ଛ) ରାମ ଆସିଲେ ମୁଁ ଯିବି ।

(ଜ) ଗୋବିନ୍ଦ ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଥକି ଗଲାଣି ।

(ଝ) ରାଧାଶ୍ୟାମ ପଢୁ ପଢୁ ଶୋଇପଡ଼ିଲା ।

(ଞ) ସେ ଆସୁ, ମୁଁ ଯିବି ।

୨. ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉ□ର ଲେଖ ।

(କ) ସମାପିକା କ୍ରିୟା କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

(ଖ) ଅସମାପିକା କ୍ରିୟାର ସ୍ୱରୂପ କ'ଣ ?

(ଗ) ସମାପିକା କ୍ରିୟାର ଉଦାହରଣଟିଏ ଦିଅ ?

(ଘ) ଅସମାପିକା କ୍ରିୟାର ଉଦାହରଣଟିଏ ଦିଅ ?

୩. ନିମ୍ନଲିଖିତ ପଦମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସମାପିକା ଓ ଅସମାପିକାକ୍ରିୟା ଚିହ୍ନାଅ ।

ଶୋଇଲା, ବସିଲା, ହସିଲା, ଗଲା, ଯାଉଯାଉ, ଖାଉଖାଉ, ପଢ଼ି, ନାଚି, ଖାଇ, ଶୋଇ, ବସି, ହସି, ଗାଇଲା, ଯିବି, ନେବି, ପଢ଼ିବି ।

୪. ନିମ୍ନ ଶବ୍ଦ ପୁଞ୍ଜମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କ୍ରିୟା ପଦକୁ ଅଲଗା କର ।

(କ) ବାସୁଦେବ, ସୁଦର୍ଶନ, ଏବଂ, ହସୁଛି, ଦୈବ

(ଖ) ବିଶାଳ, ସାହସୀ, ବାଳକ, ଧାଉଁଛି, ଯେଣୁ

(ଗ) କଟକ, ବାରାଣସୀ, ଲାଲ ବାହାଦୁର, ହକି, ଖେଳୁଛି

(ଘ) କ୍ରିକେଟ, କମ୍ପୁଟର, ଲତା, ପଢୁଛି, ଏବଂ

(ଙ) ଭୋଜନ, ଗମନ, ବିଦାୟ, ଗୋପାଳ, ଶୋଇଛି

❑❑❑

ପରିଶିଷ୍ଟ

ପାଠ୍ୟଖସଡ଼ା

M.I.L (Odia)

ଆଧୁନିକ ଭାରତୀୟ ଭାଷା (ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ) ଓଡ଼ିଆ

କଳା / ବିଜ୍ଞାନ / ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ଧନ୍ଦାମୂଳକ ଶିକ୍ଷା ସ୍ରୋତ ନିମନ୍ତେ

ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ (୧ମ ଭାଗ)

ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂଖ୍ୟା – ୧୦୦ ସମୟ – ୩ ଘ□

ପିରିଅଡ଼ ସଂଖ୍ୟା – ସାପ୍ତାହିକ (ବାର୍ଷିକ ୮୦)

ପ୍ରଥମ ଏକକ – ଗଦ୍ୟ (୧୬ ପିରିଅଡ଼) ୨୦ ନମ୍ବର

୧. ‘ଶରଣ୍ଣୁ ପଦର’ - ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି

୨. ଝେଲମ୍ ନଦୀରେ ସଂଧ୍ୟା - କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଦାଶ

୩. ମଧୁବାବୁ - ଚିନ୍ତାମଣି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ

୪. ସେହି ସ୍ମରଣୀୟ ଦିବସ (ଗାଁ ମଜଲିସ୍) - ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ

- ❖ ଏହି ଏକକରୁ ୫ଟି ୧ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନ ପାଇଁ ୪ଟି ଲେଖାଏଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉ□ର ଦିଆଯିବ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀ କେବଳ ଠିକ୍ ଉ□ରଟି ବାଛି ଲେଖିବେ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୧ × ୫ = ୫ ନମ୍ବର ।
- ❖ ୪ଟି ୧ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରୁ ୩ଟିର ଉ□ର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୧ × ୩ = ୩ ନମ୍ବର ।
- ❖ ୩ଟି ୨ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରୁ ୨ଟିର ଉ□ର ୨ଟି ବାକ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୨ × ୨ = ୪ ନମ୍ବର ।
- ❖ ୨ଟି ୩ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରୁ ୧ଟିର ଉ□ର ୩୦ଟି ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୩ × ୧ = ୩ ନମ୍ବର ।
- ❖ ୨ଟି ଦୀର୍ଘ ଉ□ରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରୁ ୧ଟିର ଉ□ର ୧୫୦ ଶବ୍ଦରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଏକକ - ପଦ୍ୟ (୧୬ ପିରିଅଡ଼୍) ୨୦ ନମ୍ବର

୧. ସାହାଡ଼ା ବୃକ୍ଷ - ସାରଳା ଦାସ

୨. ଶାପ ମୋଚନ - ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ

୩. ହିମକାଳ - ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ

୪. ମିତ୍ରତା - ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ

୫. ପୟରେ ପଶୁଛି ଶରଣ – ଭୀମଭୋଇ

- ଏହି ଏକକରୁ ୫ଟି ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନ ପାଇଁ ୪ଟି ଲେଖାଏଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତର ଦିଆଯିବ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀ କେବଳ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛି ଲେଖିବେ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୧ × ୫ = ୫ ନମ୍ବର ।
- ୪ଟି ୧ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରୁ ୩ଟିର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୧ × ୩ = ୩ ନମ୍ବର ।
- ୩ଟି ୨ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରୁ ୨ଟିର ଉତ୍ତର ୨ଟି ବାକ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୨ × ୨ = ୪ ନମ୍ବର ।
- ୨ଟି ୩ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରୁ ୧ଟିର ଉତ୍ତର ୩୦ଟି ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୩ × ୧ = ୩ ନମ୍ବର ।
- ୨ଟି ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରୁ ୧ଟିର ଉତ୍ତର ୧୫୦ ଶବ୍ଦରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର ।

ତୃତୀୟ ଏକକ – ଏକାଙ୍କିକା (୧୬ ପିରିଅଡ଼୍) ୨୦ ନମ୍ବର

୧. ଅତ୍ୟାଚାରିତ - ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ କର

୨. ଭାଲୁ ଉପଦ୍ରବ - ବିଜୟ ମିଶ୍ର

୩. ସୀମିତ ସମ୍ପର୍କ - କାର୍ତ୍ତିକ ଚନ୍ଦ୍ର ରଥ

- ଏହି ଏକକରୁ ୫ଟି ୧ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନ ପାଇଁ ୪ଟି ଲେଖାଏଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତର ଦିଆଯିବ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀ କେବଳ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛି ଲେଖିବେ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୧ × ୫ = ୫ ନମ୍ବର ।

- ୪ଟି ୧ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରୁ ୩ଟିର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୧ × ୩ = ୩ ନମ୍ବର ।
- ୩ଟି ୨ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରୁ ୨ଟିର ଉତ୍ତର ୨ଟି ବାକ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୨ × ୨ = ୪ ନମ୍ବର ।
- ୨ଟି ୩ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରୁ ୧ଟିର ଉତ୍ତର ୩୦ଟି ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୩ × ୧ = ୩ ନମ୍ବର ।
- ୨ଟି ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରୁ ୧ଟିର ଉତ୍ତର ୧୫୦ ଶବ୍ଦରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୫ ନମ୍ବର ।

ଚତୁର୍ଥ ଏକକ – ବୋଧଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷଣ (୧୬ ପିରିଅଡ୍) ୨୦ ନମ୍ବର

୧. ଅବବୋଧ ପରୀକ୍ଷଣ

(କ) ଗଦ୍ୟାଂଶ (ଖ) ପଦ୍ୟାଂଶ

୨. ସମ୍ବାଦ ଲିଖନ

(କ) ଅବବୋଧ ପରୀକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ ଏକ ଗଦ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଦିଆଯିବ । ସେଥିରୁ ପ୍ରଥମ ୪ଟି ୧ ନମ୍ବର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୧ × ୪ = ୪ ନମ୍ବର । ପୁନଶ୍ଚ, ସେଥିରୁ ୩ଟିର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ୨ଟି ବାକ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୨ × ୩ = ୬ ନମ୍ବର ।

(ଖ) ଗୋଟିଏ ଅଜ୍ଞାତ କବିତା ଦିଆଯିବ । ସେଥିରୁ ୫ଟି ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୧ × ୫ = ୫ ନମ୍ବର ।

(ଗ) ସାଂପ୍ରତିକ ଘଟଣାକ୍ରମକୁ ଆଧାର କରି ସମ୍ବାଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ । ଦୁଇଟି ପ୍ରଶ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିକର ଉ□ର ଦେବାକୁ ହେବ । ୧୫୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୫ × ୧ = ୫ ନମ୍ବର ।

ପ□ମ ଏକକ – ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ ବ୍ୟାକରଣ (୧୬ ପିରିଅଡ଼) ୨୦ ନମ୍ବର

(କ) ପ୍ରବନ୍ଧ

(ଖ) ପତ୍ର ଲିଖନ

(ଗ) ବ୍ୟାକରଣ

ପଦ ପ୍ରକରଣ - ବିଶେଷ୍ୟ, ବିଶେଷଣ, ସର୍ବନାମ, ଅବ୍ୟୟ, କ୍ରିୟା

❖ ପ୍ରବନ୍ଧରୁ ତିନୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଦିଆଯିବ । ସେଥରୁ ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ୧୫୦ ରୁ ୨୦୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୫ × ୧ = ୫ ନମ୍ବର ।

❖ ପତ୍ର ଲିଖନରୁ ଦୁଇଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଦିଆଯିବ । ସେଥିରୁ ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୫ × ୧ = ୫ ନମ୍ବର

❖ ପଦ ପ୍ରକରଣରୁ ବିଶେଷ୍ୟ, ବିଶେଷଣ, ସର୍ବନାମ, ଅବ୍ୟୟ, କ୍ରିୟାରୁ ୪ଟି ଲେଖାଏଁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରୁ ୨ଟି ଲେଖାଏଁ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ୧ × ୨ = ୨, ୧ × ୨ = ୨, ୧ × ୨ = ୨, ୧ × ୨ = ୨, ୧ × ୨ = ୨ = ୧୦ ନମ୍ବର ।

ପାଠ୍ୟଗ୍ରନ୍ଥ – 'ସାହିତ୍ୟ ଜ୍ୟୋତି' (ପ୍ରଥମ ଭାଗ)

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

❑❑❑